UĞUR MUMCU

RABITA

umag

UĞUR MUMCU

Rabıta

UĞUR MUMCU ARAŞTIRMACI GAZETECİLİK VAKFI

umag

20

BASK

Sadece İncelemek İçindir
Ücreti Yoktur
İnceledikten Sonra Siliniz ve Bulursanız Satın Alınız.

Levent Şahverdi Arşivi

um:ag Vakfı Yayınları: 17
Bütün Yapıtları Dizisi: 15

RABITA

UĞUR MUMCU

1'inci Baskı: Mayıs 1987, İstanbul
20'inci Baskı: Ekim 1996, Ankara, 3 000 adet
"Rabıta", 19. baskıya kadar "Tekin Yayınevi" tarafından toplam 69 500 adet yayınlanmıştır.

ISBN 975-8084-14-3

Yayın Yönetmeni: Ali TARTANOĞLU

Kapak Tasarımı ve İllüstrasyon: SOLARİS

Dizgi: um:ag

Baskı: DUMAT

Levent Şahverdi Arşivi

RABITA

UĞUR MUMCU

Levent Şahverdi Arşivi

Atatürk ilkelerinin yürekli
ve inançlı savunucusu
Nadir Nadi'ye...

Levent Şahverdi Arşivi

Ankara'nın taşına bak
Gözlerimin yaşına bak
Uyan uyan Gazi Kemal
Şu dünyanın işine bak...

Levent Şahverdi Arşivi

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ
İSLÂMİ DEVLET KURULACAK ELBET 1
50 Bin Hoca Ayağa Kalkacak 14
İslâm Anayasası 35
AVRUPA MİLLİ GÖRÜŞ TEŞKİLATLARI 53
Orgeneral Türün Ve Kadir Mısıroğlu 68
İran'dan 30 Milyon Dolarlık Fon 73
SÜLEYMANCILAR 81
12 Eylül Ve Süleymancılar 86
Süleymancı-Mason İşbirliği 100
Halefoğlu'nun Gizli Raporları 111
Prostat Melekleri 117
Diyanet Vakfı 128
RABITA 137
Faisal Finans Ve El Baraka Türk 138
Dinsel Amaçlı Vakıf Ağı 146
OLAY NASIL YANSIDI? HABERLER-YORUMLAR.... 159
BELGELER 461
AD DİZİNİ 507

Levent Şahverdi Arşivi

SUNUŞ

Atatürkçü, laik, cumhuriyetçi, demokrat bir Türkiye'nin yılmaz savunucusu; devrimci, hep emekten yana, araştıran ve sorgulayan gazeteci Uğur Mumcu, 24 Ocak 1993 günü otomobiline konan bir bomba ile, inandığı tüm bu değerler uğruna yaşamını yitirdi.

Eşi Güldal Mumcu ile çocukları Özgür ve Özge; Uğur Mumcu'nun, yukarıda ana çizgilerini vermeye çalıştığımız kişiliğini gelecek kuşaklara aktarmak; kütüphanesini, arşivini ve tüm yazılarını tasnif edip araştırmacıların kullanımına sunmak, gazeteciliğe hevesli gençleri, araştırmacılık alışkanlığıyla mesleğe kazandırmaya çalışmak vb. amaçlarla **Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı**'nı Ekim 1994'te hukuken, Aralık 1995'te de fiilen yaşama geçirdiler.

Bu amaçlar dışında vakfın elbette görevleri de var. Bunlardan ilk akla geleni ve belki en önemlisi, aradan üç yıldan fazla bir süre geçmesine karşın hâlâ sonuçlanmamış, hâlâ **faili meçhul** durumdaki Mumcu Cinayeti'nin sonuna kadar takipçisi olmak. Bu görevin ilk ürünü sayılabilecek **SUİKAST RAPORU 93/96-Uğur Mumcu Cinayeti Soruşturması Sorgulanıyor** adlı çalışma, bir **um:ag** yayını olarak okuyuculara ve Uğur Mumcu dostlarına sunuldu.

Bir başka görev, bir başka borç, ama aynı zamanda hak ise, Onun daha önce yayınlanmış kitaplarının, bu kez adını taşıyan **um:ag** logosu altında yayınlanması idi. Böylesi bir cinayet söz konusu olmasaydı, bizim için de böyle bir görev doğmayacaktı. Ama cinayet, bu görevi kaçınılmaz kıldı. Elinizdeki kitap işte bu görevin bir ürünü.

Bu noktaya ulaşılmasında, Mumcu'nun bütün kitaplarını 1975'ten bu yana, 21 yıldır dostlukla, özenle yayınlamakta olan Tekin Yayınevi'ne ve Sayın Kemal Karatekin'e hem bu hizmet, hem de anlayış ve katkılarından dolayı teşekkür ederiz. **Rabıta**'nın ilk 19 baskısı da Tekin Yayınevi tarafından yayınlanmıştı.

Türkiye koşullarında, hele Uğur Mumcu Vakfı olarak, belli bir özel, toplumsal amaçla kitap yayınlamak güç bir iş. Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal koşulları, bu koşulların özellikle yayıncılık sektörüne nasıl yansıdığı biliniyor. Öteki giderler göz ardı edilse bile, kitap fiyatının yarıya yakınının dağıtım, üçte birinin de kâğıt gideri olarak düşünülmesi, sorunu kavramak için yeterlidir sanırız.

um:ag da en büyük sıkıntıyı kitapların fiyatını belirlerken yaşadı. Hem olabildiğince nitelikli ürün yaratmaya, hem de burada **kitap**

Levent Şahverdi Arşivi

olan bu ürün ile, Uğur Mumcu okurları arasında bir uzaklık olmamasına uğraşırken çok zorlandık. Kitaplarımızın fiyatı bilinen tüm gerçeklere karşın yüksek bulunabilir. Ama kağıt ve baskı kalitesi dikkate alınırsa, fiyatların sık sık değişmemesi için çaba harcanacağı bilinirse, okuyucunun hoşgörü katsayısının da artacağını umuyoruz.

Rabıta'nın şu anda elinizde bulunması, bu umudumuzun yersiz olmadığını gösteriyor. Bu, ayrıca, ülkemizi siz dost okurlarla birlikte aydınlık yarınlara taşımak amacıyla kurulan Uğur Mumcu Vakfı'na yapılmış önemli bir katkı. Sağ olun.

Bir önemli görevin gereği olan bu kitapların yeniden yayınlanmasında bize çok değerli katkılarda bulunan, Abdullah Nefes, Fatih Alpertan, Savaş Sönmez, Canan Duran, Çiler Keleş, Sezer Yücel, Neriman Küpçü, Şebnem Kocabıyık, Serkan Salihoğlu, Mesut Seven, Zeynur Türkmen, Kubilay Gönen, İrfan Çiftçi, Haluk Zontul, ile Dumat Matbaası ve çalışanlarını, kapak düzenlemelerini ustalıkla özenle yeniden yapan Emrah Yücel ve Murat Kaya'yı da unutmadık. Onlara da içtenlikle teşekkür ediyoruz.

Çağlar boyunca daha iyi, daha güzel, daha aydınlık bir dünya dileyen insanlar, düşünceleri uğruna eziyet çektiler, öldürülmeyi göze aldılar, öldürüldüler. Yaşamını, bu yolda gözünü kırpmadan feda edebilecek insanlara gerek duyulmayan, ışıl ışıl ve güzel bir dünyanın, ancak sizin gibi aydınların emeği ve çabası ile oluşacağına inanıyoruz.

Bu çabanın başarıya ulaşabilmesinin ilk koşulu, unutmamak!

Düşünenlerin öldürülmemesi, öldürülenlerin unutulmaması dileğiyle...

um:ag

Levent Şahverdi Arşivi

"İSLÂMİ DEVLET, KURULACAK ELBET"

Cami bu sloganla inliyor. Cemaatin çoğu sakallı, bereli ve sarıklı insanlardan oluşmuş. Çoğu ya çocuk yaşta ya da genç. Cemalettin Kaplan'ın ağzından her Allah sözü çıktığında cemaat sağ ellerini öne doğru uzatıp hep birlikte "Tekbir Allah" diye birkaç kez bağırıyor.

"İslâmi devlet, kurulacak elbet."

Caminin kapısında Mercedes marka arabalar duruyor. Biraz sonra cemaat dağılacak. Ve bu siyah cüppeli, yeşil şalvarlı, beyaz sarıklı ve sakallı insanlar Mescedeslere binip evlerinin yolunu tutacaklar.

Sarık ve Mercedes!..

Sarık ve Mercedes, sanki Federal Almanya'da Türkler arasındaki dinsel akımların simgesi olmuş. Sarıklı, sakallı ve Mercedesli Türk yurttaşlarının istedikleri, "İslâm devleti"dir.

Cemalettin Kaplan'ın elden ele dolaşan "Tebliğ'in El Kitabı" adlı kitabından aktaralım:

Gayemiz İslâm devleti.

Hakimiyet Allah'a mahsustur.

Anayasa Kur'an-ı Kerim'dir.

Nizam Şeriattır.

Kaynak Yine Kur'an-ı Kerim'dir.

Örnek ve önder: Hazret-i Muhammed'dir.

Metot Tebliğdir.

Mevzu Hakkın hakimiyetidir.

Tebliğ vasıtaları Meşru her vasıtadır.

Tebliğ hükmü Farzdır.

Tebliğin üslubu Açık, net ve kesin.

Silah İlim (Ayet, hadis, akıl ve mantık).

Siper ve kalkan Sabır, tahammül ve müdafaa. "Tebliğ devrinde silaha sarılma, kaba kuvvete başvurma, mukabele-i bilmisil yapma yoktur.

Günün Türkiye'si Dünün Mekke'sidir

Levent Şahverdi Arşivi

Hoca bunları anlattıkça cemaat kendinden geçiyor.

İslâmi devlet, kurulacak etbet... "İslâm devleti anayasası" da hazır bile. Avrupa'nın bir çok yerinde İslâm anayasası elden ele dolaşıyor ve camilerde konuşulup, tartışılıyor.

İslâm devleti nasıl bir devlet olacak? Gerçi Cemalettin Kaplan Hz. Muhammed'i örnek aldığını söylüyor, ama yandaşları hep İran'dan, Humeyni'den, İslâm devriminden söz ediyor.

Hollanda'nın Zaandam şehrinde Kaplan'ın örgütü olan İslâm Cemaat ve Cemiyetler Birliği denetimindeki Ayasofya Camii'nde uzun uzun tartıştığımız Ahmet Kütahyalı adlı 32 yaşındaki eski edebiyat öğretmeni "yazın" diyor, birlikte resim çektirirken.

"Resmin altına yazın, bir mürteci resmi diye yazın"

Soruyorum, "Ne yazayım istersin?"

"Bir Müslaman ile bir kafir yan yana diye yazın."

Müslüman, Ahmet Kütahyalı, ben de kafir... Niçin kafir? Çünkü laik düşünceye inanıyorum da ondan.

"Laiklik ayrı bir dindir. Dinsizlik demektir. Kafirlik demektir."

Baktım tartışmanın anlamı yok. "Peki" diyorum. Resmin altına olduğu gibi yazacağım. Bir Müslüman ve bir kafir... Ama nasıl Müslüman? İran yanlısı diye yazayım mı?

"Yazın. İran devrimine aşık diye yazın."

Böylesine açık açık İran devriminden yana olduklarını söylüyorlar. Camilerinde Tahran'da basılan ve Türkçe'ye çevrilip. Türkler arasında dağıtılan "İslâm Çağrısı" adlı dergi de okunuyor. Dergide İslâm devriminden, Humeyni'den söz ediliyor, İslâmi bilgiler veriliyor. Cemaat, İran Büyükelçiliği tarafından dağıtılan "İslâm Çağrısı" ve "Kayhan" adlı dergileri okuyor ve kendi aralarında İslâm devrimi nasıl olacak; bunu tartışıyor.

Federal Almanya'nın Bochum kentinde Eyüp Sultan Camii'nden Cemalettin Kaplan'ı dinliyorum. Cemaat arasında gencecik insanlar var. Bunlar da Cemalettin hocanın devrim mufafızları. Kaplan, "Allah" dedikçe cami tekbir sesleri ile inliyor. Türkiye'de Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığı da yapmış olan Kaplan'ın ajitasyon yeteneği fena sayılmaz. Ancak

Levent Şahverdi Arşivi

Türkçe'den ortaokul diploması nasıl aldığı pek kuşkulu. Bağırıyor, çağırıyor, ancak sözcükleri çok kötü kullanıyor. Örneğin, "mason" yerine "masum" diyor. Bir türlü dili mason demeye dönmüyor Kemalist derken "a"yı uzatıp "Kemaalist" diyor. Bağırıyor, çağırıyor. kışkırtıyor, açıkça siyaset yapıyor Arapça ayetler okuyor

Kim bu Hoca?

1926 yılında Erzurum'un İspir kazasında doğmuş. İlk dini bilgileri babasından almış. İmamlığa başladığı sırada ilkokul mezunu bile değilmiş. Askerliğini yaptıktan sonra ilkokulu, ortaokulu ve liseyi dışarıdan bitirmiş, sonra da Ankara İlahi-yat Fakültesi'ne girmiş; aynı tarihte Ankara'da vaizlik yapmış. 1966 yılında İlahiyat Fakültesi'ni bitirdikten sonra Diyanet İşleri Başkanlığı'na müfettiş olarak atanmış; daha sonra Diyanet İşleri Başkanlığı'nda Özlük İşleri Müdürlüğü de yapan Kaplan, bir süre de Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığı'nda bulunmuş. 1966 yılından 1981 yılına kadar da Adana'da müf-tülük yapmış.

1971 sıkıyönetimi ile çok iyi ilişkiler sürdüren ve zaman zaman sıkıyönetim komutanlarına kendi alanında yardımcı olan Kaplan, 1977 seçimlerinde de MSP listesinden Erzurum'da miletvekili adayı olmuş. Olmuş, ama seçilememiş. Seçilse hiç şüphesiz o da bütün milletvekilleri gibi kürsüye çıkıp "laik devlete bağlı kalacağına" yemin edecekti. Ondan.ne şüphe!

Peki nasıl olmuş da Hoca 60 yaşından sonra "hidayete erip" İslâm devleti için Avrupa'da cihada başlamış. Çünkü, Peygamber efendimizin buyurduğu veçhile, her yüz yılın başında bir müceddid gelecek, bir yenilik getirecektir. Neyi yenileyecek? Dini mi? Hayır. Din zaten her zaman yenidir. Müslümanların dine bağlılığını. Müslümanların cihad bağlılığını yenileyecek; şehit olma aşk ve şevklerini, başarıya ulaşmaya, zafer kazanmaya ait olan ümit ve heyecanlarını yenileyecektir. Bu da kapalı ve gizli çalışma yolu olan parti yoluyla değil, peygamber ve sahabenin takip ettikleri tebliğ ve cihad yoluyla olacak değil mi?

Avrupa'da cami ve cemaatlerimiz hissedilir derecede çoğalmıştır. Buna sebep de 12 Eylül'den sonra parti zihniyetinin ve siyasi taassubun zaafa uğraması ve hızını kaybetmesidir."

Kaplan Hoca bu bakımdan 12 Eylül hareketini çok olumlu karşılıyor. Diyor ki

Levent Şahverdi Arşivi

"Evren geldi, Evren'in bir iyiliği oldu. Partilerin balonlarına bir iğne dürttü, hepsi söndü. Bir-iki sene partisiz yaşadık. O kadar rahat ki, cemaat de çoğalıyordu, cemaat de ruhen bu particilikten tedirgindi."

Cemalettin Kaplan, 1981 yılında sıkıyönetim komutanlığının isteğiyle olacak, resen emekliye ayrılmış. Buna çok içerleyen Kaplan; düşünmüş, taşınmış, ne yapsın? Ver elini Almanya!

Soruyorum

"Hakkınızda dava açılmış mıydı?"

Hayır açılmamış. Açılmamasının nedenini de şöyle açıklıyor:

"Bugün içeri alırlar, yarın içeri alırlar diye aşağı yukarı 6 ay bekledim, almadılar. Artık Allah'ın bir hikmeti herhalde. Yal-nız bizim bir teminat garantimiz vardır. Ayet-ül Kürsi'yi üç beş defa, yedi defa okumadan bir işe başlamayız."

Hoca bu arada bizimle söyleşinin yarısına gelmiş, ancak Ayet-ül Kürsi'yi okumayı unutmuş. Teminat garantisi o an için yok. Ne olur ne olmaz, başına bir bela gelir. Hemen Ayet-ül Kürsi'yi okuyor. Ve cemaat hep birlikte bağırıyor:

"Tekbir Allah, tekbir Allah, tekbir Allah."

İSLÂM CEMİYETİ KURUCULARI KİMLER?

İslâm Cemiyet ve Cemaatler Birliği Kurucuları şunlar:

Cemalettin Kaplan (müftü), Federal Almanya'da 0002601 No'lu ikamet izni sahibi.

Ahmet Polat. 1926 doğumlu. Pasaport No: 831758.

Selahattin Yazıcı. 1938 doğumlu. Pasaport No: 256203.

Hasan Hayri Kılıç: 16.12.1949 doğumlu. Bochum'da 65321-17 sayılı ehliyet sahibi.

Seyfettin Özkan, TR-F-831759 No'lu pasaport sahibi.

Süleyman Aslan; Mustafa Özçelik, İbrahim Kaba, Hilmi Elgünlü.

Derneğin başkanlığına Süleyman Aslan getiriliyor. Birinci sekreterliğe Hasan Hayri Kılıç, ikinci sekreterliğe Hasan Yıl- dız; yazmanlığa Şerafettin Özkan, saymanlığa Hasan Hüseyin Kılıç.

Levent Şahverdi Arşivi

Kaplan, emekliye ayrıldıktan sonra kendi deyişine göre Er-bakan'ın isteği üzerine- Almanya'ya gitmiş ve orada "Milli Görüşçü" diye adlandırılan grupla birlikte çalışmaya başlamış. Hicret dergisinde de yazılar yazan Kaplan ile Milli Görüşçülerin yolları 1983 yılında iyice ayrılmış.

Bu arada Kaplan Hoca, İran'a da gitmiş. Ne olmuşsa orada olmuş. İran hükümeti, İran'daki yılbaşı mevsiminde Hoca'yı İran'a çağırmış: Yılda bir İran'da "cuma namazları toplantısı" olurmuş. İran hükümeti, "İslâm devrimini yaymak için her ülkeden din adamlarını İran'a çağırıp bu imamları ağırlarmış."

Tabii İran hükümeti yetkilileri ile bu din adamları arasında siyasal görüşmeler de yapılırmış.

Hoca İran'a gittikten sonra Milli Görüş saflarından ayrılmış ve "Tebliğci" olmuş.

Neymiş "tebliğ" yolu?

Tebliğ, İslâm dininin peygamberler tarafından insanlığa ulaştırılması demekmiş. Muhammed nasıl tebliğ yoluyla ortaya çıkmışsa, Hoca da işte böyle tebliğ yoluyla devleti ele geçirecekmiş. Parti yoluyla devleti ele geçirmenin olanağı yokmuş; yokmuş çünkü demokratik sistem Siyonizm'in oyunuymuş.

Hizbullah, yani Allah partisi. Hizbüşşeytan, yani şeytan partisi. Bunlardan başka parti de olamazmış. Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığı'na kadar yükselen ve Adana'da 15 yıl müftülük yapan Kaplan, İran'a gidip geldikten sonra Kur'an'da yalnızca iki partinin yer aldığını anlayabilmiş.

Humeyni, İran Şah'ını nasıl "tebliğ yoluyla" yıkmışsa, Cemalettin Hoca da laik devleti öyle yıkacak.

"Tebliğ" hangi yolla olacakmış? Şöyle olacakmış:

"Meşru bir vasıta ile tebliğ caizdir. Malum olduğu üzere günümüz dünyasında tebliğ yapmak düne nazaran daha kolaydır. Dün, sadece sözle veya yazı ile tebliğ yapılırken bugün bu vasıtalara kasetler, video kasetler, tirajları yüksek mecmua ve gazeteler, radyo ve televizyonlar ilave edilmiştir. Bunların içerisinde radyo ve televizyondan istifade edecek durumda değiliz. Bu imkanlar henüz mevcut değildir. Ne var ki, diğerlerinden azami derecede istifade etmek elimizdedir Hele kasetler... Külfeti az, taşınması ve uzaklara götürülmesi kolaydır ve masrafı azdır.

Levent Şahverdi Arşivi

Camiye gelirken veya konferans yerine giderken elinde teybi; cebinde bandı bulunmalıdır. Bazen olur ki konuşmalarda zuhurat olur, böyle konuşmaları mutlaka zapt etmek lazım. Feyz ve bereketi vardır. Evde, ev sohbetlerinde, yolculuk esnasında bunları dinlemek mümkün olduğu gibi, uzaklara götürmek ve göndermek de mümkündür. Bakarsınız bir kaset konuşması kişinin veya kişilerin hidayetine vesile olur.

O halde her Müslüman ve bilhassa derneklerimizin asıl vazifelerinden biri de budur. Yani kaset çalışmasıdır Video kasetlerine de ehemmiyet vermemiz lazım. Ondan da, o nimetten de istifade etmeliyiz. Bunlar Rabbimizin birer lütuf ve nimetidir"

Kaplan Hoca, bir kitabında "Resim yapmanın İslâm'a aykırı" olduğunu söylüyor. Ancak, video ve kasetleri de "Rabbin lütfu ve nimeti" sayıyor.

Milli Görüş yanlıları ile yolları 1983 yılının Ağustos ayında artık iyice ayrılıyor. Köln'deki Barbaros Camii'nde 13 Ağustos 1983 günü Cemalettin Kaplan yanlıları "Devlete gidiş yolu parti mi, tebliğ mi?" başlıkçı bir bildiri dağıtmak istiyorlar. Bu bildiride İslâm'da parti fikrinin olmadığı görüşü savunuluyor. Bu bildirinin dağıtılması sırasında camide olaylar çıkı-yor. Milli Görüş yanlıları bildirinin dağıtılmasına engel oluyorlar. Daha sonra Hoca bu bildiriyi çoğaltıp bir kitapçık ha-line getiriyor. Alın bu bildiriden bir parça:

"Particilikte kayda değer dövülme var mı? Sürülme var mı? Eee kimsenin burnu kanamayacak, kimse evinden ve yurdundan sürülmeyecek, hapse atılmayacak, buna rağmen herkes mücahit kesilecek de dört beş senede bir sandık başına gidip oy pusulasını sandığa atacak ve sandıktan çıkıp İslâ--mın devletinin başına gelecek. Öyle mi? Nerede bu bolluk! Bu sünnetullaha aykırıdır"

Barbaros Camii'ndeki bu olaydan sonra Kaplan Hoca "Tebliğ yolunu iyice açmaya" karar veriyor. Kitaplar, kasetler, video bantlar birdenbire çoğalıyor.

Tabii bir de örgüt kurmak gerekiyor. Ve Cemalettin Kaplan 1985 yılında "İslâmi Cemiyet ve Cemaatler Birliğini kuruyor. Amaç İslâm devleti... Hem örgütü kuruyor, hem de 35 tane kitap okuyup İslâm anayasasını kaleme alıyor. İslâm anayasası hemen birkaç yabancı dile çevrilip dağıtılıyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Kasetler için çok yoğun bir çalışma başlıyor İran'da imamların verdikleri vaazlar video banta çekilip Köln'e gönderiliyor, Köln'de Türkçe'ye çevrilip Türkiye'ye sokuluyor Bunlar, İranlı hocaların vaazları. Bir de Cemalettin Kaplan'ın camilerde, derneklerde yaptığı konuşmalar var. Bunlar da İslâm Cemaatleri ve Cemiyetleri Birliği üyelerince video banta çekilip Türkiye'ye sokuluyor.

Bunların paraları nerelerden mi geliyor? Cemaatten!

Cemaat, Hoca'nın bankalardaki kişisel hesabına para yatırıyor. Bu paralar da "İslâm devleti kurma çalışmaları için" kullanılıyor. Hoca'nın açıklaması böyle. Cemalettin Kaplan yanlıları ile Milli Görüş Teşkilatı arasında büyük bir iç kavga başlıyor. Milli Görüş yanlıları Kaplan'ın "CIA tarafından kullanıldığı kuşkusunu" taşıyorlar.

Cemalettin Kaplan, "parti yoluyla devleti ele geçirmenin sünnete aykırı olduğu" düşüncesini savunuyor. Milli Görüş yanlıları ise Türkiye'deki RP'yi destekliyorlar. Bu noktada tam bir yol ayrımı ortaya çıkıyor.

"Gayemiz Allah, liderimiz Hz. Muhammed, anayasamız Kur'an, kanunlarımız şeriat, yolumuz cihaddır. Bu yolda ya şehid olacağız, ya gazi."

Cemalettin Kaplan'ın hemen hemen her konuşma ve yazısında bu görüşler yer alıyor. Yani "ya rejimden yana olacaksınız veya rejime karşı."

"Bu itibarladır ki, İslâm beldeleri yeniden fethe muhtaçtır. Şam fethe muhtaçtır, İstanbul fethe muhtaçtır, Kudüs fethe muhtaçtır. Ve nihayet kalp mesabesinde olan bu beldelere bağlı diğer bütün şehir ve kasabalar fethe muhtaçtır.

O halde, ilk devirlerde olduğu gibi bir fetih ordusuna ihtiyaç vardır. Öyle bir ordu ki, kurmay ve erleri, can korkusu ve mal sevgisini gönüllerinden atmış, yerlerini imandan kaynaklanan secaat ve cesaretle, cihad ruhundan coşan vecd ve heyecanla, ufukta beliren zafer ve şehit olma aşkıyla doldurmuşlardır. İşte fetih ordusunun alamet-i farikası bu! İlgisi ve belgesi bu!.. Erkek-kadın, yediden yetmişe her hakiki Müslüman, bu ordunun tabii eri ve Allah askeridir. Bu orduya katılmayanları veya geri kalanları kurt yer.

Allah Resulü'nün hadisinde de yer alan bu ordu, Rablarının nusreti ve inayeti ile her türlü engelleri aşacak, başta

Levent Şahverdi Arşivi

Mescid-i Aksa olmak üzere bütün belde ve mescidleri yeniden fethedecek, Kur'an'ı anayasa, şeriat-i garrayı kanun, devleti İslâm yapacaktır."

Kaplan, 1983 yılı Ağustos ayından sonra kitaplar yayımlıyor, konuşmalar yapıyor ve dergi çıkartıyor. Bundan önce de 1983 Ağustos'undan önce de İslâm anayasası hazırlıyor

Eski Adana Müftüsü ve Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Cemalettin Kaplan, artık "Kaplan" soyadını pek kullanmıyor. Kaplan soyadı yerine "Hocaoğlu" soyadını kullanıyor Ve cemaate de soyadlarını değiştirmesi önerisinde bulunuyor Diyor ki, "Biz insan soyundan geldik. Hayvan soyundan mı geldik ki öyle Aslan, Kaplan gibi soyadları alalım."

Yıllarca müftülük yapmış, Diyanet İşleri Başkanlığı'nda müfettişlik, özlük işleri müdürlüğü ve başkan yardımcılığı gibi görevlerde bulunmuş olan Kaplan, bugünkü siyasal görevi ile bağdaşan şu görüşleri ileri sürüyor:

"Dünyayı feshada üç put vardır Bunlar Firavun, Karun ve Bel'am'dır Bunlardan birincisi diktatör, ikincisi kapitalist, üçüncüsü ise bunların destekçisidir.

Başka bir ifadeyle birinci siyasi iktidarını, ikinci mal varlığını basamak yaparak kendilerini put ilan etmişlerdir. Üçüncüsü de dini kisveye bürünerek bu iki putun düzenlerinin bekçiliğini yapmıştır."

Peki kimmiş bunlar? Kimmiş bu Firavunlar, Karunlar, Bel'amlar? Bunları da yine eski Adana Müftüsü'nden öğrenelim.

"Firavun, siyasi iktidarını ve devlet güçlerini arkasına alarak, emniyet kuvvetlerini seferber ederek, kendisini put ilan eder ve ben sizin en yüce rabbinizim diyecek kadar kafirleşir. Kendisinden başka ilah tanımaz, fikir hürriyeti diye bir şey kabul etmez, ortalığı kasar kavurur. Karşı gelenleri asar ve keser. Fakat bütün bunlara rağmen kendilerini destekleyen muabbirler, kahinler ve sözümona din bilginleri bulur. İşte bu Bel'amlar sayesinde faşist ve terörist düzenlerini sürdürür."

Firavun buymuş. Ya Karun? Karun da şuymuş:

"Fesatçılardan biri de Karun'dur. Firavunu azdıran, siyasi iktidarı ve saltanatı olduğu gibi Karun'u da azdıran, serveti ve para saltanatıdır. Karun, kendini beğenmiş, Allah ve Peygamber'e kafa tutmuştu. Şımardıkça şımardı, fakir fukaraya bakma-

Levent Şahverdi Arşivi

dı ve onlara iyilikte bulunmadı, kibirlendi, putlaştı ve azgınlardan oldu."

Firavun ve Karun'u tanıdık. Ya Bel'am kimmiş, ne yaparmış ve günümüzün Bel'amları kimlermiş?

"Bel'am bu iki putu desteklemiş ve onların davullarını çalmıştır. Onların düzen ve iktidarının bekçiliğini yapmış, birinin siyasi iktidarından korkarak, diğerinin mal varlığına tamah ederek onlara kul köle olmuştur."

Cemalettin Kaplan Firavun, Karun ve Bel'amları tanımladıktan sonra geliyor bu işin yorumuna. Yorumu şöyle

"İşte üç put!.."

Her Müslüman bilmeli ki bunların üçü de tarihin yalnız belli devirlerinde yaşamış, belli şahıslardan ibaret değildir. Her devrede ve her zaman kendilerine rastlanan üç küfür zihniyetini temsil etmektedirler.

Şöyle ki

Firavun siyasi iktidarla ve devlet gücüne dayanarak şeriatı kaldırıp yerine put kanunları getiren, Karun ise İslâm'ın iktisadi sistemini değiştirip, kapitalizm ve komünizm gibi iki küfür ve kafir sistemini getirip, dünyayı ekmek kavgasına sürükleyen, insanı boğazına kul-köle yapan zihniyetlerdir. Ve bu zihniyetleri temsil etmektedirler.

Bel'am'a gelince: Bel'am, bu iki kâfir zihniyeti ve dinsiz düzenleri ve sistemleri destekleyen, dolayısıyla dinini dünyaya satan bilim adamlarını ve saray mollalarını temsil etmektedir."

Peki Firavun mu zararlı, Karun mu? Yoksa Bel'am mı? Hangisinin zararı daha çok? Hocaya göre en zararlısı Bel'amlar. Niçin mi?

"Bu üç put içerisinde en şerlisi ve en zararlısı ise Bel'am gibi sözümona hocalardır. Halbuki Kur'an, hocaları (Müstahfazlar) diye vasıflandırmaktadır. Yani, hocaların sıfat ve vazifeleri dini korumak, İslâm'ın bekçiliğini yapmak, şeriatın muhafazasını yapmaktır. Şeriatı baş tacı yapacaklar, malları ve canları pahasına da olsa bunu muhafaza edeceklerdir. Fakat, maalesef zaman zaman Bel'am tipi hocalar çıkmış, dinin yıkılmasına, şeriatın kaldırılmasına çalışan Firavunlara ve Karunlara yardım etmişlerdir. Şeriatı müdafaa eden ulemanın yanında yer alacakları yerde, şeriatı kaldırıp, küfür ve kâfir düzenleri getirenlerin yanlarında yer almışlardır.

Levent Şahverdi Arşivi

"Kur'an, bu saray molalarını, A'raf suresinde köpeklere, Cuma suresinde de eşeklere benzetmektedir. Çünkü bunların ihanet ve hıyaneti çok korkunçtur. Bir hoca ki, canından ve malından, makam ve maaşından korkup şeriattan yana olmazsa, hele hele arkasını küfür ve kâfir devlete verip, hakkı söyleyen Müslüman ve hocaları küfür düzenine ihbar ederse, bir terör havası meydana getirip ağızları kapamak isterse, işte bunlar kelimenin tam manasıyla Bel'am'dır.

"Bel'am'ın temsil ettiği paralı askerlerdir, düzenin bekçileridir ve işte bunlar, düşmemek için iki putun önünde eşekleşme ve köpekleşme derecesine düşmüşler, dinlerini dünyaya satmışlardır. Gerçek hocaların böyle bir duruma düşmelerinden Allah'a sığınırız. Fakat düşmemek için tek yol vardır. O da haktan ve haklıdan yana olmaktır. Şeriatı kaldırıp yerine Firavun ve Karun kanunları koyanları lanetlemektir. En azından bunları düşman bilmektir. Ve nihayet bunların kurduğu devletlerin küfür ve kâfir devletler olduğunu tam bir cesarette söylemektir ve tebliğ etmektir."

Cemalettin Hoca'nın uyguladığı taktik önce din adamlarını etkilemek, onların moralini bozmak, onları yıpratmaktır. Konuşmalarında ve yazılarında sürekli olarak "hoca efendiler"e sesleniyor. Ve onları etkilemeye, yönlendirmeye çalışıyor.

"Ya Allah'tan yana olacaksınız, ya puttan yana olacaksınız."

"Ya rejimden yana olacaksınız, ya rejime karşı çıkacaksınız."

"Ya Kemalist olacaksın, ya şeriatçı olacaksın."

"Ya devletten yana olacaksın, ya devlete karşı olacaksın."

Hoca'nın amacı camileri tıpkı Humeyni gibi siyasal kürsüler olarak kullanmak. Bu konuda hocalara şunları söylüyor:

"Bizleri bugüne kadar aldattılar. (Hoca siyasete karışmamalıdır, hocalar camilere siyaset sokmamalıdırlar) dedi ve dediler. Hocayı da camiyi de siyasetten, siyasi mevzulardan men ettiler. Halbuki hoca İslâm'ın siyasetini anlatmazsa kim anlatacaktır?

"Hayır hoca, aynı zamanda bir siyaset adamıdır. Cami de aynı zamanda bir siyaset yeridir. Çünkü siyaset, İslâm'ın bir bölümüdür. Ayrılmaz bir parçasıdır.

"Siyaset demek, devletin kuruluş şeklinden, icraatına dair yönetme ve idare etme tarzından ibarettir Bir başka ifadeyle

Levent Şahverdi Arşivi

siyaset, insanı idare etme, insanı yönetme demektir Siyaset, Arapça bir kelimedir ve (sase) fiilinden gelir. (Seyis) kelimesi de bu kökten gelmektedir. Atı idare edene seyis, insanı idare edene de siyasetçi denir. O halde İslâm dini insanı yönetmek, aile hayatına, devlet hayatına, onun insanca yaşamasını sağlamak üzere geldiğine göre. bu din siyasetin ta kendisidir. Dını siyasetten, siyaseti dinden ayırmak mümkün değildir ve düşünülemez. Zira namaz ve oruç gibi ibadetler, her yerde ve camilerde anlatıldığı gibi, İslâm'ın devleti de, siyaseti de camilerde anlatılmalıdır."

İyi hoş da hoca efendi acaba bu konuları 15 yıllık Adana müftülüğünde niçin anlatmamıştır? Hoca'nın bu konuda savunması da şöyle:

"Hoca efendiler şuna dikkat etmelidirler.

"Biz işte anlatıyoruz ve anlatmaktayız. Her konuşmamızda cemaatlerimize, Allah'ın yolundan, İslâm'ın yolundan ayrılmayınız. Sizi kurtaracak Kur'an-ı Kerim'dir... gibi sözler söylüyor ve bu şekilde İslâm'ı anlatıyoruz.

"Evet. öyle söyledik. 50-60 senedir hep yuvarlak kelimeler kullandık. Zannettik ki cemaat bizim dilimizin altındaki manayı, ne demek istediğimizi, İslâm'ın devletinden, İslâm'ın siyasetinden bahsettiğimizi anlıyor. Fakat baktık, gördük ki hiç anlamamış, ne İslâm'ın devletini anlamışlar ne de İslâm'ın siyasetini."

Bu noktada Kaplan, imamları ve din görevlilerini bir yol ağzına getirmeye çalışıyor. Ya şeriattan yana olursunuz ya şeriata karşı çıkarsınız. Ya Kemalist olursunuz ya İslâmcı. Arada bir başka yol yok ki! Tek yol İslâm!.. Öyleyse din görevlileri yerlerini seçmelidirler. Yani şeriat devletinden yana olmalıdırlar.

Hoca cemaat önünde coşuyor, coştukça atıyor tutuyor.

Bir konuşmasında şöyle meydan okuyor

"Cesuruz, cesaretimiz vardır. Güçlüyüz, kuvvetliyiz. Kimse bizim sırtımızı yere getiremez. İşte meydan. Erler varsa buyursun. Hatalarımız varsa ilim adamları tenkidini yapsınlar, fikir adamları söylesinler. buyursunlar.

"Bugün Diyanet'e hakim olan zihniyet yazsın, düzenin adamları yazsın, işte er meydanı. Silahların gölgesinde fikirler öldürülemez, hakikatler söndürülemez. Bir gün bunlar patlayıverir de bendini yıkmış sel gibi engel çıkaranları siler, süpürür, götürür."

Levent Şahverdi Arşivi

Kaplan Hoca, kendisiyle ilgili yazıları her gün izliyor. Gazeteleri kesip, camilerin duvarlarına da astırıyor. Ve hutbelerde bu yazılara yanıtlar da veriyor. Ancak konuşurken söz gelişi Örsan Öymen'i bir başkasıyla karıştırıyor, Uğur Dündar yerine Uğur Mumcu diyor, ya da Uğur Mumcu yerine Uğur Dündar diyor.

Türkiye'de kendisi ile ilgili yayınlara verdiği yanıtı da bastırıp dağıtıyor.

"Arkadaşlar teşkilat olarak, biz ne devlet düşmanıyız ne de vatan hainiyiz. O memleket bizimdir. Müslüman dedelerimizin kanı ile sulanmıştır. Millet de bizim milletimizdir. Mehmetçikler de bizim evlatlarımızdır. Ama milletimiz oyuna getirilmiştir. Basın da ne yaptığını, ne yazdığını ve kime hizmet ettiğini bilmiyor. Devlet memurları Mehmetçikler, hatta MİT, sefaret görevlileri, bu hakikatleri bilmiyorlar. Şeriat nizamının Allah nizamı olduğundan habersizdirler. Çünkü 60 senedir İslâm hukuku ve İslâm nizamı bu vatandaşlara anlatılmadı. İslâmi ilimlerden, din bilgilerinden mahrum bırakıldılar. Bir nevi suçsuzdur bu vatandaşlarımız.

"İşte biz hem bunları, hem kendimizi cehennemin kenarından kurtarmak istiyoruz. Biz bunlara karşı değiliz. Biz zulme karşıyız, biz haksızlığa karşıyız, biz hürriyetsizliğe karşıyız, biz fanileri putlaştırıp ona ilah diyen ve dedirten kafirlere karşıyız. Biz gençleri kamplara ayıran, hapisleri, anarşist dedikleri gençlerle dolduran Kemalizm cereyanına karşıyız. Biz, faiz müessesesini kurup sömürü düzeni getiren ve ticari hayatı felce uğratan zihniyete karşıyız. Biz zina ve fuhuş yuvaları açan veya serbest bırakanlara karşıyız. Biz, laiklik maskesi altında Kur'an'ı devletten ve günlük hayattan kaldıran, Kemalizm adına hürriyetleri feda eden akımlara karşıyız. Ve nihayet biz put rejimlerine karşıyız ve olmada da devam edeceğiz. İşte bütün dünya bunu böyle bilsin, gazeteler böyle yazsın. Ölür veya öldürülürsek şehit oluruz."

İnanılacak gibi değil, ama Cemalettin Kaplan "Tebliğ ve Metod" adlı kitabının 105. sayfasında cennete nasıl gidileceğine ilişkin bir kroki de yayımlamış. Krokiye göre şeriat yolu doğru-dan doğruya cennete gidiyor. Şeriat yoluna açılan yan sokaklar ise cehenneme. Krokiye göre şeriat yolu bir

Levent Şahverdi Arşivi

büyük bulvar, yan sokaklar da şeriat yoluna açılan şeytan yolları. Eğer şeriat yo-lundan sapıp yan sokaklara dalınırsa cehenneme, şeriat bulvarı üzerinden yürünürse doğrudan cennete gidiliyor. Cennete gitmek için "Kur'an'ın anayasa, şeriatın kanun olmasına çalış-mak ve Allah'a sığınmak yeterlidir."

Cemalettin Hoca'nın cennet ve cehennem krokisini yayımlamasının sebebi yine hocalar. Yani Diyanet görevlileri. Diyanet görevlileri laik devlete bağlı oldukları için doğrudan cehenneme gidecekler. Kendisi de 1981 yılında resen emekli edilinceye kadar cehennem yolcusuydu. İran'a gidip geldikten sonra bu yolculuktan vazgeçti.

Şimdi krokide çizdiği gibi doğrudan cennete gidecek.

Cemalettin Kaplan, bütün bu kitapları tek başına mı çıkarıyor? Yoksa kendisine yol gösteren, bu kitapları hazırlayan birileri mi var? Öyle ya dinsel konular dışında Türkçe'yi doğru dürüst konuşamayan Kaplan, herhalde bazı yardımcıları ile birlikte çalışıyor.

Hoca kendine göre bir plan yapmış. Ya da kendisi için yapılan bir planı adım adım uyguluyor. İlk amacı din görevlilerini etkilemek, onları Diyanet İşleri çizgisinden ayırmak. Bunun için "ulema makamında bulunanlara tebliğ" diye bir broşür hazırlıyor. Bu broşürde, "Türkiye'de put kanunlarının hakim olduğunu" ileri sürüyor ve din görevlilerini şeriat devleti düşüncesi doğrultusunda toplamaya çalışıyor. Bütün konuşmalarında ağırlık noktası hep bu!

Hoca'ya göre "Ortada iki kanun ve iki anayasa vardır. Bunlardan biri Allah'a, diğeri kullara aittir. Biri Allah'ın şaşmaz ilmine ve sonsuz kudretine dayanıyor, diğeri de cahilce yapılmış heva ve hevesten ibaret put kanunlarıdır."

Yine Hoca'ya göre Allah'ın kanunları. Allah tarafından yapıldığı için güzel, diğerleri de insanlar tarafından yapıldığı için çirkin. Allah'ın yaptığı anayasa ve yasalara uyulmazsa ölümün ötesinde cehennem azabı var.

Din görevlileri seçimlerini yapmalıdırlar. "Ya o, ya da o!.. Üçüncü bir şık yok. Ya Allah'tan yana olacaksınız, ya puttan yana olacaksınız.

Ya din görevlileri şeriat devleti isterken bir baskıyla karşılaşırsa?.. Hoca buna da yanıt buluyor.

Levent Şahverdi Arşivi

"Hey nefis!

Sen bu kadar zamandır tebliğ görevini üzerine aldın, üstelik dünya geçimini de buna bağladın. Bu görevi yaparken hiç tepkiyle karşılaştın mı? Yani hiç dedikoduya maruz kaldın mı? Polis tarafından takibata uğradın mı, hapse atıldın mı? İşkenceye tabi tutuldun mu? Malın, mülkün elinden alındı mı? Makam ve maaşından uzaklaştın mı?

"Şayet bunlardan hiçbiri ile karşılaşmadın ise, oturup ağlaman lazım. Neden? Çünkü vazifeni hakkıyla yapmadın da ondan. Açık açık hakkı tebliğ etmedin de ondan. Gerçekleri cesaretle söylemedin; bâtılları, tâgutları, şeytanın temsilcilerini rahatsız etmedin de ondan. Onlara uyum sağladın, onlarla uzlaştın, onlara taviz verdin, arzu ettiklerini yerine getirdin de ondan!.."

"50 Bin Hoca Ayağa Kalkacak"

İslâm inkılabının ordusuna kabul edilebilmek için bir Müslüman'ın şu üç aşamadan geçmesi gerekirmiş.

1. "Medrese devri"

Bu devirde Müslüman, ilmi görüşlerini pekiştirecekmiş. Yani Kur'an'ın anayasa ve şeriatın da kanun olduğunu öğrenecek ve bilinçlenecekmiş... Bunun için hoca efendileri izlemesi, dinlemesi gerekirmiş.

2. "Tekke devri"

Bu aşamadan geçen Müslüman, daha sonra "tekke devri"ni yaşayacakmış. Tekke devri, tarikatçılık demekmiş. Tarikatlarda Müslüman iyice olgunlaşacakmış.

Sonra? Üçüncü aşamaya geliniyor.

3. "Kışla devri"

"Kışla devri", inkılabın silahlı aşamasıymış.

Hoca camilerde bağırıyor: "Bu devirde Müslüman, tetik çekmeyi öğrenecektir..."

Bu üç devri tamamlayan Müslüman doğrudan doğruya cennete gidecekmiş. Eh cennetin krokisi de Cemalettin Hoca tarafından çizildiğine göre, iş tamam, doğru, cennete!

Camilerde Hoca'yı dinlerken sıkılıp da dışarı çıkmak isteyen olursa hemen uyarıyor.

Levent Şahverdi Arşivi

"Nereye gidiyorsun hoca? Cephedeyiz, cephede. Cepheden kaçan askeri ne yaparlar biliyor musun? Vururlar, öldürürler...

Eğer tuvalete gitmek için yerinizden kımıldadıysanız yandığınız gündür, tuvalet yerine doğru cehenneme gidersiniz.

Hoca, kendisini Hazret-i Muhammed'in bir çeşit vekili sayıyor. Kendi deyişine göre; yaptığı iş "Peygamber'in görevini devam ettirmek"tir.

Hazret-i Muhammed İslâm dinini yayarken ne gibi baskılarla karşılaşmışsa, İspirli Hoca da şimdi aynı baskılarla karşılaşıyormuş.

Medrese devri, tekke devri ve kışla devri... Sonra İslâm inkılabı.

Hoca'nın görüşü şöyle :

"Bizim, teşkilat olarak takip ve tatbik ettiğimiz hareket, tebliğ hareketidir. Kur'an hareketidir. Peygamber hareketidir. Fetih hareketidir. Ve böyle bir harekete, fetih hareketine şiddetle ihtiyaç vardır. Çünkü, İslâm ülkeleri ve milletleri işgal altındadır. Küfür emperyalizminin işgali altındadır Yeniden fethe ihtiyaç vardır

Bütün bu beldeler bir bir fethedilmelidir. Ve inayet-ü hakla başta İstanbul olmak üzere Anadolu'nun bütün şehirleri yeniden İslâm'a fethedilecektir.

Rabbimiz, inşallah bunu bizlere gösterecek. Yeter ki, imkanları kullanalım ve üzerimize düşeni hakkıyla yapalım.

İslâm beldeleri yeniden fethe muhtaçtır. Mısır fethe muhtaçtır. Şam fethe muhtaçtır. İstanbul fethe muhtaçtır. Kudüs fethe muhtaçtır...

Tahran tabii ki fethe muhtaç değildir. Çünkü Tahran, İslâm inkılabı tarafından işgal edilmiştir."

Eski müftünün sözleri ipe sapa gelir gibi değil. Günlerdir Kaplan Hoca'nın video bantlarını izliyorum. Sözleri akıl alacak gibi değil doğrusu.

Söz gelişi Türkiye'de cuma namazı kılınmazmış; camilerde barikatlar varmış, camiler işgal altındaymış. Türkiye'de irtica vardır, diyen hem dinden olurmuş, hem nikahtan...

Türkiye'de İslâm devrimi, İran'dakinden de kolay olabilirmiş... Niçin kolay olabilirmiş? Çünkü İslâm inkılabının büyüklüğünden Türkiye'deki Kemalistlerin ödü kopmuş da ondan!..

Levent Şahverdi Arşivi

Öyleyse Müslümanlara bir görev düşüyormuş.

Bu yolda canını ve malını vermek!..

"Can ve mal Allah'ındır" diyor. Allah verdiği canı ve verdiği malı günü gelince alacakmış; ama eğer Müslüman canını ve malını İslâm inkılabı uğruna feda ederse, doğru cennete gidecekmiş!

Allah'ın görevi Hoca'ya göre, bir çeşit "komisyonculukmuş." Allah hem can veriyormuş, hem can alıyormuş. Verdiği canı alırken de sevgili kullarına cennette yer ayırıyormuş. Allah ancak İslâm inkılabı uğruna can ve mallarını verenlere cennette yer ayırırmış. Yoksa, Müslüman cennete değil doğrudan cehenneme gidermiş:

Müslüman'ın cehennem yerine cennete gidebilmesi için "cebinin ağzının açık olması" gerekirmiş. Müslüman'ın cebi açık olacakmış ki, Cemalettin Hoca'nın bankalarda açtırdığı hesaplara bol bol para yatırılsın(!). Müslümanlar İslâm inkılabı için ceplerinin ağzını Cemalettin Hoca'nın banka hesabına açacaklarmış(!).

Cemalettin Hoca'ya, ağızları açık tutulan ceplerden milyonlarca mark aktarılıyor Hesap numarası mı? Onu da verelim.

Hollanda Rabobank - Oss - 180405934

Bir de Almanya hesabı var. Bu hesap da Cemalettin Kaplan adına açılmış özel bir hesaptır.

Deutsche Bank Köln şubesinde 57040044 sayılı hesap.

Peki niçin bu paralar Cemalettin Kaplan'ın özel hesabına gönderiliyor? Orasını pek sormayın. Ya da sorarsanız, şu yanıtı alabilirsiniz:

Hoca, Peygamber'in temsilcisidir. Peygamber de Allah'ın temsilcisidir. Müslümanlar eğer ceplerinin ağızlarını doğrudan doğruya Cemalettin Kaplan'ın özel hesabına açarlarsa cennete gideceklerdir Öyleyse pamuk eller ceplere.

Afganistan mücahitleri için toplanan paralar mı? Hani her camide toplanan ve her Müslüman'dan istenen paralar. Bu paralar mı kimin hesabında?

Cemalettin Kaplan'ın daha düne kadar sağ kolu Ahmet Polat'ın özel hesabında.

Ahmet Polat. Deutsche Bank Köln Konto 2625276 Blz 370 70060.

Levent Şahverdi Arşivi

Hoca'nın propaganda taktiği şu:

Hoca, camilerde konuşacak ya da aklına ne geldiyse bunları söyleyecek, halkı kışkırtacak. Bu konuşmalar video banda çekilecek ve çekilen bu video kasetleri yurda sokulacak. Ayrıca konuşmalar küçük boy kitap halinde basılarak yurda gönderilecek. Bu yolda "tebliğ" yerine ulaşacak. Ulaştıkça Türkiye'deki Müslümanlar cihada hazır olacak.

Sonra?

Sonrası için Hoca'nın öngördüğü plan şu:

"50 bin camide. 50 bin hoca ayağa kalkacak" ve inkılap da o anda başlayacak. Bunun için bütün derdi hoca takımını, yani din adamlarını etkilemek. Aklını hep "hoca efendilere" takmış. Onları kışkırtacak, onlar camilerde Kur'an'ın anayasa olmasını isteyecekler. Cemalettin Hoca da, tıpkı Humeyni'nin yaptığı gibi buralardan Türkiye'ye bantlar sokacak. Ve halk böylece İslâm devrimine hazırlanacak.

Hoca tam anlamıyla Humeyni'nin yolunu izliyor. Humeyni, Fransa'da sürgündeyken ses bantları doldurup İran'a göndermiyor muydu? Hoca da şimdi öyle yapıyor. Humeyni konuşmalarını küçük kitapçıklar halinde bastırıp İran'a göndermiyor muydu? Hoca da şimdi aynı böyle yapıyor. Kitaplar basılıyor ve gizlice Türkiye'ye sokuluyor.

İran'da İslâm devriminden sonra yayımlanan "Keyhan" dergisi neyse Hoca'nın "Tebliğ" dergisi de odur. Benzerlik o kadar açık ki, "Keyhan" başlığının altında "Hakimiyet kayıtsız şartsız Allah'ındır" mı yazıyor? Hoca'nın Tebliğ dergisinde de Tebliğ başlığının hemen altında aynı sözler yazılı. Keyhan'da başlığın iki yanına nasıl ayetler ve sureler yazılmışsa, Tebliğ'de de aynı böyle.

Yani, "aslının aynı."

Cemalettin Hoca, şu siyasal sistemlere, kişi ve kurumlara karşıymış. Bunları tek tek şöyle açıklıyor:

Komünizm, kapitalizm. Kemalizm, siyonizm, masonluk, kilise. havra. yarı Müslümanlar.

Cemalettin Kaplan, Türkiye'de belli kişilere ve meslek gruplarına seslenerek onları Allah yolunu çağırıyor.

"Tebliğ mahiyetinde açık mektuplar" başlıklı kitabındaki ilk mektup, Cumhurbaşkanı Sayın Kenan Evren'e.

Levent Şahverdi Arşivi

Mektup şöyle başlıyor:

"Sayın Kenan Evren,

Muhtelif vesilelerle müteaddit defalar Müslüman olduğunuzu, babanızın ve dedenizin hoca olduğunu ifade etmiştiniz. Müslümanlar sizi öyle görmek istediği için olsa gerek, buna seviniyor ve memnun oluyorlardı."

Kaplan, daha sonra Cumhurbaşkanı'nı eleştiriyor ve şunları söylüyor:

"Allah'ın varlığına ve birliğine inandığını söyleyen bir kimse; dört şeye inanmak mecburiyetindedir Dört şeyden birisi Allah'ın sıfatlarında eşsizliği ve tek oluşu hususudur. O sıfatlardan birisi Allah'ın ilim sıfatıdır. İlim sıfatının manası ezelden ebede kadar olmuş ve olacak hiçbir şeyin Allah'a gizli kalmaması demektir. 20. asır dahi ezel-ebed arasında olduğuna göre, bu asrın da hiçbir şeyi Allah'ın izninden gizli kalamaz. Onun ilmi haricine çıkamaz. Her şeyi, her zaman ve her mekânda en ince teferruatına kadar bilen Yüce Allah, elbet asrımızı da bilecek. Allah'a inandım derken, bunu peşinen kabul ettiniz demektir.

O halde asrımızı da bilen yüce Allah, muhtaç olduğumuz kanunları son peygamberle gönderdiği son kitapta beyan edebilirdi. Buna gücü, kudreti yeterdi. Ve bunu yapmıştır da.

Bundan dolayıdır ki, insan olarak muhtaç olduğumuz her türlü kanun Allah tarafından konulmuş, bütün ihtişamı ile bütün güzelliği ve tazeliğiyle (inandım) dediğiniz Kur'an'da mevcuttur"

Cemalettin Hoca'ya göre, anayasa ve yasaları kullar yapmıştır. Oysa Kur'an, Allah'ın yasasıdır Kim Allah'ın yasasından daha güzel bir yasa yapabilir, hiç kimse.

Hoca şunları yazıyor

"İslâm'a göre (fitne oluşu açısından) komünizmin ve kapitalizmin cahiliyye devri putçuluğunun, ateşperestliğin, 20. asır Atatürk putçuluğunun, Hinduizmin vesairenin birbirinden farkı yoktur. Kendi aralarında dağlar kadar fark olsa bile."

İspirli Cemalettin Hoca, Kur'an'dan sureler aktararak Kenan Evren'e yanıtlar veriyor. Ve Cumhurbaşkanı'ndan kendisine yazılı yanıt vermesini istiyor. "Tebliğ ve ikaz bizden, hidayet ve tevfik Allah'tan" diyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Cemalettin Hoca'nın ikinci mektubu "Üniversite öğretim üyelerine tebliğ mahiyetinde açık mektup" başlığını taşıyor Mektup şöyle başlıyor:

"Ey üniversite hocaları,

Sizler, aynı zamanda ilim makamında bulunan birer şahitsiniz. Allah varlığının ve birliğinin onun hâkimiyetinin ve onun şahitleri arasındasınız"

Cemalettin Hoca öğretim üyelerine şu soruları sorup, yanıtları yine kendisi veriyor.

"Soru: Kâinat, yani canlı-cansız bütün bir varlık. İlmi bir eser midir?

Cevap: "Hayır" şeklinde olamaz. Çünkü o zaman fizik, kımya, biyoloji gibi ilimleri inkâr etmek lâzım gelir. Zira, bunlar kainatın ilmini yapmaktadırlar. Bir şey ilmi bir eser değilse, onun ilmi yapılmaz. O halde cevap "evet" şeklinde olacaktır.

Soru: İlmi bir eser, ilmin varlığının bir neticesi değil midir? Yani kâinata ilim hakim değil midir?

Cevap: Elbet de ilmi bir eser, ilim vasfını ilimden alır. Başka türlü düşünmek mümkün değildir.

Soru: İlim, cevher veya araz kategorilerinden hangisine girer? Yani ilim cevher midir, araz mıdır?

Cevap: Arazdır, çünkü, kendi kendine kaim değildir. Varlığı başkasının varlığına bağlıdır ki, o da ilim sıfatının sahibidir. Yani alimdir. Bir başka ifadeyle ilmin varlığı bir alimin varlığını gerektirir. Kainata ilim hakimse, bir alim de hakimdir.

Soru: İşte o âlim kim?

Cevap: Kainatın yaratıcısı.

Soru: Kâinatın yaratıcısının ismi nedir?

Cevap: "Allah'tır." O yaratıcı kitabında kendisine özel isim olarak bu ismi vermiştir.

Neticede, eserden müessire intikal ederek diyebilir ki, kâinatı inceleme bizi ilme, ilme ile âlim'e, ilim de Allah'ın varlığına götürür."

Cemalettin Kaplan bu soru-yanıttan sonra üniversite öğretim üyelerine şöyle sesleniyor

"İşte bu sizin işinizdir.

Böyle bir ispatı sizler yapabilirsiniz. Bu, ilim meselesidir. Bir mantık meselesidir. İçinde bulunduğumuz tabiat aleminin,

Levent Şahverdi Arşivi

"var-lık aleminin" ilmini yapmadan âlimini ve hâlikini, sahibini ve malikini bilmeden, Allah'ın varlığını ve birliğini ispat ve ikrar etmeden ilim öğretemezsiniz. Hocalık yapamazsınız, ilminiz sallantıda kalır, dayanak bulamazsınız. Ne siz tatmin olursunuz ne de talebeleriniz. Bu çıkmazın içinde bocalayıp durursunuz.

O halde geliniz ilmin hakkını, hocanın hakkını veriniz de Kur'an diliyle asıl göreviniz olan şahitliği yapınız..."

Hz. Muhammed gibi Allah adına "Tebliğ görevini" üstlendiğini söyleyen eski Adana Müftüsü İspirli Cemalettin Hoca, bütün öğretim üyelerinden "Kemalizme karşı çıkmalarını istiyor, anarşi ve terörü de doğrudan doğruya Kemalizm'e bağlayıp soruyor

"Put kanunundan yana olup. Allah kanunları terk edilir mi?

Kur'an anayasa olmaktan, devlet İslâm olmaktan çıkarılıp, bunun yerine Kemalizm'e dayanan anayasalar, şirk devleti, put devleti getirilebilir mi?

Buna ilim evet der mi?"

Cemalettin Hoca bu soruları sorduktan sonra öğretim üyelerinden "Canları ve malları pahasına da olsa şeriatı savunmalarını istiyor. "Kaynağınız" diyor "Kur'an, örnek ve önderiniz peygamber olsun."

Kıbleniz ne Washington, ne Moskova, ne Avrupa, ne Çankaya.

Şeriat düzenine uymayan öğretim üyelerini açıkça korkutuyor. Açıkça onlara gözdağı veriyor.

"Tek bir çareniz, tek bir çıkar yolunuz vardır. O da tövbedir. Şartlarına uygun tövbe etmektir.

Bilinmeli ki her günahın tövbesi bir değildir. Günahına göre değişir, sizin gibilerin işledikleri suç büyüktür ve çok ağırdır, şirke varan bir suçtur Anayasayı kaldırma suçudur Kur'an'ı devletin yönetiminden kaldırmayı destekleyen bir suçtur Ve nihayet ebedi idamı gerektiren bir cürümdür Büyük bir tövbeyi gerektirmektedir. Derhal pişmanlık duyup dövüneceksiniz, için için yanıp sızlanacaksınız.

Bu kafi mi? Kafi değildir.

Kur'an'dan yana. şeriattan yana olduğunuzu ilan edeceksiniz. Sözlerinizle de yazılarınızla da Kuran'ın anayasa, devletin İslâm olmasına çalışacaksınız. Malınız ve canınız pahasına da ol-

Levent Şahverdi Arşivi

sa cesaret ve metanetle şeriatı ve şeriat kanunlarını savunacaksınız. Allah'tan başkasından korkmayacaksınız ve başkasına değil, ona kul olacaksınız.

Belki. zor bir şey...

Ama ahiretin azabından, onun dehşet ve şiddetinden zor değildir. Buna nispetle çok kolaydır Ölümden ötesi yok ya. Fakat ahirette ölüm de yoktur. Can kurtaran simidi gibi ölüm aranacak, ama ele geçmeyecek ve geçmesi de mümkün olmayacaktır. Çünkü ölüm de ölmüştür.

O halde hemen tövbe edin, tövbede acele edin. Belki akşama giremez, belki sabaha çıkamazsınız, ecel yakalamış olur da ağzınız tövbesiz kapanmış olur.

Mühlet istersiniz ama mühlet verilmez. Artık her şey bitmiştir. Geri dönmek istersiniz, ama müsaade edilemez. Dönüşü olmayan bir yolculuk istisnasız bir gidiş.

Firavunlar, Nemrutlar, Karunlar ve Mustafa Kemaller gibi sizler de gideceksiniz. Mutlaka gideceksiniz. Gün geçirmeyin, vakit kaybetmeyin. gerekli tövbeyi yapın, yapın da peygamberler, veliler, sıddıklar ve şehitlerle beraber olun. Putlarla beraber olmamaya, onların yanına ve yerine düşmemeye çalışın.

Bu sizlere bir tebliğdir ve doğrudur. Yalanı ve yanlışı varsa, sizlerden yazılı cevap bekleriz. Sakın bize kızmayın Bu bizim imanımızın bir gereğidir."

Kaplan, öğretim üyelerine yazdığı bu açık mektuptan sonra, ayrıca bir de ilahiyat fakülteleri öğretim üyelerine sesleniyor: İlahiyat fakültesi öğretim üyelerine ayetlerden örnekler veren Hoca , İslâm anayasasını tanıtıyor. Diyor ki

"Hakimiyet, yani kanun koyma yetkisi, hak ve selahiyeti Allah'a mahsustur ve onun hakkıdır. Ve Müslüman bir milletin maddi ve manevi, dünyevi ve uhrevî bütün iş ve muamelelerde baş vuracağı nizam, uygulayacağı kanun ancak Kur'an nizamıdır. Kur'an kanunudur. Kur'an nizamından başka bütün nizam ve sistemler heva ve hevesten ibarettir. Cahiliyet kanunlarıdır. Put kanunlarıdır, zalimlere dost olmaktır, onları putlaştırıp onlara kul olmaktır ve işte bu şirktir ve kafirliktir

Kim Allah'ın indirdiğinden ve Resul'ün getirdiğinden başkası ile hükmederse "Tâgut ile, yani put kanunları ile hükmetmiş olur. Allah'ın gönderdiği, peygamberin gösterdiği yoldan başka

Levent Şahverdi Arşivi

herhangi bir ize veya izine giderse, işte gittiği o şey, takip ettiği o yol Tâgut'tur. Böylelerin artık İslâm'la bir alakası kalmaz. Allah'a olan imanı gider ve kafir olur. Ve bunun başka tevil, tefsiri yoktur.

Allah, kadın-erkek hiçbir mü'minin kendi yollarından başka yollara gitmesine izin vermemiştir. Dinleyip gidenleri uzak bir sapıklıkla sapık arz etmiştir.

Allah Müslümanların içindeki pislikleri, darlıkları yok edip, saf bir temiz kalble peygambere bağlanmadıkça, aralarında geçen her hadisede peygamberi hakem kabul etmedikçe, mü'min sayılmayacaklarını açık açık bildirmektedir..."

İspirli Cemalettin Hoca, ilahiyat fakültesi öğretim üyelerine, "İslâm'ın hüküm ve kanunları parçalanıp bölünemez" diyor. Eğer herhangi bir Müslüman, şeriatın bir kısmını kabul bir kısmını reddediyorsa, İslâmlık'tan çıkmış demektir.

Şu satırlar da Hoca'nındır:

"Devlet, dinin bir bölümüdür, ayrılmaz bir parçasıdır Etle kemik gibi sıkı sıkıya birbirine bağlıdır. Biri olmadan diğeri işe yaramaz. Nasıl ki, iman meselelerini, namaz ve oruç gibi ibadet meselesini dinden ayırmak mümkün değilse, devleti de dinden ayırmak böyle mümkün değildir. Nasıl ki, namazı ve orucu kaldırmaya ve bunları kabul etmemeye kimsenin hakkı, selahiyeti olmadığı gibi, devleti de İslâm'dan ayırmaya, dini devletten uzaklaştırmaya kimsenin hak ve selahiyeti yoktur."

Cemalettin Kaplan, ilahiyat fakültesi mezunudur. Ankara İlahiyat Fakültesi'ni 1966 yılında bitiren Kaplan, yıllar sonra fakültedeki eski hocaları ile bir tartışmaya girmektedir. Soruları kendisi sormakta, yanıtlarını kendisi vermektedir. Şöyle ki:

"Şeriatı devletten kaldırmanın sebebi nedir? Belki şunları ileri sürebilirler:

a) Kur'an devletle alakalı hükümler getirmemiştir. Kanunları yapmayı bize bırakmıştır.

b) Veya Kuran'ın getirdiği kanunlar Arap yarımadasına ve o zamana mahsustur.

c) Veya Kur'an kanunları vardır, ama yetersizdir. Bizi medeniyete götürmez, biz daha güzelini yapabiliriz.

d) Veyahut bir dördüncü şık akla gelebilir. Ama o akılsızlığın ta kendisidir: Kur'an'ın kanunları vardır, hem en güzelidir.

Levent Şahverdi Arşivi

Fakat, güzel olmasına rağmen biz kendi kanunumuzu kendi kafamıza göre yapacağız.

e) Veyahut da Kur'an'ın kanunlan vardır. Fakat biz, ne Kur'an'ı, ne İslâmı istemiyoruz. Hatta bunları kaldırmak istiyoruz. Zaten kaldırdık. Dinin yerine Kemalizmi koymak istiyoruz. Bunun içindir ki, dini devletten ve devletin bütün müesseselerinden çoktan kaldırdık.

Bu beş maksattan dördü dinden çıkmalarına, kâfir olmalarına kendilerini götürmez mi? Elbette götürür ve kafir yapar Biri de delilikten başka ne ile izah edilebilir?

Öyleyse, şeriatı devletten ve müesseselerinden kaldırmak, ya insanı küfre götürür ya da deli yapar Malum olan bir keyfiyettir ki, ne kafirlerin arasına gidilir, ne de delilerin...

Kaplan Hoca ilahiyat fakültesi öğretim üyelerine gönderdiği tebliğde kamu hukuku tartışmalarına girişiyor.

Hakimiyet kimindir, Allah'ın mı yoksa milletin mi? Hangisinin?

"Esasen işin püf noktası işte burada. Bütün problemlerin çözümü burada. Hakimiyet kayıtsız şartsız kimindir? Milletin mi, yoksa Allah"ın mı?

İki makam: Biri rubbabiyet, biri de ubudiyyet. Yani biri rab olma makamı, diğeri de kul olma makamı. Hakimiyet hangisine ait? En yüksek makam, en yüksek otorite hangisi?

Bir başka ifade ile "Lâ yüs'el makam" kim? Allah mı yoksa millet mi? Hangisi hangisinin üstünde? Hangisi mes'ul hangi-si değil? Yani sözleri, beyanları, mesajları kanun olacak ve on-dan kimse hesap sormayacak ve soramayacak.

Kimse ona "Sen niye böyle yaptın" diyemeyecek ve aynı zamanda hiç yanlışı ve hatası olmayacak, her türlü hükmü adaletin ta kendisi olacak, eksiği ve gediği asla olmayacak. Hak tevziinde, görev taksiminde terazi dengeli olacak.

İşte hâkimiyet bu. Böyle bir hakkın ve selahiyetin sahibi ancak Allahü Azimüşşan'dır. Uluhiyyet ve rububiyyetin gereğidir... O halde siz nasıl olur da böyle bir hakimiyet, böyle bir hakkı Allah'tan alır da makamı kul olmaktan ileriye gidemeyen, bariz vasfı kul olan millete verirsiniz?. Ve "Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir" dersiniz. Ve bu surette milleti Allah'ın üstüne çıkarırsınız. Veya en azından Allah'ın yerine koyarsınız.

Levent Şahverdi Arşivi

Bu şirk değil midir? Evet, işte şirk budur. Hem de şirkin daniskası. Milleti put yapmak ve ona tapmaktır Günümüzün putu ve putperestliği budur ve aynı zamanda Kur'an tabiriyle affı mümkün olmayan en büyük suç ve zulümdür

Laik kafalılar,

Allah'a mahsus olanı, bir millete veya hübel'e vereceksiniz. Ondan sonra da, biz de Müslümanız diyeceksiniz. Buna kargalar güler.

Nereden aldınız bu cür'eti, millet ve hübel kim oluyor? Millet fertlerden meydana gelmiyor mu? Fertler teker teker mesul değil mi? Elbette mesuldür. O halde fertlerden meydana gelen millet de mesuldür.

O halde, 'Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir' demek ne büyük yanlışlık ve ne büyük ahmaklıktır.

Allah'ın kanunlarını devlet yönetiminden kaldır, kulu Allah'ın makamından çıkar, onu putlaştır, ona kanun yaptır, ona anayasa yaptır, "Anayasa Kur'an, devlet İslâm" olsun diyenlere de canilere, katillere verilen cezaları ver. Hapishanelerde işkencelere tabi tut ve Müslümanlara kan kustur ve ondan sonra da yine ben Müslümanım de.

Kimi kandırırsın. Bu münafıklığın ta kendisi değil midir?"

Eski Adana Müftüsü Cemalettin Kaplan, ilahiyat fakülteleri öğretim üyelerine gönderdiği tebliğinde, "Ey tevhid dininin profları" diyor. "İşte bunları üniversite kürsülerinden anlatacaksınız, hakimiyet mevzuunu çok iyi anlatacaksınız. Bizim mesul bir kişi olarak bunları size anlattığımız gibi sizler de birer mesul kişiler olarak, bunları yarının müftü ve vaizleri olan talebelerinize anlatacaksınız. Ve diyeceksiniz ki, "Hakimiyet kayıtsız şartsız milletin değil, Allah'ındır... "Milletindir" demek, milleti putlaştırmak ve şirktir, putperestliktir Böyle diyenlerde Tevhid kalmaz, iman kalmaz ve nikah kalmaz"!

Görülüyor ki, Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığı da yapmış olan İspirli Cemalettin Hoca'ya göre, "Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir" demek, bu demokratik ilkeye inanmak, buna göre davranmak, oy kullanmak günahtır. Böyle yapanlarda iman kalmaz ve daha da önemlisi "nikah kalmaz"!

Hoca camilerde ilâhiyat fakültesi öğretim üyelerine şöyle sesleniyor:

Levent Şahverdi Arşivi

"Türkiye'de Kemalistlerin pili bitmiştir Sizler de görüyorsunuz. Birkaç ay önce bir irtica yaygarası kopardılar, şimdi sesleri ve solukları kesildi ve birbirlerine şunu fısıldadılar:

'Biz ne yapıyoruz böyle. Bazı kavramlar üzerine dikkatli olamız gerekir. Bunlardan biri de irtica kelimesidir. İrtica diye diye bir gün gelir, bu millet. bizim irtica, gericilik dediğimiz şeyin, şeriat kanunları olduğunu anlar ve bizim ağzımıza ot tıkar, dişlerimizi söker, iflahımızı keser. Sonra ne atamız kalır ne de putumuz. Hepsi yıkılır gider. Öyleyse susalım, gericiler ne söylerlerse söylesinler, ne yazarlarsa yazsınlar, ses çıkarmayalım.'

Put sistemi mutlaka yıkılacaktır."

İspirli Cemalettin Hoca'nın Allah adına gönderdiği "iadeli taahhütlü tebliğler" bunlarla da bitmiyor. Biter mi hiç? Daha büyükelçilere, gençliğe ve bütün Müslüman halka tebliğleri de var

Bochum'daki Eyüp Sultan Camii'nde cemaat önünde kendisine soruyorum:

Hoca, hukuksal durumunuz nedir? Almanlar'dan, Murat Bayrak aracılığıyla sığınma hakkı istemiş ve almışsınız. Şimdi haymatlos musunuz?

Yanıtı şöyle:

-Bana Almanlar burada teolog diyorlar!

"Haymatlos", Türkçe'de vatansız anlamına gelir Teolog da din adamı demektir. Daha bunların ne anlama geldiğini bilmeyen Hoca Efendi bakın elçilere ve konsoloslara ne ders veriyor:

"Ey Müslüman milletin, bir rejim temsilcileri,

Şimdi sıra sizde. Sizler ya Müslüman bir milletin temsilcileri, ya da İslâm olmayan bir rejimin bekçileri. Birinci şıkkı kabul ettiğiniz ve ettiğimiz takdirde, sizlere söyleyeceklerimiz ve tebliğ edeceklerimiz var.

a) Temsil ettiğiniz Müslümanlar gibi yaşayacak, onlar gibi inanacak, ibadet ve taatını onlar gibi yapacak, terbiye ve ahlakta onlar gibi olacak, giyim ve kuşamda onlara benzeyeceksiniz. Keza onlar gibi "hakimiyet kayıtsız şartsız millete değil, Allah'a ait" olduğunu kabul edip Kur'an'ın anayasa, şeriatın kanun, devletin İslâm devleti olmasına çalışacaksınız.

Levent Şahverdi Arşivi

b) Harama yanaşmayacaksınız, içki sofrasına, kumar masasına oturmayacaksınız, kendileriniz ve hanımlarınızın da iffet ve namusuna toz kondurmayacaksınız.

c) Müslümanlara karşı hürmetli ve saygılı olup, onların sakal ve şalvarı ile uğraşmayacaksınız, hanımlarınız ve kızlarınızın başörtülerini hor görmeyeceksiniz ve tesettürlerine müdahale etmeyeceksiniz. Şeriat-i Garraya hürmetkar olup hübele ve hübel kanunlarına karşı olduklarından dolayı onları put rejimine jurnal etmeyeceksiniz. Ve 'pasaportunuz elinizden gider ve elinizden alırız' gibi sözlerle Müslümanları tehdit edemezsiniz ve etmeyeceksiniz. Üstelik onları takdir ve tebrik edeceksiniz. Neden?

Çünkü onlar efendi, sizler ise onların temsilcileri ve hâdimlerisiniz. Onlar Müslüman, sizler de Müslümansınız. Onlar vicdanlarının sesini duyuyor, imanlarının icabını, dinlerinin gereğini yerine getiriyorlar. Sizler de yabancı ülkelerde onları temsil ediyor, Müslüman milletin inanış ve ibadetini, kültür ve tarihini, şahsiyet ve karakterini, örf ve adetini aksettiriyor ve yansıtıyorsunuz. Binaenaleyh yabancılar sizlere bakacak, sizinle, sizin davranış ve hareketlerinizle bağlı bulunduğunuz ve temsilciliğini yaptığınız bu Müslüman milleti tanıyacaklardır.

O halde hatalarınız, yanlış hareketleriniz, bir kelime ile İslâm'a uymayan davranışınız hem size hem de millete çok pahalıya mal olur. Millete ihanet ve hıyanet olur. Bunun faturasını ödeyemezsiniz, ne dünyada ne de ahrette bunun hesabını veremezsiniz...

Cemalettin Hoca büyükelçilere ve konsoloslara çok kızıyor.

"Ey sefir ve konsoloslar" diyor.

"Bir kere sizler İslâm olmayan, dinle ve imanla ilgisi bulunmayan, üstelik dini, imanı yıkma ve yok etme hedefini bilen "tâguti" bir sistemin, put kanunlarının bekçiliğini yapıyorsunuz. O zamanlar, sizler dinden ve imandan mahrum, millete yabancı, ne olduğu belirsiz hübele kul olmuş, onun bekçiliğini üzerine almış duruma düşmüş oluyorsunuz ki, o takdirde Müslüman bir milleti temsil etme vasfına sahip değilsiniz veya bu vasfı kaybetmiş olursunuz.

Levent Şahverdi Arşivi

Sizler, İslâm olmayan bir rejimin bekçiliğini yaptığınıza göre, sızde mühim bir hastalık var. Hem ölüme götürecek bir hastalık bu. Bu hastalığın ismi "Nifak"tır.

Zira nifak, içi başka dışı başka bir hastalıktır ve tedavisi çok zordur Müslümanları gördüğünüzde:

'Biz de Müslümanız, bizim de imanımız vardır. Amma ve lakin biz şeriatçı değiliz. Şeriat gericiliktir, mürteciler şeriatçı olur, gericiler, yobazlar şeriatçı olurlar' diyeceksiniz. Bekçiliğini yaptığınız rejimin adamlarını, yani Kemalistleri gördüğünüzde de:

'Biz sizdeniz ve sizin gibi rejime bağlıyız. Ata'ya bağlıyız, rejime toz kondurmayız. Zaman zaman biz Müslümanız diyoruz, ama şeriatçı olmadığımızı da Müslümanların, o gericilerin yüzlerine karşı söylemeyi de asla ihmal etmiyoruz. Evet, bizler de Kemalistlerdeniz, Mustafa Kemal'in ilke ve inkılaplarına bağlıyız ve bu inkılaplara toz kondurmayız..' dersiniz. İşte müptela olduğunuz hastalığın teşhisi bu.

Nifak hastalığı, tâgut hastalığı, daha açık bir ifadeyle put hastalığı. Dolayısıyla korkunç bir hastalık. Ebedi ve cehennemlik yapan bir hastalık!"

Hoca büyükelçi ve konsolosların "tedavileri için hakimiyetin kayıtsız şartsız Allah'a ait olduğunu kabul etmeleri" gerektiğini söylüyor. Büyükelçi ve konsoloslardan, diyanet hocalarından yararlanarak kendisine tebliğ ile ilgili yanıtlar vermelerini istiyor. Ve büyükelçi ve konsoloslara şöyle sesleniyor:

"Bunu yapabilirsiniz, ama bu tebligatı yapanları tespit edemezsiniz, pasaport vesaire ile korkutamazsınız, rejime jurnal edemezsiniz, buna hakkınız yoktur. Günah üstüne günah olur. Bu günahların altında ezilir gidersiniz!"

Dilleri var, bizim dile benzemez..

CEMALETTİN KAPLAN'IN ÖZEL SÖZLÜĞÜ

Amel- Tebliğci'nin tebliğ konusunu önce kendi kişiliği ve yaşamında uygulaması.

Anıtkabir- Kemalistlerin tapınağı.

Levent Şahverdi Arşivi

Bel'am- Firavun'la Karun'u din kisvesiyle destekleyen işbirlikçi. Yani devletten yana olan din adamlan.

Cahiliyet- İslâm'dan önceki karanlık devir.

Firavun- Siyasal iktidarını putlaştıran yönetici.

Hakk- Tebliğ konusu... var olan, kanıtlanmış, gerçeğe uygun olan.

Hubel- Kureyş'teki en büyük put.

Hüküm- Allah'ın emir , yasak ve tavsiyeleri.

Hürmet- Haram; adam öldürmek, hırsızlık, yalan.

İbahat- Yasak ve sevap konusu olmayan davranışlar. Av hayvanlarının avlanması gibi.

İhlas- Tebliğ görevini Allah rızası için yapanlardaki nitelik ve özveri.

İrtica- İslâm'ın devlet olmasına karşı çıkanlann kullandığı sözcük.

Kanun koymak- Allah'a karşı savaş açmak.

Karun- Firavunla işbirliği yapıp, zenginliğine zenginlik katan ve bu zenginliği putlaştıranlar.

Kerahat- Yapılması hoş olmayan davranış. Namazda esnemek ve Cemalettin Hoca konuşurken uyumak gibi.

Mustahfazlar- Kur'an'ın muhafizlan olan din adamlan, tebliğci hocalar.

Mürted- İslâm dininden dönen.

Müşrik- Allah'ın yetkilerine eş yetkiler olduğunu ileri süren.

Nedib- Müslümanlar için yapılması yararlı olan, yapılması halinde sevap ve ödül getiren davranışlar.

Rabb- Allah'ın hak ve yetkilerini bütünüyle kabul etmek.

Sehavet- Tebliğcide bulunması gereken hayırseverlik. Tebliğ yolunda gereken maddi yardımdan kaçınmayacak olan Müslüman.

Şirk- Allah'a özgü hak ve yetkilerin, Allah'tan başka birinde olduğunu ileri sürmek. Allah'ın yetkilerine başkalarını ortak etmek.

Tâgut- Allah ve peygamberlerin emirlerinden başkalarına uyup, ukalalık yapan.

Tevhid- Hz. Muhammed'in peygamberlik görevine başlaması... Allah'ın birliğine inanmak. Muhammed tevhide nasıl tebliğ yoluyla başlamışsa, hoca da laik devleti yıkmak için tebliğ yolunu seçiyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Ulema- Tebliğci din adamları, imamlar, müftüler, hocalar.
Uluhiyyet- Tanrılık savında bulunmak.
Vucub- İslâmi kurallara göre davranış biçimleri.

Eski Adana Müftüsü İspirli Cemalettin Hoca, "hakim ve savcılara" da Allah ve peygamber adına tebliğler gönderiyor. Tebellüğ edip de bu tebliğin gereklerini yerine getirmeyenlerin vay haline!

Şöyle başlıyor tebliğ:

"Ey adalet makamında bulunan hakim ve savcılar"

Kaplan Hoca sonra "En adil ve yegane hukukun İslâm hukuku olduğunu kaydediyor. Ve İslâm hukukunun "Garptan ve Şarktan" alınmadığını, doğrudan doğruya Allah'tan geldiğini vurguladıktan sonra şöyle devam ediyor:

"İslâm hukuku, kaynağını Allah'tan ve Allah'ın şaşmaz ilim ve adaletinden aldığı içindir ki, yegâne güzel ve adil hukuk olmuştur.

Yine böyle olduğu içindir ki, insan hayatına, insan tabiatına, insan mantığına tıpa tıp uyan bir hukuktur ve insanın, insanca yaşamasının yolu, ancak bu hukuktan geçer. Bu hukuktan mahrum olanlar hem dünyada hem de ukbada huzursuzluğa ve hüsrana düşerler. Çünkü hak da adalet de birdir.

Malum olduğu üzere Peygambere gelen hukuk, hak olan hukuktur. Hakkın dışında batıldan başka ne olabilir?

İdeal hukuk demek, akıl ve mantığa uyan, vicdanı tatmin eden, sağduyuya hitap ederek adaleti temin eden fert ve cemiyet, devlet ve vatandaş arasındaki ilişkileri akl-ı tabii ve pozitif ilimlerle asla çatışmayan, insan tabiatına uygun düşen ve nihayet aranan arzu edilen bir hukuk demektir

İşte böyle bir hukuk nizamını insanoğlu ancak İslâm'da, İslâm hukukunda bulur..."

Cemalettin Hoca Kur'an'dan ayetler göstererek -aklınca- yargıç ve savcılara yol gösteriyor:

"Sizler bulunduğunuz makam itibariyle ya adaletin temsilcilerisiniz, ya da batılın müdafileri. Ama sizce hangisi? Birinci şıkkı kabul ettiğiniz takdirde size diyeceklerimiz var. Şu halinizle adaletin temsilcileri olamazsınız ve olmanız da mümkün değil-

Levent Şahverdi Arşivi

dir. Çünkü adalet bir tanedir. O da İslâm'da ve İslâm hukukundadır. Sizlerin önünüze gelen davalarda takip ettiğiniz usul ve verdiğiniz karar, İslâm'a göre değildir. İslâm kanunlarına göre değildir. Küfür kanunlarına göredir. Davaları ona göre yürütüyor ve karar veriyorsunuz. O halde sizin verdiğiniz karar ve takip ettiğiniz usul adilane değildir Tersine, usul yönünden adaletsizliğin ta kendisidir. Küfrün yaptığı kanunlarda adalet mi olur? Ayrıca o kanunlar malum olduğu üzere beşer kafasına dayanır. Beşer kafası ise acizdir, cahildir. Zira, hakları, ne cinsten ve ne miktardan tayin etmek, görevleri ne cinsten ve ne miktarda tespit etmek keza suçların cezalarını ne cinsten ve ne miktar tayin ve tespit, ayrıca infaz şekillerini tayin ve tespit etmek kolay bir iş midir? Kılı kırk yararcasına son derece ince bir iştir, değil mi? Buna kimin gücü yeter? Namütenahi bir ilme sahip olmak gerek. İnsanoğlunun ise, ilmi dar ve sınırlıdır. Üstelik insanoğlu etki ve tepkilerin altındadır. Çok defa hissiyatına kapılır, şahsi çıkarlarının kurbanı olur. Bu şartlar altında bulunan bir insan nasıl olur da adalete esas olan anayasaları vaz'eder, kanunları yapar? Buna imkan ve ihtimal var mı? Buna hangi akıl ve ilim erbabı evet diyebilir? Sizler hukuk kafasına sahip insanlarsınız. Beşeri hukukla ilahi hukuk arasında bir mukayese yapmak mümkün müdür?.."

Cemalettin Hoca insan tarafından yapılan yasaların geçici nitelikte olduğunu ve ülkeden ülkeye farklı nitelikler taşıdığını öne sürüyor. Ve şöyle konuşuyor:

"Türkiye bunun açık örneğidir. 924 Anayasası tadilat ve tağyirata uğraya uğraya ayakta duracak hali kalmadı. Bir gün geldi, tümüyle lağvedildi ve yıkılıp gitti. Yeni bir anayasa yapıldı. Oylamadan sonra ilan edildi. İlan edildiği güne de "27 Mayıs Anayasa ve Hürriyet Bayramı" ismi verildi. Ve o gün için mera-simler tertip edildi, şenlikler düzenlendi. Netice ne oldu? Daha üzerinden beş on sene geçmeden bazı maddeleri değişti ve değiştirildi. Ve bu suretle yerine oturduğu sanıldı. Ama bu Anayasa ile ancak 1980 senelerine gelinebildi. "Bol geldi" ge-rekçesiyle tümü kaldırıldı. 1982 Anayasası yapıldı ve ilan edildi. Daha mürekkebi kurumadan üzerinde tartışmalar başladı, "değişebilir, ayet değil ya" denildi. "Biz iktidara geldiğimizde Anayasayı kökünden değiştireceğiz" diyen şahıslar particiler oldu.

Levent Şahverdi Arşivi

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki, yapılan bu anayasa da halen yerine oturmamıştır. İstikrar kazanmamıştır. Kazanamaz da. Belki kısa bir müddet sonra "dar geldi" gerekçesiyle lağvedilecek, yerine bir başkası yapılacaktır. Bunları hukuk kafasına sahip olan sizler pekala biliyorsunuz. Ama bu millete yazık değil mi? Anayasalar ve yasalar birer yaz boz tahtasına dönsün, millet de deneme tahtası olsun... Bu bir zulüm değil midir? Bu memlekette kanun istikrarsızlığı olursa o memlekette istikrar olur mu ve o memlekete itibar ve itimat edilir mi?"

İspirli Hoca bunları anlattıktan sonra bu olgulardan şu sonucu çıkarıyor: İnsanoğlu yasa yapamaz. Niçin yapamaz? Çünkü yasa yapmak Allah'ın işidir. Hakimiyet kayıtsız şartsız Allah'ındır, Allah'a özgüdür. Kulların yaptığı anayasa ve yasa ancak böyle olur.

Cemalettin Kaplan yargıç ve savcılardan "sadece Kur'an kanunlarına ve Kur'an'ın getirdiği şeriat kanunlarına" uymalarını, davalarını bu kurallara göre çözüme bağlamalarını istiyor. Sonra Allah ve Peygamber adına yargıç ve savcılara bir de güvence veriyor:

"Böyle yaparsanız dünyada da rahat edersiniz, ahrette de...

Ya yargıç ve savcılar şeriat yasaları değil de Kemalist yasaları esas alırlarsa o zaman ne olur?

O zaman "toplumsal tepki başlar. Halk adalete isyan eder, ülke anarşi yuvasına döner. Dünyada ve Ukba'da da cehennem hayatı yaşanır. Dünyada zelil, ahrette rezil olurlar."

İspirli Hoca, yargıç ve savcılara şöyle sesleniyor:

"Ahrette ilk önce hesaba çekilecek 4 sınıf insan vardır. Bunlardan biri de sizlersiniz. Buna göre söz, fiil ve hareketlerinizi ayarlayın ve buna göre kanunlarınızı seçin ve ona göre kararlarınızı verin.

Sizler, ya adaletin temsilcileri ya da batılın müdafilerisiniz. Batılın müdafileri iseniz, sizleri haktan uzaklaştırıp batıla iten sebep şunlardan biri ve birkaçı olabilir..."

Cemalettin Kaplan kendine göre bir düşünce yöntemi izliyor ve tebliğleri ulaşacak kişiler adına düşünüyor, soru soruyor ve bu sorulara yine kendisi yanıt veriyor: Yargıç ve savcılarla şu hayali konuşmayı yapıyor:

Levent Şahverdi Arşivi

"1) İslâm dininin devletle alakası yoktur

2) İslâm dininin devletle alakalı olarak getirdiği hükümler asra uymaz.

3) Şeriatın bazı hükümleri muvakkattir.

4) Zamanın değişmesi ile hükümler de değişir.

5) İslâm hukuku, İslâm müçtehitlerinin görüşlerinden ibarettir."

Bu savları ileri süren Kaplan, bu sorulara yine kendisi yanıt vererek diyor ki:

"1) İslâm'ın devletle ilgisi vardır. Din ve siyaset iç içedir. Kur'an'ın birçok ayetlerinden açıkça anlaşılmaktadır ki, İslâm dini birtakım fiil ve hareketleri yasaklamış ve bir takım suçlar için cezalar koymuş ve bu cezaların yerine getirilmelerini de emretmiştir, farz kılmıştır. Yasak koymak, emir vermek, ceza koymak, tatbikatını yapmak ancak devletin yapabileceği işlerdendir

Fert bunları yapabilir mi, bunları yerine getirmeye gücü yeter mi? Ve bunlar da bir vicdan işi midir?

O halde bunları ancak devlet yapacaktır Öylesi İslâm'da devlet vardır ve İslâm dininde devletin olması zaruridir.

2) Batı kültürü ile yetişenler 'İslâm dini ile devlet idare edilemez' diye düşünürler. İslâm dini hürriyet, adalet ve eşitlik üzerine kurulmuştur. Bugünkü Batı sistemleri de böyledir.

3) Şeriatın hükümleri geçici değildir. Tersine kalıcıdır. Bu iddiaları ileri sürenler, İslâm hukukunu incelemeyenlerdir.

4) Bu iddia da geçersizdir. Sistemlerin cemiyetlere uygunluğu o sistemlerin dayandığı prensiplerin sıhhatli olup olmamasına bağlıdır. 'Zamanın değişmesi ile ahkamın değişmesi inkar edilmez' deniyorsa da bu doğru değildir. İslâm hukuku kıyamete kadar geçerlidir.

5) İslâm hukukunun müçtehitlerin eseri olduğu iddiasına gelince:

Evet, İslâm müçtehitleri ve hukukçuları birer dahidir. Ama bunlar kendilerinden bir şey söylememişlerdir. Ku'an ve sünnete dayanmışlardır. İslâm hukuku Batıcı ve batıl kafalı yarım aydınların zannettikleri gibi ulema ve fukaranın fikir ve görüşleri değil, doğrudan doğruya Allah'ın kelamına ve peygamberin beyanına dayanan nev-i şahsına münhasır bir hukuk nizamıdır

Levent Şahverdi Arşivi

İslâm dininin devleti de vardır, siyaseti de vardır. Ona ne zaman tesir eder ne de mekan. Eskimez ve pörsümez. İnsanlığın hayatına tıpa tıp uygundur. Eksiği ve gediği yoktur, tastamamdır. Şeriatın dışındaki bütün sistem ve nizamlar birer batıl, tagut ve puttur. Müslüman bir savcıya ve Müslüman bir hakime düşen, batıla, taguta karşı çıkmak ve halktan yana olmaktır Put ve put rejiminden ibaret olan Kemalizmi inkar etmektir."

Türkiye Cumhuriyeti'nde Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığı ve Adana Müftülüğü yapmış olan İspirli Cemalettin Kaplan, yargıç ve savcılara "Devleti İslâm olsun" diyenleri cezalandırmamalarını istiyor Ve onlardan kendisine yanıt vermesini de istiyor.

"Diyanetin tepesindeki zihniyeti de yardıma çağırın. Onlar da size yardımcı olsunlar. Yazın ve neşredin. Bunu yapmaya hakkınız vardır. Fakat tehdit etmeye, ceza vermeye hakkınız yoktur."

Hoca gençliği unutur mu hiç? Unutmaz. Unutmaz, çünkü 18-19 yaşlarında göğüslerine kadar sakal bırakmış gencecik çocuklar Cemalettin Hoca'nın devrim muhafızlarıdır.

Gençliğe "tebliğ" mahiyetinde açık mektuplar yazar.

"Gençler" der, "Dost ve düşmanı çok iyi tanıyın. Kemalist kanunlar sizi korkutmasın. Rejimin paralı askerlerinin cüppe ve sarığı sizi aldatmasın, Allah'a kul, peygambere ümmet olun. (Anayasamız Kur'an, kanunumuz şeriat, devletimiz İslâm olacaktır ve olmalıdır) diye ilan edin, 'Put ve put kanunları bizi idare edemez. Bunları kaldırıp tarihin çöplüğüne atacağız. Kanunum şeriat, devletim İslâm olacaktır' diye ilan et...

Cemalettin Hoca, gençlere din uğrunda yol gösteriyor: "Ya şehit ol ya gazi!..

Cemalettin Hoca, 29 Ekim, 23 Nisan ve 19 Mayıs gibi bayramların kaldırılmasından yana. Gençlere seslenirken bu bayamlardan söz ediyor ve bu bayramların Müslümanlara hakaret anlamına geleceğini ileri sürüyor.

Cemalettin Kaplan, Humeyni'nin yolunu izliyor. Humeyni hangi konuları işlemişse, Kaplan da aynı konuları işliyor. Humeyni ne gibi yöntemler kullanmışsa, Kaplan da aynı yöntem-

Levent Şahverdi Arşivi

leri kullanıyor. Ve bu gençleri tıpkı Humeyni gibi siyasal eyleme sürmeye çalışıyor.

Diyor ki, "Dava bellidir, metod bellidir. Dava, Kur'an devle-tini kurmaktır. Metod ise tebliğ metodudur. Önce fert, sonra aile, sonra cemaat ve nihayet cemaatın nisap miktarı, arkasın-dan da devlet gelir Fakat bu yarış öyle bir günde, bir senede beş veya on senede olamaz. Bu en azından bir neslin yetişme-si meselesidir. Bu da yepyeni bir kan, yepyeni bir ruh ve yepyeni talim ve terbiye, yepyeni bir heyecan ister.

Evet, kayda değer bir taban teşekkül etmeden çıkış yapmak hikmete aykırıdır. Sünnetullaha uymaz. Kayda değer bir taban ise karşı tarafın en azından üçte bir kadarından meydana gelir..."

Cemalettin Hoca, put yoluna girip putperestliği kabul etmeyen, taviz verme yoluna gidip küfürle uzlaşmayan, aceleci olup saldırma yoluna gitmeyen bir gençliğin ileride "İslâm inkılabı için sabırla beklemelerini" istiyor. "Tetik devri" nasılsa gelecek. O zamana kadar gençlik bilinçlenmeli, tam inkılaba hazır hale gelmeli.

"Biz buyuz. kaynağını Kur'an'dan, örneğini Hz. Muhammed'den alan insanlarız. Cehennemî bir uçurumun kenarında bulunanları kurtarmak istiyoruz, onlara iyilik yapmak istiyoruz. Hakkı tebliğ ediyor. ikaz ve irşadımızı yapıyor ve yapacağız. Ve bu bizim vazifemizdir. İslâm bunu bize emrediyor. Yoksa bizde vurma kırma, terörist bir hareket, adam kaçırma, yol kesme yoktur. Ve böyle olanları da tasvip etmiyoruz. Bunlar tebliğ hareketine zarar getirir, engel olur. Günümüz Türkiye'si genelde günümüz Mekke'sidir. İmam-ı Azam ne diyor?

Önce tebliğ, sonra kılıç."

Hoca kendine göre bir strateji hazırlamış. Önce Kemalistlerin üçte ikisi kadar İslâmcı gençler yetiştirecek, sonra da tetik devrine geçilecek, eylem başlayacak. Eylem anına kadar adamlarını korumak istiyor. Kadrolarını geliştirmek ve genişletmek istiyor.

Önce bilinçlenme, sonra devrim. Yani "bireysel terör" şimdilik yok. Cihad günü gelince bütün gençler seferber olacak.

Levent Şahverdi Arşivi

İslâm Anayasası

1981 yılında müftülükten "Re'sen emekliye" ayrılan Cemalettin Kaplan, kendi deyişine göre, 12 Eylül yöneticilerince kapatılan MSP'nin Genel Başkanı Prof. Necmettin Erbakan tarafından Federal Almanya'ya gönderiliyor.

Ne gibi bir görevle mi? Orası ilginç... Cemalettin Kaplan'ın kimlik kartı şöyle:

"Avrupa Milli Görüş Teşkilatları İrşad ve Fetva Başkanı"

Kaplan, bu kimlikle "Milli Görüşçü" olarak adlandırılan İslâmcı akımın yayın organlarında yazılar yayımlamış. İslâm anayasası ile İslâm'da devlet idaresi gibi konularda Avrupa Milli Görüş Teşkilatları'nın görüşlerini yansıtan "Hicret" adlı dergide yayımlanmış.

Bochum'da Eyüp Sultan Camii'nde Kaplan'a "İslâm anayasası"nın kimler tarafından hazırlandığını sormuştum: "35 tane kitap okudum, sonra... diye yanıtlamıştı Kaplan. 35 tane kitap okumuş; sonra anayasanın nasıl yazılacağını kendi sözcükleriyle aktarayım:

"Bellemiş"

Belleyince, İslâm anayasasını hazırlamış... Ancak hemen yayımlamamış. Beklemiş. Önce "Hicret" adlı dergide anayasa yayımlanmış ve açık tartışmaya açılmış. Ama hiçbir yanıt gelmemiş. Gelmeyince anayasa bastırılıp yayımlanmış. Şimdi, "İslâm anayasası" elden ele dolaşıyor. 3. baskısı bile yapılmış. Hemen hemen her dilde bastırılıp yayımlanıyor.

İspirli Cemalettin Hoca, tebliğlerinde "Anayasa, Kur'an olacak" diyor ve kullar tarafından yapılan anayasa ve yasaların Allah'ın anayasası karşısında hiç hükmü olmayacağını ileri sürüyor.

Ancak kendisi İslâm anayasası hazırlayabiliyor. 35 kitap okuduktan sonra!..

Şimdi gelelim şu ünlü "İslâm Anayasası"na...

Madde 1:

- Devletin ismi, "İslâm devleti"dir

Madde 2:

- Devletin idare şekli İslâm'dır

Levent Şahverdi Arşivi

Madde 3:

- Devletin siyasi, içtimai, harsi, hukuki, iktisadi ve saire gibi temel yapılarında ve bütün müesseselerinde İslâm dini esas alınır.

Madde 4:

Hakimiyet kayıtsız şartsız Allah'ındır. Devlet reisi bu hakimiyeti İslâm kanunlarına göre ve Allah adına icra ve murakabe eder.

Devletin başkenti neresi olacak? Ya resmi dili?.. Onlar şimdilik belli değil.

Madde 8:

- Devletin merkezi .....dir.

Bu (...)li bölüm ilerde İslâm devleti kurulunca doldurulacak. Artık bu merkez, Tahran mı olur, bir başka yer mi, belli değildir!

Madde 9:

Devletin resmi dili .....dir. Kur'an yazısıdır. Arapça, Kur'an ve sünnetin dili olduğu için bütün okullarda okutulması mecburidir.

Bu maddedeki (...) bölüm de ilerde doldurulacak. Resmi dil belki Arapça, belki de Farsça olacak!

Madde 10:

- Devlet, icraatında Ehl-i Sünnet mezhebini esas alır ve İslâm dini çerçevesinde, içinde bulunan bütün mezhepler devletin kontrolünde eğitim, öğretim ve ibadetlerini kendi mezhep anlayışları içinde icra ederler.

Madde 11'de "İslâm hükümlerinin bütün Müslümanlara tatbikinden hiçbir istisna kabul edilmez" hükmü yer almakta. Aynı maddede gayri müslimlerin inanç ve ibadetlerinde serbest olacakları yazılmaktadır.

13. Madde şöyle:

- Şer-i hükümler için asıl kaynak, kitap, sünnet, icma ve kıyastır. Bunlardan başkası şer-i hükümlere kaynak olamaz.

Anayasanın ikinci bölümü, temel hak ve hürriyetler ile ilgili hükümleri kapsıyor. Hoca, bu bölümdeki maddeleri, açıkça, Batılı anayasalardan kopya çekmiş. Bir tek koşulla: Örneğin "herkes" yerine "her Müslüman" sözcükleri yerleştirilerek!

3. bölüm önemli... Çünkü "içtimai hükümler" bu bölümde yer alıyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Madde 28:

İslâm toplumunun temeli ailedir Devlet, ailenin teşkilini kolaylaştırıcı, kutsiyetini koruyucu ve aile münasebetlerini muhafaza edici tedbirleri almakla mükelleftir.

Madde 32:

Eğitim ve öğrenim parasızdır. İslâm'ın kültür ve tarihine, örf ve an'anesine, inanç ve ibadetine, hukuk ve ahlakına uygun bir şekilde icra edilir. Ahlaklı, faziletli, bilgili, üstün seciyeli, çalışkan ve İslâm mefkûresine sahip nesiller yetiştirmek devletin temel görevlerindendir.

Devletin başlangıç tarihi hangi tarihtir? Anayasa bu konuda da şu hükmü getiriyor:

Madde 38:

İslâm devletinin başlangıç tarihi, İslâm'ın Peygamberi Hz. Muhammed'in (S.A.V.) hicretidir. Hicrî kameri de, hicrî şemsi de takvimde muteberdir. Ancak, devlet dairelerinin çalışması şemsi takvime göredir.

Madde 39 da önemli:

Haftalık resmi tatil cuma günüdür. Senede Ramazan bayramı iki gün, Kurban bayramı da üç gün olarak tatil edilir.

Geliyoruz "aile nizamı" ile ilgili dördüncü bölüme.

Madde 40:

- Kadında aslolan, anne ve evin terbiyecisi olmaktır; kadın, korunması gereken bir emanet ve namustur.

Bu, genel nitelikte bir hüküm. Geliyoruz işin özelliğine.

Madde 41:

Aslolan kadınların erkeklerden ayrılmasıdır; alışveriş gibi şeriatın cevap verdiği ihtiyaçlar ve Hac gibi kendisi için müsaade edilmiş bulunan toplantılar haricinde kadınlar erkeklerle toplanamazlar.

Madde 42:

- Erkeklere verilen haklar kadınlara da verilir. Ancak, şeriatın kadına ve erkeğe şer'i deliller ile tahsis ettiği haklar müstesnadır. Kadın da ticaret, ziraat, sanat işlerine karışmak, muamelat ve akitlerde bulunmak hakkına sahiptir Kendi başına veya başkasıyla müştereken neslini çoğaltabilir.

Hoca Efendi'nin kadınlar ile ilgili bu iki maddesi birbirini hiç tutmamaktadır. 41'inci maddede, kadınların, alışveriş ve hac

Levent Şahverdi Arşivi

dışındaki toplantılara katılmayacakları bildirilirken 42'nci maddede kadınların ticaret, ziraat ve sanata karışma haklarından söz ediliyor.

Nasıl olacak bunlar? Bir kadın sanatı, erkek aracılığı ile mi yapacak? Ne olacak? Belli değildir.

"İktisadi nizam" beşinci bölümde yer almış. Bu bölümdeki maddelere göz atalım:

Madde 47:

Mal ve mülk yalnız Allah'ındır Allah insanı yerine göre vekil bırakmış ve bu surette insanın mülkiyet hakkı olmuştur Bu itibarla mal mülk edinme izni veren de Allah'tır. Ve bu özel izinle mülkiyet hakkı meydana gelmiştir

Madde 48:

- Devlet, ferd ferd herkese temel ihtiyaçlarını karşılama teminatı verir ve yine her ferde temel ihtiyaçlarının ötesinde mümkün mertebe daha yüksek bir seviyede ihtiyaçlarını karşılamak imkanları hazırlar.

İslâm devleti ekonomik düzeni nasıl kuracak? Kaplan, Allah ve Peygamber adına bu konuya da çözüm getiriyor 35 kitap okuduktan sonra, tabii gerisi kolay!

Madde 49:

a) Temel ihtiyaçların karşılanması: Mesken, yiyecek, giyecek, sağlık, tedavi, öğretim ve herkese aile yuvası kurması için gerekli imkanları sağlar.

b) Tam istihdam sağlamak amacıyla herkese iş şartları ve imkanları hazırlamak, iş yapabilecek durumda olup da mesai için gerekli vasıta imkanları olmayanlara bu imkanları yardımlaşma suretiyle temin eder; bu yardımlaşma faizsiz borç vermek veya diğer meşru şekilde olmalıdır.

c) Devlet, cemiyete zararlı olacağı takdirde servetin belli şahıslarda veya belli grupların elinde toplanmasına ne müsaade etmeli, ne de devlet cemiyetin zararına kendisi büyük bir işveren durumuna gelmelidir.

Maddeler böyle "nasihat hükümleri" ile sürüyor. 50'nci maddede İslâm'ın iktisadi nizamının hangi temellere dayandığını görüyoruz.

Madde 50:

İslâm devleti iktisadi nizamı, devlet sektörü, yardımlaşma kurumları ve özel sektör olmak üzere, iyi ve doğru planlanmış üç kesime dayanır.

Levent Şahverdi Arşivi

Demek "İslâm'ın iktisadi nizamı" şu üç kesime dayanacaktır

1- Devlet sektörü...

2- Özel sektör...

3- Yardımlaşma kurumları...

Şimdi devlet sektörü ne yapacak, onu öğrenelim:

Devlet sektörü, özel sektörün yapamadığı ağır sanayi tesisleri, sanayi altyapı tesisleri, dış ticaret, büyük madenler, bankacılık, enerji üretimi, baraj ve büyük su şebekeleri, radyo ve televizyon, posta-telgraf ve telefon, havayolları, denizyolları ve buna benzer amme mülkiyeti şeklinde ve devletin elinde ve denetiminde kuruluşlardır...

Hoca, "anayasanın Kur'an olması" için "tebliğ" hareketine başladığını söylüyor. Ve video bantlar için Kur'an'dan ayet de getiriyor. Peki, acaba Kur'an'da radyo televizyon, posta telgraf ve telefon, havayollarının devletin elinde ve denetiminde olacağına ilişkin bir ayet bulamıyor mu?

Belli ki bulamıyor. Bulsa bir "tebliğ" de bu konular için çıkar.

"Yardımlaşma kurumları" neymiş? Onlar da herhalde "Fak-Fuk-Fon" gibi kuruluşlar olacak.

Yardımlaşma kurumları ve benzerleri; şehir ve köylerde İslâm esaslarına uygun olarak kurulan üretim ve dağıtım yardımlaşma müessese ve kuruluşlarını içine alır...

"Kurum" ne? "Müessese" ne? "Kuruluş" ne? "Yardımlaşma ve benzeri" ne? Bütün bunların ne oldukları belli değil. Bunlar ancak İslâm inkılabı sonunda belli olacak! İspirli Cemalettin Hoca, Allah ve Peygamber adına inkılabı yapınca bütün bunları tek tek anlayacağız...

Peki "özel sektör?..

- Özel sektör, devlet sektörü ve yardımlaşma kurumlarının iktisadi faaliyetlerini tamamlayan ziraat, hayvancılık, sanayi, ticaret ve genel hizmetler gibi faaliyetleri kaplar.

Bankacılık? Yok. Enerji üretimi? O da yok. Madenler? O hiç yok. Dış ticaret? Olur mu? Dış ticaretin özel sektörün eline verilmesi şeriata aykırıdır. Olmaz.

Baraj ve su şebekeleri? Bu alanlarda İslâm devleti kesin söz sahibi. Özel sektöre baraj işleri verilmez. Şeriata aykırıdır.

Levent Şahverdi Arşivi

İslâm anayasasında bu üç sektör için bir de genel hüküm getiriliyor Genel hüküm de şöyle:

- Bu üç teşebbüste mülkiyet hakkı, bu faslın diğer maddelere uygun olduğu, İslâm kanunlarının çerçevesi dışına çıkmadığı, ülkenin iktisadi gelişmesine ve yaygınlaşmasına katkıda bulunduğu ve toplumun zarar ve ziyanına sebep olmadığı sürece İslâm devletinin kanunlarının himayesindedir.

Peki özel sektör, "ülkenin iktisadi gelişmesine ve yaygınlaşmasına" katkıda bulunmazsa?.. Ya peki, "toplumun zarar ve ziyanına" yol açarsa?

O zaman, özel sektör yasaların güvencesinden yararlanamayacaktır. Yani, Allah ve peygamber adına özel sektör İslâmlaşacak, özetle, devletleştirilecektir!

Altıncı bölüm "vergi" ile ilgili.

Madde 60:

- Zekat Müslümanlardan tahsil olunur Zekat, şeriatın alınmasını tayin ettiği nakit, ticaret eşyası, hayvanat ve hububat gibi mallardan alınır...

Ya "Zimmiler?.. "Zimmi" İslâm devleti uyruğundaki Hıristi-yan ve Yahudilerden alınan vergi anlamına geliyor.

- Zimmilerin tahammül edebilecek baliğ erkeklerinden cizye tahsil edilir. Kadınlardan, çocuklardan ve malûlerden alınmaz.

Devlet gelirleri hangi kaynaklardan gelecekmiş? İspirli Hoca bu konuya da çözüm buluyor.

Madde 65:

- Daimi Hazine gelirleri, kafirlerden harpsiz elde edilen bütün ganimetler, cizye, haraç, öşür, definelerden beşte biri zekattır. İhtiyaç olsun, olmasın bu mallar devamlı olarak alınır.

İşçi ve işveren ilişkileri ile ilgili madde de şöyle:

Madde 69:

İşçi ile işveren arasındaki ilişki ile sözleşmeler İslâm kanunlarına göre adil bir şekilde düzenlenir.

İşverenle işçi arasında ihtilaf olursa emsaline göre ücret takdir edilir. Fakat ücretten başka bir husus için ihtilafa düşerlerse şer-i hükümler dairesinde sözleşmeye göre karar verilir.

Fert ve şirket nezdinde görevli olanlar bütün hak ve vecibelerinde devlet memurları gibidirler.

Levent Şahverdi Arşivi

İşte böyle. Ne DİSK var, ne Türk-İş, ne TÜSİAD, ne TİSK... Yalnız İslâm var.

Peki sigara ve içki üretimi? Bunların tümü yasak.

Madde 76:

Devlet ve fertler, şeriatın haram kıldığı, ümmete ve devlete kat'i surette zarar veren maddeleri imal eden laboratuarlar açamazlar ve imal edemezler.

Sağlık hizmetleri mi? Sağlık hizmetleri bedava... Bedava ama... "Ama"sı var. Aması da şu:

...Fakat ücretle doktor tutmak ve ilaç satmaktan kimse men edilemez.

Yani özel muayene ve eczane açmak serbest... İslâm'da herhalde bunun da bir kuralı var.

Para birimi ne olacak?

Madde 79:

- Devlet hususi para çıkarır ve bu parayı hiçbir yabancı paraya bağlamaz.

Ve arkasından madde 80:

Devletin parası sikkeli ve sikkesiz altın ve gümüştür. "Ama"sı da şu:

Hazinede altın ve gümüşten karşılığı olmak şartıyla, bunlara bedel olarak devletin başka bir şey çıkarması caizdir.

"Başka bir şey" ne demektir? Nakit para çıkarmak yasak. Anladık. Nakit para yerine "başka bir şey" de ne oluyor? Yanıt yine maddede:

Devlet, bakır, bronz, kağıt ve bunlardan başka para çıkarabilir; bunların arasında altın ve gümüşe eşit değerde olanlar varsa, bu maddeleri nakit olarak da basabilir.

Görüldüğü gibi İspirli Hoca, bu işleri iyice birbirine karıştırmış.

Ancak Hoca'nın bankacılık konusundaki görüşü pek o kadar karışık değil... Açık ve net...

Madde 81:

Kat'i olarak banka açmak yasaktır. Ancak, devlet bankası olur ve faiz ile muamele yapamaz. Hazine dairelerinden bir daire gibi çalışır; şeriatın ahkamına göre ikraz yapar, mali ve nakdi muamelatı kolaylaştırır.

Faiz yasak. Faiz yasak olduğu için banka açmak da yasak. Bir tek banka açık kalır. O da herhalde Merkez Bankası gibi bir

Levent Şahverdi Arşivi

banka. Ama adı "İslâm Bankası" mı olur, "Muhammed Bankası" mı, yoksa "Humeyni Bankası" mı, bunlar da pek belli değil.

Yedinci bölüm de "talim ve terbiye siyaseti"ne ayrılmış.

Madde 83:

Talim ve terbiyede takip edilecek programın esası İslâm akidesi olması icap eder.

Alın madde 90'ı:

Ülkede İslâm kültürü tam manasıyla tahakkuk edinceye kadar özel okullara müsaade edilmez.

"Devlet organları ve devlet başkanlığı" ile ilgili bölüm. Tabii, en ilginç olanı...

Madde 110:

Devletin başında devlet reisi bulunur. Devlet reisine "imam, halife ve emir-ul mü'minin" gibi unvanlar da verilebilir... Devlet reisi, işlerini yürütürken "şûra usulüne" başvurur.

Şûra usulü için bir de "şûra"nın oluşması gerekmez mi? Gerekir 111'inci bölümde de, "Şûra Meclisi" yer alıyor.

- Reylerinde bütün Müslümanları temsil eden, devlet reisinin başvuracağı şahıslardan teşekkül eden Meclise şûra denir. Şûra Meclisi'nin bir ismi de ehl-i hall vel akd'dır.

Şimdi açalım İran İslâm Cumhuriyeti Anayasası'nın 69'uncu maddesini. Bu maddede de "Milli Şûra Meclisi" öngörülmüş.

Kaplan Hoca'nın İslâm anayasası ile İran İslâm anayasası ile İran İslâm Cumhuriyeti Anayasası'nı madde madde karşılaştıralım.

İran anayasası madde 71:

Milli Şûra Meclisi, bütün konularda anayasanın tarif ettiği çerçevede kanun koyabilir.

Kaplan Anayasası madde 138:

- Şûra Meclisi, bütün mevzularda, yasanın tarif ettiği çerçevede karar alabilir.

İran Anayasası madde 72:

- Milli Şûra Meclisi, ülkenin resmi mezhebinin esaslarına ve hükümlerine ve anayasaya aykırı kanunlar koyamaz.

Kaplan Anayasası madde 139:

Şûra Meclisi, ülkenin resmi mezhebi olan Ehl-i Sünnet mezhebi esaslarına ve hükümlerine ve anayasaya aykırı kararlar alamaz.

Levent Şahverdi Arşivi

İran Anayasası madde 73:

Kanunların şerh ve tefsiri, Milli Şûra Meclisi'nin selahiyetindedir Bu maddenin mefhumu, hakkı ortaya çıkartma hususunda hakimlerin yaptıkları tefsire mani değildir

Kaplan Anayasası madde 140:

Kanunların şerh ve tefsiri, Şûra Meclislerinin selahiyetindedir. Bu maddenin mefhumu hakkı ortaya çıkarma hususunda hakimlerin yaptıkları tefsire mani değildir.

İran anayasası madde 74:

Kanun tasarıları, Bakanlar Kurulu'nun kabulünden sonra meclise takdim edilir; ve en az 15 milletvekilinin teklifiyle kanun tasarıları Milli Şûra Meclislerinde görüşülebilir.

Kaplan Anayasası madde 141:

Kanun tasarıları, Bakanlar Kurulu'nun kabulünden sonra Meclise takdim edilebileceği gibi, Şûra üyeleri tarafından da teklif edilebilir.

İran Anayasası madde 76:

- Milli Şûra Meclisi, ülke meselelerinin tümünde araştırma yapmak ve denetimde bulunmak hakkına sahiptir.

Kaplan Anayasası madde 142:

Şûra Meclisi, ülke meselelerinin tümünde araştırma yapak ve denetlemede bulunmak hakkına sahiptir.

İran Anayasası madde 79:

Sıkıyönetim ilanı yasaktır. Harp halinde ve ona benzer zaruri şartlarda Milli Şûra Meclisi'nin onayı ile hükümet sınırlamalar koyabilir

Kaplan anayasası madde 143:

Sıkıyönetim ilanı yasaktır. Harp halinde ve ona benzer şartlarda Şûra Meclisi'nin iştişaresi ile hükümet zaruri sınırlamalar koyabilir.

Cemalettin Hoca, hangi örgütlerle ilişki içinde

İRAN ÖRGÜTLERİYLE İŞBİRLİĞİ

Cemalettin Kaplan'ın ilişki kurduğu ve destek bulduğu çeşitli İslâmcı akımlar şunlar:

Levent Şahverdi Arşivi

1) İhvanülmüslimin Mısırlı din adamı Hasan El Benna tarafından 1920 yılında kurulan dinci bir örgüt. Kaplan bu örgütün sonradan para babalan tarafından ele geçirildiğini ileri sürüyor ve Benna'ya inananlan kendi safında toplamaya çalışıyor.

2) Afganistan cihad hareketleri - Sovyet işgaline karşı dövüşen mücahitlerin oluşturduğu İslâm cephesi. Kaplan, bu cephenin son zamanlarda laik kafalı Zahir Şah'ın yönetimine geçeceği ve bu yüzden İslâmcı yoldan ayrılacağı kanısında. Bu yüzden Kaplan, İslâm mücahitlerine de el atıyor.

3) İran inkılap hareketleri Hocaya göre İran'da yapılan, bir mezhep ihtilali değil, bir İslâm inkılabıdır. Bu inkılap olunca Şah krallığını, dış düşmanlar da çıkarlarını kaybettiler. İran'da yenilgiye uğrayan bu güçler, şimdi Irak'ta, Suriye'de, Türkiye'de İslâm devletinin kurulmasını engellemeye çalışıyorlar. Türkiye'de İslâm devleti kurulunca sınırlar kalkacak, İran ve Türkiye Müslümanlan bir araya geleceklerdir.

4) Avrupa'da İslâm cemiyetleri hareketleri İslâm cemiyetleri Hareketi akımı Milli Görüşçüler arasından çıkmıştır. 13 Ağustos 1983 günü Köln'de Barbaros Camii'nde dağıtılan bildiri ile Tebliğci akım resmen ortaya çıkmıştır. Bu Tebliğcilerden bir kısmı yine hocaya göre cami cami dolaşan para babalan tarafından satın alınmaktadır. Laik kafalan korkutan, parti meftunlarını kızdıran bu hareket ihvan cemiyetleri kurucusu Mısırlı Hasan el Ben-na'nın çizgisini sürdürecek, İran'daki gibi bir İslâm devleti kuracak-tır.

İspirli Cemalettin Hoca'nın "İslâm anayasası" diye bastırıp dağıttığı metnin İran İslâm Cumhuriyeti Anayasası'ndan kopya edildiği açıkça belli olmaktadır.

İran İslâm Cumhuriyeti Anayasası, 91'inci maddesinde "Anayasa Koruma Şûrası" mı kuruyor; Cemalettin Hoca da aynı Şûrayı kuruyor. Karşılaştıralım:

İran Anayasası madde 91·

- Milli Şûra Meclisi kararlarının, anayasa ve İslâm ahkamına aykırı olmamasını temin ederek İslâm ahkamını veya anayasayı korumak amacıyla aşağıdaki tertip üzere "Anayasayı Koruma Şûrası" teşkil edilir

Levent Şahverdi Arşivi

Kopyacı Cemalettin Hoca'nın anayasasının 150'nci maddesi de şöyle:

Şûra Meclisi kararlarının anayasa ve İslâm ahkamına aykırı olmamasını temin ederek, İslâm ahkamını ve anayasayı korumak maksadıyla, aşağıdaki terkip üzere "Anayasayı Koruma Şûrası" adıyla bir Şûra teşkil edilir.

İran Anayasası madde 99:

Reisicumhur seçimine, Milli Şûra seçimlerine nezaret etmek ve doğrudan halkoyuna ve referanduma başvurmak, Anayasayı Koruma Şûrası'nın sorumluluğu altındadır.

Kopyacı Hoca'nın İslâm anayasası madde 154:

Devlet reisi ve Şûra Meclisi seçimlerine Anayasayı Koruma Şûrası nezaret eder

Görülüyor ki, burada İran İslâm Cumhuriyeti Anayasası ile İspirli Hoca'nın İslâm Anayasası arasında bir küçük fark var İran İslâm Cumhuriyeti Anayasası'nda "Şûra"nın başında "milli" sözcüğü bulunuyor. Kaplan Hoca ise, Şûranın başındaki "milli" sözcüğünü çıkarıp atıyor.

Bir de İran Anayasası "cumhurbaşkanlığı" öngörüyor. Kaplan Hoca ise "devlet başkanlığı."

İran İslâm Cumhuriyeti anayasası 175 maddeden oluşuyor. 175'inci madde, "kitle haberleşme araçları" başlığını taşıyor. Kopyacı Hoca'nın İslâm Anayasası da 175 maddeden oluşuyor Ve bu son 175'inci maddeler de hemen hemen aynıdır

Her iki anayasayı yan yana koyarsanız, Cemalettin Kaplan'ın daha "Avrupa Milli Görüş Teşkilatları İrşad ve Fetva Başkanı iken, gönlünü İran İnkılabına kaptırdığı"nı anlıyorsunuz.

Hoca, açık açık da söylüyor:

- Milli Görüş'teyken İran'da yılbaşı mevsiminde, yılbaşı toplantısına davet ederler Derler ki, 3 kişi, 5 kişi gönderin. Kuruluşlara bildirirler. Evet biz de... Milli Görüş'teyken 5 kişinin içerisinde bizi de münasip gördüler. O vesileyle gittik davet üzerine.

Hoca İran'a gitmiş; İran inkılabının önde gelenleriyle görüşmüş. 15 gün kalmış İran'da. Sonra Hoca'ya olanlar olmuş. O süklüm püklüm Hoca, kaplanlıktan çıkıp arslan kesilmiş. Eee, kolay mı İslâm devrimi yapacak!..

İran İslâm inkılabı yöneticileri, birtakım din adamlarını, imamları, müftüleri seçip seçip İran'a çağırıyorlar. Adamlar

Levent Şahverdi Arşivi

"devrim ihracı" için kolları sıvamışlar. İran İslâm Cumhuriyeti, dünyanın dört bir yanından seçilen öğrencileri ve din adamlarını Tahran ve Kum kentinde ağırlıyorlar.

Kum kentinde İran hükümetince yayımlanan "Hawzeh Elmich" adlı yayın organında, yalnızca 1986 yılı içinde, 3 bin 500 Afganlı, 2 bin 800 Iraklı ve sayıları 100-200 arasında değişen Türk'ün de din öğrenimi görmek üzere İran'a geldikleri ve dini eğitim gördükleri yazılmıştır.

İranlı gazeteci Amr Tahari'nin yeni yayımlanan "Holy Terror" adlı kitabında da 1985 yılında çeşitli İslâm ülkelerinden toplam 1700 kişinin "yaz kursları" adıyla açılan dinsel okullarda öğrenim gördüğü açıklanmaktadır.

"Devrim ihracı", öğrencilere verilen bu burslar ve imamlara, hocalara sağlanan gezilerle de bitmiyor. Türkçe basımının tirajı 800 bin olan "Keyhan" gazetesi Türkiye'de, Kuzey Kıbrıs'ta ve Avrupa'daki Türkler arasında dağıtılıyor. "İslâma Çağrı" dergisi de Avrupa'daki Türk camilerine dağıtılan bir başka dergi. Bu dergi de İran hükümetince çıkarılıyor.

Kaplan, anayasasından tebliğine, tebliğlerinden video kasetlerine, üslubuna, giyimine, kuşamına ve sözlerine kadar tam bir Humeyni taklitçisidir!

Ama başarılı ama başarısız!

İran İslâm Cumhuriyeti sözcüleri, laik cumhuriyeti ve bu cumhuriyetin kurucusu Kemal Atatürk'ü nasıl hedef almışlarsa, bu Cemalettin Hoca da Kemalizm'e saldırmayı ilk hedef olarak seçmiş.

Birileri taktik veriyor bu Hoca'ya.

Erbakan ve çevresinin "çocuk akıllı" diye niteledikleri bu "köylü kurnazı" tipli Hoca, hiç de öyle sürükleyici bir lider görünümünde değil.

Camilerde vaaz veren her din adamı, dinsel konularda güzel konuşur.

Liderlik için güzel konuşmak yeterli midir?

Hayır.

"Liderlik" konusunda aynı takım içinde şüphesiz daha yetenekli olanlar var. Örneğin, Hollanda'nın Zaandan kentinde Ayasofya Camii'nde rastladığım Ahmet Kütahyalı (sanırım bu soyadı takma soyadı) Cemalettin Hoca'dan çok daha yetenekli ve kültürlüdür.

Levent Şahverdi Arşivi

Ahmet Kütahyalı, Sakarya'da öğretmenken Atatürk'e hakaretten mahkûm olmuş. Sonra Suudi Arabistan'da din eğitimı görmüş. Daha sonra da İran'a gidip gelmiş.

"Yazın" diyor:

- İran devrimine hayran biridir, aşıktır diye yazın resmin altına. "Bir kafir ve bir Müslüman diye yazın" diyen de bu Ahmet Kütahyalı. Herhangi bir örgütün başkanı değil, ancak belli ki, o çevrede saygı uyandırmış. Odaya girince herkes ayağa kalkıyor. Bir işareti ile cemaati oturtuyor.

Ahmet Kütahyalı gelmeden önce imam konuşmak istemiyor. Öz Türkçe sözcüklerle konuşan imam, Ahmet Kütahyalı gelince susuyor. Artık söz Kütahyalı'nın. Ağzını açınca herkes susuyor.

"Allah'a kendisini teslim etmeyen adam, bizim anlattıklarımızı zor anlayabilecektir" diyor ve ekliyor:

"Paranızın ne kadarı İslâm topluluğuna gitmiştir?"

Müslümanlar arasındaki ayrımları soruyorum Ahmet Kütahyalı'ya:

- Allah bir, Kur'an bir, peygamber bir, öyleyse nedir bu Süleymancılık, Milli Görüşçülük, Nurculuk, Humeynicilik?

Verdiği yanıt kısa ve öz:

"Müslümanlar arasındaki iç meseleler sizi ilgilendirmez."

Ben laik düşüncede bir insan olduğumu söylüyorum, o da:

"Öyleyse kafirsiniz" diyor. "Bu konuları anlamak için önce Allah'a teslim olmak lazımdır."

Ahmet Kütahyalı, Türkçeyi çok düzgün konuşuyor. Kendi görüşlerini savunurken de çok rahat.

"Laiklik kafirliktir, ayrı bir dindir."

"Peki" diyorum: "Zorunlu din derslerine ne diyorsunuz?"

"Üzerinde Mustafa Kemal'in resmi olan, içinde demokrasi ve laiklik olan, iyi vatandaş yetiştirmeyi amaçlayan bir dindir, buna rabıta da yardımcı olur, Amerika da. Böyle bir din ile Allah'ın dini arasında ufak tefek benzerlikler de olsa temelde çok farklılıkla vardır."

"Biz de bu din derslerine karşı çıktık..." diyorum.

Yanıtlıyor:

"Siz laiklik denen dine bağlı kaldığınız için din derslerine karşı çıktınız. Biz ise esas İslâm şeriatına uygun olmadığı için karşı çıkıyoruz. Aramızda benzeyen yön yok aslında."

Levent Şahverdi Arşivi

Anayasa ile zorunlu din dersleri getirenlerle buna karşı çıkanlar arasında bir fark görüp görmediklerini soruyorum. Görmüyor Ahmet Kütahyalı:

"Beşeri sistemler, Allah'ın nizamına dayanmayan sistemler böylesine, bu tür problemleri kendi iç bünyelerinde getirecekler. Ve kesin kuralı da olmayacak. Hepsi bir beşer sistemi."

O zaman soruyorum:

"Madem Müslümanlık bir, peki Süleymancılık, Nurculuk, Milli Görüşçülük ne oluyor?"

Kütahyalı'nın yanıtı şu:

"Bunlar temel esas değil ki. Bunlar benim kardeşim. Küçük problemlerdir."

"Peki Diyanet ile?"

"Diyanetle bunların durumu değişir Şöyle değişir; Diyanette bazı şuurlu Müslümanlar vardır. Yani Kur'an'a, sünnete inanır, böyle bir sistemi bütünüyle ister. Harfiyen ona riayet etmeyi şiar edinir. Ama elleri, kolları, dilleri bağlı olduğu için, düzenin unsurları tarafından, o kadarını yapar, ona acırız. Buna yardımcı olmaya çalışırız. Bunun durumunu anlayışla karşılarız. Bu arkadaş bizim kardeşimizdir."

Sonra dayanamayıp sürdürüyor:

"Din derslerini zorunlu hale getirenler başörtüsünden niye korkarlar?"

Sonra yanıtını kendisi veriyor:

"Siz bunların yapılarını bizden iyi bilirsiniz. Bunları bir de bizden duymanın anlamı yok."

"Bu görüşlerinizi niye Türkiye'de parti aracılığı ile yaymayı düşünmüyorsunuz?"

"Denendi. Olmadı, sizin de iyi bildiğiniz gibi bir düdük öttürüyorlar bitiyor."

"Öttürtmeyin."

"Öttürtmemek için çok kuvvetli imkanlara ve partinin dışında çok sağlam bir sisteme sahip olmak lazımdır."

Peki öyleyse "İslâm inkılabı" nasıl olacaktı? "İslâm inkılabı na-sıl olacak Türkiye'de" diye soruyorum. Kütahyalı, Kaplan Ho-ca'dan bin kat daha zeki:

"İran'ınki nasıl oldu?"

"İhtilal yoluyla."

Levent Şahverdi Arşivi

"Dünya yeterince tanımadı ama... İnşallah... Türkiye'ninki de tanınmayacaktır."

"Nasıl olacaktır?"

"Allah'ın takdiri efendim. Yüzlerce yolu var bunun. Ana prensipler Kur'an ve sünnetin dışında olmaz. Olursa zaten Allah yardım etmez. Bunu beşerin aklı olsaydı Amerika CIA'sı ile Rusya KGB'si ile evvela İslâm inkılabının oluşumuna müsaade etmeyecekti."

"Türk-İslâm sentezi görüşü var. Ülkücü çevreler böyle bir sentezden söz ediyorlar. Olabilir mi böyle bir sentez?"

"Elbette İslâm bir bütün. İslâm'ın ne Türk'e ihtiyacı var, ne de oradan alacağı bazı fikirlere ihtiyacı vardır. İslâm'ın milyonlarca meselesi varsa, bir tane de başka sistemden ödünç bir sistem koyuyorsa o İslâm değildir. Tek bir meselede uzlaşmayan, davasından zerre kadar olsa fire vermeyen bir sistem İslâm."

"Çünkü" diyor:

"İslâm şahısların malı değil ki, istediği konuda anlaşsın. Allah'ın nizamı bu. Allah'ın da şeytani sistemlerle uzlaşması diye bir konu söz konusu olamaz. Müslüman da işte radikal dediğiniz tipte olmak zorundadır. Ve elbette ki Allah'a her şeyini teslim etmek zorundadır. Fikrini, inancını, dinini, yaşayışını, devletini... Dolayısıyla, ister istemez uzlaşmayacaktır."

"Yani sentez olmaz diyorsunuz."

"Olmaz, mümkün değildir zaten. Ne Türkiye Cumhuriyeti ile, ne laiklikle, ne demokrasi ile...

"Suudi Arabistan ile..."

"Ne de o tür yapılar ile..."

Ahmet Kütahyalı, "Bütün dünya Allah'ın arzıdır. Ve insan olabilir ki falan yerde doğmuştur. Bu, oradaki devlete veya ırka bağlı olma zorunluluğunu hissettirmeyecektir" diye konuşuyor.

"İnsan yeryüzünün halifesidir. Yeryüzünden sorumludur Ama bu çevre çevre, tabaka tabaka, halka halka genişleyecektir."

"Peki, İran inkılabının dünyada yansıması olmuş muydu?"

Kütahyalı'nın yanıtı:

"Elbette... Afganistan'daki olaylar, Lübnan'daki olaylar, tabii ki, İran İslâm inkılabından en azından büyük bir güç almışlardır Manevi destek almışlardır."

Levent Şahverdi Arşivi

"İran İslâm inkılabı devrim ihraç ediyor mu?"

"İran kendisini gizlemeden açıkça ihraç ediyor, çekindikleri yok. Ne Amerika'dan, ne Rusya'dan... Erkekçe politika yürütüyorlar."

"Ne diyorlar örneğin?"

"Bizim inkılabımız evrenseldir, cihanşümuldür."

"Sovyetler de öyle söylüyor."

"Söyleyebilir tabii, yaptığı ne kadardır, yapabildiği ne kadardır. Tabii, o da sistemini dünyaya yaymak istiyor."

"Enternasyonallik açısından sormuştum."

"İran İslâm inkılabının yapısı çok ayrıdır. Sosyalizm, Komünizm, denenmiş artık, yıllardır, suyu çıkmış. Halbuki yüzlerce senedir İslâm inkılabı gibi bir devlet ortaya çıkmamış. Bu açıdan önemli."

"Tabii önemli olay."

"Açıkça ifade ediliyor ki, ben devlet rejimini değil, İslâm nizamını tüm dünyaya yaymak istiyorum diyor. Bunun için de İslâmi olduğu müddetçe hareketleri destekleyeceğini de söylüyor Bunda gizli kapaklı bir durum yok."

"Desteklediği çok açık..."

"Öyle ise ister istemez Türkçe yayın yapacak, radyosunda televizyonunda."

Burada duruyor:

"Televizyonda maalesef yok henüz. Şahsen ben maalesef diyorum. Çünkü ben şahsen İslâm inkılabını Müslüman olarak severim. Radyosu ile yayın yapıyor, dergisi ile yapıyor, gazeteler çıkarıyor Türkçe, daha 20 küsur dilde çıkardığı gibi... Elbette bütün Müslümanlarla az veya çok ilişkiye girmek isteyecektir. İmkanı yetse Türkiye'deki her Müslümanın kapısına bir dergi koyacak. Bunu da bilin. En azından radyosu ile seslenecek."

"Sesleniyor zaten."

"Gücü yettiği kadar sesleniyor. Parazitler olmadığı kadar."

"Evet."

"Müslümanlara sesleniyor, kafirlere de tavrını belli ediyor."

Aklım, dindeki tarikatlarda, tarikatların bugünkü siyasal akımlar ile ilişkilerinde. Niçin bölünmüşler böyle? Camiler niçin ayrı? Yanıtı şöyle:

"Bunların önlenmesi için halife şarttır. Nasıl Rusya'da rejim aleyhtarı büyük bir faaliyet söz konusu değil, bastırılıyor, ama bu zor yoluyla bastırılıyor."

Levent Şahverdi Arşivi

"İslâmi sistemde ne olacak?"

"İslâmi sistemde ise yine Rusya'daki gibi tek sesli değil, fakat devlet zoruyla da yine değil. Avrupa'daki laçkalığın olmadığı, yer yer Avrupa'daki ile Rusya'dakinin orta yolunda."

"Nasıl peki?"

"Hürriyetlerin bir kısmının sınırlandığı, Allah'a teslim olmuş insanların isteyerek sınırlandığı, yani Avrupa'daki gibi olmadığı. Bir kısmının da elbette ki, devlet zoru olmadan, kalbe, imana, vicdana dayanılarak kendiliğinden oluştuğu bir ortam olacaktır."

Ahmet Kütahyalı, 1980'den sonra İran hükümeti tarafından Tahran'a çağrılmış. Daha önce de Suudi Arabistan'da eğitim görmüş.

"Ne fark var iki İslâm devleti arasında?" diye soruyorum.

"Muazzam" diyor. Ve İran'da yapılanın "İslâm inkılabı" olduğunu, Suudi Arabistan'da ise "Amerikancı" bir yönetimin egemen olduğunu söylüyor.

"Suudi Arabistan yönetimi nasıldır?"

Ahmet Kütahyalı, yedi ay kalmış Suudi Arabistan'da.

"Suudi Arabistan'da iki tip yönetim var. Bir, Amerikanvari krallık yönetimi; iki, Vehhabilerin yönetimi. Laiklik tümüyle Suudi Arabistan'da var."

"Nasıl oluyor?"

"Laiklik var. İsmi, üstü kapalı olarak... Tümüyle uygulanıyor Din, devlet işlerine karışmıyor. Devlet de din işlerine karışmıyor. Din işlerini Vehhabiler idare ediyor, yönlendiriyor. Dinbaz diye bir zat ve onun paralelindeki din görevlileri...

Mezhep olarak Vehhabi Müslümanlar Dini konularda özel bir hürriyetle yönetiyorlar. Vakıflar Bakanlığı bunların elinde; kadılar, mahkemeler, vs'ler Vehhabi alimlerinin, imamlarının denetiminde. Krallık böyle..."

"Ya krallar?"

"Bırakın bir mezhebe bağlı olmayı, krallar, kafirlere has, aristokrat, sömürücü dediğiniz insan tipine tıpa tıp uygun. Onlar dünyalıklarını düşünüyorlar ve her şeyleri ile midelerini şişiriyorlar Bu krallıkların ellerinden çıkmaması için, verdikleri hürriyet de buna göre olacaktır ve Amerika'nın da bu konuda büyük yardımları var."

Levent Şahverdi Arşivi

Ahmet Kütahyalı, tam anlamıyla bir "devrim muhafızı." Bana kalırsa da Cemalettin Hoca'dan çok daha yetenekli. Hem zeki, hem akıllı.

"İran'ın sizin hareketinize bir maddi yardımı oluyor mu?" diye soruyorum. Yanıtlıyor:

"Maalesef sizin ya da gazetenizin ve okuyucularınızın ürktüğü, korktuğu veya tüm Türkiye'deki rejime bağlı olan veya rejime İslâmi meselelerin dışında karşı olanların korktuğu, ürktüğü gibi büyük çapta yardım edebilme imkanlarına sahip değil. Ama inşallah o da olacak bir gün."

"Büyük çapta, küçük çapta ama demek ki, bir yardım var."

"Şöyle diyelim. Yani tüm dünyada silahlı yardım söz konusu değil."

"Kaplan Hoca'nın kitapları, dergileri. Bu paralar nereden geliyor?"

"Dünyadaki hiçbir yere yardım edecek güçleri yok. 7 senedir savaş yapan bir ülke. Bütün dünyaya karşı savaşıyor. Gazeteleri ile, solu ile, sağı ile açıktan kafirim diyen insanlarla savaşan bir devlet."

"Peki hiç yapmıyor mu?"

"Gücünün yettiği kadar yapıyor şimdilik. Sadece Irak'taki kafirlerle meselesi yok. Bütün dünyadaki kafirler ile aynı zamanda mücadelesi var İran'ın."

Berlin'de Cafer-i Sadık Camii'nde de bir İranlı ile karşılaşmıştık. Cafer-i Sadık Camii, Caferî mezhebine bağlı olanların namaz kıldıkları bir camiydi. Kars-Iğdırlı yurttaşların açtıkları camide bir İranlı ile karşılaşmış ve biraz da tartışmıştık. Aynı sözleri söylüyorlardı Ahmet Kütahyalı ile.

Ve cami duvarında İran İslâm inkılabı ile ilgili yazılar göze çarpmaktaydı. İran Başkonsolosluğu'na girmiş gibi olmuştum!

AVRUPA MİLLİ GÖRÜŞ TEŞKİLATLARI

Avrupa Milli Görüş Teşkilatları Genel Sekreteri ile beraberiz.

Görüşme yerimiz cami değil. Köln'de bir apartman katında büro olarak döşenmiş bir yerdeyiz. Kaplan Hoca'nın ve yandaşlarının tersine, Batılı giysiler içinde, uygar bir insan Ali Yüksel. Türkiye'de din eğitimi görmüş.

"Son zamanlarda gazetelerde çıkan hiçbir haber doğru değildir" diye söze başlıyor Yüksel. Ve devam ediyor:

"İşin kaynağındaki insanlarla oturup açık yüreklilikle konuşulmuş ve sağlam bilgiler elde edilip yazılmış değil. Oturmuşlar bir masanın başına, bu iş nasıl olması lazım, ona göre yazmışlar Oyun da onların, senaryo da onların, oyuncu da onların."

"Peki o zaman size soralım. Bu Avrupa Milli Görüş Teşkilatları ne zaman kuruldu, niçin kuruldu, siz aydınlatın bizi?"

Ali Yüksel şöyle aydınlatıyor kuruluşlarını:

"1985 yılında mayıs ayında kuruluşunu tamamladı Avrupa Milli Görüş Teşkilatları. Kurucuları arasında ben de varım. İkinci başkanı ve genel sekreteriyim."

"Başkanı kim?"

"Osman Yumakoğlu."

"Necidir Yumakoğlu?"

"İlâhiyat Fakültesi ve Hukuk Fakültesi mezunudur. Kendisi gazetecidir. Bursa'daki Marmara Gazetesi'nin sahibiydi."

"Peki Hasan Damar?"

"Hasan Damar hangi resmi görevlerdedir, ben bilmiyorum. Ama buradaki Müslümanlar Hasan Damar'ı tanır. Avrupa Türk Birliği, İslâm Merkezi ve Türk İşçileri Derneği gibi derneklerin konferanslarında hitap eden bir arkadaş. Hoca değil, işçi."

"Avrupa İslâmi Gençlik Birliği nedir?"

"Avrupa İslâmcı Gençlik Teşkilatı diye bir şey duydum. Ama 'Avrupa İslâmi Gençlik Birliği'ni duymadım. 'Avrupa Müs-

Levent Şahverdi Arşivi

lüman Gençlik Teşkilatı' diye bir teşkilatın ilanları Milli Gazete'de çıkıyor. Gençler bir araya geliyorlar. Ancak resmen kuruldu mu, onu bilmiyorum."

"Milli Görüş Teşkilatları'na kaç kişi üye?"

"Şimdi Almanya'da 85 tane kurulan teşkilatımızın, 15-20 tane irtibatı olan şubesi vardı. Son iki aya kadar. Ama bu irtica haberleri üzerine istekleri arttı. Şimdi 25-30. Yani kısa zamanda gelişme oldu."

"Peki bu ad dışında başka örgütlerle de ilişkiniz var mı?"

"Başka isimler altında olup da bizimle fikir birliği içinde çalışan teşkilatlar çoktur."

"25-30 dediğiniz, camiler, dernekler mi?"

"Almanya'da muhtelif şubelerimiz. Bizimle fikir birliğinde olan teşkilatlar ise, yalnızca Almanya'da 150'nin üzerindedir. Hollanda, Avusturya ve diğer ülkelerde de ismi 'Milli Görüş' olmayan, ancak bizlerle fikir birliği içerisinde olan milli bir düşünceye sahip."

"Nasıl bir milli görüş?"

"Milli anlayışımız ırkçılık değildir."

"Kardeş kuruluşlar dediniz, kim bunlar, sayar mısınız?"

"Bunlarla birlikte 200-218 kadar teşkilat var."

"Kim bunlar, dost kuruluş, kardeş kuruluş dediğiniz, sizlerle fikir birliği içinde olanlar?"

"Mesela 'Türk İslâm Birliği' Efendim, 'İslâm İbadethanelerini Yaşatma Derneği'. Efendim, 'Güzel Ahlakı Geliştirme Derneği' gibi derneklerdir. İsmi böyle olup, kanunen böyle tescil edilmiş, müstakil tüzük sahibi çok dernekler var."

"İslâm Ülkeleri Federasyonu. Başkanları Nuri Yazar Ali Arslan ile birlikte. Böyle bir federasyon kurdular."

Ali Arslan, 1981 yılında Türkiye'de tutuklanmış, 10,5 ay ceza almış, dört ay yatmış, eski Tekirdağ Müftüsü. Şimdi ise yayıncılıkla uğraşıyor; Arslan Yayıncılık'ın sahibi.

"Milli Görüş" örgüt olarak ilk kez 1985 yılında kurulmuş. Ancak, aynı görüşteki insanlar, 1978 yılında "Avrupa Türk Birliği" adıyla örgütlenmişler. Örgütün ilk başkanı Dr. Yusuf Zeynel Abidin. Dr. Yusuf Zeynel Abidin, Kerküklü bir anneden ve Türk babadan doğmuş. Gerek Süleymancılar", gerek "Milli Görüşçüler" ile sıkı işbirliği yapan Dr. Zeynel Abidin geçen, yıl 49 yaşında ölmüş.

Levent Şahverdi Arşivi

"İslâm Dernekleri Federasyonu" Dr Zeynel Abidin'in başkanlığındaki "Avrupa Türk Birliği"nden ayrılanlarca kurulmuş. Nuri Yazar ve Ali Arslan'ın öncülüğünde.

Sorulara devam ediyorum:

"Nuri Yazar ve Ali Arslan'ın Avrupa Türk Birliği ile görüş ayrılığının nedeni neydi?"

Bu sorumun yanıtını Ali Yüksel ile söyleşimize katılan Bursalı bir muhasebeci veriyor:

"Milli Görüş zihniyetinin paralelinde hareket etmeyip bir başka dernek kurmak."

"Güçleri nedir? Etkileri nedir?"

Bursalı muhasebeci: "Fazla güçleri yoktur" diyor. Yine soru-yorum:

"Suriyeli Dr. Fazıl Üveyce kimdir?"

"O, 'Köln İslâm Merkezi' yöneticisiydi. Ama şimdi değil."

"Avrupa Türk Birliği ve Köln İslâm Merkezi bunlar açık mı? Etkin mi?"

"Türk Birliği, adını İslâm Birliği diye değiştirdi."

"Kaplan Hoca hakkında ne düşünüyorsunuz? Kaplan Hoca, 'Ben Milli Görüşçü'ydüm, beni Erbakan Almanya'ya gönderdi' diyor. Doğru mu bu?"

"Onu oradan kim gönderdi, biz bunu bilmeyiz. Yani bize böyle bir şey söylenmedi. Duymadık da. Yalnız buraya geldiğini biliyoruz. Geldiği zaman birkaç konferansına ben de katıldım. Bu konferanslarda, tamamen milli görüşü benimsediğini, milletimizin kurtuluşunun milli görüşte olduğunu söylüyordu."

"Peki sonra ne oldu?"

"Sonradan, ben burada değildim. Köln'de değildim. Duyduk ki Cemalettin Hoca, daha önce konuştuklarının tam tersini konuşuyor falan diye."

"Hiç konuşmadınız mı?"

"Karşılaştık. 'Hoca Efendi, böyle şeyler duyuyoruz, nedir bunun sebebi' diye izahta bulunmasını istediğimiz zaman pek tutarlı şeyler söylemedi."

"Ne dedi örneğin?"

"Asıl Milli Görüşçü biziz. Ama bizi, burada dışladılar, falan gibi şeyler söyledi. Fikren ben tatmin edici bir cevap alama-

Levent Şahverdi Arşivi

dım. Ama ondan sonra bir araya gelip de tekrar bir sohbetimiz olmadı. Ama bir kere 'Erbakan Hoca gönderdi' noktasındaysa, bakın, cemaat arasında bir münakaşaya tanık olmuştum 3 yıl kadar önce. Birisi diyordu ki:

Yahu hocam siz Erbakan Hoca'nın aleyhinde nasıl konuşabilirsiniz. Sizi Erbakan Hoca göndermedi mi, diye sorduğunda,

- Hayır. Beni Erbakan Hoca göndermedi, demiş.

Çok tutarsız şeyler söylediğini biz gördük. Konferanslarını izlemiştim. Basında çıkanları da görüyorum. Sık sık fikir değiştiren bir insan intibaını uyandırdı."

"Nasıl kurulmuştunuz? Onu unuttuk."

"Biz Milli Görüş teşkilatı kurulduktan sonra, Osman Bey, (Osman Yumakoğlu) zaten burada Milli Gazete'nin sahibi. Biz kendisini Milli Görüş'ü kurmaya ikna ettik. O zaman şöyle söyledi:

- Ben öyle adı var kendi yok bir cemiyet olarak çalışmam. Benim çalışacağım teşkilat, kanunen kurulur, adı bellidir, tüzüğü bellidir, öyle faaliyet yaparım, dedi, peki dedik."

"Osman Yumakoğlu kaç yıldır burada?"

"Üç yıl."

"Yine Cemal Hoca'ya dönelim.

"Hoca'ya sordum, 'Parti yok, organizasyon yok, tebliğ ettiniz, halk da tebellüğ etti. Nasıl olacak bu inkılap?"

"Tanıyorsunuz Hoca'yı nasıl bir adamdır sizce? İran ile bir ilişkisi var mı sizce?

"Şimdi Uğur Bey... Milli Görüş'ü kurduktan sonra, güvendiğimiz, dini tahsil görmüş, aynı zamanda sosyal yönü de kuvvetli arkadaşlar ile bir araya geldik. Toplumumuz burada kendi kaderine terk edilmiş, çok problemleri var. Bu problemlerde biz onlara yardımcı olmak için bunu kuruyoruz. 'Hangi prensiplerde çalışalım' dediğimiz vakit, en başta kabul ettiğimiz şöyle bir prensip oldu:

Bize çatanlar, çatmayanlar.

Bizi iyi görenler, kötü görenler.

Hiçbirisi ile uğraşmayalım. Hani onların aleyhine bir şey konuşmayalım. Bunlarla uğraşmak, sonu gelmeyen didişmelerin içerisine girmek. bızı asıl hizmetlerimizden alıkoyacak şeylerdir

Levent Şahverdi Arşivi

Diğer bir prensip koyduk. Velev ki, bizimle en çok uğraşan ve bizi yıkmak için uğraşan bir Cemalettin Kaplan da olsa, bunların aleyhinde, bunları çeşitli ithamlar altında tutacak şeyler konuşmayalım diye bir prensip kararı aldık ve gerçekten konuşmadık. Gerek konferanslarımızda, toplantılarımızda bize yazılı ve sözlü çok ithamlarda bulundukları halde bunlara cevap vermedik."

"Yanıt vermeyeceksiniz yani?"

"İran'dan yardım alıp almadıkları gibi konular. Şu veya bu gibi konular büyük iddialardır. Benim bunları kanıtlamam lazım. Eğer kanıtlayamıyorsam, benimkisi dedikodudan öteye geçmeyen bir iddiadır. O zaman kınadığım birçok gazetelerin yazdıklarını ben sözlü olarak söylemiş olurum. Onların durumuna düşmek istemem."

"Peki anlıyorum. Ancak, niçin sizlerden koptu Hoca? Herhalde buna yanıt verirsiniz."

"İran devrimi olmaya başladığı vakit. Tabii İslâm geliyor falan diye propagandalar neticesinden ziyade, biz Şah'ın İran'daki durumunu pek beğenmiyorduk ve Şah'ın Amerika doğrultusundaki hareketlerinden, zenginin alabildiğine zengin olup, halkın alabildiğine sefalet içinde sürünmesinden ve kendisinin de altından altlıklar yaptırmasından vs. sevmiyorduk. Bunu kim alt ederse etsin ona bir sempati duyduk yani."

"Sonra?"

"Sonra baktık ki bu sempati dağıldı. Şimdi bizim, İran İslâm devrimi falan filan. Hatta, İslâma, onların bu hallerinin zarar verdiği kanaatimiz vardır."

"Peki Cemalettin Hoca'ya gelelim. Nedir bu Hoca efendi?"

"Bu Cemalettin Kaplan Hoca ise İran devrimine sempatide aşırı giden birisi. Bu aşırılığını sürdürdü ve sürdürüyor. Bu arada, İran'dan para alıyor mudur, almıyor mudur, bizim dinimizde, prensip olarak girmediğimiz, kesin kararımız ve delilimiz olmayan bir konuda iddiada bulunmak günahtır. Biz bunu yapamayız, ama söylüyorlar. Söylemeleri ne ifade eder?"

"Doğru, haklısınız. Benim sormak istediğim şu. Kaplan Hoca ile hangi noktada ayrıldınız? Bu konu aydınlığa kavuşmalı, değil mi?"

Levent Şahverdi Arşivi

"Hiç kimse hakkında, bu Cemalettin Hoca da olsa, bizi yıkmaya kalkışan, bize en fazla düşmanlık yapan bir grup da olsa, derken inancımızı belirtmiştim. Arkasından da, Hoca'nın, İran'a sempati meselesinde ve onun aşırı gidip, frenlemeyip devam etmesi.

Bizi ayıran en büyük meselelerden biri bu. Bu hani, hiçbir zaman için memleketimizde onun vardığı -duyduğum- kendi ağzından duymadım, basından veya onu dinleyenlerden duyduğum bazı aşırı sözleri tasvip edeceğimiz şeyler değil."

"Nedir örneğin bunlar?"

"Mesela. Bir misal olarak şöyle bir şey duydum. Ama doğru mudur, değil midir, bilmem de. Efendim, 'İran ordusu ile Türk ordusu karşı karşıya gelse... Biz İran ordusunun safında yer alıp, Türk ordusuna silah kullanmalıyız' diye söylediklerini söylediler.

Bunu duyduğum vakit, hani bir vatansever olarak, tüylerim ürperdi. 'Böyle şey olmaz' diye. Bu gibi şeyler bizi ayırmıştır. Daha önce de MSP'nin adayı olmuş. Misal olarak. Gerçi bizim buradaki teşkilatımızın Türkiye'deki herhangi bir parti ile direkt olarak, organik bir ilişkisi yoktur. Ama mensuplarımız arasında elbette ki Türkiye'deki bir partiyi tutanlar çok olabilir.

Şimdi Cemalettin Hoca'nın İslâm'da da olmadığını bildiğimiz birçok tavırları bizleri ayırmıştır. Biz bu usullerle çalışmanın, milletimize, devletimize, dinimize fayda getirmeyeceği noktasında katı inanç sahibiyiz.

Ayrıca, bu işin planlı bir iş olmasını düşünebilecek kadar bize gelişmiş, organize bir düşünce hiç mümkün değil. Bunlar ancak, dünyayı bugün idare eden büyük devletlerin milyarlar aktararaktan besledikleri CIA falan gibi teşkilatların düşünebileceği ve uygulamaya koyabileceği düşüncelerdir ki, bunu yaymaya çalışıyorlar, o da yine CIA gibi teşkilatların işidir."

"İran devrimini yapanlar Caferi mezhebinden değiller midir?"

"Bu konular dini konular olduğu için bu konuda bilgilerimiz var. Memleketimizde Caferiler çok azdır. Kars tarafındadırlar daha çok."

"Diyanet işleri Başkanlığı ile aranız nasıl?"

"Ben Diyanet'te 5 yıl görev yaptım. Mesela Niyazi Bey (Bonn Büyükelçiliği'ndeki Din Müşaviri Niyazi Baloğlu) İmam-

Levent Şahverdi Arşivi

Hatip'ten ve Diyanet'ten tanıdığım insan. Geldikleri vakit hoş-geldine gittik. En az, beş kere, bayram ziyaretine gittim. En son konuşmamızda 'Devletin aleyhine konuşamazsın' diye müdahale etmeye kakıştı. Hangi sözümüz devlet aleyhinde, hangi davranışımız devletin aleyhinde?

Siz eğer devleti seviyorsanız, buraya uzun yıllar devlet eliyle hizmet verilememiş, bu bizim teşkilat ve bizim teşkilat dışında teşkilat kurup. bu vatandaşa hizmet götürmüşler. Siz devleti temsil eden insan olarak buraya geldiğiniz vakit, devleti millete düşman edecek şekilde davranmayıp, bunları toparlayıp, 'Biz buraya gelmezden ince bu hizmetleri verdiniz. Allah sizden razı olsun. Ama eksik yaptınız, ama fazla yaptınız: Bir şeyler yapmak için çalıştınız. Artık biz de şimdi geldik. Hep beraber bu hizmeti yürütelim' diyecek yerde: 'Milli Görüş'ü ezeceğiz. Falanı ezeceğiz. Hepsini sileceğiz', diye başladınız. Asıl bölücülüğü siz yaptınız."

Bu noktada Ali Yüksel, Diyanet temsilcilerinin kendilerini ve vatandaşları ittiklerini ileri sürüyor.

"Hiçbir zaman için, konuşmalarımızda devleti ve vatanı kötülemedik. Mümkün değil bu. Hangi vatansever devletin aleyhine konuşur?"

Yakınıyor Ali Yüksel:

"Bizleri böyle gösteriyorlar. böyle takdim ediyorlar. İşlerine geliyor. Vatandaşı soğutup, kendilerine, çekmek istiyorlar. Fakat, ne hikmetse, bu işleri yaptıktan sonra daha fazla gelişme oldu bizde. Vatandaş görüyor her şeyi. Bir bizim hizmetimize, gayretimize bakıyor, bir de onunkine. İyice hücum edilen bir Milli Görüş'ü merak ediyor. Ya bir gideyim şunların camisine diyor. Ve geliyor."

"Kaç tane caminiz var?"

"Almanya'da 150'nin üzerinde, sempati duyanlar ile, diğer Avrupa ülkeleri ile birlikte 218 tane cami var."

"1000 kadar."

"702 cami diye bir rakam var."

"Diyanet camilerinin sayısı ne kadar?"

"Diyanet'in Türkiye'den gönderdiği imamların sayısı bellidir. 200 civarındadır. Diyanetçi olmasa bile Diyanetten -Hoca'ya para vermemek için- Hoca isteyenler de vardır. Onlarla beraber 300."

Levent Şahverdi Arşivi

"Siz, imamların aylığını nasıl ödüyorsunuz?"

"Vatandaşın yardımıyla."

"Camilerin kaçta kaçının mülkiyeti size aittir?"

"Bir-ikisi. Diğerleri kirada"

"Süleymancıların cami sayısı ne kadar?"

"200 kadar."

"Süleymancıların buradaki liderleri kimdi? Harun Reşit Tüylüoğlu değil miydi?"

"Evet Harun Reşit Tüylüoğlu. İzmir'de Balçova'da imamdı. Burada 'İslâm Kültür Merkezleri'nin baş imamı' unvanıyla hizmet giren biriydi. Halk tipi, cazibeli bir konuşması vardır"

"Şimdiki lideri kim? Nahit Dinçer mi? Yoksa Demirgülle mi?"

"Keşke Nahit Dinçer olsaydı. O iyiydi. Şimdiki Necdet Demirgülle."

"Tüylüoğlu şu ara Türkiye'de. Sanırım bir de Amerika'ya gitmişti."

"Amerika'ya gitmiş, bir konferansında Amerika'ya gittiğini beyan etmiş."

"Süleymancılar ile Diyanet işleri arasındaki çatışmaya ne diyorsunuz?"

"12 Eylül hadisesi bu konuda da bazı gelişmelere sebep oldu. Özellikle Diyanet İşleri'nin buradaki katı tutumu, Diyanet dışında dini hizmet veren teşkilatların birbirlerine yaklaşmasına sebep oldu. O kuvvetli baskılar, bu teşkilatları birbirine yaklaştırdı. Eskiden onlarla görüşmek, pek mümkün olmazdı. Ama bu baskılar, birçok noktada bu teşkilatları birbirine yaklaştırdı. İyi diyaloglar kurulmasına sebep oldu. Son zamanlarda Süleymancıların bizler aleyhine konuştuklarına şahit değiliz."

"Süleymancıların gücü nereden geliyor?"

"Bildiğim kadarı ile birbirlerine bağlı olan ve bir talimat ile hareket eden insanlar. Bir tanesi, mesela belli konuda bir ticarethane açtığı vakit, hepsi gider ondan alır. Mutlaka onda yoksa da onun tavsiye edeceği bir başka birisinden. Yani yine kendilerinden alırlar.

"Kemal Kaçar'ın durumu nedir?"

"Kemal Kaçar'ın bir bantını Türkiye'de dinletmişlerdi. Bu masonluk vs. gibi şeylere iyi yaklaşımı var"

Levent Şahverdi Arşivi

"Ne diyor?"

"Bunlar korkulacak insanlar değil' diyor. Masonlara iyi yaklaşımı var. Bizzat Kemal Kaçar'ın kendi sesinden. Dinleyince, acaba Kemal Kaçar da onlara bağlı, herhangi bir derecesi olan birisi mi diye düşündüm."

"Nurcuların durumu nasıl?"

"Burada fazla Nurcu derneği yok. Bütün Almanya'yı araştırsanız, ya üç tane ya dört."

"Ana gruplar belli; Süleymancılar, siz Milli Görüşçü'ler, Diyanet, Kaplan Hoca'nın adamları. Daha başka İslâmcı gruplar var mı Almanya'da?"

"Yarı Müslüman var"

"Kim bunlar?"

"Hür-Türk. ANAP'lı. Başkanı Hıristiyan demokrat."

Milli Görüş diye adlandırdıkları dinsel ve siyasal akım, ilk kez 1977 yılında "Avrupa Türk Birliği"ni kurmuş. Aynı görüş yanlılarınca, 1978 yılında da "Köln İslâm Merkezi" kurulmuş. Bu oluşumlarda Kerkük asıllı bir Suriyeli doktor rol oynamış:

Dr Yusuf Zeynel Abidin. Dr. Zeynel Abidin, daha önce Süleymancıların örgütü olan "İslâmi Kültür Merkezleri"nden ayrılıp, Milli Görüş saflarına katılmış. Dr. Yusuf Zeynel Abidin ve işçi Hasan Damar, bu oluşumlarda çok etkili roller oynamışlar.

"İslâm Merkezleri Federasyonu" Dr. Zeynel Abidin'in liderliğindeki "Avrupa Türk Birliği"nden kopan bir grupça kurulmuş. Nuri Yazar ve Ali Arslan'ın liderliğindeki "19 hoca" Avrupa Türk Birliği'nden ayrılmışlar.

İlginç. Avrupa Türk Merkezi, Suriye asıllı bir doktorun liderliğinde kuruluyor.1978'de kurulan Köln İslâm Merkezi de aynı doktorun liderliğinde oluşuyor. Yönetim kurulunda bir Suriyeli doktor daha var: Dr. Fazıl Üveyce...

Hasan Damar, işçi kökenli. Yetenekli ve örgütçü. Ağzı çok iyi laf yapıyor. Etkili bir konuşmacı. Ancak, konuşmaları hem çekici hem de itici etkiler yapmış ki, Nuri Yazar-Ali Arslan grubu özellikle Damar'a kızıp ayrı bir örgüt kurmuşlar.

Cemalettin Kaplan da başlangıçta "Milli Görüşçü" olarak Hicret Dergisi'nde yazılar yazmış. Hem de şu etiketle: Avrupa Milli Görüş Teşkilatları Fetva Komisyonu Başkanı.

Levent Şahverdi Arşivi

Cemalettin Kaplan Milli Görüşçülerden kopma tarihini 13 Ağustos 1983 olarak veriyor. Hazırladığını ileri sürdüğü anayasa da 1983 tarihini taşıyor.

Cemalettin Kaplan'a Federal Almanya'da sığınma izni sağlayan da ilginç bir ad:

Murat Bayrak! Bayrak, eski AP milletvekillerinden ve MHP'nin son yöneticilerinden. Eski CIA görevlisi ve silah tüccarı Frank Terpil'in silah sattığını ileri sürdüğü işadamı. 12 Eylül Harekatı sonrasında hakkında dava açılmayan tek MHP yöneticisi.

"Köln İslâm Merkezi" ile "Avrupa Milli Görüş Teşkilatları" arasında -kişisel ya da siyasal- herhangi bir uyuşmazlık var mı? "Var" diyenler de çıkıyor, "Yok" diyenler de. Ali Yüksel'e soruyorum:

"Hayır" diyor. Herhangi bir uyuşmazlığımız yok; olmadı da."

Avrupa Milli Görüş Teşkilatları Genel Merkezi, Köln'de "Köln İslâm Merkezi"nin binasında kiracı. İlişkileri ev sahibi-kiracı ilişkisi.

Kerküklü Dr. Zeynel Abidin'in "Milli Görüşçü" Türkler üzerinde çok olumlu etkisi olmuş. Dr. Zeynel Abidin 1986 yılında ölmüş. Her iki kızı, Berlin'de İslâm Federasyonu liderlerinden Algan Kardeşler ile evlenmiş.

Ali Yüksel, Dr. Zeynel Abidin'den saygıyla söz ediyor Dr Zeynel Abidin'in ölümü üzerine ailesinin Milli Gazete'deki teşekkür ilanı da, Kerküklü doktor ile Milli Görüşçüler arasında herhangi bir uyuşmazlık olmadığını gösteriyor. Cenazeye çeşitli İslâm ülkelerinden temsilciler katılıyor. Milli Görüş Teşkilatları geniş ölçüde törene katılıyorlar. Milli Gazete, doktorun ölümüne geniş yer ayırıyor.

Ailesi, Necmetin Erbakan'a, MSP'li eski senatör Lütfi Doğan'a, Oğuzhan Asiltürk'e, Suriye Müslümanlarının temsilcisi Issan Ahtar'a, Avrupa Müslüman Temsilcilerinden Galip Himmet'e, Avusturya Diyanet İşleri Başkanı Dr. Ahmet Sai'ye, Milli Gazete Avrupo Bürosu sahibi Osman Yumakoğlu'na, Refah Partisi Genel Başkanı Ahmet Tekdal ve RP yöneticilerine, Avrupa Milli Görüş Teşkilatları yöneticilerine, Afgan Mücahitleri Avrupa Temsilcisi Kerim Muhacirzad'a teşekkür ediyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Doktor Zeynel Abidin'in her iki damadı Ahmet ve Haldun Algan kardeşler de Milli Görüş yanlılarınca sevilen ve sayılan iki kişi.

Bütün bunlardan çıkan sonuç şu: Kerküklü doktor ile Milli Görüşçüler arasında bir uyuşmazlık söz konusu değil. Milli Görüşçüler Dr. Zeynel Abidin'den bugün de hep saygıyla söz ediyorlar.

Ali Yüksel,16 Ekim 1986 günü Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da yapılan "Uluslararası Barış Kongresi"ne katılmış.

"Barış Kongresi" tabii ki bir İslâmcı kuruluş değil. Tam tersi, sosyalist eğilimli insanların ve kuruluşların katıldıkları bir kongre.

"Barış kimsenin tekelinde değil" diyor Yüksel.

138 ülkeden 2700 delegenin katıldığı kongreye, Avrupa Milli Görüş Teşkilatları adına katılmış genel sekreter Ali Yüksel. Bir de, Türkiye'den Hak-İş Federasyonu Başkanı Necati Çelik...

Ali Yüksel kongrede bir konuşma yapmış, Milli Gazete'nin 2 Ocak 1987 tarihli Almanya baskısında bu konuşma özetlenmiş: Milli Gazete'den alıntı yaparak Ali Yüksel'in Uluslararası Barış Kongresi'nde neler konuştuğunu öğrenelim:

"Biz, 'emperyalist güçlerin dünyayı insanlar için bir cehenneme çevirmeye hakları yoktur' dedik. Hem ABD'yi hem Rusya'yı çeşitli yerlerde barışı zedeleyen uygulamalarından dolayı protesto ettik.

Mesela Rusya'nın Afganistan'ın işgalini kınadığımızı, ABD' nin muhtelif yerlerde yaptığı baskıları, tecavüzleri dile getir-dik. 'Eğer barış gerçekten isteniyorsa, barışı zedeleyen kim olursa olsun kınanmalıdır' dedik ve barışın sadece belirli bir zümrenin değil, tüm insanlığın meselesi olduğunu anlatarak herkesin sahiplenmesi gerektiğine işaret ettik. Bütün dünya halkının barışa ihtiyaç duyduğunu belirterek, hep birlikte. çalışılması gerektiğine işaret ettik. Birlikte çalışması gerektiğini vurguladık.

Birlikte çalışmayı temin etmek için iki süper güçten birini kayıtsız şartsız destekleme mecburiyetinin olmadığını söyledik. Yani bir kesimin, her yaptığında ABD, bir kesiminin de her şeyde Rusya'yı haklı görmeleri halinde barışın temin edilemeyeceğini anlattık."

Levent Şahverdi Arşivi

Bulgaristan'da Müslüman Türklere yapılan baskı ve zulmü tel'in ettik. Orada inananların, inandıkları gibi yaşayamadıklarını belirttik."

Ali Yüksel, söyleşimizde, kendilerinin, Türkiye'deki yaygın anlayışa göre "sağ" ya da "sol" olarak nitelenen kesimlerden hiçbirine sokulmamaları gerektiğini ileri sürüyor ve ekliyor:

"Bizleri sağın içinde göstermek yanlıştır."

"Ya solun?"

"O da yanlış."

Ancak Yüksel, her solcunun "dinsiz" olarak görülmesine karşı çıkıyor. Peki, "Sağcılar hep dindar mı olur" sorusuna da şu yanıtı veriyor:

"Sağcı olup da dine inanmayanlar da vardır."

Peki, eylem planında ne oluyor? Sağcı örgütlerle mi, yoksa solcular ile mi eylem birliği yapılıyor?

Bu konudaki görüşü de şöyle:

"Sağcıyı solcuya, solcuyu sağcıya tercih edeceğiz diye bir kuralımız yoktur."

Dünya Barış Derneği Kongresi'ne de bu yüzden katılmış. "Bir menfi tepki olmadı" diyor. "Büyük ilgi ile karşılandık."

*

* *

Dr. Rıza Nur bir Atatürk düşmanıdır. Rıza Nur'un "Hayat ve Hatıratım" adlı dört ciltlik anıları yıllardır Atatürk düşmanlarınca okunur ve okutulur. 1929 yılında kaleme alınan anılar, Dr. Rıza Nur tarafından British Museum'un "Doğu Yazmaları" bölümünde "OR 12591" sayı ile kayıtlanmıştır.

"1960 yılına kadar okuyuculara sunulmayacak" koşulu ile British Museum'a teslim edilen anılar. 1960 yılından bu yana Atatürk'e düşman çevrelerce gizli gizli dağıtılır.

Anılar, Dr. Rıza Nur'un dengesiz ruh yapısını yansıtmaktan öteye hiçbir değer taşımıyor Bir örnek verelim. Rıza Nur, anılarında "İnsanlar iğrendiğim şeylerdir" diyor ve bir ara kadın olmak istediğini de şöyle açıklıyor:

Ben sadece şehvet ihtiyacı ile kadınla münasebetteyim. fakat kadınlar hem istediğim şeyler değildir. Hatta bu sebepten gençliğimde bir kadın olmak fikrine düşmüştüm. Fakat o da erkeği kadın gibi yapıyor. Hadım ağalar malum. İşin içinden çıkamadım." (Hayat ve Hatıratım, cilt 4. S: 1530 -1531).

Levent Şahverdi Arşivi

Ya basan kim? Türkiye'de "Altındağ Yayınevi." Adres: Beyazıt, Beyazsaray, No. 39 - İstanbul.

Bu adres sahte. Çünkü bu adreste böyle bir yayınevi yok. Kitap üzerinde bir de Federal Almanya adresi var. "Naşiri: Heidi Schmidt, 4100 Duisburg 11, Deutschland."

Bu adres de sahte. Yok böyle bir adres...

Rıza Nur'un anılarını Berlin'de Oranienstrasse 121000 adresindeki "Avrupa İslâmcı Gençlik Teşkilatı"na bağlı "Berlin Sancağı"nda buldum. Sordum

"Rıza Nur'un anıları var mı?"

Kitabevindeki genç beni uzun uzun süzdükten sonra, "Var" dedi.

"Kaç mark?"

"60 mark."

Sonra aramızda bir pazarlık başladı. 45 markta anlaştık. Makbuz istedim. Verdi.

"Avrupa İslâm Gençlik Teşkilatı Berlin Sancağı"

Türkçe "makbuz" yazılmış, yanında da Almanca "Quittung." Makbuzun ne karşılığında verildiğini gösteren bölümler var. Aidat. teberru, kitap, bant...

Yeşil ciltli dört kitap. 60 marktan, Türk lirası karşılığı 25 bin 200 lira.

Kim basıyor bu kitabı? Kim satıyor? Kitap geliri kimlerin cebine giriyor?

Berlin'de "İslâm Federasyonu" yöneticileri ile bu kitabın satıldığı kitabevinin hemen yanındaki Elif Lokantası'nda görüşüyoruz.

Karşımda Dr. Yusuf Zeynel Abidin'in her iki damadı, Ahmet ve Haldun Algan kardeşler oturuyor. Haldun Algan mühendis. Türkçesi ve Almancası çok güzel.

"Gelişen bir İslâmcı hareket var" diyor, "Asıl bu konu üzerinde durmalısınız."

Yanında Pakistanlı mühendis İkram Ghouri. Alman Müslüman Yahya Werner Schulzke ve Zekeriya Bina.

Werner Schulzke, "Selamünaleyküm" diyor. "Türkçe biliyor musunuz" diye soruyorum. Almanca, "Hayır" diyor.

Sonra elini göğsüne bastırarak bir "Elhamdülillah" çekiyor ki, değme Müslümanın ağzı açık kalır.

Levent Şahverdi Arşivi

Pakistanlı İkram ile Müslüman olduktan sonra "Yahya" adını alan posta memuru Schulzke'nin arasında bir Türk mühendis oturuyor. Zekeriya Bina.

Hepsi de Berlin'de, 31 Ağustos 1980 tarihinde kurulan "İslâm Federasyonu"nun ya kurucusu ya da üyeleri... "İslâm Federasyonu"nun kurucuları şunlar:

İmam Nail Dural. Yakup Taşçı. Müh. Zekeriya Bina, Ürdünlü öğrenci Derdah Marashde, Pakistanlı mühendis İkram A. Ghouri, Temel Gül, Bilal Demirtaş, Eşref Avcı, Yahya Tel. Yahya Werner Schulzke, Ahmet Algan, Bekir Taşçı.

Federasyon Başkanı Nail Dural. Dural ile -Almanya dışında olduğu için- görüşemedik. Belki, federasyonun etkili liderlerinden biri.

"İslâm Federasyonu" kurucuları bir de vakıf oluşturmuşlar. Adı "İslâm Vakfı." "Berlin İslâm Vakfı" "Bobbstr 4, 1000 Berlin 35" adresinde bir bina satın almış. 33 daireden oluşan bu binada bir cami, bir de "Berlin İslâmi İlimler Okulu" açılmış. Soruyorum:

"Almanya'da Süleymancı var, Milli Görüşçü var, Diyanetçi var, siz hangi görüşe yakınsınız?"

Bu soru pek hoşlarına gitmiyor. Aralarından biri

"Yahya Schulzke'yi Milli Görüşçü diye poliste sorguya çekmişler."

Ve yakınıyorlar:

"Federasyonumuz, adı üstünde İslâm Federasyonu'dur, her görüşten insan var aramızda."

"Ama yakın olduğunuz bir görüş var. Cemalettin Hoca mı? Süleymancılar mı?"

Bu soruya karşı yanıt şöyle:

"Mensuplarımız arasında daha çok Milli Görüş benimsenir, diyelim. Ancak, federasyon ayrı, Milli Görüş Teşkilatları ayrıdır."

Yaptıkları çalışmaları anlatıyorlar. Müslümanlar arasında bir ayrım gütmediklerini, aralarında her milletten ve görüşten Müslümanın olduğunu söylüyorlar.

Benim aklım hep Dr. Rıza Nur'un anılarında. Kim dağıtıyor bu kitabı? Ve neden bu kitap "İslâm Gençlik Teşkilatı Berlin Sancağı" tarafından satılıyor? Avrupa Milli Görüş Teşkilatları Genel Sekreteri Ali Yüksel'e de aynı soruyu soruyorum:

Levent Şahverdi Arşivi

"Nerede satıldığını bilmiyorum, sizden duyuyorum, bizim teşkilat ile bir ilgileri yok" diyor.

Israr ediyorum:

"İslâmcı Gençlik Teşkilatı, sizlere yakın değil mi?"

"Pek o kadar denetimimiz yok. Organik bağımız da yok."

Peki, Haldun Algan'a soruyorum:

"Kim dağıtıyor bu kitabı?"

Berlin Mevlâna Camii Başkanı Mahmut Hoca anlatıyor:

"Bizim cemaat bilmez bile Rıza Nur'un kim olduğunu. Okumaz bile."

"Okumaz ama satılıyor, kim satıyor, kim basıyor?"

Sonra sır çözülüyor. Kitap Suudi Arabistan'da basılıp, Avrupa'daki İslâmcı örgütlere parasız dağıtılıyor. Amaç, İslâmcı örgütlere gelir sağlamak. Dört cilt 60 mark.

"Kaç tane geldi?"

"Almanya'ya 30 bin tane geldi."

30 bini 60 markla çarptım: 1 milyon 800 bin mark. Bir mark, bugün için resmi kur üzerinden ortalama 420 lira ise yapın hesabı. 756 milyon Türk Lirası. Yalnızca Dr. Rıza Nur'un kitabından Federal Almanya'daki çeşitli İslâmcı örgütlere sağlanan gelir 756 milyon lira

Atatürk'le ilgili kitap yalnızca bu değil.

Kısaca "Rabıta Örgütü" diye anılan, merkezi Suudi Arabistan'da bulunan "Rabıtat-ül İslâm" adlı örgütün Ürdün'de bastırıp dağıttığı bir kitap daha var. Adı "Sanem Adam." Yani "Put Adam."

Bu kitap da İslâmcı örgütlere veriliyor. Bu kitabı da aradım, ancak bulamadım.

Hollanda'nın Zaandam kenti Ayasofya Camii'nde karşılaştığımız "İslâmcı Gençlik Cemiyeti" Başkanı Salih Yüksel, "Put Adam" kitabını okuduğunu söylüyor. Türkiye'de bir bakanın, Rabıta Örgütü'nün merkezine giderek bu kitabın dağıtımının durdurulmasını istediğini de biliyorum.

Demek, Ürdün'de basılan kitap Hollanda'da ve Hollanda gibi Avrupa'nın, Türklerin yoğun olduğu bölgelerinde dağıtılıyor.

Peki bu işleri yürütenler kimler? Kimler aracı oluyor? Kim alıyor, kim satıyor bu kitapları?

Levent Şahverdi Arşivi

Kadir Mısıroğlu.

İslâm Federasyonu yöneticileri bu adı veriyorlar "O getiriyor, o dağıtıyor"

Kadir Mısıroğlu deyince bir dakika durup, eski bir dosyaya göz atmak gerekiyor

Orgeneral Türün ve Kadir Mısıroğlu

Dosya, Eskişehir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin 1973/5 karar sayılı dosyası.

Sanık Kadir Mısıroğlu. Eyüp oğlu, 1933'te Saire'den Akçaabat'ta doğma, hukuk fakültesi mezunu.

Mısıroğlu, 1971 yılı başlarında İstanbul'da Milli Türk Talebe Birliği konferans salonunda Atatürk aleyhine yaptığı konuşma nedeniyle kovuşturuluyor.

Devir, sıkıyönetim devridir, sıkıyönetim komutanı da Faik Türün'dür. Türün'ün emrindeki savcılık, Mısıroğlu'nun şu konuşmasında suç bulmaz ve 11.10.1971 gün ve 296/56 sayı ile kovuşturmaya yer olmadığı kararı verir:

"Dini İslâma mugayir hareketlerin emrinde kullanılan Mehmetçik sizin emrinizi ifa eder. Paşa olmasına rağmen Mustafa Kemal Paşa'nın oluşunu muhakeme eder aynı Mehmetçik. Hiç merak etmeyin bundan."

Faik Türün'ün emrindeki savcılık, Mısıroğlu'nun şu sözlerinde de suç öğesi bulamamıştır:

"İnkılap dünya tarihinde bir defa azametle yapılmıştır. O da kainatın fahr-i ebedisinin, batılı mutlak bir hakimiyete mahkûm ederek yaptığı inkılaptır Yani İslâm inkılabıdır. Ondan sonra bir daha inkılap olmamıştır ve olmayacaktır. Eğer olacaksa, vaktiyle 1400 yıl evvel Büyük Peygamberimizin yaptığı inkılabın devamı mahiyetinde ve onu muvaffakiyetsizliğe uğratmak için aramıza girmiş bulunan bir takım batıl molozların kaldırılması nevinden ve yine inşallah bir defa yapılacaktır.

İnkılap bitti. Yüznumaramıza kadar değişti. Yüznumaramız Garbın yüznumarası oldu. Cumamız pazar oldu. Değişmeyen hiçbir şeyimiz kalmadı. Artık tavizi onlar verecektir. Saha inkılapçılara değil, inkılap aleyhtarlarına açıktır Yolunuz açık olsun, gazanız mübarek olsun."

Saltanatın kaldırılıp yerine cumhuriyetin ilanını, halifeliğin kaldırılmasını ve Latin harflerinin kabul edilmesini 'dinsizlik'

Levent Şahverdi Arşivi

sayan Mısıroğlu'nun bu konuşması hakkında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın verdiği, kovuşturmaya yer olmadığı kararına Orgeneral Türün itiraz etmiyor.

Ancak Milli Savunma Bakanlığı, yasal yetkisini kullanarak, 29 Eylül 1972 gün ve AD: 3773-3-72 sayı ile sıkıyönetim komutanlığı askeri savcılığından kovuşturmaya yer olmadığı kararının kaldırılmasını ister. Ama Türün bu emre uymaz. Havada uçan kuşu komünist sayıp, Ziverbey'de işkence merkezi kuran Türün, bu Atatürk düşmanı hakkında savcılığa emir verip dava açtırmaz.

Bu bantlardan birkaçı Eskişehir Sıkıyönetim Komutanlığı görev bölgesinde ele geçince Komutan Orgeneral İrfan Özaydınlı soruşturma emri verir Yapılan yargılama sonunda Mısıroğlu ve Mısıroğlu'nun bantlarını çoğaltıp dinletenler mahkûm olurlar.

Mısıroğlu'nun avukatı İsmail Müftüoğlu, sonradan Adalet Bakanı olur.

Cemalettin Kaplan, konuşmalarında sık sık Dr. Rıza Nur'un anılarından söz ediyor ve bu anıların "Allah tarafından kendisine gönderildiğini" söylüyor.

Gönderen Allah değil, Kadir Mısıroğlu'dur.

İslâmcı Örgütlerin para kaynakları nedir? Bu soru aklımı kurcalıyor. Cemaatten toplanan ödentiler... Bağışlar Kitap gelirleri... Kitap gelirlerine Suudi Arabistan'da basılan "Put Adam" ve Rıza Nur'un anılarını da katmak gerekir.

Peki başka?

Şirketler.. Belçika ve Hollanda'da devletçe yapılan yardımlar.... Ve "Rabıta Örgütü"nce yapılan yardımlar...

"Rabıta Örgütü"nün asıl adı "Rabıtat al-alam al-İslâm." Suudi Arabistan'da kurulmuş bir şeriat örgütü. Amacı "İslâm enternasyonalizmi." İslâmcı düşünceyi devlet sistemi olarak bütün İslâm ülkelerinde yaymak.

Belçika'nın başkenti Brüksel'de "İslâm Kültür Merkezi"ni finanse eden bu "Rabıta Örgütü." Bu merkezin başkanı "Baş imam" diye anılan Abdullah El Ehdel. Ehdel, Riyad Üniversitesi'nde "İslâm Hukuku" okuturken bu göreve atanan genç bir öğretim üyesi. Hem "Rabıta Örgütü"nün temsilcisi. Hem "İslâm Kültür Merkezleri"nin genel müdürü.

Levent Şahverdi Arşivi

İslâmcı örgütlerin ana para kaynaklarından biri "Rabıta örgütü." Baş İmamı Ehdel ile Brüksel'de bu konuyu görüşüyoruz.

"1985 yılında 30 milyon Belçika Frankı yardım yaptık."

Yani, 613 milyon 500 bin lira. Bu yardım camilere, derneklere gidiyor. Ayrıca, dinsel konularda öğretim yapanlara burslar da veriyor. O ayrı bir fasıl.

İslâmcı akımları, çok genel ve kaba çizgiler ile "Tahran" ve "Riyad" diye ikiye ayırırsak, para kaynaklarını da böyle bir ayrım ile açıklamak kolaylaşır.

Bunlar dışında bir de "Diyanet Vakıfları" var. Diyanet Vakıflarının adı şöyle: "Diyanet İşleri Türk-İslâm Birliği." Diyanet İşleri Türk-İslâm Birliği Başkanı, Bonn Büyükelçiliğimiz Din Müşaviri Niyazi Baloğlu.

Köln'de -sanırım 3 milyon marka alınan- görkemli bir binada çalışıyor bu vakıf. Tertemiz bir cami, caminin hemen yanında, spor salonları, bilgisayar kursları, dil ve elektronik dersleri okutan sınıflar.

Yurtdışındaki yurttaşlara sahip çıkan bir tesis. Beğenmemek olası değil. İsteyen camiye gidip namaz kılıyor, isteyen spor salonlarında çalışıyor Başörtülü-başörtüsüz herkes rahatça girip çıkıyor Kimse kimseye karışmıyor.

Din Müşaviri Baloğlu ile vakfı gezerken gözüme "Tekafül" ilanları ilişiyor. Hemen hemen her camide asılmış bu "Tekafül" ilanları. Tekafül -ilerde ayrıntısı ile gireceğiz- faizsiz bir finans kuruluşu. Türkiye'deki Al Baraka ve Faisal Finans kuruluşları gibi milli görüşçülerin Milli Gazetesi'nde de sık sık bu "Tekafül" ilanlarına rastlanıyor.

Cemalettin Kaplan'a Bochum'da bu soruyu yöneltiyorum:

"Para kaynağınız nedir sizin? Yalnızca mü'minlerden aldığınız aidatlar mı?"

Yüzüme ters ters bakıp, "İran'dan geliyor ya oluk oluk!.. diye çıkışıyor. Cemaat gülüyor bu yanıta.

Amacım doğru yanıt almak: "Soruyorum yani... diyorum. Anlatıyor:

"Şu cemaat var ya, şu gördüklerin... Bunlar mübarek insanlardır. Cebindeki paralar da berekettir Bunların verdikleri üçbeş kuruş Elhamdülillah yetiyor. Biraz da borcumuz var şu anda. Ama bunları toplayacağız, diyeceğiz ki, haydi bakalım bin-

Levent Şahverdi Arşivi

likler, haydi bakalım beş yüzlükler, haydi bakalım yüzlükler. Getirecekler inşallah oluk oluk."

"İslâmi Cemiyet ve Cemaatler Birliği"ne üye olanlar, aylıklarının yüzde iki buçuğunu, doğrudan doğruya Cemalettin Kaplan ya da Ahmet Polat'ın özel banka hesaplarına yatırıyorlar Daha doğrusu, her ay, bu yüzde iki buçukluk ödenti, banka tarafından kesilip, Kaplan ve Polat'ın özel hesaplarına geçiyor.

Kaplan Hoca'nın elinde "Kar-Bir" adlı bir şirket var. Ticaret siciline GRE (diye kaydolan) şirket bir tekstil şirketi. Ancak gıda işleri yapıyor. Alım-satım, export-import.

23 Mart 1983 tarihinde kurulan Kar-Bir şirketinin müdürü Türk değil; Salki Dumanuliç adlı bir Yugoslav. Şirketin adı ve adresi şöyle: "Kar-Bir Lebensmittel-u Textil GMBH Nesser Str. 397, 5000 Köln. Köln ticaret sicilinden bir ay önce kaydı silinmiş, bir başka kente, Salzgitter kentine taşınmış. Şirketin Köln Ticaret sicilindeki dosya numarası da şu: "Az 7 Ar 56/86" Şirketin İran ile export-import yoluyla ticaret yaptığı söyleniyor. Ana para kaynağı bu ticaret yolu.

Cemalettin Kaplan ile "Kar-Bir Şirketi" arasındaki dedikodular, hocayı çok kızdırıyor. Kulaktan kulağa şu fısıltı yayılıyor: "Cemalettin Hoca İran'dan 400 milyon dolar almış..."

Hoca, buna ve Kar-Bir Şirketi ile ilgili söylentiler söz konusu olunca küplere biniyor. "İspat edin diyor, ispat edin." **"Yibitaş"** şirketi ile ilgili söylentiler de hocayı çok kızdırıyor."

İslâmi Cemiyetler ve Cemaatler Birliği'nin İran büyükelçilikleri ile yakın ilişkide olduğunu görebilmek için ayrıca bir gözlem yapmaya gerek yok. Bu o kadar açık ki.

Keyhan dergileri ile İslâma Çağrı dergilerinin Türkçe baskıları, Kaplan hocanın "Devrim Muhafızları" tarafından İran elçilik ve konsolosluklarından alınıp, camilerde dağıtılıyor. Kaplan hoca ve Ahmet Kütahyalı gibi İran yanlıları, elçiliklerce seçilip, Tahran'a ve Kum kentine çağrılıyorlar.

Milyonlarca ses ve video kaseti, İran İslâm Cumhuriyeti'nce Avrupa'nın çeşitli kentlerinde dağılıyor. Bunlardan bir kısmı Türkçe. İçlerinde Almanca olanlar da Türkçeye çevrilip, evlerde, derneklerde izleniyor.

Bunlar gizlice Türkiye'ye de sokuluyor. Bunları "finanse eden" doğrudan doğruya İran İslâm Cumhuriyeti'dir. İran İslâm

Levent Şahverdi Arşivi

Cumhuriyeti'nin bu işler için seçtiği propaganda merkezi, İran'ın Roma Büyükelçiliği'dir. "Kayhan" ve "İslâma Çağrı" gibi dergiler ve Humeyni'nin konuşmaları Tahran'dan, önce Roma'ya gönderilir. Buradan da İran İslâm Cumhuriyeti'nin Avrupa'daki büyükelçilikleri ve konsolosluklarına...

Yalnızca 1981 yılında Avrupa'da yarım milyon Müslüman işçi ve öğrenci bu propaganda ağından geçiriliyor.

Ses bantları, video kasetleri, kitaplar, dergiler... Bütün bunlar, "devrim ihraç eden" İran İslâm Cumhuriyeti'nin İslâm devrimini yaymak için kullandığı araçlardır. Çeşitli dillerde basılmış üç yüz kitabın yalnızca Avrupa'da beş milyon dağıtıldığı bir İranlı gazeteci tarafından açıklanıyor. Bir milyon ses bantı, yüz binlerce video kaset, İran İslâm Cumhuriyeti'nin Roma Büyükelçiliği kanalı ile camilere ve derneklere ulaştırılıyor.

İngiliz Sunday Times gazetesi, 15 Şubat 1984 günlü sayısında, İtalyan Başbakanı Craxi'nin, İran'ın Roma Büyükelçiliği hakkında soruşturma emri verdiğini yazıyor. Bu soruşturma sonucunda birçok İranlı diplomatın İtalya'dan sınır dışı edildiği biliniyor.

Birçok Batı kentinde açılan ve sonradan birdenbire kapanan İran halıcılarının geliri de İslâm Devrimi uğruna kullanılıyor Paris'teki "İslâm Kültür Cemiyeti"nin Champs Elysees de İran halıları satan dükkanlar işlettiği biliniyor.

İslâm Endüstri Bankası'nın Londra şubesine Avrupa'daki İran devrimi yanlılarınca harcanmak üzere 4 milyon sterlin geldiği bankanın bir eski yöneticisi tarafından açıklanıyor

İranlıların kaldıkları lüks apartmanlarda İslâm Devrimi ile ilgili propaganda malzemeleri ele geçiren Fransız polisi, Fransa'daki İslâm Devrimi propagandasının Humeyni'nin yeğeni Mosoud Hindi tarafından yönlendirildiğini saptayıp, Hindi'yi 1985 yılında sınır dışı ediyor.

Avrupa'daki Türk işçi ve öğrencileri, İran Devrimi adına ziyaret edip, konuşmalar yapan da bir Türk. Adı Mehmet Samet Karşı. Karşı'nın 1985 yılı içinde İsviçre'de Cenevre, Zürih ve Lozan'da cami ve derneklerde konuşmalar yaptığı biliniyor.

Propaganda para işidir, paranın da kaynağı bellidir. Bu kaynak o kadar açık ve bellidir ki...

Levent Şahverdi Arşivi

Avrupa'dahi Milli Görüşçü video şirketleri:

VİDEODA 'RAHMET VE GAZAP'

Milli Görüşçü şirketleri Milli Gazete'nin Almanya baskısından izlemek kolay. Sık sık ilanlan çıkıyor. Berlin Sanayi ve Ticaret Odası'nda (Industrie Und Handels-kammer)'de de bir inceleme yapıyorum.

Milli Gazete'de sık sık ilanlanna rastladığımız "Helal Gıda" gibi şirketler de bu sicilde kayıtlı. "Hilal Et" Yöneticisi Hilmi Gül. "Helal Gıda" Yöneticisi Süleyman Türkyılmaz.

Milli Görüşçülerin para haynaklannndan biri de video şirketleri. "Milli Görüş Video Merkezi." Posttach: 600925 5000 Köln. Bir başka video şirketi: "İslâm Video Şirketi" Tel: 221-766979-7688382.

Bu adres aynı zamanda "Neussestr 356 Köln" adresindeki "Avrupa Milli Görüş Teşkilatlan"nın adresidir.

Milli Görüşçülerin iki ana yayın organı var. Biri "Milli Gazete." Milli Gazete "Yeni Neşriyat A.Ş. adına" çıkanlıyor. Murahhas üye: Hazım Oktay Beşer.

Milli Gazete'nin sahibi Osman Yumakoğlu, aynı zamanda Avıupa Milli Görüş Teşkilatlan'nın da genel başkanı. Milli Görüş Teşkilatları, Federal Almanya'da imam-hatip okulları da açıyor.

Hicret Dergisi Köln'de çıkıyor. Adres şöyle: "İslâmisches Zentrum Köln E. V. Neusser Str. 177 5000 Köln 60.

Berlin'deki en büyük cami Mevlâna Camii Milli Görüşçülerin elinde. Caminin çevresinde birçok dükkandan oluşan bir de çarşı var. Adı: Mısır Çarşısı. Mısır Çarşısı'ndaki esnaf da herhalde, kazançlannın bir kısmını örgütlerine veriyorlar.

İran'dan 30 Milyon Dolarlık Fon...

Atabak ST, Ferdowsi Ave, Tahran - İran.

Bu adres, İran İslâm Cumhuriyeti'nin yayın organı "Keyhan" dergisinin Türkçe basın merkezinin adresidir.

Bu merkez, İrşad-ı İslâmi Bakanlığı'nca denetlenir. Merkezde İranlılar yanında Türkler de çalışır. Türklere yönelik propaganda bu merkezden devlet eliyle yapılır. Bu adreste hazırla-

Levent Şahverdi Arşivi

nan Keyhan dergisi, Frankfurt'taki bürosuna gönderilir. Buradan da bütün Avrupa ülkelerindeki Türk camilerine ve derneklerine gönderilir.

Ayda bir çıkan bu derginin satış fiyatı, Federal Almanya'da 1 marktır. Bu Keyhan dergileri cami ve derneklere ücretsiz olarak dağıtılır ve her dernek ne kadar Keyhan dergisi satarsa o kadar para elde eder.. 10 bin tane satarsa 10 bin mark. 20 bin tane satarsa 20 bin mark. 100 bin tane satarsa 100 bin mark...

İran İrşad-ı İslâmi Bakanlığı'nca çıkarılan ve dağıtılan tek yayın organı "Keyhan" değil. Bir de **"İslâm Çağrısı"** var "İslâm Çağrısı" 1976 yılından bu yana Humeyni'nin yayın organı durumunda.

"İran İslâm Cumhuriyeti'nin Sesi" adlı radyo aynı bakanlığın denetimi altında çalışıyor Bu dergilerden, Avrupa'da İran yanlısı gruplar gelir sağlıyor. Tabii ses ve video kasetleri yoluyla da... Ses ve video kasetleri, İran İslâm Cumhuriyeti'nin Roma Büyükelçiliği kanalı ile Avrupa'da yayılıyor.

Bunlar da İrşad-ı İslâmi Bakanlığı'nca Türklere bedava dağıtılıyor. Humeyni'nin konuşmaları Berlin'de Türkçeye çevrilip Türklere veriliyor. Kaplan Hoca'nın kasetleri gibi bu kasetler de parayla satılıyor Hediyesi 25 mark.

Tabii Kaplan Hoca hiç boş durur mu? Durmaz. O da hemen bir dergi çıkarıyor. Dergi çıkarmakla iş biter mi? Tabii ki bitmez.

Hoca hemen kolları sıvayıp **"Tebliğ Yayınevi"**ni kuruyor Kitaplar ve kitapçıklar bu yayınevi tarafından çıkarılıyor Tebliğ Yayınevi'nin en çok kazanç sağladığı kitap, Kaplan Hoca'nın tebliğ mahiyetinde mektupları değil.

Ya ne? Emine Şenlikoğlu'nun **"Gençliğin İmanını Sorularla Çaldılar"** kitabı. Kitabın birinci sayfasında, **"Bu kitap Türkiye'de yasaklanmıştır"** notu düşülmüş. Kitabın basıldığı yer Neusser Str 95, Köln 1 adresinde.

"Afgan Yardımları" da İran yanlılarının başlıca gelir kaynaklarından biri.

Toplanan paralar, Cemalettin Kaplan'ın özel banka hesabına yatırılıyor. Kaplan Hoca, yalnızca Federal Almanya da değil. Avrupa'nın başka ülkelerinde de hesaplar açtırıyor Hesaplar özel. Özel ve Kaplan'ın adına.

Levent Şahverdi Arşivi

Hollanda'da "Rabobank-Oss 180 405 984" sayılı hesap da yine Kaplan'ın üzerinde. Ödentiler, yüzde 2.5 kesintiler, kitap ve takvim borçları, Tebliğ Dergisi'ne abone paraları bu hesaba yatırılıyor. Tabii bu özel hesapları incelemek -bir gazeteci için- olanaksız. Bu hesaplarda kaç milyon mark var? Tahran'daki herhangi bir bankadan para geliyor mu bu hesaba? Bunlar bilinmiyor.

Bilinen, Keyhan Dergisi'nin 10 Haziran 1986 günü Londra'da yayımlanan İngilizce sayısında, İran İslâm Cumhuriyeti'nin 30 milyon dolarlık yeni bir fonu Avrupa'daki İslâmcı örgütlere açtığını bildiren haberdir.

Dinci örgütlerin görünen yasal gelir kaynakları ödentiler, bağışlar, kitap ve dergi satışları ve kaset gelirleridir. Dinsel konulardaki kitaplar camilerde, derneklerde ve kitabevlerinde satılıyor.

Köln'de Islmische Bibliothek, Lutzelbach/Odenwald'da Haus Des Islam, Achen De Islamisches Zentrum Aachen, Münih'te Islamisches Zentrum ve Berlin'de İslâm Federasyonu'nda din ve dinsel ağırlıklı ve siyasal içerikli kitapları bulmak çok kolay.

Her camide birer küçük kitabevi var. Berlin'de Mevlâna Camii ile Hamburg'da Merkez Camii'ndeki satış yerleri ise oldukça geniş. Kasetler, kitaplar, dergiler...

Berlin'deki İslâm Federasyonu ile "İslâm Vakfı" iç içe. Kurucuları da aynı insanlar. İslâm Federasyonu, "İslâmi İlimler Okulu" kurmuş. Başına da bir müdür koymuş: Mehmet Erol... Berlin'deki İslâm Federasyonu'nun kurduğu İslâmi İlimler Okulu yanında ayrıca İslâmi İlimler Akademisi diye bir başka din okulu daha var. Ve tabii Kur'an kursları...

Kur'an kursları, okullar ve akademilerde öğrenim gören öğrencilerin ödedikleri paralar da, İslâmcı örgütlerin bir başka para kaynağını oluşturuyor.

"İslâm Federasyonu", adından da anlaşılacağı üzere çeşitli İslâm ülkelerinin temsilcilerince oluşturulmuş. Yani Türklerin kurduğu bir federasyon değil. Aralarında Ürdünlü, Pakistanlı, İranlı ve hatta Alman Müslümanlar da var.

Örneğin, İran İslâm Talebe Cemiyeti Başkanı Taki Ansanan. Berlin Müslüman Birliği Başkanı Derdan Marasshde. İslâm

Levent Şahverdi Arşivi

Talebe Cemiyeti Başkanı Shaladı. İslâm Talebe Hareketleri Başkanı İkram Alikhhan Ghori. Ghori, Pakistanlı.

İslâmcı hükümetler acaba, İranlı ve Pakistanlı öğrencilerin kurdukları örgütlere paraca yardım yaparlar mı? Yapmaları doğaldır. İran İslâm Cumhuriyeti hükümetinin yalnızca 1986 yılında çeşitli ülkelerdeki İslâmcı örgütler için 30 milyon dolarlık bir fon ayırdığı da biliniyor.

Tabii, İslâmcı dergilere, gazetelere verilen ilan ve reklamlar da birer kaynak oluşturuyor. Söz gelişi, merkezi Lüksemburg'da bulunan -ilerde daha yakından tanıyacağımız- İslâm Tekafül Kurumu ilanlarını Milli Gazete'de boy boy görmek olası. Hem de sürekli. Hem de çoğu zaman tam sayfa...

Milli Gazete'nin hediye kampanyalarına da katılan İslâmi Tekafül Kurumu'nun ilanlarını hemen hemen her camide görüyorsunuz. Köln'deki Diyanet Camii'nde örneğin... Milli Görüşçülerin Berlin'deki Mevlana Camii'nde örneğin...

Yayın organlarına reklam vermek, bu yayın organlarını ve bu yayın organlarının ilgili oldukları örgütleri paraca da desteklemeye sonucunu doğuruyor.

Bu mali destekten oldukça az kazanç sağlayan da bir Hollandalı. Evet Hollandalı. Adı Abulvahid Von Bommel... Hollandalı bir Müslüman. Hem de Müslümanın "Süleymancı" kanadından bir Hollandalı. Oluyor işte...

"Gıblah" diye bir dergi çıkarıyor bu Hallandalı Müslüman. Dergi, bizim Lahey diye bildiğimiz, Hollanda'nın başkenti Den Haag'da yayımlanıyor.

Bu "Hollandalı Süleymancı", "Müslim Infomatie Centrum"-un da yöneticisi. Adresi şöyle: Beklaan 207-Postbus 61217 Ae Den Haag.

Bu "Hollandalı Süleymancı"nın dergisine tam sayfa ilan verenlerin başında Pakistan Havayolları geliyor. Yani İslâmcı Pakistan devletinin resmi havayolları şirketi. Sonra "Al Nisa Vakfı." Yani Hollanda İslâm Kadınları Vakfı. Focus adlı Hıristiyan-Müslüman ortak kuruluşunun, bir Pakistan şirketinin reklamı daha. Ve Pakistan kökenli şirketlerin, kuruluşların reklamları, ilanları.

Hollanda'da İslâmcı bütün toplantıların içinde bu Bommel. Zaman zaman "Libya yanlısı" zaman zaman da "İran yanlısı"

Levent Şahverdi Arşivi

olduğu söylenen bu Hollandalının işleri tıkırında. Libya ve İran büyükelçileri ile arası çok iyi. Hani derler ya: Can ciğer kuzu sarması!.. Öyle iyi işte...

Bommel, Avrupa'daki İslâm enternasyonalizminin başlıca kilit adlarından biri olmuş. Kah İran'da kah Libya'da. Ve bir de bakıyorsunuz Türkler arasında... Den Haag'da, Berlin'de, Köln'de, Belçika'da... Avrupa'daki İslâmcı örgütler ile İslâmcı devletler arasındaki bir köprünün adı olmuş Bommel.

Niçin yapıyor bunları? Niçin olacak? Allah rızası için!

Bu "Hollandalı Süleymancı"nın dergisinde Süleymancılık akımının kurucusu Süleyman Hilmi Tunahan'ı tanıtan bir inceleme yazısı yayımlanmış.

Pakistan hükümetinin neredeyse resmi yardımı düzeyinde görülebilecek ölçüde Pakistan devlet şirketlerinden reklam geliri sağlayan Von Bommel, dergisinde, Türkiye'nin etnik özelliklerini anlatan "Korte Inleiding Tot De Geschiedenis Van Turkije" başlıklı bir inceleme yazısı da yayımlıyor. Hollandalı Süleymancı, nedense Türkiye'nin etnik özellikleri ile çok yakından ilgili. Niçin? Allah için... Başka ne için olacak?

Belçika ve Hollanda'da İslâmcı akımların yayılmasında hükümetlerin de katkısı var. 1974 petrol krizinden sonra Belçika hükümeti, Suudi Arabistan ile ilişkilerini iyi tutmak için İslâm dinini "devletçe tanınan din" statüsü içine almış. Bu. tarihten sonra Suudiler İslâmcı akım ve örgütlerin yönetimini üzerlerine almışlar.

Brüksel'in en işlek caddelerinden birinde kurulan "İslâm Kültür Merkezi" yalnızca Belçika'daki değil Avrupa'daki Suudi kaynaklı İslâmcı akımların da merkezi olmuş. iSuudi Arabistan hükümetinin öncülüğüyle kurulan İslâm Kültür Merkezi, Kahire'deki ünlü Ezher Camii'nin modeline göre yapılmış.

Bu merkezin kurucuları arasında Belçika'daki Türk büyükelçisi de var. Pakistan, Fas, Tunus, merkezin öteki kurucuları.

İslâm Kültür Merkezi'nin müdürü ve başimamı Abdullah El Ehdel, "Bu merkezin para kaynağı nedir" sorumuzu yanıtlıyor

"Rabıta" yani, tam adıyla "Raıbıtat-al-Alam-al-İslâmi. Bütün masraflarımız Rabıta Örgütü'nce karşılanır."

"Yönetim kurulu nasıl oluşuyor?"

"İslâm Kültür Merkezi Yönetim Kurulu'nda beş İslâm ülkesinin büyükelçileri bulunur."

Levent Şahverdi Arşivi

"Kaç kişidir yönetim kurulu?"

"Dokuz.."

"Peki diğerleri kim?"

"Diğerleri Rabıta Örgütü temsilcileri."

"Başka?"

"Bir de ben."

"Rabıta Örgütü ile bir ilginiz var mı?"

"Ben aynı zamanda Rabıta Örgütü'nün Avrupa'daki temsilcisiyim."

"Bizim Diyanet İşleri'nden tanıdıklarınız var mı?"

"Var."

"Kim örneğin?"

"Altıkulaç. Tayyar Altıkulaç."

"Başka?"

"Çoğunu tanırım."

Rabıta Örgütü'nün Belçika dışında İsveç ve İngiltere'de de şubeleri var. Camilere yardım yapıyor Rabıta Örgütü. Tabii İslâm Kültür Merkezi aracılığı ile. İsâmcı derneklere yardım yapıyor Rabıta Örgütü. Yayın organlarına, kişi ve kuruluşlara yardım yapıyor Rabıta Örgütü.

İslâm Kültür Merkezi, Rabıta Örgütü dışında daha birçok Suudi kökenli İslâmcı kuruluşlar ile iç içe çalışıyor... Başkanlığı Khalid Sabir'in yaptığı "Dünya Müslüman Azınlıklar Komitesi" Hasan Al Ahdah başkanlığındaki "Cami Konseyi", başkanlığını Dr. Abdul Msajit Katme'nin yaptığı "İslâm Dayanışma Komitesi."

Londra merkezli bu kuruluşlar dışında yine Londra'da, başkanlığını Mr. Brain Pearca'nın yaptığı "İç İnanç Komisyonu" ve başkanlığını Mr. Manvit Dholakia'nın yaptığı "Irklararası Eşitlik Komisyonu" da İslâm Kültür Merkezleri ile eşgüdüm içinde çalışan öteki dinsel örgütler.

İrili ufaklı başka İslâmcı örgütler de var. Ama bunların en büyüğü, en zengini, en güçlüsü Rabıta Örgütü'dür. "Lider örgüt" budur. İslâmcı örgütler arasında bundan daha zengini de yoktur. İleride göreceğiz, bu örgüt, devletlerden de zengindir.

Rabıta Örgütü'nün İngilizce adı "The Muslim World League." Londra adresi: 46 Goodge Street London W 1.

Örgütün Londra temsilciliğinde bir Türk çalışıyor. Dr. Selim Has! Dr. Selim Has, 2. müdür.. Belli ki seviliyor, sayılıyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Başimam Ehdel:

"Belçika'da 155 cami var, hepsi de bizim denetimimizde" diyor.

Belçika'daki İslâm Kültür Merkezi'ndeki cami gerçekten çok görkemli. Suudi krallığı üstlenmiş caminin yapımını. Arsa tahsisini de Belçika Kralı yapmış. Çok geniş bir bahçe ve görkemli bir yapı. Cami bu yapının üst katında.

Kristal avize insanın gözünü kamaştırıyor. Çapı 40 metre olan bir daire düşünün. Bu büyüklükte, pırıl pırıl kristal. Ve avize Suudi Kralı tarafından camiye armağan edilmiş.

Halılar öyle, pencerelerdeki renkli vitraylar yine öyle.

Almanya'da "cami" diye sözünü ettiklerimizin çoğu Türkiye'de "mescit" diyebileceğimiz büyüklükte. Üstelik minareleri de yok. Büyüklü küçüklü minaresiz mescitler bunlar. Cami ya da mescitlerin minareli olmasına "mevzuat müsait" değilmiş.

Bir tek Münih'teki camide minare var. Bu camiyi de Suudiler yaptırmış. Suudilerin her konuda olduğu gibi bu konuda da ayrıcalıkları var. Ne de olsa petrol kuyuları kadar sözleri geçiyor Batılı başkentlerde!

"İslâm Kültür Dernekleri" Suudilerin yönettiği bir İslâmcı örgüt. "Türk-İslâm Kültür Dernekleri Federasyonu" da Hollanda'da 1979 yılında kurulmuş bir başka dinsel örgüt.

Başkanı, İzmir'de okumuş bir Siirtli... Adı: İbrahim Görmez. Görmez'in gerek Hollanda makamları, gerek Türk hükümetleri ile arası çok iyi. "Devletten yanayız" diyor Görmez. "Bizde Süleymancı, Milli Görüşçülük, ülkücülük yoktur" diyor. "Kaplan Hoca ise hiç giremez buralara."

Yaklaşık 25 yıldır Hollanda'da yaşayan Görmez'i Hollanda'da bütün Türkler tanıyor. Eşi Hollandalı, Görmez'in.

Görmez, hem Türk-İslâm Kültür Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı, hem de 1981 yılından bu yana yayın yapan "Hollanda İslâm Radyosu" adlı yayın kuruluşunun genel müdürü.

İslâm dini, Belçika'da olduğu gibi Hollanda'da devletçe tanınan din statüsünde. Bu yüzden İslâm radyolarına hükümetçe olanak sağlanıyor. Eski Erenköy köşklerine benzer bir villa vermiş belediye, Hollanda İslâm Radyosu'na.

"Yayınlarınızda ne gibi konular yer alıyor?" diye soruyorum:

Levent Şahverdi Arşivi

"Dini konular" diyor.

"Peki siyaset?"

"Siyasetten uzak duruyoruz."

"Hiç mi ilginiz yok?"

"Federasyon ve radyo olarak yok."

Tabii insan olarak var. Eski başbakanlardan Süleyman Demirel'in imzalı fotoğrafına gözüm ilişiyor. Bu da doğal.

Görmez, bir ara gazetecilik de yapmış.

"Tercüman Gazetesi'nde mi çalıştınız?"

"Evet bir ara."

Görmez de Suudi Arabistan'a gidip gelenlerden.

Görüldüğü gibi Rabıta Örgütü, Avrupa'daki İslâmi akım üzerinde çok etkili. En güçlü, en yaygın, en zengin örgüt bu: Rabıta Örgütü!

Bu "Rabıta Örgütü"nü biraz sonra çok yakından tanıyacağız..

Aramco adlı Suudi-Arap ortaklığındaki petrol şirketi Rabıta Örgütü... Faisal Finans Kurumu, Al Baraka ve Tekafül Finans Kurumu arasında bir ilgi var mı? Varsa, nedir bu ilişkinin siyasal yansımaları?

Ve soruların yanıtlarını almadan önce gelin, Süleymancılık akımı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasındaki o bitmeyen kavgaya da değinip "Süleymancı"ların yurt dışındaki örgütlerine göz atalım.

Ve görelim bakalım, masonlar ile Süleymancılar arasında bir ilişki olmuş mu, olmamış mı?

Levent Şahverdi Arşivi

"SÜLEYMANCILAR"

"Süleymancılık" nedir? Tarikat mıdır? Tarikat ise hangi tarikatın temsilcisidir Süleymancılar? Kimdir bunlar? Eski AP Milletvekili Kemat Kaçar, Avrupa'daki "İslâm Kültür Dernekleri"nce niçin bu kadar saygıyla anılmaktadır?

Köln'de "Süleymancı" diye bilinen "İslâm Kültür Merkezleri"nin genel başkanlığına telefon edip, Necdet Demirgülle ile görüşmek istedik. Yüz yüze gelip görüşmek istemediler. Soruları yazılı olarak istiyorlar. Soruları yazdım gönderdim.

"Süleymancılık" diye anılan akımın Almanya'daki lideri Nec-det Demirgülle'den gelen zarfın içinde bu akımın kurucusu Süleyman Hilmi Tunahan'ın kısa yaşam öyküsü ve başka soru-lar ile ilgili belgeler çıktı.

Avrupa'daki İslâm Kültür Merkezleri adına gönderilen açıklamalara göre Süleyman Hilmi Tunahan, Silistre'nin Ferhatlar Köyü'nde doğmuş. Doğum tarihi 1884. Tunahan ilk öğrenimini Şatırlı Medresesi'nde ve Silistre Rüştiyesi'nde yapmış. Daha sonra İstanbul'da Sahn Medresesi'ne kaydolan Tunahan, Fatih dersiamlarından ve devrin ünlü din alimlerinden Bafralı Ahmet Hamdi Efendi'den dersler almış. Süleymaniye medreselerinden "Medresetül-Mütehas-sısın"i 1919 yılında bitiren Tunahan, aynı yıllarda Medresetül-Kuzaat'dan da mezun olmuş.

Bu okullardan mezun olan Tunahan, önce İstanbul'da "Dersiam" olarak göreve başlamış; medresenin kapatılması üzerine İstanbul'da Sultanahmet, Süleymaniye, Yenicami, Şehzadebaşı, Kasımpaşa camilerinde vaizlik yapmış. 1949 yılında hükümet kararnamesi ile açılan Kur'an kurslarında ders vermiş.

Almanya'daki "İslâm Kültür Merkezleri"nce yapılan açıklamaya göre Tunahan, "Amelde Hanefi, İtikadda Maturidi mezhebine mensup, meşreben Nakşi" imiş.

Bunlar ne anlama getiyor? Kısaca açıklayalım.

Levent Şahverdi Arşivi

"Hanefilik, dört büyük İslâm mezhebinden biri. Diğerleri, Malikilik, Şafiilik ve Hanbelilik.

Hanefilik, "Ebu Hanife" diye anılan Nu'man bin Sabit Bin Zuta tarafından kurulmuş.

"İmam-ı Azam" diye de anılan Ebu Hanife, bilim ve inanç konularında, önce Kur'an'a, sonra da peygamberin hadislerine başvurmayı öngörür. Ebu Hanife, içinden çıkılmayan sorunlarda "icma" denilen bir yöntemi kullanır. "İcma", uyuşmazlık konularında İslâm bilginlerinin bir araya gelip, oybirliği ile karar almaları anlamına gelir. İmam-ı Azam'ın yandaşlarına bu nedenle "ehl-i rey" de denir.

İmam-ı Azam Ebu Hanife, Irak'ta yaşamış ve yaşamını ticaretle kazanmıştır.

805 yılında ölen İmam-ı Azam, İslâm dünyasında Hanefi mezhebinin kurucusu olarak bilinir. Abbasiler'in resmi mezhebi olan Hanefilik, Türkler arasında en yaygın olan mezheptir.

Tunahan, "Amelde Hanefi" imiş. Ancak, "itikadda" Maturidi." Ne demek "Maturidi?" Maturidi, X. yüzyılda, Semerkant'ın "Maturid" mahallesinde doğan Ebu Mansur Muhammed Al Maturidi tarafından yayılan bir Sünni mezhebidir. Maturidi'ler, İmam-ı Azam'ı izlediklerini söylerler.

Peki "Meşreben Nakşi" ne demek? Nakşibendilik bir Sünni tarikatıdır. 14. yüzyılda Buharalı Muhammed Bahauddin Nakşibend tarafından yayılan Nakşibendilik, aşırı dindarların seçtikleri ve girdikleri bir tarikattır.

Nakşibendi olabilmek için özel bir tören gerekir. Bu tarikata girecek olan mürid, önce şeyhe başvurur. Şeyhin elini öper, şeyh de müridin dişine dokunur, dua okur. Sonra müride evinde beş bin tesbih çekmesini öğütler. Her soluk alışta "Allah" adı anılır. Nakşibendiler arasında "zikr törenleri" yapılır. Diyebiliriz ki, Nakşibendilik, Müslamanlar arasında en sofu olanların girdikleri bir tarikattır.

Süleymancıların lider hadrosu:

DAMAT KEMAL KAÇAR

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın saptamalarına göre Süleymancılık tarikatının lider kadrosu şu adlardan oluşmaktadır.

Levent Şahverdi Arşivi

Kemal Kaçar (eski AP milletvekili), Süleyman Mira, Mehmet Şişman (Antalya bölge temsilcisi), Nuri Temizerler (Bölgeler müfettişi), Hüseyin Kaplan (İstanbul-Kütahya bölgeleri sorumlusu), Mahmut Bilgin (Adana bölgesi sorumlusu), Ahmet Aygın, Osman Karaçoğlu, Osman Naz (Adapazarı bölge sorumlusu), Lütfi Davran, Necati Tosun (Ankara bölge sorumlusu), Seyfettin Alkan (İstanbul bölge sorumlusu), Remzi Cengiz (eski Kumluca Müftüsü), Mehmet Topaloğlu (eski Serik Müftüsü), D. Ali Bağcı (eski Gündoğmuş Müftüsü), Ali Fidancı, Erdoğan Turgut, Harun Reşit Tüylüoğlu.

Bu açıklamalardan anlaşılıyor ki Tunahan, Sünni'dir. Hanefi'dir. Maturidi'dir. Nakşi'dir. Öyledir de "Süleymancılık" nedir?

İslâm Kültür Merkezi'ne göre Süleymancılık "ne bir din, ne bir mezhep, ne de bir tarikat"tır. Peki nedir? Yine İslâm Kültür Merkezi'ne göre "merhum Süleyman Hilmi Tunahan hayatta iken (Süleymancılık) diye bir tabir yoktu."

"Böyle bir tabir ne duyulmuştu, ne de işitilmişti. Bu tabir merhum Süleyman Tunahan'ın vefatından 9-10 sene sonra ortaya çıkmıştır. 71 yaşında vefat eden bu zatın hayatında iken hiçbir kimseye mahut iddia istikametinde herhangi bir ifade ve ikrarı da olmamıştır. Bu tabiri bu zata izafe etmeye medar olacak yazılmış kitap, mektup, ses bandı vs. gibi hiçbir maddi delil yoktur."

Yoktur da nasıl çıkmıştır bu "Süleymancı" etiketi? İslâm Kültür Merkezi'nin bu konudaki açıklaması şöyle:

Süleymancılık tabiri, sonradan özel maksatlarla bir kısım Diyanet mensubu tarafından icat edilip ortaya atılmış sun'i bir yaftadan ibarettir.

Ailesi adına, damatları Kemal Kaçar, Kâmil Denizolgun ve kızı Ferhan Denizolgun imzaları ile gazetemize gönderilen açıklamada Süleymancılar ile ilgili savlar şu sözlerle yanıtlanmaktadır:

Süleymancılık diye bir tarikat kurdukları ve tarikatı yaydıkları iftiradır.

Teokratik bir düzen içinde çalıştıkları iddiası iftiradır

- Kadınların okumalarına karşı oldukları iddiası iftiradır.

Levent Şahverdi Arşivi

Atatürk'e ve Atatürk ilkelerine karşı oldukları iddiası iftiradır.

- İmam-Hatip okullarına karşı faaliyette bulundukları iddiası iftiradır.

- Laikliğe karşı faaliyette bulundukları iddiası iftiradır.

- Üstadlarına tapıyorlar ve ölmediğine inanıyorlar iddiası iftiradır.

- Süleyman Efendi'nin definecilik yaptığı bir yalandır.

- Süleyman Efendi'nin, yerine damadı Kemal Kaçar'ı halife olarak bıraktığı yalandır.

Süleyman Efendi'nin elinden vaizlik vesikasının alındığı yalandır.

Halkın gözünden uzak yerlere yurtlar kurmuş oldukları iddiası yalandır.

Kendilerinden farklı düşünceleri, soğan doğrar gibi doğrayacakları iddiası korkunç bir iftiradır.

Aynı açıklamada, "Gerek Süleyman Efendi ve gerekse talebelerinin, laikliğe aykırı hareketlerinden dolayı hiçbir mahkemede mahkûm olmadıkları da ileri sürülüyor.

Açıklamaya göre "Süleyman Efendi'nin ağzından mış gibi bildiriler neşredilmesi ve el altından dağıtılması, uydurma isimler ve adresler göstermek suretiyle iftira ve bühtanlarla dolu kitaplar neşredilmesi ve el atından dağıtılması" ise MİT'i, Emniyet Genel Müdürlüğü'nü, jandarmayı ve savcıları boş yere meşgul ediyor

Süleyman Hilmi Tunahan hakkında ailesince yapılan açıklamalar böyle. Ya Süleymancılık, Diyanet İşleri Başkanlığı'nca nasıl görülüyor? İşin bir de bu cephesine bakmak gerekir.

Diyanet İşleri Başkanlığı'na göre "Süleymancılık" bir tarikattır. Bu tarikatın kurucusu ve şeyhi Süleyman Hilmi Tunahan'dır. Eski AP Milletvekili Kemal Kaçar ve eski AP İçel Milletvekili Ali Ak bu tarikatın önde gelen adlarından ikisidir. Kemal Kaçar Tunahan'ın damadıdır.

AP ve Demokrat Parti eski milletvekillerinden Hilmi Türkmen ile AP Balıkesir milletvekillerinden Hüsnü Yılmaz bu tarikata üyedirler. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda görevli iken yapılan çeşitli soruşturmalar sonucunda görevlerinden alınan Hüseyin

Levent Şahverdi Arşivi

Kaplan, Hasan Arıkan, Harun Reşit Tüylü ve Seyfettin Alkan da bu tarikatın önde gelen adlarındandır.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nca hazırlanan raporlarda Süleymancılar, "Yabancı ülkelerde çalışan vatandaşların dini inançlarından yararlanarak yıllardan beri külliyetli miktarlarda teberrular toplamaktadır Bu hasılattan kendileri gereği gibi yararlandıktan sonra bir kısmını da Türkiye'ye transfer etmektedirler."

Bu konuları Avrupa Milli Görüş Teşkilatları Genel Sekreteri Ali Yüksel'e soruyorum:

"Süleymancıların çok zengin oldukları söyleniyor. Kemal Kaçar neyle geçiniyor örneğin?"

Yanıt:

"Süleymancılıkla!"

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın saptamalarına göre Süleymancılık, bir "örgüt" olarak çalışmaktadır. Bu örgütün lideri Kemal Kaçar'dır. Süleymancılık, özellikle Antalya'da Kur'an kursları aracılığı ile örgütlenmiştir. "Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Dernekleri" ve hatta biçki-dikiş kursları çatısı altında örgütlenen Süleymancılık, özellikle 1972 yılından sonra Diyanet İşleri Başkanlığı ile savaşa girişmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın saptamalarına göre Süleymancılık, Kur'an kursları aracılığı ile örgütlenmiş ve bu tarikat, kurduğu siyasal ilişkileri ile gün geçtikçe güçlenmiştir.

Yalnızca Antalya il ve ilçelerinde Süleymancıların elinde ve denetiminde 109 gizli din eğitim yeri saptanmış, bu yerlerde 729 Arapça ve Türkçe kitap, 386 ses bandı ele geçirilmiş; 729 öğretici, 3892 öğrenci bulunduğu belirlenmiştir.

Vali ve kaymakamlarca yapılan resmi saptamalar, Süleymancı olarak adlandırılan örgütün elinde 867 Kur'an kursu olduğunu göstermektedir.

Almanya'da uzunca bir süre İslâm Kültür Dernekleri Başimamlığı yapan Harun Reşit Tüylüoğlu'nun açıklamalarına göre Türkiye'de 1600'ü erkek, 300'ü de kız yurdu olmak üzere, 1900 yatılı Kur'an kursu "Süleymancı"ların elindedir. Burada yaklaşık yüz bin öğrenci dinsel eğitim görmektedir.

Bu Kur'an kursları başka adlarla açılmaktadır: Biçki-dikiş yurdu. Halıcılık kursu. Muhasebecilik kursu.

Levent Şahverdi Arşivi

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın belirlemelerine göre, Süleymancılık gerek yurt içinde ve gerek yurt dışında tek elden yönetilmektedir. Liderleri Kemal Kaçar'dır. Önde gelen din adamlarının hepsi de daha önce Diyanet İşleri Başkanlığı'nda çalışmışlardır. Kimlerdir bunlar?

Hüseyin Kaplan, Mehmet Arıkan Hasan Arıkan, Seyfettin Alkan, Lütfi Davran, Mustafa Özaltın, Hüseyin Kumaş, Halit Beşer, İsmail Şanlı, Harun Reşit Tüylüoğlu, Necati Tosun, Refik Akçaoğlu. Mustafa Fehmi Yıldırım, Durmuş Ali Bağcı, Mehmet Emre.

Yine Diyanet İşleri Başkanlığı'na göre Süleymancılık akımının bir tek amacı vardır: "Türkiye Cumhuriyeti'ni yıkmak!" Bunun için önce Diyanet İşleri Başkanlığı'nı ele geçirmek isterler Bunu başaramayınca Diyanet İşleri Başkanlığı'na saldırıya geçmişlerdir. Amaçlarına ulaşmak işçin dini konularda "tek otorite" olmayı istemektedirler. Diyanet İşlerine karşı savaş açmalarının nedeni de budur.

Bunun için ne yapmalı? Bunun için yapılacak iş, çeşitli adlar altında çalışan Kur'an kurslarının Hazine'ye devridir.

12 Eylül ve Süleymancılar

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 12 Eylül yöneticilerine götürdüğü öneri budur. Bu kurslar Hazine'ye devredilirse, ancak bu durumda "Tevhid-i Tedrisat Kanunu, Dernekler Kanunu, Kimlik Bildirme Kanunu, 633 Sayılı Kanun'"a karşı eylemler önlenir. Yoksa önlenmez; önlenemez.

Peki bu binaların mülkiyeti kimlerin üzerindedir? Çeşitli adlar altında çalışan Kur'an kursları binalarının tapuda kimlerin üstüne kayıtlı olduklarına ilişkin, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü müfettişlerince bir araştırma da yapılmıştır.

12 Eylül döneminde idari soruşturma iki kanaldan yürümüş, Diyanet İşleri Başkanlığı müfettişleri ile Tapu ve Kadastro müfettişleri ayrı ayrı hazırladıkları raporları yetkililere vermişlerdir

Önlem? Önlem, Süleymancıların mal varlıklarına el koymak. Öneri bu. Öneri bu ama, devrin asker yöneticileri bu

Levent Şahverdi Arşivi

önlemi almazlar. Ulusu Hükümeti bu konuda herhangi bir adım atmaz; atamaz.

Önlem olarak bu kurslar hakkında ceza davası açmak akla gelir. Antalya'da Kemal Kaçar ve arkadaşları aleyhine ceza davası açılır. Yapılan yargılama sonunda Kemal Kaçar aklanır.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın "Süleymancıların Kur'an kurslarına el konulması ve mal varlıklarının Hazine'ye devri" önerilerinin askeri yöneticiler ve Ulusu hükümetince geri çevrilmesi çeşitli çevrelerde değişik yorumlara yol açar. Yorumlardan biri, "Anayasa oylamasında Süleymancıları karşıya almamak" biçimindedir.

Bu yorum gerçekleri yansıtır mı, yansıtmaz mı? Bu aşamada kesin bir yargıda bulunmak güç; güç değil olanaksız. Ancak sonuç belli. Diyanet İşleri Başkanlığı ile Tapu Kadastro müfettişlerince hazırlanan raporlar devlet arşivindedir. Dört Diyanet İşleri müfettişince hazırlanan raporda "bu kursların Hazine'ye devri" önerilmektedir. Tapu ve Kadastro müfettişlerince hazırlanan rapor da şu anda genel müdürlük kasasındadır.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Süleymancılık konusundaki görüşleri özetle şöyledir:

"Süleyman Hilmi Tunahan tarafından kurulan ve halen İstanbul AP Milletvekili Kemal Kaçar'ın geliştirerek yönettiği organize bir Süleymancılık örgütünün yurt içinde ve dışında örgütleri bulunmaktadır. Bu örgüt üyelerinin:

a) Atatürk ilke ve devrimlerine düşmanca davranışlarda bulundukları;

b) İslâm dinine aykırı bir tarikat niteliğinde örgüte katıldıkları;

c) Parlamenter rejim içinde dinsel amaçla siyaset yaptıkları;

d) Çarpık ve yasadışı dini eğitim yaptıkları;

e) Bir cumhuriyet kuruluşu olan Diyanet İşleri Başkanlığı'na karşı savaş açtıkları;

f) Kendilerinden olmayanları "kafirlikle" suçlayarak bölücülük yaptıkları;

g) Halktan aldıkları yardımlarla mal varlıklarını arttırdıkları;

h) Kamu kuruluşlarında köşe başlarına adamlarını yerleştirme (...) gibi çalışmalar yaptıkları saptanmıştır."

Süleyman Hilmi Tunahan'ın Diyanet İşleri Başkanlığı'ndaki dosyası 389 sayıyı taşıyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın gerek Tunahan'a, gerek "Süleymancılık" adı verilen akıma bakış açısını şöyle özetlemek olasıdır:

"Süleymancılık bir tarikattır. Bu tarikat, devletin din adamı yetiştirmesine karşıdır. Bu yüzden, kendi denetimlerinde Kur'an kursları açıp, bu yolda faaliyet gösterirler."

Tunahan'ın iki damadı ve kızı da "hayır" diyorlar: "Süleymancılık tarikat değildir."

Diyanet İşleri Başkanlığı'ndaki kişisel dosyasına göre Tunahan, "Tevhid-i Tedrisat Kanunu"nun yürürlüğe girmesi ile birlikte "İbtida-i Hariç Medresesindeki görevinden açığa alınmıştır. 1924 yılında genç bir "ders-i am" olarak açığa alınan Tu-nahan'ın kadrosu Diyanet İşleri Başkanlığı'na devredilmiştir.

Tunahan'ın, 1924 yılından 1930 yılına kadar "definecilik, gaz ve tekel bayiliği" yaptığı yine Diyanet İşleri'ndeki dosyalarda yazılıdır. Ailesi Tunahan'ın definecilik yapmadığını söylüyor. Diyanet İşleri'ne yansıtılan bilgilere göre Tunahan, Çatalca'ya bağlı, Kabakca ve Çanakca köylerinde definecilik yapmıştır. Tunahan, bu arada Kabakca Köyü imamı Hilmi Deliorman ile tanışmış ve Kabakca İstasyonu'nda ortaklaşa bir bakkal dükkanı açmıştır. İşleri iyi giden Tunahan ve Deliorman aralarına bir ortak daha almışlardır: Hacı Ömer.

Diyanet İşleri'ndeki bilgiler bununla da sınırlı değildir. Bu bilgileri özetlemeye çalışalım:

Tunahan ve Deliorman, bakkaliye işleri dışında bir de gazyağı satan bir Sovyet şirketinin temsilciliğini de almışlardır. Sovyet şirketinin adı: "Neft Sandikat"tır." Bir yandan Sovyet şirketinin Trakya ana bayiliğini alan Tunahan, bir yandan da tekel bayiliği için başvuruda bulunmuştur.

Gazyağı alım satımı ile uğraşan Sovyet "Neft Sandikat Şirketi"nin Trakya temsilciliği ile "ithalat" yapan Tunahan Bulgaristan'a da süpürge ihracatı yapmış. "Peren süpürgeleri" gaz ve tuz karşılığı "trampa" yoluyla Bufgaristan'a satılırmış. Sovyet şirketinden alınan gazyağı, İstanbul Beykoz'da "Uyduluk Köyü"nde depo edilmiş. Gazın nakil işleri Tunahan tarafından üstlenilmiş.

Tunahan'ın Kemal Kaçar'ın babası Halil Kaçar ile tanışması işte bu yüzden olmuş. Halil Kaçar, "Antalya Nakliyat Ambarı"'nın sahibiymiş.

Levent Şahverdi Arşivi

Tunahan, bu işlerde pek başarılı olamayınca Kabakca Köyü yakınlarındaki Deli Halit Paşa Çiftliği'ni işletmeye başlamış. Ancak bu işte de pek başarılı olmamış.

Böylece 1930 yılına gelinmiştir. Ticari işlerde pek başarılı olamayan Tunahan, İstanbul Müftüsü Hasan Fehmi Bey'den görev istemiş; yeniden dinsel göreve dönmüş.

Tunahan'ın yeniden vaizliğe başlaması ile birlikte çevresi yeniden genişlemiş. Bu kez çevresine Eminönü Müftüsü Bekir Haki Yener katılmış. Müftü Yener'in aracılığı ile İstanbul Şehremini-Tatlıkuyu'da "Meclis-i Meşayih Reisi Esat Efendi" ile tanışmış. Mecidiyeköy Camii'nde vaazlar veren Tunahan, Ayasofya Camii'nde pişmiş yumurta satan "Osman Baba" ile de din sohbetlerine başlamış ve böylece çevresini çember çember genişletmiş. Beyazıt Camii'nin önünde tesbihçilik yapan Mirza Efendi de bu çemberlere katılmış.

Bir söylentiye göre Tunahan'ın şeyhi, bu "Tesbihçi Mirza Efendi"dir. Bir başka söylentiye göre de "Mevlana Selahattin Siracuddin"dir.

Tunahan'ın 1930 yılından 34 yılına kadar camilerde vaazlar verdiği biliniyor. Diyanet İşleri'ne ulaşan bilgilere göre Tunahan'ın vaizlik yetkisi bu tarihten sonra elinden alınmış.

Tunahan da ne yapsın; ticaret ile de ilgilenmiş. Bu kez uğraştığı alan kömürcülük ve odunculuk olmuş.

Konya Lezzet Lokantası sahibi Mustafa Doğanbey ve Valide Camii İmam-Hatibi Selahattin Bey'le odun ve kömür alım satımı ile uğraşan Tunahan, bir yanda da Şehzade Camii kayıkhanesine öğrenci yetiştirmiş. Refik Akçalıoğlu, Mustafa Çırpanlı, Ali Terzi ve Akif Tarhan, Tunahan'ın ilk öğrencileriymiş. Akçalıoğlu, Sinop'ta, Mustafa Çırpanlı İzmir'de müftülük, Akif Tarhan da İstanbul'da Hobyar Camii'nde imam-Hatiplik yapmış.

Tunahan'ın bir başka öğrencisi de Hilmi Türkmen'miş. Türkmen, Adalet Partisi İçel Milletvekilliği yapmış, daha sonra da Demokratik Parti kuruculari arasına katılmış.

Diğer ünlü öğrencileri de Hüseyin Kaplan, Mehmet Arıkan ve Seyfettin Alkan'mış. Tunahan'ın öteki müridlerinin adları da İhsan Gökdeniz, Çorapçı Mustafa ve Arnavut Mustafa'ymış. Bu son grup. Tunahan'ın çevresinden özel bir nedenle ayrılmış.

Levent Şahverdi Arşivi

Üsküdar Kısıklı Kur'an Kursu'nda öğrenci yetiştiren Tunahan, yetiştirdiği öğrencileri camilerde görevlendirmiş.

Diyanet İşleri'ne yansıtılan bilgilerden Tunahan'ın, Konya Lezzet Lokantası sahibi Mustafa Doğanbey dışında Süleyman Kuşçulu ve Mehmet Üretmen adlı işadamları ile de yakın dostluk kurduğunu öğreniyoruz.

Üsküdar Kısıklı'daki Kur'an kursu ile Mustafa Doğanbey'in Küçük Çamlıca'daki köşkünde dinsel toplantıları yöneten Tunahan, dinsel çevrelerde vaazları ile ün yapmış, 16 Eylül 1959 günü akşam üzeri saat 18'i 50 geçe ölmüştür.

Osman Bölükbaşı'nın Millet Partisi'ne kayıtlı bulunan Tunahan'ın ölümü ile doğan boşluk bir süre "kollektif yönetim" ile doldurulmaya çalışılmıştır. Bu "kollektif yönetim"de Tunahan'ın damadı Kemal Kaçar dışında Hüseyin Kaplan, Mehmet Arıkan ve Seyfettin Alkan bulunmuşlar.

Önde gelen öteki yöneticiler de şu adlardan oluşmuş: Lütfi Davran, Mustafa Özaltın, Mustafa Çırpanlı, Hüseyin Kumaş, Halit Boşer, İsmail Şanlı, Harun Reşit Tüylüoğlu, Necati Tosun, Hasan Arıkan, Hilmi Türkmen, Refik Akçalıoğlu, Mustafa Fehmi Yıldırım, Durmuş Ali Bağcı, Hüsnü Yılmaz, Mehmet Emre.

Tunahan, dinsel konularda "rabıta" denen bir yöntem kullanırmış. Ardından gidenlerin de kullandıkları yol buymuş. Neymiş bu yöntem?

Önce mürid abdest alırmış. Sonra üç İhlas ve bir Fatiha okurmuş ve bu üç İhlas ve bir Fatiha "Silsile-i Sâdât" ve Süleyman Hilmi Tunahan ruhuna hediye edilirmiş. Sonra "Al-i İmran suresi" okunurmuş. Yedi kez istiğfar (Allah'tan, bağışlanmyı dilemek) edilirmiş. Sonra Ahzap suresi... Daha sonra "Salatü Selam" ve yeniden Al-i İmran suresinin son ayeti...

Daha sonra İstanbul'da Fatih Camii'ne gidilir ve "Destur Ya Hazret" diye seslenilir. Şeyh camidedir. Elleri öpülür.

"Nefs-ü Emmare" iki kaş arasındaymış, şeyhin dizi ile müridin dizi birbirlerine değermiş. Şeyh Süleyman Hilmi Tunahan, müridin iki kaşı arasından kalbine doğru "izafi bir hat" çekermiş. İşte buna "rabıta" denirmiş.

Rabıta süresi, 15 ile 45 dakika arasında değişirmiş. Bu sırada nefes kesilirmiş ve gözler yumulurmuş. Bu durumda mürid,

Levent Şahverdi Arşivi

ağzının içinde dilini damağına değdirerek beş kez döndürebilirse, kalbinin "Allah, Allah" diye attığını duyarmış.

Mürid, artık "Letaif-i Nazsa" aşamasına geçermiş. Her aşamada 500 zikr yapılırmış. Bu zikrden sonra bir "mertebeden bir başka mertebeye" geçilirmiş.

"Rabıta" önce "kalb seviyesi"nde yapılırmış; sonra da "kalbten ruha" geçilirmiş. Daha sonra "sırra" geçerlermiş, sırdan da "hafi"ye.

"Alem" üç kısımmış. Alem-i Suğra. Alem-i suğra, insanmış. Bu "alem" içinde insan yedi "mertebeye" ayrılırmış. İkinci kısım, "Alem-i suğra"ymış. "Alem-i suğra" yedi kat zemin demekmiş. Üçüncü kısım da "Alem-i Ulya"ymış.

Bu son iki kısım arasındaki sınır "Sidre-i Münteha"ymış, ki, bu sınır melekler tarafından bile aşılmazmış. Ancak melekler, "Ehl-i Rabıta"nın kalbini bir dürbün gibi kullanarak "Alem-i Ulya"yı izleyebilirlermiş. "Alem-i suğra" ile "Alem-i ulya" arasında bir bağlantı, çağdaş deyiş ile bir "iletişim" varmış. "Alem-i suğra"da bulunan "5 letaif"in benzeri de "Alem-i ulya"da bulunurmuş. Tıpkı telgraf gibiymiş bu "alem." Her iki kısımda da alı-cı ve vericiler varmış. "Ehl-i Rabıta" bu yollarda bu "alem" ile temas edermiş. Herşeyin aslı "Alem-i Emir"deymiş. Alem-i Emrin ötesinde "Alem-i Vücut" bulunurmuş.

Diyanet'teki saptamalara göre Süleymancılar, "rabıta"yı bir "nur" gibi, "etektrik" gibi görürler.

Bütün Türkiye'de Kur'an kursu açan "Süleymancı" dernek sayısı 835'tir Bu sayıya, pansiyonlar ve çeşitli adlar altındaki kurslar katılmamıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığı müfettişlerince el konulup, "hazine'ye devri" istenen kurs ve binaların satış değerleri milyarlarca lirayı bulmaktadır.

Avrupa'da Süleymancı akımının elindeki dernek sayısı, İslâm Kültür Dernekleri eski başimamı Harun Reşit Tüylüoğlu'na göre 170'i bulmuştur. İslâm Kültür Merkezleri Genel Sekreteri Abdülkadir Polat'a göre, 80'li yıllarda faaliyetini daha da arttıran Süleymancı derneklerin sayısı 270'e ulaşmış. 12 Eylül'den sonra faaliyetini arttıran İslâm Kültür Dernekleri'nin çoğu Federal Almanya'dadır. İsveç, Hollanda ve Danimarka'da, Viyana'da ve İsviçre'nin çeşitli kentlerinde İslâm Kültür Merkezleri'nin şubeleri bulunmaktadır.

Levent Şahverdi Arşivi

Peki nedir Süleymancıların gelir kaynakları?

Kurban derileri. Zenginlerden sağladıkları bağışlar. Ödentiler. "Fazilet Yayınevi" tarafından çıkarılan çeşitli yayınlar. Kitaplar, kitapçıklar. takvimler. Yine Osmanlı Yayınevi'nden elde edilen gelirler "Süleymancı" diye bilinen şirket sahiplerinden elde edilen gelirler. Ve yurt dışında "İslâm Kültür Merkezleri" çevresinde toplanan Türklerden alınan ödentiler.

Süleymancılar, yurt dışında en etkili. en örgütlü ve malvarlığı en fazla olan dinci akım olarak tanınıyor.

12 Eylül öncesinde AP Milletvekili olarak "Avrupa Konseyi" toplantılarına katılan Kemal Kaçar'ı Mercedesli Müslümanlar karşılardı. Lise mezunu olan Kaçar'ın TBMM albümünde neyle uğraştığı şöyle özetlenmiştir: "İslâm dininin esasları, ticaret."

Kurs ve Okul öğrencilerine Yardım Dernekleri Federasyonu Başkanı eski AP İçel Milletvekili Ali Ak, haklarında dava açmaya yarayan bilgileri çürütmek amacıyla bir kitap yazmış. Kitabın başlığı bile neredeyse bir makale uzunluğundadır. Şöyle:

"Akıllara durgunluk veren bir tertibi açıklıyoruz. İçinde en şen'i iftira ve buhtanların bulunduğu 'İnanacağımız Esaslar' adlı bildiri ve Süleymancılık uydurması nasıl hazırlandı, yurt içinde ve dışında nasıl dağıtıldı? Mahkeme dosyalarına ve resmi evrak arasına nasıl sokuşturuldu?"

Ali Ak, bu kitabında, federasyonlarına bağlı dernekler aleyhine davalar açıldığını, bu davalar sırasında MİT ve İçişleri Bakanlığı'nca da dava dosyalarına resmi bilgi ve belge yollandığını belirtiyor ve bu bilgi, belge ve raporlardan biri olan "İnanacağımız Esaslar" başlıklı raporun düzmece olduğunu ileri sürüyor

"Bu bildiri bize ait değildir" diyen Ak, bu konuda eski Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş ile yaptıkları görüşmeyi aktarır. Ak'a göre Özgüneş bu konuda şu açıklamayı yapmıştır:

"Evet, o bildiri hakkında araştırma yaptım. Bildirinin ne merhum Süleyman Hilmi Tunahan'ın yakınları ve ne de o'nun talebeleriyle alakası yoktur. O bildiri, 1965-1971 senelerinde Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığı'nda bulunan Yaşar Tunagür tarafından tertip edilmiş ve bir kısım Diyanet mensuplarına da

Levent Şahverdi Arşivi

el altından dağıtılmıştır. Resmi devlet arşivlerine böyle geçmiştir."

*
* *

Diyanet İşleri Başkanlığı ile "Süleymancı" diye adlandırılan akım arasındaki kavganın kaynağı nedir? Herhalde, bu bitmeyen ve bitmeyecek kavganın temelinde din eğitiminin kimler tarafından verilmesi gerektiği sorusu yatmaktadır.

İmam-Hatip okuları açılmadan önce din eğitimi, özel kişilerce açılan "Kur'an kursları" aracılığı ile verilmiştir. Süleyman Hilmi Tunahan da, bu dönemde açtığı ve yönettiği Kur'an kursları ile yüzlerce ve binlerce öğrenci yetiştirmiştir.

İmam-Hatip Okulları 1951 yılında açılmıştır 4 Haziran 1949 tarihinde çıkarılan bir yasa ile de Ankara Üniversitesi'ne bağlı "İlahiyat Fakültesi" kurulmuştur. Kurulmuştur ama 1949 yılında açılan ilahiyat fakültesi, ilk mezunlarını, 1953-54 yılında vermiş; bu ilk mezunlar, imam hatip okullarında görevlendirilmişlerdir.

Özetle, ilahiyat fakülteleri ve imam hatip okullarına karşın 1965 yılına kadar Diyanet İşleri kadroları "Kur'an kurslarını" bitirenlerce doldurulmuştu.

1981 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı'nca hazırlanan bir "brifing"'de bu gerçek şu tümcelerle açıklanmıştı:

"Bütün görevliler içerisinde ilkokul mezunlarının sayısı yaklaşık 23 bindir. Bu, toplam personelin yüzde 50'sini aşan bir rakamdır. Bunun en önemli sebebi, imam hatip liseleri ile din öğretimi veren yüksek okul ve fakültelerden (İslâm Enstitüsü ve İlahiyat Fakülteleri) bu hizmetler için eleman yetişmemesidir. Din öğretimi veren yüksekokul ve orta dereceli okulları (imam hatip liseleri, İslâm enstitüleri ve ilahiyat fakültesi) bitirenler, öğretim niteliklerinin tuttuğu görevler için açılan sınavları kazanamamaktadırlar. Bu sebeple kadrolar ehil elemanlarla doldurulmamaktadır"

1965 yılından sonradır ki, imam hatip okulları, ilahiyat fakültesi ve İslâm Enstitülerini bitirenler, Diyanet İşleri Başkanlığı'nda çaşitli görevlere atanmışlar, cami ve mescitlerde de görevlendirilmişlerdir. 1965 yılında çıkarılan 633 sayılı Diyanet İşleri Teşkilatı Yasası, müftü ve vaizlik kadrolarına imam hatip mezunlarının atanmasını öngörmüştür.

Levent Şahverdi Arşivi

Uyuşmazlık bu tarihten sonra iyice derinleşmiştir. Din hizmetlerini kimler yerine getireceklerdir? İmam hatip mezunları mı? Yoksa Kur'an kurslarından yetişen öğrenciler mi?

"Süleymancılara" sorarsanız, bu adda bir "tarikat" yoktur "Süleymancılık" ilk kez, Adana Müftüsü Cemalettin Kaplan ve Adana Din Görevlileri Başkanı Mustafa Orhan Bülbül tarafından yayımlanan bir bildiri ile ortaya atılmıştı. Yine "Süleymancı" olarak bilinen çevrelere sorarsanız, bu yoldaki yayınlar, daha sonra Kozan Asliye Ceza Mahkemesi'nce zina suçundan hapis cezasına çarptırılan Mustafa Akyıldız'ın "Ben Bir Süleymancı İdim" başlıklı kitabıyla sürdürülmüştü.

AP İçel Milletvekili Ali Ak, 30.7.1979 günü Millet Meclisi Başkanlığı'na verdiği bir önerge ile Devlet Bakanı Lütfi Doğan'dan "zina suçundan mahkûm bir kimseyi mabet ve mihrap gibi ulvi bir yerde bilerek ve kasden himaye eden Adana Müftüsü Cemalettin Kaplan'ın bu kanunsuz durumunu" sormuştu.

Süleymancı akım, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın MSP yanlılarının egemenliklerinde olduğunu ileri sürüp, bundan bazı siyasal sonuçlar çıkarır. Çıkarılan sonuç, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın MSP doğrultusundaki "politizasyonu"na Süleymancıların karşı oluşlarıdır.

Süleymancıların "abi" diye andıkları Tunahan'ın damadı Kemal Kaçar, AP milletvekilidir ve bu konularda partisinin doğrultusunda çalışmaktadır. "Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Dernekleri Federasyonu" Başkanı Ali Ak da AP İçel milletvekilidir. Bu yüzden yollar ayrıdır.

MSP bir yanda, AP bir yandadır. MSP, Diyanet İşleri Başkanlığı kanalı ile din görevlilerini etkisinin altına almaya çalışıyor; Süleymancılar ise Kur'an kursları aracılığı ile.

Bu olaylar dizisinde bir önemli kavşak noktası, 1971 yılında Kur'an Kursları Yönetmeliği'ne eklenen madde olmuştur.

Neydi bu madde?

17 Ekim 1971 günü yönetmeliğe eklenen bir madde, daha önce açılmış ve açılacak Kur'an kursu binalarının Diyanet İşleri Başkanlığı'ına devrini öngörüyordu. Binalar, "Kur'an Kursu Yaptırma ve Yaşatma Dernekleri" tarafından yapılmıştı. Bir yönetmelik maddesi ile Kur'an kursları "devletleştiriliyor" ve yönetimi Diyanet İşleri Başkanlığı'na veriliyordu.

Levent Şahverdi Arşivi

Bu yönetmelik değişikliğinden ve değişiklik ile birlikte ellerindeki Kur'an kurslarının Diyanet İşleri Başkanlığı'na devredilmesinden sonra Süleymancılar önlem olarak, "Kur'an Kursu Yaptırma ve Yaşatma Dernekleri"nin adını, "Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Dernekleri" biçiminde değiştirmişlerdir Ve bu demekler bir federasyon kurmuşlardır: "Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Dernekleri Federasyonu." Başkanlığına da AP İçel Milletvekili Ali Ak getirilmiştir.

"Süleymancılar" ile "Diyanetçiler" kavgası, Kur'an kurslarının Diyanet İşleri Başkanlığı'na devredilmesi ile birlikte ıyice kızış-mıştır.

Federal Almanya'da "İslâm Kültür Merkezleri"nin kurulması da 1973 yılına rastlar. Süleymancı akım, Kur'an kurslarını yurt dışında açmaya başlamıştır. Diyanet-Süleymancı çekişmesi bu kez, yurt dışına kaymıştır.

İslâm Kültür Merkezleri Genel Sekreteri Abdülkadir Polat'ın Federal Almanya'da yayımlanan Anadolu gazetesindeki 21 Ağustos 1981 tarihli yazısına göre, 1973 yılında kurulan İslâm Kültür Merkezleri'nin "220'si Köln'deki İslâm Kültür Merkezi'ne bağlı olmak üzere 270 derneği" bulunmaktadır. Süleymancı akım, yurt içindeki Kur'an kursları Diyanet İşleri Başkanlığı'nın eline geçince, bütün gücünü Avrupa'daki Kur'an kurslarına vermiştir.

"Süleymancı-Diyanetçi" kavgası, İslâm Kültür Merkezleri'nin yurt dışında Kur'an kursları kurmaları, cami ve mescidlerle yurttaşları etkileri altına almalarından sonra, hem yurt içinde, hem de yurt dışında bütün şiddeti ile sürmüştür.

Süleymancı akım, Kur'an kursu öğrencileri aleyhine açılan davaların hep Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı din görevlilerince yapılan ihbarlar sonucu açıldığını ileri sürerler.

Söz gelişi "Ben Bir Süleymancı İdim" kitabının yazarı Musta-fa Akyıldız, Kozan İmamı'dır. Süleymancılar hakkında bir bildiri yayımlayan eski Adana Müftüsü Cemalettin Kaplan ile "Adana Din Görevlileri Derneği Başkanı M. Orhan Bülbül" de o tarih-te Diyanet İşleri Başkanlığı'nın emrinde görevlidirler.

"Süleymancılık" ile savaş bayrağı açan eski Tarsus Müftüsü Süleyman Tekin, İskenderun Müftüsü Zübeyr Koç ve Adana Müftüsü Cemalettin Kaplan 1973-1977 seçimlerinde MSP listelerinden milletvekili ve senatör adayı olmuşlardır.

Levent Şahverdi Arşivi

Yine "Süleymancı" olarak adlandırılan akımın sözcülerine göre "İnanacağımız Esaslar" başlıklı bildiri sahtedir. Kendileri adına yayımlanan bu bildiride yer alan konular "Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Dernekleri"ni bağlamaz.

1972 yılında Süleymancılar iie ilgili bir davada bilirkişilik yapan Gökçeada Müftüsü Necati Sönmez'dir. Bu sahte bildiriyi Gökçeada Müftüsü'ne gönderen Afyon Müftüsü Celal Yıldırım'dır.

İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde 1986 yılında açılan bir davada aynı bildiri nedeniyle tanıklık yapan bir gazeteci, bu bildirinin Kınık Müftüsü Süleyman Kısacık tarafından kendisine verildiğini söylemiştir. Aynı bildiriyi1980 yılında Sıkıyönetim Savcılığı'na veren Hanif Burun Islahiye Müftüsüdür.

Örnekler bunlarla da bitmiyor.

Süleymancılar, haklarındaki bütün ihbar ve yakınma dilekçelerinin ardında hep Diyanet İşleri Başkanlığı'nı aramaktadırlar. Tabii 12 Eylül 1980 tarihinden sonra Kemal Kaçar ve arkadaşları aleyhine Antalya'da açılan ceza davasında da aynı izler aranmıştır.

Neydi bu dava? Antalya Cumhuriyet Savcılığı'nca 17.6.1983 tarihinde açılan dava şu gerekçelere dayanmaktaydı:

"Tüm sanıkların, Süleyman Hilmi Tunahan tarafından kurulan, Süleymancılık tabir edilen tarikatın mensubu bulundukları, bazılarının tarikatın üst kademelerinde yer alarak sevk ve idaresine karışıp idare ettikleri, bazılarının ise sadece mensubu bulunup faaliyet gösterdikleri, Süleymancıların gayesinin halifelik ile idare edilen ve bütün Müslümanları bir bayrak altında toplayan şer'i hükümetin kurulması olduğunu, bunun için de alt yapı olarak izinsiz Kur'an kursları ve öğrenci yurtları açtıkları, bu kurslarda tedrisat yaptırdıkları, her Süleymancının beş Süleymancı yetiştirmek zorunda olduğu, iktidara gelmek için zamanı geldiğinde eyleme geçeceklerini belirttikleri, Kur'an kursları, Tekal kursları olmak üzere üç kademeli çalıştıkları, Süleyman Hilmi Tunahan'ı evliyaların sonu, peygamberin vekili ve mehdi olarak kabul ettikleri;

Süleyman Hilmi Tunahan'ın ölümünden sonra idareyi sanıklardan Kemal Kaçar'ın devraldığı, elde edilen deliller, elde edilen kitap, teyp ve onların incelenmesini yapan bilirkişi heye-

Levent Şahverdi Arşivi

tinin mütalaasına göre, Süleymancıların Atatürk düşmanı olup, Atatürk için kafir tabiri kullandıkları, cesedini toprak kabul etmediği için kemiklerinin dahi bulunmadığı, cehenneme gittiği fikrinde oldukları, ele geçen Arapça kitap, teyp ve notlar, vesaikten anlaşılmıştır.

Kendi inanç ve felsefelerinin propagandasını izinsiz olarak açtıkları Kur'an kursu ve pavyonlarda çocuk denebilecek yaştaki gençleri bu kurslarda kendi doğrultularında eğittikleri, fikirlerini aşıladıkları, bu kursta Arapça tedrisat yaptıkları, sanıklardan siyasi hayata atıldıkları anlaşılan, Kemal Kaçar, Şerafettin Peker, Ali Ak, Mehmet Özgen ve Kadir Balcı'nın Süleymancılık tarikatını koz olarak kullanıp, 6187 sayılı kanuna muhalefetten nüfuz ve çıkar sağladıkları..."

Dava, Antalya 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nce 6.5.1983 günü karara bağlanmıştır Mahkeme, aralarında Kemal Kaçar ve Ali Ak'ın bulunduğu bir kısım sanığı Türk Ceza Yasası'nın 163. maddesi uyarınca ikişer yıl hapis cezasına mahkûm etmiştir.

Mahkeme hangi gerekçelerle Süleymancılık akımının "tarikat" olduğu sonucuna varmış ve Kemal Kaçar ve arkadaşları hakkında mahkûmiyet kararı vermişti?

Savcılık, hazırlık soruşturmasında bir bilirkişi kurulunu görevlendirmişti. Bilirkişi kurulu şu adlardan oluşmaktaydı: Emekli Antalya Müftüsü Osman Çandır. Vaiz Musa Bilgi. Antalya Müftüsü Hikmet Kutlu. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda görevli Mehmet Özcan.

Mahkeme, bu bilirkişi kurulunun Diyanet-Süleymancı çatışması, nedeniyle tarafsız olmayacağı düşüncesi ile, Genelkurmay Başkanlığı Harp Dairesi Encümeni'nden, Harp Akademileri öğretim üyelerinden, Türk Tarih Kurumu'ndan, Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu'ndan, İlahiyat Fakülteleri öğretim üyelerinden, Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku öğretim üyelerinden yeni bir bilirkişi kurulu oluşturmuştu.

Mahkeme kararında, önce, bu bilirkişlerce hazırlanan 39 sayfalık rapora dayanarak, önce Süleyman Tunahan'ın kimliği hakkındaki açıklamalara yer verilmektedir. Bu bilgiler arasında, Tunahan'ın 1.9.1950 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 45688 sayılı yazısı ile vaizlik yetkisinin alındığına ilişkin resmi yazışmaya da yer verilmektedir.

Levent Şahverdi Arşivi

Antalya 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararında daha sonra şu gerekçeler yer almaktadır.

" Süleyman Hilmi Tunahan, 1950-60 döneminde kendisinden yararlanmak isteyen zihniyetin aşırı müsamahası nedeni ile hem vaizlik vesikasını geri almış hem de İstanbul'da Kısıklı'da satın aldığı arsa üzerinde inşa ettirdiği binada kurs faaliyetine başlamış, 3 ayda müftü ve vaiz yetiştireceğini iddia etmiş; Kısıklı Kur'an kursundan sonra Kasımpaşa, Büyükpiyale, Beyoğlu Emin Camii, Bakırköy Kartaltepe ve Zeytinburnu Kur'an kursları ile Eyüp Topçular'da Kur'an kursları açmış, bazı gerekli ve kabiliyetli öğrencilerini bu kursların başına getirerek geniş bir öğretim ve eğitim faaliyetine geçmiştir. Mezun edilen talebe her türlü imkan değerlendirilerek müftülük ve vaizliklere tayin ettirilmiş; böylece yurt çapında teşkilatlanma hazırlıklarına başlamıştır.

(...) Müntesipleri tarafından, şeyhlerinin (Süleyman Hilmi Tunahan) himmet ve tasarrufunun, ölümünden sonra da devam ettiğine ve her başları sıkıştığında kendilerine yardım edeceğine inanılmaktadır."

Mahkeme kararında, daha sonra şu gerekçe benimsenmektedir:

Süleyman Hilmi Tunahan'ın Allah resulü ve Piran (tarikat şeyhleri) tarafından görevlendirildiği, Nakşi silsilesinin 33. halkasında bulunduğu, hem Nakşi hem de Kadiri tariki ile görev verdiği ve kendilerinin de O'nun tarikatına bağlı bulundukları, Süleymancı olarak bilinen kişilerin kendi yayın organlarında ve kendi yazılarında açıkça ifade edilmektedir.

Bu duruma göre Süleymancılık bir tarikattır ve Nakşiliğin bir koludur."

Mahkeme kararında, "Süleymancı" diye adlandırılan kişilerin evlerinde bulunan notlarda Atatürk'ü aşağılayan düşüncelere yer verildiği kaydedilerek, Milletimiz gözünden ve gönlün-den Atatürk sevgisini söküp atmak ve Süleymancılık tarikatına mensup kişilere Atatürk'ün, Allah olduğu iddiasında bulunan bir kişi olarak" tanıtıldığı belirtilmektedir.

Kararda şu olgu ve gerekçeye de yer verilmektedir:

"Yukarıda Atatürk'ün şahsiyeti ile ilgili isnat ve iftiralar, gerek olayımızda elde edilen ve Hatıra defteri olarak anılan def-

Levent Şahverdi Arşivi

terde, gerekse daha önce tesadüfen veya teftiş sırasında ele geçirilen Teksan ve Uğurlu defterleri olarak anılan el yazması her üç defterde benzerlik hatta çoğu yerde ayniyet arzeden şekilde işlenmiştir ki, bu da sanıkların her türlü el yazması kitapların kişisel düşüncelerin mahsulü olmayıp, belli yerlerde belli kişilere öğretilmek, aşılanmak için kaleme alınmış bir plan ve program çerçevesinde yazılmış, el altından çoğaltılan ders kitapları olduğunu göstermektedir."

Mahkeme, Kur'an kurslarında dinsel ve siyasal eğitimler yapıldığı, bu kursların tek elden yönetildiği. yurt içi ve dışındaki örgütlerde devletin temel ilkeleri ve cumhuriyet rejimi aleyhine din sömürüsüne dayalı siyasal ve ideolojik faaliyetlerin sürdürüldüğü gerekçesi ile sanıkların Ceza Yasası'nın 163. maddesi gereğince cezalandırılmalarına ve İstanbul Ümraniye Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği ile Antalya yöresindeki aynı amaçlı derneklerin kapatılmalarına, kapatılan bu derneklerin mal varlıklarının Hazine'ye devredilmesine karar vermişti.

Bu karar Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nce bozulmuştur. 9. Ceza Dairesi'nin 21.3.1984 gün ve 1984/1799 karar ve 1983/2276 esas sayılı karar ile aralarında Kemal Kaçar ile Ali Ak'ın da bulunduğu bir kısım sanıklar hakkındaki mahkeme kararı şu gerekçe ile bozulmuştur:

"Yan deliller ile doğrulanmayan, zabıtaca tespit edilmiş mü-cerret ikrarlar itibariyle şayan görülmemiş, tüm dosya kapsa-mındaki hukuken geçerli bilgi ve belgelerden TCK'nun 163. maddesine mahsus suçun sanıklar yönünden delil ve kanuni unsur itibariyle oluşmadığı tespit edilmiştir."

Yargıtay kararında, sanıklardan bir kısmının Ceza Yasası`nın 163. maddesi yerine "kanun ve nizamlara aykırı olarak dersane açmak" suçundan mahkûm edilmeleri istenmiştir.

Mahkeme, Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin bozma kararına uyarak, aralarında Kemal Kaçar ve Ali Ak'ın da bulundukları bir kısım sanık hakkında aklama kararı vermiş, bir kısım sanığı da yine Yargıtay kararı uyarınca "izinsiz dersane açmak" suçundan çeşitli cezalara çarptırmıştır.

Antalya Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararı yeniden Yargıtay 9. Ceza Dairesi'ne gelmiş. Daire ikinci kararı onaylarken "kararda isimleri yazılı federasyon ve 19 adet derneğin kapatıl-

Levent Şahverdi Arşivi

ması, kapatılan bu derneklere ait bütün para ve malların "Hazine'ye intikali" hükmünü de kaldırmıştır.

Süleymancı-Diyanet kapışmasının "birinci raundu" böyle sonuçlanıyor; "ikinci raund"da Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Al-tıkulaç, Kurs ve Okul Talebeler'ine Yardım Dernekleri Fede-rasyonu Başkanı Ali Ak'ın da tanık olarak dinlendiği bir soruş-turma sonunda görevinden istifa ediyordu.

Süleymancı - Mason İşbirliği

Süleymancıların Türkiye'de en çok kızdıkları kişi Diyanet İşleri'nin eski Başkanı Tayyar Altıkulaç ise, Almanya'da da Mete Aksu'dur.

Mete Aksu, DGB kısa adıyla bilinen Alman Sendikalar Birliği'nde çalışan bir Türk sendikacıdır. Mete Aksu, 1979 yılında Köln'deki "İslâm Kültür Merkezi'nin "kamu yararına çalışan dernek" olmak ve bu statünün getirdiği akçalı haklardan yararlanmak için yaptığı başvuruyu önleyen adam olarak tanınır. Bu yüzden "Süleymancı" adı verilen kişi ve çevreler Mete Aksu'ya çok kızarlar. Kendi açılarından kızmakta da haklıdırlar.

Mete Aksu ile "İslâm Kültür Merkezleri" arasındaki kavganın nedeni neydi? Özetleyelim:

"İslâm Kültür Merkezleri" 1979 yılı nisan ayında Kuzey Ren Westfalya eyaleti Kültür Bakanı'na başvurarak "kamu yararına çalışan dernek" olmak istedi. Bu başvurudan önce de Kuzey Ren Westfalya Kültür Bakanlığı, tüm okullara bir genelge göndererek, "Müslüman çocuklarının dinsel sorunlarında İslâm Kültür Merkezleri'ne başvurulmasını" salık vermişti.

"Süleymancı" adı ile anılan akım, Almanya'da kurduğu ilişkiler ile böylece önemli bir adım atıyordu.

Diyanet İşleri henüz yurt dışında örgütlü değildi. Bu yüzden, Almanya'da Müslümanların temsilciliğini İslâm Kültür Merkezleri üstlenmek üzereydi. Böyle bir sonuç İslâm Kültür Merkezleri'ne ne gibi ayrıcalıklar ve kolaylıklar getirecekti?

1. Kısaca NWR diye anılan Kuzey-Ren Westfalya eyaletinde, Katolik ve Hıristiyan kiliseleri dışında "İslâmiyet'in temsilciliği", doğrudan doğruya, "manevi başkanlığını" Kemal Kaçar'ın Yaptığı İslâm Kültür Merkezleri'ne verilecekti.

Levent Şahverdi Arşivi

2. Hukuk açısından İslâm Kültür Merkezleri, Katolik ve Protestan kiliseleri ile eşdeğerde sayılacaktı.

3. İslâm Kültür Merkezleri. kamu yararına çalışan dernek statüsünü kazansaydı, Alman hükümetince kendisine mali destek sağlanacaktı.

4. İslâm Kültür Merkezleri, Hıristiyan toplumlarında kililselerin üstlendiği toplumsal işlevleri de üstlenecekti.

5. Bu başvuru kabul edilseydi; İslâm Kültür Merkezleri, tıpkı kiliselerin Hıristiyanlardan aldıkları "kilise vergisi" gibi Müslüman yurttaşlardan vergi alacaktı.

6. NWR eyaletinde bu hakkı elde eden İslâm Kültür Merkezleri, Federal Almanya'nın öteki eyaletlerinde de etkili olacaktı.

7. Böyle bir temsil yetkisi bir kez İslâm Kültür Merkezleri'ne verilirse, artık hiçbir Müslüman kuruluş -Diyanet İşleri başta olmak üzere- bu hakkı elde edemeyecekti.

1971 yılında Kur'an Kursları Yönetmeliği darbesini unutmayan Süleymancılar, "rövanşı" Almanya'da bu yolla kazanacaklardı

İslâm Kültür Merkezleri, bu başvuruyu yaparken bir büyük destek de sağlıyordu. Almanya Büyük Mason Locası!.. Bu şaşırtıcı destek, Alman Büyük Mason Locası'nın Kuzey Ren Westfalya eyaleti Başbakanı Johannes Rau'ya gönderdiği 27.2.1979 tarihli mektupla sağlanmak isteniyordu. Süleymancılık ve Masonluk... Yan yana gelmeyen, gelmeyecek olan iki kavram değil miydi?

Alman Masonlarından Kuzey Ren Westfalya eyaleti Başbakanı'na gönderilen 27.8.1979 tarihli mektup şöyleydi:

"İlgi: İslâm dini kuruluşlarının 'kamu yararına çalışan kuruluş' olarak tanınması.

Sayın Başbakan;

Monchengladbach'daki 'Vorwarts' adlı Mason locası büyük üstadı Dr. Klaus Borchers, bu ayın 22'sinde size şu nedenle başvurmuştu:

A) İslâm Kültür Merkezi, B) Köln Nur Cemaati adlı kuruluşlarca temsil edilen İslâm dini cemaatleri, "kamu yararına çalışan kuruluş" olarak tanınmayı amaçlamaktadırlar. Ancak bu kuruluşlar bugüne kadar bir sonuç elde edememişlerdir.

Levent Şahverdi Arşivi

Dr. Borcher, sizden işlemlerin hızlandırılması ricasında bulunmuştu. Biz de büyük loca olarak. bu isteğe katılıyoruz.

Özgürlükçü-demokratik bir devlette herkes eşit haklara sahip olmalıdır. Kökenimiz ve amacımızı göz önüne alarak, bu grupların toplumumuzda haklardan eşit olarak yararlanamadıklarını sizlere anımsatmayı görev sayıyoruz.

Devletimiz, kiliselere ve benzeri kuruluşlara, hoşgörüsü nedeniyle olacak, kamu yararına çalışan dernek statüsü sağlıyor. Böylece, milliyet ayrımı yapılmaksızın bütün Hıristiyanlar bu hak ve ayrıcalıklardan yararlanıyorlar. Bu nedenle Kuzey Ren Westfalya eyaletinde yüz binlerce Müslümana bu hakların verilmemiş olmasının nedenlerini anlayamıyoruz.

Biz Masonlar, bu durumun emeklerine büyük saygı duyduğumuz büyük bir halk topluluğunun dışlandığı sonucu doğurduğuna inanıyoruz.

Sayın Başbakan;

Bu soruna çözüm yolu bulmak için ilgi göstermenizi rica ediyoruz.

Saygılarla...

Alman Masonları'nın eyalet başbakanına gönderdikleri bu mektup üzerine İslâm Kültür Merkezleri Başkanı Necdet Demirgülle, Almanya Büyük Mason Locası büyük üstadı Dr. Trawy'ye şu teşekkür mektubunu gönderiyordu

"Sayın Bay Trawy;

İslâm Kültür Merkezleri ve cemaatinin Almanya ve Batı Berlin'de Müslümanlığın resmen tanınması için yaptığı teşebbüsü, aldığınız cesur bir kararla desteklediğinizi duymuş bulunuyoruz.

Nord-Rhein Westfalen Başbakanı'na gönderdiğiniz mektup gerçek insanlık ve diğerkamlık ruhu ve dolayısıyla çağdaş demokrasi anlayışına çok uygundur..

Sayın Dr. Trawy, biz de size karşılık olmak üzere, Masonik faaliyetlerinizde cebri veya kanuni bir şekilde engel olunmayacağı konusunda öteden beri sahibi olduğumuz inancı muhafaza ve savunmakta devam edeceğimizi temin ederiz.

Buna karşılık, Masonluk aleminin de sizin gösterdiğiniz yolda samimiyetle ve sürekli olarak çaba göstermesini temenni ederiz.

Levent Şahverdi Arşivi

Hıristiyanlarla ortak noktamız, metafizik aleme inanmaktır. (Her ne kadar bu inançlar arasında çok büyük farklar olsa da) metafizik aleme inanmayan siz Masonlarla da ortak noktamız, demokrasiye ve başında vicdan özgürlüğü gelen insan hak ve hürriyetlerine olan inancımızdır.

Bu vesile ile içten duygularımızın kabulünü ve Masonluk aleminin esenliğini dileriz.

Saygılarla."

Alman Sendikalar Birliği, Türk-iş ile görüş birliği içinde hareket ederek, Federal Almanya'da Müslümanlığın resmi din olarak tanınması için girişimlerde bulunuyor, bu amaçla Diyanet İşleri Başkanlığı'na yazılar yazıyordu.

Ancak şimdi hiç de beklenmedik bir durum ile karşılaşılmıştı. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yapması gereken girişim, "Süleymancı" olarak adlandırılan "İslâm Kültür Merkezleri"nce yapılmaktaydı.

Mete Aksu'nun girişimleri ile DGB Yürütme Kurulu üyesi ve yabancı işçiler sorumlusu Karl Schwab, Kuzey Ren Westfalya Eyaleti Başbakanına, 20 Ekim 1979 günü şu mektubu gönderdi:

"Sayın Başbakan Rau,

Kuzey Ren Westfalya Kültür Bakanlığı'nın 21.3.1979 tarihinde tüm okul yönetimlerine Türk çocuklarının dini bayram nedeniyle okuldan serbest bırakılmalarını sağlamayı amaçlayan bir genelge gönderdiğini, bu genelgede İslâm Kültür Merkezleri kuruluşuna değinildiğini öğrendik.

Söz konusu merkezin Federal Almanya'da yaklaşık olarak 730 şubesi olduğu ileri sürülüyor.

Genelgede İslâmiyet'i ilgilendiren konularda adı geçen kuruluşun Köln merkezine veya Medrese-i Nuriye adlı kuruluşa başvurmaları salık verilmektedir. Böylece Türkiye'de yasaklanmış bir kuruluşa Almanya'da olanak sağlanmış olunmaktadır.

Söz konusu genelge, bizde, yetkililerin Köln İslâm Kültür Merkezi ve şubelerini yeterince tanımadıkları kanısını doğurdu.

Ayrıca, söz konusu kuruluşun, hükümetimizin Kültür Bakanı Sayın Girgensohn'a başvurarak 'kamu yararına çalışan dernek' statüsü kazanmak istediklerini öğrendik.

Levent Şahverdi Arşivi

Bu nedenle Sayın Başbakan, İslâm Merkezi'nin dinsel-politik tutumu hakkında özetle bilgi vermek istiyoruz:

Yukarıda adı geçen İslâm Kültür Merkezi, resmen 'Süleyancılığı' benimsemektedir. Bir cins tarikat olan Süleymancılık, 1888'de Silistre'de doğan, 1959'da ölen Süleyman Hilmi Tunahan tarafından kurulmuştur. Bu kişi Türkiye'ye göçmen olarak gelmiştir.

Süleymancılığın esası ibadet olup, bu tarikata göre bütün gerçeklerin kaynağı Kur'an'dır. İnsan her davranışında, Kur'an hükümlerine ve Sünni esaslarına bağlı kalmalıdır. Süleymancılık, Kur'an dışında, hiçbir kanun ve kural tanımaz. Devlet yönetimi, mahkemeler ve devlet kurumları Kur'an hükümlerine göre düzenlenmeli, kadınlar Kur'an'dan başka bir şey okumamalıdırlar. Nikah şeriat kurallarına göre olmalı, yeni harfler ve şapka atılmalıdır.

Süleymancılar, İkinci Dünya Savaşı döneminde Hitler'in aslında Müslüman olduğunu, Türkiye'ye girerek Hıristiyan yandaşı dinsiz İnönü hükümetini düşüreceğini, Türkiye'de İslâm devleti kurarak, bu devletin başına Süleymancıların lideri Tunahan'ı geçireceğini öne sürüyorlardı. Bu nedenle eski Kudüs Müftüsü'nün yönetiminde bir birlik oluşturdular ve gizli olarak Yugoslavya'ya giderek Hitler'in İslâm SS birliklerine katıldılar.

Savaştan sonra Süleymancılar, Menderes'in DP'sini desteklediler. Bu destek, Menderes hükümeti 1952 yılında devlet eliyle imam hatip okulları açıncaya kadar sürdü. 1961 devriminden sonra ORDU tarafından yasaklanan DP yerine kurulan partileri desteklediler.

1977 seçimlerinde kendilerine 12 sandalye vaat eden Demirel'in AP'sini desteklediler. Ancak seçim sonunda Süleymancılardan 3 milletvekili ve bir senatör seçilebildi. Bunlardan biri Süleymancılık tarikatının kurucusu olan Tunahan'ın damadı Kemal Kaçar'dı. İstanbul AP Milletvekili Kemal Kaçar, bu tarikatın günümüzdeki başı olarak kabul edilmektedir. Süleymancıların 12 üst kademe yöneticisi Avrupa'da yaşamaktadır. Bunlardan çoğu Federal Almanya'da oturmaktadır.

Federal Almanya'da Türklerin arasında Süleymancılığın yayılmasındaki baş etken, Türklerin, Süleymancılığın; başka deyiş ile İslâm Kültür Merkezi'nin gerçek amacını bilmemeleridir.

Levent Şahverdi Arşivi

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Bakanı'ndan öğrendiğimize göre, 24.7.-25.8.1979 tarihleri arasında Ramazan ayı döneminde Diyanet İşleri Başkanlığı 26 din adamını Avrupa'ya yollamıştır. Aynı dönemde Süleymancılar 150, Türkeş'in MHP yandaşları 100 ve Erbakan'ın MSP yandaşları 150 vaizi Avrupa'ya göndermiştir.

Ramazan ayında Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç, Federal Almanya'da bulunmasına rağmen İslâm Kültür Merkezi'nin davetini kabul etmeyerek, camilerindeki toplantılara katılmamıştır. Bunun nedeni, Diyanet İşleri Başkanlığı ile İslâm Kültür Merkezleri'nin Kur'an'ı farklı biçimde yorumlamalarıdır.

Öte yandan Türkiye'de Süleymancılık görüşünü savundukları saptanan din adamları derhal görevlerinden alınmaktadırlar. Ancak bunların, kısa bir süre sonra İslâm Kültür Merkezleri tarafından vaiz olarak Federal Almanya'ya gönderildikleri görülmektedir.

İslâm Kültür Merkezi'ne 'kamu yararına çalışan dernek' statüsü kazandırılması ve bu kuruluşların devlet eliyle desteklenmeleri, Federal Almanya'da yaşayan Türkler arasında din terörünün doğmasına yol açacaktır. Türk vatandaşlarının tek dinsel temsilciliği haline gelecek olan bu kuruluşlar, ellerindeki bu olanaklardan sonuna kadar yararlanabileceklerdir. Böylece Federal Almanya devleti içerisinde İslâm devletinin doğmasına yol açılacak ve iki kültürün bir arada yaşaması daha da zorlaşacaktır. Diğer Avrupa ülkelerinde yaşayan Türk işçileri ve ülkemizin dış politikası açısından doğacak sorunları da ayrıca hatırlatmak isteriz.

Bu nedenle Federal Almanya'da yaşayan Türk işçilerinin çıkarlarını da düşünerek, söz konusu İslâm Kültür Merkezleri'ne devletin sahip çıkmamasını ve bunlara kamu yararına dernek statüsü tanınmamasını sizden rica ederiz.

Bu konuda sizinle ve Sayın Girgensohn ile her an görüşmeye hazırız.

Saygılarımla"

Alman Sendikalar Birliği'nin bu yazısı üzerine, İslâm Kültür Merkezi kamu yararına çalışan dernek statüsü kazanamadı. Alman Sendikalar Birliği DGB, Federal Almanya'daki dinsel akımlar ile ilgili bir rapor hazırlayarak, bu raporu Almanya'da ilgili çevrelere ve yetkililere dağıttı.

RABITA

Levent Şahverdi Arşivi

Aynı günlerde Mete Aksu, Almanya Büyük Mason Locası'na mektup yazarak İslâm Kültür Merkezi'ne sağladıkları desteğin yol açabileceği sakıncaları anımsatıyor ve Büyük Loca'dan şu mektubu alıyordu:

"Sayın Mete Aksu,

28.11.1979 tarihli yazınızı ve mektuba ek olarak gönderdiğiniz ekler üzerine bilgi edinmiş bulunmaktayım. Konuyla ilgili olarak şunları belirtmek istiyorum:

Kuzey Ren Westfalya hükümetine 27.8.1979 tarihli başvurumuzdaki amacımız, özellikle İslâm Kültür Merkezleri'ne kamu yararına çalışan kurum statüsü tanınması değil. dinlerin eşit biçimde ele alınmasıydı.

İslâm Kültür Merkezleri veya Federal Almanya'daki Müslümanların başka kuruluşları üzerinde değerlendirmede bulunmak bizim görevimiz değildir.

Mason olarak görevimiz, yalnızca ayrı inançlara sahip insanların ve örgütlerin ülkemizin anayasasına ve Masonların temel ilkelerine aykırı olarak, eşit olmayan bir biçimde ele alındıklarını işaret etmektir.

Hangi örgütün kamu yararına çalışan bir kuruluş olarak kabul edilebileceği, buna ilişkin tüm verilerin toplanması, hoşgörü düşüncesi ve devletimizin yasaları çerçevesinde kabul edilebilir bir karara varılması Başbakan Rau ve bakanların sorumluluk alanlarına girer.

Yazınızın ve eklerinin bizim için çok bilgi verici ve yararlı olduğunu belirtmeme izin verin.

Size önemli gelen gelişmeler hakkında bize ileride de bilgi verirseniz çok memnun oluruz.

Dostça selamlar."

Bu konu Federal Almanya Büyük Mason Locası'nın yayın organı "Humanitas"'ın 1980 yılı ocak-şubat sayısında yer aldı.

Kuzey Ren Westfalya eyaleti Başhukuk Danışmanı'nın Büyük Mason Locası'na gönderdiği yazının ilgili bölümü şöyle:

"Sayın Başbakan. bu arada talebiniz ile ilgilendi ve benden, size şu konuları iletmemi rica etti:

Sayın Başbakan, sizinle beraber buradaki Müslümanların anayasaca güvence altına alınmış din özgürlüğüne kayıtsız-koşulsuz sahip olmaları gerektiği kanısındadır. Bu yüzden tale-

Levent Şahverdi Arşivi

binize büyük önem veriyor. Kültür Bakanı da aynı görüşte; o da, din özgürlüğünün herkes için geçerli olması gerektiğine inanıyor.

Bazı İslâm kuruluşlarının tarafınızdan desteklenen kamu yararına çalışan kurum olarak kabul edilme talebinin bazı hukuksal özelliklerinin göz önüne alınması gerekir. Kültür Bakanı, bu konudaki yoğun uğraşına rağmen bu konuyu tam olarak çözüme kavuşturamamış; ancak sür'atli biçimde konuya çözüm yolu bulacağını söylemiştir."

Kültür Bakanı, bu arada Nurcuların dilekçelerini geri aldıklarını ve yalnızca Köln İslâm Kültür Merkezi'nin dilekçesinin desteklendiğini bildirdi.

Köln İslâm Kültür Merkezi büyük üstada şunları yazmıştı:

"Aziz locanızın, İslâm Kültür Merkezleri'nin Federal Almanya'da ve batı Berlin'de Müslamanlığı tanıması yönünde girişimlerini desteklediğini öğrenmiş bulunuyoruz. Bunun için tüm kuruluşlarımız adına teşekkürlerimizi sunarız.

Kuzey Ren Westfalya eyaletinin Başbakanına yazdığınız mektubu insanlığa ve modern demokrasiye yakışır bir hareket olarak değerlendiriyoruz.

Sayın Trawny,

Mason hareketine zorla ve kanuni yollarla karşı çıkılmasına razı olmadığımızı bundan böyle kesin bir şekilde açıklayacağımıza lütfen emin olun. Buna karşılık Masonluğun, bizim gösterdiğimiz örneğe uygun olarak bizleri destekleyeceğini temenni ederiz.

Tüm ayrılıklara rağmen, İslâm ve Hıristiyanlığın ortak bir yanı metafiziğe olan inançtır. Bizi, metafiziğe inanmayan Masonlarla birleştiren nokta ise, demokrasiye ve başta vicdan özgürlüğü olmak üzere hak ve özgürlüklere olan inancımızdır.

Masonluğun geleceğiyle ilgili tüm iyi dileklerimle...

İslâm Kültür Merkezi'nin bir de haftalık yayın organı vardır. Adı "Anadolu." Anadolu Gazetesi'nin sahibi Erdoğan Olcayto'dur. Federal Almanya'da yayımlanan Anadolu Gazetesi'nin basım yeri Tercüman tesisleridir.

Anadolu Gazetesi artık çıkmıyor. Gazetenin sahibi Erdoğan Olcayto şu anda Hürriyet Gazetesi'nin Bonn temsilcisi olarak görev yapıyor!

Levent Şahverdi Arşivi

İslâm Kültür Merkezi'nin "kamuya yararlı dernek" statüsünü kazanması için yaptığı girişimlerin başarısızlıkla sonuçlanması üzerine Anadolu Gazetesi sahibi Erdoğan Olcayto, "İslâm Kül-tür Merkezi"nin "manevi başkanı" Kemal Kaçar'a gelişmeler hakkında bilgi verir.

Anadolu Gazetesi, genellikle "AP eğilimli" denebilecek bir yayın organı. Yayınlarında AP ve MHP'yi kollayan bir siyaset egemen. Gazete, MSP'ye ve Erbakan'a karşı yayınlar yapmış. Orta sayfaları "İslâm Kültür Merkezi haberleri"ne ayrılmış. Harun Reşit Tüylüoğlu ve Mithat Tarhan, İslâm Kültür Merkezleri'ne ayrılan sayfalarda köşe yazarlığı yaparak zaman zaman siyasal polemiklere de girmişler. Gazetede "Üstadımız Süleyman Hilmi Tunahan (K.S.) Efendi Hazretlerinden Duyduklarımız ve Gördüklerimiz" başlıklı tanıtıcı yazılar da yazılmış.

Hamburg ve çevresi İslâm Kültür Merkezi Başimamı Nihat Tarhan'ın, Anadolu Gazetesi'nde yayımlanan bu yazısından bir bölüm aktararak "Efendi Hazretleri" Tarhan'ın hangi görüşe sa-hip olduğunu anlayalım:

"Alem-i Ekber, sema ile arzı içine alan aleme denir. İnsanın da ayaklarına doğru kısmı arzı temsil eder. Semada arzı aydınlatan güneş, ay ve yıldızlar olduğu gibi insanın sadrındaki letaif de arz kısmını aydınlatır. Dünya küresinin güneşin ziyasından faydalanarak gündüzün aydınlığına sahip olabilmesi için icap ettiği gibi insanın da manevi güneşe meyletmesi ve ilahi cereyanla irtibat kurarak göğüs istikametinde bulunan 'kalb, ruh, sır, hafi ve ahfa' isimli letaifi, yani manevi kandilleri sırayla yakması lazım. Bu da ancak rabıta ile mümkündür. Kavuşturan yolların en kısası da Rabıta-i Şerife'dir.

Bu dünya, birinci kat sema yanında Arabistan yarımadasına atılan bir yüzüğün işgal ettiği yer kadardır. Yedi kat semanın her biri diğerinin yanında bir yüzük kadar küçük kalıyor. Henüz fen, birinci kat semayı dahi keşfedememiştir. Yedi kat semadan sonra alem-i kürsü gelir. Kürsiyy-i ilahi yanında yedi kat sema bir yüzük gibidir. Alem-i kürsüden sonra arş-ı ala emir gelir. O muazzam Arş, alem-i emir yanında bir yüzük mesabesinde kalır. İnsanların kalbine gelen nurun merkezi işte burasıdır. Buraya hiçbir varlık, hatta melekler bile varamıyor. Alem-i emrin mesafesi melaike sür'atiyle 50 bin yıllık yol. Ayet

Levent Şahverdi Arşivi

ile sabittir. İşte rabıta ehli bir mü'min, vazifeye başladığında anı vahitte alem-i emre ulaşabiliyor. Ne acayip esrar-ı ilahi?"

Anadolu Gazetesi'nde bu ve bunun gibi yazılar yayımlanmış; Federal Almanya'da İslâm Kültür Merkezleri çatısı altında gelişen ve yayılan Kur'an kursları ile ilgili haberler de yer almıştı.

Anadolu Gazetesi'nin "Dini Sohbetler" sayfasında Nihat Tarhan ve Harun Reşit Tüylüoğlu'ndan başka, Mannheim ve çevresi İslâm Kültür Merkezleri Başimamı Nizamettin Azap'ın, Münih ve çevresi İslâm Kültür Merkezleri Başimamı Süleyman Olmuştur'un, Stutgart ve çevrasi İslâm Birliği Başimamı Mehmet Gaye`nin, Esslingen İslâm Birliği Başimamı Mehmet Özaşık'ın da yazıları yayımlanmış.

Gazetenin başka yazarları da var. TRT eski genel müdürlerinden Prof. Şaban Karataş. AP eski mişletvekillerinden Gökhan Evliyaoğlu. Gazeteci Güngör Yerdeş.

Anadolu Gazetesi'nin orta bölümü "İslâm Kültür Merkezleri"nin yayınlarına ayrılmış. Diğer bölümlerde siyasal içerikli yazılar var. Karataş'ın, Yerdeş'in, Evliyaoğlu'nun yazıları böyle.

Köln İslâm Kültür Merkezleri, 1980 yılında Ramazan nedeniyle bir iftar yemeği verir. Bu yemeğe, Bonn Büyükelçiliğimiz Basın Yayın Turizm Koordinatörü, eski milletvekillerinden Mehmet Ali Arsan, Eğitim Müşaviri Ali Rıza Özgüç, Köln Konsolosluğu Eğitim Müşaviri AP eski milletvekillerinden Gökhan Evliyaoğlu, Köln Çalışma Ataşesi İsmet Çomoğlu, Köln İslâm Kürsüsü Profesörü Manfred Gotz de katılırlar.

Yemekte bir konuşma yapan Harun Reşit Tüylüoğlu, "Türk-Alman dostluğunun en büyük düşmanının Allahsızlık ve Komünizm" olduğunu söyler. İftar yemeği haberi Anadolu Gazetesi'nde yayımlanır.

Mete Aksu, Bonn Büyükelçiliği Maslahatgüzarı Semih Belen'e bir mektup göndererek, elçilik görevlilerinin İslâm Kültür Merkezleri'nce düzenlenen iftar yemeğine katılmalarını eleştirir ve şunları yazar:

"Sayın Semih Belen;

İlişikte fotokopisi bulunan 15.8.1980 tarihli Anadolu Gazetesi'nde izlendiğine göre İslâm Kültür Merkezleri Birliği bir iftar yemeği vermiş ve söz konusu yemeğe T.C. Bonn Büyük-

Levent Şahverdi Arşivi

elçiliği Müsteşarlığı'ndan Basın Yayın Turizm Koordinatörü Mehmet Ali Arsan ve Eğitim Başmüşaviri Ali Rıza Özgüç ile T.C. Köln Konsolosluğu Eğitim Müşaviri Gökhan Evliyaoğlu ve çalışma Ataşesi İsmet Çomoğlu katılmışlardır.

Gazete, haberini aşağıdaki biçimde bitirmektedir:

'Türk Büyükelçiliği adına görüşlerini açıklayan Basın Yayın Turizm Koordinatörü M. Arsan, İslâm Kültür Merkezleri'nin Müslüman vatandaşlarımız için verdiği sayısız yararlı hizmetlerinden sırasıyla bahsetti ve İslâm dininin Almanya'da resmi din olarak kabulü yönünde yaptığı çalışmaları övdü. Eğitim Baş müşaviri Ali Rıza Özgüç de İslâm Kültür Merkezleri'nin yavrularımızın milli şuur, dil ve dinlerini kaybetmemesi açısından değeri inkar edilemeyecek çalışmalar içinde bulunduğunu ve bu hizmetleri takdirle karşıladıklarını ifade etti.'

Oysa T.C. Bonn Büyükelçiliği tarafından da bilindiği üzere İslâm Kültür Merkezleri Birliği, T.C. Anayasasının laiklik ilkesini kesinlikle tanımayan ve T.C. yasalarının yasakladığı tarikat niteliğinde bir kuruluştur. Öte yandan söz konusu kuruluş, T.C. yasalarının İslâm dinine ilişkin konularda tek başına yetkili kıldığı T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı'nı da tanımamakta; Türkiye içinde ve dışında gerçek İslâm'ın tek temsilcisi olarak kendilerini görmektedirler.

T.C. Diyanet İşleri'nin ilkelerine ve T.C. Anayasası'na uymayan yorum ve görüşlerini Alman Federal Cumhuriyeti'nde açıkça savunmaktadırlar. Geçen Ramazan döneminde T.C. Diyanet İşleri'nin ibadet takvimine bile uymamışlar ve karşı çıkmışlardır.

TC. Anayasası'nın, yasalarına ve kurumlarına ters düşen böyle bir kuruluşun iftar sofrasına, Türkiye Cumhuriyetini çeşitli alanlarda Almanya Federal Cumhuriyeti kapsamında temsil yetkisi bulunan diplomatik pasaportlu Türk devletinin memurlarının bulunması ve yukarıda belirtilen konuşmaları yapmaları, kuşkusuz ki politik bir anlam taşımaktadır.

Acaba, T.C. Bonn Büyükelçiliği, Almanya Federal Cumhuriyeti'nde yaşayan Türk vatandaşlarının dinsel kurumu alarak İslâm Kültür Merkezleri Birliği'ni mi tanımaktadır? Yoksa Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin bu konuda izlediği resmi bir politika mı vardır?

Levent Şahverdi Arşivi

Şayet bunların hiçbirisi söz konusu değilse, adı geçen devlet memurları Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na açıkça ters düşmüş ve 657 sayılı Devlet Memurları Yasasının en azından 6, 7, 8 ve 9'uncu maddelerini çiğnemiş bulunmaktadırlar.

Yukarıdaki konulara T.C. Bonn Büyükelçiliği tarafından açıklık getirilmesinde kuşkusuz ki çok yarar vardır. Alman Federal Cumhuriyeti'nde yaşayan T.C. vatandaşı işçi toplumunun ve aile üyelerinin, anavatan ve dinlerine dönük böyle bir konuda açıklığa kavuşturulmaları onların en tabii haklarıdır. Ayrıca T.C. Anayasası'na yürekten bağlı sendikaların ileriye dönük politikalarını saptamalarına kanımca ışık tutacaktır

Saygılarımla."

Halefoğlu'nun Gizli Raporları

Aksu'nun bu başvurusu İslâm Kültür Merkezlerini telaşlandırır. Tabii, bu merkezlerin "manevi başkanı" Kemal Kaçar'ı da...

Mete Aksu'nun mektubu 4 Eylül 1980 tarihini taşıyor. Bu mektup üzerine büyükelçilikte bir tedirginlik başlar. Konu, Ali Rıza Özgüç ve Gökhan Evliyaoğlu tarafından öğrenilir.

Anadolu Gazetesi sahibi Erdoğan Olcayto. 27.12.1980 günü saat 16.45'te Köln 9332303 numaralı teleksten İstanbul 23203 numaralı telekse bir not geçer. İstanbul'daki 23203 sayılı teleks Fazilet Yayınevi üzerine kayıtlıdır.

Olcayto'nun teleks notu "Kemal Kaçar Bey'e iletilmesi ricasıyla" diye başlar ve şöyle devam eder:

"Kemal Ağabey;

Bonn Büyükelçiliği'ne Mete Aksu'nun gönderdiği, 'İftar Yemeğine Katılan Elçilik Memurları' konulu yazıyı, bugün. teleksle Fazilet Kitabevi adresine postaladım. Bir fotokopisini de Harun Hoca'ya vereceğim. Gökhan ve M. Ali Bey beni ziyaretle konuyu mahkemeye intikal ettireceklerini, DGB ile Aksu aleyhine dava açacaklarını, ayrıca Alman Dışişleri Bakanlığı'na da DGS ve Aksu'yu resmen şikayet edeceklerini bildirdiler. Anadolu Gazetesi'nde geniş bir kampanya ile konuyu kamuoyuna en etkili biçimde yaymaya başlayacağım. Bazı malzeme daha toplamam gerekiyor.

Levent Şahverdi Arşivi

İkinci konuyu da Fransızca yazayım."

Erdoğan Olcayto'nun Fransızca yazdığı ikinci konu ile ilgili not da şöyle:

"İslâm Birliği'nin abone ücretlerini üçer aylık aralarla tahsil edebilmem için müsaade verecek olursanız, şükran borçlu kalacağım. Şu anda tahsilat iki aylık sürelerle yapılıyor ve hesaplarda birçok hatalar doğuyor. Hesapları sürekli kontrol etmek ise çok güç oluyor.

Sizi yakında Almanya'da görmekten büyük bir mutluluk duyacağım.

En iyi dilek ve saygılarımla."

Anadolu Gazetesi'nin bu tarihten sonraki sayılarında Büyükelçi Vahit Halefoğlu'nu eleştiren sert yazılar çıkıyor. Anlaşılan Olcayto, Kemal ağabeyine verdiği sözü tutuyor.

6. 11. 1981 günü Kemal Kaçar ile Erdoğan Olcayto teleks başında görüşüyorlar.

Kaçar, "Abonelerle alakalı neticeyi birkaç güne kadar bildirmeyi umuyorum" diyor ve şunları yazıyor:

Son toplantı ve yemek hakkında verdiğin izahata teşekkür ederim. Senden daima vaziyet hakkında tam malumat beklerim. Manfred'in tutumu hakkında pek müspet değil demiştin. Bu haber benim için çok mühimdir. Mümkünse, bu hususta daha etraflı ve objektif haberlerini tam olarak bildirmeni rica ederim. Sende hasıl olan bu intibaın sebebi nedir ve Manfred, kanaatini ne şekilde, hangi kelimelerle ifade etmiştir? Hafızanı toplayarak aynen bildirmeni bekliyorum"

Kemal Kaçar bu "talimat"ına karşı yanıtın aynı teleksten verilmesini pek istemiyor Bunun üzerine Kemal Kaçar:

"Senin maiyetindeki adamların aramızdaki bu hususstaki yani Manfred hakkındaki muhaberemizden haberdar olmalarında mahsur mütalaa ettim. Onun için seni Köln'e çağırdım, senin için aksi varit ise Bonn'dan bildirirsin."

Bu uyarı üzerine Olcayto şu yanıtı veriyor:

"Ağabey; teleks notlarını Bonn'dan umumiyetle ben bizzat çekiyorum ve dosya sadece benim odamda dolapta mahfuz tutuluyor. Bu itibarla Bonn'dan teleks çekmekte mahzur yok ve siz müsterih olun."

Kemal Kaçar ile Erdoğan Olcayto arasındaki 14 Şubat 1981 günlü teleks görüşmesi, Son Havadis Gazetesi'nde "Al-

manya'da Hıyanet Şebekeleri" başlıklı yazı ile ilgilidir. Yazı imzasızdır. Olcayto, Son Havadis Gazetesi Yazı işleri Müdürü Yüksel Baştunç ile bir teleks görüşmesi yaparak bu yazının Cihad Baban tarafından kaleme alındığını öğrenir ve durumu Kemal Kaçar'a şu teleks notu ile bildirir:

"Gönderdiğiniz makaleyi tetkik ettim. Son Havadis Yazı işleri Müdürü ile dün yaptığım teleks görüşmesi sonucu makalenin Cihad Baban tarafından kaleme alındığını öğrenmiş bulunuyorum. Takriben on beş gün önce de Cihad Baban Bey Tercüman'a giderek Kemal Ilıcak Bey ile görüşmüş ve Anadolu Gazetesi'nin Frankfurt'ta Tercüman tesislerinde basılmamasını talep etmiştir. Bir hafta önce bana gönderilen iki satırlık yazıyla (zaman darlığı) ileri sürülerek baskının devam edemeyeceği bildirilmiştir. Anadolu geçen haftadan itibaren bir başka matbaada basılmaya başlamıştır."

Türkiye'de o günlerde "Süleymancılık" ile ilgili soruşturmalar sürmekte; Diyanet İşleri Başkanlığı müfettişleri Süleymancılık akımı ile ilgili raporlar hazırlamaktadırlar. Olaylar hızlanmıştır. Bonn Büyükelçisi Vahit Halefoğlu da Türkiye'deki gelişmeler doğrultusunda davranır.

Erdoğan Olcayto, Kemal Kaçar'a teleks ile şu raporu gönderir:

"Büyükelçilik, DGB ve Diyanet İşleri tam bir mutabakat halinde hazırladıkları ortak programı tatbik sahasına koymaya başlamışlardır.

Diyanet İşleri Başkanı, "12 Eylül Harekatı Almanya'da Türkler arasında yapılmalıdır" şeklinde beyanat vermiş (Günaydın, Milliyet), tasarlanan program ile ilgili niyetini basına açıklamıştır.

Büyükelçi Halefoğlu, İKM ve Anadolu Gazetesi'yle ilgili menfi bir rapor hazırlayarak Ankara'ya takdim etmiştir. Elçi bu teşebbüsünü, elçilikteki benim arkadaşlarıma bizzat açıklamış, anlatmıştır.

Ankara'daki yönetim, gelen raporlar istikametinde tatbikata geçilmesi görevini Cihad Baban Bey'e tevdi etmiştir."

Olcayto, bu raporundan sonra "hiçbir şekilde, hiçbir seviyede, hiçbir konuda ve hiçbir zaman asla taviz verilmeyeceğini" yazıyor ve izleyeceği yayın siyasetini şöyle açıklıyor:

Levent Şahverdi Arşivi

"Büyükelçilik ve Halefoğlu'nun yanlış ve asılsız raporlar düzenleyerek Ankara'daki yönetimi yanılttığı teması sürekli ve çeşitli misaller verilerek, belgeler ve fotoğraflarla Anadolu'da işlenecektir."

Teleks notunda daha sonra şu satırlar yer alıyor:

"Büyükelçilik Askeri Ataşemiz Sayın Amiral Özkan ile bir haftadır devamlı irtibatta bulunuyorum. Bu ilişki daha da yoğunlaştırılacaktır. Amiral Turgut Özkan görevine bağlı bir asker. Siyaset ile hiçbir ilgisi yok.

Büyükelçiliğin asılsız ve yanlış raporlarıyla ilgili bilgi CDU Genel Merkezi'ne verilmiştir. Öte yandan, Ankara'ya gitmesi tasarlanan Partilerarası Komisyon'da yer alan Dr. Worner ile önümüzdeki günlerde görüşeceğim."

Büyükelçilik raporları gizlidir. Olcayto, bu raporları öğreniyor ve Hıristiyan Demokrat Parti Genel Merkezi'ne bu konuda bilgi veriyor!

Kemal Kaçar ile Erdoğan Olcayto arasındaki teleks görüşmeleri yalnızca bunlar değil tabii. Olcayto, Kaçar'ın, Federal Almanya'da gözü ve kulağı gibi.

1981 başlarında hükümet, Süleymancılar ile ilgili soruşturmalara başlar. Daha önce gördüğümüz gibi Antalya'da ceza davası açılır. Ulusu hükümetinin Kültür Bakanı Cihad Baban Son Havadis Gazetesi'nde "Almanya'da İhanet Şebekeleri" başlıklı imzasız yazılar yazar. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda Süleymancılık ile ilgili soruşturmalar hızlanır.

İşin yurt dışı cephesi de önemlidir. Süleymancıların Federal Almanya'daki en etkili sözcüleri, başimam Reşid Tüylüoğlu hakkında da soruşturma başlatılır.

12 Nisan 1981 günü Erdoğan Olcayto, 9332330 numaralı teleksten İstanbul 23203 numaralı teleksi arar:

"Burası Anadolu, ben Olcayto, Kemal Ağabey'e bir teleks notu geçmek istiyorum, kendileri orada mı?" diye sorar.

"Evet" yanıtı alınca şu notu geçer:

"Kemal Ağabey;

Avukat ile yaptığımız görüşmenin özetini arz ediyorum.

Harun Hoca'ya Türkiye'ye dönmesi için talep yapıldığı takdirde, Almanya'dan çağrılış nedeni öğrenilecek, hukuki açıdan bu husus önemli.

İkamet müsaadesi süresince ne Türkiye, ne de Almanya'nın müdahale hakkı doğuyor. Ancak ikamet süresi sona erince temdit ile yapılacak müracaata bir engel çıkmaması açısından Bochum Savcılığı'nın izleyeceği yol önemli. Bu bakımdan Jochum önümüzdeki hafta Bochum'a bizzat giderek savcıyla 'Ne olacak, ne olmayacak' sorusunu aydınlatmaya çalışacak.

- Şahsi dava açılması görüşünde ise yazılı kararı elde bulunduracak, Türkiye'den gelecek itham karşısında delil olarak kullanılacak. İKM Başimamı Harun Hoca'nın, Almanya'da siyasi faaliyet göstermediği, bölücülük, kışkırtıcılık yapmadığı cevaben teşvik edilecek.

Savcı dava açılması görüşünde ise durumu esasen bildirdiği Köln yabancılar polisine ileteceği için davanın bir an önce görülmesi ve beklediğimiz "beraat" sonucuna ulaşılması sağlanacak.

Türkiye`nin tespit edeceği 'geri dön' tarihinde avdet etmeyeceği bakımından Harun Hoca'nın vatandaşlıktan çıkarıldığı takdirde kendisine 'yabancılar pasaportu -Fremdenpasstanzimi için Alman makamlarına başvuracak.

- İltica talebi en son yol ve çare olarak ele alınacak husus."

Erdoğan Olcayto, uzun yıllar Federal Almanya'da yaşıyor. Çevresi de çok geniş. Propaganda nedir, bunu çok iyi biliyor. Teleksin bundan sonraki bölümü İslâm Kültür Merkezleri'nin propaganda işlerini nasıl yaptıklarını kanıtlıyor Okuyalım

" Jochum, İslâm Kültür Merkezleri ile ilgili 200 sayfa kadar tutulacak bir rapor hazırlama çalışmaları içinde Başak Yayınevi'nin de bulunduğunu ve asgari 1000 adet satacağını umduğunu, böylece, mesaisini ve masraflarını karşılayacağını açıkladı."

Telekste şu bölüm ise çok ilginç. Bu bölüm, İslâm Kültür Merkezleri ile emniyet görevlileri arasındaki ilişkiyi gösteriyor.

17 Mart tarihinde Alman emniyet görevlileri ile Bosphor Restaurant'a yemeğe Jochum da katılıyor."

Jochum, anlaşıldığı üzere, İslâm Kültür Merkezleri'nin tuttuğu Alman avukat.

İslâm Kültür Merkezleri, Federal Almanya'da en güçlü örgütlerden biridir.

Levent Şahverdi Arşivi

12 Eylül öncesi Türkiye'de AP içindeki milletvekilleri ile belli bir siyasal güce sahip bulunan "Süleymancı" akım, Avrupa'da gün geçtikçe gelişiyordu. Diyanet İşleri Başkanlığı'nı tedirgin eden gelişme de işte buydu.

Kemal Kaçar'ın ilişkileri çok genişti. Hemen hemen herkeste "efendi adam" izlenimi uyandıran Kaçar, her çevreden dost ve arkadaş edinmişti. AP'lisiyle, CHP'lisiyle, MHP'lisiyle çok yakın dostluk ilişkileri kurmasını bilmişti Kaçar.

Kaçar'ın en yakın dostlarından biri de AP Adana Milletvekili ve Avrupa Türk Grubu Başkanı Cevdet Akçalı'ydı. Akçalı, 1979 yılında İslâm Kültür Merkezleri'nin Hagen'deki toplantısına da konuşmacı olarak katılmıştı. Öteki konuşmacılar: AP İstanbul Milletvekili Kemal Kaçar, AP Konya Milletvekili Prof. Şaban Karataş, AP İçel Milletvekili Ali Ak'tı. Kemal Kaçar, 12 Eylül 1980 tarihinden sonra açılan dava nedeniyle tutuklandığında kendisine dostluk elini uzatan yine Cevdet Akçalı olmuştu. "Kara gün dostu"ydu Akçalı. Cevdet Akçalı'nın Kemal Kaçar'a yaptığı dostluk şu olayda da kendini belli etmişti.

Kemal Kaçar, Avrupa Konseyi üyesiydi. Strasbourg'a hep İslâm Kültür Merkezleri başimamı Harun Reşid Tüylüoğlu'nun mercedesi ile gelir ve öteki parlamenterler ile birlikte Avrupa Konseyi'ndeki Türkiye daimi temsilcisi Büyükelçi Semih Günver ile görüşürdü.

Büyükelçi Günver, Kaçar'ın, 26 Nisan 1978 günü Avrupa Konseyi Danışma Meclisi'nde yaptığı konuşmada, Fransız sosyalist senatör Perrider'in Kıbrıs konusundaki Yunan yanlısı konuşmasına verdiği yanıtı çok beğenmişti. Doğrusu bu ya: Kaçar, o gün yaptığı konuşmada, **"cumhuriyetçi, demokrat, laik"** ilkeleri de savunmuştu.

Büyükelçi Günver, 12 Eylül 1980'den sonra çeşitli suçlarla tutuklanan Avrupa Konseyi'nin Türk üyeleri ile yakından ilgilenmekteydi. MHP'li Agâh Oktay Güner, MSP'li Temel Karamolla ve AP'li Kemal Kaçar'ın tutuklanmaları ile ilgili sorularla da sık sık karşılaşmaktaydı.

Günver, Kaçar'ın Antalya'da "Laikliğe aykırı olarak, devletin temellerini din esas ve inançlarına uydurmak" amacıyla örgüt kurmak suçundan tutuklanmasından sonra Dışişleri Bakan-

Levent Şahverdi Arşivi

lığı'na 4.2.1981 tarihinde bir yazı yazarak Kemal Kaçar'ın Avrupa Konseyi Danışma Meclisi'nde yaptığı konuşmada laiklik ilkesinden söz ettiğini belirtip Kaçar hakkında şu kanısını yazıyordu.

Kaçar'ın bu sözleri, cumhuriyete, çoğulcu demokrasiye, laik devlet mefhumuna bağlılığını ve Atatürk prensiplerini benimsemiş olduğunu göstermektedir. Sayın Kemal Kaçar, Avrupa Konseyi içinde Ocak 1981 ayına kadar sürdürdüğü çalışmalarda, daima bu görüşe sadık kalmıştır.

Yukarıdaki hususların ve ek fotokopinin, gereği için Genelkurmay Başkanlığı'na, İçişleri ve Milli Eğitim Bakanlıklarına ve Diyanet İşleri Riyasetine ulaştırılmasını saygılarımla müsaadelerinize arz ederim."

Büyükelçi Semih Günver'in, Cevdet Akçalı'ya, Kaçar ile ilgili bu yazıyı yazıp Dışişleri Bakanlığı'na gönderdiğini söylemesi üzerine Akçalı, bu yazının Antalya 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesi için kolları sıvar. Konu, Kaçar'ın avukatlarına yansıtılır. Avukatların girişimleri sonunda, bu yazı mahkeme dosyasına girer. Mahkeme dosyasında İstanbul Hukuk Fakültesi'nde görevli beş öğretim üyesinin özel olarak alınan "ilmi mütalaa"ları da yer olmaktadır.

"Süleymancı"lık aleyhine açılan davada suç öğesi bulunmadığını bildiren öğretim üyeleri şunlardır: Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, Prof. Dr. Kayıhan İçel, Doç. Dr. Erol Cihan, Doç. Dr. Köksal Bayraktar, Doç. Dr. E. Yurtcan.

Kemal Kaçar ve çevresinin çok yönlü ilişkileri başarı ile yürütmekte çok hünerli oldukları her olayda ortaya çıkıyor.

Prostat Melekleri

Süleymancılar bir yandan, İslâm Kültür Merkezleri'nin Federal Almanya'da "kamu yararına çalışan dernek statüsü"nü kazanması için Alman masonlarını harekete geçirirken, öte yandan Bonn Büyükelçiliği içindeki müşavir ve ataşelerle kişisel dostluk kuruyorlar ve bunlar olurken de Avrupa'da "Türk Federasyonu" adıyla bilinen ülkücü kuruluşun önde gelen adlarından İnci Kütük ile birlikte Ulm kentinde ortaklaşa bir bina satın alıyorlardı!

Levent Şahverdi Arşivi

"İslâm Kültür Merkezleri" Diyanet İşleri Başkanlığı'nı tedirginliğe sürükleyecek ölçüde gelişmekteydi.

Kur'an kurslarına, Türkiye'de bir yönetmelik değişikliği ile "darbe" vurulmuş, "Süleymancı" adı verilen Kur'an kurslarının üzerlerine kayıtlı bütün mal varlığı bir yönetmelik değişikliği ile Diyanet İşleri'nin eline geçivermişti. Süleymancılık akımı, bu "darbe"nin öcünü Federal Almanya'da alıyor ve 1973 yılında kurulan ve "manevi başkanlığı"nı Kemal Kaçar'ın yaptığı İslâm Kültür Merkezleri aracılığı ile önce camileri sonra da cemaati ele geçiriyordu. Diyanet İşleri, tıpkı 1971 yılında yapıldığı gibi, ad değiştirip "pansiyon" ya da "yurt" adlarını alan Kur'an kurslarına el konulmasını öneriyor; ancak hükümet bu öneriyi uygulamıyordu.

Anadolu Gazetesi'nde yayımlanan Süleymancı görüşlerden seçmeler

PROSTATA KARŞI NE SÖYLEMELİ?

Erdoğan Olcayto'nun sahibi olduğu Anadolu gazetesinin orta sayfaları Süleymancı İslâm Kültür Merkezleri Federasyonu'na ayrılmıştı. Olcayto, Kemal Kaçar ile sürekli temas halindeydi. Harun Reşit Tüylüoğlu için soruşturma açıldığı zaman Bonn Büyükelçisi Vahit Halefoğlu'nu eleştiren yazılar da yine Anadolu gazetesinde yayımlanıyordu.

Harun Reşit Tüylüoğlu'nun yanı sıra Süleymancı hareketin diğer önde gelenleri de Anadolu gazetesinde sık sık yazıyorlardı. Hamburg ve Çevresi İslâm Kültür Merkezleri Başimamı Nihat Tarlan'ın aynı gazetede yayımlanan "Üstadımız Süleyman Hilmi Tunahan (K.S.) Efendi Hazretlerinden Duyduklarımız ve Gördüklerimiz adlı yazısının bir bölümünü aşağıda sunuyoruz.

"Dünya seması yedi tabaka olduğu gibi insanın vücudunda da yedi tabaka seması vardır. 1. Kalb: Kırmızı renkte nur-i ilahi ile ziyalanmıştır. 2. Ruh: Kırmızı renkli nur ile. 3. Sır: Beyaz renkli nur ile. 4. Hafi: Yeşil renkli nur ile. 5. Ahfa: Beyaz; kenarında kahverenkli çemberi vardır. 6. Nefs-i natıka: Turuncu renkli nur ile ziyalanmıştır. 7. Nefs-i kul: Bunların cümlesine şamil olan bir renktedir. 'Kalb', zat-ı ilahinin nurunun mahallidir. 'Ruh', sıfat-ı ilahinin nurunun mahalli. 'Sır', sırr-ı ehadiyyetin tecelli ettiği yerdir. 'Hafi'-

Levent Şahverdi Arşivi

de mabudun bihakkın nuru mevcuttur. 'Ahfa'da ise mabud-u ilahiyenin sım mevcuttur."

Nihat Tarlan'ın "Üstadımız Süleyman Hilmi Tunahan (K.S.) Efendi Hazretlerinden işittiklerimiz" başlıklı bir başka yazısında şunlar yazılıdır:

"Bu dünyada zuhur eden bütün hastalıklar Resulullah Efendimizin (S. A.) mübarek sözlerine riayet edilmediğinden meydana gelmektedir. Vücud-ü insanda vazifeli Allah'ın 384 melaikesi vardır. Dikkat edin, bunlar 385 değil, 384'dür, efendiler. İki tanesi insanın def'i hacetini ifa vazifesini 'yani tuvalet kapısında nöbet tutmayı' tenezzülen kabul etmişler. Bunlann mertebesi, bu vazifeyi üzerlerine aldıklanndan dolayı daha yüksek ve daha âli kılınmıştır.

İnsanoğlu def'i hacet yaptıktan sonra 'Elhamdü lillahillezi ezhebe annil eza ve afani min zalik' demelidir. Bunu tatbik edenlerde 'prostat' hastalığı görülmez. Bu sıkıntıdan ferahlığa çıkan kimse bu duayı okuduğu zaman hastalıklardan beri kalmanın esbabına tevessül etmiş ve yüce şükr-ü maneviyyeyi ifa etmiş sayılır."

Hükümet "Süleymancı akım"ın yöneticilerini mahkemeye vermişti. Nasıl olsa beklemek daha doğru bir yol olacaktı. Gerçi mahkeme bu Kur'an kurslarının Hazine'ye devrine karar vermişti; ancak bu karar Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nce bozulacak ve kararın "Kuran kurslarının Hazine'ye devri" bölümü de kaldırılacaktı.

Ulusu hükümetinin düşündüğü ikinci önlem, yurt dışındaki cami ve mescitler ile Kur'an kurslarının Diyanet İşleri Başkanlığı'nca denetime alınmasıydı. Akla gelen önlem buydu. Devlet Ancak böyle, yurt dışındaki yurttaşlarına sahip çıkabilir, "Süleymancıların güçleri de ancak böyle kırılabilirdi."

Yurt dışındaki İslâmcı akımlar yalnızca "Süleymancılık" ile sınırlı mıydı? Hayır, değildi. Süleymancılar ile amansız bir kavgaya giren Milli Görüşçüler; Milli Görüşçüler ile hiç geçinemeyen ülkücüler de camilerde etkinlik sağlıyorlardı. Nurcular da örgütlüydüler. Ancak etkinlikleri, Süleymancılar ve Milli Görüşçüler kadar değildi.

Yurt dışında cami ve mescitler, Süleymancılar, Milli Görüşçüler, Diyanetçiler, ülkücüler ve Kaplan Hoca yanlılarınca par-

Levent Şahverdi Arşivi

sellenmiş gibi. Dernekleri ayrı. Camileri ayrı. Cemaati ayrı. Bu ayrılığın dinsel nedenlerden çok siyasal nedenleri ön planda. Örneğin "Milli Görüçüler" 12 Eylül öncesi MSP. 6 Kasım seçimleri sonunda da Refah Partisi'nden yana olmuşlar. İzleyip okudukları gazete Milli Gazete. Siyasal Partiler Yasası'nda yer alan yasakları bildikleri için de, sorarsanız, "Bizim Türkiye'deki hiçbir parti ile organik bir bağımız ve ilgimiz yok" diyorlar. Ama herkes biliyor ki, Refah Partisi'nden yanalar, Erbakan'ı da çok seviyorlar.

Köln Başkonsolosluğu, Avrupa Milli Görüş Teşkilatları Genel Sekreteri Ali Yüksel'in pasaportunu istemiş. Bu yüzden konuşmalarında çok ölçülü ve dikkatli.

Milli Görüş Teşkilatları Hollanda Bölge Başkanı, Siirt'in Batman ilçesinden Salih Gök, "Yazın" diyor, "herkes duysun. Bu Kaplan Hoca'nın aramızdan atılmasında hayır görüyoruz."

"Niçin?" diye soruyorum. Yanıtlıyor:

"Bunun sebebi de İrancı olmadığımız halde İrancılık ithamı altında kalmamızdır. Kaplan Hoca'nın ortaya çıkması ile bizim İrancı olmadığımız kanıtlanmıştır."

Berlin'deki İslâm Federasyonu'na bağlı "Berlin ıslâmcı Gençlik Sancağı" yayını **"İslâmcı Gençliğin Sesi-Fetih"** adlı der-gide 1981 yılı Mayıs ayında yayımlanan bir yazının başlığını ak-tarayım: "Şeriatçıyız Elhamdülillah."

Yazıda Erbakan'ın haksız yere hapsedildiği ileri sürüldükten sonra şu görüş yer alıyor

"Müslüman!.. Başını ellerinin arasına al ve düşün. Şimdi bu lider nerede ve ne ile suçlanıyor? Muhasebesini yap ve kararını ver"

Ya Müslümandan yanasın, yahut da Batı kulübüriden. İkisinin ortası yoktur. Siz kimden yanasınız, diyorsun: "Biz şeriatçıyız elhamdülillah!" Başyazıda da şu görüş savunuluyor:

"Gayemiz Allah, önderimiz Hz. Resulullah, anayasamız Kur'an, yolumuz cihad, en yüce gayemiz ve arzumuz ise Allah yolunda şehit olmaktır"

Ve bir de parola: "Allah yolunda cihad."

Ya Hamburg'da Milli Görüşçülerin elindeki Merkez Camii'nde 1983 yılı Kurban bayramında Ali İhsan Hoca'nın yaptığı konuşmaya ne demeli?

Levent Şahverdi Arşivi

Hamburg'da "Ali ihsan Hoca" diye bilinen Ali İhsan Halisçi'nin ses bandına alınmış vaazları elden ele dolaşıyor. Konya'nın Beyşehir ilçesi Yazyurdu köyüne kayıtlı 1944 doğumlu Ali ihsan Halisçi'nin 1983 yılında Hamburg Merkez Camii'nde verdiği vaazda olaylar da çıkmış. Teyp bandını dinliyorum. Ali Ihsan Hoca konuşuyor:

"Kur'an-ı Kerim, Allah'ın nizamı ve kanunu ile idare etmezse kafirdir diyor. Ben de kafirdir diyorum. Siyaset midir bu? Laiklik Kur'anda var mıdır? Demokrasi Kur'anda var mıdır? Kur'an nizamıdır demokrasi... Laiklik sistemi Kur'an nizamı mıdır?"

Ali İhsan Halisçi, cami kürsüsünü bir siyaset kürsüsü gibi kullanıp şu görüşü yaymaya çalışıyor:

"Aziz mü'min, hepimiz vatanımızı, milletimizi terk ederek şuralara geldik. Şu küfür memleketlerinde yeşeren ot gibi yeşeriyoruz.

Elhamdülillah, Allah'ın nizamına, Allah'ın kanununa, Allah'ın dinine sımsıkı sarılıyoruz. Elhamdülillah... Bu bir övünç meselesidir. Nasıl ki 600 küsur sene süren bir Osmanlı imparatorluğu dışarda din, mukaddesat düşmanları tarafından nasıl himaye edildiler -Jön Türkleri kastediyorum-, nasıl ki Avrupa'da himaye edildiler. Avrupalılar, nasıl onlara karılarını, kızlarını ikram ettiler, onları aynı yataklarda yatırdılar. Ve böylece 600 küsur sene süren koskoca imparatorluğun içerisine ve bunları salmak suretiyle, nasıl ki, bu koskoca imparatorluğu yıktılar ve Allah'ın nizamına mani oldular ise işte bu küfür diyarında bulunanlara da Allah gerçekten yürek vermiş, Allah'a birer mücahit olarak yarın memleketlerimize döneceğiz. Şuurlanmış olarak döneceğiz. Ve bizim Kur'an'ımızı yırtanların, suratlarını yırtacağız, bizim Kur'an'ımızı parçalayanların anayasalarını parçalayacağız."

Ben bu konuşmayı ses bandından dinlerken tüylerimin diken diken olduğunu hissediyorum. Camiler, ibadet yeri olmaktan çıkmış, birer siyaset alanı olmuş..

Ali ihsan Hoca, konuşmasında Atatürk'e dil uzatıyor ve "küfür memleketi haline getirilen kupkuru topraklara ihtiyacımız yok" diye sürdürüyor konuşmasını.

Konuşmasının bu yerinde cemaatten biri söze karışıyor, bir yurttaş bağırıyor:

Levent Şahverdi Arşivi

"Burada propogandaya yer yok!"

Bu yurttaşı başkaları izliyor:

"Propaganda yeter! Hepimiz namaz kılıp gideceğiz..."

"Allah'ını seven sussun! Namazımızı kılıp gideceğiz..."

Ali ihsan Hoca, bu gürültülere rağmen devam ediyor:

"Biz burada Kur'an nizamına sahip çıkılsın istiyoruz. Bu şuuru vermek istiyoruz, bu putperestleri indir aşağıya diyoruz. Allah'ın nizamını kaldırdılar, Allah'ın anayasasını kaldırdılar. Küfür nizamını getirdiler. Ama bir gün mutlaka bu nizam gelecektir. Mutlaka bir gün Kur'an anayasa olarak kabul edilecektir."

Ali ihsan Hoca'nın görüşleri ile Cemalettin Kaplan'ın görüşleri bu konuda tıpatıp birbirine benziyor Nasıl benzemesin ki, 1983 yılı Ağustos ayına kadar beraberler Kaplan Hoca, "Milli Görüş Fetva Komisyonu Başkanı"dır bu tarihlerde.

Avrupa Milli Görüş Teşkilatları Genel Sekreteri Ali İhsan Yüksel'e Hamburg'ta Milli Görüşçülerin elindeki Merkez Camii'nde Ali İhsan Hoca'nın yaptığı bu konuşmaya ne diyeceğini sordum.

Dedim ya, Ali Yüksel çok dikkatli. Yanıtı şöyle

"Sayın Mumcu, bizim teşkilatımız 1985 yılında kurulmuştur Bu tarihten önceki olaylar ve konuşmalar bizleri bağlamaz."

Hamburg'da Merkez Camii imamı Sefer Ahmetoğlu ile görüşüyoruz. Ahmetoğlu, İstanbul Edebiyat Fakültesi mezunu. Arapça biliyor. Sessiz sedasız bir insan izlenimi uyandırıyor Birçok İslâm ülkesini dolaşmış, Pakistan'a, Afganistan'a, Hindistan'a gitmiş. Tabii İran'a da. İran'a "inkılaptan önce" gitmiş. Davetli olarak.

"Sefer Hoca"nın asıl soyadı "Malak." Çankırı ili merkez Akçavakıf köyü nüfusuna kayıtlı. Başı, konsoloslukla dertte. Dertte olduğu için fotoğraf çektirirken yüzünü saklıyor; gerçek soyadı yerine "Ahmetoğlu" soyadını kullanıyor. Tıpkı, Hollanda'nın Zandaam kentinde Ayasofya Camii'nde karşılaştığımız edebiyat öğretmeni Ahmet Kütahyalı gibi. O da takma soyadı kullanıyor.

Sefer Hoca ile Fatih-Spor Kulübünde görüşüyoruz. Yanında Milli Görüş Hamburg Başkanı mühendis Şahin Caymaz ve Fatih-Spor Kulübü 2. Başkanı Hüseyin Usta var. Benim yanım-

Levent Şahverdi Arşivi

da da Halkçı-Devrimci Federasyon'un Genel Başkanı Dr. Etem Ete.

Sefer Hoca ile Cemalettin Kaplan'ı konuşuyoruz. "İran'a sempati konusunda çok ileri gitti" diyor. Sonra birlikte camiyi geziyoruz. Cami dediğiniz bir apartman. Apartman 1977 yılında satın alınmış. Alt katta kaset ve dinsel yayınlar satan bir dükkan ve bir de süpermarket var. Süpermarketin önünde de bir lokanta. Cami yukarı katta. Spor salonu ve yurt da yine üst katta.

Hamburg'ta Milli Görüşçüler'in beş camisi var. Bunlar; Merkez, Hamburg, Küçük İstanbul, Vilhelmsburg ve Gingenverder camileri. İki cami de Süleymancıların. Bir cami -Yunus Emre- ülkücülerin. Beyazıt Camii de Diyanet'in.

Milli Görüş Hamburg Başkani Şahin Caymaz ile demokratik sosyalist eğilimli Prof. Hakkı Keskin, "Türkiye Göçmen Birliği" adıyla bir dernek kurmuşlar. Başkan, solcu Prof. Keskin. İkinci Başkan, Milli Görüşçü mühendis Şahin Caymaz.

Hamburg'da "Göçmen" adlı bir de dergi çıkıyor. Dergide, Türk insanının yurt dışında "bir başka kültür dünyası ile kuşatıldığı" ve bu yüzden "İslâma sığındığı" ileri sürülüyor. Bir yabancı kültür dünyası ile kuşatılan Türk insanının bu "kültürel erozyon" içinde İslâma sığındığını savunan dergi daha sonra şu görüşe yer veriyor:

"İslâm, kabul etmek gerekir ki, yurt dışındaki Türkiye insanına kültürel kimliğine sahip çıkma, kendi kişiliğini bulma arayışında, kendi mantığı içinde bütünlüklü bir cevap vermektedir. İslâm'ın verdiği cevabı doğru bulmayabiliriz ve eleştirebiliriz. Hatta İslâm'ın verdiği cevapların, bu toplumda ortaya çıkan kuşaklar çatışması, kadın-erkek ilişkisi gibi çeşitli sorunlarda yeterli çözüm getiremediği hatta sorun yarattığını da ileri sürebiliriz. Bu ayrı bir konudur. Fakat esas olan Türkiye insanının kültürel ve sosyal ihtiyaçlarının bilincine varmak, bu ihtiyaçlara sıhhatli cevap verebilmektir. Bu ise bizi, özellikle sol hareketin ciddi biçimde eğilmedikleri bir dünya ve onun sorunlarıyla karşı karşıya getirmektedir."

Bu görüş, çok tutarlı görünüyor. Ancak Ali İhsan Hocalar, Demirtaş Hocalar ve Hasan Damar'ın konuşmalarını dinleyince. sol görüşle bu görüşlerin hangi ortak noktada ve nasıl bağdaştırılacağını soruyorsunuz.

Levent Şahverdi Arşivi

Demirtaş Hoca'nın ses bandından aktarma yaparak bu görüşler ile sol görüşün nasıl bir araya geleceğini birlikte düşünelim:

Demirtaş Hoca şöyle konuşuyor:

Nedir yeryüzünde Müslüman'ın peşinde koşması gereken dava? Kur'an, mü'min Müslümanlar'a şöyle bir emir veriyor: Bakara suresinin 193 numaralı ayeti; Ey mü'minler ve Müslümanlar, yeryüzünde fitne ve fesat kalmayıncaya kadar, İslâm'ın bütün yeryüzünde hakim olmasına kadar, din-i celil-i İslâm'ın, Allah'ın oluncaya kadar, kafirlerle, din düşmanları ile mücadele ediniz."

Demirtaş Hoca, sonra bakın neler diyor, neler:

"Yeryüzünde İslâm hükmediyor mu bugün? İstanbul'a İslâm hükmediyor mu bugün? Sultan Fatih zamanında İstanbul'a hakimdik. Şimdi İslâm hakim midir? Deniz kıyılarına, caddelere, etrafa, mekteplere, kitaplara, televizyon aynasına, radyo mikrofonuna, gazetelere İslâm hakim midir?

Bu netice elde edilinceye kadar çalışmayan, mücadele etmeyen, bu davada canını, malını harcamayanlar, kıldıkları namazla birlikte cehenneme gideceklerdir. Din, Allah'ın hükmüdür Bugün İstanbul'da bütün mahalle bakkalları meyhaneye dönmüş. Eğer İstanbul'da Allah'ın hükmü geçseydi, kimse bir damla içki içmezdi. Eğer deniz kıyılarında, Allah'ın hükmü geçseydi, kadınlarla erkekler hayvani bir ıştahla denize giremeyeceklerdi. Eğer Allah'ın hükmü geçseydi, İstanbul Boğazında, meyhanelerde, gazinolarda, diskoteklerde açıkça zina edilmeyecekti. Eğer Allah'ın hükmü geçseydi, İstanbul'da okullarda ve üniversitelerde kimse Allah'ı inkar edemeyecekti.

Demek İslâm hakim değil. (...) İslâmı hakim kılma gayreti olmayanların hiçbir fetihte nasibi yoktur Okullarda Kur'an-ı Kerimi kaldıralı tek bir nesil yetiştiremediler. İslâm ahlakını, imanını, İslâm'ın aksamını kaldırdıkları günden beri bir tek insan yetiştiremediler. Fatihleri doğuracak bir kadın koymadılar. Hepsini şehvetin, zinanın ve fuhuşun zebunu haline getirdiler. Bacağına geçirdiği daracık kot pantolonu ile şehevi gıcıklanmalar ile akşama kadar şehvet arayan kadınlar mı Fatihleri doğuracak?

(...) Eğitim sistemimizi dejenere ettiler. İnsanın aslı maymundur diyerek, Fatih yetişmesin diye, hayvan yetişsin diye

Levent Şahverdi Arşivi

felsefeyi maymun olarak aldılar. O günden beri memlekette ne Fatih, ne insan yetişti. Ve milli eğitim sisteminin planladığı okullardan, mekteplerden sonunda insan değil, birbirlerini parçalayan vahşi eşkiya grubu, anarşist ve teröristler çıkmaya başladı. Bugün hasbelkader Mehmetçik dipçiği çekip alsa mektebin karşısından, kimse okuyamayacaktır. İnşallah bu millet aslına dönecek ve Fatih'ini bulacaktır."

Peki çözüm neymiş Demirtaş Hoca için? Çözüm: "İslâm'ın hakim olması ve insanlığın Kur'an'a dönmesi." Tıpkı Cemalettin Kaplan gibi: "Kur'an anayasa olacak."

Adından çok söz edilen Hasan Damar'ın konuşmalarından da söz edelim. Damar diyor ki:

"Biz o Kur'an'dan ayrıldık. Ama bulacağız Allah'ın izniyle. Bizim yerimiz neresi? Ne Amerika, ne Rusya efendim, ne Batı... Biz Allah'tan geldik, biz Kur'an hükümlerine göre idare edildik. Biz Kur'an'a döneceğiz Allah'ın izniyle.

(...) Ne zaman dinimiz devlet olur, devletin dini olur, o zaman herkes oturur şöyle tespihini çeker. Ama ben şimdi dinimin devleti ol, devletimin dini ol diye tebliğ ile görevliyim.

(...) Bizim mezhebimizin büyük bir kısmı hapishanelerden geçti. Biz ona da talibiz, biz ona da razıyız. Biz orada da kalırız. Biz gerektiğinde kellemizi de Allah için veririz. Tereddüdünüz olmasın. Komünistlerden bir milyon fazla cesaretimiz var. Irkçılardan bir milyon fazla cesaretimiz var.

Herkesin pili bitti, lamba söndü. iş bitti. Herkes şimdi koyun bacağından, keçi bacağından. Herkes şimdi adam yetiştiriyor. Pırasa yetiştiremezler.

Çıkacaksın dağlara anlatacaksın. Tabii bazı şeyler olacak. Ee sen de Kur'an yürürlükten kalkacak, cuma günü tatil kalkacak, imam hatibe talimat gelecek, 19 Mayıs'a hazır olun diyecek. Başörtüler alınacak, Hacettepe Üniversitesi'nden 20 tane, 38 tane doktor kızımız başörtüsü taktıkları için mektepten atılacak, Hazret-i Muhammed'in sünneti tıraş edilecek, sonra sen de ben de cennete.

Vay anam vay... Bu, papazın cennetine benzer bu cennet vallahi. Yok böyle şey... Mücadele vereceğiz mücadele.

(...) Din ayrı, devlet ayrı olursa devletin gavur olur, gavur Devletin gavur olursa karnaval olur karnaval. Devlet gavur

Levent Şahverdi Arşivi

olursa çam ağacının altında kadeh kalkar. Kalkmıyor mu senin devletinde? Çam dikilmiyor mu? Karnaval olmuyor mu? Dudaklar boyanmıyor mu? Denize çıplak girilmiyor mu? Ayasofya'ya kelepçe vurulmuyor mu? Başörtüler atılmıyor mu? 1400 sene evvelki kitaba dönemeyiz diye caddelerde konuşulmuyor mu?

(...) Efendim ben şimdi şariatçı olursam pasaportumu alırlar.

Alırlar efendim tabii, ne zannettin? Onun için Müslüman, Allah'a nefer olacak. Korkmayın Allah'ın izniyle. Yıkılacak bütün putlar. Allah bir gün bu millete bir Hz. Ömer gönderecek bir Ömer... 8...9. Varsın onlar 1400 sene evveline dönemeyiz desinler. Bakalım sonları ne olacak? Hani Nemrutlar, Hani Firavunlar? Nerede onlar? Cehennemin dibine gittiler onlar...

Damar'ın da amacı belli: Din devleti kurmak.

*
* *

Merkezi Frankfurt'ta bulunan, kısa adı "Türk Federasyonu" olarak bilinen "Avrupa Demokratik-ülkücü Türk Dernekleri Federasyonu" da bir çeşit "İslâmcı görüşü" savunuyor. Türkiye'deki MHP'nin yurt dışı uzantısı olan 'Türk Federasyonu'nun genel merkezi, Frankfurt'ta, "Gutleutsrasse 173 6000 Frankfurt am Main 1" adresinde bir apartmanda.

Hemen hemen her kentte bir temsilciliği var Türk Federasyonunun. Hem temsilcilikleri var hem de camileri.

Türk Federasyonu'nun "1985 yılı bilgi yarışması tarih soruları"na bakarak bu federasyonun hangi görüşleri savunduğunu anlamak olası.

Soru 7:

Türkiye'de 1923'den beri dini eğitimin ortadan kaldırıldığı ve aynı tarihten itibaren 17 yıl süre ile ezanın Türkçe okunduğu bilinmektedir. Dine reva görülen bu muameleler karşısında milli reaksiyon büyük olmuş ve 1950'de Demokrat Parti iktidar olmuştur. Merhum Adnan Menderes'in İzmir'de birkaç yüz bin kişiye hitap ederek Türk milletinin Müslüman olduğunu ve öyle kalacağını söylemesi ve bu ülkeyi resmi ziyareti sırasında bir zatın mezarının başında Fatiha okuması, Türk umumi efkarının milli duygu ve düşüncelerini hiç akset-

Levent Şahverdi Arşivi

tirmeyen basının ve ana muhalefet partisinin büyük tepkilerine ve kınamalarına maruz kalmıştı. Menderes'in kınanmasına yol açan, mezarının başında Fatiha okuduğu zatın ve ziyaret ettiği ülkenin adını biliyor musunuz?"

Soru 23'te de: "Türkiye Devleti'nin resmi dini İslâm dinidir" maddesinin kaç yılında anayasadan çıkarıldığı soruluyor.

Türk Federasyonu, 1985 yılında tarih soruları dışında ayrıca "din bilgisi" soruları da saptayıp, bunu din eğitiminden geçir-diği öğrencilere sormuş. Bu dini sorulara da kısaca göz atalım.

Soru 39:

"Günümüzde Allah'a ve O'nun bütün emirlerine olduğu gibi 'örtünme' emrine de inanmakla beraber zayıflık gösterip bu emre uymayan kadınlarımız vardır. Bundan başka iman etmediğinden veya iman etmiş olsa bile Allah'ın bu konudaki emrini tam duymamış ve anlamamış oldukları için İslâm'ın kadınlarla ilgili örtünme emrine karşı çıkanlar vardır. Özellikle günümüz Türkiye'sinde devlet idaresinin en üst makamlarında bulunanlar bile sık sık Kur'an'da örtünme emrinin olmadığını, başörtünün taklit yoluyla Anadolu'da yaşayan eski Rumlar ve Araplardan geldiğini söylüyorlar. Oysa örtünme ve başörtüsü ile ilgili ilahi emir Kur'an'da açıkça yazılıdır. Başörtüsüyle ilgili Kur'an ayeti hangi surede ve kaçıncı ayettir?"

Türk Federasyonu'nun ideolojik görüşü "Türk İslâm Sentezi"dir. Türkiye'de birçok bakanın üye olduğu "Aydınlar Ocağı" adlı kuruluşun ideolojisi de aynıdır: "Türk İslâm Sentezi!" Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığı koltuğunda oturan Kâzım Oksay, Aydınlar Ocağı'na Başbakanlık Özlük İşleri Müdürü iken 12.2.1975 günü kaydolmuş. O da "Türk İslâm Sentezi" görüşünü benimsemektedir.

Bu yüzden midir, bilinmez; 13 Mayıs 1985 günü Türk Federasyonu, Diyanet İşleri Türk-İslâm Birliği'nin Görkemli Camii ve tesisinin açılışı için Köln'e gelen Bakan Oksay ile Diyanet İşleri Başkanı Altıkulaç'ın çevresinden hiç ayrılmamışlar. Törende "Türk Federasyonu Başkanı" Ali Batman ve kuruluşun öteki yöneticileri bir gövde gösterisinde bulunmuşlar. Salonda Oksay ve Altıkulaç'ın gözleri önünde "Başbuğ Türkeş", sloganları atılmış.

Levent Şahverdi Arşivi

Frankfurt Başkonsolosluğu Din Ataşesi Salih Güneş MHP Kastamonu milletvekili adaylarından. Belçika Brüksel Büyükelçiliği Din Müşaviri Rıza Selim Başoğlu da Gün Sazak'ın Gümrük ve Tekel Bakanı olduğu günlerde Diyanet İşleri Başkanlığı'ndaki görevinden ayrılıp, Gümrük ve Tekel Bakanlığı'nda görev yapmış. Görevi, personel ve eğitim müdürü; 1979 yılında yeniden Diyanet İşleri Başkanlığı'na dönen Başoğlu, Diyanet İşleri Özlük İşleri Müdürlüğü'ne getirilmiş. Sonra da "Koordinasyon Başkanlığı"na.

Bunlar yalnızca bir örnektir.

Diyanet Vakfı

Ülkücü görüş ve ideolojinin 12 Eylül 1980 tarihinden önce de Diyanet İşleri Başkanlığı'nda önemli köprü başları tutmak için MSP'liler ile amansız bir savaşa girdikleri biliniyor. Ülkücü kadro, Diyanet İşleri Başkanlığı'ndaki siyasal kadrolaşma hareketinde çok önemli bir köprü başı da elde etmişti. Diyanet İşleri yayınlarını dağıtan şirket MHP üst yöneticilerince oluşturulan bir şirketti.

Kimlerdi "Anda Ana Neşriyat ve Dağıtım A.Ş."nin sahipleri? MHP Genel Başkan Yardımcısı Şadi Somuncuoğlu. Erzurum Milletvekili Nevzat Köseoğlu. MHP Genel İdare Kurulu üyesi Ahmet İyioldu. Diyanet İşleri Başkanlığı emrindeki İstanbul va-izlerinden Mustafa Pektut. Ve Süleyman Kürkçü, Nurhan Al-pay, İbrahim Metin.

Anda Şirketi, Diyanet İşleri Başkanlığı ile 6.2.1975 tarihinde bir sözleşme imzalamış ve bu sözleşme ile başkanlığın yayınlarını yurt içi ve yurt dışında dağıtmaya başlamıştır. O tarihte Diyanet İşleri Başkanı kimdi? Dr. Lütfü Doğan. Sonradan CHP hükümetinde Devlet Bakanı olan Lütfü 0Doğan. Ya yardımcısı? Yardımcısı da Tayyar Altıkulaç'tı.

Diyanet İşleri Başkanlığı, "kanuni teminat" aramadan Anda Şirketi ile sözleşme yapmıştı. Siyasal etkinliğin sonuçlarından biriydi bu. Diyanet İşleri Başkanlığı ile MHP üst yöneticilerince kurulan Anda Şirketi arasında yapılan sözleşme gereği bu şirket hem kazanç elde etmiş; hem de Diyanet İşleri Başkanlığı'na atanan Ateş'in emri ile feshedilmişti.

Levent Şahverdi Arşivi

Diyanet İşleri Başkanlığı içindeki MHP-MSP kavgası bu olayda da kendini göstermişti.

Tayyar Altıkulaç, 23.12.1980 tarihinde Diyanet İşleri Vakfı ile imzaladığı bir başka sözleşme ile de "Büyük İslâm Ansiklopedisi'nin yayını için Tercüman Gazetesi yazarlarından Ergun Göze'yi görevlendirmişti. Ancak Vakıf "İlmi İştişare Heyeti" Göze tarafından hazırlanan metinde "çeşitli noksanlıklar bulunduğunu" saptamış ve Diyanet Vakfı mütevelli heyeti kararı ile 18 Mayıs 1981 günü sözleşme Göze ile anlaşılarak feshedilmiştir.

"Büyük İslâm Ansiklopedisi" gibi kalıcı ve kaynak niteliğindeki bir ansiklopedi İlâhiyat Fakülteleri'nde görevli öğretim üyeleri ya da Diyanet İşleri Başkanlığı'nda görevli din bilginlerince değil de neden siyasal görüşleri belli bir köşe yazarına hazırlatılmak istenmiştir?

Ticari yanlarından çok siyasal ağırlıkları ağır basan bu örnekler, eski Diyanet İşleri Başkanı Altıkulaç'ın siyasal akımlar arasında pek de yansız olmadığını göstermeye yetmektedir.

Bugün yurt dışında görevli 210 din görevlimiz var. Bunlar gerçekten siyasal akımlardan uzak devlet memurları mıdır? Bir kısmı böyledir. Hiç şüphe yok. Ancak, ülkücü görüşlerin de camileri -hem de Diyanet İşleri kanalı ile- etkilemek istekleri gözle görülüyor. Köln'de Ülkücü Federasyon'un, Bakan Oksay ve Başkan Altıkulaç'ın gözleri önünde düzenledikleri gösteri de bunu gözler önüne seriyor

Frankfurt'taki "Türk Federasyonu" ülkücülerin yurt dışındaki üst kuruluşlarıdır. Her ülkede bu kuruluşa bağlı ya da bu kuruluş ile aynı siyasal doğrultuda örgütler bulunmaktadır.

Bunlardan biri Belçika'daki "Belçika Türk-İslâm Federasyonu"dur Bu federasyonun Bringen'de düzenlediği "Gençlik Kurultayı"na Brüksel Büyükelçiliğimizden Eğitim Müşaviri Mehmet Okay ve Anvers Konsolos Yardımcısı Feyhe Genç de katılmışlardı. Toplantı Kur'an-ı Kerim'den sure okunarak açılmış: daha sonra İstiklâl Marşı söylenmişti. Daha sonra "büyükelçilik adına" Eğitim Müşaviri Mehmet Okay da konuşma yapmıştı.

"Belçika Türk-İslâm Federasyonu"nun 1986 yılı çalışma raporunda da "Kur'an kursları açıldığı" ayrıca bayanlar için "vaize" getirilerek camilerde, ve evlerde dinsel sohbetler dü-

Levent Şahverdi Arşivi

zenledikleri yazılmıştır. Din İşleri müşavirlerinin izni ile dinsel konularda seminer verebilecek öğretmenler getirilmiştir.

Denilebilir ki, Diyanet İşleri ile ülkücü "Türk-İslâm Federasyonu", Belçika'da birlikte çalışmaktadır. İlişki bu kadar açıktır

Tabii ki, yurt dışında çalışan yurttaşlar, dinsel konularda büyükelçilik ve konsolosluklarda görevli müşavir ve ataşelere başvuracaklar. Bundan daha doğal davranış olamaz. Ancak araya giren örgütlerin, aracı olan derneklerin siyasal ilişkileri ister istemez bazı çağrışımlara yol açmaktadır.

Yurt dışında yeni yeni kurulan Diyanet vakıflarında "Ülkücü sızması" gözle görünürcesine açık ve seçiktir. Diyanet İşleri, son yıllarda hemen hemen her devlet kurumunda görüldüğü gibi çeşitli siyasal akımların etkisinde kalmış. kadrolar bu akımlara göre oluşturulmuştur. Söz gelişi "Diyanetçi-Süleymancı" kavgası gibi o dozda ve ölçüde bir "Diyanetçi-Ülkücü" kavgasına tanık olunmamıştır. Tersine, "Ülkücü" ve "Milli Görüşçü" olarak adlandırılabilecek din görevlileri köşe başlarına getirilmiştir.

Cemalettin Kaplan bu "kadrolaşma olayı"na çok acı ve güncel bir örnektir. Kaplan'ın MSP ile olan yakınlığı herkesçe bilinmekteydi. Düşününüz ki, bu Cemalettin Kaplan, bilinen siyasal eğilimleri ile Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığı görevine kadar getirilebilmiş; on beş yıl Adana Müftülüğü'nde bulunmuştu. Böyle bir siyasal kadrolaşmanın yurt dışındaki camileri etkilememesi hiç düşünülebilir mi?

Tabii ki bu oluşum yurt dışındaki camileri de etki altına almakta gecikmemiştir. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yurt dışındaki din hizmetlerinde yetersiz kalması bir boşluk doğurmuş, bu boşluk, "Süleymancı" "Milli Görüşçü" "Nurcu" ve "Ülkücü" daha sonra da İran yanlısı kuruluşlarca doldurulmuştur.

Diyanet, yurt dışındaki yurttaşlara hizmet götürmekte geç kalmış; gecikerek de olsa yerine getirilen görev ise, ister istemez siyasal kadrolaşmaların izlerini taşımıştır.

Görünen köy budur ve "kılavuz" istemiyecek kadar gözler önündedir. Yurt dışındaki camiler, her biri siyasal ilişkilere dayanan akım ve gruplara göre bölünmüştür. Berlin'deki cami sayısı ile bu camilerin hangi akım ve kuruluşların ellerinde olduklarını anlatırsak bu konuda sizlere yeterince bir fikir verebiliriz.

Levent Şahverdi Arşivi

Berlin'de tam otuz tane Türk camisi var!.

Bunların 12'si "Diyanetçi" 10'u "Milli Görüşçü", ikisi "Ülkücü" üçü "Süleymancı" ve kalan üçü de Cemalettin Kaplan'ın elindedir.

Diyanet işleri Başkanlığı'na bağlı camiler: Türk Şehitlik Camii, Muradiye Camii, Selimiye Camii, Bedir Camii, Şehzade Camii, Orhangazi Camii, Sultan Ahmet Camii, Yunus Emre Camii, Nuru Osmaniye Camii, Akşemsettin Camii, Anadolu camii, Osman Gazi Camii...

"Milli Görüşçü" olarak adlandırılan "İslâm Federasyonu"na bağlı camiler Fatih Camii, Mevlâna Camii, Emir Sultan Camii, Hacı Bayram Camii, Yeni Cami, Ayasofya Camii, Vakıf Camii, Paşa Mescidi, Ensar Camii, İslâm Birlik Merkez Camii.

"Ülkücü" olarak nitelenen Berlin'deki "Türk Ocağı"na bağlı camiler: Ulu Cami, Eyüp Camii, Sultan Camii...

"Süleymancı" olarak bilinen "İslâm Kültür Merkezleri"ne bağlı camiler: Abdülmecit Camii, Beyazıt Camii, Süleymaniye Camii.

"İslâmi Cemiyet ve Cemaatler Birliği"ne Yani Humeyni özentisi Kaplan Hoca'ya bağlı camiler: İttihat Camii, Şerafettin Camii, İmam Cafer Sadık Camii.

Avrupa'nın öteki ülke ve kentlerinde de benzer durumlar var. Bu tablo bazab biri lehine, bazan öteki aleyhine değişiyor. Bir yerde Süleymancıların camileri artıyor, bir yerde Milli Görüşçülerin. bir başka yerde de Diyanetin... Ama her yerde böyle bir bölünme var.

Her yerde soruyorum. Büyükelçilik ya da konsolosluklarda görevli rnüşavir ve ataşelerimize soruyorum. Süleymancı imamlara soruyorum, Milli Görüşçüler'e soruyorum, Kaplan Hoca'nın adamlarına soruyorum. Hemen hemen herkese soruyorum:

"Allah bir, Kur'an bir, peygamber bir ise nedir bu ayrılık?"

Her biri kendine özgü nedenler sıralıyor Hiçbiri inandırıcı gelmiyor...

Niçin bu ayrılık? Niçin birer mezhep kavgası gibi bitmez ve tükenmez kin? Niçin bu uyumsuzluk? Bu uyuşmazlığın nedenleri, dinsel olmaktan çok siyasal nitelikte. Birinci neden bu.. Bu uyuşmazlığın kökü Federal Almanya'da değil Türkiye'de, Tahran'da, Riyad'da... İkinci neden de bu!

Levent Şahverdi Arşivi

Bir dönem geliyor, bu akımlardan biri siyasal koruma görüyor. Bir başka dönemde koruyanlar ve korunanlar değişiyor. Siyasal gelişmelere göre kadrolar oluşuyor. Böylece din, din olmaktan çıkıyor, çeşitli siyasal partiler arasında bir propaganda ve güç gösterisi aracı oluyor.

Bonn Büyükelçiliğimiz Din Müşaviri Niyazi Baloğlu uygar bir insan. Bu konuları tek tek kendisiyle de konuşuyorum. Devlet, din hizmetlerini elbette ki Diyanet işleri Başkanlığı eliyle yürütecek. Bunda beraberiz.

Peki ya siyasal akımlar?.. Ya bunların din adamlarını etkileme çalışmaları?.. Ya bunlar?..

Baloğlu bu sorumuzu, "Bu konuda dikkatli olmaya çalışıyoruz" diye yanıtlıyor. Ne ölçüde başarılı oluyorlar bilmiyorum. Daha doğrusu bilemiyorum.

Danimarka'da İslâmcı akımlar Federal Almanya'daki kadar güçlü ve örgütlü değil. Ancak burada da yavaş yavaş aynı örgütler at oynatmaya başlamışlar. Suudi'lerin finanse ettiği "İslâm Kültür Merkezleri" her yerde olduğu gibi Kopenhag'da da etkili. Bazı Türk din adamları "İslâm Kültür Merkezleri"nden aldıkları burslarla Suudi Arabistan'a gitmişler.

Bunlardan birisinin adı Mehmet Değirmenci. Değirmenci, "Rabıta örgütü"nün bursu ile Riyad'da din eğitimi gördükten sonra Kopenhag'da bir Kur'an kursu açmış. Adı ilginç: "Faisal Okulu"

18 Mayıs 1985 tarihinde kurulan "Danimarka Türk Diyanet Vakfı" yavaş yavaş camileri denetim altına almaya başlamış. Tabii, ne ölçüde alabildiyse... Vakıf, Slagelse ve Ishojda da binalar satın almış.

Süleymancılık, Milli Görüşçülük, Nurculuk, Ülkücülük, Tebliğcilik, şu ya da bu ölçüde Danimarka'da da geçerli. Ancak, tabii şimdilik, Federal Almanya'daki durum yok Danimarka'da. Örneğin Kaplan Hoca geçen eylül ayında Danimarka'ya gitmiş. Etkili olduğu yer daha çok Federal Almanya yakınlarındaki Jyllands yarımadasındaki bir camiymiş.

Kaplan Hoca'nın Kopenhag ziyareti pek başarılı geçmemiş. Ancak yüz kişi, bilemediniz yüz elli kişi dinlemiş Hoca'yı. Bu kalabalığın yarısı da Hoca ile birlikte Almanya'dan gelenlermiş.

Kopenhag'da İslâmcı yayınlar yapıan bir de radyo var Radyo, Suudilerin finanse ettikleri İslâm Kültür Merkezi'ne

Levent Şahverdi Arşivi

bağlı. Adı, "Fatiha." Türkiye Büyükelçiliği, İslâm Kültür Merkezi ile anlaşarak Türkçe yayınlarda bir Türk'ün konuşmasını sağlamış. Radyonun adı da "Fatih Radyosu" olmuş.

"Rabıta örgütü" anlaşılıyor ki burada da etkili. İslâm Kültür Merkezleri aracılığı ile dinsel ve bu arada da siyasal görüşlerini yayıyor. Her yerde olduğu gibi.

Rıza Nur'un anılarını basıp satan ünlü Atatürk düşmanı Kadir Mısıroğlu geçen yıl Kopenhag'a gelmiş. O da kendi adamları ile temas edip gitmiş.

"Mısıroğlu nerede yaşıyor?" sorusuna değişik gruptan İslâm-cılar aynı yanıtı veriyorlar: "Suudi Arabistan'da. Ancak zaman zaman Federal Almanya'ya, İngiltere'ye, İsviçre'ye gelir gider"

Londra'da, yurt dışındaki İslâmcı akımlar konusunu Konyalı bir din adamı ile görüşüyoruz: Aydın Tarı. "Aydın Hoca" diye anılan Tarı, 1963-64 yılında İstanbul İslâm Enstitüsü'nü bitirmiş. Bir süre İstanbul'da "merkez vaizliği" yaptıktan sonra emekliye ayrılıp Londra'ya yerleşmiş.

"Nereden aklınıza geldi Londra'ya yerleşmek? Kim aracı oldu?" diye soruyorum. Prof. Nevzat Yalçıntaş aracı olmuş. Aydın Tarı da Londra'ya gitmiş. Şimdi Londra'da "İslâm-Türk Derneği"nde çalışıyor.

Aydın Hoca anlatıyor

"Burada 12 bin çocuk var Bunların din eğitimi hiç yok gibi. Türkçe bile bilmiyorlar. Türkçe bile bilmeyen çocuklara din eğitimini nasıl vereceksiniz? Bu nedenle çocuklara önce Türkçe dersi veriyorum. Türkçeleri iyi değil. İngilizceleri de... İki kültür arasında bocalıyor çocuklar. Devlet burada bu konular ile ilgilenmemiş, büyükelçiliğin din müşaviri bile yok. İlgilenmeyince, doğan boşluğu başkaları doldurrnuş sonuçta."

Aydın Tarı hem din adamı hem müzisyen. Türk müziğine düşkün. Ünlü besteci Sadettin Kaynak'tan dersler almış. "Sultanahmet Camii'nde imamdı, kendisine hayrandım" diyor Besteleri varmış Aydın Tarı'nın.

Cemalettin Kaplan'ın video banttaki konuşmasını Aydın Hoca ile birlikte izliyoruz. Aydın Tarı, Kaplan'a hem kızıyor, hem de gülüyor Kaplan Hoca hakkındaki yargılarını anlatıyorum. Katıldığını söylüyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Londra'da dinsel konularda adı geçen bir başka Türk de Kıbrıslı Ramadan Hüseyin Güney. Ramadan Bey, Türkish-Islamic Trust'ün yönetiminde. Aynı zamanda oldukça zengin bir işadamı. Aydın Hoca ile arası iyi değil.

Her yerde olduğu gibi Londra'da da etkili olan "Rabıta Örgütü" burada Cami Konseyi" adlı bir dernek aracılığı ile çalışmalarını sürdürüyor. Dr. Selim Has, Rabıta Örgütü'nün ikinci başkanı.

Bahri Baltan ve Naim Bilaloğlu da "Rabıta Örgütü" aracılığı ile Riyad'da din eğitimi görüp gelen iki hoca.

Londra'da "46 Goodge Street, W 1" adresindeki "Cami Konseyi" bir de küçük yayın organı çıkarıyor. Adı, "An Nida." "An-Nida", Londra'da "Rabıta Örgütü" eliyle finanse edilen İslâmcı kuruluşların toplantı ve seminerleri ile ilgili haberler veriyor. Tabii bir de "Cuma Hutbesi" başlığı altında dinsel konuları işleyen yazılar yer alıyor burada.

Kadir Mısıroğlu da sık sık Londra'ya gidip geliyor.

Bu camiler nasıl satın alınıyor? Bu imamların aylıklarını verenler kimler? Sorular bir yerde düğümlenip kalıyor.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın denetimindeki camilerde imamlara devlet bütçesinden aylık veriliyor. Ya Süleymancıların, Milli Görüşçüler'in, Ülkücülerin ve Tebliğcilerin camilerindeki imamların aylıklarını kim ödüyor? Sorarsanız, yanıt şöyle: Cemaat.

Söz gelişi "İslâm Cemiyetleri ve Cemaatleri Federasyonu" Hollanda'nın Rotterdam kentinde İskender Paşa Camii imamlığı için 1944 Tokat doğumlu Abdullah Arslan'ın aylığını ödüyor. "Türk-İslâm Kültür Dernekleri", Hollanda'nın Utrecht kentinde görevli Ömer Solgu'nun aylığını ödüyor. "Tebliğci"lerin elinde bulunan Zaandam kenti Ayasofya Camii imamı 1958 Gümüşhane doğumlu Hüseyin K. Ece'nin aylığı da "İslâmcı Gençlik Teşkilatı" tarafından karşılanıyor.

Bu derneklerin denetimindeki camilerde görevli din adamlarının bir kısmı İran'a gidip gelmişler. Bir kısmı da "Rabıta Örgütü" aracılığıyla Riyad'a...

Din, kutsal bir duygu. İnsanla Allah arasında kalması gereken bir alan. Ancak görülüyor ki, siyasal akımlar, dini Allah ile kul arasındaki kalması gereken yerden çıkarıp siyasetin aracı haline getiriyorlar.

Levent Şahverdi Arşivi

İslâm Kültür Merkezleri"nin "manevi başkanı" Kemal Kaçar, AP'den İstanbul milletvekilliği yapmış. "Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Demekleri Federasyonu" Başkanı Ali Ak da aynı partiden İçel milletvekili olmuş.

Süleymancılığın siyaset ile ilgisi çok açık. 12 Eylül'den önce AP'yi, daha önce de Millet Partisi'ni desteklemiş. 12 Eylül sonrasında da bir ara MDP'yi, yerel seçimlerde ise ANAP'ı... Simdi ise Allah kerim! Kemal Kaçar hangi partiye oy kullanıl-masını istiyorsa o partiye... Büyük olasılıkla DYP'ye.

"Nurcular" derseniz, yayın organları "Köprü Dergisi"nde Süleyman Demirel'in demeçleri yayımlanıyor. Herhalde Nurcular ilk seçimlerde oylarını DYP için kullanacaklar. "Milli Görüşçüler" önce Milli Nizam Partisi, daha sonra MSP'yi desteklemişler. Şimdi de Refah Partisi'ni... Bunda hiç kuşku yok. Ülkücüler ise Miliyetçi Çalışma Partisi'ni... Ancak bu akımların iktidar partisi ANAP içinde uzantıları var. Hem Süleymancıların hem Milli Görüşçülerin, hem de Ülkücülerin...

ANAP, bütün bu İslâmcı akımları kendi parti çatısı altında toplamaya çalışıyor. Bunun için planlar yapılıyor, taktikler, stratejiler oluşturuluyor. ANAP'ın gözü Süleymancılar'dadır Özal, Süleymancıları DYP'den koparıp, bu akımı partisinin oy deposu haline getirmeyi planlıyor.

Bunun içindir ki Başbakan Turgut Özal, 8 Eylül 1984 günü Hamburg'da "İslâm Kültür Merkezleri"nin denetimindeki Ulu Cami'ye giderek bayram namazını burada kılıyor. Başbakan, bayram namazını "Süleymancı" olarak adlandırılan "İslâm Kültür Merkezleri"nin denetimindeki Ulu Cami'de kıldıktan sonra Di-yanet İşleri Başkanlığı'nın denetimindeki Beyazıt Camii'ne gidi-yor. Belki bunun içindir ki, "Süleymancı" olarak bilinen emekli Harita Albayı Arif Çöllü de Diyanet İşleri Başkanlığı'nda görev-lendiriliyor.

Özal, İslâmcı akımlar içinde en güçlü örgütlere sahip bulunan Süleymancıları ANAP saflarına çekebilmek için elinden geleni yapıyor. 1936 Harbiye çıkışlı emekli İstihkam Tümgenerali Muzaffer Toygar'ı bile saflarına çekebilen bu akımın desteğini sağlamak elbette ANAP için önemli bir konudur

Dinsel akımlar, yalnızca dinsel ya da siyasal duyguların aracı olmuyor. İleride göreceğimiz gibi bir ticari zenginlik kaynağı da oluyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Fransa'da 1972 yılında uyuşturucu madde ticareti yapma suçundan mahkûm olan AP eski milletvekillerinden Sami Binicioğlu da herhalde, Berlin'deki yerel mahkemede "95 VR 7874" sayılı dosya sayısı ile kayıtlı "İslâmisches Ansar Zentrum"u "tövbe" amacıyla kurmuştur!..

2.9.1984 tarihinde kurulan bu İslâmi örgüt, Türk, Lübnanlı, Endonezyalı, Mısırlı ve Ürdünlü İslâmcılar'ca oluşturulmuştur. Türkleri sayalım. Bir Ülkücü Türk: M. Sefa Bayraktar, bir pilot: Mecit Gezer. Bir iş adamı: Abdülkadir Türkmen ve "Almanları Müslüman yapan Türk" diye ün salan "Vakfikebirli Mustafa Ho-ca", yani Mustafa Ömer Yücel...

Levent Şahverdi Arşivi

RABITA

Diyanet İşleri'nin denetimindeki camilerde görevli imamlara Türkiye Cumhuriyeti bütçesinden aylık ödenmesi doğal.

Desem ki: "Bir süre bu imamların aylığı "Rabıtat-al-Alam al-İslâmi" adlı şeriat örgütü tarafından ödenmiştir."

"Olmaz, olamaz" dersiniz.

Olmuş. Hem de 12 Eylül döneminde. Hem de Atatürkçülükten en çok söz edilen bir dönemde.

12 Eylül döneminde görev almış, adının açıklanmamasını isteyen bir bakandan dinlemiştim bu konuyu.

"Sayın Mumcu, Diyanet İşleri yurt dışına din hizmeti götürmekte çok geç kaldı. Kalınca da yurt dışında Süleymancılık, Milli Görüşçülük gibi akımlar at oynattı. Hemen yurt dışına din adamı gönderelim dedik. Baktık mevzuat yok ortada, Tabii para da... Suudilerle anlaştık. Bir mutabakat gereğince Türk imamlarının aylıkları bir süre, 1982 yılından 1984 yılına kadar Rabıta örgütünce ödendi."

Ödenen aylık 1100 dolar. Bu paralar, Rabıta örgütünce Türkiye büyükelçiliklerine ödeniyor, büyükelçilikler de aylıkları imamlara ödüyorlarmış. Önce Belçika'da başlamış bu uygulama, daha sonra Federal Almanya'da da aylıklar Rabıta örgütünce ödenmiş.

Brüksel'de İslâm Kültür Merkezi Müdürü başimamı Ehdel ile görüşürken, bu konuya da değiniyorum. Başimam Ehdel ile görüşmemin asıl amacı da bu aslında. Dönüp dolaşıp soruyorum:

"Rabıta örgütünün Türk imamlara ödediği aylıklar konusunda bilgi verir misiniz?"

Başimam Abdullah El Ehdel hem "İslâm Kültür Merkezi" Müdürü, hem de "Rabıtat-al-Alam-al-İslâm" adlı şeriat örgütünün Avrupa temsilcisi. Başimam Ehdel, Tayyar Altıkulaç'ı da, Diyanetçileri de çok yakından tanıyor. Ad ad biliyor Altıkulaç ve kadrosunu.

Levent Şahverdi Arşivi

"1980 yılından bu yana Rabıta örgütü Türk imamlarının da aylıklarını ödemiştir."

Peki kim yapmış bu anlaşmayı? Adının açıklanmamasını isteyen bakan, "Anlaşmayı Dışişleri yaptı" diyor. Dışişleri'ne soruyorum:

"Yurt dışındaki Türk imamlarının aylıklarının Rabıta örgütünce ödenmesi konusundaki (mutabakat)ı imzalayan kimdir?"

Dışişleri Bakanlığı'nın verdiği yanıt şöyle:

"1982 yılında Belçika'da görevli din adamlarının aylıkları Rabıta örgütünce ödenmiş. Sonra bu uygulama durmuş. Ancak mutabakatı yapan Dışişleri değil. Diyanet İşleri."

Bu "mutabakat"ı yapan kim? Diyanet İşleri Başkanlığı mı? Yoksa Dışişleri mi? Eski Bakan: "Diyanetin böyle bir mutabakat yapma yetkisi yok. Mutabakat Dışişlerince yapılmış" diye ısrar ediyor. Başimam Ehdel "Evet biz ödedik" diyor ve ekliyor:

"İslâm Kültür Merkezi Yönetim Kurulu'nda aralarında sizin büyükelçinizin de bulunduğu beş büyükelçi var. Üç tane de Rabıta temsilcisi. Türkiye'den gelen din öğretmenlerinin de atanmalarına karışabiliriz. Ancak bir çeşit centilmen anlaşması ile bu yetkiyi devletinize devrettik. kimin din öğretmeni olarak atanacağına sizinkiler karar veriyor."

Yurt dışında kiminle görüşsem onlara hep bu soruyu soruyorum: "Rabıta Örgütü'nün Türk imamlara ödediği 1100 dolarlık aylık konusunda bir bilginiz var mı?"

Hemen hemen herkes bu konuyu biliyor. 1982 yılından 1984 yılına kadar, Diyanet İşleri Başkanlığı eliyle yurt dışına atanan imamların aylıkları "Rabıta Örgütü"nce ödenmiş. Ne yazık ve ne acı ki böyle olmuş! Koskoca Türkiye Cumhuriyeti, yurt dışında görevlendirdiği imamlara verecek para bulamamış da bu parayı bir şeriat örgütü olan "Rabıtat-al-Alam al-İslâmi"ye ödetmiş. Atatürk hakkında hakaret dolu "Sanem Adam-Put Adam" kitabını basan ve dağıtan bu şeriat örgütüne! Hem de sabah-akşam Atatürkçülükten söz edildiği dönemde yapılmış bu "mutabakat."

Faisal Finans ve Al-Baraka Türk

Rabıta Örgütü'nün 41 kişilik bir "kurucu meclisi" var. Bu meclis çeşitli İslâm ülkelerinden seçilen üyelerden oluşuyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Rabıta Örgütü'nün kuruluşunda Türkiye'yi, Hilal Dergisi sahibi Salih Özcan temsil etmiştir. Salih Özcan'ı daha sonra MSP Şanlıurfa Milletvekili olarak görüyoruz. Daha sonra "Faisal Finans Kurumu"nun kurucusu olarak da göreceğiz.

"Rabıtat-al-Alam-al-İslâmi" adlı şeriat örgütündeki ikinci Türk, "Türk-Suudi Arabistan Dostluk Cemiyeti Başkanı" Ahmet Gürkan'dır. Ahmet Gürkan, 1950-57 yılları arasında, DP, 1961-65 yılları arasında da AP Konya milletvekili olarak parlamentoda bulunmuştur.

"Rabıta" Örgütü'nün kurucu meclis üyesi Salih Özcan'ın Faisal Finans Kurumu'nun da Türkiye'deki kurucusu olması nasıl bir "rastlantı" ise, Ahmet Gürkan'ın Arapça ezanı yasaklayan Ceza Yasası maddesini kaldırmak için 1950 yılında ilk önergeyi veren milletvekili olması da böyle bir "rastlantı"dır.

"Rabıta Örgütü", 1976 yılında Devlet Bakanı Hasan Aksay'ın Pakistan'da "Seerat (Siret) Kongresi"ne katılması ile Türkiye'de tartışma konuları arasına girmişti. 3 -14 Mart 1976 tarihleri arasında Pakistan'ın Hevalpini. İslâmabad, Azad Keşmir, Peşaver ve Karaçi şehirlerinde toplanan "Uluslararası Seerat Kongresi"nin öncülüğünü yine "Rabıta Örgütü" yapmaktaydı. Kongrede konuşulan konular arasında şunlar da vardı:

"Bütün Müslüman ülkelere, İslâm şeriatını benimsemeleri ve şeriatı bütün kanunları ile ana kaynak ve temel kabul etmeleri için acele çağrıda bulunmak. Bütün Müslüman ülkelere, kutsal Kur'anımızın dili olan Arapça öğrenimini ilerletmeleri ve statüsünü bütün Müslümanların cihan şümul lisanı seviyesine yüceltmeleri için çağrıda bulunmak."

Kongrede "Rabıtat-al-Alam al-İslâmi" örgütünün "Seerat" hakkında kitap ve araştırma yarışması açtığı da duyurulmaktaydı. Kongre sonunda şu kararlar kabul ediliyordu:

Kongreye katılan taraflar, İslâmi öğretiyi ilkokuldan üniversite seviyesine kadar ders olarak okutmalıdırlar.

Arapça öğrenimi, bilhassa Arapçanın ana lisan olmadığı ülkelerde mecburi olmalıdır.

Kutsal Kur'an'ın asgari beş bölümünün ezberlenmesi, ilk öğretim süresince ve bütün ülkelerde mecburi olmalıdır.

- Kur'an-ı Kerim'in tamamının öğretilmesi orta öğrenimde zorunlu olmalıdır.

Levent Şahverdi Arşivi

- Bütün İslâm ülkelerinde azami sayıda İslâm öğretileri enstitüleri kurulmalı ve enstitüler İslâmi çalışmalar yapmalıdırlar.

İslâm'ın önemli emir ve öğütleri takrir şeklinde kaydedilerek her türlü vasıta ile yayımlanması tavsiye edilir.

- İslâmi ahlak ve değerlerin propagandasına özel bir dikkat sarf edilmelidir.

İslâm ülkelerindeki anayasal müesseseler, İslâmi esaslara uydurulmalı ve Arapça halka indirilmelidir:

- İslâmi olmayan kanunlar kaldırılmalı ve şeriata uygun kanunlar güçlendirilmelidir.

- Bütün daire ve iş yerlerinde anlaşma ve nizamlar dua ile birlikte takdim edilmeli ve bu yerlerde bir imam bulunmalı ve mescit açılmalıdır.

- Dünyadaki kadınlar İslâmi yasaklara uymalıdır.

Tamamen şeriata dayalı modern İslâm devleti kurabilmek için gerekli girişimlerde bulunulmalıdır.

- İslâm Birliği'nin yeniden kurulması ve daha sonra da bütün Müslüman devletlerin birbirini izleyerek birer "İslâm Devleti" olduklarını ilan etmeleri ve bir federasyon teşkil ederek halifeliği ortaklaşa yürütmeleri."

Demirel hükümetinin MSP'li Devlet Bakanı Hasan Aksay'ın bu "şeriat toplantısı"na katılması o günlerde bir tartışma konusu olmuş, Cumhuriyet Başsavcılığı MSP hakkında bir soruşturma açmış, ancak konu daha sonra unutulmuştu.

Bugün, geriye doğru dönüp baktığımızda, 1976 yılında Pakistan'da "Rabıta Örgütü"'nün öncülüğünde toplanan "Seerat Kongresi"nce alınan bütün kararların, Türkiye'de uygulanmaya başlandığını görüyoruz.

İşte din dersleri okullarda zorunlu ders olarak okutulmaya başlanmış; İslâm konferanslarına Türkiye Cumhuriyeti de katılmış, özetle, o günden bu yana kongrede alınan kararlar, şu ya da bu ölçüde uygulama ortamı ve olanağı bulmuştur.

Dünyanın en güçlü İslâmcı örgütünün para kaynakları dikkatle gizleniyor

RABITA'NIN ARKASINDA ARAMCO VAR

"Hicri 1383" yani 1963 yılında Mekke'de basılan tüzüğünde "Rabıtat-al Alam al-İslâmi" adlı örgütün amaçları şöyle sıralanıyor:

Levent Şahverdi Arşivi

Müslüman memleketlerinde yönetimin İslâmcı kurallara göre olmasına çalışmak;

Çeşitli ülkelerden, hacca gelenler arasında kuvvetli ve olgun uyancıları seçmek ve bunları 'İslâm misyoneri' olarak yetiştirmek ve bunları kendi ülkelerine göndermek;

- İslâmcı yayın organlarına daha geniş biçimde dağılmaları ve görevlerini layıkıyla yapabilmeleri için maddi destek sağlamak."

"Rabıtat-al Alam al-İslâmi" adlı İslâmcı örgütün "Kültür Dairesi" adıyla oluşmuş bir propaganda merkezi bulunmaktadır. Bu dairenin görevleri şunlardır:

İslâm ülkelerinde yürürlükte bulunan yasaların eziyet ve aylığını açıklamak, hükümetleri ve heyetleri İslâmiyetin geniş ve hoşgörülü kurallarını uygulamaya çağırmak;

- Kur'an-ı Kerim'in anlamını, güvenilir bir kaynaktan yaparak, İslâmı kuralları herkes için anlaşılabilir hale getirmek;

- Müslüman devlet başkanları toplantıları düzenlemek;

- Milliyetçilik ve ırkçılık anlayışlarıyla mücadele etmek."

Dünyanın en güçlü İslâmcı örgütü budur. Bundan daha güçlüsü, örgütlüsü ve zengini yoktur. "Rabıtat-al Alam al-İslâmi" örgütünün maddi kaynakları arasında Suudi-Amerikan ortak petrol şirketi olan "Aramco"nun sağladığı fonlar da bulunmaktadır.

Rabıta, örgütünün maddi kaynakları hakkında hiç kimse bilgi vermez. Aramco'nun Rabıta örgütü için ayırdığı fon kaç milyon dolarlıktır? Büyük bir gizlilik içinde tutulan bu fonun, "Aramco"nun gelirinin yüzde iki buçuğundan oluştuğu ileri sürülmektedir.

Türkiye'den hacca gidenler arasından seçilen din adamları, Rabıta örgütünce eğitilip, yurt dışına imam ve din görevlisi olarak gönderiliyor.

12 Eylül döneminde, hele Türk din adamlarının aylıkları "Rabıta örgütü"nce ödenince, "Rabıta-Diyanet" ilişkileri iyice yoğunlaşıyor. Ve "1100 dolar aylıklı imamlar" yurt dışında görevlendirilmek için kuyruğa giriyor.

"Atatürkçülük"ten en çok söz edilen 12 Eylül döneminde, Diyanet İşleri üst yönetimi ile Atatürk'e söven bir kitabı basan ve dağıtan bu İslâmcı "Rabıta" örgütü arasında dostluk köprüleri kuruluyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Bu açıdan "Rabıta örgütü"'nün başarıları küçümsenemez.

"Rabıta örgütü" asıl büyük başarısını, Türkiye'de "Faisal Finans Kurumu"'nun oluşumundaki katkısıyla sağlamış sayılabilir.

"Faisal Finans Kurumu"'nun oluşumundaki önemli ad Salih Özcan'dır. Salih Özcan, bilindiği gibi "Raşbıtat-al-Alam-al-İslâmi" adlı şeriat örgütünün 41 kişilik kurucu meclisindeki Türk temsilcidir. Rabıta örgütü kurucu meclis üyesi Salih Özcan'ın Faisal Finans Kurumu'nun ilk kurucu ortağı olması, herhalde rastlantı değildir.

Öteki kurucu ortak da bir tanıdık addır: Ahmet Tevfik Paksu. Paksu, MSP'den milletvekilliği yapmış; bir ara Demirel hükümetinde Çalışma Bakanlığı'nda da bulunmuştu.

Faisal Finans Kurumu, Suudi Prensi Muhammed Al Faisal tarafından kurulmaktaydı. Ve Prens Faisal, Türkiye'de bu iş için Rabıta örgütü kurucu meclis üyesi Salih Özcan'ı görevlendiriyordu! Tabii ki, bu seçim bir "rastlantı" değildi:

İstanbul ticaret siciline "205923 -153466" sayı ile kayıtlanan şirketin öteki Suudi ortakları da Suudi Krallığı'nca kurulmuş şu İslâm finans kurumlarıydı: "Dar-ül Maal İslâmi Trust." Mısır'daki "Faisal Islamic Bank." Sudan'daki "Faisal Islamic Bank." Bahreyn'deki "Masarraf Faisal Al İslâmi."

"Rabıta örgütü kurucu meclis üyesi" eski MSP Şanlıurfa Milletvekili Salih Özcan ve MSP'li Bakan Ahmet Tevfik Paksu'ya verilen pay senetleri, Özcan ve Paksu tarafından bir kısmı si-yasal etkinliği olan doksan üç kişiye devrediliyordu. Faisal Finans Kurumu'nun bu yeni doksan üç paydaşı arasında eski ba-kanlar ve milletvekilleri de bulunmaktaydı. Kimlerdi bunlar?

Son Demirel hükümetinin AP'li Tarım Bakanı Cemal Külahlı. ANAP'ın ilk genel başkan yardımcılarından Ankara Milletvekili Halil Şıvgın. Demirel hükümetinde Sağlık Bakanlığı görevinde bulunan MHP'li Cengiz Gökçek... Ünlü armatör Nuri Cerahoğlu da Faisal Finans Kurumu'nun paydaşları arasındaydı. Diğer paydaşlardan bazılarının adlarını verelim:

Cemal Cebeci, Sabri Ülker, Asım Ülker, Murat Ülker, O. Faruk Berksan, Selçuk Berksan, Orhan Özokur, Ahmet Cebeci, Ahmet Nuri Yüksel, Hüseyin Coşkun, M. Gündüz Sevilgen, Nuri Geredeli, Avni Küçükece, Mehmet Genellioğlu,

Levent Şahverdi Arşivi

Mustafa Sarı, Yusuf Arıkuşu, Cevdet Özdemir, Mahmut Karalı, Mehmet Çöl, Sudi Reşat Saruhan, Mehmet Özcan.

"Uzertaş A.Ş." "Güngen Dış Ticaret", "Yücelen İnşaat ve Tic. Ltd. Şirketi" ve "Feniş Alüminyum A.Ş." gibi şirketler de Salih Özcan ve Ahmet Tevfik Paksu tarafından devredilen pay senetlerini almaktaydılar.

Durum çok açıktı: Suudi Krallığı, Türkiye'de İslâm Finans Kurumu açmak için önce "Rabıtat-al-Alam-al-İslâmi" adlı şeriat örgütünün kurucu meclis üyesi Salih Özcan'ı bulmuş, bu iş için Salih Özcan'ı görevlendirmiştir. Salih Özcan da yakın arkadaşı M. Tevfik Aksu ile birlikte bu işi üzerine almıştır.

Suudi Prensi Faisal tarafından önce Özcan ve Paksu'ya verilen pay senetleri, daha sonra aralarında siyasal etkinlikleri de bulunan doksan üç kişi arasında paylaştırılmıştır.

Bundan da ilginci, Suudi finans kuruluşları ile ilgili kararnamenin imza tarihidir. Bu tarih 16 Aralık 1983'tür. Özal hükümeti 14 Aralık 1983 günü göreve başlamış ve henüz hükümet programını hazırlamadan bu kararnameyi imzalayıp yürürlüğe koymuştur. Bu karar, 16.12.1983 gün ve 83/7506 sayısını taşıyor.

Özal hükümetinin güvenoyu alır almaz şu iki konuda yoğun çalışma yaptığı gözleniyordu. Yabancılara mülk edinmelerini sağlayan yasa, ve özel finans kuruluşları ile ilgili kararname... Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilen yasa uyarınca Suudi prensleri Boğaziçinde yerler almışlardı. Özel finans kurumları eliyle de Suudi sermayesi Türkiye'de etkinliğini gösterecekti. 16 Aralık 1983 tarihli kararnamenin birinci maddesi şu hüküm ile noktalanmaktaydı:

"Özel finans kurumlarının kuruluş, organ, faaliyet ve tasfiyelerine ilişkin esaslar ve usuller T.C. Merkez Bankası'nın görüşü alınarak Başbakanlıkça düzenlenir."

Bu hükme göre Suudi finans kuruluşlarının faaliyetlerinin denetimi için Başbakan'ın izni aranacaktır.

Kararnamenin 13 üncü maddesi, özel finans kurumlarının "tasfiye karar ve işlemlerinde" Türk Ticaret Yasası ile İcra ve İflas Yasası'nın uygulanmayacağını öngörmekteydi. Bu durumda ne yapılacaktı? Bu durumda ne gibi yolların izleneceğine Başbakan karar verecekti. Hüküm öyleydi. Kararname bunu öngörüyordu.

Levent Şahverdi Arşivi

Hükümetin göreve başlar başlamaz çıkardığı bu kararnamede, daha sonra 1984 yılı Mart ayında bir değişiklik yapılıyor. Daha sonra da Merkez Bankası bir tebliğ yayımlayarak özel finans kurumlarının çalışma koşullarını düzenliyor.

Görülüyor ki, ANAP hükümetinin ilk konusu bu. Daha sonra sıra "Faisal Finans Kurumu" ile "Al Baraka Türk Özel Finans Kurumu"nun yasal olarak kurulmasına geliyor.

Ve 5 Ağustos 1984 günlü Resmi Gazete'de Cumhurbaşkanı Evren ile Başbakan Özal'ın imzalarını taşıyan şu Bakanlar Kurulu kararı yayımlanıyor:

"Merkezi İstanbul'da olmak üzere 5 milyon lira sermayeli Al Baraka Türk Özel Finansman Kurumu'nun kurulmasına ekteki esas mukavelede belirtilen şartlarla izin verilmesi, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın olumlu görüşüne dayanan Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı'nın 26.6.1984 tarihli ve 26745 sayılı yazısı üzerine. 16.12.1983 gün ve 83/7506 sayılı kararname hükümlerine göre Bakanlar Kurulu'nca 11.3.1984 tarihinde kararlaştırılmıştır."

Faisal Finans Kurumu'nun kuruluşu da aynı günlü Resmi Gazete'de, bir başka Bakanlar Kurulu kararı ile duyuruluyordu. Suudi sermayesi Türkiye'ye adımını atmıştı. "Faisal Finans Kurumu" bir şeriat örgütü olan "Rabıtat-al-Alam-al-İslâmi"'nin ku-rucu meclisinde Türkiye'yi temsil eden eski MSP milletvekili Salih Özcan aracılığı ile kurdurulmuştu.

Peki, Suudi sermayesinin "Al Baraka Türk Özel Finans Kurumu"'nu Türkiye'de oluşturmak için bulduğu etkin adlar kimlerdi? Al Baraka'nın bulduğu "etkin adlar" gerçekten ilginçti: Korkut Özal. Eymen Topbaş.

Korkut Özal, Başbakan Turgut Özal'ın kardeşiydi; Eymen Topbaş da ANAP İstanbul İl Başkanı! Özal ve Topbaş, böyle bir girişim için bulunabilecek en etkili iki kişiydi.

Korkut Özal ile Eymen Topbaş'ın ortak oldukları "Hak Yatırım ve Ticaret AŞ." Türkiye'de "Al Baraka Türk Özel Finans Kurumu"nun öncülüğünü üstlenmişti.

Diğer büyük ortaklar şu adlardan oluşmaktaydı: Salah Abdullah Kamel. Hüssein Mohsin Al Harety. Dr. Hasan Abdullah Kamel. Mahmoud Jamil Hassoubah. Al Baraka Investment And Develoment Co.

Levent Şahverdi Arşivi

Al Baraka Türk Özel Finans Kurumu Yönetim Kurulu da şu adlardan oluşmaktaydı:

Başkan: H.E. Şeyh Saleh A. Kamel. İkinci Başkan: Mustafa E. Topbaş. Üyeler: Mahmoud Jamil Hassoubah. Dr. Abdul Razzak Kamel. Kemal Unakıtan. Talât İçöz. Ve Genel Müdür: Yalçın Öner. Arif Ateş Vuran, Mehmet Demirbaş ve M. Zeki Sayın da kuruluşun denetçileri.

"Al Baraka Türk Özel Finans Kurumu" Yönetim Kurulu üyesi Talât İçöz, Korkut Özal ile birlikte "Özbayrak Ticaret ve Sanayi A.Ş." adlı şirketin ortağı. Korkut Özal, "Özbatras" adlı şirkete de ortak. Bu şirket, sonradan "Öz-Ba" adını alan "Özbayrak Ticaret ve Sanayi Şirketi"nce kurulmuş. Öteki ortaklar şunlar: Bahattin Bayraktar. Murat Mehmet Özal, Mustafa Ali Özal, Korkut Özal ve Talât İçöz.

"Petotrans Nakliyat" Özal ailesi ile Bayraktar ailesinin kurdukları bir başka nakliyat şirketi. "Aköz Ticaret Müşavirlik ve Mümessillik A.Ş." Korkut Özal'ın bir aile şirketi. Eşi, oğulları ve kızı şirketin ortakları olarak görünüyorlar. "İspa Ticaret Sanayi ve Pazarlama Anonim Şirketi" de Korkut Özal'ın bir başka şirketidir. Korkut Özal'ın bu şirketteki ortakları Hasan Kalyoncu, Ahmet Kalyoncu, Fadıl Teymur, Cemal Kalyoncu, Mustafa Seçkin, İbrahim Bülent Teymur, İbrahim Halil Erpamukçu'dur. "Akabe İnşaat" şirketi de "Hak Yatırım" tarafından kurulmuş ve bir başka "Topbaş-Özal" şirketi.

Korkut Özal, "Faisal Finans Kurumu"'nun 064 sıradaki paydaşı "Feniş Alüminyum" şirketi sahibi Mustafa Kalaycıoğlu'nun kızı ile oğlu Bahattin Özal'ı evlendirerek, "Feniş Holding" ile de ilişki kuruyor.

Bir yanda Topbaşlar, öbür yanda Özallar, Bayraktarlar, Teymurlar, Kalyoncular. Ve son olarak Kalaycıoğullar... Korkut Özal'ın "dolar milyarderi" olması yolu ilk kez, ANAP İstanbul İl Başkanı Eymen Topbaş ile yaptığı ortaklıkla açılıyor. Özal-Topbaş ortaklığı; "Al Baraka" kanalı ile Suudi sermayesine uzanıyor. Zemzem kuyusundan çıkarılmış yeşil dolarlar, Özallı, Topbaşlı şirket kasalarına doğru uçuşuyor.

Daha sonra sıra "dini vakıf" kurmaya geliyor. 8 Aralık 1986 günlü Resmi Gazete'de "Al Baraka Türk Özel Finans Kurumu"nun da aralarında bulunduğu on beş ortağın bir araya gelerek bir vakıf kurdukları ilan ediliyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Dinsel Amaçlı Vakıf Ağı

Vakfın adı: "Bereket Vakfı"

Kurucular: Ahmet Hamdi Topbaş, Osman Nuri Topbaş, Mustafa Latif Topbaş, Ali Eymen Topbaş, Al Baraka Özal Finans Kurumu, Ahmet Yahya Kiğılı, Mehmet Demirtaş, Adnan Büyükdeniz, Yalçın Öner, Mehmet Cahit Sürmeli, Kemal Unakıtan, Abdullah Tıvnıklı, Abdullah Sert, Muammer Dolmacı, İlhan Imık.

Korkut Özal, "Bereket Vakfı"nda kurucu değil. Vakıf, Topbaş'lar tarafından kurulmuş. Amaç, dinsel konularda eğitim için burslar vermek, konferanslar düzenlemek, dinsel amaçlı yayınlara maddi destek sağlamak.

Korkut Özal'ın, kurucusu olduğu dinsel amaçlı iki vakıf var. Bunlardan birinin adı "Özbağ Vakfı." Kurucuları şunlar: Korkut Özal, Bahattin Bayraktar, Talat İçöz, Murat Mehmet Özal, Mustafa Ali Özal.

2 Ocak 1987 günlü Resmi Gazete'den öğrendiğimize göre vakfın amacı, dini gün ve gecelerde toplantılar düzenlemek; mescit, cami ve Kur'an kursu yaptırmak; dini ve milli araştırmalar yapılmasını teşvik etmek; doğal afetlere maruz kalanlara yardımda bulunmak; fakir öğrencilere yardım etmek; yüz kızartıcı olmayan bir suçtan para cezası alanlara yardımcı olmaktır.

Korkut Özal'ın Suudi Arabistan Krallığı'ndaki "itibarı" yerindedir. Sık sık Riyad'a gidip gelir. Bu gidiş gelişlerinin birinde İslâm Kalkınma Bankası'nda bir müşavirlik görevini de koparmıştır. Daha önce aynı görevde bulunan, bir Türk Profesördür. Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş... Korkut Özal bu görevi Prof. Yalçıntaş'tan devralmıştır.

Bu devir teslimin yapıldığı günlerde Korkut Özal'ın ağabeyi Turgut Özal, Bakanlar Kurulu'na bir yasa tasarısı sunuyordu. Tasarı, "İslâm Kalkınma Bankası'na vergi muafiyeti hakkındaki kanun tasarısı" başlığını taşıyordu. Tasarının 1.maddesi şöyleydi:

- İslâm Kalkınma Bankası kararları ve her türlü işlemleri:

a) Varlıkları, gelirleri. kararları ve her türlü işlemleri.

Levent Şahverdi Arşivi

b) Yaptığı işlemler sebebiyle her ne nam altında olursa olsun nakden ve hesaben aldığı paralar ve işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kağıtlar,

c) Her türlü gayri menkul mal iktisabları ile bunların devirleri, temlikleri,

dolayısıyla mükellef olduğu her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Bankaya sermaye nispetinde ödenecek kar payları kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu kar payları, gelir ve kurumlar vergisi kanunlarına göre vergilendirilmez ve tevkifata tabi tutulmaz."

Tasarı, hükümetten yıldırım hızı ile çıkıp, TBMM Bütçe ve Plan Komisyonu'na gelmiş, komisyondaki görüşmelerde SHP'li iki milletvekili, Tülay Öney ve Erol Ağagil tasarıya karşı çıkmışlar, ancak tasarı komisyondan geçip. genel kurulda da kabul edilmişti.

Suudi kökenli özel finans kurumları, 16 Aralık 1983 tarihindeki kararname ile "Tasfiye Karar ve İşlemlerinde Türk Ticaret Kanunu, İcra İflas Kanunu ve diğer mevzuatın tasfiye ile ilgili hükümleri uygulanmaz" ayrıcalığını almışlardı. Aynı çevreler, bu kez de, İslâm Kalkınma Bankası için "vergi bağışıklıkları" adı altında akçalı ayrıcalıklar elde ediyorlardı.

Özal'lı, Topbaş'lı bu ticari ortaklıkların dostlukları çok eski günlere dayanmaktaydı. Topbaş ve Özal'lar, "İlim Yayma Cemiyeti"nde de - tıpkı bugünkü gibi beraberdiler. Turgut ve Korkut Özal, Muammer, Sabahattin, Abidin, Mustafa ve Eymen Topbaş, Yusuf Türel, Prof. Ayhan Songar, Prof. Nevzat Yalçıntaş, Mehmet Aydın, Prof. Salih Tuğ, Sanayici İbrahim Bodur, "İlim Yayma Cemiyeti"nde birlikte çalışmışlardı.

Bu "İlim Yayma Cemiyeti"ndeki beraberlikler sonra nerelere kadar uzanmış? Prof. Salih Tuğ, sonradan Aydınlar Ocağı Genel Başkanlığı'na getirilmiş. Prof. Nevzat Yalçıntaş, TRT Genel Müdürlüğü'ne ve sonra da İslâm Kalkınma Bankası Müşavirliği'ne... Eymen Topbaş, ANAP İstanbul İl Başkanlığı'na. Prof. Ayhan Songar, TRT Yönetim Kurulu üyeliğine... Mustafa Topbaş, "Al Baraka Türk Özel Finans Kurumu" ikinci başkanlığına... Turgut Özal Başbakanlığa...

Kardeşi Korkut Özal çeşitli bakanlıklara, sonra da Topbaşlı, Bayraktarlı şirketler aracılığı ile Suudi ortaklıklarına ve buradan

Levent Şahverdi Arşivi

da dinsel amaçlı vakıf kuruculuğuna... Her şey böylesine açık ve gözler önündedir. Tabii, bakmasını ve görmesini bilenler için.

"Faisal Finans Kurumu", Suudi Prensi Muhammed Al Faisal tarafından kurdurulmuş; bu iş için "Rabıta" adlı şeriat örgütünün Türkiye temsilcisi ve kuruluşun kurucu meclis üyesi Salih Özcan'ı görevlendirmişti. Faisal Finans Kurumu'nun ikinci büyük ortağı "Dar Al-Maal İslâmi Trust" adlı Suudi finans kuruluşuydu. Gerek "Faisal Finans Kurumu", gerek "Dar Al-Maal İslâmi Trust", merkezi Cenevre'de bulunan "Dar Al-Maal Al İslâm" adlı şirkete bağlıdırlar. "Dar Al-Maal Al İslâm" adlı İslâm Bankası'nın Yönetim Kurulu Başkanı, Faisal Finans Kurumu'nun ortağı Prens Faisal'dır. "Dar Al-Maal Al İslâm" adlı finans kurumu, merkezi Kahire'de bulunan "Uluslararası İslâm Bankaları Birliği"ne kayıtlıdır. Bu birliğe kayıtlı 55 İslâm Bankası bulunmaktadır. Bu İslâm bankalarından yirmisi, "Dar Al-Maal Al İslâm" adlı finans kurumuna bağlıdır.

Türkiye'deki Suudi kökenli finans kurumlarının patronu da bu "Dar Al-Maal Al İslâm" kuruluşudur. Ve tabii bu kuruluşun da patronu doğrudan doğruya Suudi Krallığı'dır, bunda hiç şüphe yok!

Merkezi Lüksemburg'da bulunan "İslâm Tekafül Kurumu" da işte bu, yönetim kurulu başkanlığını Suudi Prensi Faisal'ın yaptığı Cenevre merkezli "Dar Al-Maal Al İslâm" adlı finans ku-rumunca kurulmuş bir başka "faizsiz banka"dır. Bu İslâm Finans Kurumu'nun İngiltere'de, Federal Almanya'da, Belçika'da, Hol-landa'da şubeleri açılmıştır.

Yurt dışında hangi camiye giderseniz gidin, Diyanetçilerin camii, Süleymancıların camii, Milli Görüşçülerin camii, hiç fark etmiyor. Cami duvarlarında koskoca ilanlar:

"Bismillahirrahmanirrahim... İslâm Tekafül Kurumu."

Camilerin girişinde el ilanları dağıtılıyor. Bir tanesini okuyorum:

"Dünya İslâm Birliği, Mekke-i Mükerreme Fıkıh Komitesi'nin 9'uncu raporu. 12-19 Recep (nisan 1986) tarih ve 6 nolu faiz hakkındaki fetvası."

Bunlar, yeşil ile çerçevelenmiş beyaz zemin üzerine Arapça ve Türkçe yazılmış. Fetvayı okuyorum:

Levent Şahverdi Arşivi

"Hamd yalnızca Allah'a mahsustur. Salat ve selam, kendisinden sonra Peygamber gelmeyen Efendimiz ve Peygamberimiz Muhammed (S.A.V.)'e olsun. İslâm Fıkıh Komitesi'nin dokuzuncu toplantısında Mekke-i Mükerreme'de Dünya İslâm Birliği Merkezi'nde 12 Recep 1402 ile 19 Recep 1406 tarihleri arasında bir araya gelerek şu konuyu ele almışlardır:

Faizli bankaların yaygınlaşmış oluşu, bunlarla Müslümanların ilişkisi ve faizli bankaların alternatif arayışıdır. Bu konu Dünya İslâm Birliği Genel Sekreteri ve Fıkıh Komitesi ikinci başkanınca gündeme getirilmiştir.

Komite üyeleri açıkça haram olan bu konu hakkında (faizli bankalarla Müslümanların ilişkisi), faiz almanın kitap (Kur'an-ı Kerim) sünnet ve icmaya göre haram olduğu kanısına varmışlardır. Aslında bu konu tartışması yapılmayacak derecede dinimizde açıkça ortaya konmuştur.

Her Müslüman, bunun yedi hâk edici günahtan biri olduğunu ve bu günahı işleyenin Allah ve resulüne harp açma anlamına geldiğini bilmektedir. (Bakara suresi: 2/278, 279)."

Resulullah (S.A.)'dan sahih rivayete göre 'Faizi yiyen, buna vekalet veren, faiz senedi yazan ve bunun iki sahibine lanet edip, hepsini bir tutmuştur.

Rivayet edilen bir diğer hadise göre ise 'Zina ve faiz bir beldede ortaya çıkarsa, bunları yapanların Allah'ın azabını hak edeceği'dir... Sahabe ibn-i Mes'ud da buna benzer bir hadisi rivayet etmiştir."

Fıkıh Komitesi Başkanı Abdülaziz-i Bin Abdullah Bin Baz ve komite üyelerinin imzalarını taşıyan "fetva"da daha sonra şu görüşlere yer veriliyor:

" Batı kültürü içinde çarpıtılmış bir anlayışla ekonomiye yaklaşanlar, 'bankasız ekonomi ve faizsiz banka olmayacağı' görüşleriyle İslâm ekonomik görüşlerinin uygulanmayacağını iddia etmişlerdir. Ancak, İslâm finans kurumlarının kurulmasıyla bu iddialar çürütülmüştür.

Bu konuda Pakistan gibi bazı İslâmi devletler, milli bankalarını İslâm bankalarına çevirirken, faize dayanan para alışverişini yasakladıkları gibi, Pakistan'daki yabancı bankaların İslâmi kurallar doğrultusunda çalışmalarını, aksi takdirde, çalışmalarına izin verilmeyeceğini bildirmişlerdir. Bu da sünnete uygun güzel bir davranıştır."

Levent Şahverdi Arşivi

Fıkıh Komitesi, Pakistan'ı örnek gösterdikten sonra Allah'ın adını kullanarak şu biçimde propoganda yapmaktadır:

"İslâm finans kurumlarına gelmekle sevap kazananların yanı sıra, bu hareketi başlatanlara da Allah inşallah ecrini verecektir."

Bu fetvaya göre, "Faisal Fırıans Kurumu kurucusu" Salih Özcan ile Al Baraka Türk Özel Finans Kurumu"na öncülük eden Korkut Özal ve Eymen Topbaş'ın şimdiden "cennetlik" oldukları açıkça anlaşılmaktadır.

Yurt dışındaki Türk camilerindeki bu yoğun propoganda ile para toplayan "Tekafül Kurumu"nun Türkiye'deki bağlantısı "Faisal Finans Kurumu"dur. "İslâmi Tekafül Kurumu""nun genel müdürü bir Türktür: Mehmet Erdoğan Sergici. Yönetim kurulu, Omar Abdi Ali ve M. Fawsi Amer ve Genel Müdür Sergici'den oluşmaktadır. "İslâmi Tekafül Kurumu""nda yönetim kurulu dışında ayrıca bir de "Din Meclisi" vardır.

"İslâmi Tekafül Kurumu" ile aynı köke bağlı bulunan "Faisal Finans Kurumu" da bir devlet bankası olan Vakıflar Bankası ile çalışmaktadır. "Faisal Finans Kurumu"" ile Vakıflar Bankası arasında yapılan "faizsiz esasa dayalı muhabirlik" anlaşmasına göre, Vakıflar Bankası'nın Federal Almanya'daki temsilcilikleri "Faisal Finans Kurumu" adına para kabul edeceklerdir.

İslâmcı finans kurumları arasındaki ilişki bu derece açık seçiktir. Önce fetva sağlanıyor, sonra da Müslüman yurttaşların paraları İslâmcı kuruluşlarda taplanıyor.

"İslâmi Tekafül Kurumu"na bu fetva "Dünya İslâm Birliği" tarafından sağlanmıştır. "Dünya İslâm Birliği""nin İngilizcesi "Muslim World League""dir. Arapçası ise, "Rabıtat-al-Alam-al-İslâmi."

Milli Gazete'nin Almanya'daki baskılarında boy boy "Tekafül" ilanlarına rastlanıyor. Milli Gazete'de de İslâmi finans kurumlarına para yatırmayı savunan yazılar yayımlanıyor. Bu yazılar -örnek Nihat Abdullahoğlu'nun yazısı- "İslâmi Tekafül Kurumu""nun ilanlarında yer alıyor.

Şirketler. Dernekler. Vakıflar. Dinsel akımlara mali desteği sağlayan, bu üç kanal... Şirketler, Suudi Arabistan kökenli finans kurumları ile ortaklaşa para kazanıyorlar. Kazanılan paranın bir kısmı siyasal amaçlı dinsel akımlar için ayrılıyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Siyasal amaçlı dinsel akımların tek kaynağı, tabii ki, Suudi kökenli şirketler değil. İranlı iş adamlarının Türk ortaklar ile oluşturdukları şirket sayısında son yıllarda bir sıçrama görünüyor. Bu şirketlerin gelirlerinin bir kısmı da siyasal, amaçlı dinsel akımlara gidiyor. "Bahariye Mensucat" sahibi Eymen Topbaş, öteden beri siyasal amaçlı dinsel vakıflarla ilgilidir.

"İlim Yayma Vakfi", 1973 yılında "İlim Yayma Cemiyeti" kurucularınca oluşturuluyor. Kurucular; Abdülkadir Çavuşoğlu, Yusuf Türel, H. Tahsin Uğur, Nazif Çelebi ve arkadaşları... Vakfin yönetim kurulunda şu üyeler görevlendiriliyor: Eymen Topbaş, Sabri Ülker, Rıfat Tandoğan, Osman Kılıç ve Mehmet Aydın. Yönetim Kurulu Başkanı Eymen Topbaş, Genel Müdür Nahit Rıfkı Dinçer.

Vakfin, 1983 rakamlarına göre sermayesi 533 milyon 315 bin 301 lira. Bugünkü para ile aşağı yukarı 1 milyar lira!

"İlim Yayma Cemiyeti" üyesi ve Aydınlar Ocağı eski Genel Başkanlarından Prof. Salih Tuğ'un da yönetimde görev aldığı bir başka vakıf da "İslâmi İlimler Araştırma Vakfi'dır. Bu vakfin Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Ali Özek'tir. Doç. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu, Prof. Dr. Asaf Ataseven de vakfin yönetim kurulunda görevlidirler

"İlim Yayma Cemiyeti"'nin önemli adlarından Yusuf Türel, amacı "manevi ve müsbet ilimleri yayma" olan "Ömer Derin Vakfi"nda da görevlidir.

"Al Baraka" ile birlikte "Bereket Vakfi"nı kuran Abdullah Sert'in, Ahmet Çakır, Alaattin Şahin, Ali Emirosmanoğlu, Ali Erli ve Bahri Bayram ile birlikte kurdukları "Ensar Vakfi" adında bir başka vakıf daha vardır Bu vakıf 1979 yılında kurulmuştur.

1969 yılında kurulan "Türkiye Milli Kültür Vakfi"nın Yönetim Kurulu Başkanı Özal'dır. Vakıf, Zeki Aytaç, Halil Aktar, Cevat Babuba ve eski TBMM Başkanlarından Ferruh Bozbeyli tarafından kurulmuştu. 1983 rakamlarına göre bilançosu 75 milyon 892 bin TL. olan vakfin öteki yöneticileri arasında, "İlim Yayma Cemiyeti" yöneticisi, Aydınlar Ocağı Başkanı Prof. Salih Tuğ da bulunmaktadır. Vakfin Genel Müdürü, Kemal Özpınar, Genel Sekreteri Muzaffer Somay'dır. Alaattin Kısakürek, Hulûsi Çetinoğlu, Mehmet Uzun da vakfin öteki yöneticileridir.

Ya "Süleymancılar?"

Süleymancılar da 1971 yılında Kur'an kurslarının bir yönetmelik maddesi ile ellerinden alınması üzerine vakıf kurma yoluna başvurmuşlardır.

"Gümüşsoy Sevim Kur'an Okutma Vakfı" 1971 yılında, Süleyman Hilmi Tunahan'ın iki damadı, Kemal Kaçar ve Kâmil Denizolgun'un öncülüğünde kurulmuştur Öteki kurucular; Hüseyin Kaplan, Seyfettin Alkan ve Mehmet Arıkan'dır. 1973 yılındaki bilanço 256 milyon 302 liradır.

1971 yılında İstanbul'da kurulan "Dağlılar Vakfı" da yine "Süleymancılar" tarafından oluşturulmuştu. Kurucular, E. Kemal Kaçar, Hüseyin Kaplan, Seyfettin Alkan, Kadir Dağlı, Hasan Ünal... Bu vakfın 1979 yılı bilançosu, 143 milyon 907 lirayı gösteriyor

"Bağdatlılar Vakfı" yine "Süleymancılar" tarafından kurulmuş bir başka vakıf. Bu vakfın Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Kaplan. 1983 yılı bilançosu 254 milyon lirayı gösteren vakfın öteki kurucuları, Zihni Bağdatlıoğlu, İsmail Bağdatlıoğlu, Muharrem Şanlı, Mehmet Bağlı ve İsmail Tayhan'dır

"İslâm ve Milli Kültüre Hizmet Vakfı" da 1973 yılında kurulmuş. Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Kaplan... İsmail Erdik, A. Şekir, Yusuf Kıran, D. Kolcu, E. A. Okur, M. Gezey de vakfın öteki kurucuları.

"Ulu Cami Vakfı" aynı akımın öncülerince kurulmuş bir başka vakıf. Ahmet Osmanoğlu, E. Ahmet Okur, Hüseyin Kaplan. Tevfik Şerifoğlu, Halil Hamzaoğlu bu vakfın kurucuları. Vakfın 1973 yılı bilançosu, 162 milyon 779 bin TL.

"Güneşli Kur'an ve Kur'an İlimleri Vakfı" ile "Bakırköy İslâm ve Milli Kültüre Hizmet Vakfı" da yine Süleymancılar tarafından kurulmuş vakıflardandır

Yurt dışındaki "İslâm Kültür Merkezleri" Başimamı Harun Reşid Tüylüoğlu'nun İzmir'de 1972 yılında kurduğu "Kur'an İlimlerine ve Milli Kültüre Hizmet Vakfı"'nın öteki kurucularının adları da şöyle: Mehmet Öztürk, Yaşar Gülgün, Enver Gezen, Halil Erkoç, Mustafa Pehlivan. Vakfın Yönetim Kurulu Başkanı da Tüylüoğlu.

"Milli Görüşçü" olarak bilinen Milli Gazete'nin yurt dışındaki sahibi Osman Yumak'ın Bursa'da 1976 yılında kurduğu vakfın adı "Osman Gazi İlim ve Kültür Yayma Vakfı"dır 1983

Levent Şahverdi Arşivi

bilançosu, 349 milyon 713 bin TL. gösteren vakfın öteki kurucuları, Hüseyin Akan, Necat Beyeç, Şevki Büyükkoruklu, Basri Eğridere ve Ahmet Evci'dir.

Eski "Milli Görüşçü" Cemalettin Kaplan'ın Adana Müftülüğü yaptığı sırada kurduğu vakfın adı da "İslâma Hizmet Vakfı"dır. 1983 bilançosu 481 milyon 945 bin lira gösteren vakfın öteki kurucularının adlarını da verelim: Ali Tanrıverdi, Avni Özşahin. Yönetim Kurulu Başkanlığını Cemalettin Kaplan'ın yaptığı vakıftaki öteki yöneticiler şunlar: Abdülkadir Kaplan, Abdülkadir Gürpınar, Ali Tanrıverdi, Bekir Küçükoğlu, Mustafa Çevik.

1971'lerde başlayıp, 1987'lerde büyük bir hız alan dinsel amaçlı vakıf yarışı, 11 Mart 1987 günlü Resmi Gazete'de Maliye ve Gümrük Bakanlığınca yayımlanan "Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan vakıflar ile bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara vergi muafiyeti tanınması ile ilgili usül ve esaslar" başlıklı tebliğ ile yeni bir yön alıyor; bu tebliğ ile büyük sermayeli vakıflara yeşil ışık yakılıyordu. Şirketlerden vakıflara, vakıflardan derneklere, derneklerden partilere ve tarikatlara kadar uzanan yol bu taşlarla döşeniyordu.

Suudi Sermayesi ile Özal ailesi arasında kurulan bu ilişkilerin ardında, "Rabıta" örgütü bulunmaktadır. Bu şeriat örgütünün yönlendirdiği finans kurumları Türkiye'de ekonomik hayatı daha şimdiden etkilemeye ve yönlendirmeye başlamıştır

Faizsiz bankalar, bu bankaların kurucuları, bu banka kurucularının siyasal etkinlikleri ve bu "finans kurumları"na tanınan ayrıcalıklar "İlim Yayma Cemiyeti" ile "Aydınlar Ocağı"ndan gelip, Suudi ortaklıkları eliyle güçlenen, gün geçtikçe büyüyen bir para imparatorluğu... Bir yanda Suudi Prensleri, öte yanda iktidar partisi il başkanları ve Başbakan'ın kardeşlerine kadar uzanan bir zincir... Zincirin bir ucunda şeriatçı "Rabıta Örgütü" öbür ucunda Türk hükümetinin Başbakanının kardeşi... Ve Suudi sermayesi ile güçlenen çevreler eliyle kurulan siyasal amaçlı dinsel vakıf olgusu...

Milli Eğitim'den üniversiteye, üniversiteden TRT'ye kadar, hemen hemen her yerde görünen "İslâmcı" akımlar, kimi Süleymancı, kimi Milli Görüşçü, kimi Humeynici, kimi Nurcu, kimi de Türk-İslâm sentezcisi...

Levent Şahverdi Arşivi

Tümü de laiklik ilkesi ile kavgalı.

Bu oluşum içinde Milli Eğitim Bakanlığı'nca Tebliğler Dergisi'nde salık verilen yayınlara bakıyoruz: 23 Nisan 1984 ile 29 Aralık 1986 günleri arasında şu dinsel yayınlar, Tebliğler Dergisi aracılığı ile öğrencilere salık veriliyor. Okuyalım:

Yeni Asya Yayınları. (Gerekli Bilgiler Ansiklopedisi, Harikalar Ansiklopedisi)... Seda Yayınları: Namazı Öğreniyorum. Türkiye Gazetesi Çocuk Dergisi. Yeni Asya Yayınlarından Çelebi Mehmet, Kur'an'dan İctara...

Merhaba Söğüt, İnanç Vahşeti Yendi, Toplantı Yapma Sanatı, Ortadoğu'da Kızıl Çember, Fıkh-ı Ekber, Kitabı Fıkhıl Ekber Fi't-Tevhid, Akidetü't-Tekaviye, Kitabü't-Tevhid ve Rızaletü'l-Akaid.

İslâm Aylık Mecmua.... Zafer İlim Araştırma Dergisi... Damla Yayınevi'nin Allah'a İnanıyorum, Kadere İnanıyorum... Mustafa Bahtır'ın İslâm'da İlk Eğitim Müessesesi... Hadislerle İcmal Dergisi... Marifet Yayınları, İman-Küfür Sınırı, Özlenen Şafak, Aydınlıklara Doğru, Kur'an-ı Kerim'de Fen Bilimleri.

Osmanlı Yayınevi. İktisat. Dinimiz, Dedemden Hikayeler. Belief in Islam, Preyer in Islam.

Cihan Yayıncılık, Sulh Peygamberi, O Bir Yetim idi, Kader Nedir, İslâm Ahlakı, Kur'an'da Çocuk.

Uysal Kitabevi. Büyük Sevaplar, İslâm Kardeşliği.

Selçuk Yayınevi. Dini Bilgiler Rehberi, Çağımızda İtikadı İslâm Mezhepleri.

Damla Yayınları. Kur'an Mucizeleri, Tek Nur.

Cihan ve Zafer Yayınları'nın. Bilimin İslâm Temelleri. Resimli İslâm Tarihi. Müslüman Psigologların Çıkmazları, Gerçeğe Açılan Pencere, Ölüm Son Değildir, Hayatın İçinden.

Edirne Bağımsız Milletvekili Doç. Dr. Türkân Arıkan. 26 Ocak 1987 günü TBMM Başkanlığı'na başvurarak, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Metin Emiroğlu'ndan, "Milli Eğitim Bakanlığı'nca okullara "İhya-yı Ulum'iddin" "Ehl-i Sünnet Akaidi", "İstikamet, İktisar, Tefekkür" ile "Sızıntı Dergisi"nin 61ve 72'nci sayılarının niçin salık verildiğini sormuştur.

Bakan Emiroğlu, verdiği yazılı yanıtta "Sözü edilen eserlerden, Sızıntı dergilerinin tavsiye kararının Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 16.1.1987 tarih ve 255 sayılı yazısı ile kaldırıldığı" bildirilmiştir.

Levent Şahverdi Arşivi

Evet, İslâmcı kadro, 12 Eylül yönetiminin kendilerine verdiği olanaklardan da yararlanarak, bütün bakanlıklarda olduğu gibi Milli Eğitrm Bakanlığında da önemli köşe başlarını tutmuştur. Bu kadronun en önemli kilit taşlarından biri olan Ö. Vehbi Hatipoğlu. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Yayın ve Kültür Dairesi Başkanı'dır. "Tevhid Mücadelesi" adlı İslâmcı bir kitabın da yazarı olan Hatipoğlu, Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki yayınların başındadır.

İslâmcı yayınlar, bunca parayı nereden sağlıyorlar? Gazeteleri, dergileri, kitapları, dağıtım şirketleri ile günden güne gelişen bu yayın ağı "finans kaynağını" nerede buluyor?

Bu bilmecenin ipuçları, Edirne Bağımsız Milletvekili Türkân Arıkan'ın sözlü sorusuna verilen yanıtta gizli. Cumhuriyet Gazetesi'nde Ümit Aslanbay'ın 6 Mart 1987 günlü haberinden Arıkan'a verilen yanıtı öğreniyoruz:

"Al Baraka, 1984-85 yılları arasında İslâmcı Türkıye Gazetesi'ne 833 ton kağıt sağlamış; ayrıca, Faisal Finans Kurumu da SEKA'dan 53 milyon değerinde 268 ton kağıt almış."

Faizsiz kredilerden kimler yararlanıyor? Hangi yayınevleri? Ve hangi gazeteler?

Sonuç

Din ve inanç özgürlüğünün en sağlam güvencesi laiklik ilkesidir. Bu ilke, siyasal amaçlı dinsel akımların devlet yönetimine egemen olmasını önlemek için getirilmiştir. Bu ilkenin, ne kadar önemli ve vazgeçilmez nitelikte olduğunu, her gün yaşadığımız olaylarla çok daha iyi anlıyoruz.

Son yıllarda Türkiye, kuruluş amacına yabancı bir siyasal yörüngeye doğru sürükleniyor. "Laik" nitelikteki Türkiye Cumhuriyeti, "İslâmcı" Suudi Arabistan Kralı Faisal'ın kuruculuğuna öncülük ettiği "İslâm Konferansı"na katılıyor. Birleşik Amerika Devletleri ile tam bir dayanışma örneğini veren Suudi Krallığı, İslâmcı ideolojisini, laik Türkiye Cumhuriyeti'ne de benimsetiyor

1968 yılında kurulan "İslâm Konferansı"na ilk kez, Başbakan düzeyinde katılan temsilcimiz 12 Eylül hükümetinin Başbakanı

Levent Şahverdi Arşivi

Bülend Ulusu'ydu. 1984 yılında Fas'ta yapılan Dördüncü İslâm Zirvesi toplantısında Türkiye'yi Cumhurbaşkanı Evren temsil etmiştir Bu toplantıdan sonra Evren, İslâm Konferansı Ekonomik ve Ticari Danışma Konseyi Başkanlığı'na getirilmiştir

Türkiye, Turgut Özal'ın Başbakanlığı döneminde İslâm Konferansı'nda, bakan düzeyinde temsil ediliyor ve eski Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Vehbi Dinçerler, Pakistan'da yapılan toplantıya "laik Türkiye Cumhuriyeti temsilcisi" olarak katılıyordu.

Suudi Krallığı'nın bu siyasal ve ideolojik yaklaşımını, Suudi kökenli finans kurumları, şirketler ve dinsel amaçlı vakıf olayı izlemiştir. Bu ilişki ağı, toplumu günden güne etkilemiştir.

Bugün Türkiye, Suudi'lerden gelen İslâmcı akımlara kapısını ardına kadar açmıştır Olaylara bu açıdan bakarsanız, koskoca Türkiye Cumhuriyeti'nin yurt dışındaki din görevlilerinin aylıklarını, Suudi Krallığı'nın bir kuruluşu olan "Rabıta Örgütü" adlı bir şeriat örgütüne ödetmesi, sanıyorum ki, cumhuriyet tarihimizin en acı olaylarından biridir. Atatürk'ün kemiklerini sızlatacak olay işte bu olaydır.

İslâmcı akımların ikinci kaynağı, İran'dır Her devrimin, dünyada yansımalar yapacağı kabul edilmelidir 1789 devrimi, 1917 devrimi ve ulusal kurtuluş savaşımız gibi büyük değişiklikler, nasıl dünyada çeşitli ülkelerde yandaşlarını ve karşıtlarını bulmuşsa, "İslâm İnkılabı" adı verilen bu değişikliğin de -elbette- bütün dünyada yandaşları ve karşıtları olacaktır Bu gibi olaylar, birer sosyolojik oluşum olarak ele alınmalıdır. Bu anamda, İran'daki "İslâm İnkılabı"'nın yurt içinde ve dışında yanaşlarının olması da doğaldır. Doğal olmayan, olmaması gereken, bu düşünce yakınlıkları ya da yandaşlıklarının bu ülelenin "resmi temsilcisi" gibi davranması ve bu hükümetlerin bier "propaganda aracı" gibi çalışmalarıdır.

20. yüzyılın son çeyreğinde yaşıyoruz. İnsanlık tarihi, artık bizlere, düşünce ve inançların zorla yok edilemeyeceğini göstermelidir. Tersine, nerede siyasal görüş ve inançlar şiddetle bastırılmak ve yok edilmek istenmişse, bu düşünce ve inançlar, en çok bu rejimlerde güçlenmişlerdir.

Çare, solda ve sağda, düşünce ve inanç özgürlüğünü kısıtlayan bütün engellerin kaldırılmasıdır. Bir başka çare de yok-

Levent Şahverdi Arşivi

tur Ancak, özgürlükçü ve demokratik toplumlarda, bu "siyaset-tarikat- ticaret" üçgeni ile savaşılır. Kapalı rejimlerde ise bu akımlar, devlet kadrolarını, sinsi ve karanlık yöntemlerle ele geçirirler.

Atatürk'ün laiklik ilkesinin ancak ve ancak özgürlükçü demokraside savunulacağına inanıyorum. Demokrasilerde çözüm yolları yasaklarda değil, özgürlüklerde aranmalıdır.

Levent Şahverdi Arşivi

Levent Şahverdi Arşivi

OLAY NASIL YANSIDI?

HABERLER, YORUMLAR

Levent Şahverdi Arşivi

Levent Şahverdi Arşivi

CUMHURİYET GAZETESİ

Batı Almanya'da yaşayan 'Yerli Humeyni' Cemalettin Kaplanla konuştuk

İŞTE CEMALETTİN HOCA

Evren'in iyiliği:

İslâm'da sağcılık solculuk yok. Tek yol gösterici Kur'an. Evren'in bir iyiliği oldu, partilerin balonlarına bir iğne dürttü, hepsi söndü. Bir iki sene partisiz yaşadık, o kadar rahat ki... Bu dönemde cemaat de arttı.

Din dersi:

Mustafa Kemal'e bağlı olanların din dersine müsaade etmemesi gerekir. 12 Eylül yöneticileri din dersi konusunda taviz verdiler.

Solcularla işbirliği:

Solcularla Kemalist rejimi devirmek konusunda müşterek görüşlere sahibiz. İslâm devriminden sonra solculara hodri meydan diyeceğiz.

İslâm enternasyonalizmi:

İslâm'da toprak bütünlüğü vardır. İranlı'nın sahip olduğu toprak, aynı zamanda benim de toprağımdır. Tehlikeye düştüğü zaman onu nasıl ilgilendiriyorsa beni de ilgilendirir. Mısır da öyle.

Humeyni'yi uzaktan gördüm:

Milli Görüş'te çalışırken İran'a gittim. İran, her yıl, yılbaşı toplantısına davet eder. Beş kişinin içinde bizi de münasip görmüşler, gittik 15 gün kaldık. Humeyni'yi de o sırada uzaktan gördüm.

Murat Bayrak'la ilişki :

Murat Bayrak ile bizim beşeri münasebetlerimiz vardır. Bir nevi kader arkadaşıyız. O da Türkiye'ye giremiyor, biz de gire-

Levent Şahverdi Arşivi

miyoruz. Bizim irtica meselelerinden o da geçtiği için, bu işleri bildiği için yol göstermiştir. Milli Görüş'e, Türkiye'den bir arkadaşın tavsiyesi üzerine gelir giderdi.

Türk İslâm sentezi yanlış:

İslâm eksiksiz bir din. Türklere gerek yok.

Uğur Mumcu

Bochum-Almanya - Türkiye'de "yerli Humeyni" olarak adlandırılan eski Adana Müftüsü Cemalettin Kaplan, "Humeyni'yi değil Hazret-i Muhammed'i örnek aldıklarını" söyledi. Yurt dışına çıktıktan sonra "Hocaoğlu" soyadını kullanan Kaplan, "Sultan Hamid'i seçmeyiz, hatası olabilir; Fatih'i seçmeyiz, hatası olabilir; Alpaslan'ı seçmeyiz, hatası olabilir; Humeyni'yi seçmeyiz, hatası olabilir; biz öyle lider istiyoruz ki hiç hatası olmasın" diye konuştu. Kaplan, Bochum'da Eyüp Sultan Camii'nde cemaat önünde yaptığımız söyleşide bir soru üzerine "İslâm diniyle particiliğin bağdaştırılmasının mümkün olmadığını" söyledi. İslâm'da sağcılık ve solculuğun olmadığını, rehberin Kur'an olduğunu söyleyen Kaplan, "Evren'in bir iyiliği oldu, partilerin balonlarına bir iğne dürttü hepsi söndü. Bir iki sene partisiz yaşadık, o kadar rahat ki, cemaat de çoğalıyordu. Cemaat de ruhen bu particilikten tedirgin. Zaten öteden beri 'Buna İslâm cevaz verir mi vermez mi, acaba bunun fetvası alınmış mı?' diye düşünür sorardım" dedi.

Kaplan, Faisal Finans Kuruluşu hakkındaki sorumuzu şöyle yanıtladı:

"Bize geldiler, bizi çok sıkıştırdılar, bizim şu teşkilat mensuplarını oraya katmak istediler. Yok dedim. Benim gördüğüm, birtakım karanlık taraflar... Yani birkaç noktada karanlık taraflar... Ve onlar çözülmedikçe bir şey diyemeyiz."

Faisal Finans Kuruluşu hakkındaki karanlık noktaların neler olduğuna ilişkin ısrarlı sorularımızı yanıtsız bırakan Kaplan, müftülerin, soruları "evet ya da hayır" diye yanıtlayacaklarını ileri sürerek, "hayır" demekle yetindi.

Başbakanın kardeşi Korkut Özal'ın ilişkide olduğu "Al Baraka" finans kuruluşu ile de ilgilerinin olmadığını belirten Kaplan, "Hiçbirisine evet demedik, bir ilgimiz yok" diye konuştu.

Kaplan, 12 Eylül döneminde anayasa ile getirilen zorunlu din dersleri konusundaki sorumuzu "Mustafa Kemal'e bağlı olanların din derslerine müsaade etmemesi" gerektiğini öne sürerek yanıtladı. "Her şeyin Allah'ın elinde olduğunu" söyleyen Kaplan, 12 Eylül yöneticilerinin din dersleri konusunda taviz verdiklerini ileri sürerek, din

Levent Şahverdi Arşivi

dersi getirenlerin "Yarın, Kur'an anayasa olsun" diyeceklerini öne sürdü.

12 Eylül döneminde "re'sen emekliye sevk edildiğini" söyleyen, 1926 Erzurum İspir doğumlu Cemalettin Kaplan, 12 Eylül'den sonra MSP Genel Başkanı Prof. Necmettin Erbakan tarafından yurt dışına gönderildiğini, ancak yurt dışında yaptığı çalışmalarla particiliğin İslâma aykırı düştüğünü anladığını belirterek, "Milli Görüş Komisyonu Başkanı" olarak partileşme çalışmalarına karşı çıktığını vurguladı. Kaplan, bu konuda şunları söyledi

"Ankara'dan bir arkadaş. 'Ankara'ya gelebilir misiniz Hocam?' dedi. Geleyim dedim, geldim. Dedi ki, 'Erbakan Hoca Avrupa'ya birisini gönderiyor, bir de bir hoca istemişler, siz gider misiniz?' Dedim ben gidiyorum zaten, Erbakan'la görüşmedik, yani bu kadar bir şey. Giderim dedim, o diğer arkadaşla birlikte çıktık geldik ve Milli Görüş'te bir müddet kaldık. Tabii partinin uzantısı hakim burada da. partiyle çalışmak da benim işime gelmiyor. hoşuma gitmiyor. Gerçi ben de adaylığımı koydum, ama bizim hemşehrilerin ısrarıyla falan. Bir de dedim, şu hareketin içine gireyim ve bakayım ne var ne yok. 40 gün çalıştım. Erzurum'da gezdik. Nasrettin Hoca demiş ki, 'Karla ekmek yemeyi ben icat ettim, ama hiç beğenmedim.' Evet hiç beğenmedim. Çünkü abartma, kabartma, yalan, iftira, karşı taraftan, bu taraftan birbirine çamur atma; hiç iyi bir müessese değil.'

Yurt dışındaki yandaşlarınca "İnkılapçı Hocamız" diye adlandırılan ve Avrupa'nın birçok kentinde vaazlar veren Kaplan, "Solcularla, Kemalist rejimi ortadan kaldırmakta müşterek" olduklarını, ancak İslâm devriminden sonra, "solculara hodri meydan" diyeceklerini belirtti.

Eski Müftü Kaplan, "İslâm İnkılabı" olarak adlandırdığı İslâm devleti kurulduktan sonra milli sınırların kalkacağını ve bütün İslâm ülkeleri arasında birlik doğacağını ileri sürerek şöyle konuştu:

"İslâm'da toprak bütünlüğü vardır. İranlı'nın sahip olduğu toprak aynı zaman da benim de toprağımdır. Tehlikeye düştüğü zaman onu nasıl ilgilendiriyorsa beni de ilgilendirir. Mısırlı da öyle... Toprak bütünlüğü vardır, İslâm'da namus bütünlüğü, birliği vardır. Doğudaki bir Müslüman'ın namusu aynı zamanda benim namusumdur. Benim namusum aynı zamanda onun da namusudur. İslâm'da ümmet birliği, millet birliği vardır."

Din eğitimini babasından aldığını söyleyen, daha sonra ilk, orta okul ve liseyi dışardan bitirdiğini vurgulayan Kaplan, 1966 yılında Ankara İlâhiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra Diyanet İşleri Başkanlığı'nda müftü olarak görevlendirildiğini ve yurdun çeşitli bölgelerinde vaazlar verdiğini belirtti. İran'dan para yardımı aldığı yolundaki söylentileri yalanlayan Kaplan, İran'a gittiğini, Humeyni'yi uzaktan gördüğünü de belirtti. Kaplan bu konuda şöyle konuştu:

Levent Şahverdi Arşivi

"Milli Görüş'te iken İran'da yılbaşı mevsiminde, yılbaşı toplantısına davet ederler Derler ki, üç kişi, beş kişi gönderin. Kuruluşlara bildirirler Evet bir de cuma imamlarının toplantısı olur senede bir defa İran'da. Evet, Milli Görüş'te iken beş kişinin içerisinde bizi de münasip gördüler. O vesileyle gittik, davet üzerine. 15 gün kaldık."

AP eski milletvekili ve MHP yöneticilerinden iş adamı Murat Bayrak ile olan ilişkileri konusundaki sorumuza, "Murat Bayrak ile bizim beşeri münasebetlerimiz vardır. Hemşehri oluşumuz, onun da kader yönünden bir nevi arkadaşımız oluşu... O da Türkiye'ye giremiyor, biz de giremiyoruz ve bizim irtica meselelerinden o da geçtiği için, bu işleri bildiği için yol göstermiştir. Milli Görüş'te onunla tanıştık. O, Milli Görüş'e Türkiye'den bir kardeşin tavsiyesi üzerine gelir giderdi. Biz orada tanıştık... Fevkalade münasebetimiz yoktur. Amerika ile münasebeti nedir ne değildir, onu bilmiyoruz" diye yanıt verdi.

Kaplan, "Bizim, Murat Bayrak'ın ne silah sattığına ne de böyle bir işle meşgul olduğuna dair en ufak bir fikrimiz yok" dedi.

Eski Müftü Kaplan, "Türk-İslâm sentezi görüşlerini yanlış bulduğunu. Çünkü İslâm'ın eksiksiz bir din olduğunu, Türk sentezine gerek görmediğini" öne sürdü. Camide verdiği vaazda, Tercüman gazetesinde Humeyni'ye silah gönderdiği yolunda haberler çıktığına işaret eden Kaplan, bu haberlerin MİT tarafından oluşturulduğunu, kendisinin silahlı herhangi bir hareketin içinde bulunmadığını ileri sürdü ve basının bu gibi konularda dikkatli davranmasının gerektiğini söyledi.

Kaplan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Tayyar Altıkulaç zamanında "rejimin dümen suyuna girdiğini" öne sürerek, bu kuruluşun düzeleceğini söyledi.

Kaplan'ın başında bulunduğu İslâm Cemiyetleri ve Cemaatler Birliği önümüzdeki cumartesi günü Bonn'da "rejime karşı" diye adlandırdığı bir yürüyüş düzenleyeceklerini ve daha sonra aynı konuda yapılacak bir açık oturuma katılacağını bildirdi.

CEMALETTİN HOCA: EVREN CUMA NAMAZINA GİTSİN

ZÜRİH (Cumhuriyet) - Vaaz vermek üzere Almanya'dan İsviçre'ye geçen kaçak eski Adana Müftüsü Cemalettin Kaplan, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in cuma namazlarına gitmesini salık verdi. Kaçak müftü, İslâmi Cemiyet ve Cemaatler Teşkilatı'nın davetlisi olarak geldiği Zürih'te Türk basınını da eleştirirken, Kemalist eğitim gören gazetecilerin "mesele"yi anlayamadıklarını söyledi.

Levent Şahverdi Arşivi

Pasaportu ve vizesi olmadığı halde Almanya'dan İsviçre'ye geldiğini anlatan Cemalettin Kaplan, tekbir sesleri ve. "La garbiye, La şarkiye, Cumhuriyeti İslâmmiye" (Ne Batı, ne Doğu, İslâm Cumhuriyeti) sloganları ile kesilen konuşmasında, Uğur Mumcu ve İlhan Selçuk'u da eleştirdi. Kaçak müftü, Uğur Mumcu ile bir görüşme yaptığını anlatarak, "Mumcu'nun sorularına cevap verdim, onlan alın okuyun" dedi. Cemalettin Kaplan, İlhan Selçuk'un da kendisindeki marifetleri bulup çıkarttığını belirterek, "Gazetesine yazmış; biz laikliği şöyle böyle yapalım derken Cemalettin hoca kökünden halletti. Hoca, basında kendi hakkında çıkan yazılardan yararlanmasını çok iyi biliyor, demiş" şeklinde konuştu.

10.2.1987

Gözlem :

Uğur Mumcu

"İNKILAPÇI HOCA"(!..)

Türkiye'de rejimi yıkacak adam bu mu Allah aşkına? Hadi canım sen de!

Federal Almanya'nın Bochum kentinde "Eyüp Sultan Camii'nde" eski Adana müftüsü Cemalettin Kaplan'la görüştükten sonra bu yargıya vardım. Milliyet Gazetesi'nden yazar Örsan Öymen ile birlikte bizim basın yerli Hurneyni, yandaşlarının ise inkılapçı hoca diye adlandırdığı Kaplan'ı konuşturmaya çalışıyorduk. Öymen'le birlikte ortak kanımız buydu.

Bu adam mı Türkiye'deki Kemalistleri devirecek?

Merakımız bu "İslâm inkılabı" denen dinsel ihtilalin nasıl olacağı?.. Kaplan'ın Türkiye'den nasıl kaçtığı?.. İran ile ilişkileri... Para kaynağı...

Kaplan ile cuma namazı ile ikindi namazı arasında bir zaman dilimi içerisinde cemaat önünde tartıştık. Görüşmemizi hem Fransız Televizyonu'nun 2. kanalı hem de sarıklı ve sakallı bir yurttaşımız filme aldı. Bizler de teybe.

Kaplan'a niçin Türkiye'den kaçtığını soruyorum. Acaba hakkında dava mı açılmıştı? Türkiye'den ayrılmadan önce kendi çapımda şöyle bir soruşturmuştum, kimdi bu Kaplan? İlişkileri neydi? 12 Mart döneminde başına bir iş geldi mi? 12 Eylül'de hakkında bir dava açıldı mı?

Hocanın 12 Mart döneminde Adana Sıkıyönetimiyle arası pek iyiymiş. Hiçbir sorun çıkarmamış. Hatta sıkıyönetimle bazı konularda

Levent Şahverdi Arşivi

işbirliği de yapmış. 12 Eylül'e gelince... Bu dönemde sıkıyönetimle aralarında bazı sorunlar çıkıyormuş ki, Hoca tehlikeyi sezip kapağı yurt dışına atıvermiş.

Dilerseniz Türkiye'den niçin kaçtığını kendi ağzından öğrenelim. 12 Eylül'de başına niçin bela gelmediğini şöyle açıklıyor inkılapçı hoca.:

Hoca 12 Eylül öncesinde siyasal amaçlı konuşmalar yaparmış. Tabii sıkıyönetim de bu konuşmaları teyp bantlarıyla saptar ve konuşmaları incelemeye alırmış. Peki dava açılır mıymış? Hoca bu soruya şöyle yanıt veriyor:

Eveet, onu da anlatayım. Tabii bu bantlar sıkıyönetime gitti. Orada bir teğmen vardı. Tam şikayet masasında. Zaman zaman haber getirirdi. Derdi ki, sizin bantlar, hukukçular tarafından inceleniyor... Fakat tutturamıyorlar. Siz bir meseleyi öne sürerken arkasından delilini getirdiğiniz için şu suçtur ama diyor, arkasından bu delile göre kendisini savunur. Tabii bunların içerisinde kendilerince suç olan şeyler de var. Bir gün geldi bizi emekliye sevk ettiler, mecburi emekliye, 55 yaşındayken.

Sonra hoca gelmiş buralara. Niçin gelmiş? Çünkü korkmuş, başına Türkiye'de bir bela gelir diye. Ama başına beklediği bela gelmemiş. Niçin gelmemiş? Şundan gelmemiş:

- Bantlar yayıldı orada oldukça. Tahammül edemediler bize, bugün içeri alırlar, yarın içeri alırlar diye aşağı yukarı 6 ay bekledim, almadılar. Artık Allah'ın bir hikmeti herhalde. Yalnız bir teminat garantimiz vardır. Ayet-ül Kürsü... Üç defa beş defa okumadan işe başlamayız.

"Ayet-ül Kürsü"yü hoca okuyunca. demek ki, kimse cesaret edip dava açamamış!

Sonra Erbakan'ın "talimatı" ile yurt dışına çıkmış. Daha sonra çağrı üzerine İran'a gitmiş. İran'a hayran olmuş, olur a! Hoca 12 Eylül dönemini de beğeniyor. Niçin beğeniyor? Çünkü particiliğin İslâm'a karşı olduğunu düşünüyor. "Evren'in bir iyiliği oldu" diyor. "Partilerin balonlarına bir iğne dürttü, hepsi söndü" diyor. "Bir-iki sene partisiz yaşadık", diyor, "O kadar rahat ki..."

Bu "rahat" dönemden sonra sıra gelmiş yeniden parti kurup kurmamaya. Bu konuda yine hocayı dinleyelim

- Buraya geldik. Nihayet bir boşluktan sonra, bir partisizlik devrinden sonra basında artık partilerin kurulmasına müsaade edilecek diye beyanlar başladı. Bizi sıkıntı aldı. Ben ne yapayım şimdi? Burada da fetva komisyonunun başkanıyım, Milli Görüş'te. Eee, bunun mesuliyeti de var, vebali de var. Ben araştırmaları yaptım. Bir anayasa hazırladık. Baktım gördüm ki, İslâm diniyle particiliği bağdaştırmak

Levent Şahverdi Arşivi

mümkün değil. Bunu da gördüm. Ne yapayım? Mesul bir mevkideyim de, Erbakan'a bunu nasıl anlatayım ben? Partinin ileri gelenlerine bunu nasıl anlatayım ben? Düşündüm: oturdum 17 sayfalık bir rapor hazırladım...

Parti "fetva" ile kurulurmuş. Kaplan Hoca partileşme konusundaki toplantıya katılıp, "Bunun fetvasını almadan yola çıkmayın, yoksa yarı yolda kalırsınız diyecektim" diyor, ama engelleyememiş parti çalışmalarını.

Hoca ilk din derslerini babasından almış, askere gitmiş askerde "yazıcı" olmuş. Ancak ilkokul mezunu bile değil. Sonra dışarıdan ilkokulu, orta okulu, liseyi bitirmiş. Sonra da Ankara'da İlâhiyat Fakültesi'nden diploma almış ve 15 yıl müftülük yapmış. Kendi anlatımlarına göre de bir sürü öğrenci yetiştirmiş. Bunca yıl vaizlik yapmış, MSP'den milletvekili adayı da olmuş ama particilikle İslâm'ın bağdaşmadığını, 1981 yılındaki İran seferinden sonra anlayabilmiş. Yani keşfetmiş, bilinçlenmiş, olgunlaşmış, olgunlaşınca da İslâm'la demokrasinin bağdaşmayacağını anlamış.

Peki bu "İslâm inkılabı" nasıl olacak? Benim de merakım o. Dönüp dolaşıp o soruyu soruyorum; Hoca da dönüp dolaşıp bu sorudan kaçıyor. Yanıtları hep kaçamak. Soruyorum:

- Peki nasıl olacak? Türkiye'de belli bir yönetim var, partiler var, ordu var, parlamento var; nasıl olacak, nasıl yıkılacak? Yolu ne bunun?

Yanıtı şöyle:

- Bunun yolu tebliğ yoludur. Bir tabanın, bir cemiyet cemaatleşmenin teşekkülüdür. Milletin, İslâm devleti fikrine evet demesidir. Millet dedi mi, mesele halledilmiştir.

Yeniden soruyorum:

- Dediniz ki, partilere karşıyız. Peki halk sizin fikirlerinizi nasıl benimseyecek, parti olmazsa ve bu inkılabı kim yapacak?

Bizim örneğimiz Hazret-i Muhammed değil mi? Hazret-i Muhammed ne yaptı Mekke'de? Cemaat meydana getirdi. 13 senelik Mekke devrinde değil mi? Ve bu cemaat bir uzantısını Medine'ye gönderdi. Medine'de bir cemaat teşekkül etmeye başladı. Hicret yoluyla iki cemaat bir araya geldi ve Peygamber iki cemaat üzerine İslâm'ın devletini kurdu değil mi? Bizim örneğimiz o olduğuna göre, şimdi burada bir cemaat teşekkül etmiştir. İster istemez bunun bir uzantısı da Türkiye'de teşekkül edecek ve kımıldanmalar başlamıştır.

Yeniden soruyorum:

- Parti yok, cemaat oluşacak, inkılap nasıl olacak?
- Cemaat oldu mu.
- Organize işi değil midir bütün bu inkılaplar?
- Zaten İslâm organizedir.

Levent Şahverdi Arşivi

Yani Cemalettin Hoca, Hazret-i Muhammed adına "tebliğ" verecek. Sizler, bizler de bu tebliği tebellüğ edeceğiz, "inkılap" böyle başlamış olacak. Gerisi Allah kerim!..

Sonra sınırlar kalkacakmış, bütün İslâm ülkeleri bir olacaklarmış.

Rabıtat-al-Allam-al-İslâmi ve Suudi Arabistan hakkında pek olumlu düşünmüyor. Ancak, Suudi Arabistan'ı İslâm devleti olarak hatalı görüyor. Rabıta Örgütü hakkında da bilgisi olmadığını söylüyor. Faisal Finans kuruluşu içinde bazı karanlık noktalar bulduğunu söylüyor. Ama neymiş bu karanlık noktalar bu konuda susuyor.

Eğer Cemalettin Kaplan gibi adamlar bu devleti yıkabiliyorsa, devlet zaten yıkılmış demektir. Kusura bakılmasın ama Sayın Evren, Kaplan'dan söz etmeseydi bu adam hiç etkili olmayacaktı. Etkisi ne kadar, işte birkaç bin kişi varsa o kadar.

Kaplan Hocayı ve yandaşlarını gördükten sonra insan Kurtuluş Savaşı'na ve Atatürk'e çok daha bilinçli duygularla bağlanıyor. Mustafa Kemal'in devrimciliği, çağdaşlığı her gün daha iyi anlaşılıyor.

Kaplan Hoca "İslâm inkılabı" yapar mı? İsmet İnönü'nün o ünlü deyişiyle:

- Hadi canım sen del

10.2.1987

Rabıta'dan Maaş Olayı :

SORUMLU KİM?

Evren: O dönemde böyle bir bilgi bize gelmedi.
Ulusu: Bu konu ile ilgili hiçbir bilgim yok.
Özgüneş: Bu iş tamamen Tayyar Altıkulaç'ın işidir.
Altıkulaç: Bu konuda Bakanlar Kurulu Kararı var.
Güzel: Rabıta'nın maaş ödeme konusu incelemede.

Şeriatçı Rabıta Örgütü'nün Batı Avrupa'daki Türk imamlarını dolar üzerinden maaşa bağlaması konusunda Bakanlar Kurulu Kararı olduğunu öne süren Tayyar Altıkulaç'ı, 12 Eylül'ün Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş, "palavracılık"la suçladı.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) Şeriat örgütü "Rabıtat-al-Alam-al-İslâmi"nin, 1982-1984 yılları arasında yurt dışında görevli Türk din görevlilerinin aylıklarını ödemesi konusunda 12 Eylül dö-

Levent Şahverdi Arşivi

neminin yetkilileri çelişkili açıklamalarda bulunuyorlar. Olayın sorumluluğunu bugüne kadar üstlenen hiç kimse çıkmadı. Cumhurbaşkanı Kenan Evren dün gazetemize yaptığı özel açıklamada, 'o dönemde kendilerine böyle bir bilginin yansımadığını söyledi. Dönemin Başbakanı Bülend Ulusu da yine gazetemize önceki gün yaptığı açıklamada, "Bana bu konuda intikal etmiş herhangi bir olay yok. Bilgim de yok. Onay da vermiş değilim böyle bir konuda. Kim, nasıl yaptı bilemiyorum. Hayret ettim ben de" dedi. Buna karşılık dönemin Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç, İmamlara para ödenmesine ilişkin olarak, "Bakanlar Kurulu kararnamesi çıktığını" söyledi. Konu ile ilgili eski Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş ise Altıkulaç'ın iddiasını, "Yalan, düpedüz palavra. Ben zaten hastayım, konuyu sonradan öğrendim" biçiminde yanıtladı.

Gazetemiz yazarlarından Uğur Mumcu tarafından kaleme alınan "İslâmcı Örgütler ve Para" başlıklı yazı dizisinde, kısa adıyla "Rabıta örgütü" olarak bilinen "Rabıtat-al-Allam-al-İslâmi"nin 1982-1984 yılları arasında Türk yetkilileri ile yaptıkları bir mutabakat gereğince yurt dışındaki din görevlilerine ayda 1100 dolar ödediği yer almıştı. Merkezi Belçika'da bulunan "İslâm Kültür Merkezi" Genel Müdürü İmam Ehdel'in de doğruladığı bu konunun ortaya atılmasından sonra 12 Eylül döneminin hiçbir yetkilisi sorumluluğu üstlenmedi.

Özal hükümeti sözcüsü ve Devlet Bakanı Hasan Celal Güzel ise, konunun "incelemeye alındığını" daha önce gazetemize açıklamıştı.

Basın Danışmanı Ali Baransel aracılığıyla konuya ilişkin bir açıklama yapan Cumhurbaşkanı Kenan Evren aynen şöyle dedi:

"Gazetenizde Sayın Uğur Mumcu imzasıyla yayımlanan 'İslâmcı Örgütler ve Para' adlı yazı dizisinin bir yerinde yabancı kökenli ve kısa adı Rabıta olan bir dini kuruluşun Federal Almanya'da görevli Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı imamlara her ay 1100 dolar para ödediğine ilişkin bir haber yer almıştır. Konuya hassasiyet gösteren Sayın Cumhurbaşkanımız, Devlet Başkanı ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı olarak kendilerine o dönemde böyle bir bilginin yansımadığını ifade etmişlerdir

Tayyar Altıkulaç ne diyor:

Diyanet İşleri eski Başkanı Tayyar Altıkulaç, Uğur Mumcu'nun yazı dizisinde belirtilen, yurt dışındaki imamların "Rabıta"dan aylık almalarının Bakanlar Kurulu kararı ile gerçekleşmiş olduğunu öne sürdü. Altıkulaç, "Benden önce bu konuda bir açıklama yapması gereken veya uygun olan kişiler var" dedi. Altıkulaç, olaydan Milli Güvenlik Konseyi'nin de bilgisi olduğunu ileri sürdü. Altıkulaç'ın iddiaları üzerine bilgisine başvurduğumuz, 12 Eylül döneminde Ulusu hükü-

Levent Şahverdi Arşivi

metinde Devlet Bakanı olan Mehmet Özgüneş, Tayyar Altıkulaç'ı kastederek, "Tamamen onun işleridir. Bakanlar Kurulu kararı olduğunu zannetmiyorum" dedi.

Altıkulaç, Cumhuriyet muhabirinin sorularına şu yanıtları verdi:

- Uğur Mumcu'nun yazı dizisini izlediniz mi?

Altıkulaç- Bazılarına şöyle bir göz attım. Yalnız kestim, tamamını okuyacağım.

- Orada bir olaydan söz ediliyor. Yurt dışındaki imamların aylıkları Rabıta Örgütü'nden ödenmiş. Bu nasıl oldu?

Altıkulaç - Bugün bir gazeteci arkadaş da bu konuda bilgi istedi. Konuşmak istiyor. Yalnız sanıyorum, benden önce bu konuda bir açıklama yapması gereken veya uygun olan kişiler var.

- Kimler örneğin?

Altıkulaç - O günün sorumlu devlet adamları.

- Yani örneğin Özgüneş?..

Altıkulaç Evet. Tabii mesela değil mi? Yani, bir şey söylemek gerekirse, bence onlar söylemeli. Eksik bir şey kalırsa belki ilave ederim.

- Peki hükümetin bundan haberi var mıdır?

Altıkulaç - Elbette efendim. O zamanlar Bakanlar Kurulu kararnamesi çıkmıştır.

- Bakanlar Kurulu kararı?!..

Altıkulaç Tabii. Yalnız orada (yazı dizisinde) bir şey dikkatimi çekti. Rabıta'nın çıkardığı bir kitaptan bahsediliyor. "Put Adam." Rabıta'nın çıkardığı bir kitap değil bu. Yani bazı yanlışlar gözüme çarptı yazıda. Ama hepsini dikkatle okumadım.

- Bakanlar Kurulu'ndan kaç tarihinde çıkıyor bu karar?

Altıkulaç - Bilemiyorum

- Sizin döneminizde Bakanlar Kurulu'ndan çıktı, öyle mi?

Altıkulaç - Tabii, tabii...

- Peki Bakanlar Kurulu'na kim önerdi?

Altıkulaç Ben detaya girmeyeyim müsaade ederseniz. Bakan veya bakanlar var. Onlardan görüşerek bir açıklama almanız mümkün.

- O zaman kim var?

Altıkulaç - Ulusu var, Mehmet Özgüneş var, Milli Güvenlik Konseyi var. Tabii, ilgili devlet adamları var deyin, o kadar.

- Onların bilgisi içinde hatta kararı ile olmuş durumda diyorsunuz. Diyanet'in kendi başına yaptığı bir iş gibi değil.

Altıkulaç - Hayır, hayır Benden önce devlet adamları var. Günün devlet adamları var Onların konuşması uygun olur. Ondan sonra gerekirse bir şey söylerim."

Levent Şahverdi Arşivi

Özgüneş'in yanıtları:

12 Eylül döneminin Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş de, Diyanet'in, Devlet Bakanlığı'na "pamuk ipliği ile" bağlı olduğunu söyledi. Özgüneş, Cumhuriyet'in sorularını şöyle yanıtladı:

- Sayın Özgüneş, eski Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç, Rabıta'nın imamlara para ödemesi için Bakanlar Kurulu kararı var diyor, ne dersiniz?

Özgüneş- Emin olun samimi söylüyorum, hiç hatırlamıyorum. Tamamen onun işleridir. Bakanlar Kurulu kararı olduğunu zannetmiyorum.

- Konsey 'var' diyor.

Özgüneş Konsey üyelerinin işi gücü yok da neredeki imamın parası ile mi uğraşacak? Yalan, düpedüz palavra. Konsey ile bir alakası olacağını zannetmiyorum. Ben hastaydım, hastanede yatıyordum. İtiraf edeyim, bilmiyordum. Ben ancak taa sonralardan öğrendim. Taa Almanya'ya gittiğim zaman haberim oldu. Enteresandır, babasını kardeşini hacca göndermiş de, müfettiş soruyor, 'benim ne günahım var' diyor. 'Ben teklif ettiysem Başbakan da tasdik etti.' Yani suç Başbakan'ın olması lazım. İyi mi? İşte bu da bir mantık. Ben de Cumhuriyet'te gördüm. Hasan Cemal'in yazısında. Başbakan, 'Benim haberim yok' diyor. Konsey üyelerinin ne alakası varmış? Benim kanaatim, bilemiyorum yani. İtiraf edeyim, emin ol bilsem söylerim. Kimseden korkum yok. Bir iş yaptıysam söylerim açık açık. 'Böyledir' derim. Ama yok. Haberim yok. Bir defa Bakanlar Kurulu kararı olacağını zannetmiyorum. Sanmıyorum.

- Bakanlar Kurulu'ndan bir sürü karar çıkar. Bakıyorsunuz bu da...

Özgüneş Ama ben Bakanlar Kurulu kararnamelerini mutlaka incelerim. Bu kadar önemli bir konu... Bakanlar Kurulu kararnamesi olsa haberim olur. Şu anda devlet arşivleri elimde olsa, araştırırım baştan sona. Kim ne yapmış, kim ne demiş, kim nasıl tezgahlamış, ortaya çıkar. Ama devlet arşivi elimde yok.

17.3.1987

AĞIR İDDİA

12 Eylül'ün Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç: "Bakanlar Kurulu kararnamesinde Rabıta diye yazar; Rabıta'dan ödenecek diye yazar."

Levent Şahverdi Arşivi

Rabıta'nın yurt dışındaki imamlara ödediği maaş olayı karşılıklı suçlamaya dönüşürken, eski Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç, 12 Eylül döneminin Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in Mekke'de Rabıta'yı ziyaret ettiğini de öne sürdü. Mehmet Özgüneş, sorumluluğun Diyanet İşleri'nde olduğunu ileri sürerken, dönemin Başbakanı Ulusu, "Benden bir şey çıkmadı" yanıtını yineledi. 12 Eylül'ün Dışişleri Bakanı İlter Türkmen de, "Olayla ilgim yok" şeklinde konuştu.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) Yurt dışında görevli Türk imamlarına "Rabıta" örgütünce aylık ödenmesinin "sorumluluğunu kimse üstlenmezken", konu üzerindeki tartışmalar yoğunluk kazandı.

Dönemin Diyanet İşleri'nden sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş ile Diyanet İşleri eski Başkanı Tayyar Altıkulaç yaptıkları yeni açıklamalarla birbirlerini suçladılar. Tayyar Altıkulaç, Rabıta'dan para ödenmesi konusunda "Bakanlar Kurulu kararnamesi" olduğuna ilişkin iddiasını sürdürür ve "Kararnamede yazar, Rabıta diye yazar, Rabıta'dan ödenecek diye yazar" şeklinde konuşurken, Özgüneş, "Sorumluluk Diyanet İşleri Başkanlığı'nındır" biçiminde konuştu.

Eski Başbakan Bülend Ulusu olaydan bilgisi olmadığı yolundaki açıklamasında "Benden bir şey çıkmadı" diye ısrar ederken, dönemin Dışişleri Bakanı ve BM'deki Türkiye Temsilcisi, Büyükelçi İlter Türkmen. "Uluslararası konferanslarda Rabıta ilgilileri ile karşılaştıklarını, ancak konuşmadıklarını" bildirdi.

Cumhuriyet'in Rabıta örgütü konusunda ilgililerden Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'e yönelttiği sorular ve yanıtlar şöyle

- İmamlar yurt dışına nasıl gönderiliyor?

Özgüneş- Yurt dışında dernekler imamları ücretle tutuyorlar veyahut da devletin tahsisatı yoksa, bir imamı Diyanet İşleri Başkanlığı teklif ediyor, diyor ki: 'Falan imamı üç yıllığına maaşsız izinli sayın. On tane, yirmi, otuz tane imamı teklif ediyor. Diyanet'in teklifi geliyor, Başbakanlıktan geçiyor. Bakanlar Kurulu'na geliyor. Bakanlar Kurulu da 657 sayılı kanunun 77. maddesine göre, bunları üç yıl izinli sayıyor. Şimdi biliyorsunuz, yalnız il müftülerinin tayinleri Başbakanlığa ait, 610 sayılı kanuna göre. Onun dışında imam tayinlerinin Başbakanlıkla ilgisi yok. Kati bir şey söylemiyorum, dün (önceki gün) bunu uzun uzun düşündüm, düşündüm. Diyanet böyle teklif etmiş olabilir. Ve bu teklif de Bakanlar Kurulu'ndan geçmiş olabilir. Hani o (Altıkulaç) 'Kararname var' diyor ya, kararname diye bahsettiği bu, kararnamedir.

- Avrupa'daki imam mı, buradaki mi?

Levent Şahverdi Arşivi

Özgüneş- Buradaki. Türkiye'deki imam. Şimdi izinli olan bu imam gitmiştir yurt dışında görev almıştır. Ama Türk derneğinden, ama maaşı şuradan buradan, onu bilemem yani.

- Rabıta'dan mı?

Özgüneş- Evet, bu benim tahminim. Sizin söylediklerinizden sonra, yani Bakanlar Kurulu kararnamesi var, sözünden sonra tahminim bu. Yalnız (Altıkulaç)'ın yaptığı yanlış şurada, o şahsın falan dernekten Ahmet'in, Mehmet'in derneğine gönderilmesi hakkında değil. Bakanlar Kurulu kararnamesi sadece 657 sayılı kanunun 77. maddesine göre izinli sayılmasındadır. Eğer varsa...

- Peki böyle bir işlemi anımsıyor musunuz?

Özgüneş- Efendim, bu muamele çok geçti. Çünkü yurt dışında aşağı yukarı yalnız Almanya'da belki neredeyse yüzleri aşan dernek var, Türk derneği var. Bu dernekler mütemadiyen Diyanet'e müracaat ederler. 'Aman bize imam gönder, maaşını biz ödeyeceğiz' derler. Bu dernekleri Diyanet tahkik ediyor, Dışişleri kanalıyla falan. Eğer dürüst dernek ise, herhangi bir kötü niyeti yoksa, vatana, millete bağlı ise, o zaman tutuyor, buradan istedikleri imamı Bakanlar Kurulu'ndan geçiriyor, üç yıl izin alıyor ona, onu gönderiyor. Yani, yapılan iş bu. Yani, eğer kararname varsa, yani bir hayli kararname var böyle, ben bilirim, hatırlıyorum onu iyice, odur. Yoksa herhangi bir şekilde Bakanlar Kurulu yahut Cumhurbaşkanı sureti katiyede, 'İmam gitsin de Rabıta'dan maaş alsın' dememiştir. Cumhurbaşkanı'nın da haberi yoktur, Başbakan'ın da haberi yoktur.

- Bir devlet memuru izinli giderken Bakanlar Kurulu sormaz mı? 'Bu nereye gidiyor, nerede çalışacak' diye.

Özgüneş- Efendim. 'Yurt dışında görevlendirilmek üzere' diye yazabilir Diyanet. Diyanet de gayet tabii nihayet devlet kurumudur. Ve tahmin ediyorum ki, Diyanet mutlaka buradan sefaret emrine gönderdiğine göre, buradan giden imamlar, izinli dahi gitseler, orada din müşaviri var sefarette. O din müşavirinin kontrolü, emri altındadır. Onun emrinde görev yapar. Binaenaleyh buradan dışarıya kendisine pasaport verilerek gönderilen adam, Diyanet'in kontrolü altındadır Bir ölçüde de tabii Dışişleri'nin kontrolü altındadır.

- Gerçekte ikisi de sorumludur, öyle değil mi?

Özgüneş Benim kanaatım, yani şu anda devlet arşivi elimde olsa, bakarım baştan sona kadar, nasıl bir kararnameymiş, ne olmuş. Diyanet kimleri teklif etmiş, bunlar nerede çalışmış, bunları incelemem lazım. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yazısı var mı?

- Asıl sorumluluk Diyanet İşleri Başkanlığı'nın mı oluyor?

Özgüneş- Benim inancım o. Yurt dışındaki işçilerin çok büyük ekseriyeti vatana, millete bağlı, namuslu adamlar. Şimdi bu diyor ki:

Levent Şahverdi Arşivi

'Kardeşim ben burada bir cami kurdum, tutup Süleymancısı, Nurcusu, bilmem Fas'tan imam gelip, bilmem nereden ne gelinceye kadar bana bir imam gönder de burada doğru dürüst adamların namazını kıldırsın, biz de ite, kurda muhtaç olmayalım' diyor. Kolay değil yani. Dövizle para ödemek. Bulunan yol, bizden evvel de 1980'den önce bulunan bir yoldur bu. Bunu biz icat etmedik. Bunun üzerine. İmamlara izin veriliyor. Maaşsız izin. Bu da gidiyor, oradaki dernekle ilişki kuruyor. İşin garip tarafı şurası: Diyanet'in bütün kayıtları onun (Altıkulaç)'ın elinde. Şimdi elinde bütün arşivler var. Benim elimde hiçbir arşiv yok. Ben konuşmamda bir hata yaparsam, oradan güya aklınca girecek işe. Kendi sorumluluğunu atacak. Halbuki eğer bir sorumluluk varsa, ben onda da bir sorumluluk olduğunu sanmıyorum. Çünkü yapılan iş kanuni bir iş.

- Ama incelenmesi gerekmez miydi? Parayı kim ödeyecek?

Özgüneş - Onu Dışişleri kanalıyla inceliyor zaten, yani bu teklifi Dışişleri kanalından da geçiriyor.

- Peki ama Rabıta'nın para ödemesi olayı var ortada.

Özgüneş- O, Rabıta'yı nasıl yaptı bilmiyorum. İtiraf edeyim, onun hakkında bir bilgim yok, ama kanaatım o ki, Rabıta'dan maaş alan imamlar da ancak ve ancak bu yolla gitmişlerdir. Başka türlü imkan ve ihtimal yoktur. Bugün (dün) sabahtan beri kafam bununla meşgul oldu, katiyen yok, böyle bir şey yok. Burada Cumhurbaşkanı'nın veya Bülend Ulusu Paşa'nın hiçbir sorumluluğu olamaz. Ama doğrusu şu: şu anda ben bakanlıkta olsam, yahut devlet bakanlığının kayıtlarını araştırsam, yahut Diyanet'in kayıtlarını araştırsam, bütün gerçeği olduğu gibi ortaya çıkarırım. Doğrusu ne ise, günahı ne ise herkes omuzuna alsın, eğer ortada bir günah varsa. Ama bu günah, sureti katiyede Kenan Paşa'ya veya Bülend Ulusu Paşa'ya raci değil.

- Rabıta ile ilgisi...

Özgüneş- Bu paranın Rabıta'dan mı yoksa Suudi Arabistan'dan mı ödendiğini bilmiyorum. Bu konuda itiraf edeyim, bir bilgi yok. Diyelim ki bu para Rabıta'nın parası. Rabıta benim duyduğuma göre Romanya'ya para gönderiyor. Romanya Müslümanlarına yardım ediyor. Bulgaristan'a, Yunanistan'a gönderiyor. Şuraya gönderiyor, buraya gönderiyor. Bu arada Almanya'da yaşayan işçilerin de cami kurmaları, imam tutmaları için yardım teklif etmiş olabilir. Bu teklifi, doğru dürüst yapması lazım gelirse ya Dışişleri Bakanlığı'na yapacak, yahut da devlet bakanlığına yapacak. Ama, Rabıta tabii bir hükümet kuruluşu olmadığı için, direkt Diyanet İşleri Başkanlığı'na yapmış olabilir.

- Rabıta nasıl bir kuruluş?

Levent Şahverdi Arşivi

Özgüneş- Rabıta'yı ben bir ara merak ettim. Onların kendi iddiaları, 'Nasır ırkçılığına karşı kurulmuş bir dernek', yani ırkçılığa karşı ümmetçilik derler. O zaman ben diyorum ki, madem Nasır ırkçılığına karşı kuruldu, o zaman Araplar içinde faaliyet göstermesi lazım. Çünkü Nasır ırkçılığı sadece Araplar arasındadır. Türkiye'de Nasır ırkçılığı yok ki. Romanya'da Nasır ırkçılığı yok ki, niye beynelmilel mahiyet taşıyor dernek? 'Efendim, işte öyle kuruldu da bütün Müslüman memleketlerden kurucular var. Çok devlet başkanlarıyla, çok şeyler orada üye, bunun tüzüğüne göre her Müslüman memleket bir kişi seçip, gönderiyor. Eğer Müslüman memleket seçip göndermez ise kendileri toplanıp Müslümanlardan birisini seçiyorlar. Biz tabii laik bir devletiz. Böyle bir şey söz konusu olmadığı için, kendileri toplanmışlar, bizden de tutmuşlar, Salih Özcan diye birisini seçmişler. Salih Özcan vaktiyle milletvekilliği de yaptı. İddia ederler ki, Rabıta'nın gayesi 'İslâm ümmetçiliğidir' Uğur Mumcu yazı dizisinde Rabıta'nın 'Put Adam' diye Atatürk'ü yeren bir kitap çıkardığından söz ediyor. Benim bildiğim onu çıkaran Ürdünlülerdir. Rabıta bir kitabında zannediyorum Atatürk için, 'Mustafa Kemal masondur' demiş, sonra çıkarmışlar. Yayınları Arapça olduğu için nedir bilemiyorum. Ben merak ettim. 'Acaba Hacılara propaganda yapıyorlar mı' diye, hayır...

- Almanya'dakiler açısından Rabıta'nın rolü...

Özgüleş - Almanya'yı bilmiyorum. Almanya'da dernekleri var mı bilmiyorum. Yalnız Belçika'da gayet etkinler. Onu gözlerimle gördüm, Rabıta'nın orada merkezi var. Belçikalılar bunu 'Toplum Derneği' olarak kabul etmişler. Bunların böyle bir tabiri var. Fakat Almanya'da böyle bir durum görmedim.

Eski Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in sözünü ettiği 657 sayılı yasanın yürürlükte olan 77 maddesi şöyle:

"Yabancı memleketlerde ve uluslararası kuruluşlarda kurumlarının muvaffakatiyle görev alacak memurlara ilgili bakanlığın teklifi ve Başbakan'ın izniyle memuriyet süresince toplam 10 yıla kadar maaşsız izin verilebilir.

Yukarıdaki fıkraya göre, izin alan memurların kadro ile ilişkileri devam eder ve yabancı memleketlerde veya uluslararası kuruluşlarda görevde geçen süreler için emeklilik hakları 5434 sayılı kanunun 31. maddesi hükümlerine uyulmak kaydıyla saklı kalır."

Eski Başbakan Bülend Ulusu, Tayyar Altıkulaç'ın ısrarlı açıklamaları üzerine soruları şöyle yanıtladı:

"Hasan Cemal'e açıklamanız varmış, okudum. Yalnız Tayyar Altıkulaç ısrar ediyor! 'Bakanlar Kurulu karan vardır' diyor, ne dersiniz?

Ulusu- Hiç böyle bir şey yok.

Levent Şahverdi Arşivi

Acaba size Rabıta diye gelmedi de, örneğin 'Şu kadar imama üç yıl ücretsiz izin verilmesi' diye mi geldi?

Ulusu - Yok, yok gelmedi. Onlar zannediyorum ki bölgevi olarak yapmışlar onu. Yalnız Almanya'ya münhasır olmak üzere, böyle bir şey olmuş zannediyorum. Yani benden böyle bir şey çıkmadı.

Eski Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç dün Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nde sabah dersine girerken sorularımızı yanıtladı. Altıkulaç, eski Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in, Mekke'de Rabıta'yı "ziyaret ettiğini" de ileri sürdü. Altıkulaç'a yöneltilen sorular ve yanıtlar şöyle:

"Cumhuriyet'i gördünüz mü bugün (dün)?

Altıkulaç- Görmedim efendim. '

- Hepsi konuştular. 'Yok öyle bir şey' diyorlar. Evren, basın müşaviri aracılığıyla açıklama yaptı. 'Bizim Konsey olarak bir bilgimiz yok' diyor. Ulusu, Özgüneş açıklama yaptılar. Özgüneş, 'Bu Diyanet'in işidir' diyor.

Altıkulaç- Efendim, ben görmedim. Şimdi hemen derse girmek üzereyim. 5 dakikam var veya yok. Yalnız tabii benim Ankara'da bir inceleme yapmam lazım. Bugün bir şey söyleyecek durumda değilim. Ama muhakkak bir açıklık gelecek.

- Bunun aslında normal bir işlem olduğu düşünülebilir mi? Yani üç yıllığına ücretsiz izinli gönderme olayı?

Altıkulaç- 657'nin 77. maddesine göre yapılmış bir işlemdir. Ben yayınınızı göreyim, dosya incelemesini yapayım. Konu o kadar karmaşık, esrarengiz bir konu değil. Devlet sırrı da değil. Açıklığa kavuşur.

- Bir de şu var. İmamlara izin alınıyor, bunlara Rabıta'dan değil, derneklerden para ödendiği biçiminde...

Altıkulaç- Karamanede yazar efendim. 'Rabıta' diye yazar Rabıta'dan ödenecek diye. Ben konuyu bir inceleyeyim de. Top bizim üzerimizde kalacak ise ona da razıyız, mesele değil.

Top biraz sizde gibi.

Altıkulaç- Hayır, hayır, hayır. Top bizde de olsa önemli değil. Ne ise durum olduğu gibi açıklığa kavuşur.

Şimdi bu paralar yakın tarihe kadar ödeniyor muydu? 1984'te kesildi mi?

Altıkulaç- ANAP hükümeti imkanları genişletti, sanıyorum yok şimdi. Onu da bir görmemiz lazım. İmamlardan kim döndü, kim kaldı? Diyanet'teki arkadaşlarla bir çalışmam lazım.

Özal hükümetinin iş başına gelişine kadar Milli Güvenlik Konseyi döneminde Dışişleri Bakanlığı görevini yapan, Türkiye'nin New York'ta Birleşmiş Milletler nezdindeki Büyükelçisi İlter Türkmen,

Levent Şahverdi Arşivi

"Rabıta Örgütü ile o tarihlerde Almanya'da bulunan din adamlarımıza para ödenmesi için Dışişleri Bakanlığı'ndan anlaşma yapılması için hiçbir emir verilmemiştir" dedi.

Telefonla New York'tan aradığımız Türkmen, "Rabıta Örgütü ile ilgili Bakanlar Kurulu kararı olduğunu da hiç hatırlamıyorum" diye konuştu. 12 Eylül döneminde Dışişleri Bakanı Türkmen, zaten bakanlığın bu tür emir verme yetkisine sahip olmadığını ve bu konularda hiçbir yetkisi olmadığını söyledi. Böyle bir olayın o sıralarda geçip geçmediği konusundaki soruya Türkmen, "Birisi 'tavsiye' etmişse bunu elbette bilemem, ancak Sayın Cumhurbaşkanı bize bilgi gelmedi diyorsa, çok doğrudur, bu konularda çok hassas olan Sayın Cumhurbaşkanı hemen her şeyi not alan bir yapıya sahiptir" yanıtı verdi.

İlter Türkmen konuşmasına şunları da ekledi:

"Rabıta Örgütü ile resmi düzeyde hiçbir temas olmamıştır. O kadar ki, İslâm Konferanslarına gittiğimizde Rabıta Örgütü ilgililerinin dolaştığını görür, hiç konuşmazdık."

Ulusu hükümetinin İmar ve İskân Bakanlarından Prof. Dr. Ahmet Samsunlu, "Rabıta'dan maaş olayı" ile ilgili olarak İzmir'de Cumhuriyet muhabirine şunları söyledi:

"Vallahi hatırlamıyorum. Ben olayı gazetelerden öğrendim. Ben 1982 15 Temmuzunda bakanlığa getirildim. Eğer bu kararname daha önce çıkmışsa bu konuda görüş belirtme mercii ben olamam. Bakanlar Kurulunda bazı günler 15 karar bile aldığımız oluyordu. Siz kesin tarihini öğrenirseniz, belki hatırlarım."

Aynı dönemin Milli Eğitim Bakanlarından Hasan Sağlam, "konuyu hatırlamadığını" söyleyerek, "Genelde bu konunun Bakanlar Kuruluna pek gelebilmiş olacağını sanmıyorum. Anlaşma, bizim dışımızda olmuş olabilir" dedi.

Öte yandan Devlet Bakanı ve Hükümet Sözcüsü Hasan Celâl Güzel, şeriat örgütü Rabıtanın yurt dışındaki Türk din görevlilerinin aylıklarını ödediği konusunda incelemelerin sürdüğünü söyledi. Güzel, dün TBMM'de Cumhuriyet muhabirinin sorusunu yanıtlarken, konunun abartılmamasını istedi ve Başbakan Vekili Kaya Erdem ile sorunu görüştükten sonra bir açıklama yapabileceklerini bildirdi. Güzel, şöyle konuştu:

"Rabıta Örgütü ve iddialarla ilgili araştırmamız sürmektedir. Ama siz konuyu biraz büyütmüşsünüz. Sayın Erdem'le sorunu görüştükten sonra bir açıklama yaparız. Bu görüşmeden önce bir açıklama yapmam doğru olmaz."

18.3.1987

Levent Şahverdi Arşivi

Rabıta Mecliste:

SHP'DEN SORU, DSP'DEN ARAŞTIRMA

Sağlar sordu: Laik Türkiye Cumhuriyeti, imamlarına aylık ödeyemeyecek güçte midir? Kimler, ne amaçla Rabıta'nın imamlarımıza aylık vermesini sağlamış ve kabul etmiştir?

DSP istedi: İrticai faaliyetler konusunda bundan sonra ne yapılmasının planlandığı hakkında TBMM'nin bilgi sahibi kılınması ertelenemeyecek bir görevdir.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - SHP Genel Sekreteri ve İçel Milletvekili Fikri Sağlar, Rabıta Örgütü ile ilgili TBMM Başkanlığı'na dün bir soru önergesi vererek, bugünkü iktidarın, 1976 yılında 'Pakistan'da toplanan Rabıta Kongresi'nde kabul edilen esasları uyguladığını kanıtlayan "ciddi girişimleri" bulunduğunu öne sürdü. DSP Konya Milletvekili Sabri Irmak ve arkadaşları ise aynı konuda TBMM Başkanlığı'na verdikleri bir araştırma önergesinde "Müslüman ülkelerde şeriat düzeni kurulmasını amaçlayan Rabıta Örgütü'nün yurt dışındaki Türk imamlara aylık verip vermediğinin ortaya çıkarılmasını" istedi.

SHP Genel Sekreteri Sağlar, 7. maddeden oluşan soru önergesinde şu görüşlere yer verdi:

1. Rabıta Örgütünün varlığı ve amaçları Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri tarafından bilinmekte midir?

2. Anayasa ve Türk ceza yasalarına göre suç sayılan amaçları taşıyan kuruluşlara üye olmak yasak ve cezai işlem görülmesine gerekçe olduğuna göre Rabıta Örgütü'nün kurucularından olduğu iddia edilen Salih Özcan ve 1976 yılında, hem de laik Türkiye Cumhuriyeti Bakanı olmasına karşı bu örgütün kongresine katılan Hasan Aksay hakkında ne gibi işlemler yapılmıştır? Şayet herhangi bir işlem yapılmamışsa Cumhuriyet Savcılığı'na bu olayı açıklayarak suç duyurusunda bulunup harekete geçirmeyi düşünüyor musunuz?

3. Rabıta Örgütü'nün (Put Adam) adlı Atatürk aleyhtarı bir kitap yayımladığı doğru mudur? Bu konuda hangi işlemler yapılmıştır?

4. 1982-1984 yılları arasında yurt dışındaki imamlarımıza Rabıta Örgütü'nün 1100 dolar aylık verdiği söylenmektedir. Kaç imam bu parayı almıştır? Aldıkları miktarlar ve adları nedir?

5. Laik Türkiye Cumhuriyeti devleti yurt dışına gönderdiği imamlara aylık ödeyemeyecek güçte midir? Yasaların müsaade etmediği bahanesi gerçekten uzak olduğuna göre kimler, ne amaçla Rabıta Örgütü'nün imamlarımıza aylık vermesini sağlamış ve kabul etmiştir?

Levent Şahverdi Arşivi

6. Acaba ne zaman yapıldığı söylenen, altı önceden imzalatılmış boş Bakanlar Kurulu kağıtlarının üstleri doldurularak anlaşmaya karar verildiği için mi bu gerçek saklanmaktadır?

7 Hükümetiniz bu konu ortaya çıktığından bu yana ne yapmıştır? İrticanın hortlamaması için hangi önlemleri almıştır?"

DSP'nin araştırma önergesinde ise özetle şöyle deniyor:

"- Rabıta adlı şeriatçı örgüt, cumhuriyet devletinin yurt dışındaki imamlarını maaşa bağlamış mıdır?

- Böyle bir şey varsa bu 1982-1984 yılları arasında mı olmuştur?

- İmamlara her ay 1100 dolar ödenmekte midir?

T.C. imamlarını şeriatçı bir örgüt maaşa bağlamışsa, bu örgütle resmi bir mutabakat var mıdır, varsa bu mutabakatı Türkiye adına hangi kuruluş yapmıştır?

Bu soruların cevaplandırılması Rabıta Örgütü'nün ülkemize yönelik çalışmalarının TBMM'ce gün ışığına çıkarılması, yaşamsal önemdedir."

18.3.1987

Kararnamenin varlığını Ulusu sonunda açıkladı:

'RABITA' ZİNCİRİ

Bakanlar Kurulu'nun Rabıta'nın Türk imamlara maaş ödemesi konusundaki 8/2838 sayılı kararnamesinin 28.4.1981 tarihinde çıkarıldığı belirlendi. Kararnamede Devlet Başkanı Kenan Evren ve Başbakan Ulusu'nun da imzaları bulunuyor...

ÖNERİ: Diyanet İşleri Bakanı Altıkulaç, Devlet Bakanı Özgüneş'e, imamlara Rabıta'nın maaş ödemesine ilişkin öneriyi iletti.

MGK ONAYI: Altıkulac, konuyu MGK Genel Sekreteri Saltık'a açtı. Saltık, önce 'Olur mu?' dedi, sonra onayını belirtti.

BAŞBAKANA YAZI: Özgüneş, Başbakan Ulusu'ya kararname çıkarılması için yazı yazdı. Yazıda izinli imamların Rabıta'dan maaş alacakları belirtiliyordu.

VE KARARNAME: Özgüneş'in yazısına atıfta bulunan kararname, Devlet Başkanı Evren ve dönemin Bakanlar Kurulu üyelerinin imzalarıyla çıktı, ancak Resmi Gazete'de yayımlanmadı.

Levent Şahverdi Arşivi

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) Suudi Arabistan kökenli şeriatçı Rabıta Örgütü'nün 1982-1984 yılları arasında Batı Avrupa'da görevli Türk imamlarına maaş ödemesi konusunda bir Bakanlar Kurulu kararnamesi olduğu dün ortaya çıktı.

12 Eylül döneminin Başbakanı Bülend Ulusu dün yazarımız Uğur Mumcu'ya yaptığı açıklamada, "Rabıta Örgütü'nün yurt dışındaki din görevlilerine aylık ödemesi ile ilgili bir Bakanlar Kurulu kararnamesinin bulunduğunu, ancak kararnamede Rabıta Örgütü'nün adının İngilizce yazılması nedeniyle olayı anımsamadığını" söyledi.

Eski Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç ise, söz konusu Bakanlar Kurulu kararnamesinin 28.4.1981 gün ve 8/2838 sayısını taşıdığını açıkladı. Altıkulaç, "Eski Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in yurt dışındaki din görevlilerine Rabıta Örgütü'nce aylık ödenmesiyle ilgili yazısının da. 20.4.1981 gün ve 919 sayısını taşıdığını" belirtti.

Rabıta'dan Türk imamlara maaş ödenmesi konusunun. Tayyar Altıkulaç tarafından, önce Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'e, sonra 12 Eylül Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri Org. Haydar Saltık'ın onayının alınması üzerine Özgüneş'in Başbakan Bülend Ulusu'ya bir yazı yazdığı ve Bakanlar Kurulu'nun da Özgüneş'in yazısına atıf yapılan bir kararnameyi kabul ettiği açıklığa kavuştu. Resmi Gazete'de yayımlanmayan kararnamede Devlet Başkanı Kenan Evren ve Başbakan Bülend Ulusu'nun da imzaları bulunuyor. Özgüneş'in konuyla ilgili yazısında Rabıta'nın adı, İngilizce'den çevirisiyle: "Dünya İslâm Birliği" olarak geçiyor.

Tayyar Altıkulaç'ın yazarımız Mustafa Ekmekçi'ye yaptığı açıklamalara göre, Rabıta'nın Türk imamlarına maaş ödemesi konusunda "olaylar zinciri" şöyle gelişti:

1. 12 Eylül'de Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç (üç ay önce görevinden ayrıldı), Diyanet İşleriyle ilgili Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'e başvurdu. Yurt dışındaki imamlara maaş ödenmesi konusunda ortaya çıkan mali zorlukları öne sürerek yeni kaynaklar aranması gerektiğini, bu arada yazışmalarda Dünya İslâm Birliği adıyla geçen Rabıta Örgütü'nün Batı Avrupa'da görevlendirilecek imamlara maaş ödeyebileceğini belirtti.

2. Altıkulaç daha sonra konuyu 12 Eylül döneminin en yetkili kurumu olan Milli Güvenlik Konseyi'nin Genel Sekreteri Orgeneral Haydar Saltık'a (şimdi Bern Büyükelçisi) açtı. Orgeneral Saltık, önce biraz tereddüt gösterdi ve "Olur mu, Türk devletinin imamlarına yabancı bir kuruluş... dedi. Ancak, sonra "Ne yapalım" diyerek olurunu verdi. Saltık, dün arkadaşımız Mustafa Ekmekçi'ye Zürih'ten telefonla yaptığı açıklamada, Altıkulaç'ın bu iddialarını doğruladı ve "dışarıdaki imamlarımızı Rabıta'nın finanse ettiği doğrudur" dedi.

Levent Şahverdi Arşivi

3. Dönemin, Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş, bu gelişmeler üzerine Bakanlar Kurulu'ndan kararname çıkarılması için Başbakanlığa 20.1.1981 gün ve 919 sayıyla bir yazı yazdı: Bu yazı aynen şöyleydi:

"Bilindiği gibi, yurt içinde ve dışında toplumu din konusunda aydınlatmak ve ilahiyat yerlerini yönetmek görevi 630 sayılı kanunla Diyanet İşleri Başkanlığı'na verilmiştir.

Yurt dışında 60 bine yakın din görevlisi ile bu hizmet yerine getirilmeye çalışılırken, yurt dışında kadro imkansızlığı nedeniyle yeterli hizmetin götürülemediği de bir gerçektir. Bu hizmet açıklığı nedeniyle yurt dışındaki vatandaşlarımız arasında bölücü faaliyetler bu boşluktan yararlanma gayreti içine girmişlerdir.

Devletimizin bu konudaki hizmet boşluklarının acilen doldurulmasının gerekli olduğuna inanan Diyanet İşleri Başkanlığı, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntıları da göz önünde bulundurarak başka ekonomik kaynaklar araştırma yoluna girmiştir.

Bu cümleden olarak maaşları mali kuruluşlar ve Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği tarafından ödenmek suretiyle çeşitli Avrupa ülkelerine ve Avustralya'ya adları ve görevleri ilişik listede gösterilen personelin 657 sayılı kanunun 77. maddesi uyarınca gönderilmesi planlanmış bulunmaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nca özel bir sınav sonucu seçilmiş bulunan elemanların aylıkları bu kuruluşlar, Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği'nce karşılanacaktır. Yukarıda belirtilen şartlar çerçevesinde ilişik listedeki görevlilerin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 77. maddesi uyarınca üç yıl süreyle dış ülkelerde maaşsız mezun sayılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararı hazırlanmasını arz ederim."

4. Mehmet Özgüneş'in, Başbakanlığa yazdığı bu yazı üzerine Rabıta Örgütü'nce yurt dışındaki imamlara maaş bağlanması konusundaki kararname Bülend Ulusu hükümeti tarafından çıkarıldı. Ancak bu kararname Resmi Gazete'de yayımlanmadı.

28.4.1981 tarih ve 8/2838 sayılı Bakanlar Kurulu kararnamesi aynen şöyleydi:

"Ekli listede adları yazılı 41 din görevlisinin yurt dışında görev alması için üç yıl süreyle maaşsız izinli sayılmaları, 657 sayılı kanunun değişik 77. maddesi Bakanlar Kurulunca 28.4.1981 tarihinde kararlaştırılmıştır."

Ve karamamede şu imzalar vardı:

Kenan Evren (Orgeneral, Devlet Başkanı), Bülend Ulusu (Başbakan), Zeyyad Baykara (Devlet Bakanı, Başbakan yardımcısı), Turgut Özal (Devlet Bakanı, Başbakan yardımcısı), Prof. Dr. İlhan Öztrak (Devlet Bakanı), Mehmet Özgüneş Devlet Bakanı), Prof. Dr.

Levent Şahverdi Arşivi

Nimet Özdaş (Devlet Bakanı), Cevdet Menteş (Adalet Bakanı), Nimet Özdaş (Milli Savunma Bakanı Halûk Bayülken yerine), Selahattin Çetiner (İçişleri Bakanı), İlter Türkmen (Dışişleri Bakanı), Kaya Erdem (Maliye Bakanı), Hasan Sağlam (Milli Eğitim Bakanı), Tahsin Önal (Bayındırlık Bakanı), Kemal Cantürk (Ticaret Bakanı), Prof. Dr. Nurettin Ayanoğlu (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı), Recai Baturalp (Gümrük ve Tekel Bakanı), Necmi Özgür (Ulaştırma Bakanı), Prof. Dr. Sabahattin Özbek (Tarım ve Orman Bakanı), Prof. Dr. Turan Esener (Çalışma Bakanı), Şahap Kocatopçu (Sanayi ve Teknoloji Bakanı), Serbülent Bingöl (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı), İlhan Evliyaoğlu (Turizm ve Tanıtma Bakanı), Dr. Şerif Tüten (İmar ve İskan Bakanı), Münir Güney (Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanı), Vecdi Özgül (Gençlik ve Spor Bakanı), Sadık Şide (Sosyal Güvenlik Bakanı), Cihat Baban (Kültür Bakanı).

Kısa adıyla Rabıta Örgütü diye bilinen Suudi Arabistan destekli şeriat örgütünün tabela adı "El Emanet-ül Ammeli Rabıtatil Alem-il İslâmi"dir. Bu örgütün adı İngilizce metinlerde "World Muslim League" olarak yazılıyor. Bu da "Dünya İslâm Birliği" diye Türkçe'ye çevriliyor.

Bu yönde bir kararnamenin bulunduğunun anlaşılması üzerine yeniden bilgisine başvurulan Bülend Ulusu, yazarımız Uğur Mumcu'ya şunları söyledi

"Konu ortaya atıldıktan sonra olayla yakından ilgilendim. Eski bir bakan arkadaşımın yaptığı araştırma sonucunda kararnameyi buldum. İngilizce 'Muslim World League' adını taşıyan örgütün iyi amaçlar taşıdığına inanıldığı için kararnameyi imzalamış olabilirim. Rabıta Örgütü'nün 'Muslim World League' olduğunu, inanın, yayınlarınız üzerine öğrendim."

Houston'da bulunan arkadaşımız Şebnem Atiyas'ın haberine göre, Başbakan Turgut Özal dün Rabıta Örgütü ile ilgili olarak gazetemizde çıkan yazılar üzerine, söz konusu örgütün "Suudi Arabistan'ın resmi bir kuruluşu olduğunu ve uluslararası düzeyde tanındığını" söyledi. Özal, "Tabii, bu konuya bakmak lazım. Yalnız, bildiğim kadanyla bu örgüt, S. Arabistan'ın resmi bir örgütüdür. Zaten 1984'ten itibaren haberlerde de belirtildiği gibi bu uygulama durdurulmuştur. Yani bizim iktidara geldiğimiz yıldan itibaren" şeklinde konuştu.

Özal, 28.4.1981 tarihli Bakanlar Kurulu kararnamesinde o zaman Başbakan yardımcısı ve Devlet Bakanı olarak kendisinin ve Maliye Bakanı olarak Kaya Erdem'in de imzalarının bulunduğunun hatırlatılması üzerine "Binlerce kararname var. Yani o sıralarda o kadar çok kararname vardı ki, öyle bir şey hatırlanması zor" dedi.

Levent Şahverdi Arşivi

Rabıta'nın Türk imamlara 1982-84 yılları arasında maaş ödemesi konusunda dönemin Devlet Başkanı Kenan Evren ve Başbakan Bülend Ulusu "Böyle bir olayın kendilerine yansımadığını, bu konuda bilgileri olmadığını" söylemişlerdi. Cumhurbaşkanlığı Basın Danışmanı Ali Baransel aracılığı ile gazetemize yapılan açıklamada şöyle deniliyordu:

"Konuya hassasiyet gösteren Sayın Cumhurbaşkanımız Devlet Başkanı ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı olarak kendilerine o dönemde böyle bir bilginin yansımadığını ifade etmiştir."

Bülend Ulusu ise gazetemize şunları söylemişti:

"Bana bu konuda intikal etmiş bir olay yok. Onay da vermiş değilim böyle bir konuda. Kim nasıl yaptı bilemiyorum. Hayret ettim ben de."

Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş de, Altıkulaç'ın bu konuda Bakanlar Kurulu kararnamesi olduğu şeklindeki iddiaları üzerine şöyle demişti:

"Yalan, düpedüz palavra. Ben zaten hastaydım, konuyu sonradan öğrendim."

19.3.1987

Belçika Cephesi :

'TÜRK İMAMLARI RABITA İLE UYUŞAMAYINCA MAAŞ KESİLDİ'

Hadi Uluengin

BRÜKSEL 1982-84 yılları arasında, Suudi kökenli "Rabıta" örgütünün Türk imamlara maaş ödemesi konusu Ankara'da ilgili kararnamenin ortaya çıkması üzerine yeni boyutlar kazanırken, Brüksel'de adının açıklanmasını istemeyen bir Türk yetkili o dönemdeki olayları şöyle anlattı:

"O yıllarda yurt dışındaki Türkler için gönderilen din adamlarının ücretleri esas olarak çeşitli şehirlerdeki dernekler tarafından karşılanıyordu. Ancak, derneklerden bir bölümünün talebine rağmen din adamı açığının mali sıkıntılardan dolayı kapatılamaması üzerine Suudi Arabistan'ın kontrolündeki "İslâmi Kültür Merkezi" devreye girdi ve başta Belçika olmak üzere Batı Avrupa'ya gönderilecek Türk din adamlarından bir bölümünün ücretlerinin Rabıta tarafından karşılanabileceğini bildirdi. Önerinin Diyanet İşleri Başkanlığı'na iletilmesin-

Levent Şahverdi Arşivi

den sonra Ankara, Riyad ile o dönemde ortaya çıkan yakınlaşmayı da göz önüne alarak bu teklifi, tayin edilecek din görevlilerinin Türkiye tarafından onaylanması şartıyla kabul etti. Belçika'ya gönderilen Türk imamlarının Rabıta teşkilatı ile "fazla uyuşamamasından" dolayı da, Brüksel'deki İslâm Kültür Merkezi, uygulamanın başlamasından yaklaşık 1.5 yıl sonra geçici sözleşmeli bu görevlilere ücret ödenmesini durdurdu."

Belçika'da şu anda Rabıta'nın denetimindeki "İslâm Kültür Merkezi"nden maaş alan tek Türk'ün Ankara ile sıkı bağlantısı olan Ali Rıza Temel adlı bir din görevlisi olduğu belirtiliyor.

19.3.1987

Mustafa Ekmekçi

ANKARA - Rabıta olayı ile ilgili olarak görüştüğümüz eski Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç, konunun ayrıntılarına inen geniş açıklamalar yaptı. Altıkulaç ilk bölümünü aşağıda yayımladığımız uzun söyleşide sorularımızı şöyle yanıtladı:

- Bu düşünce nasıl ortaya atıldı?

Altıkulaç- Yurt dışında görev yapacak, toplumun içine girecek elemanların da gönderilmesi kadro ihdasına bağlanmıştır. Ülkenin içinde bulunduğu zorluklar ileri sürülerek, bu kadroların alınması, yani yetkililerce bunlar ileri sürülmüş, yeni kadroların ihdası uzun çalışmalara rağmen mümkün olmamıştır. Ancak, yaptığımız seyahatlerde gördüm ki, vatandaşlar ne pahasına olursa olsun, maaşını biz ödeyelim, bize din görevlisi gönderin demişlerdir. Bu tarafsız, devlete bağlı, saf Müslüman Türk vatandaşlarının arzularını yerine getirmek üzere, din derneği veya karşılığı dolayısı maaşın bu derneklerce karşılanması kaydıyla Başbakanlık onayıyla yurt dışına peyderpey din görevlisi gönderilmesi uygulamasına başlanmıştır. Buna 1978'de başladık. 1979-80'de uygulama devam etmiştir. Maaşları işçi dernekleri ödedi. Tabii bu arada biz yabancı kaynaklardan da Türk devletinin döviz zorluklarını göz önünde tutarak, bu zorlukları fazla zorlamayarak, bir takım dış kaynaklardan yararlanma cihetine gittik. Yabancı ülkelerin idareleri ile kiliselerine varıncaya kadar temaslar yaptık. Bu arada Belçika mahalli idarelerinin din öğretmenliği için kadro vereceği sonucuna vardık.

Uygulama 1981 Nisanına rastlamaktadır. O zaman Devlet Bakanı Sayın Mehmet Özgüneş'ti. Yurt dışında 41 kişilik din görevlisi ile ilgili kadroları doldurmak üzere Başbakanlığa teklifte bulunulmuştur.

Levent Şahverdi Arşivi

- Yani aylıkların Rabıta tarafından ödenmesi için mi?

Altıkulaç- Hayır. 41 kişinin 25'ininkini Dünya İslâm Birliği (Rabıta) ödeyecek. Geriye kalanlar ise, yani o sırada Belçika'da görevli imamların maaşlarını ise Belçika mahalli idareleri ödeyecek. Mehmet Özgüneş imzası ile Başbakanlığa gönderilen bu önerinin tarihi 20 Nisan 1981 idi. 919 sayı ile Başbakanlığa gönderilmişti.

Başbakanlığa gönderilen yazıda aylıkların İslâm Birliği'nden ödeneceği belirtiliyor mu?

Altıkulaç Tabii efendim. O arada Diyanet İşleri Başkanlığı'nca özel bir sınavdan geçirilmiş kişilerin maaşları Dünya İslâm Birliği ile ilgili kuruluşlarca karşılanacaktı. Yani yazıda bu söyleniyor, Başbakanlığa böyle bir teklifte bulunuluyor.

- Nasıl kararname haline geliyor?

Altıkulaç - Başbakanlık bu teklifi olumlu karşılamış. 28 Ekim 1981 tarih ve 8/2838 sayılı Bakanlar Kurulu karamamesi ile sözünü ettiğim teklif bir hükümet kararı haline getirilmiştir.

- Bu karardan Milli Güvenlik Konseyi'nin haberi oldu mu?

Altıkulaç- Elbette, karamame Sayın Devlet Başkanı'na (Cumhurbaşkanı Kenan Evren) sunulmak üzere Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği'nden geçmiştir.

- Yani, Sayın Cumhurbaşkanı Evren'in bu konuda bilgisi var?

Altıkulaç- Sayın Cumhurbaşkanımızın ve Sayın Bülend Ulusu'nun konuya dikkatleri işin bu safhasında çekilmemiş olabilir. Yalnız şu kadarını belirtmekte yarar görüyorum. Karamame Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği'ne gittiği zaman o dönemin Genel Sekreteri Sayın Haydar Saltık'ın dikkatini çekmiş olduğunu öğrendim. Beni aradılar ve konuyu benimle görüşmek istediklerini belirttiler. Kalktım gittim ve dediler ki, 'Türk devleti yurt dışına din görevlisi gönderecek, bunun maaşını Sayın Paşa'nın tabiriyle söylüyorum (Rabıta-i İslâm) ödeyecek' dediler. 'Bu bana ters geldi' dediler. Ben de kendilerine hak verdim. Ancak bizim yurt dışındaki yangını söndürmeye çalıştığımızı ifade ettim. Tabii Türk devleti bize kadro verse, imkan verse biz de şu-bu kapıları çalma durumuna düşmeyiz. Takdirin Türk devletine, Türk hükümetine ait olduğunu arz ettim. Sayın Saltık, bir değerlendirmeden sonra dediler ki, 'Biz bugün bu dövizi tahsis edemiyorsak, bu noktada bunu kabul etmek zorundayız.'

Yani karamame o mevkide dikkati çekmeden yürümüş gitmiş bir karamame değildir. Sayın Saltık Paşa, takılmış, karşılıklı görüşmüşüz. Sayın Cumhurbaşkanına sunulurken ne ölçüde bilgi arz edildi, onu bilemem. Kararname yürürlüğe girmiştir ve yurt dışındaki din görevlilerinin maaşları, Belçika mahalli idarelerince ödenenler hariç, Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği'nce adreslerine gönderilmiştir. Sayın

Levent Şahverdi Arşivi

Cumhurbaşkanımızın ya da Sayın Başbakanımızın bu işlerin detayı ile ilgilenmiş olabileceklerini sanmıyorum. Ancak zamanın Sayın Bakanı Özgüneş, bu detaya en geniş, şekliyle elbette vakıftır.

- Ancak şöyle bir nokta var. İlk öneri, Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan gelmiyor mu?

Altıkulaç- Burada bir sorumluluk varsa şudur: Diyanet İşleri Başkanlığı teklif eden makamdır. Bunu onaylayanlardadır esas sorumluluk. Bazı devlet adamlarımız bunu bize teklif ettiler. Biz peki dedik. Sorumluluk bize vacip değildir. Diyanet İşleri Başkanlığı'na aittir diyorlarsa, bu sorumluluktan doğacak netice ne ise, kimseyi ortak etmeden ben bu sorumluluğu üstlenmeye hazırım. Bunun bir suç tarafı varsa, hukuka aykırı tarafı varsa, ben bunu bütün sonuçları ile yüklenmeye hazırım.

- Yani sorumluluğu kabul ediyor musunuz?

Altıkulaç- Ne 'Dünya İslâm Birliği, ne de Belçika'daki belediyeler açısından bir sorumluluk yok. Ama birtakım çevreler diyorlarsa ki, 'Türk devleti neden bu derneklere muhtaç hale getirilmiştir', bu yanlış bir olaysa, bunun tartışılmaya açık bir olay olduğunu, haklı yanı bulunduğunu ben de kabul ediyorum.

Evet biz teklif ettik. Kaynakları belirttik. Bu kaynakların detayı hakkında Sayın Cumhurbaşkanımızın, Sayın Başbakanın ve diğer bakanların ayrıntılı bir bilgiye sahip olmamalarını tabii karşılıyorum. Özellikle Sayın Cumhurbaşkanımız ve Başbakanımızın bu detaya inmemiş olmalarını tabii karşılıyorum. Ama, başbakanlığa teklif yazısını imzalayan Sayın Özgüneş'in bunu bilmemesi, ya da bunun ne olduğunu fark etmemiş olmasını tabii karşılamaya imkan yoktur. Kaldı ki, Sayın Özgüneş Devlet Bakanı sıfatıyla 1983 yılında Birleşik Arap Emirlikleri'ne ve Suudi Arabistan'a yaptığı ziyaret sırasında 28.4.1983 günü Mekke Intercontinental Oteli'nde Dünya İslâm Birliği Genel Sekreteri yani İsm-el Emül'al Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi diyelim, yani Dünya İslâm Birliği Genel Sekreteri Muhammed Ali El Hareka'nın resmen davetine icabet etmiş ve bu yemek dolayısıyla yapılan karşılıklı görüşmede 28 din görevlisine yaptıkları destekten, ödemeden, gönderdikleri maaştan dolayı maiyetinde bulunan zevatın içinde teşekkür etmiş, ilişkilerimizin geliştirilmesi temennisinde bulunmuş ve bu 28 sayısının artırılmasını istemiştir. Onların tarafından Muhammed Ali Hareka, Ali Muhtar vs.. kişiler ve bizim tarafımızdan Büyükelçilik Müsteşarı Acar Tüzün, Din İşleri Sosyal İşler Müşaviri Sami Uslu, şu anda Mekke'de görevli tercüman Ali Sarper, Vakıflar Genel Müdürü Halit Yiğitgüden ve diğer orada hazır bulunanlar içerisinde cereyan etmiştir bu görüşme. Sayın Bakan, kararnamenin detayını hatırlamayabilir ama Mekke'de yaptığı ziyareti Muhammed Ali El Hareka ile

Levent Şahverdi Arşivi

yani Rabıta Genel Sekreteri ile yaptığı görüşmeyi ve Intercontinental otelde verdiği davete icabeti ve orada sarf ettikleri konuşmaları 28 kadro konusundaki teşekkürü de mi hatırlamıyor acaba?

- Siz bu konuları Ulusu ile yüz yüze görüştünüz mü?

Altıkulaç- Bu konuda Sayın Başbakanla özel bir görüşme yaptığımızı hatırlamıyorum. Ancak önemli bir olayı hatırlıyorum. Sayın Başbakana verilen bir brifing olayını. Bu brifingte yurt dışı işçi sorunları görüşülmüştür. Dolayısıyla bu konularla ilgili bütün Sayın Bakanlar ve üst düzey bürokratlar bulunmuştur. Bu arada. Devlet Bakanı Sayın Özgüneş ile Dışişleri Bakanı İlter Türkmen de hazır bulunmuştur. Çeşitli bakanlıklar, yurt dışındaki faaliyetleri ve problemleri ile ilgili bilgiler sunmuşlardır. Bu arada Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş Bey'in Diyanet İşleri Başkanı olarak ben yurt dışındaki yeni problemler ve ihtiyaçlar konusunda bilgi arz ettim Sayın Başbakana. Bu brifing ile ilgili matbu metin elimdedir. Bu brifing metninin 8. sayfasında diyorum ki, merkezi Mekke'de bulunan Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliğinden 28 din görevlisi için aylık biner dolardan aylık 28 bin dolarlık kaynak temin edilmiştir. Bunlar da 12 Eylül dönemi sonrasında Bakanlar Kurulu kararıyla başkanlığımızca seçilen kadrolarla doldurulmuş ve çeşitli ülkelere gönderilmişlerdir. Bu uygulamada bütçeden herhangi bir döviz harcaması olması söz konusu değildir, diyorum. Bunun tarihi sanıyorum 1982 ya da 1983 yılı Hac mevsimi öncesi günler. Sonunda tabii bu uygulamaların sakıncalarına matbuumda işaret ettim. Çözümün Türk devletince her çeşit fedakarlıklara katlanılarak yurt dışına gönderilen din adamlarının maaşlarının bütçeden karşılanmasının uygun yol olduğu görüşünü de bu metinde arz ettim. Başbakan Ulusu'nun da aynı görüşü paylaştığını, çeşitli vesilelerle 'Bu işin çözümü için Türk devleti bu işi halletmelidir' buyurduğunu ve bazı ilgililere talimatlar da verdiğini yakın çevresinden o tarihlerde öğrenmiştim. Şimdi brifingin sonunda da şunu arz ettim. Dedim ki, 'Önümüzdeki Hac mevsimi dolayısıyla Suudi Arabistan'a gittiğimiz zaman Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği yetkilileri ile görüşelim ve bu görüşmede 28 kişilik kadronun arttırılması teklifini açayım' dedim. Toplantı sonunda konuşmalarla ilgili çeşitli noktalara işaret eden ve çeşitli talimatlar veren Başbakan bana dönerek, 'kendisine sunulan konuda hareket edebileceğimizi, Hac mevsimi sırasında sözünü ettiğim görüşmeyi yaparak bu kadroların arttırılması konusunu araştırmamızı' da bana emrettiler. Bu arada Dışişleri Bakanı İlter Türkmen de Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği ile ilgili olarak bana dönerek, 'Sayın Altıkulaç, bu genel sekreterlikten maksat Rabıta diye bildiğimiz kuruluş mudur?' diye sordular. Ben de 'evet' cevabını verdim. Başbakan ile bu Rabıta veya Dünya İslâm Birliği Ge-

Levent Şahverdi Arşivi

nel Sekreterliği kaynaklı maaşlar konusunda yüz yüze bu görüşmeyi hatırlıyorum. Tabii unutmuş olabilirler. Ancak bu toplantının basılı brifing metni toplantıya katılan bütün yetkililerin elinde mevcuttur.

19.3.1987

Altıkulaç açıkladı, Saltık doğruladı:

Org. SALTIK
RABITA'DAN MAAŞI NASIL ONAYLADI?

Bern Büyükelçisi Haydar Saltık, 12 Eylül döneminde Rabıta'dan imamlara maaş ödenmesi konusunda Cumhuriyet'e şunları söyledi: "Dışarıdaki imamlanmızı Rabıta'nın finanse ettiği doğru. Ancak aradan 7 yıl geçti, kararnameyi hatırlamıyorum"

ALTIKULAÇ'TAN AÇIKLAMALAR:

Org. Saltık beni aradı, "Bana ters geldi" dedi. Ben de kendilerine hak verdim. 'Türk Devleti bize imkan verse, kadro verse, şu-bu kapıları çalma durumuna düşmeyiz' dedim. Takdir Türk devletine; Türk hükümetine aittir dedim. Saltık bu değerlendirmeden sonra "Biz bugün bu dövizi tahsis edemiyorsak, bu noktada bunu kabul etmek zorundayız" dedi.

Kararname, O mevkideki dikkati çekmeden yürürlüğe girmiş bir kararname değildir. Sayın Saltık Paşa takılmış, karşılıklı görüşmüşüz. Sayın Cumhurbaşkanı'na sunulurken, ne ölçüde bilgi arz edildi, onu bilemem.

Sayın Cumhurbaşkanımız ve Başbakanımızın bu detaya inmemiş olmalarını tabi karşılıyorum. Ama Başbakanlığa teklif yazısını imzalayan Sayın Mehmet Özgüneş'in bunu bilmemesi, ya da ne olduğunu fark etmemiş olmasını tabii karşılamaya imkan yoktur.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) Yurt dışındaki imamlara 1982-84 yılları arasında "Rabıta" Örgütü'nden para ödenmesine izin veren kararnamè konusunun, 12 Eylül döneminin Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri Orgeneral Haydar Saltık ile dönemin Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç arasında görüşülmüş olduğu Saltık tarafından doğrulandı.

Levent Şahverdi Arşivi

Halen Türkiye'nin Bern Büyükelçiliği görevinde bulunan emekli Orgeneral Haydar Saltık konuya ilişkin olarak Cumhuriyet'in sorularını yanıtladı. Tayyar Altıkulaç'ın "Ben konuyu Haydar Saltık'a götürdüm" biçimindeki açıklaması üzerine bilgisine başvurduğumuz Saltık sorularımıza aynen şu karşılıkları verdi:

Diyanet İşleri eski Başkanı Tayyar Altıkulaç sizin MGK Genel Sekreteri olduğunuz dönemde yurt dışındaki imamların aylıklarının Rabıta Örgütü'nden ödenmesine ilişkin konuyu size açtığını, sizin de 'Devletin gücü yok mu ki, imamların aylıkları Rabıta'dan ödeniyor' biçiminde konuştuğunuzu, kendisinin de olanaksızlıkları anlatınca, sizin 'Peki ne yapalım!' dediğinizi söyledi. Bu doğru mu?

Saltık- Yurt dışındaki din görevlilerinin aylıkları mahalli halkın katkıları ile Rabıta'dan karşılanıyordu. Diyanet İşleri eski başkanı ile aramızda böyle bir konuşma geçti. Onu hatırlıyorum.

- Kararnamelerin sizin onayınızdan geçtiği biliniyor. Böyle bir kararnameyi hatırlıyor musunuz?

Saltık- Aradan o kadar olay gelip geçmiş. Böyle bir kararnameyi hatırlamıyorum. Ancak dışarıdaki imamlarımızı Rabıta'nın finanse ettiği doğru. Ama böyle bir karamame hatırlamıyorum. Yıl 81, şimdi 87... Aradan 7 yıl geçmiş.

- Diyanet İşleri eski Başkanı ile yaptığınız konuşmadan Sayın Evren'e bahsettiniz mi? Kararnameden Sayın Evren'in haberi var mı?

Saltık- Hatırlamıyorum."

19.3.1987

GÜZEL: "RABITA UYGULAMASINI BİZ DURDURDUK."

Başbakan Vekili Kaya Erdem de ilk kararnamenin 12 Eylül'den önce çıktığını ve uygulamanın 12 Eylül döneminde de sürdüğünü belirtti.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Devlet Bakanı ve Hükümet Sözcüsü Hasan Celal Güzel, yurt dışındaki din görevlilerine Dünya İslâm Birliği'nden maaş verilmesi konusunda Süleyman Demirel, Bülend Ulusu ve Özal hükümetleri döneminde çıkarılan üç kararname ile karar verildiğini ve uygulamanın temmuz 1985'e kadar da sürdüğünü açıkladı; Rabıta'nın, maaş verdiği din görevlilerine herhangi bir baskı yapmadığını ve bu görevlilerin, laiklik ilkelerine uygun görev

Levent Şahverdi Arşivi

yaptıklarını söyledi. Güzel, Özal hükümetinin ilk günden itibaren uygulamayı incelediğini ve "faydalı olmakla birlikte geçici bir çözüm olarak gördüklerini" söyledi.

Devlet Bakanı ve Hükümet Sözcüsü Hasan Celâl Güzel, dün Bakanlar Kurulu'nda alınan kararları açıklamak üzere yaptığı basın toplantısında, Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı olarak yurt dışında görev yapan din görevlilerine Rabıta'dan (Dünya İslâm Birliği) maaş ödenmesi konusunda da açıklama yaptı. Güzel, ilk kez 1978'de 10 adet yurt dışı din görevlisi kadrosu oluşturulduğunu belirterek, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 5 Ağustos 1980 tarihinde 1195 sayılı yazı ile Başbakanlığa başvurduğunu kaydetti.

Güzel'in okuduğu ve dönemin Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç'ın imzasını taşıyan yazıda "ülkenin döviz sıkıntısı göz önüne alınarak başka kaynaklar araştırıldığı ve Belçika belediyelerinden ve merkezi Mekke'de bulunan Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği'nden bir miktar kadro temin edildiği" belirtilerek ilişikte adları bulunan 34 kişiye üç yıl süre ile "maaşsız izin verilmesinin" istendiği ifade ediliyor. Başkanlığın bu yazısı ve Milli Eğitim Bakanlığının oluru uyarınca sınavla belirlenen 34 din görevlisinden 32'sine Bakanlar Kurulunun 19.8.1980 tarih ve 8/1500 sayılı karamame ile ücretsiz izin verildiğini belirten Güzel, bu karamamenin "kamuyu ilgilendiren kararnamelerden olmaması" nedeniyle Resmi Gazete'de yayımlanmadığını açıkladı.

Bu uygulamanın MGK döneminde de sürdüğünü anlatan Güzel, dönemin Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in 20 Nisan 1981 ve 0919 sayılı ve Diyanet İşleri Başkanlığı antetli bir yazı ile bu kez 41 din görevlisine aynı amaçla üç yıllık maaşsız izin istediğini kaydetti. Özgüneş'in bu yazısı uyarınca Bakanlar Kurulunun 28 Nisan 1981 tarih ve 8/2838 sayılı karamameyi hazırladığını aktaran Güzel, bu uygulamanın kendi hükümetleri döneminde de sürdüğünü dile getirdi.

Din görevlilerine Rabıta'dan maaş verilmesine 1984'te de devam edildiğini ifade eden Güzel, Devlet Bakanı Kazım Oksay'ın da 1 Ağustos 1984'te Başbakanlığa gönderdiği bir yazı ile yurt dışındaki bu görevlilerin görev süresinin bir yıl daha uzatılmasını istediğini söyledi. Güzel, Oksay'ın bu yazısı uyarınca Bakanlar Kurulu'nun bu din adamlarının görev sürelerini 1 Temmuz 1985 tarihine kadar uzattığını açıkladı.

Güzel, 4 Haziran 1985'te Başbakanlık Müsteşarı olarak kendi imzasıyla Dışişleri Bakanlığı'na gönderilen bir yazı ile bu görevlilerin maaşlarının 1 Temmuz 1985'ten itibaren Dışişleri Bakanlığı Türk Kültür Varlığını Koruma ve Tanıtma giderleri harcama kaleminden karşılan-

Levent Şahverdi Arşivi

mak üzere 320 din görevlisi kadrosu tahsis edilmesinin istendiğini söyledi. Bu tarihten sonra din görevlilerinin maaşlarının Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği'nden karşılanmasından vazgeçildiğini dile getiren Güzel, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bir taraftan yurt dışındaki vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını karşılarken, bir taraftan devletin bıraktığı boşluğu istismar etmeye çalışanlara mani olmak zorundayız. Geçici din görevlisini bu şekilde göndermek çözüm değildir. Biz köklü çözüm aradık. Bu uygulamayı da bu sebeple devam ettirmedik. Bu şekilde, faydalı da olsa din görevlisi bulundurma yoluna gitmedik. 1985'e kadar Dünya İslâm Birliği'nden maaş alarak görev yapan, ancak hükümete gelir gelmez başlattığımız bir çalışmanın Haziran 1985'te neticelenmesi ile Temmuz 1985'ten itibaren değişik bir uygulamaya geçtik. Önce 320 olan din görevlisi kadrosunu 485'e çıkardık. Bu görevlilere iki bin mark maaş vermeye başladık.

Dünya İslâm Birliği'ne devlet olarak bakış tarzımızı söyleyeyim. Bu kuruluşun başlıca gayesi İslâm ülkelerinin dünyaya anlatılması ve İslâma karşı propagandaya karşı konulmasıdır. Birlik, Suudi Arabistan hükümetinin denetimi altında faaliyet göstermektedir. Birlik gayelerini tamamıyla, devletimizin laiklik ilkelerini tam olarak bağdaştırmak mümkün olmayabilir. Ancak, birlik faaliyetlerinin önemli bir kısmını meydana getiren Müslüman azınlıklar konusundaki yardımı, bizim memleketimizin de menfaatlerine yardım eder niteliktedir. Nitekim birlik Kıbrıs'taki, Bulgaristanda'ki Müslüman azınlıkların meselelerini de her zaman desteklemiştir. Bu teşkilatın bir özelliği de din görevlilerimize herhangi bir yönde propaganda yapılması bakımından baskı yapmaması, esasen onlarla muhatap olmamasıdır. Götürülen hizmet laik Türk devlet ilkelerine göre olmuştur ve aynen Türkiye'deki din hizmetlerine uygulanan kaidelere uygun olarak cereyan etmiştir. Dolayısıyla Belçika devletinin veya herhangi bir milletlerarası kuruluşun yardımı neyse, birliğin yardımı sadece din görevlilerinin maaşlarının karşılanması değildir."

Güzel, daha sonra kendisine yöneltilen sorular üzerine Rabıta'dan maaş alan din görevlilerinin biri dışında tamamının döndüğünü açıkladı. Güzel, "İşbirliği içinde bulunmak, bu kuruluşun bütün görüşlerini paylaşmak anlamına gelmez. Ama tabii ki paylaşılan noktalar da vardır" diyerek, Rabıta ile girişilen işbirliğini savundu. Din görevlilerinin maaşlarının karşılanmasının Türkiye Cumhuriyeti'nin görevi olduğunu söyleyen Güzel, "Bütün hükümetler bu konuda ellerinden geleni yapmışlardır. Ama imkanlar arttıkça daha iyisi yapılmıştır" biçiminde konuştu.

Levent Şahverdi Arşivi

"Rabıta'nın Türkiye aleyhine irticai faaliyetlerde bulunan kuruluşlara yardım edip etmediği" biçimindeki bir soruya Güzel, bu konuda ellerinde bilgi bulunmadığını, inceleneceğini söyleyerek yanıt verdi. Güzel, bir soru üzerine kararnamenin çıkarılma amacının "ücretsiz izinli görevli göndermek" olduğunu, "ancak kararnamenin teklif yazısında bu görevlilerin ne maksatla, nasıl gönderileceğinin belirtildiğini" ifade etti. Halen yurt dışında bulunan din görevlilerinin Rabıta'dan maaş alıp almadıkları sorusuna da Güzel, "Bir kuruluşun bir görevliye para verip vermediğini nasıl denetlersiniz?" karşılığını verdi.

Güzel, Rabıta'nın maaş vermesini, Türkiye'de olan bir depreme Hıristiyan yardım kuruluşlarının yardım etmesine benzeterek, "Belçika belediyelerinin yardımını neden sormuyorsunuz?" dedi. Güzel, Özal hükümetinin ilk günden itibaren bu olayı incelediğini, "faydalı olmakla birlikte geçici bir çözüm olarak gördükleri kanaatinde olduğunu" dile getirdi. Güzel, Rabıta'nın bu maaşları Dışişleri Bakanlığı kanalıyla bankalara gönderdiğini vurguladı. Ayrıca Rabıta'nın yardımının bu biçimde yönlendirilerek yurt dışında Türkiye aleyhine faaliyet gösteren bazı kuruluşlara verilmesinin de önlendiğini savunan Güzel, din görevlilerine Rabıta'dan maaş verilmesine ilk olarak Dünya İslâm Birliği Genel Sekreteri M. Ali El-Hareka'nın Türkiye'yi ziyareti sırasında karar verildiğini de açıkladı.

Öte yandan Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Kaya Erdem, imamlara Rabıta örgütü tarafından maaş ödenmesine olanak sağlayan ilk kararnamenin 12 Eylül öncesi hükümeti tarafından çıkarıldığını açıkladı. Erdem, bu kararnamede ve daha sonra 1981'de çıkartılan karamamede, imamlara üç yıl süreli ücretsiz izin verildiğini, ancak imamlara ücret ödenmesine ilişkin bir hüküm bulunmadığını söyledi.

Başbakan Yardımcısı Erdem, dün Cumhurbaşkanı Kenan Evren'le görüşmeden çıkışında bir soru üzerine "Rabıta olayın" Cumhurbaşkanı ile görüştüğünü ve bu konuda bilgi verdiğini açıkladı. Erdem konunun Almanya, Belçika ve diğer Avrupa ülkelerinden gelen imam talebinden kaynaklandığını belirterek şunları söyledi:

"Bu ülkelere gönderilecek şahısların ücretsiz izinli sayılması için ilk kararname 17 Ağustos 1980 tarihinde çıkarılmıştır. Çünkü bu ülkelerden gelen taleplerde ücretlerin oranın mahalli idaresince ya da Türk birliklerince karşılanacağı belirtilmiştir. Bu konudaki ilk karamamenin sayısı 8/1500'dür. Bu kararnamenin tarihi ise 1981. Üç yıl ücretsiz izinli sayılmalarını öngörüyor bu da."

Erdem, bu tür kararnamelerin Devlet Personel Yasası'na göre normal olduğunu, aynı biçimde bir memurun yurt dışında çalışmak istemesi halinde 3-5 yıl ücretsiz izinli sayılabileceğini, dönüşünde tekrar eski görevine başlayabileceğini belirtti.

20.3.1987

Levent Şahverdi Arşivi

ALTIKULAÇ: İLK TEMASI DEMİREL HÜKÜMETİ YAPTI

Eski Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç, Rabıta Örgütü ile Diyanet'in ilk bağlantısının 1980 yılının Mart ayında Kıbrıs'ta düzenlenen bir İslâm Konferansı sırasında doğduğunu belirterek, daha sonra dönemin Devlet Bakanı Muhammed Kelleci tarafından Rabıta heyetinin Ankara'ya davet edildiğini açıkladı.

Mustafa Ekmekçi

ANKARA - Eski Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Atıkulaç, Rabıta olayını anlatırken bu şeriat örgütü ile ilk bağlantının 1980 Martında Kıbrıs'ta düzenlenen bir İslâm Konferansı sırasında kurulduğunu, Demirel azınlık hükümetinin Rabıta yetkililerini Ankara'da devlet misafiri olarak ağırladıklarını ve Rabıta bağlantısının dönemin Başbakanı Süleyman Demirel ile Rabıta ilgililerinin görüşmeleriyle geliştiğini açıkladı.

Altıkulaç'ın, olayın gelişimini anlattığı söyleşide sorularımıza verdiği yanıtlar şöyle:

İlişki nasıl kuruldu?

Altıkulaç- 1980 Mart ayı içinde Kıbrıs'ta bir İslâm Konferansı yapılmış, bu konferansa biz de katıldık. Dünya İslâm Birliği (Rabıta) başkanlığından bir heyet de geldi. Oradan dönüşte, Sayın Devlet Bakanı Muhammet Kelleci'nin daveti üzerine Ankara'ya geldiler ve Sayın Başbakan (Demirel) başta olmak üzere bazı görüşmeler ve temaslar yaptılar. Bu arada biz de kendileriyle bir İslâmi kuruluş olarak, bir kardeş kuruluş olarak ilgilendik. Dışişleri Bakanlığımız tarafından kendileri devlet misafiri olarak ağırlandılar.

Siz bu Rabıta adlı örgütü nasıl değerlendiriyorsunuz?

Altıkulaç- Bu kuruluş, Müslümanların dünya üzerinde azınlık halinde bulundukları ülkelere çeşitli taahhütleri arasında kendi dillerinde konuşan din görevlisi de gönderen kuruluştur. Toplum hangi dili konuşuyorsa, o dilden konuşan görevliler... Bizim Avrupa'daki ve diğer ülkelerdeki vatandaşlarımıza yeteri kadar din görevlisi gönderemediğimizi dikkate almış olacaklar ki, bu görüşmelerde İtalya'ya, Suudi Arabistan'da dini tahsil yapmış gençlerden, bu ülkelerdeki Türk toplumunun ihtiyacını karşılamak üzere din görevlisi gönderme hazırlıklarında bulunduklarını ifade ettiler. Biz bu konu ile ilgilendik. Ancak bu görevlilerin seçiminde toplumumuzun bünyesine uymayan bazı hataların yapılabileceğinden endişe ederek, yurt dışındaki topluluğun

Levent Şahverdi Arşivi

hassas yönleri bulunduğunu anlattık. Bu yüzden bizimle ilişki kurmadan böyle bir uygulamaya geçmeyin dedik.

Daha sonra ne oldu?

Altıkulaç- Endişelerimizi haklı buldular. Siz seçin Avrupa'ya ve Avustralya'ya gidecek din görevlilerini, bildireceğiniz adrese biz göndeririz, dediler. Tabii görevlileri biz seçecektik. Bu yöntemi seçtik. Başbakanlığa yazdığımız bir yazıyla olayı hikaye ederek teklifimizi sunduk. Bu yazı benim imzamı taşıyor.

Rabıta'dan din görevlilerine aylık bağlanması işi ne zaman başladı?

Altıkulaç- Bu ilk olarak Demirel hükümeti zamanında başladı. Biz Rabıta ile görüştük. O zamanki Başbakan Süleyman Demirel'e, 'Gidecekleri biz seçelim de. onlar parayı versin' dedik. Şifahen onayladılar. Demirel hükümetinin Devlet Bakanı Muhammet Kelleci o zaman istifa etmişti. Başbakan Demirel, Diyanet İşleri Bakanlığı'nı doğrudan Başbakana bağlamıştı. Ben Diyanet İşleri Başkanı olarak doğrudan, Başbakanlığa teklifimi yaptım. Kararname çıktı. Belçika görevlileri arasında üç kişinin aylıklarının Rabıta'dan ödenmesi böylece sağlanmış oldu.

Siz önerinizde ne demiştiniz?

Atıkulaç- Bu iki kısımdı, (A) Belçika mahalli idarelerinden aylıkları karşılanacak olanlar, (B) Merkezi Mekke'de bulunan Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği'nden bir miktar kadro temin edilenler şeklindeydi. 32 kişiden 3 kişi böylece Rabıta'dan gitmiş oldu.

Bakanlar Kurulu kararnamesinin tarihi, numarası neydi?

Altıkulaç - 17.8.1980 tarih, 8/1500 sayılı kararname.

Kararnamede kimlerin imzaları var?

Altıkulaç- Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil, Başbakan Süleyman Demirel, Devlet Bakanı Orhan Eren yerine Köksal Toptan, Ekrem Ceyhun, Ahmet Karahan, Metin Musaoğlu, Ömer Ucuzal, Ahmet İhsan Birincioğlu, İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil yerine Orhan Eren, Hayrettin Erkmen, İsmet Sezgin, Orhan Cemal Fersoy, Selahattin Kılıç, Halil Başol, Münif İslâmoğlu, Ahmet Çakmak, Hüseyin Özalp, Cemal Külahlı, Cavit Erdemir, Nuri Bayar, Esat Kıratlıoğlu, Barlas Küntay yerine Tevfik Koraltan, Turgut Toker, Ahmet Karayiğit. Hasan Ekinci, Talat Asal, Sümer Oral, Tevfik Koraltan...

Bakanlar Kurulu kararında ne deniyor?

Altıkulaç- 'Ekli listede adları ve görevleri yazılı 32 personele yurt dışında görev alabilmeleri için üçer yıl müddetle maaşsız izin verilmesi 657 sayılı kanunun değişik 77 maddesine göre, 17.8.1980 tarihinde kararlaştırılmıştır."

Ecevit döneminde Rabıta'dan para alan oldu mu?

Levent Şahverdi Arşivi

Altukulaç- Hayır olmadı, belki Belçika mahalli idarelerinden olabilir, hatırlamıyorum.

Sizin bu olayla ilgili değerlendirmeniz nedir?

Altıkulaç Konuşmamın bütünü içinden de çıkarılacağı gibi, şu veya bu kaynaktan imkan sağlayarak, yurt dışındaki vatandaşlarımızın din ihtiyaçlarının karşılanması konusunda Diyanet İşleri Başkanlığı'mızın gösterdiği gayretle ortaya koyduğu projeler bence bir takdir konusu olmak gerekir.

Şu veya bu kaynak derken neyi kastediyorsunuz?

Altıkulaç- Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği de bunun içindedir. Diyanet İşleri Başkanlığı olaya böyle bakmış ve her dönemde Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği ile ilişkiler konusunda hükümetler, hükümetlerin ilgili bakanları olumlu bir yaklaşım içinde bulunmuşlar. Bir önceki hükümet döneminde Sayın Başbakan, sayın ilgili bakan ve Dışişleri Bakanlığımız kendileri ile ilişki kurmuşlar ve 12 Eylül sonrası dönemde de zamanın Sayın Devlet Bakanı bu kaynaktan sağladığımız desteğe olumlu bir yaklaşım göstermiş, bizim teklifimize resmiyet kazandırmış ve kendisi bizzat Suudi Arabistan'ı ziyaretinde bu kuruluşun genel sekreteriyle görüşmüş, yemeğine icabet etmiş, bu kadrolar ve bu konuyla ilgili olarak teşekkürlerini ifade etmiş, ilişkilerin geliştirilmesi dileğini ortaya koymuş ve yapılan bu tahsisin arttırılması temennisini ortaya koymuştur.

Diyanet İşleri eski Başkanı olarak Rabıta'yı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Altıkulaç Diyanet İşleri Başkanlığı olarak bize düşen bir kardeş kuruluşla İslâmiyet çerçevesindeki münasebetti. Çünkü onun sistemi, rejimi, rejim anlayışı laiklik lehine veya aleyhine olsun, ister şeriat veya aleyhine olsun, bunu göz önünde bulundurmadan genelde bizim Türkiye içinde ve dışında verdiğimiz hizmetlere paralel hizmetler veren bir kuruluştur. Anlaşılmıştır ki Dünya İslâm Birliği ne Türkiye'yi bir şeriat rejimi noktasına getirmiş, ne de Türkiye onları laiklik ilkesi noktasına getirmiştir. Bunlar devletlerin temel ilkeleridir. Önemli olan asgari müştereklerde işbirliği yapabilmektir.

Siz iki-üç dönem gördünüz, Ecevit döneminde geldiniz, Ecevit bu olayı nasıl karşıladı, Demirel nasıl karşıladı?

Altıkulaç- Sayın Başbakanla bu konuda bir görüşmem olmadığını ifade edeyim, ama genelde muhatabımız ilgili bakanlardı. Her seferinde her vesileyle bu kademede verdiğimiz brifinglerde bu statüyü getirmeye çalışıyor, görüşümüzü tekrarlıyorduk. Hak veriliyordu bize. Mesela 10 kişilik kadro Lütfü Doğan döneminde tahsis edilmiştir.

Altıkulaç'ın açıklamalarını da içeren haberle ilgili olarak Diyanet İşleri eski Başkanı Altıkulaç şöyle dedi

Levent Şahverdi Arşivi

"Yanlış anlamaya sebep olacak bir hususu şöyle belirtmek istiyorum. Benim Rabıta'dan din görevlilerine maaş ödenmesi konusunu, önce Devlet Bakanı Özgüneş'e, sonra Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Haydar Saltık'a önerdiğim, Sayın Saltık'ın onayının alınması üzerine de Özgüneş'in Başbakan Sayın Ulusu'ya bir yazı yazdığı ve Bakanlar Kurulu kararının da bunun üzerine çıktığı gibi anlaşılıyor. Doğrusu şudur: Sayın Özgüneş'in yazısı Sayın Saltık'la görüşmemizden öncedir. Bu yazı Sayın Saltık'ın onayı söz konusu olmaksızın bizim önerimiz üzerine yazılmıştır. Sayın Saltık'ın devreye girişi, kararnamenin kendilerine ulaşmasından sonradır."

20.3.1987

ÖZGÜNEŞ: TEKLİF YAZISINI DİYANET YAZDI

Özgüneş'ten: Benim doğru dürüst memurum bile yoktu. Bu nedenle teklif yazılarını bağlı kuruluşlar yazar, biz üstüne sayı, numara koyardık. Bu yazıyı da Diyanet İşleri yazdı. Ben, işlerimin çokluğundan bu yazıyı yeterince incelememiş olabilirim.

İlhan Öztrak: Günde yüze yakın kararname imzalıyorduk. Bunu hatırlamıyorum. Zaten Rabıta konusu da, kararnamenin ekindeymiş.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) 12 Eylül döneminin devlet Bakanlarından Mehmet Özgüneş "Rabıta'dan maaş alınması konusundaki teklif yazısını yeteri kadar incelememiş olabileceğini söyledi. Özgüneş, teklif yazısının verildiği tarihin, Atatürk'ün 100. doğum yılı törenlerinin en yoğun olduğu döneme rastladığını söyledi.

Özgüneş'le yazarımız Mustafa Ekmekçi'nin konuşması şöyle:

Rabıta zincirinin bu noktasında eski Devlet Bakanı olarak diyecekleriniz var mı?

Özgüneş- Rabıta kararnamesinin bir takım safhaları vardır. Birincisi, bir takım imamların maaşlarının Rabıta tarafından ödenmesi için Diyanet ile Rabıta arasında bir mutabakat yapılmıştır. Bu mutabakatta Bakanlığın, Başbakanlığın veya Konsey'in herhangi bir rolü yoktur. Bugünkü (dünkü) yazınızdan öğreniyorum ki, bu mutabakat yapılırken sayın Saltık'la da ayrıca görüşülmüş re onun da tasvibi alınmış. Demek ki, mutabakat Diyanetçe sağlanmış, Rabıta ile onlar görüşmüşler, kadrolar alınmış. İkinci safha, Başbakanlığa bir teklif yazısının sunulması... Yazınızda 'Özgüneş'in teklif yazısı' diye söylenen, benim

Levent Şahverdi Arşivi

teklif yazım değil. Diyanet tarafından hazırlanmış ve benim tarafımdan tasvip edilmiş, teklif yazısıdır. Diyanet İşleri Başkanı tarafından da Başbakanlığın ilgili kuruluşuna, yani Kanunlar ve Kararlar Dairesi'ne gönderilmiş ve orada incelenmiştir. Yazının tarihine dikkat edilirse, 20 Ocak 1981'dir. Yani Atatürk'ün 100. doğum yılı merasimlerinin en yoğun olduğu dönemdir. Ben Diyanet'in hazırladığı ve onların kağıdına basılan bu teklif yazısını yeteri kadar etraflıca incelememiş olabilirim. Tamamen hatırlamıyorum. Muhakkak olan şudur, Diyanet tarafından hazırlanan teklif yazısı benim tarafımdan tasvip görerek Başbakanlığa sunulmuştur. Üçüncü safha da, karamamede şimdiye kadar deniliyor ki, "Rabıta'dan gönderilmek için kararname vardır." Hayır. Yine karamamede incelenir, hatta Başbakanlık'tan gider, ya da Resmi Gazete'de karamamenin süresini görürseniz karamame sadece ve sadece izinli sayılmaları içindir. Teklif yazısı, karamamenin metnine dahil değildir. Eğer karamamede, 28 tane imamın maaşlarının Rabıta'dan alınması için mutabakat yapılmasına veya gerekli anlaşmanın yapılmasına ve bu imamların da izinli sayılmasına, denilseydi, o zaman iddialar doğru olurdu. Halbuki böyle değil, karamame sadece bu imamlara izin verilmesi hakkındadır.

Sizin Suudi Arabistan'ı ziyaretiniz sırasında Rabıta ile görüştüğünüz söyleniyor.

Özgüneş- Ben Suudi Arabistan'a ve Birleşik Arap Emirlikleri'ne beşer gün resmi ziyarette bulundum. Resmi ve gayrı resmi bir çok yemeklere katıldım.

Gayrı resmi ziyaretlerde ne oldu?

Özgüneş- Sayın Altıkulaç orada olmadığı için kendisine intikal ettiren kişiler, konuyu biraz değişik anlatmış olabilirler. Problem değil. Altıkulaç'ın bahsettiği gibi resmi bir yemek değildir. Rabıtat-ül Alemül İslâmi'yi benim ziyaretim de gayrı resmi bir ziyarettir ve orada da kendileri bana uzun uzun Müslüman memleketlere yaptıkları yardımdan bahsettiler. Hatta şöyle bir teklif getirdiler: "Romanya ile bizim münasebetlerimiz pek yok, acaba siz Türkiye olarak Romanya Müslümanlarına yardımda aracı olabilir misiniz?" Bunun mümkün olmadığını söyledim. Ve böylelikle bitti.

Haydar Saltık'ın onayından söz ediliyor?

Özgüneş- Saltık'ın tasvibini gazetenizden öğrendim. Ne Sayın Altıkulaç, ne de Saltık Paşa bu konuda bana herhangi bir bilgi verdiler. Sayın Saltık'ın o zaman yetkileri vardı, Altıkulaç'ı yanlarına çağırmış, direktif vermiş ve bu konudaki tasviplerini söylemiş olabilir. Bu kendilerinin yetkisi dahilindedir, ama benim haberim yoktur.

Siz Diyanet İşleri Başkanlığından gelen öneriyi neden incelemediniz?

Levent Şahverdi Arşivi

Özgüneş- Bildiğiniz gibi Devlet Bakanlıklarının sadece bir özel kalem müdürü ve birkaç da memuru vardır, ne de müşavir ve hukuk müşaviri... Gelen bütün yazıları Devlet Bakanı şahsen incelemek zorundadır. Burada belki de işlerin çokluğu ve belki de Rabıta adının geçmeyerek Dünya İslâm Birliği denilmesi beni yeteri kadar incelemekten alıkoymuş olabilir. Burada zannediyorum ki, benim yeteri kadar incelememe hatam vardır.

Bugün Devlet Bakanı olsaydınız, Altıkulaç size böyle bir teklif getirseydi, ne yapardınız?

Özgüneş- Daha titizlikle incelerdim. Bu arada söyleyeyim, benim üzerime şahsen bir sorumluluk geliyorsa, hiçbir zaman sorumluluktan kaçmadım. Bugün de kaçmam. Şurasını da açıkça söyleyeyim, Rabıta; kendi memleketinde saygın bir dernektir.

Ulusu hükümetinin Devlet Bakanlarından Prof. İlhan Öztrak. Rabıta ile ilgili kararnameyi anımsayamadığını açıkladı. Öztrak, bazan günde yüz kararname imzaladıklarına dikkat çekerek, bütün kararnameleri okuduğunu, imamların aylıklarının Rabıta örgütünce ödenmesi konusunun kararname ekinde bulunmaması nedeniyle konudan bilgisi olmayacağını anlattı. Bakanlar Kurulundan çıkan her kararnamenin Resmi Gazete'de yayınlanmadığını ayrıca gizli kararnamelerle yurt dışında görevlendirilenlerin isimlerinin güvenlik gerekçesiyle de yayımlanmadığını belirten Öztrak, "hükümet, imamları, kendi kontrolünde bulunduğu için göndermiş olabilir" dedi.

20.3.1987

Rabıta Zinciri Uzuyor :

MECLİS CAMİİNE RABITA 20 MİLYON VERDİ

Rabıta Örgütü'nün, yurt dışında çalışan imamlara maaş ödemesinin yanı sıra TBMM'de yapımı planlanan mescide de 20 milyon lira para yardımı yaptığı belirlendi. Devlet Bakanı Hasan Celal Güzel, Rabıta'nın 20 milyon liralık yardımını doğrularken, dönemin TBMM Başkanı ve halen DSP Grup Başkanı olan Cahit Karakaş "Hatırlamıyorum" dedi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Merkezi Suudi Arabistan'ın Mekke kentinde bulunan "Rabıtatül Alem-ül İslâm" örgütünün yurt dışında görevlendirilen Türk imamlarından başka TBMM'de yaptırılacak cami için 20 milyon, Küçükesat'ta yapılmakta olan Kocatepe

Levent Şahverdi Arşivi

Camisi için 2 milyon lira ve ayrıca Adana bölgesinde sel felaketinden dolayı tahrip olan bazı ibadet yerlerine (mescit, cami gibi) 5 milyon TL yardımda bulunduğu ortaya çıktı. Konu dün Devlet Bakanı Hasan Celal Güzel tarafından doğrulandı.

Kısaca "Rabıta" olarak bilinen örgütün yayımlanan bir rehberine göre, Türkiye'deki beş kuruluş bu şeriat örgütüyle işbirliği içinde çalışıyor.

Rabıta'nın TBMM'de yapımı projelendirilen ve yeri ayrılan camiye para yardımı yaptığı resmi kaynaklardan doğrulandığı gibi, Diyanet İşleri Başkanlığı'nca çıkarılan "Diyanet Dergisi"nin 1980 yılı Nisan-Mayıs sayısında yayımlanan bir yazıda da yer alıyor. Yazıda Rabıta Örgütü Genel Sekreteri Muhammed Ali El Harekan'ın, Rabıta adına TBMM camisi için 20 milyon lira bağışta bulunduğu ve bağışın Diyanet İşleri Başkanlığı'nca TBMM Başkanlığı'na iletildiği kaydediliyor.

Rabıta Örgütü'nce yayımlanan "A World Guide To Organizations of Islamic Activites" adlı rehberin "Rabıta Ofisleri ve Temsilcileri" ile ilgili bölümünde şu örgütlerin adları, bağlı kuruluş ve temsilcilikler olarak kaydediliyor:

Merkezleri İstanbul'da bulunan "Doğu Türkistan Göçmenler Derneği", İstanbul Üniversitesine bağlı "İslâmi Araştırmalar Enstitüsü", 1970 yılında Kadir Mısıroğlu'nun Atatürk aleyhine konuşmalar yaptığı "Milli Türk Talebe Birliği" ile merkezi İzmir'de bulunan "Milli Türk İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü Yaptırma ve Koruma Derneği", merkezi Lefkoşa'da bulunan "Kıbrıs Türk İslâm Cemiyeti."

Brüksel'de yönetim kurulunda Türk Büyükelçiliği'nin de yer aldığı "Centre Islamique et Culturel de Belgique" de Rabıta Örgütü'nün bağlı kuruluşu olarak kaydediliyor.

Rabıta Örgütü'nce yayımlanan rehberde, ayrıca,"Türk-Suudi Parlamento Dostluk Cemiyeti" ile Avustralya'daki "Türk Sesi" adlı kuruluşların da adresleri veriliyor.

Kadir Mısıroğlu, Rabıta Örgütü'nün rehberinde bağlı kuruluş olarak yer alan Milli Türk Talebe Birliği'nde 1971 yılı başında "Mehmet, sizin emrinizi ifa eder; paşa olmasına rağmen Mustafa Kemal Paşa'nın oluşunu muhakeme eder" biçiminde konuşmuş; ancak İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca bu sözlerde suç öğesi bulunmamıştı.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca 1972 yılında verilen, kovuşturmaya yer olmadığı kararı, Milli Savunma Bakanlığı'nca kaldırılmış, ancak devrin Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Faik Türün, Mısıroğlu hakkında soruşturma emri vermemişti. Bunun üzerine, Eskişehir Sıkıyönetim Komutanı Korgeneral İrfan Özaydınlı, Mısıroğlu hakkında soruşturma açmış, yapılan yargılama sonunda Kadir Mısıroğlu ve arkadaşları mahkûm olmuşlardı.

Levent Şahverdi Arşivi

Mısıroğlu'nun şu sıralarda, Avrupa'da yaşadığı ve Rıza Nur'un anılarını İslâmcı örgütlere parasız olarak verip, bu kitaplardan bu örgütlere yaklaşık 700 milyon Türk lirası gelir sağladığı belirtiliyor.

Bilindiği gibi, 1984 yılında, Faisal Finans Kurumu, Rabıta Örgütü kurucu meclisindeki Türk temsilcisi Salih Özcan'ın girişimleriyle kurulmuş; Özcan, paylarının bir kısmını, AP ve MHP'li eski bakanlar ile bazı ANAP yöneticilerine devretmişti.

Örgütün ayrıca Kocatepe camisine 20 milyon ve Adana bölgesinde 1980 yılında meydana gelen sel baskınında hasar gören cami ve mescitlerin onarımı için de 5 milyon lira yardımda bulunduğu ortaya çıktı. Yine resmi kaynaklardan alınan bilgilere göre; 1980 yılı Mart ayında Kıbrıs'ta yapılan İslâm korferansına katılan ve bu ziyaret dolayısıyla da Devlet Bakanlığı'nın daveti üzerine Türkiye'ye gelen Dünya İslâm Birliği Genel Sekreteri M. Ali El Hareka ve beraberindeki heyetle söz konusu yardım konusu ele alınarak, gerçekleştirildi.

1980'lerde CHP'den Meclis Başkanı olan ve şimdi DSP'nin Grup Başkanı olan Zonguldak Milletvekili Cahit Karakaş, Rabıta'nın Meclis camisi için 20 milyon liralık yardımda bulunduğu iddialarını "Hatırlamıyorum" şeklinde yanıtladı. Karakaş, Cumhuriyet muhabirine şunları söyledi:

"O dönemde Meclise cami yapılması henüz bir proje biçimini bile almamıştı. Sadece Plan ve Bütçe Komisyonu'nda cami yapılması konusu görüşülüyordu. Rabıta Örgütü'nün Meclis Başkanlığı'na 20 milyon lira yardımını hatırlamıyorum. Bana böyle bir yardım gelmiş değildir. Ancak Başkanlık Divanı üyelerine böyle bir yardım yapıldı mı, onu bilemem. O dönem Başkanlık Divanı'nda görev yapmış arkadaşlarla konuşarak konuyu araştıracağım."

20.3.1987

ÖZAL: RABITA İLE ANLAŞMA DÖVİZ KITLIĞINDAN YAPILDI

HOUSTON, (Cumhuriyet Bürosu) Başbakan Turgut Özal Rabıta Örgütü'nün bütün dünyaya yardım ettiğini, bu örgütle yapılan anlaşmanın döviz kıtlığından kaynaklandığını belirtti.

Özal, günlük yürüyüşlerini yaparken bir gazetecinin sorusu üzerine Rabıta konusunun Cumhurbaşkanlığı Konseyi üyelerine kadar uzanacak bir soruşturma olasılığını ortaya çıkarmadığını söyledi. 1980 yılında yapılan anlaşmanın döviz kıtlığından olduğunu belirten Özal şöyle konuştu:

"Şimdi mesele şu: Bu anlaşma 1980 senesi Ağustosunda yapılmış. Açıkça söyleyeyim 80'de dövizimiz olsaydı, bizim giden imamlara verilirdi. Biz geldikten sonra, döviz meselesi de büyük çapta hallolunca, serbestleşince bir program yaptık. Yani dışarıdaki Türk varlığını korumak için, dini meseleyi sağlama bağlamak, rastgele adamların elinden kurtarmak istedik. 300 küsur kadro çıkarttık. Onlann paralarını kendimiz verdik. Rabıta bütün dünyada yardım ediyor."

Başbakan Özal Suudi Arabistan'ın bir şeriat rejimi, Rabıta Örgütü'nün de Suudi Arabistan'ın resmi örgütü olduğu şeklindeki soruya yanıt verirken de "Bu Rabıta bir terörist örgüt mü? Suudi Arabistan şeriatla yönetiliyor ama. Münasebetimiz var mı, yok mu? Bu, oradaki bir cemiyet. Orası şeriatla yönetiliyorsa bana ne. Yani şeriat devleti oldu diye bir meselemiz olmayacak mı? İran da öyle" biçiminde konuştu.

21.3.1987

Rabıta zincirine bir halka daha eklendi :

ODTÜ CAMİSİNE 210 MİLYON

1. Dünya Mescitler Genel Konseyi, Mekke'de, ODTÜ ve Ankara Üniversitesi'ne cami yapılmasına karar verdi.

2. Suudi Arabistan destekli Rabıta, ODTÜ camisine 1 milyon riyali Arap-Türk Bankası aracılığıyla gönderdi.

3. ODTÜ bünyesinde cami yapımı için bir demek kuruldu. Dernek bu parayı almak istedi.

4. Devlet Planlama Teşkilatı, ODTÜ'ye cami projesini "olumlu" buldu, "Caminin temeli, Kral Fahd'ın ülkemizde bulunduğu tarihlere rastlatılırsa iyi olur," dedi.

5. DPT, cami demeğinden bir albüm yapılmasını istedi, hazırlanan albüm Cumhurbaşkanı Evren'e sunuldu.

6. Dışişleri Bakanlığı, "Dini amaçlarla başka ülkelerden yardım alınmasına" karşı çıktı.

7 Rabıta'nın TBMM mescidine gönderdiği ve izine rastlanmayan 20 milyon liranın İçişleri Bakanlığı'nın onayıyla ODTÜ camisine aktarıldığı ortaya çıktı.

Levent Şahverdi Arşivi

ANKARA- Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde inşa edilecek İslâm Kültür Merkezi'nin Dünya İslâm Birliği (Rabıta) tarafından 1 milyon riyal (210 milyon lira) bedelle finanse edildiği, ancak Dışişleri Bakanlığı'nın "dini amaçlarla başka ülkelerden yardım alınmasına" karşı çıktığı belirlendi. Ancak Rabıta'dan sağlanan 1 milyon riyali kullanan ODTÜ Cami ve İslâm Merkezi Yaptırma Derneği Başkanı Fikret Çulhaoğlu, inşaatın devam ettiğini bildirdi. ODTÜ Rektörü Prof. Gönlübol ise projenin durdurulduğunu öne sürdü. Bu arada Rabıta'dan TBMM Camii için sağlanan ve kayıp olduğu belirtilen 20 milyon liranın ise İçişleri Bakanlığı'nın onayıyla ODTÜ Camii'ne aktarıldığı ortaya çıktı.

Rabıta Örgütü'nce Türk-Arap Bankası aracılığıyla ODTÜ Cami ve İslâm Merkezi Yaptırma Derneği hesabına yatırıldığı anlaşıldı.

Bu arada Dışişleri Bakanlığı'nın yazısında "ODTÜ bünyesinde bir cami ve İslâm Merkezi kurulmasının Suudi Arabistan'dan sağlanacak nakdi yardımın amacına uygun biçimde kullanılmaması ihtimalini akla getirdiği" belirtildi. Dışişleri Bakanlığı'ndan ODTÜ'ye bu yazı gönderilirken, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşar Yardımcısı İmdat Akmermer'in ODTÜ Rektörlüğü'ne yazdığı yazıda "ODTÜ içinde gerçekleşmesini planladığınız külliye projesi, ilgi ve takdirle karşılanmıştır" denildi.

DPT'nin Akmermer'in imzasını taşıyan bir başka yazıda şu görüş yer aldı:

"Külliyenin inşa masraflarının karşılanmasında Suudi Arabistan hükümetinin önemli katkı sağladığı göz önünde bulundurularak külliyenin temel atma töreninin kralın Türkiye'yi ziyareti tarihlerine rastlatılmasının" gerektiği belirtildi.

ODTÜ kampusu içinde İslâm Kültür Merkezi yapma girişimleri, bu üniversitede daha önce öğretim görevlisi olarak çalışan Korkut Özal tarafından başlatıldı.

Rektör Mehmet Gönlübol ile yapılan temas ve görüşmeler sonucunda cami yapımını gerçekleştirmek üzere "ODTÜ'de Cami ve İslâm Merkezi Yaptırma ve Yaşatma Derneği" kurularak başkanlığına Dr. Fikret Çulhaoğlu getirildi. 23.3.1983 günü ODTÜ rektörlüğü ve adı geçen demek tarafından imzalanan protokol gereği çalışmalar hızlandırıldı.

Protokolün amaç maddeleri arasında "Doğu ile Batının olumlu ve yararlı bir sentezini oluşturmaya katkıda bulunmak amacıyla muhtelif fikir ve inançların çeşitli yönlerden değerlendirilmesine imkan veren bir ortam oluşturmak" yer aldı.

Levent Şahverdi Arşivi

ODTÜ Cami ve İslâm Merkezi Yaptırma ve Yaşatma Derneği Başkanı Fikret Çulhaoğlu'nun ODTÜ Rektörlüğü'ne yazdığı 22 Nisan 1985 tarihli yazıda, Rabıta Örgütü'ne proje bedeli olarak 20 milyon Suudi riyali maliyet bildirildi. Ancak bu paradan, önce proje başlangıcı için söz konusu dernek hesbına Türk-Arap Bankası'na 25 Ağustos 1983 tarihinde bir milyon riyal (bugünkü karşılığı 210 milyon lira) yatırıldı. Bu paranın 14 milyon 340 bin lirası proje yapımı için ayrıldı.

ODTÜ'deki cami yapımına ayrıca Diyanet Vakfı'nca 150 milyon lira ayrıldı. Bu paraların tamamı kullanıldı. Caminin maketleri hazırlanarak Emek İnşaat ile anlaşmaya varıldı. Dernek yazısında ayrıca, bu projenin "Sayın Cumhurbaşkanımızın himayelerinde İslâm Ülkelerine Ekonomik İlişkileri Geliştirme Dairesi'nin çalışma sahasında bulunduğu" güvencesi de verildi.

Dünya Mescitler Yüksek Konseyi'nin Mekke'de toplanan onuncu genel kurulunda "ODTÜ ve Ankara Üniversitesi'nde birer cami yaptırılması, İslâmi eğitim veya okullara yardım sağlanması ve genel sekreterin Türkiye'yi ziyareti sırasında gördüğü hafız yetiştirme okullarının; eğitim sisteminden İslâm alemindeki öteki ülkelerin de faydalanması" konuları genel kurul kararı olarak benimsendi. Bu konu Tayyar Altıkulaç imzalı, 1 Mayıs 1985 gün ve B-191-02 sayılı yazısı ile DPT Müsteşarlığına bildirildi. Bunun üzerine DPT, 8 Mayıs 1985 gün ve 85-2444 sayılı yazısı ile ODTÜ Rektörlüğü'ne başvurarak şu görüşlere yer verdi:

"ODTÜ içinde İslâm Kültür Merkezi finansmanı için Dünya İslâm Birliği yetkilileri ile yapılan görüşmelerde adı geçen kuruluştan yardım alınabileceği anlaşılmış bulunmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 1.5.1985 gün ve 098 sayılı yazısı ekinde gelen, Dünya Mescitler Yüksek Konseyi'nin 10. genel kurul kararının ilgili maddesinin tercümesi ilişikte gönderilmektedir. Buna ilave olarak ODTÜ Cami ve İslâm Merkezi Yaptırma ve Yaşatma Derneği imkanları ile Diyanet Vakfı'nın yardımı ve Devlet Planlama Teşkilâtının olumlu yaklaşımı da sağlanacaktır.

Bu sebeple merkezin finansmanı konusunda tereddüt edilmesine ve İslâm Kalkınma Bankası'na sunulacak olan 'laboratuvar cihazlarının yenilenmesi' projesine 'İslâm Kültür Merkezi' projesinin eklenmesine gerek görülmemektedir.

Yapılmakta olan çalışmalara bu çerçevede devam edilmesini ve temel atmak konusu ile ilgili olarak Sayın Cumhurbaşkanımıza takdim edilmek üzere dernek tarafından hazırlanacak, merkez hakkındaki bilgi ve görüntüler ihtiva eden bir albümün en kısa zamanda teşkilatımıza gönderilmesini rica ederim."

Levent Şahverdi Arşivi

Korkut Özal'ın 15 Haziran 1981 tarihinde ODTÜ Rektörlüğü'ne sunduğu öne sürülen iki sayfalık yazı, "ODTÜ'de kurulması düşünülen külliye üzerine düşünceler" başlığını taşıyor. Bu yazıda ODTÜ'de bir cami, enstitü, çalışma ve ikamet yerleri, kütüphaneden oluşan külliye kurulmasının yararları anlatılıyor. Külliyenin kurulmasının üniversitenin İslâm ülkelerindeki kuruluşlar ile işbirliği tesisi açısından da yararlı olacağı vurgulanıyor.

Öte yandan, ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Mehmet Gönlübol, cami ve İslâm merkezi yaptırma projesinin durdurulduğunu ısrarla belirtirken, ODTÜ Cami ve İslâm Merkezi Yaptırma ve Yaşatma Derneği Başkanı Çulhaoğlu, "Bize durdurulması için rektörlükçe herhangi bir yazı ya da talimat olmadı" dedi. Rektör Gönlübol, "Projenin gerçekleştirilmesine baştan beri karşıydınız, neden durdurulması bu yıla kadar uzadı?" sorusuna, "Ben 1982'de göreve başladım. Projenin gerçekleştirilmesine karşı olduğumuzu belirttim. Bu konuda derneğe de bildirimde bulunduk. Herhangi bir biçimde bu projenin gerçekleştirilmesi söz konusu değildir" karşılığını verdi. Prof. Gönlübol, "Biz durdurmuşuz, o demek nasıl yapabilir" diye konuştu.

Dernek Başkanı Fikret Çulhaoğlu ise, Gönlübol'un söylediklerinin tersine cami yapım projesine önümüzdeki aylarda devam edileceğini öne sürdü. Çulhaoğlu, daha önce TBMM Camii'ne Rabıta Örgütü'nce tahsis edilen 20 milyon riyalin 12 Eylül döneminin araya girmesiyle gerçekleştirilemediğini, bu paranın bir bölümünün ODTÜ Cami ve İslâm Merkezi yapımına transfer edildiğini anlattı. Çulhaoğlu, bunun İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile gerçekleştiğini, cami yapımı için para gerektiğinde Suudi Arabistan yetkililerine başvurularak gerektiği kadar para alınabildiğini söyledi. Çulhaoğlu, bu paranın oluşturulan bir "komisyon" denetiminde bulunduğunu ve bugüne kadar bir bölümünün harcandığını, önemli bir bölümünün halen bankada olduğunu söyledi. Çulhaoğlu, ayrıca Korkut Özal'ın cami yapım projesi ile ilk aşamada ilgisi olmadığını, bu girişimin Prof. Gönlübol öncesi dönemde başlatıldığını bildirdi.

21.3.1987

İNÖNÜ: PEŞİNİ BIRAKMAYIZ

SHP Genel Sekreteri Sağlar: "Cumhurbaşkanı istifa etmeli" dedi.

Evren İnönü'yü Köşk'e çağırdı

Levent Şahverdi Arşivi

İnönü: İmzayı atan kimse sorumluluktan kaçamaz. Çünkü o imzayı atmasaydı iş yürümeyecekti. Şüphe yok ki sorumludur.

Fikri Sağlar: Cumhurbaşkanlığı makamına karşı güven bunalımı doğmuştur.

Bülent Ecevit: Türkiye, demokrasiden ayrılınca, Batı Avrupa ile ilişkileri bozulduğu ve uluslararası ilişkilerindeki denge sarsıldığı için büyük ölçüde şeriatçı İslâm ülkelerinin etki alanına girmiştir. Rabıta ile ilişki büyük bir sorumsuzluk örneğidir.

Hüsamettin Cindoruk: Yurt dışındaki bir örgütün din adamlarına maaş vermesi fevkalade yanlıştır. Üstelik bunun bilerek karamameye bağlanması da laik devlet ilkelerine aykırıdır. Yakışır bir iş değildir, yanlış bir iştir

ANKARA Cumhuriyet Bürosu) - Sosyal Demokrat Halkçı Parti Genel Başkanı Erdal İnönü, yurt dışındaki Türk imamlarına şeriatçı Rabıta örgütü tarafından maaş ödenmesi olayıyla ilgili olarak. "İmza atan herkes sorumludur. Sorumluların peşini bırakmayacağız" dedi. Erdal İnönü'nün bu açıklamasından önce SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar da Cumhurbaşkanlığı makamına ilişkin bir güven bunalımı doğduğunu öne sürerek, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in istifasını istedi. Bu arada Cumhurbaşkanı Evren'in SHP Genel Başkanı İnönü'yle bugün saat 11.00'de Çankaya Köşkü'nde ani bir görüşme yapacağı öğrenildi. Cumhurbaşkanı Evren'in daveti, dün SHP Genel Merkezi tarafından basına duyuruldu. Görüşmenin Rabıta olayıyla ilgili olması bekleniyor.

Eski Başbakan Bülent Ecevit, olayı "büyük bir sorumsuzluk örneği" olarak niteledi, gericiliğin ara dönemlerde yükseliş kaydettiğini yineledi. Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk ise, olayın laiklik prensibine aykırı olduğunu söyledi.

SHP Genel Merkezi'nde gazetecilerin "Rabıta Olayı" hakkındaki sorularını yanıtlayan Erdal İnönü. olayın laikliğe aykırı bir davranışa ara dönem yetkililerince izin verildiğini ortaya çıkardığını belirtti. İnönü, "Sorumluluk zinciri içinde durum nedir? Bunu görmemiz gerekir. Henüz görmedik. Hepimiz tepki gösteriyoruz. Sorumluların sorumluluklarını almalarını istiyoruz" şeklinde konuştu.

İddialarla ilgili bir Meclis soruşturması açılmasını isteyeceklerini ve bu nedenle belgelerin biraz daha ortaya çıkmasını beklediklerini kaydeden İnönü, "Sorumluların ortada olduğunun yaygın bir biçimde söylendiğinin" hatırlatılması üzerine de şöyle konuştu

Levent Şahverdi Arşivi

"Sorumlular ortada diye herkes için soruşturma açılmaz. Soruşturmayı belirli kişiler için açmak gerekir. Kimler için soruşturma açılacağına önceden karar vermemiz gerekir. Şimdiye kadar yapılan beyanlarda sorumlular açık değil. Soruşturma için gerekli girişimi yapacağız. Sorumluların da peşinden gideceğiz."

Erdal İnönü, "Sizce sorumluluk uygulamayı önerende mi yoksa en büyük yetkiyi taşıyan kişinin attığı imzada mı?" şeklindeki bir soru üzerine de kimsenin sorumluluktan kaçamayacağını bildirdi ve "Çünkü o imzayı atmasaydı iş yürümeyecekti. Onun için imza atan herkes sorumludur" dedi. Devlet Bakanı ve hükümet Sözcüsü Hasan Celal Güzel'in yurt dışındaki din adamlarına Rabıta Örgütü tarafından aylık ödenmesine ilişkin açıkladığı gerekçelerin "kavram kargaşasından öteye gitmediğini" savunan İnönü. "Örgütten yardım alınabilir derseniz, yardım aldığınız örgütün maksatları eninde sonunda size de bulaşır" şeklinde konuştu. Erdal İnönü. Anayasının, 12 Eylül döneminde yapılan işlemler için sorumlular hakkında soruşturma açılmasına olanak vermediğinin hatırlatılması üzerine de şöyle dedi

"Böyle meseleler hiçbir anayasa maddesiyle korunamaz. Cumhuriyetin temel ilkesine aykırı bir hareket yapılmış, ondan sonra bu hareketi yasal herhangi bir yoldan soruşturulamaz diye önleyeceksiniz. Bu olmaz. Nasıl ki anayasada, cumhuriyetin temel niteliklerinde değişiklik önerilemez deniliyorsa, bu niteliklere aykırı hareket varsa soruşturmaya kimse engel olamaz."

Erdal İnönü, "Sorumluların peşini bırakmayacağız dediniz. Buna Cumhurbaşkanı da dahil mi?" şeklindeki bir soruyu yanıtlarken de görev başındakilerin attıkları imzanın sonuçlarından sorumlu olduklarını savundu. İnönü, "Cumhurbaşkanını makamı dolayısıyla karşımıza çıkartıp 'ona da mı?' demek anlam taşımaz. Sorumlunun yaptıklarıyla ilgili soruşturmanın ne şekilde yapılacağı anayasada yazılmıştır. Bu bir ayrıcalık getirmez. Cumhurbaşkanının sorumluluğu anayasada nasıl takip ediliyorsa o şekilde takip ederiz" şeklinde konuştu.

SHP Genel Başkanı İnönü son iddiaların Cumhurbaşkanı hakkında bir güven sorunu yaratıp yaratmadığının sorulması üzerine de "Cumhurbaşkanının seçimi 7 senede bir oluyor. Güvensizlik oyu vermek gibi bir şey yok. Bu sorunun geçerliliği vicdanla ilgili bir mesele. Dolayısıyla Sayın Cumhurbaşkanının vicdanıyla ilgili bir meseledir. Bu safhada yapılacak şey, her şeyi iyice meydana çıkartmaktır" dedi.

SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar, dün Cumhuriyet'e yaptığı açıklamada, şöyle dedi

"Laik Türkiye Cumhuriyeti'nin başında bulunanlara karşı millet ve devlet nezdinde güven bunalımı doğmuştur. Gerek yayımlanan ka-

Levent Şahverdi Arşivi

rarname, gerek olayın içeriği, gerekse bu derece gerçek dışı beyan, Cumhurbaşkanlığı gibi devletin en yüce makamını zedelemiştir. Devletin en yüce makamında bulunan Sayın Cumhurbaşkanının bu derece gerçek dışı beyanda bulunması bu makamı yıpratmıştır. Bu makamın görevini kötüye kullandığı ortaya serilmiştir. Söz konusu karamamenin Resmi Gazete'de yayınlanmış olması, skandalin bir başka yüzüdür. Güven bunalımının giderilmesi ve bu makamın yıpratılmaması için yapılacak en sorumlu hareket, bu makamı terk etmek olacaktır. Sayın Cumhurbaşkanını SHP olarak istifaya çağırıyoruz."

Sağlar şöyle devam etti: "Atatürk'ün kurduğu laik Türkiye Cumhuriyeti'nin en üst makamını işgal edenlerin yarattığı bu skandal, laik cumhuriyetimizi lekelemiştir. Bunu temizlemek yine biz gerçek Atatürkçülere düşecektir. Sayın Cumhurbaşkanının bundan önce irtica konusunda yaptığı açıklamalar, Rabıta skandalından sonra gayri ciddi ve kuşku verici bir konuma düşmüştür. Sayın Cumhurbaşkanının, bir taraftan irtica konusundaki beyanları ortadayken, öbür taraftan irtica hareketine destek sağlayan Rabıta Örgütü'ne geçiş yolu açan kararnameye imza atması, affedilmez ve onulmaz bir yara olarak kalacaktır."

Ecevit, dün Cumhuriyet'e yaptığı açıklamada, Suudi Arabistan'daki şeriatçı bir kuruluşun, kısaca Rabıta Örgütü denen "Rabıtatül Alem-ül İslâm"ın laik Türkiye'yi ve yurt dışındaki Türkleri etkisi altına almak için giriştiği faaliyetin bilindiğini kaydederek, şunları söyledi:

"Laik cumhuriyetimizin din alanındaki bazı görevlerini yerine getirmek için, resmen bu kuruluştan yardım aldığı ve kamu görevlisi durumundaki bazı din adamlarına aylıklarının bu örgüt tarafından ödenmesinin kabul edilmiş olduğu da şimdi açıkça ortaya çıkmıştır. Bu büyük bir sorumsuzluk örneğidir."

Yapılan açıklamalara göre, bu yoldaki ilk adımın, 12 Eylül 1980 askeri müdahalesinden kısa bir süre önce atıldığını, fakat asıl uygulamaya askeri yönetim döneminde geçildiğini anımsatan Ecevit, şu görüşlere yer verdi:

"11 Ocak günü Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan uzun bir yazımda, laiklikten en büyük ödünlerin, askeri müdahale dönemlerinde, özellikle son müdahale döneminde verildiğini, bazı örnekleri ve kanıtlarıyla açıklamıştım. Aynı zamanda, anayasaya 'evet' oyları için, bazı şeriatçı kuruluşlarla pazarlığa girişildiğinin anlaşıldığına da değinmiştim.

Şimdi bu ödünlerin yeni bir acı örneği daha kanıtlanmış oluyor.

Rabıta Örgütü ile bazı Türk kamu görevlilerine aylık ödenmesi ilişkisinin 1985'te çok partili yaşama dönüşten sonra kesilmiş olması

Levent Şahverdi Arşivi

da benim iddiamı doğruluyor. Yani, laiklikten asıl ödünler çok partili demokratik dönemlerde veya demokrasiye dönüş süreçlerinde değil, demokrasinin askıya alındığı dönemlerde veriliyor.

Türkiye, demokrasiden ayrılınca, Batı Avrupa ile ilişkileri bozulduğu ve uluslararası ilişkilerindeki denge sarsıldığı için, büyük ölçüde şeriatçı İslâm ülkelerinin etki alanına girmiştir. Rabıta Örgütü ilişkisi, bunun belirtilerinden sadece biridir.

Aynı zamanda milliyetçilik aleyhtarı olan ve özellikle de Türk milliyetçiliğini hedef alan şeriatçı çevreler, başka yollardan da Türkiye'nin laik rejimini tahribe, demokrasiye geçişini engellemeye ve Türk milliyetçiliğini söndürmeye çalışmaktadırlar.

Bu arada Suudi Arabistan'ın son yıllarda, Hatay doğumlu vatandaşlarımıza vize vermeme kararını aldığı da unutulmamalıdır. Ben defalarca, devlet ve hükümet yetkililerini, Suudi Arabistan'ın bu kararına ve uygulamasına tepki göstermeye ısrarla çağırdım. Fakat aldırış eden olmadı."

Ecevit, Rabıta Örgütü'nün dışardaki bazı din görevlilerine ve Türkiye'deki bazı kuruluşlara maddi katkısının, şeriatçı çevrelerin Türkiye ile ilgili faaliyetinin sadece bir yönü olduğunu ifade ederek şöyle dedi:

"Bu çevrelerin faaliyeti her yönüyle incelenmeli, ülkemizde hangi kamu kuruluşlarının veya özel kuruluşların, hangi derneklerin veya vakıfların, hatta belki de kişilerin, bu çevrelerden ve bu çevrelerin ardındaki devletlerden ne gibi yardımlar, bağışlar veya hediyeler kabul ettikleri saptanıp açıklanmalıdır.

Bunun için bir Meclis araştırması kaçınılmaz olmuştur.

Ayrıca bu devletlerin ve çevrelerin gerek yurt dışındaki işçilerimiz ve gençlerimiz arasındaki, gerek KKTC'deki faaliyeti de her yönüyle incelenmelidir. Yakından izlemeye çalıştığım Kıbrıs Türk basınındaki bazı yayınlara göre, KKTC'yi tanımaktan kaçınan bazı şeriatçı devletlerin ve onlara bağlı kuruluşların Kıbrıs Türk toplumunu da etkileri altına alma yolundaki çabalarını arttırdıkları ve bu olanağın kendilerine verildiği anlaşılmaktadır. Bu arada, Devlet Bakanı Sayın Hasan Cemal Güzel'in dünkü (önceki günkü) demecinde, Kıbrıs'la ilgili olarak 'Müslüman azınlık' deyimini kullanmış olmasını, talihsiz bir sürçü lisan sayıyorum. Bilindiği gibi, Türk görüşüne göre Kıbrıs Türkleri bir 'azınlık' değildir, eşit haklara sahip olması gereken bir ulusal topluluktur. Bu gibi konularda kullanılacak deyimlerin dikkatle seçilmesi uygun olur."

DYP Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk'un Rabıta olayı ile ilgili görüşü ise şöyle:

Levent Şahverdi Arşivi

"Biz Türkiye'nin memuruna maaşının, tahsisatının Hazineden verilmesinden yanayız. Hazine, istihdam ettiği, hizmet aldığı her ajanına maaşını, tahsisatını vermelidir. Oradaki özelliğin şu olduğu anlaşılıyor. Devlet, memuruna 2-3 yıl süreli ücretsiz izinler verme hakkına sahip. Bu izinleri vermesinde bir yolsuzluk yok. 1980'den önce yapılan bu. Din adamlarına ücretsiz izin veriliyor. İzin verildiği andan itibaren, ajanın devletle irtibatı mali açıdan kesilir. Özlük hakları ve sicil yönünden ilişki sürer. Cemaatlerin din adamlarına para verdiği iddiası vardır. Ama; yurt dışındaki bir örgütün din adamlarına maaş vermesi, tahsisat vermesi fevkalade yanlıştır. Üstelik bunun bilerek kararnameye bağlanması da laik devlet ilkelerine aykırıdır, laiklik prensibine aykırıdır, cumhuriyet ilkelerine aykırıdır."

21.3.1987

KIBRIS BAĞLANTISI

Haber Merkezi Rabıta rehberinde "işbirliği yapılan kuruluşlar" arasında sayılan Kıbrıs Türk İslâm Cemiyeti'nin "Rabıta"dan parasal yardım aldığı bildiriliyor. Kıbrıs Türk İslâm Cemiyetinin başkanlığını Kemal Müderrisoğlu, Genel Sekreterliğini ise milyarlık stüdyo ihalelerinde adı yolsuzluk söylentilerine karışan BRT Genel Müdürü Özer Berkem yürütüyor.

1970'li yıllarda kurulan ve Nakşibendi Şeyhi Nazım Adil Kıbrıslı ile de o günlerde sıkı bağlantısı bulunduğu için Dr. Fazıl Küçük'ün büyük tepkisine yol açan cemiyetin, şeriatı savunduğu ve Atatürk ilkeleri aleyhtarı kişileri barındırdığı belirtiliyor.

Bayrak radyosu ile televizyonundaki dini programları da, belgelere göre, 1980'den bu yana bu görüşleri savunan Kıbrıs Türk İslâm Cemiyeti hazırlıyor.

Kıbrıs Türk İslâm Cemiyeti Başkanı Müderrisoğlu, Genel Sekreter Berkem ve yönetim kurulu üyeleri, 1983 yılında cemiyetin merkezi yapılıncaya kadar Lefkoşa'da Köşklü Çiftlik'te Mehmet Akif Caddesi üzerindeki Başak Apartmanından geçici olarak iki daire satın alıp birleştirerek dershane, yatakhane, yönetim odaları yaptılar. İçini gayet lüks bir biçimde dayayıp döşediler. Cemiyet lokali olarak kullanılan burası şimdi yüz milyon liranın üzerinde değer taşıyor.

Cemiyet, yazarımız Uğur Mumcu'nun yazı dizisinde "Türk İslâm Vakfı" (Turkish Islamic Trust) yönetiminde olarak adı geçen Kıbrıslı Ramadan Hüseyin Güney'le sıkı bağlantı halinde bulunuyor. Bu bağlantıyı sağlayan kişi Londra, Almanya ve Paris'teki İslâm birlikleriyle

Levent Şahverdi Arşivi

ilişkiyi sürdüren 'Cemiyet Genel Sekreteri ve BRT Müdürü Özer Berkem. Berkem'in, Güney'in Londra'da gizli radyo kurma ve yayın yapma girişimleriyle de yakından ilgilendiği öğrenildi.

Verilen bilgilere göre zengin bir iş adamı olan Ramadan Güney, Rabıta'dan aldığı parasal yardımlarla yaptırdığı camiye "Şeyh Nazım Camii" adını veren, ancak çok geçmeden aralarında çıkan anlaşmazlık nedeniyle Şeyh Nazım ve müritlerini camiden dışlayan kişi. Bütün cemiyet yetkilileri şimdi bu camide namaz kılarken, Şeyh Nazım ve müritlerine ait Londra'da yeni bir cami var.

Kıbrıs Türk İslâm Cemiyeti, Londra'daki Şeyh Nazım ve müritleri ile Suudi Arabistan arasındaki bağlantıyı Riyad'da bulunan Kıbrıslı Hüseyin Ateşin sağlıyor.

Londra'dan sağlanan bir bilgi de Ramadan Güney'in Kıbrıslı Türklere mezar yeri sağlayan tek kişi olduğu. Londra'daki Türkler ve Müslümanlar, Güney, mezar yeri sağlamazsa Müslüman adetlerine göre gömülemiyorlar.

KKTC'de İslâmcı kadronun Türk-İslâm sentezini savunan milliyetçilerle de dayanışma içinde olduğu kaydediliyor. Öğrenildiğine göre bunların hedefleri tek bir cephe halinde BRT'yi ele geçirmek, vakıflar ve müftülüğü kontrolleri altına almak, gazete ve okul yönetimlerinde yuvalanma girişimlerini güçlendirmek.

21.3.1987

ODTÜ CAMİSİ İÇİN 3 İDDİA

1. Cami projesini Evren'e DPT Müsteşarı Yusuf Özal sundu.
2. Rabıta'dan gelen 1 milyon riyalin kullanma iznini eski İçişleri Bakanı verdi.
3. Cami derneği başkanı, projenin durdurulmadığını söyledi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Rabıta desteği ile İslâm merkezi kurulması ve cami yaptırılması olayı yeni boyutlar kazandı. Edinilen yeni bilgilerle olay şöyle gelişti:

1. ODTÜ'ye cami yaptırılması projesinin DPT Müsteşarı Yusuf Bozkurt Özal tarafından Cumhurbaşkanı Kenan Evren'e sunulduğu ve Evren'in Yusuf Özal ile bu konuyu, İslâm Ülkeleri Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi çalışmalarının ele alındığı bir brifingte

Levent Şahverdi Arşivi

görüştüğü öğrenildi. Komitenin başkanlığını yürüten Cumhurbaşkanı Evren'in, ODTÜ'ye İslâm merkezi kurulması ve cami yaptırılması konusundaki görüşü ise belirlenemedi.

2. DPT Müsteşar Yardımcısı İmdat Akmermer, projeyi, ülke açısından yararlı gördüğü için desteklediğini açıklarken, "üst makamlardan aksine görüş gelmediği sürece de destekleyeceğim" dedi. Akmermer'in bu açıklaması, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in aksine bir görüş bildirmediği şeklinde değerlendirildi.

3. Korkut Özal da, bakanlığı sırasında ODTÜ'de cami kurulması yolunda çaba gösterdiğini açıkladı; ilgili çevrelere 'görüş verme' düzeyinde yardımcı olmayı halen sürdürdüğünü söyledi.

4. ODTÜ Cami ve İslâm Merkezi Yaptırma ve Yaşatma Derneği Başkanı Fikret Çulhaoğlu, projenin durdurulduğuna ilişkin söylentileri yalandı ve Rabıta'dan alınan, Türk-Arap Bankası'na yatırılan 1 milyon riyalin derneğe gelir sayılması için İçişleri Bakanlığı'ndan resmi izin çıkartıldığını açıkladı.

5. ODTÜ Rektörü Prof. Mehmet Gönlübol, "Ben başından beri cami yapımına karşıyım" şeklinde konuştu. Ancak, konuya ilişkin hazırlanan protokolde Prof. Gönlübol'un imzası olduğu saptandı.

Enis Berberoğlu'nun haberine göre ODTÜ'deki İslâm merkezinin kuruluşunu üstlenen dernek yönetimi, 1985 yılında DPT'ye başvurdu. Dernek yöneticisi Fikret Çulhaoğlu, teşkilatta İslâm Ülkeleri Ekonomik İşbirliği Başkanlığı adıyla yeni bir birimin oluşturulduğuna işaret ederek, kendi projelerinin amaçları arasında da İslâm ülkeleri ile ilişkileri geliştirmenin bulunduğunu belirtti. DPT, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in başkanlığını yürüttüğü İslâm Ülkeleri Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi'nin (İSEDAK) amaç ve çalışmaları yönünden böyle bir projeyi uygun gördü. DPT Müsteşar Yardımcısı İmdat Akmermer, demekten Cumhurbaşkanı Kenan Evren'e iletilmek üzere bir dosyanın hazırlanmasını istedi. Derneğin hazırladığı ilk dosya beğenilmedi. Dosya yeniden düzenlenince DPT'nin bir gerekçe yazısıyla birlikte Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği'ne sunuldu. Cumhurbaşkanlığı konuya ilişkin olarak DPT'den ek bilgi talep etti. Konu, Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile DPT Müsteşarı tarafından İSEDAK çalışmalarının ele alındığı bir brifingte görüşüldü, Evren'e ODTÜ İslâm Merkezi ve cami projesine ilişkin bilgi verildi.

ODTÜ İslâm Merkezi ve cami yapımı projesi konusunda bilgisine başvurulan DPT Müsteşar Yardımcısı İmdat Akmermer, bir soru üzerine şunları söyledi:

"Bu proje hayli ilerledikten ve temel safhasına gelindikten sonra DPT'ye intikal etmiştir. Projenin maksatları arasında İSEDAK'ın amaç ve çalışmalarını kolaylaştırabilecek hususlar mevcuttur. Projenin dev-

Levent Şahverdi Arşivi

letimizin amaçlarına ve laikliğe aykırı bir yanı yoktur. Projenin finansmanı ile ilgili olarak vaktiyle ODTÜ Rektörlüğü'nde Diyanet İşleri Başkanlığı, Odalar Birliği, Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Başkanlığı gibi yardım yapabilecek kuruluşların temsilcilerinin iştirakiyle bir toplantı yapılmıştır. Projenin en önemli finansman kaynağı, Kocatepe Camii'nin inşasında olduğu gibi, aziz milletimizin bu gibi eserlerin yapımında gösterdiği yakın alaka ve yardımlardır. Dost ve kardeş bir ülkenin resmi bir kuruluşunun böyle bir eserin finansmanına bir ölçüde katkı sağlaması projenin yararını ortadan kaldırmaz. Projenin bugünkü maliyeti 3 milyar liranın üzerindedir. Bir üniversite arazisi üzerine inşa edilecek, bitiminde üniversiteye devredilecek ve faaliyetleri üniversitenin denetiminde bulunacak böyle bir tesisin realize edilmesini, dünyanın her ülkesi ile geliştirmeye çalıştığımız gibi, İslâm ülkeleriyle ekonomik, ticari, sosyal ve hatta siyasal ilişkilerimize olumlu katkı sağlayacak mahiyette ve ülkemiz açısından yararlı gördüğüm için destekledim ve üst makamlardan aksine görüş gelmediği sürece de destekleyeceğim. Projenin esas finansman kaynakları milli kaynaklarımızdır. Önemli olan projenin kendisidir."

Ümit Aslanbay, konuyu ODTÜ Cami ve İslâm Merkezi Yaptırma ve Yaşatma Derneği Başkanı Fikret Çulhaoğlu ve ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Mehmet Gönlübol ile görüştü. Çulhaoğlu, sorularımızı şöyle yanıtladı:

Bu iş için R.abıta'dan ne kadar para alındı?

Çulhaoğlu- 20 milyon riyal değil o, 1 milyon riyal. O da Türk-Arap Bankası'nda durmaktadır.

Dünya İslâm Birliği'ne bir yazı yazmışsınız, onun belgesi elimizde. Burada proje bedelini soran örgüte 20 milyon riyal (4 milyar Türk Lirası) maliyete çıkacağı belirtilmiş. Ne diyorsunuz?

Çulhaoğlu- 20 milyon riyal maliyet bildirdik, ama bunun hepsinin onlar tarafından verilecegi diye bir şey yok. Başka kaynaklar da var.

Ne gibi kaynaklar?

Çulhaoğlu- Bizim kaynaklarımız, Diyanet Vakfı gibi, Türkiye Odalar Birliği gibi ve İstanbul'daki hayırseverler...

Dünya İslâm Birliği'nin bu olayla ilgisi nasıl oldu?

Çulhaoğlu- Dünya İslâm Birliği (Rabıta) Sayın Başkanı buraya geldiğinde projeden bahsedildi, projeyi o da beğendi. Sayın Rektör takdim ettiler. Ne kadar paraya ihtiyacı olabilir diye sordular, o zaman o kadar paraya mal olabilir, 20 milyon riyal diye bir tahminde bulunuldu. Tamamı Suudi Arabistan'dan, Rabıta'dan temin edilecek diye bir şey yok.

Bir de 1 milyon riyal var ortada. O nedir?

Çulhaoğlu- Bu Meclis camiine gelen 1 milyon riyaldir. Sonradan buraya cami yapılması işi olmayınca, ODTÜ'de yapılacak bu cami için tahsis edildi. Bu ayrıca istenmiş bir para değil. 1980'den evvel Mecliste böyle bir çalışma vardı. Meclis fesholunca, dolayısıyla bu para yeni bir hayır teşekkülüne verildi, Suudi Arabistan tarafından. Buradan böyle bir paranın olduğu haber alındı ve istendi. Sonra buraya tahsis oldu. Ama para elan Türk-Arap Bankasındadır. Sonra bu para İçişleri Bakanlığı'ndan alınan izin ile alınmıştır. Dernekler Kanunu'na göre dışarıdan para alınamayacağı için İçişleri Bakanlığı'ndan resmen izin alınmıştır.

Ne zaman alındı bu izin, tarihini hatırlıyor musunuz? Bu hükümet döneminde mi?

Çulhaoğlu- Vallahi tam hatırlamıyorum. İşte o zaman Dernekler Kanunu yeni çıktı. O kanuna uygun olarak İçişleri Bakanlığı'ndan izin aldık. Son hükümet döneminde değil, daha evvelki hükümet döneminde.

Bülend Ulusu döneminde mi?

Çulhaoğlu- Vallahi onu bilemiyorum. Ezbere konuşmayayım. Bu girişim eskidir zaten. Rektör Mehmet Kıcıman zamanında başlamıştır. Hayırlı bir girişimdir. ODTÜ'de çeşitli İslâm memleketlerinden gelen talebeler var. Bu örgüt (Rabıta) daha önce Kocatepe Camii'ne yardım etmişti. Bu düşünceyle onlara başvuruldu ve onlar da ODTÜ'ye tahsis ettiler.

Peki, Rektör Bey bu projenin durdurulduğunu söylüyor. Size bir şey intikal etti mi?

Çulhaoğlu- Bize bir şey intikal etmiş değil. Protokoller imzalanmış. Hazırlıklar var, projeler var, masraflar var. Dernek, bütün tesisleri yaptıktn sonra protokole göre, mülkiyetini olduğu gibi üniversiteye devredecektir.

ODTÜ Rektörü Prof. Gönlübol'un sorularımıza verdiği yanıtlar da şöyle

İslâm Kültür Merkezi ve cami yapımı ne durumda?

Gönlübol- Kesinlikle böyle bir şey yok.

Merkez ve cami yaptırılmayacak mı?

Gönlübol- Yaptırılmamasına karar verilmiştir 1981 yılında eski rektör zamanında yapılmış bir şey bu. Bizim zamanımızda yaptırılmamasına karar verdik. Bu yolda da Dışişleri Bakanlığı'na yazı yazdık.

Dışişleri'nin karşı çıkması üzerine projeden vazgeçildiği söyleniyor.

Gönlübol- Hayır, öyle bir durum kesinlikle yok. Bu bizim görüşümüzdür. Biz karar verdik. Dışişleri Bakanlığı'nın yazısı üzerine verilmiş bir karar değildir.

Levent Şahverdi Arşivi

Cami yaptırma teklifi ne zaman geldi?

Gönlübol- Cami yaptırma konusunda benden önce Suudi Arabistan'ın böyle bir teklifi olmuş olabilir. Biz göreve geldiğimizden beri böyle bir şeyi yaptırmamayı kafamıza koyduk. Yaptırmamaya karar verdik.

Yapılmayacağı hakkında bir yazı bulabilir miyiz sizden?

Gönlübol- Bilmiyorum, bir bakayım. Aslında sizin elinizdeki belge yeter. Şunu söyleyeyim, kesinlikle ODTÜ'de böyle bir şey olmayacak.

Ahmet Tan'ın haberine göre. ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Mehmet Gönlübol'un, Rabıta desteği ile ODTÜ'de cami yapımına "baştan beri karşı olduğunu" ifade etmesine rağmen, konuya ilişkin hazırlanan protokolde imzası olduğu saptandı.

ODTÜ Cami ve İslâm Merkezi Yaptırma ve Yaşatma Derneği'nce DPT'ye gönderilen yazıda, Prof. Gönlübol'un cami yapımı için "bilhassa" gösterdiği "yakın alaka" vurgulanırken, dernek yetkilileri ile ODTÜ yetkililerinden oluşan bir "koordinasyon kurulu" kurulduğu da ortaya çıktı. Koordinasyon kurulunun, İslâm merkezinin mimari ve inşaat projelerinin oluşturulmasında "sürat" ve "ahenk" sağlaması amaçlanırken, bir de "danışma kurulu" oluşturulduğu belirlendi. Danışma kuruluna da dernek ile ODTÜ arasındaki "ahengi tesis etme" görevi verildi.

Faruk Bildirici'nin sorularını yanıtlayan Korkut Özal, ODTÜ'de ve Bakanlıkta bulunduğu sırada ODTÜ'de cami kurulması için çaba harcadığını söyledi. Korkut Özal'ın bu konudaki sorulara yanıtları şöyle:

ODTÜ'de bir camiyi de kapsayan külliye kurulması konusunda 1981 yılında rektörlüğe yazılı öneride bulunduğunuz doğru mu?

K. Özal- O öneri benim değil. O çok eskiden gelen bir proje. ODTÜ'de hocalığım sırasındaki gelişmeleri biliyorum, ama ondan sonraki gelişmelerin ne mahiyette olduğunu bilmiyorum. Orada bir ibadethane kurulması meselesi 1971'den önceki hocalığım sırasında vardı. Hatta sonradan bir mescit kuruldu sanıyorum.

Elimizde bulunan ve size atfedilen belge 'Kurulması Düşünülen Külliye Üzerine Düşünceler' başlığını taşıyor.

K. Özal- Böyle bir şeyi ne ben yazdım ne de Rektörlüğe görüş bildirdim. Bana bir çok şey izafe ediliyor. Bu da onlardan biri olsa gerek.

Üniversitede olduğunuz yıllarda bu çalışmaları destekliyor muydunuz?

K. Özal- Orada uzun yıllar hocalık yaptığım için bizim ilgilendiğimiz, daha çok ODTÜ'nün bu meselelerini daha iyi bildiğim için bana soruyorlardı. Onun dışında külliyenin ayrıntılarını bilemiyorum.

Levent Şahverdi Arşivi

Daha sonraki yıllarda yurt dışından kaynak bulunması için yardımınız istendi mi?

K. Özal- Hayır. Öyle bir şey zaten söz konusu değil. Fakat bu işi yapanların bizden ziyade yurt içinden ve yurt dışından bu işe yardım yapabilecek kaynakları aramış olmaları lazım. O bizim yardımımızla yapılacak iş değil. Özet olarak ben hoca, olduğum yıllarda ODTÜ'de bir cami kurulması çalışması ile ilgilendim, gayret ettim. Hatta hocalıktan ayrıldıktan sonra da gerek siyasette bulunduğum, bakan olduğum yıllarda ilgimi devam ettirdim. Fakat bu projenin ayrıntılarını bilmiyorum. Duyuyorum, işitiyorum ama ayrıntılarını bilmiyorum. Bana bundan 7-8 sene önce de fikir sormuşlarsa da söylemişimdir. Onun dışında bir ilgim yok.

Sözünü ettiğiniz fikir belirtme işini yazılı olarak da yaptığınız olmadı mı?

K. Özal- Hayır. Benim imzam tahtında öyle bir şey varsa ben de görmek isterim. Benim söylediğim fikir de şudur: Bir büyük üniversiteye bir ibadethane gerekir. Benim ilgilendiğim odur.

22.3.1987

ÇANKAYA'DA RABITA GERİLİMİ

1. Cumhurbaşkanı Evren, SHP Genel Başkanıyla görüşmesini iptal etti. Gerekçe: "Görüşmeyi gereksiz bulduk."

2. SHP Genel Başkanı İnönü, "Cumhurbaşkanından doyurucu açıklama bekliyoruz. O zaman güven devam eder" dedi.

Çankaya Cephesi: Cumhurbaşkanlığı Özel Kalem Müdürü Ali Tuygan, dün sabah Evren-İnönü randevusundan yarım saat önce Erdal İnönü'yü evinden aradı, "Lütfen zahmet edip gelmeyiniz" dedi. Evren'in basın müşaviri Ali Baransel ise bir açıklama yaparak, "Sayın Cumhurbaşkanımız görüşmeyi gereksiz bulmuşlardır" dedi.

SHP cephesi: SHP Genel Başkanı Erdal İnönü. "Sayın Cumhurbaşkanından benim beklediğim, aslında bir açıklama yaparak bu konudaki görüşlerini ortaya koymasıdır. Cumhurbaşkanı, uluslararası teokratik bir düzen örgütünden para almanın yanlış olduğunu ifade etmelidir" dedi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in istifasının istenmesiyle başlayan **"Rabıta bunalımı"** dün Cum-

Levent Şahverdi Arşivi

hurbaşkanı Evren'in SHP Genel Başkanı Erdal İnönü ile yapacağı görüşmeyi iptal etmesinden sonra yeni boyutlara ulaştı. Çankaya Köşkü'nden yapılan açıklamada, SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın Rabıta olayı nedeniyle Cumhurbaşkanının istifasını istemesi üzerine Kenan Evren'in konuyu Erdal İnönü ile görüşmek istediği, ancak İnönü'nün Sağlar'ın görüşlerini destekler açıklamalarının gazetelerde yer almasından sonra Evren'in "gereksiz" bularak bu görüşmeden vazgeçtiği bildirildi.

SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, dün sabahki görüşmenin iptalinden sonra "Sayın Cumhurbaşkanı; uluslararası teokratik bir düzen örgütünden para almanın yanlış olduğunu ifade etmelidir. Ancak o şekilde halk güven duymaya devam eder" dedi. Cumhurbaşkanından, konuyla ilgili doyurucu bir açıklama yapmasını isteyen Erdal İnönü, olayın laik Türkiye Cumhuriyeti'ni zedelediğini belirtirken, konuyu Meclise götürüp kararnamede imzası bulunanların sonuna kadar peşinde olacaklarını yineledi. İnönü, olayın kamuoyunda "Rabıtagate" olarak adlandırıldığını da söyledi.

SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın önceki gün: "Laik Cumhuriyetin başında bulunanlara karşı millet ve devlet nezdinde güven bunalımı doğduğunu, Cumhurbaşkanının Rabıta konusunda gerçek dışı beyanda bulunmasının makamını yıprattığını, görevini kötüye kullandığını ortaya serdigini, bu nedenle yapacağı en sorumlu hareketin bu makamı terk etmek olacağını" söylemesi üzerine başkentte dikkatler Çankaya Köşkü'ne çevrildi. Sağlar'ın sözleri Köşke ulaşırken parti içi bir toplantıdan çıkan Erdal İnönü de yine önceki gün saat 18.30'da gazetecilerin sorusu üzerine, "İmzayı atan kimse sorumluluktan kaçamaz. Çünkü o imzayı atmasaydı, iş yürümeyecekti. Şüphe yok ki sorumludur. Peşini bırakmayacağız" dedi.

Aynı gün saat 19.10'da Cumhurbaşkanının Özel Kalem Müdürü Ali Tuygan'ın Erdal İnönü'yü telefonla arayarak, Cumhurbaşkanının dün sabah için kendisiyle görüşme isteğini bildirdiği öğrenildi. Bu arada İnönü'nün gazetecilerin sorularını yanıtlarken Cumhurbaşkanına yönelik sözleri de köşke ulaştı ve bu konudaki haberler dün gazetelerde yayımlandı.

Dün sabah Evren-İnönü görüşmesinin yapılması beklenirken, Özel Kalem Müdürü Ali Tuygan'ın İnönü'yü evinden telefonla arayarak, "Cumhurbaşkanı'nın gazetelerde İnönü'nün demecini gördüğünü, bu nedenle sabah yapmayı istediği görüşmeyi iptal ettiğini" bildirdiği öğrenildi. İnönü ile Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürü arasındaki telefon görüşmesi şöyle oldu:

Tuygan - Sayın İnönü, lütfen zahmet edip gelmeyiniz.

İnönü - Niye?

Levent Şahverdi Arşivi

Tuygan Genel sekreterinizin dünkü beyanlarından sonra Sayın Cumhurbaşkanı sizden bilgi alacaktı. Ancak bugün beyanlarınızı görünce bu görüşmeyi yapmaktan vazgeçti.

İnönü, bu bildirim üzerine evinden doğruca SHP Genel Merkezi'ne giderek başkanlık divanı üyeleri ile kısa bir sohbet toplantısı yaptı ve gelişmeleri anlattı.

Bu arada dün saat 11.00'de Cumhurbaşkanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri Ali Baransel de görüşmenin iptaline ilişkin olarak basın mensuplarına şu açıklamayı yaptı:

"Sayın Cumhurbaşkanımız SHP Genel Başkanını, partisinin sayın genel sekreterinin dün kamuoyuna yansıyan görüşmelerinin niteliği hakkında bilgi almak için Çankaya Köşkü'ne davet etmişlerdi.

SHP Sayın Genel Başkanı'nın aynı konuda basın mensuplarının sorularını cevaplandırırken kullandığı ifadeler üzerine Sayın Cumhurbaşkanımız kendileri ile görüşmeyi gereksiz bulmuşlardır."

Ali Baransel, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in Rabıta olayını incelettiğini, ortaya çıkacak duruma göre, önümüzdeki günlerde bir açıklama yapılabileceğini de söyledi.

Edinilen bilgilere göre Çankaya Köşkü'nde kurulan özel bir komisyonda Rabıta olayı her yönüyle inceleniyor. Ancak köşk ile SHP arasında dün ortaya çıkan bunalımdan sonra Cumhurbaşkanı Evren'in konu üzerinde hassas bir şekilde durduğu belirtiliyor. Çankaya Köşkü'ndeki incelemelerde, olayın 12 Eylül'den bu yana geçirdiği bütün aşamalar ve Cumhurbaşkanı Evren ile olan ilintileri üzerinde duruluyor.

Erdal İnönü, SHP Ankara İl Başkanlığı'nca düzenlenen Sosyal Demokrat Düşünce Forumu konulu toplantının açılışında yaptığı konuşmada Rabıta Skandalı ile ilgili son gelişmeler üzerinde durdu ve Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in bu konuda kendisiyle görüşmek istemesine karşın sonradan bu konudaki randevunun iptal edildiğini anlattı. İnönü, ilk Rabıta kararnamesini imzalayan hükümetin Başbakanı Süleyman Demirel'in "Bizim hazırladığımız kararnameyi uygulamaya vaktimiz olmadı. Bizden sonraki hükümetler uyguladı" sözlerini "inci" olarak niteledi ve "Alıştığımız üslup içinde Sayın Demirel yorum getirmiş" diye değerlendirdi.

Rabıta skandalı ilk ortaya çıktığında bütün devlet sorumlularının önce haberleri olmadıklarını söyleyip hatırlamadıklarını, ancak açıklamalar arka arkaya gelince yavaş yavaş hatırlamak durumunda kaldıklarını belirten İnönü, yapılan yorumlar ile de birbirinden ilginç incilerin ortaya döküldüğünü söyledi. Olayın sorumlularının, "Haberimiz yoktu, biz kararnameyi imzalarken bir İngilizce ismi vardı, bunun ne anlama geldiğini bilmiyorduk, kararnameler o kadar arka arkaya geli-

Levent Şahverdi Arşivi

yordu ki incelemeye vaktimiz yoktu. İmzalayıp verdik" biçimindeki açıklamaların devlet adamı ciddiyetine ve Türk halkının dinlediğini anlayacak bilinci olduğu yaklaşımına yakışmadığını kaydetti.

SHP Genel Başkanı, Özal hükümetinin de uygulamayı iki yıl sürdürdüğünü belirterek, "Bütün bunlar konuyu başından beri yürütenlerin yanlış yolda olduklarını, bunu göğüsleyecek cesareti, ilkesel davranışı gösteremediklerini. ortaya koyuyor" dedi. İnönü, Hükümet Sözcüsü Hasan Celal Güzel'in Rabıta'dan imam maaşı ödenmesini savunan sözlerini de, "Bir başka harika" olarak niteledi ve "Bir devlet, kendi temel ilkelerine aykırı politika yürüten bir örgütten şimdilik para alıyorum, bundan kimse zarar görmez derse, kendi temel ilkelerini yürütecek gücü olmadığını açıkça gösterirse, devlet olmaz. Bu devlet kimseden saygınlık, saygı görmez ve bu devletin başındakiler elbet bu davranışı açıklamak zorunda kalırlar" diye konuştu.

Olayın "Rabıtagate" olarak adlandırıldığını belirten İnönü, parti olarak konunun üzerine gideceklerini bildirdi ve Meclis'teki araştırma ve soruşturmalarla olayın her dönemdeki sorumlularının ortaya çıkarılacağını söyledi. Devletin temel ilkelerine sahip çıkmayan ve koruyamayanların kim olduklarının gösterilmesi gerekliliğine dikkati çeken İnönü, Cumhurbaşkanı'nın durumu konusunda ise şunları söyledi:

"Bu konuda Sayın Cumhurbaşkanı'nın duyarlı olduğunu da biliyoruz. Ara dönemde Sayın Cumhurbaşkanı başka sorumluluk taşıyordu. Onun için olayların açıklanmasında Sayın Cumhurbaşkanı'nın daha doyurucu bir açıklama yapmasını bekliyorum."

İönü, Cumhurbaşkanının görüşme isteğinden vazgeçmesini ise şöyle anlattı:

"Sayın Cumhurbaşkanı'ndan bir davet aldım. Bugün (dün) saat 11.00'de beni kabul edeceklerdi. Yalnız yarım saat evvel bir başka haber aldım. Bu davetin iptal edilmesinin nedenini, özel kalem müdürlüğüne sorduğumda, dün genel sekreterimizin bir açıklaması olmuştu. Bu konuda benden bilgi almak istediklerini, ancak biraz sonra benim de bu konudaki düşüncelerimin gazetelerde verildiğini öğrenince görüşmeye gerek olmadığını ifade ettiler. Bunu söylemek zorundayım. Çünkü kamuoyu benden bir açıklama bekliyor."

SHP Genel Başkanı İnönü, Sosyal Demokrat Düşünce Forumu'nu izleynlerin yoğun alkışlarıyla karşılanan konuşmasında daha sonra şöyle dedi:

"Tekrar ediyorum bizim kişilerle problemimiz yoktur. Devletin üst makamlarına saygılı insanlarız. Devletin sürekliliği için bu saygıyı göstermek herkesin görevidir. Yalnız devletin temel ilkelerinden biri olan laikliğin korunmasında bir dönem görev yapmış olan sorumlular

Levent Şahverdi Arşivi

ihmal göstermişlerse, o zaman bunların neden kaynaklandığını, kimlerin sorumlu olduğunu araştırmak da görevimizdir. Şimdi Sayın Cumhurbaşkanı'ndan benim beklediğim aslında bir açıklama yaparak bu konudaki görüşünü ortaya koymasıdır. Çünkü anayasanın Cumhurbaşkanı'nın sorumsuz olmasını kabul etmesi başka bir meseledir. Cumhurbaşkanlarının Türkiye'de yol göstermek gibi geleneksel bir yapısı vardır. Onun için Sayın Cumhurbaşkanı bu hareketin yanlış olduğunu, laikliği korumanın her şeyin başında geldiğini, uluslararası teokratik bir düzen örgütünden para almanın yanlış olduğunu ifade etmelidir. Ancak o şekilde halk güven duymaya devam eder ve Türkiye'de laikliğin korunduğu bir biçimde toplumsal hayat devam eder."

İnönü, Cumhuriyet'e yaptığı özel açıklamada da, "Bizim bu konudaki düşüncemiz değişmedi. Fevkalade önemli. Laik Türkiye Cumhuriyeti'ne yakışmayan son derece hassas bir konu. Laik Türkiye Cumhuriyeti zedelenmiştir. Sayın Cumhurbaşkanı'ndan bu konuda açıklama yapmasını bekliyoruz" diye konuştu.

SHP Genel Başkanı Erdal İnönü. kendilerinin Cumhurbaşkanı'yla görüşmek için bir randevu isteyip isteyeceği konusundaki soruya ise, "Hayır konuyu Mecliste göreceğiz. Kararnamede imzası bulunanların sonuna kadar peşindeyiz. Bu olayın geçiştirilmesine, kapanmasına izin vermeyiz" karşılığını verdi.

SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar, Rabıta olayı ile ilgili olarak ortaya çıkan durumun Cumhurbaşkanlığı makamını daha fazla yıpratmaması için istifayı gerektirecek boyutta olduğunu yineledi. SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar, derine inildikçe Rabıta zincirinin büyüdüğünü, devlet açısından fevkalade endişeli bir dönemin geçildiğinin ortaya çıktığını kaydederek, "Daha önceki görüşümüz değişmemiştir. Devleti bu duruma düşüren yöneticilerin hala makamlarını işgal etmeleri, kabul edilir, göz yumulur bir durum değildir. Sayın Cumhurbaşkanı'nın istifasını bekliyoruz. Bu konuda ısrarlıyız. Cumhurbaşkanlığı gibi bir makam daha fazla yıpratılmamalıdır" dedi. Sağlar, şöyle konuştu:

"Önceden, 'Olaydan bilgim yok' diyen Sayın Cumhurbaşkanı'nın kararnamede imzası olduğu ortaya çıkmıştır. Şimdi bu aşamada kendisinin herhangi bir açıklaması olmamıştır. Bu konudaki açıklamasını bekliyoruz. Yapılan işlemin laik Türkiye Cumhuriyeti'ne son derece aykırı bir hareket olduğunu kabul edip etmediğini bile henüz bilmiyoruz. Bu düzeyde bir makamı işgal eden bir yöneticinin hatasını kabul ederek istifası en doğru ve çıkar yol olacaktır."

Sağlar, dönemin Başbakan Yardımcısı olan ve kararnamede imzası bulunan Turgut Özal'ın bugün Başbakan olduğuna da işaret ederek şunları söyledi:

Levent Şahverdi Arşivi

"Sayın Başbakan hükümete geldikten 2 yıl sonra, devletin memurlarına teokratik bir ülkenin şeriatına hakim olması için çaba gösteren bir örgütçe maaş ödenmesini durdurduklarını açıklamıştır. Bu işlenen suçun bilincinde olmalarının bir başka kanıtıdır. Hükümetin Devlet Bakanı Hasan Celal Güzel'in olayı örtbas etmeye, suçluları gizlemeye hatta savunmaya çalışan açıklamaları olayın boyutlarının büyüklüğünü, hangi kafaların ülke sorununu üstlendiğini ortaya koymaktadır."

SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar, DYP Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk'un, "SHP'nin Cumhurbaşkanı'nın istifa isteğini ciddi bulmadığını, böyle bir isteğin önemli gerekçelere dayanması gerektiğini, sadece laiklik nedeniyle Cumhurbaşkanı'nın istifasını istemenin doğru olmadığını" belirten açıklamasını da yanıtladı. Cindoruk'un olayı pek iyi kavrayamadığını belirten Sağlar, şöyle dedi:

"Sayın Cindoruk'a tavsiyem, bundan böyle iyi düşünmeden, iyi kavrayamadığı olaylar hakkında konuşmasın. Biz Cumhurbaşkanlığı makamına ondan daha çok saygı duyan ve makamın önemini ondan daha iyi bilen insanlarız. Biz, Cumhurbaşkanlığı makamına ve devletin vazgeçilmez ilkelerine sahip çıkarız. Laik Türkiye Cumhuriyeti'nin ilelebet payidar kalması için tek bir ilkeden bile vazgeçmeyiz. Kaldı ki laiklik ilkesi, Atatürk'ün getirdiği en önemli ilkelerin başında gelir. Bu ilkeleri savunanların sonuna kadar yanındayız. Buna karşı çıkanların, hele hele devletin temeline dinamit koyanların ise, sonuna kadar karşısındayız ve bunun hesabını sorarız. Sayın Cindoruk'un olayı yeni baştan düşünmesini ve kavramaya çalışmasını öneririm."

22.3.1987

ZİNCİRİN İZMİR HALKASI

Mustafa Balbay

İZMİR- Rabıta Örgütü'nün rehberinde, örgütün işbirliği yaptığı kuruluşlardan biri olarak gösterilen İzmir'deki Milli Türk İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü Yaptırma ve Yaşatma Derneği, bugüne kadar bir imam-hatip lisesi bir de adı sonradan İlâhiyat Fakültesi olarak değiştirilen Yüksek İslâm Enstitüsü inşa etmiş. Derneğin başkanı İzmir'in tanınmış manifaturacılarından Ali Rıza Güven. İzmir Anakent Belediye Başkanı Burhan Özfatura'nın da "takdirine mazhar olan" Güven, "Bizim hiçbir dış bağlantımız yok" diyor. Güven, Rabıta ile ilgili sorularımızı yanıtlarken, **"1984'te Rabıta'dan bir takvim geldi.** Çok

Levent Şahverdi Arşivi

güzeldi, hala saklıyoruz, durur dernekte. Ama biz yurt dışındaki hiçbir kişi ve kuruluştan para almadık. Verseler de kabul etmeyiz" biçiminde konuşuyor.

Türkiye'nin dört bir yanına toptan giyim kuşam eşyası satan Güven'in İzmir Mimar Kemalettin Caddesi üzerindeki dükkanının duvarları müşterilere "mesajlarla" dolu.

Suudi Arabistan kökenli Rabıta Örgütü'nün rehberinde bulunan "Milli Türk İzmir"in bulunduğu binada İmam-Hatip Lisesi ve Yüksek İslâm Enstitüsü Yaptırma ve Yaşatma Derneği var. Her iki derneğin de başkanlığını Ali Rıza Güven yaparken yönetim kurulu üyeleri şu isimlerden oluşuyor: Yılmaz Tokay, Doğan Toptancı. Ömer Kaya, Mehmet Özer, Hasan Dayhan, Erdal Sözer. İsmail Başpınar ve Ahmet Çelik.

Güven, aynı zamanda Özfatura ve yardımcısı Yusuf Uz'un yönetiminde bulunduğu Türk İslâm Kültür Vakfı'nın da yönetim kurulunda.

Güven, Cumhuriyet'in sorularını şöyle yanıtladı:

Çalışmalarınızdan söz eder misiniz?

Güven- 200'ün üzerinde üniversite öğrencisine burs veriyoruz. 700'ü aşkın öğrenciye de iaşe yardımı yapıyoruz. Allah'a şükür gelirimiz de yerinde, hiç kimseye bağlı değiliz.

Peki, bu parasal gücü nereden buluyorsunuz?

Güven- Üyelerimiz var. Sonra üyemiz olması şart değil, zengin tacirler bize yardım eder.

Ali Rıza Bey, sizin derneğin bulunduğu adres Rabıta'nın İzmir'de işbirliği yaptığı kuruluş olarak görünüyor. Doğru mu?

Güven- Ne?.. anlayamadım. Tekrar eder misiniz?

Rabıta... Suudi Arabistan kökenli şeriat örgütü.

Güven- Sesiniz iyi gelmiyor. Telefonu değiştirelim bir dakika... Tamam Rabıta mı demiştiniz?

Evet.

Güven- Bizim hiçbir dış örgütle bağlantımız yok. Bizde tarikat da yoktur. O tür şeylerle uğraşmayız biz.

Ama adres sizin.

Güven- Bak kardeşim, biz 40 yıldır bu derneğin içindeyiz. 1960 ihtilallerini, 12 Martları atlattık. Hiçbir soruşturma açılmadı hakkımızda. Geçen yıl da Evren Paşa'nın müfettişleri geldi. İncelediler. Her şeyimiz yasal bizim.

Peki sizin çalışmalarınız neler?

Güven- 200 üniversite öğrencisine ayda 10 bin lira burs veriyoruz. Sonra iaşe yardımlarımız var. Bugünkü değeri 500 milyon lirayı bulan Yüksek İslâm Enstitüsü'nü yaptık. Yine değeri bir o kadar olan beş katlı imam-hatip lisesini yaptık.

Levent Şahverdi Arşivi

Bu kadar parayı nereden buldunuz?

Güven- Samimi olun lütfen. Söylüyorum size, zenginler bize yardım eder. Hiçbir dış kaynaktan para almayız. Verseler bile kabul etmeyiz. Duyuyoruz İran yaparmış Avrupa'da. Bazı Müslümanlara para yardımında bulunurmuş. Ama İran'ın yaptığı Müslümanlığa yakışmaz, Müslümanlığa sığmaz, İslâma yakışmaz.

İran konusundaki görüşlerinize diyeceğim yok, biz Rabıta'yı sormuştuk?

Güven- Hımm... Şimdi, yani bizim çalışmalarımızı bilen birisi vermiş olabilir. Ne bileyim.

Hiç diyalogunuz olmadı mı Rabıta ile?

Güven- Yok hayır. Dedim ya, bizde her şey resmidir. Muhasebecimiz bile vardır. Gelsinler, baksınlar kayıtlarımıza, makbuzlarımızı kontrol etsinler. Yalnız bir örgüt broşür falan dağıtıyormuş.

Size de geldi mi?

Güven- Hayır. Ama bir takvim gönderdiler. Çok güzeldi, saklarız hala dernekte.

1987 takvimi mi?

Güven- 1984'ün.

Peki ondan sonra bir şey geldi mi?

Güven- Herhangi bir şey varsa, gelsin resmi kurumlar, inceleme yapsınlar.

22.3.1987

RABITA KKTC'Yİ DE KARIŞTIRDI

Haber Merkezi- Rabıta Örgütü'nün Kıbrıs bağlantısının ortaya çıkması KKTC Meclisi'ni karıştırdı.

TKP Grup Başkanı Alpay Durduran ile CTP Genel Başkanı Özker Özgür'ün meclisteki konuşmaları sırasında "Kıbrıs Türk İslâm Cemiyeti, Atatürk düşmanı ve şeriatçı Rabıta Örgütü'yle ilişkidedir" demeleri ve bu hareketin cemiyet genel sekreteri Özer Berkem'in müdür olduğu BRT kurumuna sıçradığına ısrarla dikkati çekmeleri üzerine Başbakan Derviş Eroğlu, "Araştırmalar sonunda BRT konusunda da, Rabıta konusunda da gerekli önlemler alınacaktır" dedi.

"6 Eylül 1980'de Konya'daki Atatürk aleyhtarı gösterilere katılarak tutuklanan, üç buçuk yıldan beri de BRT'de denetimsiz olarak haftada birer saat Humeyni yanlısı ve gerici yayın yapan Abdülmennan Hoca'ya görevden el çektirildiğini" belirten Başbakan Eroğlu, "İki gerici hoca da sınır dışı edilmiştir" biçiminde konuştu.

22.3.1987

Levent Şahverdi Arşivi

DEMİREL: "RABITA YÖNETİCİLERİ VEBALI MIYDI Kİ GÖRÜŞMEYEYİM?!.."

ANKARA (UBA) Eski başbakanlardan Süleyman Demirel, Rabıta örgütü yöneticileri ile başbakanlığı sırasında bir görüşme yaptığını söyledi. Demirel, "Başbakan olduğunuz sırada Rabıta örgütü yöneticileri ile bir görüşme yaptınız mı?" sorusunu yanıtlarken, "Bunun soru olacak kadar önemli olduğunu sanmıyorum" dedi. Demirel konuyla ilgili olarak şunları söyledi:

"Benimle görüştükleri doğrudur. Ben Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanıyım. Herkese kapım açıktır. Rabıta Örgütü yöneticileri ile görüşmüş olmamın geçmişte de bugün de sakıncası yoktur. Rabıta örgütü yöneticileri vebalı mıydı ki ben onlarla görüşmeyeyim."

Öte yandan 12 Eylül öncesinde Demirel hükümetinde din işlerinden sorumlu Devlet Bakanı olarak görev yapan Muhammet Kelleci. "Demirel hükümeti döneminde hazırlanan karamame ile Rabıta'dan bağış alan din görevlilerinin kontrol altına alındığını söyledi. Rabıta yöneticileri ile ilk kez 1980 yılında Mekke'de yapılan İslâm Konferansı'nda karşılaştığını belirten Kelleci, "Rabıta'dan maaş alıp da herhangi bir olaya katılan din görevlisi yoktur. Biz yurt dışındaki din görevlilerini Rabıta'nın kontrolünden çıkardık" dedi.

Frankfurt ve yöresinde görev yapacak 7 kişi, 17 Eylül 1981'de Frankfurt'a geldiği zaman hava alanında Çalışma Ataşeliği'nin sosyal hizmetler kadrosundan Osman Nuri Gürsoy tarafından karşılanmış. Gürsoy, şimdi Diyanet İşleri Başkanlığı Dış İlişkiler Daire Başkanlığı görevindeymiş.

Alaattin Şahin'le Ensar Vakfı'ndaki odasında konuştuk. Ensar Vakfı, Cağaloğlu'ndan Sirkeci'ye inerken vilayetin hemen altında, Ankara Caddesi No: 60, Kat 5'de.

İstanbul Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi mezunu olan Şahin, 40 yaşında. Şimdi, Ensar Vakfı'nın müdürlüğünü yapıyor. Aynı zamanda vakfın kurucularından ve mütevelli heyet üyelerinden.

Eylül 1981'den Temmuz 1985'e kadar Frankfurt'un Offenbach kasabasındaki Yavuz Sultan Selim Camisi'nde geçen günlerini anlatırken sürekli "resmi görevli" olduğunu vurguladı. Başkonsolosluğun bilgisi ile hapisteki Türk hükümlü ve tutuklulara telkinlerde bulunduğunu, Türk çocuklarının sınıfında Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına katıldığını anlattı.

Alaattin Şahin, yurt dışında görev alan din görevlilerinin Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kontrolünde olması gereği üzerinde de durdu, "Avrupa'da birçok dernek var. Bu derneklerde bir iki ayet ezberlemiş

Levent Şahverdi Arşivi

kişileri camilerde imam olarak görevlendiriyorlar. İşte bunlara cemaat tepki gösteriyor" dedi.

Rabıta'nın maaş konusuna gelince, Alaattin Şahin, "Bankaya yatırıldı" şeklinde konuştu. Diyanet İşleri Başkanlığı ile Rabıta arasındaki yazışmalar nedeniyle Alaattin Şahin'in rnaaşı ilk beş ay bağlanmamış. Sonra 1000 dolar üzerinden mark olarak ödenmiş. Daha sonra 1100 dolar üzerinden mark karşılığı olmuş. Son dönemde ise 900 dolara düşmüş. Şahin, kesin bilmiyor, ama "Rabıta'nın bütçesi riyal üzerinden olduğuna göre, riyalin dolar karşısındaki değerine göre hesaplanıyordu herhalde" dedi.

Alaattin Şahin, Türkiye'ye döndükten, Kartal İmam Hatip Lisesi'nde yeniden öğretmenliğe başladıktan sonra da Rabıta ile hiç tanışmamış.

Ensar Vakfı ve Alaattin Şahin adı, Uğur Mumcu'nun "İslâmcı Örgütler ve Para" yazı dizisinin 15 marttaki son bölümünde geçiyor: "Al Baraka ile birlikte Bereket Vakfı'nı kuran Abdullah Sert'in, Ahmet Çakır, Alaattin Şahin, Ali Emirosmanoğlu, Ali Erli ve Bahri Bayram ile birlikte kurdukları Ensar Vakfı adında bir başka vakıf daha vardır."

Alaattin Şahin, 5 Mart tarihli Cumhuriyet'i çekmecesinden çıkartıp bize gösterdi ve "Bizim vakfın Rabıta ile, Al Baraka ile, Bereket Vakfı ile alakası yoktur" dedi. Biz de "Peki, bu söylediklerinizi yazarız" dedik.

Şahin'in söylediğine göre Abdullah Sert, halen Vakıflar'da çalışıyor Mütevelli Heyet Başkanı Rıdvan Nizamoğlu, Diyanet İşleri Başkanlığında Hukuk Müşaviri. İkinci Başkan Muhsin Kalaycı, Fetih Hırdavat'ın sahibi. Muhasip Ali Emirosmanoğlu özel bir okulda öğretmenlik yapıyor. Sekreter Ömer Öztop da öğretmen. Vakıf, 120 üniversite öğrencisine ayda karşılıksız 15 bin lira burs veriyor. Alaattin Şahin, "Arkadaşlarımız zekâtlarını, yoksul öğrencilere vakfımız aracılığı ile veriyorlar" dedi.

Alaattin Şahin'in yanından ayrılırken, Ensar Vakfı'nın Rabıta'dan yardım alıp almadığını sorduk. "Kuruşu yoktur. tanımaz bile" karşılığını verdi. Özellikle belirtmek istediği bir "husus" olup olmadığını sorduk, şöyle dedi:

"Gazetenin abarttığı kadar büyük değil. Her şey devletin kontrolü altındaydı. Devletin haber alma örgütü vardır. Rabıta üzerinde bu kadar durmak, havayı bulandırmaktır."

23.3.1987

Levent Şahverdi Arşivi

Eski Diyanet İşleri Başkanı Doğan :

TÜRK DEVLETİNİN PRESTİJİNE YAKIŞMAZ

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) Diyanet İşleri eski Bakanlarından, Ecevit döneminin eski Devlet Bakanı Dr Lütfü Doğan, Bolu kaplıcalarında kendisini bulup telefonla görüşen Cumhuriyet muhabirinin "Rabıta zinciri" ile ilgili sorularını yanıtladı. Lütfü Doğan olayla ilgili olarak şunları söyledi:

"Benim bilgim dışında. Yeni öğrendim. Yönetim olarak yakışıksız bir şey. Türk devletinin prestijine uymaz. Konunun yakışıksız tarafı, Türk devleti bu kadar güçsüz değil. Ben Almanya'da imamların Rabıta Örgütü'nden aylık aldıklarını gazetenizden öğrendim. Cumhuriyet Gazetesi'nin ilginç bir yayını. Olayı gün ışığına açtı."

Rabıta hakkında ne düşünüyorsunuz?

Doğan- Rabıta, İslâm aleminde duyulan, her tarafta organları olan şeriatçı büyük bir kuruluş. Avrupa'nın bir çok yerinde temsilcilikleri var.

Siz Rabıta yetkilileri ile görüştünüz mü?

Doğan- Eski Genel Sekreteri Harekan ile görüştüm.

Ne zaman görüştünüz?

Doğan- Hac mevsiminde Suudi Arabistan'a gittiğimde orada toplantılar oldu. Toplantılarda herkes birbirini görüyor. İstanbul'da toplanan İslâm Konferansları'na da onların gözlemcileri geliyor. Avrupa'da çeşitli yerlerde kendilerini temsil ettiriyorlar.

Sizin döneminizde yurt dışına imam görevlileri nasıl gönderilirdi?

Doğan- Bunun birkaç kesimi var. 1970'lerden sonra din görevlileri Çalışma Bakanlığına bağlı 'sosyal-hizmetli' olarak gönderiliyorlardı. Yurt dışındaki bazı işçi dernekleri yöneticileri, dediler ki, 'Bizim din görevlisi ihtiyacımız var. İşçilerin arasına girebilecek, işçilerin dinleyebileceği din görevlileri gönderin. Biz bunların parasını ödeyelim.' Böyle dediler. Başlangıçta bu din görevlileri, ücretsiz izinli olarak 6 ay süreyle yurt dışına gönderildiler. Orada perişandı, dini dernekler tarikatlara ayrılmıştı. Gönderilecek kişilerin işçilerin daha rahat dinleyebilecekleri, yansız kimseler olması gerekti. Rabıta o zaman da vardı. Buralarda Rabıta'nın bir örgütünü bulmamak imkansızdı. Dünyada üç önemli dernek var. Bir, yeni İran'ın örgütleri; iki, Rabıta; üç, Libya'nın onun kadar güçlü "Çağrı" derneği. Bir de bunlara ek olarak 'Muhtemerül İslâmi'si var.

Rabıta nasıl çalışır?

Levent Şahverdi Arşivi

Doğan- Rabıta'yı Aramko şirketleri destekler. Birçok yerde diplomatik önceliği almış durumda. Ben onlara gittim, görüştüm. Konferanslarda görüştüm. Şimdi genel sekreterliğe bir üniversite mensubunu seçmişler. Türkiye'ye geldi, karşılandı.

Rabıta Türkiye'ye yardımda bulundu mu?

Doğan- Rabıta Türkiye'ye de yardımda bulundu. Bizim zamanımızda yardımda bulunmadı. O, kendilerini tanımamızı istiyor. Türkiye laik bir ülke olduğu için böyle bir kuruluşu Dışişleri Bakanlığı tanımıyor. Tanınmış olması, o memleketçe korunmasını gerektiriyor. Belirttiğim gibi Rabıta, bütün toplantılara gözlemci olarak katılır. Ben Diyanet İşleri Başkanı olarak toplantılara katıldım. Orada Sovyetler'den bile üye vardı. Türkiye Rabıta'yı tanımadığı için üye göndermiyor. Salih Özcan, Rabıta'nın kurucu üyesi ise de, Türkiye Rabıta'yı tanımıyor.

Sizce Rabıta'dan aylık alan imamlar konusunda sorumluluk kimdedir?

Doğan Bence Devlet Bakanı'ndan çok burada Başbakan'ın durumu önemli olur. Ayrıca hükümette ortak sorumluluk vardır.

Türkiye'den giden imamları Diyanet İşleri Başkanlığı seçmiş. Bu konuda ne dersiniz?

Doğan- Türkiye'den giden imamları Rabıta seçmiyor. O seçse daha zararlı olurdu. Çünkü o kendi rejimi adına para veriyor.

23.3.1987

RABITA'NIN YURT DIŞINDA MAAŞ ÖDEDİĞİ İMAMLAR

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) İlki Süleyman Demirel döneminde gerçekleştirilen 17.8.1980 tarihini taşıyan Bakanlar Kurulu kararı ile 32 "personel" yurt dışına gönderildi. Daha sonra 28.4.1981 tarihini taşıyan Bakanlar Kurulu kararı ile 41kişi daha gönderildi. Kararnameler sırasıyla şöyle:

KARARNAME

Ekli listede adları ve görevleri yazılı (32) personele yurt dışında görev alabilmeleri için üçer yıl müddetle maaşsız izin verilmesi; 657 sayılı kanunun değişik 77 maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 17.8.1980 tarihinde kararlaştırılmıştır.

17.8.1980 tarihli ve 8/1500 sayılı kararnamenin ekidir.

Orhan Çetin (Müftü - Çorum), Mustafa Özcan (Vaiz - İstanbul), Yusuf Altaş (Müftü Zonguldak), Mehmet Ertürk (Vaiz Afyon),

Levent Şahverdi Arşivi

Mehmet Ömer (Müftü Kartal), Abdullah Demircioğlu (Müftü Arsin), Ahmet Anlatan (İmam-Hatip Fatih), Hüsamettin Çalışkan (Müftü - Ezine) Ahmet Yardım (İmam-Hatip - Ümraniye), İsmail Karakış (İmam-Hatip Kadıköy), Yusuf Bilgin (Vaiz Ankara), Yasin Makasoğlu (Müftü Buldan), Mustafa Demirezer (İmam-Hatip Zeytinburnu), H. İbrahim Şahin (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni İstanbul), Mustafa Ak (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni - Bursa), Behçet Güler (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni - Bursa), Cemalettin Arslanoğlu (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni - Bursa), Fethi Özkan (Küçükyalı Lisesi öğretmeni - İstanbul), Hasan Sertkaya (İmam-Hatip Lisesi Müdürü - Bayramiç), Ömer Özbaşı (Hacı Şakir Ortakulu öğretmeni İzmir), İsmet Mete (İmam-Hatip Lisesi Müdürü Dinar), Hamza Okur (Yüksek İslâm Enstitüsü Uzmanı İstanbul), Halis Aslan (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni - Ankara), Emir Doğan (İmam-Hatip Lisesi Müdürü - Tarsus), Dr. Cahit Baltacı (İstanbul Şer'i Siciller Arşiv Uzmanı, Müftü Vekili - Fatih), Kemal Sandıkçı (Yüksek İslâm Enstitüsü - Samsun), İsmail Durmuş (Yüksek İslâm Enstitüsü Asistanı - Samsun), Ahmet Kahraman (İmam-Hatip Lisesi Müdürü Kadıköy), Ömer Öztop (İmam-Hatip Lisesi Müdürü Kartal), Salih Güneş (Müftü Yardımcısı - İstanbul), M. Ali Sarı (Yüksek İslâm Enstitüsü öğretmeni - İstanbul), Nurettin Özük (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni - İstanbul).

Ekli listede adları yazılı 41 (kırkbir) din görevlisinin yurt dışında görev almasi için üç yıl süreyle maaşsız izinli sayılmaları; 657 sayılı kanunun 77. maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 28.4.1981 tarihinde kararlaştırılmıştır.

28.4.1981 tarihli ve 8/2838 sayılı karamamenin ekidir:

657 sayılı Devlet Memurları Kanunun 77. maddesi uyarınca 3 yıl süre ile maaşsız izinli olarak yurt dışına gönderilecek din görevlilerine ait liste:

Abdullah Özgönüller (M.E.B. Din Eğitim Gn. Md. Uzmanı), Sabahattin Karasu (İmam-Hatip Lisesi Müdürü Sarıyer/İstanbul), Celalettin Dayınlarlı (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni Kadıköy/İstanbul), Alaaddin Şahin (İmam-Hatip Lisesi Müdürü Kartal/İstanbul), Ahmet Sever (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni - Bakırköy/İstanbul), Beyazıt Sarı (İmam - Hatip Lisesi Müdürü G. Osmanpaşa - Küçükköy/İstanbul). Mehmet Tuna (İmam-Hatip Lisesi Müdürü Sincan/Ankara), Aydın Üniter (Gemlik ortaokulu öğretmeni Gemlik/Bursa), Celalettin Bayköz (İmam-Hatip Lisesi Müdürü Gemlik/Bursa), Kemal Arslan (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni İnegöl/Bursa). Ö. Faruk Akcaba (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni - Bursa), Nurettin Başyiğit (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni Bursa), Orhan Ergun (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni Bursa), Mustafa Gümüş

Levent Şahverdi Arşivi

(İmam-Hatip Lisesi Müdürü Nazilli/Aydın), Osman Korkmaz (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni - Burdur), Abdurrahman Kul (İmam-Hatip Lisesi Müdürü - Giresun), Mustafa Orhan (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni - Adapazarı), Yakup Tuncer (İmam-Hatip Lisesi Müdürü - Bafra/Samsun), Abdullah Arslan (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni Zonguldak), Ahmet Topaloğlu (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni İstanbul), M. Arif Güran (Kurtuluş Ortaokulu öğretmeni Ankara), Mahmut Parlak (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni - Kartal/İstanbul), M. Nurettin Sarı (Küçükyalı Lisesi öğretmeni Küçükyalı/İstanbul), Ali Serter (Diyanet İşleri Başkanlığı Hac İşleri Müdürü), Yılmaz Güneylioğlu (İmam-Hatip Lisesi öğretmeni Ankara), Mustafa Demirel (İmam-Hatip Beyoğlu/İstanbul), Ö. Faruk Turan (İmam-Hatip Beyoğlu/İstanbul), Hayrettin Şallı (Başkanlık uzmanı), Mehmet Erkal (İmam-Hatip - İstanbul), Gürcan Ümitkan (Başkanlık Müfettişi), Ali Asaroğlu (Müfettiş Yardımcısı), Abdullah Şahin (Başkanlık memuru), Hüseyin Karasan (Eğitim Müdürlüğü uzmanı, Başkanlık), H. Hüseyin Acar (Bolu Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı), Necati Korkmaz (İmam-Hatip - Eskişehir), Mürsel Sıradağ (Müftü Bulancak). Halil Uzun (İmam-Hatip - Altındağ/İzmir), Mahmut Sezgin (Vaiz Kastamonu), Baki Yıldız (Müftü Gürün), Ramazan Yenidede (Müftü Yardımcısı - Denizli), İsmet Köse (Zilelioğlu Camii İmam-Hatibi - Kadıköy/İstanbul)"

23.3.1987

ODTÜ'DE CAMİ DÜĞÜMÜ

ODTÜ Rektör Yardımcısı Prof. Oral'ın DPT'ye yazdığı yazıda, İslâm merkezi ve cami projesinin 3 milyar liralık bir yatırımı gerektirdiği belirtilerek bunun için iç ve dış finansman garantisi sağlanması istendi.

ODTÜ Cami ve İslâm Merkezi Derneği'nin projeyi Cumhurbaşkanlığına DPT kanalıyla göndermesinden sonra Cumhurbaşkanlığının YÖK başkanlığından konuya ilişkin ek bilgi ve görüş istediği ve YÖK'ün konuya ilişkin olumlu görüş verdiği ileri sürüldü.

Doğramacı'dan savunma: Benim ilgim olmamıştır. YÖK'ten olur almamışlardır. Yalnız bildiğim, Dışişlerinin sorması üzerine ODTÜ rektörlüğünün "Böyle bir şeyin yapılmaması uygun olur" şeklinde görüş bildirdiğidir.

Gönlübol ne diyor: ODTÜ Rektörü Mehmet Gönlübol, dün de üniversitede cami ve İslâm merkezi yaptırılması projesine karşı çıktığını yineleyerek, ODTÜ camii konusunda YÖK'le aralarında bir şey geçmediğini belirtti.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - ODTÜ'deki "Rabıta" bağlantısına ilişkin iki yeni iddia daha ortaya atıldı. Cuşnhurbaşkanlığı'nın ODTÜ'deki İslâm merkezi ve cami yapımına ilişkin olarak YÖK'ün görüşüne başvurduğu ileri sürüldü. Üniversite Rektörü Prof. Mehmet Gönlübol'un projeyi, 3 milyar liralık finansmanın sağlanamayacağı kaygısıyla durdurduğu iddia edildi.

ODTÜ Cami ve İslâm Merkezi Yaptırma ve Yaşatma Derneği'nin Cumhurbaşkanlığına, DPT kanalıyla, projeye ilişkin bir dosya göndermesinden sonra, Cumhurbaşkanlığının, YÖK Başkanlığı'ndan ek bilgi ve görüş istediği öne sürüldü. YÖK'ün konuya ilişkin olumlu görüş verdiği iddia edilirken, kurul başkanı Prof. Dr. İhsan Doğramacı iddiaları kesin bir dille yalanladı. Prof. Doğramacı soru üzerine, "Benim onunla hiç ilgim olmamıştır. YÖK'ten olur almamışlardır, kesinlikle öyle bir şey olmamıştır. Cumhurbaşkanlığının bizden soru sorduğu görüşünden hiç haberim yok, bize öyle bir şey intikal etmemiştir." Prof. Doğramacı, "Yalnız bildiğim şudur" diyerek, Dışişleri'nin sorması üzerine ODTÜ Rektörlüğü'nün "Böyle bir şeyin yapılmaması uygun olur" biçiminde görüş bildirdiğini anlattı. Prof. Doğramacı, "Üniversitede başka bir devletin açtığı din merkezi her halde uygun değildir" diye sözlerini tamamladı.

Prof. Gönlübol da, ODTÜ'de cami yapımına ilişkin YÖK ile aralarında herhangi bir yazışma geçmediğini ifade ederken, cami yapımına başından beri karşı olduğu yolundaki görüşlerini yineledi.

Öte yandan, ODTÜ'deki İslâm merkezi ve cami projesinin finansman yetersizliği nedeniyle aksadığı ve sonuç olarak da bu nedenle durdurulduğu ortaya çıktı. Projenin bugünkü maliyetinin 3 milyar lirayı aştığını dikkate alan ODTÜ yönetiminin, projenin yarıda kalması korkusu ile temel atılmasını ertelediği öğrenildi. Nitekim ODTÜ Rektör Yardımcısı Prof. Özay Oral'ın 12 Nisan 1985 tarihini taşıyan DPT'ye yönelik yazısında finansman endişesi şöyle dile getirildi:

"Söz konusu proje 3 milyar liralık bir yatırım gerektirmektedir. Üniversitemiz ve girişime ön ayak olan demeğin mali imkanlarını çok aşan bu projeye iç ve dış finansman garantisi altına alınmadan ve devletçe desteklenerek programın bütçeden pay alması sağlanmadan böyle bir yatırım temelinin atılmasının, giderilmesi mümkün olmayan mahzurları olabilir görüşündeyiz."

RABITA

Levent Şahverdi Arşivi

ODTÜ yönetimi finansman sıkıntısına çare olarak İslâm Kalkınma Bankası kaynaklarına başvurulmasını önerirken, Diyanet İşleri Vakfı'nın da projeye 600 milyon liralık bir yardım taahhüdünde bulunduğu öğrenildi.

23.3.1987

Suudi Arabistan Büyükelçisi:

RABITA LAİKLİKLİĞE AYKIRI İŞ YAPMADI

Sedat Ergin

ANKARA Yurt dışında görevli Türk imamlarının maaşlarının Suudi Arabistan destekli Rabıta Örgütü tarafından ödendiğinin ortaya çıkmasıyla birlikte bu örgüt üzerinde odaklaşan tartışmalar sürerken, Suudi Arabistan'ın Ankara'daki Büyükelçisi Abdulaziz Muhyiddin Hoca, Cumhuriyet'e bir açıklama yaparak, **"Rabıta üzerindeki tartışmalar büyük ölçüde enformasyon eksikliğinden kaynaklanıyor. Eğer Rabıta'nın amaçları tam olarak öğrenilirse, yanlış anlamalar da ortadan kalkacak"** şeklinde konuştu.

Muhyiddin Hoca (45), geçen şubat ayından bu yana Suudi Arabistan'ın Ankara Büyükelçiliği görevini yürütüyor. Asıl mesleği kimyagerlik olan ve organik kimya alanında doktorası da bulunan Hoca, 1976-1984 yılları arasında Suudi Arabistan'ın Enformasyon Bakan Yardımcılığı görevinde de bulunmuştu. Renkli kişiliği ile dikkat çeken büyükelçinin, aynı zamanda iki şiir kitabı da bulunuyor.

Muhyiddin Hoca, yaklaşık bir haftadır Türk kamuoyunda Rabıta Örgütü üzerine yoğunlaşan tartışmaları yakından izliyor. Büyükelçi kendisi ile yaptığımız söyleşi sırasında Rabıta'nın "herhangi bir siyasal amacı bulunmadığını" aynı zamanda "hiçbir ülkenin iç işlerine karışmadığını" sık sık vurguladı.

Suudi Arabistan Büyükelçisi, Rabıta'nın amacını şu şekilde anlattı:

"Bu örgütün amacı, dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar, tüm Müslümanlara hizmet götürmek, Müslüman olmayan ülkelerdeki Müslümanlara yardım etmek, onlara onurlu yaşam şartları sağlamaya çaba sarfetmektir. Rabıta, ilgili hükümetler nezdinde bu azınlıkların haklarını savunur, onların herhangi bir baskıya maruz kalmamaları için çalışır, siyasal haklarına sahip çıkar. Buna örnek olarak Rabıta'nın Kıbrıs Türkleri ve Bulgaristan'daki Müslüman Türk azınlığın siyasal haklarını uluslararası platformlarda

Levent Şahverdi Arşivi

ve ilgili hükümetler nezdinde savunuşu gösterilebilir. Rabıta, Bulgaristan'daki Müslüman Türk azınlığın hedef olduğu baskıları kınamak üzere 38 karar çıkartmıştır."

Büyükelçi Hoca, açıklaması sırasında Rabıta'nın diğer amaçlarından birinin de Müslümanların cami ve okul inşaatlarına yardımcı olmak ve istekleri üzerine imam ve öğretmen sağlamak olduğunu kaydederek, şöyle devam etti:

"Rabıta ayrıca bu okulların ders programlarını düzenler ve her ne surette olursa olsun, bunların siyasetle iştigal etmemelerini şart koşar. Örnek olarak; Danimarka, Almanya, Avusturya, Belçika, İsviçre ie diğer bazı Avrupa ülkelerinde bulunan Türkler için istedikleri takdirde- imamları temin eder. Bu imamların maaşı Rabıta tarafından ödenir."

Büyükelçi Hoca, Rabıta ile Sunıdi Arabistan arasındaki ilişkiyi anlatırken de, "Merkezi Suudi Arabistan'dadır, ancak özel bir kuruluştur. Rabıta, yalnızca Suudi Arabistan tarafından değil, bütün İslâm ülkeleri tarafından desteklenen bir kuruluştur. Suudi Arabistan, dış politikasının başka ülkelerin iç işlerine karışmama ilkesi doğrultusunda faaliyet gösteren bir İslâm kuruluşunu ve bu arada Rabıta'yı desteklemekten gurur duyar" şeklinde konuştu.

Atatürk'e ağır bir dille saldıran **"Put Adam"** kitabının Rabıta Örgütü tarafından basıldığı yolundaki haberler hatırlatıldığında, Suudi Arabistan Büyükelçisi, "Hayır, bu kitap Rabıta tarafından yayımlanmamıştır. Bundan yüzde yüz eminim. Rabıta bu tür hatalar yapacak bir örgüt değildir. Rabıta başka ülkelerin iç işlerine karışmamak ve politikaya bulaşmamak konusunda son derece dikkatlidir" şeklinde konuştu.

Rabıta'nın, kuruluş amacı şeriat ilkelerini hayata geçirmek. Oysa şeriat Türkiye Cumhuriyeti'nin laiklik ilkesi ile bağdaşmıyor. Bu durumu nasıl açıklıyorsunuz?

Büyükelçi, büyük bir hassasiyetle karşıladığı bu soruya şu yanıtı verdi:

"Rabıta'nın Türkiye'de faaliyetleri yok. Eğer Rabıta yurt dışındaki bazı ülkelerde Türk vatandaşlarına İslâmı öğrenmeleri İçin hizmet vermişse, bu laikliğe aykırı faaliyette bulunduğu anlamına gelmez. Rabıta, Avrupa ülkelerinde serbestçe İslâm dininin esaslarını öğretmektedir. Ve bugüne kadar hiçbir ülkeden Rabıta'nın iç işlerine karıştığı yolunda bir şikayet gelmemiştir. Rabıta'nın bütün yapmak istediği, İslâmı öğrenmek isteyen insanlara yardımcı olmaktır. Bunun politikayla ilgisi yoktur. İsteyenlere İslâm'ın öğretilmesindeki yanlışlık nedir?"

Levent Şahverdi Arşivi

Suudi Arabistan Büyükelçisi, Devlet Bakanı 'Hasan Celal Güzel'in hafta içinde düzenlediği basın toplantısında Rabıta örgütü hakkında yaptığı açıklamaları "memnuniyetle" karşıladıklarını da belirtti. Güzel, basın toplantısında, amaçları laiklik ilkeleriyle bağdaşmamakla birlikte, Rabıta'nın herhangi bir baskı yapmadığını ve bu faaliyetlerle laiklik ilkelerine ters düşmediğini belirtmişti.

Büyükelçi Hoca, "Sayın Güzel, pek çok şeyi açıklığa kavuşturdu"diye konuştu.

23.3.1987

Rabıta zinciri:

VE EVREN KONUŞTU

Niçin imzaladı: O tarihte yoğun çalışma şartları içinde konu üzerinde fazla durulmadı.

Cumhuriyet'in yayını: Bir gerçeği gün ışığına çıkartması bakımından dizinin yayımlandığı gazete, görevini yapmıştır

SHP'nin tutumu: Konunun hemen iç politika tartışmalarına malzeme yapılması yadırgandı.

Geniş açıklama: Yakın bir tarihte geniş bir açıklama daha yapılması düşünülüyor.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) Cumhurbaşkanı Kenan Evren, Batı Avrupa'daki Türk din görevlilerinin aylıklarının 1980-1985 yılları arasında Dünya İslâm Birliği (Rabıta) tarafından ödenmesi ile ilgili bir açıklama yaptı. Evren, uygulamaya izin veren kararnamenin kendisine sunulduğunu, "O günün çok yoğun çalışma şartları içinde devlet memularına ücretsiz izin verilmesi gibi yasalara tamamen uygun, rutin ve daha evvel de yapılmış bir uygulamanın devamı olduğu düşüncesiyle konu üzerinde fazla durma gereği görülmediğinin anlaşıldığını" belirtti.

"Dizinin yayımlandığı gazetenin, görevini yaptığını" vurgulayan Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in açıklamasında SHP'yi eleştirerek: "Ancak olayın önce akılcı bir yaklaşımla değerlendirilmesi gerekirken, bazı çevrelerce konunun hemen iç politika tartışmalarına malzeme yapılmasını yadırgadığını" ifade etti.

Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in Cumhurbaşkanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği aracılığıyla yaptığı açıklama aynen şöyle:

Levent Şahverdi Arşivi

"Yabancı kökenli ve kısa adı Rabıta olan bir dini kuruluşla ilgili basında bir süredir çeşitli haber, yorum ve değerlendirmelerin yanı sıra bazı siyasal parti yetkililerince zaman zaman yapılan açıklamaların yer aldığı görülmektedir.

Konuyla bağlantılı ve yurt dışında görev alacak din görevlilerinin ücretsiz olarak üç yıl süreyle izinli sayılmalarına ilişkin kararnamenin o tarihte Sayın Cumhurbaşkanımıza arz edildiği, yapılan araştırma sonucu belirlenmiştir. O günün çok yoğun çalışma şartları içinde devlet memurlarına ücretsiz izin verilmesi gibi yasalara tamamen uygun, rutin ve daha evvel de yapılmış bir uygulamanın devamı olduğu düşüncesiyle konu üzerinde fazla durulma gereği görülmediği anlaşılmaktadır.

Sayın Cumhurbaşkanımız, bir gerçeği gün ışığına çıkarması bakımından, dizinin yayımlandığı gazetenin görevini yaptığını, ancak olayın önce akılcı bir yaklaşımla değerlendirilmesi gerekirken, bazı çevrelerce konunun hemen iç politika tartışmalarına malzeme yapılmasını yadırgadıklarını ifade etmektedirler.

Her olaya peşin bir hükümle yaklaşma alışkanlığından vazgeçilmesi gerektiğini hatırlatan Sayın Cumhurbaşkanımız, laiklik konusundaki duyarlılığına gölge düşürme çabalarından üzüntü duyduklarını, bu gerçeği saptırmanın, görmezlikten gelmenin hiç kimseye bir şey kazandırmayacağını, gerçeklerin maksatlı olarak başka yönlere çekilmek istendiği bir ortamda, sevgi, saygı, kardeşlik duygularının gelişmesinin zor olacağını belirtmişlerdir. Sayın Cumhurbaşkanımız konuyla ilgili inceleme ve araştırmalara devam edildiğini ifade ederek, yakın bir tarihte bizzat kendilerinin geniş açıklamada bulunmayı düşündüklerini bildirmişlerdir."

Öte yandan Cumhurbaşkanlığı Basın Danışmanı Ali Baransel bir soru üzerine, Cumhusbaşkanı Kenan Evren'in konu ile ilgili açıklamalarını muhtemelen 27 Mart Cuma günü İstanbul'da yapmayı planladıkları basınla sohbet sırasında yapabileceklerini söyledi.

23.3.1987

SHP gerilemiyor :

İNÖNÜ: "AÇIKLAMA YETERSİZ."

Laikliğin korunması iç politikanın en önemli konularından biridir. Ana muhalefet partisi olarak, görevimizi yapmamızda yadırganacak bir taraf olamaz.

Levent Şahverdi Arşivi

Haber Merkezi - Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in "Rabıta olayı" ve SHP'nin Rabıta olayı konusunda aldığı tavırla ilgili yaptığı açıklama üzerine SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, "Henüz beklediğimiz açıklama yapılmadı. Onu bekliyoruz. Laikliğin korunması, iç politikanın en önemli konularından biridir" dedi.

Cumhurbaşkanı Evren'in, Cumhurbaşkanlığı Basın Müşavirliği aracılığı ile yaptığı açıklamada, Rabıta olayının SHP tarafından kendisine yönelik olarak "istifa ve Cumhurbaşkanlığı makamının sorumluluğu" tartışması açmasını eleştirmesi üzerine, SHP Genel Başkanı Erdal İnönü yaptığı açıklamada şöyle dedi:

"Sayın Cumhurbaşkanlığından henüz beklediğimiz açıklama yapılmadı. Yakında yapacaklarını söylüyorlar. Onu bekliyoruz. Laikliğin korunması, iç politikanın en önemli konularından biridir. Bu konuda ana muhalefet partisi olarak görevimizi yapmamızda yadırganacak bir taraf olamaz."

SHP Adana Milletvekili ve MKYK üyesi Cüneyt Canver de dün Adana'da yaptığı açıklamada "Rabıta Olayı"nın bir yurttaş tarafından 14 Ağustos 1981 yılında Ankara sıkıyönetim Komutanlığı'na ihbar edildiğini ve komutanlığın o tarihte soruşturma açtırdığını söyledi. Canver, "Sıkıyönetimin ve MİT'in haberli olduğu bir konudan, Cumhurbaşkanı Evren ve dönemin Başbakanı Ulusu'nun nasıl haberi olmaz, olmuşsa neden kararname imzalanmıştır?" diye sordu.

SHP Adana Milletveklli Cüneyt Canver dün yaptığı açıklamada, Rabıta hakkında bir yurttaşın, 1981 Ağustosunda Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'na ihbarda bulunduğunu ve konunun Sıkıyönetim Komutanlığı kanalıyla Milli İstihbarat Teşkilatı'na (MİT) aktarılarak inceleme yapıldığını söyledi. MİT görevlisi tarafından yapılan inceleme sonucu Rabıta için "şeriatçı" ifadesi kullanıldığına dikkat çeken Canver şunları söyledi

"Vatandaşın ihbarı ciddi görülmüş olacak ki konu Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından hemen MİT'e havale edilmiştir. MİT görevlisi de yaptığı incelemeden sonra ihbarda bulunan yurttaşa sonradan şu bilgileri vermiştir:

Avrupa ülkelerine ve Avustralya'ya 'din adamı kisvesi' adı altında görevliler gönderen teşekkül Hizb-üt-Tahrir değil Suudi Arabistan kaynaklı Rabıtat-ül Alem-ül İslâm'dır ve finans kaynağı da Aramco adlı Suudi-ABD ortaklığı petrol şirketidir. Diyanet İşleri Başkanlığı Milli Güvenlik Konseyi'nden karar çıkartarak kendisini sağlama almıştır."

SHP Milletvekili Canver, MİT raporunu kaynak göstererek yaptığı açıklamada. daha sonra yurt dışına gönderlien kişilere Rabıta'nın bin dolar ödediğini belirterek şöyle dedi:

Levent Şahverdi Arşivi

"Din görevlisi olarak gönderilen bu kişiler istifa ettirilerek yurt dışına gönderilmişlerdir ve kendilerine bin ABD doları ödenmiştir. Raporda, ihbarcı yurttaşa din görevlisi olarak gönderilen kişilere Milli Eğitim Bakanlığı Din Eğitimi Genel Müdürlügü Şube Müdürü Abdullah Özgönüller ile Ankara Sincan İmam-Hatip Lisesi Müdürü Mehmet Tuna'nın adları örnek gösterilmiştir."

Sincan İmam-Hatip Lisesi Müdürü Mehmet Tuna hakkında 1981'deki 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı törenine kız öğrencilerin katılmasını engeller tavrı üzerine, bakanlığın soruşturmayla görevlendirdigi müfettiş Ziya Kılıç'ın re'sen emekli edildiğini de söyleyen Canver, sözlerini şöyle tamamladı:

"Devletin yüksek makamları olan sıkıyönetim komutanlığının, mahkemelerin ve MİT'in araştırmasına konu olan ve hakkında şeriatçı raporu verilen Rabıta örgütünün niteliğinin görmezlikten gelinerek, Türk din adamlarına maaş bağlaması düşündürücüdür. Sayın Evren ve Sayın Ulusu'nun 1981 14 Ağustosunda yapılan ihbar sonuçlarından haberleri olmamış mıdır, olmuşsa neden kararname imzalanmıştır."

23.3.1987

SHP lideri, 'Cumhurbaşkanını karşımıza almak gibi bir amacımız yok' dedi:

İNÖNÜ GERİ ADIM ATMIYOR

Köşkte gerginlik: Cumhurbaşkanını özel olarak karşımıza almanın bir anlamı yok. Ne benim, ne genel sekreterin öyle bir amacı yok. Başından beri, bütün görevlilerin sorumluluklarını yüklenmelerini istedik.

Yanlışlık ortaya çıksın: Hasan Celâl Güzel, yapılanların yanlış olduğunu kabul etmiyor. Cindoruk bizi tasvip etmiyor. Yapılacak şey, parti yöneticilerinin, Rabıta'dan ücret almanın yanlış olduğunu söylemesidir.

Ne söylediğimizi biliriz: Genel sekreterim de, ben de söylediğimizi bilen insanlarız. Biz söylemişsek onu her halde inanarak söylemişizdir. Bu yorumlar hakkında konuşmak yanlış yöne götürür. Mesele o değil.

Levent Şahverdi Arşivi

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)- SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, Genel Sekreter Fikri Sağlar'ın Rabıta skandalı nedeniyle Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in istifasını istemesi üzerine, Çankaya ile SHP arasında ortaya çıkan gerilim konusunda gazetecilerin sorularını yanıtlarken, "Cumhurbaşkanını özel olarak karşılarına almak gibi bir amaçları olmadığını" bildirdi. İnönü, çeşitli yayın organlarında son gelişmeler nedeniyle kendisinin ve SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın istifasının istenmesiyle ilgili yorumları da, "Herkes istediği yorumu yapmakta serbest" diye karşılayarak, "Genel Sekreter de, ben de söylediklerimizi bilen insanlarız. Bir şey söylemişsek, onu her halde inanarak söylemişizdir" dedi.

SHP Genel Başkanı İnönü, hafta sonunu geçirdiği İstanbul dönüşünde Esenboğa Havaalanında gazetecilerin sorularını yanıtlarken, Cumhurbaşkanı'nın laiklik kousundaki düşüncelerinden endişe duymadıklarını bildirerek, "Mesele düşüncelerden endişe değil, yapılmış olan bir hareket var. Rabıta'nın Türk toplumuna girme olayı var. Biz bunun üzerinde duruyoruz. İnsanlann bunu niçin yaptıkları o kadar önemli değil" diye konuştu.

Havaalanında genel sekreteri Fikri sağlar tarafından karşılanan İnönü, kendisinin ve Sağlar'ın istifa etmeleri gerektiği yolundaki yorumların anımsatılması üzerine, şunları söyledi:

"Herkes istediği yorumu yapmakta serbest. Demokraside yaşadığımız, kendini, her türlü yorumun yapılmasıyla gösterir. Herkes için her türlü yorum yapılmalı ki, demokraside yaşadığımız, fikirlerin serbestçe söylendiği anlaşılsın. Siyasetçi olarak esas dikkat edilmesi gereken şey, davaların savunulması, bunların başarı kazanması doğrultusunda tutarlı olmak. Bugün Rabıta adlı örgütün eylemleri tartışılıyor. Bizim söylediğimiz şey, bunlar açıkça ortaya çıksın. Görevliler bunların yapılmış olduğunu ve yanlış olduğunu söylesin. Bir daha yapılmaması için önlem alındığı anlaşılsın. Henüz bu yapılmış değildir. Bugüne kadar söylenenler 'Hatırlamıyorum', 'İşim çoktu', 'Dikkatle incelemiyorum.'.. Mesele bu değil, mesele doğru mudur, yanlış mıdır? Söylesinler, 'Yapılan şey yanlıştır, laikliğe aykırı davranıştır. Katiyen böyle şey yapılmayacaktır.' Bunu söylesinler bir defa, ondan sonra bir daha yapılmaması için gereken nedir, devletin kademeleri nasıl böyle bir şeye girmişlerdir, bundan sonra yine girebilirler mi, o belirlensin."

SHP Genel Başkanı, "Rabıta Örgütü'nden para alınması yanlıştır" açıklamasını Cumhurbaşkanı'ndan mı bekliyorsunuz?" sorusunu yanıtlarken ise, "Sayın Cumhurbaşkanı'nı özel olarak karşımıza almanın anlamı yok. Ne benim, ne genel sekreterimin böyle bir amacı yok. Başından beri bu davranış; bütün görevliler sorumluluklarını yüklenmeli, açıklama yapmalıdır şeklinde oldu. Bunu kişiselleştirmek bizim,

Levent Şahverdi Arşivi

benim isteğim değil. Tabii kamuoyunda kişiselleştirmek başka bir ilgi topluyor ama, o işin yorum tarafı. İşin esası önemlidir. Esasında T.C.'nin laikliğini korumada tüm siyasetçilerin dikkatli davranması gereklidir. Biz onu savunuyoruz. Yalnız kalınca da bunu yapmaktan çekinmiyoruz." Diye konuştu.

İnönü, öteki partilerin laikliği savunmak konusunda kendileriyle birlikte hareket etmediğini belirterek, ara dönemde alınan ve Resmi Gazete'de yayımlanmayan Bakanlar Kuruku kararları ile ilgili Meclis araştırması isteyebileceklerini bildirerek, son günlerde SHP'nin dine karşı olduğu yolundaki geçersiz ve insafsız suçlamalar yapıldığını anlattı. İnönü, Cumhurbaşkanlığı'nın açıklamasının doyurucu olmadığını kaydederken, şunları söyledi:

"Cumhurbaşkanı'nın çok yakında etraflı bir açıklama yapacağı söyleniyor. Bu açıklama doyurucu olacaktır sanıyorum. Benim doyuruculuktan kastım, kişisel davranışları açıklaması değil. Dava karşısında Sayın Cumhurbaşkanı'nın tavrının açıklıkla söylenmesi. Umhurbaşkanlığı laikliği korumak için daha evvel vaziyet almıştı. Şimdi gene alacaktır. Bunu açıkça söylemesinde yarar var. Çünkü o kadar ısrarla bizi laiklikten uzaklaştırmaya çalışan çevreler ve örgütler var ki, insanların sürekli fikirlerinin değişmiş olabileceği gibi, saptırmalarla uğraşı halindeler."

SHP Genel Başkanı, "Cumhurbaşkanı'nı niçin istifaya çağırdınız?" İstifa ederse, sorunun çözümü için SHP'nin önerisi ne olacaktır?" sorusunu yanıtlarken de, "Bizim yaptığımız bir tepki göstermektir. Laikliği korumak gibi bir temel davada tepki gösterirken, bundan sonra ne olacak diye düşünülmez" dedi. İnönü, yetkililerin ve sorumluların Rabıta'dan maaş alma olayının yanlış olduğunu açıklamalarının olayın sonuca bağlanması için yeterli olup olmayacağının sorulması üzerine ise, bunun büyük bir aşama olacağını, bundan sonra herkesin sorumluluğunun yasalar içinde aranacağını söyledi. İnönü, kişilere karşı savaş halinde olmadıklarını bildirerek, yasala içinde sorumluluk aranmasına o kadar önem vermediğini, bunun kendiliğinden olacağını belirti.

Erdal İnönü, üst düzey yöneticilerinin olayın yanlış olduğu yolunda açıklama yaptıktan sonra görevlerinde kalmayı sürdürmeleri durumunda ne olacağı yolundaki bir soruya ise, şu yanıtı verdi:

"Bizim meselemiz insanları değiştirmek değil, tepki gösteririz. Yapılanların ağırlığına göre tepkimiz ağır olur, ama insanlar görevden alınmazsa alınmaz. Bütün bu şeyler, belirli bir usule göre olur. Yoksa anayasanın içinden kimse çıkamaz. Bunun için sorumluluklar da orada bellidir. Şimdiki anayasaya göre Cumhurbaşkanı sorumsuzdur. Bizim beklediğimiz, her görevlinin yerine göre sorumluluğunu kabul etmesi. Mesela bu yapılanların yanlış olduğunu Sayın Hasan Celâl Güzel kabul etmiyor. Yapılacak şey, tüm parti liderleri ve yöneticilerin Rabıta Örgütü'nden ücret almanın yanlış olduğunu söylemesidir.

Levent Şahverdi Arşivi

O olmadan 'Birtakım insanları değiştirirseniz, bu iş çözülür. Değiştirmezseniz çözülmez. Dolayısıyla siz niye onları değiştirmek istiyorsunuz? Bu sefer siz yerinizden ayrılın' gibi yaklaşımlar tamamen tozu dumana katıp, bulutlarla ortalığı karıştırıp gene laikliğe aykırı davranışları devam ettirmek sonucunu verir. Bizim gösterdiğimiz tepkidir Biz muhalefetiz. İstediğimiz tepkiyi gösteririz. Yeter ki tepkimizin bir esası olsun. Durup dururken tepki göstermiyoruz. Bir sabak uyanıp başımız ağrıdığı için şu adam çekilsin demiyoruz."

İnönü kamuoyunda Cumhurbaşkanı'nın istifasını genel sekreter Sağlar istediği için kendisinin de buna katılmak zorunda kaldığı biçiminde yorumlar yapıldığının anımsatılması üzerine, "Bu yorumlar hakkında konuşmak, yanlış yöne götürür. Genel sekreterim de, ben de söylediğimizi bilen insanlarız. Biz söylemişsek, onu her halde inanarak söylemişizdir. Mesele o değildir" dedi.

24.3.1987

Rabıta destekli cami projesinden Rektör Gönlübol'un haberi olduğu ortaya çıktı:

ODTÜ CAMİSİNE REKTÖRDEN ONAY

Gönlübol'dan derneğe: ODTÜ Cami ve İslâm Kültür Merkezi statik tesisat ve elektrik mühendisliği uygulama projelerinin ihale yoluyla yaptırılmasını öngören 25 Ağustos 1983 tarihli protokol uyarınca 23.2.1984 günü yapılan ihale, seçilen firma ve hazırlanan sözleşme incelenerek uygun görülmüştür. Bilgilerinizi rica ederim.

Özey'den açıklama: ODTÜ Rektör Yardımcısı olarak 2 yıl kadar görev yaptım. Cami ve İslâm Kültür Merkezi projesi, üniversite yönetimine intikal etmiş durumdaydı. Dolayısıyla finansman sıkıntısına işaret eden yazım kişisel görüşümden kaynaklanmayıp, yönetimin görüşünü yansıtmaktadır.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)- ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Mehmet Gönlübol'un "Üniversitede Rabıta destekli bir cami ve İslâm Merkezi kurulmasına başından beri karşı olduğu" yolundaki açıklamalarına karşın, proje çalışmalarının Gönlübol'un rektörlüğü döneminde de sürdüğü ilgili yazışmalardan ortaya çıktı.

ODTÜ yönetimi ve üniversitede cami ve İslâm merkezi yapımını üstlenen dernek arasındaki yazışmalardan, ODTÜ yönetiminin "projeye finansman için Suudi Arabistan Büyükelçiliği de dahil olmak

Levent Şahverdi Arşivi

üzere gerekli girişimlerin başlatılmasını" istediği, Rektör Gönlübol'un uygulama projeleri için açılan ihalede seçilen firma ve sözleşmeyi uygun gördüğü ortaya çıktı.

ODTÜ yönetiminden, derneğe yönelik bazı yazışmalardan bölümler şöyle sıralanıyor:

"Anılan protokolün 5. maddesinde derpiş edilen hususlara uygun olarak inşaatın finansmanı için Suudi Arabistan Büyükelçiliği de dahil olmak üzere gerekli girişimlere geçilmesi hususunda bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Önder Pamuk
ODTÜ Rektör Yardımcısı, 3.6.1983"

"Mimari projelere evvelki safhalarda öngörülen değişikliklerin yapılarak isteğe uygun biçimde düzeltilmiş olduğu tespit edildiği cihetle tasdik edilmiştir. Bilgilerinizi ve gereğinin buna göre yaptırılmasını rica ederim.

Prof. Dr. Erol Tümer
ODTÜ Rektör Yardımcısı, 6.8.1984"

"ODTÜ Cami ve İslâm Kültür Merkezi statik, tesisat ve elektrik mühendisliği uygulama projelerinin ihale yoluyla yaptırılmasını öngören 25 ağustos 1983 tarihli protokol uyarınca 23.2.1984 günü yapılan ihale, seçilen firma ve hazırlanan sözleşme incelenerek uygun görülmüştür. Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Mehmet Gönlübol
ODTÜ Rektörü, 6.3.1984"

"Yapılan koordinasyon toplantısında görüş birliğine varılarak ekteki taahhütnamelerle kararlaştırılan üniversitemiz İslâm Kültür Merkezi yapılan statik projeleri için gerekli zemin etütlerini yaptırmak üzere Karayolları Genel Müdürlüğü ile ekli protokol yapılmış ve arazide çalışmalara derhal başlanılmıştır. İlgili protokol 7.2 maddesinde ve ilgi yazıda belirtilen birinci keşif özeti tutarı olan 772 bin 200 Türk lirasının üniversitemiz adına Merkez Bankası Ankara Şubesi 23 nolu hesaba yatırılmasını ve dekontun Karayolları Genel Müdürlüğü'ne ibraz edilmek üzere tarafımıza gönderilmesini önemle rica ederim.

Prof. Dr. Önder Pamuk
ODTÜ Rektör Yardımcısı, 1985"

Levent Şahverdi Arşivi

Öte yandan, ODTÜ eski Rektör Yardımcısı ve halen Bilkent Rektör Yardımcılığı görevini sürdüren Özey Oral, bir soru üzerine şu açıklamayı yaptı:

"ODTÜ'de rektör yardımcısı olarak 2 yıl kadar görev yaptım. Cami ve İslâm Kültür Merkezi projesi üniversite yönetimine intikal etmiş durumdaydı. Dolayısıyla finansman sıkıntısına işaret eden yazım, kişisel görüşümden kaynaklanmayıp, yönetimin görüşünü yansıtmaktadır."

24.3.1987

Evren, Altıkulaç'ı çağırarak 1.5 saat görüştü:

KÖŞKTE ARAŞTIRMA

Cumhurbaşkanı Kenan evren, Rabıta konusunda önümüzdeki günlerde yapacağı açıklama için hazırlıkları bizzat kendisi yürütüyor. Önceki gün eskl Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç'la 1.5 saat görüşen Evren'in eski Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'i de Köşk'e çağırması bekleniyor.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)- Yurt dışında görevli Türk din görevlilerinin maaşlarının Rabıta Örgütü tarafından ödenmesi konusunda Cumhurbaşkanı'nın, önümüzdeki günlerde yapacağı açıklama için hazırlıkları bizzat kendisinin yürüttüğü belirtiliyor. Cumhurbaşkanı Kenan evren, bu konuda en çok bilgi sahibi olduğu anlaşılan Diyanet İşleri Eski BaşkanıTayyar Altıkulaç'ı önceki gün Çankaya Köşkü'ne çağırttı. Cumhurbaşkanı Evren'in Altıkulaç ile 1.5 saat görüştüğü öğrenildi.

Cumhurbaşkanı'nın konunun üzerinde hassasiyetle durduğu ve bu nedenle vakit geçirmeden tatil günü olduğu halde Altıkulaç'la görüştüğü haber veriliyor. Evren'in Diyanet İşleri Eski Başkanı'ndan bilgi alırken "Rabıta" ile ilgili büyük bir dosya hazırladığı, bu konuda ilgili herkesin Köşk'e çağrılarak bilgisinin alınacağı anlaşılıyor. Köşk'e çağrılması beklenen öteki eski devlet görevlileri arasında Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş de bulunuyor.

24.3.1987

İNÖNÜ: "ISRARLIYIZ"

Cindoruk: Evren'i istifaya çağırmak siyasi bir hata. Muhalefetin hedefi, hükümet partisi olmalıdır.

Levent Şahverdi Arşivi

Karakaş: SHP'liler beceriksiz.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)- SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, Rabıta olayı karşısındaki tavırları hakkında parti üyelerinin farklı görüşler bildirmesine değinerek, "Bizi ahengini belli sınavlar karşısında tutturamayan bir parti olarak göstermek şeklinde davranışlar olmuştur, olacaktır" dedi. DYP Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk, SHP'nin bu konudaki tutumunu ve Cumhurbaşkanı Kenan Evren'i istifaya çağırmasını "siyasi bir hata" olarak nitelerken, DSP Grup Başkanı Cahit Karakaş da SHP yöneticilerini "beceriksizlikle" itham etti.

SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, Rabıta olayı ve SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın bu nedenle Cumhurbaşkanı'nın istifasını istemesi üzerine ortaya çıkan gelişmeleri TBMM grubunda milletvekillerine anlattı.

Erdal İnönü, grupta yaptığı konuşmada, Cumhurbaşkanı Evren'in önümüzdeki cuma günü yapması beklenen açıklamasında "din görevlilerinin bir şeriat örgütünden para almalarının yanlış olduğunu açıkça ifade edecekleri umudunda olduğunu" söyledi. İnönü, laikliğe aykırı davranışlar ve Rabıta skandalı konusunda daha önce verdikleri araştırma önergesinin ANAP oylarıyla reddedildiğini anımsattı. İnönü, "Bu önerge o zaman kabul edilmiş olsaydı, hiç şüphe etmiyorum ki, pek çok irtica olayı arkasındaki bağlantıları meydana çıkaracak, hem kamuoyu gereksiz tartışmalardan kurtulacak, hem de bugün yaşadığımız ve belki gelecekte daha çok yaşayacağımız pek çok gelişme önlenebilecekti" diye konuştu. İnönü, Rabıta olayıyla ilgili sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bu olaylar karşısında laikliğe sahip bir parti olarak tepkimizi gösterdik. Genel sekreterimiz ve ben bu olayın savunulacak tarafı olmadığını, onun için sorumluların derece derece araştırılması gerektiğini ifade ettik. Bunun nasıl yapılmış olduğunu, hangi bağlantılarla, hangi yollardan geçerek devletin en yüksek makamlarının da onaylarının alınabilmiş olduğunun ortaya çıkarılmasını istedik."

İnönü, sağdaki partilerin, bu davranışlarından hoşlanmadıklarını ve dini duyguları istismar ederek oy alabilmek için SHP'yi dine karşıymış gibi göstermeye çalıştıklarını bildirerek, şöyle konuştu:

"Devletimizin din görevlileri yurt dışındaki vatandaşlarımıza hizmet verirken, doğal olarak öbür devlet görevlileri gibi, devletimizden maaş almalıdırlar. Laikliğe aykırı davranışları öngördüğünü açıkça söyleyen bir şeriat düzenini İslâm ülkelerine yerleştirmeyi amaçlayan bir örgütten laik devletimizin din görevlilerinin maaş almaları hiçbir şekilde kabul edilemez. Buna bütün gücümüzle karşı çıkarız. Böyle bir davranış ne zaman yapılırsa yapılsın, hiç şüphe etmiyorum ki, laikliğe

Levent Şahverdi Arşivi

aykırı davranışları özendirmek anlamına gelir. Temel amacı bizim temel amacımıza uymayan bir kuruluştan para almaya devam ederseniz, eninde sonunda o amaçlar size de bulaşır. Onun için 'Biz onlardan para aldık, ama ilkelerimizi değiştirmedik' sözleri geçersizdir. Özürü kabahatinden büyüktür yakıştırması tam buna uygun düşüyor."

Cumhurbaşkanı'nın din görevlilerine Rabıta'dan maaş verilmesinin yanlış olduğunu, dolaylı da olsa kabul ettiğini bildiren İnönü, hükümet yanlılarının bu anlayış içinde olmadıklarını belirterek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Döviz yokluğu nedeniyle böyle bir şeyin yapıldığı ifade edildi. Pekala biliyoruz ki, Özal'ın izlediği ekonomik politika nedeniyle yeniden döviz sıkıntısı olacaktır. O zaman yine bu işi yapacaklar mı? Yani, temel ilkelerimizi korumak bizim dövizimizin az olmasına mı bağlı?"

Konunun açıklığa çıkması için irtica konusundaki ikinci araştırma önergesinin kabul edilmesi gerektiğini kaydeden İnönü, Meclis soruşturması açılmasının da uygun olacağını söyledi ve şöyle dedi:

"Rabıta olayına tepki göstermemiz kamuoyunda bizim Cumhurbaşkanı'na özel bir tavır aldığımız şeklinde yorumlandı. Böyle bir şey yoktur. Kimseyle kişisel bir hesaplaşma ve dava peşinde değiliz. Maksadımız sadece ve esas olarak Rabıta Örgütü'nden maaş ödetme gibi davranışların nasıl, hangi bağlantılar yoluyla bu kadar üst kademelere kadar onay alacak şekilde gelmiş olduğunu meydana çıkarmak, esas sorumluların kimler olduğunu ortaya çıkarmak ve böyle olayların tekrarını önlemektir. Değerli arkadaşlarımın da dikkatlerini bu yönde yoğunlaştırmalarını isterim. Çabalarımızı ve kamuoyunun dikkatini başka alanlara kaydırmak, hatta bizi ahengini belirli sınavlarda tutturamayan bir parti olarak göstermek şeklinde davranışlar olmuştur, olacaktır. Bunlara karşı da dikkatli olunuz. Çünkü, bu yoldan bizi temel davamızdan uzaklaştırabilirlerse, o zaman laikliği koruyacak gücümüz azalır ve temel davaya tam manasıyla sarılamamış oluruz.

Demokratik, laik, sosyal hukuk devletimizi korumada ve yaşatmada bugün en önemli sınavları verdiğimiz günlerdeyiz. Bütün arkadaşların bu konuda birbirlerine yardımcı olmalarını ve bu görevi en iyi şekilde yaparak kamuoyunun önünde en parlak şekilde geçirmenizi temenni ediyorum."

DYP Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk, dün partisinin Meclis grubunda yaptığı konuşmada, basının Rabıta olayındaki duyarlılığını takdirle karşıladıklarını belirterek, SHP'nin bu konudaki tutumunu eleştirdi. Muhalefet için bugünkü hedefin Başbakan ve iktidar partisi olması gerektiğine değinen Cindoruk, **"Hedefi şaşırmak hatadır, sorumsuz kişiler ve kurumlara muhalefet siyasi bir hatadır"** dedi.

Levent Şahverdi Arşivi

Geçmişteki bir olayın Türkiye'nin temel sorunlarını örtmesinden yana olmadıklarını kaydeden DYP Genel Başkanı, muhalefet partileri arasındaki dayanışmanın temel meselelerde olması gerektiğini bildirdi. Cindoruk, **"Bizim tutumumuzu yadırgamasınlar, bize danışılmadan yapılan bir davranışa katılmamız da beklenemez"** biçiminde konuştu.

DSP Genel Sekreteri Nuri Korkmaz, önceki gün basın toplantısında Rabıta olayı hakkında Cumhurbaşkanı'nın anayasal açıdan sorumsuz olsa bile bu konuda sorumluluğunun bulunduğunu belirtirken, Grup Başkanı Cahit Karakaş, dün parti grubunda yaptığı konuşmada konunun kişisel olmadığını, ancak SHP'nin olayı kişiselleştirdiğini söyledi.

Karakaş, grubun basına açık bölümündeki konuşmasında SHP yöneticilerinin bu konuda öne geçme arzusuyla aceleci davrandıklarını savundu ve partisinin konunun enine boyuna tartışılmasını istediğini anlattı. Karakaş, "Bu konuda önergemiz var. Her türlü çabayı Meclis çatısı altında yürüteceğiz" dedi.

25.3.1987

Denktaş açıkladı:

KKTC'YE 627 BİN DOLAR

Haber Merkezi- KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş ülkesinin Rabıta'dan 627 bin 110 dolar yardım aldığını söyledi. Paranın önşartsız verildiğini sık sık tekrarlayan Denktaş, "Ümit ederiz ki bu yardımlar öngördüğümüz prensipler çerçevesinde devam eder" dedi.

Denktaş, dün Lefkoşa'da düzenlediği basın toplantısında KKTC'nin Rabıta ile olan ilişkilerini "tüm geçmişi" ile anlattı. Devleti kesinlikle ipotek altına koymadıklarını söyleyen Denktaş şöyle söyledi:

"Rabıta bazı din adamlarımızın maaşlarının ödenmesinde doğrudan ya da müftülükler aracılığı ile yardımlarda bulunmuştur. 13 Mayıs 1978'de başlayan bu yardımların toplam tutarı 2 Kasım 1986'da son olmak üzere 627 bin 110 dolardır. Bu yardım tutarının 250 bin doları 21-24 Mart arasında yapılan Uluslararası Müslüman Gazeteciler Hazırlık Toplantısı ve Mart 1980'de yapılan Dünya İslâm Kongresi 8. Genel Kurulu için harcanmıştır."

Denktaş, yardımları kabul etmekle devleti ipotek altına koymadıklarını, müftülüğe yardım yapılmasını kendilerinin özellikle istediğini açıkladı.

25.3.1987

RABITA

Levent Şahverdi Arşivi

İslâm Kalkınma Bankası Başkanı:
Rabıta ile işbirliği içindeyiz

ANAP'TAN RABITA DESTEĞİ

Haber Merkezi- Başbakan Turgut Özal, gazetemizin Rabıta olayı ile ilgili yayınını, "satışı arttırma amacına yönelik" diye niteledi. ANAP Genel başkanı Yardımcısı Şükrü Yürür de, "Ben bakan olsam, Rabıta ile ilgili kararnameyi imzalardım" dedi.

ANAP Genel Başkan Yardımcısı Yürür, önceki akşam, Marmara Etap Oteli'nde basın mensuplarına verilen yemekte, Rabıta ile ilgili soruları yanıtlarken, "Bu kararnameyi imzalayanları takdirle karşılıyoruz. Mali imkanlarımız düzelmemiş olsaydı, aynı uygulamayı sürdürürdük" şeklinde konuştu.

Başbakan Özal, önceki gün Houston'da yaptığı basın toplantısında, SHP'nin "nereyi çarpsam savaşında" olduğunu öne sürdü. Gazetemizin Rabıta adlı örgütün yurt dışındaki din görevlilerinin maaşlarını ödediğini ortaya çıkaran yayınını eleştiren Özal, "Şöyle söylemek lazım: Basınımızda bazı gazetelerimizin bazen satış arttırabilmeleri, sansasyon vesaire yaratabilmeleri için bir konu bulup üzerine gitmeleri gerekiyor" dedi. Özal, Cumhuriyet'i de bu konuda örnek göstererek, "Sizin bir Rabıta var işte. Müşteri arttırmak için bunları yapıyorlar" şeklinde konuştu.

SHP'nin rabıta olayı karşısındaki tavrını da, "gazeteleri takip etmek" olarak nitelendiren Başbakan Özal, "Bunlar da parçalanmamak veyahut da derlenip toparlanmak için bir şey bulup müşteri arttırmak istiyorlar. Hem sonra işin garibi, gazeteleri takip ediyorlar. Yani muhalefetin zayıflığı burada. Gazetelerde ne çıkıyor, Uğur Mumcu mesela. Ardından bakıyorsun, İnönü takılmış Uğur Mumcu'nun arkasına, gidiyor" dedi.

ANAP grup yönetimi, Rabıta olayı nedeniyle Cumhurbaşkanı Kenan Evren'i istifaya davet eden SHP Genel Başkanı Erdal İnönü ile Genel Sekreter Fikri Sağlar'ı kınayan bir bildiri yayımladı.

ANAP Grup Başkan Vekili Haydar Özalp tarafından açıklanan bildiri şöyle:

"Sivil savaş eşiğine getirilen ve parçalanma tehlikesine maruz bırakılan memleket ve devletimizi kurtaran, yeni demokratik sistemi tesis eden ve aynı sistem ve demokratik hürriyetler içinde SHP'nin bu hafif davranış imkanını dahi sağlayan Cumhurbaşkanımıza karşı gösterilen bu siyasal saygısızlığı kabul etmek mümkün değildir. Mevcut iç ve dış şartlar karşısında her

Levent Şahverdi Arşivi

zamandan daha fazla birlik ve beraberlik içinde bulunmamız gereken dönemde Sayın Cumhurbaşkanımızın şahıslarında devlete yapılan bu tecavüzü reddediyor, ana muhalefet partisini ciddiyete davet ediyoruz."

Özalp, Rabıta konusundaki bir soruyu yanıtlarken de, "Zamanın şartları içinde olmuş bir hadise, bugün başka türlü yorumlamak yanlıştır" dedi. Özalp, Meclis araştırması önergesi ile konunun TBMM'de ayrıntılarıyla ele alınacağını da belirterek, "Cumhurbaşkanı Evren'i istifaya davet etmek sorumsuzluktur" dedi.

25.3.1987

Evren'e 1982'de verilen brifingte "Rabıta" da anlatıldı:

RABITA'DA YENİ BELGE

Dönemin Çalışma Bakanı Prof. Esener'in de doğruladığı brifingte, MGK'ye yurt dışındaki imamlara Rabıta'nın para ödediği anlatıldı.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)- Çalışma Bakanlığı'nca 1982 yılında Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile Konsey üyelerine verilen bir brifingte, yurt dışındaki din görevlilerine Rabıta Örgütü'nce aylık ödendiği konusunun anlatıldığı belirlendi.

Dönemin Çalışma Bakanı Prof. Dr. Turhan Esener, brifingin "çeşitli bakanlıklardan gelen rapor ve yazılardan toplanan bilgilerin derlenmesi ile oluştuğunu" belirterek, "Çalışma Bakanlığı'nın bu konu ile doğrudan bir ilgisi yoktur. Bu bilgiler, Diyanet İşleri Başkanlığı'nca bakanlığa gönderilmiştir" dedi. Brifingin Devlet Bakanlığı ile Dışişleri, Maliye, Milli Eğitim, Gümrük ve Tekel, Sanayi ve Teknoloji, İmar İskan, Sosyal Güvenlik bakanlıklarıyla, Tanıtma Müsteşarlığı ve DPT temsilcisinin katkılarıyla hazırlandığı saptandı. Brifingte, kısa adı "Rabıta" olan "Dünya İslâm Birliği" ile yine yönetim kurulunda üç Rabıta temsilcisinin bulunduğu Brüksel'de "İslâm Kültür Merkezi'nden sağlanan kaynaklar ile din görevlilerinin sayısı 21'den 83'e yükseltildiği anlatıldığı öğrenildi.

26 Kasım 1982 tarihinde, Cumhurbaşkanı Evren, Konsey üyeleri, Nurettin Ersin, Nejat Tümer, Tahsin Şahinkaya ve Sedat Celasun'a verilen brifing, Çalışma Bakanlığı tarafından kitap olarak basıldı. "Sayın Cumhurbaşkanı ve Milli Güvenlik Konseyi üyelerine sunulan brifing -

Levent Şahverdi Arşivi

Yurt Dışı İşçi Sorunları- 28.5.1982'den Sonraki Gelişmeler ve Yapılan Çalışmalar" başlıklı kitaba göre Evren ve Konsey üyelerine şu bilgi sunuldu:

"1978 yılından bu yana sürdürülen ve 12 Eylül 1980 tarihinden sonra yoğun çalışmalarla yurt dışındaki 700 kadar cami ve mescidin hemen hemen yarısında Diyanet İşleri Bakanlığı'nca gönderilmiş din görevlilerinin hizmet yapması sağlanmıştır. Bu ibadethanelerin takriben dörtte birinin bölücü grupların kesin kontrolü altında bulunduğu, geriye kalanlar devlet tarafından kontrol altına alınması mümkün görüldüğü Diyanet İşleri Bakanlığı'nca belirtilmektedir."

- Din adamı göndermek suretiyle yurt dışındaki din hizmetlerinin devletin kontrolü ve gözetiminde yapılmasını amaçlayan çalışmalar sonunda:

- Din hizmetleri müşavirliklerinin sayısı 4'den 7'ye yükseltilmiştir.

- 6 aylık geçici görevle çeşitli ülkelerde bulunan din görevlilerinin sayısı 131'den 221'e çıkarılmıştır.

Aylıkları, Dünya İslâm Birliği, Brüksel İslâm ve Kültür Merkezi gibi dış kaynaklardan sağlanan din görevlilerinin sayısı 21'den 83'e yükseltilmiştir.

Böylece yurt dışındaki din görevlilerinin toplam sayısı 12 Eylül öncesi 156 iken bugün 311'e yükseltilmiştir."

Turhan Esener'in önsözü ile sunulan brifingte, çeşitli bakanlık temsilcileri, kendi bakanlıkları konusu ile ilgili çalışmalarını anlattılar. Yabancılar politikası açısından hükümet değişikliği, Türk iş gücüne talepteki gelişmeler, kesin dönüş yapacak işçilerle ilgili sorunlar, Türk iş gücünün AET ülkelerinde serbest dolaşımı, çifte uyrukluk, askerlik yükümlülüğü gibi konular da yer aldı.

25.3.1987

Arapça ders veren 3 kişinin maaşını S. Arabistan ödüyor.

ODTÜ'DE SUUDİ MAAŞI

Derslerin verildiği ODTÜ Yabancı Diller Yüksek Okulu'nun Müdür yardımcısı Prof. Edip Uysal, "Arapça dersi veren öğretim elemanlarının aylıklarının ödenmesi işine hiç karışmadıklarını, aylıkların postayla doğrudan öğretim elemanlarına gönderildiğini" söyledi.

Levent Şahverdi Arşivi

Ümit Aslanbay

ANKARA - ODTÜ'de Arapça ders veren öğretim elemanlarının maaşlarının yaklaşık 3 yıldan bu yana Suudi Arabistan Yüksek Eğitim Bakanlığı'na bağlı **"İmam Muhammed İbn-i Suud Islamic University"** tarafından ödendiği ortaya çıktı. Arapça derslerinin verildiği Yabancı Diller Yüksek Okulu Müdür Yardımcısı Prof. Dr Ahmet Edip Uysal, 3 Türk öğretim elemanının aylıklarının ödenmesi işine hiç karışmadıklarını, aylıkların postayla öğretim elemanlarına gönderildiğini ifade etti. Prof. Uysal, rektörlükle yapılan bir anlaşma sonucunda aylıkların Suudi Üniversitesi tarafından ödendiğini, ancak bunun miktarını bilmediklerini vurguladı.

Gazi Üniversitesi'nde kadrolu bulunan, ancak ODTÜ'de verdiği Arapça dersleri için Suudi Üniversitesi'nden maaş alan Doç. Dr. Ali Şakir Ergin, dersleri Suudi Arabistan'ın "finanse ettiğini" belirtirken. sorularımızı şöyle yanıtladı:

-Sizin Arapça dersleri vermeniz karşılığı olarak Suudi Arabistan'dan üç yıldır maaş aldığınıza dair iddialar var.

Doç. Ergin- Benim buradaki (Gazi Üniversitesi) Arapça derslerimle bir ilgisi yok. Ortadoğu Teknik Üniversitesi ile ilgili olarak var. Onu da ODTÜ Rektörlüğü'nden ya da fakülte dekanlığından öğrenebilirsiniz.

- ODTÜ'de Arapça dersleri vererek Suudi Arabistan'dan para alıyorsunuz?

Doç. Ergin- Evet.

- ODTÜ ile Suudi Arabistan'ın bu konudaki bağlantısı nasıl?

Doç. Ergin- Suudi Arabistan finanse ediyor oradaki dersleri. Arapça derslerini.

- Ders başına ne kadar alıyorsunuz?

Doç. Ergin- Ders olarak değil, aylık olarak alıyoruz.

- Siz ayda kaç derse girip, kaç lira alıyorsunuz?

Doç. Ergin- Fakültenin programındaki Arapça derslerine giriyorum.

- Sizin dışınızda, Ziyad Akkoyunlu, Cevdet Çakmakçı da var ders veren sanıyorum.

Doç. Ergin- Evet.

- ODTÜ Rektörlüğü ile Suudların anlaşması o zaman. Ne kadar aylık alıyorsunuz?

Doç. Ergin- Evet... Anlaşma onların ama, aldığımız aylığı rektörlükten öğrenebilirsiniz.

ODTÜ Eğitim Fakültesi Dekanı ve Yabancı Diller Yüksek Okulu Müdür Yardımcısı Prof. Ahmet Edip Uysal ise aynı konuya ilişkin sorularımıza şu yanıtları verdi:

Levent Şahverdi Arşivi

- Fakültenizdeki Arapça derslerini veren üç öğretim elemanı, Ali Şakir Ergin, Ziyad Akkoyunlu, Cevdet Çakmakçı. Bunların aylıkları Suudi Arabistan hükümetince veriliyormuş. Ne kadar alıyorlar, haftada kaç saat ders veriyorlar?

Prof. Uysal- Haftada kaç saat ders verdiklerini araştırmam lazım. Size sonra bildiririm.

- Peki bu öğretim elemanlarının paraları Suudi Arabistan tarafından nasıl bir anlaşma ile veriliyor?

Prof. Uysal- Bunlar, Suudi Arabistan'da bir üniversite, bize bunların ücretlerini Suudi Arabistan'daki bir üniversite veriyor. Riyad'daki bir üniversite bize bu imkanı sağladı.

- Hangi üniversite? İmam Muhammed Suud Üniversitesi mi?

Prof. Uysal- Sanıyorum.

- Kaç yıldır paraları veriliyor?

Prof. Uysal- Sanıyorum üç yıldır. Ancak, ne kadar ücret aldıklarını bilmiyorum. Bizimle aldıkları ücret konusunda ne bir anlaşma yapıldı, ne de bir görüşme. Ne de ben ilgililerden sorup ne kadar aldıklarını öğrendim.

Bu öğretim elemanları İmam Muhammed Suud Üniversitesi'nden mi geldiler?

Prof. Uysal- Bir tanesi Gazi Üniversitesi'nde, diğeri çalışmıyor üniversitede. Sanıyorum Suudi Arabistan'da doktora yapmışlar. Bir tanesi, Cevdet Çakmaklı Ankara'da özel bir üniversitede çalışıyor.

- Riyad'daki üniversitenin tam adının İmam Muhammed Şeriat Üniversitesi olduğu doğru mu?

Prof. Uysal- Hayır, şeriat kelimesi yok. Dosyalara bir bakayım. Haftada 4 saat ders veriyorlar Ama kaç para aldıkları konusunda bir fikrim yok. Üniversitenin tam adı, Suudi Arabistan Eğitim Bakanlığı'na bağlı adı şöyle: Kingdom of Saudi Arabia, Ministery of Higher Education Islamic University of Imam Muhammed İbn-i Saud.

- Siz yalnız aracılık ediyorsunuz o zaman.

Prof. Uysal- Efendim bunları biz seçtik, parasını onlar ödüyorlar. Onlar ödemeseydi biz bu hocaları bulamayacaktık ve bu dersler yapılamayacaktı. Geçen sene de iki tane Ürdünlü profesör buraya gelmişti. Onların ücretlerini hem biz hem de Ürdün'deki Yarmouk Üniversitesi ödedi. Böyle oluyor.

- Siz paranın alınıp verilmesine aracı olmuyor musunuz?

Prof. Uysal- Hayır, katiyen. Adreslerine postalanıyor. Siz bu para işlerine fazla girmeye başladınız. Başka memleketlerde özel kanunlar vardır, özel mahrem şeylerle kimse ilgilenmez.

25.3.1987

"Rabıta" zincirinde önemli bir gün:

EVREN YARIN AÇIKLAYACAK

Kamuoyunun Sayın Cumhurbaşkanı'ndan yanıtını beklediği sorular:

1- Bilgisi olsaydı, Rabıta kararnamesini reddeder miydi?
2- Bilgisi olsaydı, ilgililer için soruşturma açtırır mıydı?
3- Rabıta'nın 'maaş ödemesi' laiklikle bağdaşıyor mu?
4- Rabıta'nın ne olduğunu ne zaman öğrendi?

Haber Merkezi- Cumhuriyet Haber Merkezi'yle Yurt Haberler Servisi'nin, Türkiye'nin çeşitli yörelerinde yürüttükleri sınırlı nabız yoklamaları, kamuoyunda "Rabıta" olayıyla ilgili olarak bazı soru işaretlerinin varlığını ortaya koydu. Gazetemizin "Rabıta" olayını ortaya çıkarmasından sonra, kamuoyunun özellikle Cumhurbaşkanı sayın Kenan Evren'den yanıtlamasını beklediği bazı sorular, özetle şöyle sıralanabilir:

1- Cumhurbaşkanı Sayın Evren, Rabıta kararnamesi Nisan 1981'de kendisine sunulduğu zaman, içeriği hakkında bilgisi olsaydı, bu karamameyi reddeder miydi?

2- Sayın Evren, Rabıta karamamesinin içeriği hakkında bilgisi olsaydı, bu kararnameyi hazırlayanlar ve önüne getirenler hakkında soruşturma açtırır mıydı?

3- Sayın Evren, bu kararname kendisine sunulduğunda, bilgi sahibi olsaydı Rabıta Örgütü'nün genel olarak Türkiye'deki ve özel olarak devletle bağlantılı olabilecek faaliyetleri hakında soruşturma açtırır mıydı?

4- Sayın Evren'e göre, tüzüğüne Müslüman ülkelerde "şeriat düzeni" kurulmasını başlıca hedef olarak koymuş olan Rabıta Örgütü'nün, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir kısım kamu görevlisine -ücretsiz izinli olsalar dahi- maaş ödemesi, laik cumhuriyet ilkesiyle bağdaşıyor mu?

5- Sayın Evren, "Dünya İslâm Birliği" adıyla bilinen Rabıta Örgütü'nün nasıl bir örgüt olduğunu ne zaman öğrendi?

6- Rabıta Örgütü'nün faaliyetleri hakkında Cumhuriyet gazetesinde 1 Mayıs 1969 tarihinde İçişleri Bakanlığı raporlarına ve Ulusal Güvenlik Örgütü'ne gelen bilgilere dayanılarak bir haber yayımlanmıştı. Acaba, Rabıta'nın Türkiye'deki İslâmcı akımları şu ya da bu şekilde desteklediğine ilişkin bilgiler, ülkemizin ulusal güvenlik örgütle-

Levent Şahverdi Arşivi

rinde var mı? Bu konuda Cumhurbaşkanı Sayın Evren'e herhangi bir bilgi verildi mi?

7- Rabıta karamamesine 1981 Nisanında sözlü olarak onay veren, zamanın Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri Orgeneral Haydar Saltık (halen Bern Büyükelçimiz) tarafından Cumhurbaşkanı Sayın Evren'e bu konuda herhangi bir bilgi verildi mi?

8- Rabıta kararnamesinin, zamanın Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in imzasını taşıyan ek yazısı Sayın Evren'e sunuldu mu?

9- 12 Eylül'ün Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş, Suudi Arabistan ziyaretinden sonra Cumhurbaşkanı Sayın Evren'e çıkarak, o ülkede ziyaret ettiği Rabıta Örgütü hakkında herhangi bir bilgi verdi mi?

10- Cumhurbaşkanı sayın Evren, İslâm Konferansı toplantılarında Rabıta Örgütü'nün temsilcileriyle herhangi bir temas yaptı mı? Örgütün Genel Sekreteri'yle Ankara'da Sayın Evren'in herhangi bir görüşmesi oldu mu?

11- Çalışma Bakanlığı tarafından 26 Kasım 1982 günü Ankara'da Cumhurbaşkanı Evren ile Milli Güvenlik Konseyi üyelerine verilen brifingte, "Dünya İslâm Birliği"nin (Rabıta Örgütü) yapısı hakkında ayrıca bilgi verildi mi?

Cumhuriyet'in haber birimlerinin yapmış olduğu nabız yoklamalarına göre, kamuoyunun Cumhurbaşkanı Sayın Kenan Evren'den yanıtlarını beklediği sorular, yukarıdaki gibi özetleniyor.

Cumhurbaşkanı Evren, yarın sabah İstanbul Gazeteciler Cemiyeti'nde bir basın toplantısı düzenleyerek Rabıta konusunda açıklamalarda bulunacak. Her gazeteden 5 kişinin izleyeceği bildirilen basın toplantısında Cumhurbaşkanı Kenan Evren'e ayrıca herhangi bir soru yöneltilemeyeceği, gazete yönetimlerine dün bildirildi. Evren, cumartesi günü öğleden sonra da bazı gazetelerin sahip ve yöneticileriyle bir toplantı yapacak.

Çankaya Köşkü'ne yakın çevrelerden alınan bilgilere göre Evren, dün Rabıta olayıyla ilgili olarak devlet arşivlerinde bulunan belgeler ya da bu konu hakkında bilgisi olan kişilerle yaptığı konuşmalardan sonra yarınki basın toplantısında üzerinde duracağı noktaları saptadı. Cumhuriyet Ankara Bürosu'nun haberine göre, Rabıta olayıyla ilgili toparlanan notlar, Cumhurbaşkanı Evren'in basın toplantısında konuyla ilgili yazılı bir metin okumayacağı, sözlü olarak ve notlarına dayanarak konuşacağı bildirildi.

Bu konuşmasında Cumhurbaşkanı'nın Rabıta olayına 1980 öncesi ve sonrasının nasıl bir bakış açısı ile yaklaşacağı dün kesinlik kazanmadı.

Cumhurbaşkanı Evren'in bugün de derlenen notlar ve dosyalar üzerinde çalışmalarını sürdüreceği bildirildi. Çankaya'daki yetkili kişi-

ler, Cumhurbaşkanı'nın eski Başbakan Süleyman Demirel dönemine, ya da daha önceki yıllara değinip değinmeyeceği konusundaki soruları yanıtsız bıraktılar. Ancak bir yetkili, **"Cumhurbaşkanı bugüne kadar konuya barışçıl bir yaklaşım gösterdi. Bunu sürdürmesi, yapılan hataları doğrudan olmasa bile ifade etmesi, bunun yanı sıra MGK dönemindeki olayları kendi mantığı içinde savunması beklenebilir"** dedi.

1982 yılında MGK'ye Çalışma Bakanlığı tarafından verilen brifingte Rabıta ile ilgili bilgileri Cumhurbaşkanı'nın yadsıyıp yadsımadığı sorularına ise, yine bazı yetkili kişiler, "Cuma günü bütün bu konuları sayın Cumhurbaşkanı açıklığa kavuşturacak" diye karşıladılar.

26.3.1987

MKYK, Rabıta olayında İnönü ve Sağlar'ın tutumunu tümüyle onaylıyor:

SHP'DE GÖRÜŞ BİRLİĞİ

SHP MKYK'nin dün yapılan toplantısından sonra Genel Sekreter Fikri Sağlar tarafından açıklanan bildiride 12 Eylül'den bu yana Türkiye'nin bir rejim bunalımı içinde olduğu kaydedilerek, Rabıta olayının, rejim bunalımı sonucu ortaya çıkan tehlikeli ilişkilerden biri olduğu vurgulandı. SHP bildirisinde, cumhuriyetin temel ilkelerini korumanın kendileri için kaçınılmaz bir görev olduğu belirtilerek, İnönü ve Sağlar'ın yaptıkları açıklamalara ve takındıkları tutuma eksiksiz katılındığı belirtildi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)- SHP MKYK, Rabıta olayı ile ilgili son gelişmeler üzerine bir bildiri yayımlayarak, Genel Başkan Erdal İnönü ile Genel Sekreter Fikri Sağlar'ın bu konuda açıkladığı görüşlere, takındıkları tutum ve davranışlara tam destek verdi. Bildiride, 12 Eylül 1980'den bu yana laik cumhuriyetin temel niteliğini ortadan kaldırmak için tüm çabaların harcandığı kaydedildi.

SHP MKYK'nin tüzük taslağının tartışıldığı dünkü toplantısında, Rabıta olayının ortaya çıkmasından sonra Genel Sekreter Fikri Sağlar'ın Cumhurbaşkanı'nın istifasını istemesi ve bunun üzerine meydana gelen gelişmeler ele alındı. Nail Gürman'ın önerisi üzerine MKYK üyelerinden oluşturulan komisyonca bu konuda MKYK'nin düşüncelerini yansıtan bir bildiri hazırlandı. Genel Sekreter Fikri Sağ-

Levent Şahverdi Arşivi

lar tarafından açıklanan bildiride, Rabıta'nın **"Kutsal bir dini kuruluş değil, teokratik devlet ilkelerini yaymayı amaçlayan, yayılmacı, basit bir siyasal kurum"** olduğu belirtildi.

SHP MKYK'nin, 12 Eylül sonrası yönetiminin Rabıta olayındaki rolü nedeniyle "Türk halkının dini inançlarına saygı duymadığını açıkça kanıtladığı görüşüne yer verilen bildirisi şöyle:

"12 Eylül 1980'den bu yana Türkiye ciddi bir rejim bunalımı içerisindedir. Bu bunalım bir dizi tehlikeli ilişkiyi de bünyesinde barındırmaktadır. Rabıta ile ilgili son bilgiler ve açıklamalar, sözünü ettiğimiz tehlikeli ilişkilerden sadece bir tanesidir. Rabıtat-ül Alem-ül İslâm kutsal bir dini kuruluş değil, teokratik devlet ilkelerini yaymayı amaçlayan, yayılmacı, basit bir siyasal kuruluştur. Rabıta, cumhuriyetin ve onun temelinde yer alan Atatürk ilkelerinin reddini kendisine amaç edinmiştir. Rabıta olayı ile Atatürk Türkiye'sinin hangi anlayışla yönetildiği bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Bu dönemde laik cumhuriyetin temel niteliğini ortadan kaldırmak için tüm çabalar harcanmıştır. Atatürk'ün kurduğu kurumlar kapatılmış, vasiyeti çiğnenmiş, laik eğitimden uzaklaştırılmıştır. Ne yazık ki, bütün bunlar Atatürkçülük adına yapılmıştır. Halkımızın kutsal inançlarını sömüren ve birer ticaret yuvası haline getirilen vakıflar, kurslar, gericilik ve tarikatçılık, iktidarlar eliyle alabildiğine özendirilmiş ve yaygınlaştırılmıştır. Gelişmelerin kamuoyuna duyurulmaması işin açıklık ve demokrasi unutturulmuş, yapay bir demokratikleşme yaklaşımı topluma sunulmuştur.

Devletin din görevlilerinin ücretlerinin devlet hazinesinden ödenmesini istemek, din adamlarının onurunu hem de laik devletin itibarını korumak anlayışına dayanır. Bu yönetimin din adamlarımızın ücretlerini yabancılara ödetmekle, Türk halkının dini inançlarına saygı duymadığı açıkça kanıtlanmış, irtica. devletin içerisinde tırmandırılmıştır.

Bu nedenle iktidar ve diğer muhalefet partilerinin bu gerçekleri görmezlikten gelerek SHP'yi inanç özgürlüğünün karşısında gösterme çabaları da inandırıcılığını yitirmiştir.

Cumhuriyeti ve onun temel ilkelerini korumayı vazgeçilmez görev kabul eden SHP, bu kurumlara yönelik saldırılara hangi yönden gelirse gelsin, tüm gücüyle ve inançla karşı koyacaktır. Ülkenin her alanda bütünlük ve birliğinin ancak bu yaklaşımla gerçekleşeceğine inanmaktayız.

Son gelişmeler karşısında MKYK'nin tüm üyeleri, Genel Başkan ve Genel Sekreter'in açıkladığı görüşlere, takındıkları tutum ve davranışlarla eksiksiz katıldıklarını kamuoyuna duyururlar.

Levent Şahverdi Arşivi

SHP Adana Milletvekili ve MKYK üyesi Cüneyt Canver de Adana'da Cumhuriyet'in sorularını yanıtlarken Cumhurbaşkanlığı makamı da dahil olmak üzere tüm kurumların yeniden seçime gitmesi gerektiğini savundu ve **"Kimbilir, o yoğun işler arasında Sayın Cumhurbaşkanımıza bu örgüt daha neleri imzalatmış olabilir"** dedi. Canver, Fikri Sağlar'ın Evren'i istifaya çağırmasını da **"Sayın Sağlar, görevi gereği haklı ve doğru bir tepki koymuş, görevini yapmıştır"** şeklinde savundu.

Öte yandan SHP Ege örgütleri de parti yönetimine ve Genel Sekreter Fikri Sağlar'a destek demeçleri yayımlayarak Rabıta olayı karşısındaki tavıra katıldıklarını açıkladılar. SHP İzmir İl Başkanı Şeref Bakşık, **"Kafaca, gönülce ve yürekçe"** Genel Başkan Erdal İnönü ve Genel Sekreter Fikri Sağlar'ı desteklediklerini bildirerek, **"Yönetim kurulumuz, yapılan çıkışı oybirliği ile destekleme kararı aldı. Partimiz, irtica konusunda tek ödünsüz parti oluşunu kanıtladı. Bundan övünç duyuyoruz. Genel başkanımızı eskiden severdik, şimdi daha çok seviyoruz. SHP, bu konuda tarihsel bir görev üstlendi. Sayın Erdal İnönü, babasının oğlu olduğunu kanıtladı"** şeklinde konuştu.

Muğla, Balıkesir, Aydın, Uşak ve Manisa örgütleri de yaptıkları açıklamalarla parti liderlerini desteklediklerini kaydettiler.

SHP İçel İl Başkanı Ahmet Şevki Göklevent de Fikri Sağlar'ın gerici örgütlenmeye karşı çıkarak tavır aldığını belirterek, örgüt olarak genel sekreteri desteklediklerini açıkladı. İçel İl Başkanı, Sağlar'ın Cumhurbaşkanı Kenan Evren'i istifaya çağıran demecini de yürekli bir eylem olarak niteledi ve "SHP'nin böyle ilerici ve demokrat tavır koyabilen üst düzey yöneticilere ihtiyacı vardır" şeklinde konuştu.

ANAP Genel Başkan Vekili Mehmet Keçeciler dün Rabıta olayı konusundaki soruları yanıtlarken, Cumhurbaşkanı'nın istifasının istenmesini de "yakışıksız ve yersiz" olarak niteledi.

ANAP Başkanlık Divanı toplantısı sonrasında gazetecilerin sorularını yanıtlayan Keçeciler, ANAP Genel Başkan Yardımcısı Şükrü Yürür'ün, **"Din görevlilerinin Rabıta'dan maaş almasına ilişkin kararnameyi ben de imzalardım"** sözlerini desteklemeyerek, "Bu, Şükrü Bey'in şahsi görüşleridir" dedi. Keçeciler, "Siz olsaydınız, bu kararnameyi imzalar mıydınız? Partinizin bu konudaki görüşü nedir?" sorusuna, şu yanıtı verdi:

"Bu konudaki açıklamaları Hükümet Sözcüsü Sayın Hasan Celâl Güzel yaptı. Şükrü Bey de şahsi görüşlerini belirtmiştir. ANAP iktidarı doğmadan 1980 tarihinde bu kararname hazırlanmıştır. Biz iktidara geldikten sonra bu kararnameyi yürürlükten kaldırdık ve olayı normal mecrasına soktuk. Dolayısıyla bu konuda ANAP'ın

Levent Şahverdi Arşivi

alnı açık, başı diktir. Biz bu konuda herhangi bir şekilde ne övmek, ne de yermek noktasında değiliz. Bizden evvel meydana gelen hadiselerin de mes'ulü değiliz."

Keçeciler, Turgut Özal'ın karamameyi imzalayan bakanlardan birisi olduğunu anımsatarak, olayda Özal'ın sorumluluğu olup olmadığının sorulması üzerine, "Sayın Özal bu pazar günü gelecek. Bu soruyu kendisine sorunuz. Biz ANAP olarak beyanatta bulunuyoruz" diyerek Başbakanı bu noktada savunmadı. Keçeciler, ANAP kuruluşundan önce meydana gelen olaylardan partisinin sorumlu olmadığı görüşünü yineledi. Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in istifasının istenmesini de Keçeciler, **"Yakışıksız, yersiz ve mevcut anayasaya aykırı bir talep"** olarak değerlendirdi.

Faize karşı olduğu yolundaki demecinin şeriat düzenini isteyenlerle paralel nitelikte olup olmadığının sorulması üzerine Keçeciler, **"Türkiye'de faizi kabul edenler de var, etmeyenler de. Herkes birbirine saygılı olmalıdır"** yanıtını verdi.

26.3.1987

İstanbul Üniversitesi'nin de desteklediği kitaptan:

ATATÜRK; İSLÂMA EN ZARAR VEREN SALDIRILARIN ÖNCÜSÜ

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Rabıta'nın Türkiye'de işbirliği içinde bulunduğu kuruluşlardan İstanbul Üniversitesi İslâm Araştırmaları Eristitüsü'nün de "hamiler listesi"nde yer aldığı bir kitapta **"Mustafa Kemal Paşa'nın, İslâm'a yönelik en erken ve en zarar verici saldırılarının öncüsü olduğu"** ileri sürüldü. Türk İslâm çevrelerinde yayınlarıyla tanınan Hamid Algar'ın söz konusu kitaptaki makalesinde Mustafa Kemal Atatürk'ün reformları son derece ağır bir dille eleştirildi.

Mevlânâ Şeyh Ebul Ulâ Mevdudi'nin anısına bir araya getirilen 22 makaleden oluşan kitap 1979 ve 1980 yıllarında iki kez basıldı. Basımı İngiltere'deki "İslâm Vakfı" ve Cidde'deki "Suudi Yayınevi" tarafından ortaklaşa üstlenildi. Basımı İngiltere'de yapılan kitabın girişinde "Hamiler Komitesi"'nin listesi yayımlandı. Listeye göre, kitap dönemin Suudi Arabistan Yüksek Eğitim Bakanı Şeyh Hasan İbn Abdullah El Şeyh, Endonezya eski Başbakanı Muhammed Nasır, Pakistan Adalet bakanı A. K. Brohi ve İstanbul Üniversitesi İslâm Araştırmaları Enstitüsü Direktör Yardımcısı Salih Tuğ'un himayelerinde, Hurşit Ahmet

Levent Şahverdi Arşivi

ile Zafer İshak Ensari tarafından yayına hazırlandı. Prof. Salih Tuğ, halen Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dekanlığı görevini sürdürüyor.

"İslâm perspektifleri" adını taşıyan kitabın 313. Sayfasında Hamid Algar tarafından kaleme alınan "Said Nursi ve Risale-i Nur: Günümüz Türkiye'sinde İslâm'a Bakış" adlı makaleye yer verildi. İngiliz asıllı Algar o dönemde ABD'deki Berkeley Üniversitesi'nde Yakındoğu dilleri ve edebiyatı bölümünde doçent olarak görev yapıyordu. 1970'li yılların büyük bölümünü Türkiye'de geçiren Algar, İslâm görüşüne yakın Türk dergilerinde yayımlanan makaleleri ile tanınıyor. Algar, 22 sayfalık makalesinin girişinde şu görüşleri dile getiriyor:

"Mustafa Kemal Paşa'nın, modern dünyada İslâm'a en erken ve zarar verici saldırıların öncüsü olduğu çok iyi bilinir. Halifeliğin kaldırılması, aşırı milliyetçiliğin desteklenmesi, şeriat hükümleri yerine ithal Avrupa yasalarının getirilmesi, medrese sisteminin kaldırılması, tarikatların yasaklanması sonucunda Türkiye'de geleneksel İslâm yaşamı darmadağın edildi. Türkiye'de İslâm'dan uzaklaşma diğer Müslüman ülkelerden çok daha hızlı gelişti."

26.3.1987

Mehmet Özgüneş, 1970'te verdiği önerge ile Rabıta Örgütü'nü suçlamış:

RABITA ÖNERGESİ

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)- Ulusu hükümetinin Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in 1970 yılında 14 tabii senatör arkadaşıyla birlikte hazırladıkları bir soruşturma önergesinde, "Rabıta Örgütü"nü suçladığı belirlendi. Özgüneş ve 14 arkadaşı tarafından TBMM Başkanlığı'na verilen önergede, eski başbakanlardan Demirel ve iki Devlet Bakanı, eski Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Yaşar Tunagür'ü koruyarak "İslâm dininin çeşitli maksatlarla istismar edilmesine müsamaha ettikleri" ileri sürülmüş.

Özgüneş ve 14 tabii senatörün verdikleri soruşturma önergesine eklenen belgelerde o zamanki Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Yaşar Tunagür'ün, Rabıta Örgütü ile "devamlı irtibatta" olduğu kaydediliyor. Önergeye ek olarak sunulan bir MİT raporunda da Tunagür'ün "Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi Cemiyeti Genel Sekreteri olan Muhammed El Savvaf ile de temas halinde bulunmaktadır. Yaşar Tunagür bu cemiyetlerin İsviçre'de bulunan şube başkanı Dr. Sait Ramazan ile muhavere etmektedir" denildiği de anlaşıldı.

Levent Şahverdi Arşivi

Başbakan Demirel ile eski devlet balanları Refet Sezgin, Hüsamettin Atabeyli hakkında hazırlanan soruşturma önergesi sonunda kurulan soruşturma hazırlık komisyonu Demirel ve iki bakan hakkında 1971 yılında soruşturmaya yer olmadığı kararı verdi.

Mehmet Özgüneş'le birlikte önerge şu tabii senatörler tarafından hazırlandı:

Fahri Özdilek, Mucip Ataklı, Muzaffer Yurdakuler, Haydar Tunçkanat, Sami Küçük, Vehbi Ersü, Sezai Okan, Ahmet Yıldız, Suphi Karaman, Rafet Aksayoğlu, M. Şükrü Özkaya, Selahattin Özgür, Emanullah Çelebi, Kâmil Karavelioğlu."

27.3.1985

ECEVİT: İMAMLARA BELÇİKA MAAŞ ÖDEDİ

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)- Eski Başbakanlardan Bülent Ecevit, "Türk din görevlilerine Rabıta Örgütü'nce maaş ödenmesine ilk olarak 1979 yılında kendi başbakanlığı döneminde başlandığı" iddialarını yanıtladı. Ecevit, Sabah gazetesinde yer alan habere ilişkin yanıtında, 1979'da yapılan bu işlemde Türk hükümetinin muhatabının doğrudan doğruya Belçika hükmeti olduğuna işaret ederek, din görevlilerinin maaşlarının Belçika hükümeti tarafından ödendiğini ifade etti.

Bülent Ecevit, gazete haberinde yer alan belgelerde, 1979'da yurt dışına gönderilen din görevlilerine Rabıta, ya da onunla bağlantılı bir örgütçe maaş ödeneceğine ilişkin hiçbir ifade bulunmadığını bildirdi. Ecevit, Diyanet İşleri Başkanlığı ile görevli Adalet Bakanlığı'nın karamameye esas oluşturan yazılarında, Belçika'daki Türk vatandaşlarının dinsel gereksinimlerini karşılamak üzere "aylıkları Belçika makamlarınca karşılanmak kaydıyla" bazı din görevlilerinin izinsiz olarak bu ülkeye gönderileceğinin açık ve kesin olarak yer aldığını kaydetti.

Bülent Ecevit, Uluç Gürkan imzalı haberi "yorumlu" olarak niteledi ve bu konunun saptırıldığını savunarak şöyle dedi:

"Meselenin aslı şudur: Daha 1960'lı yıllarda Belçika'daki Türk işçilerinin sayısı artmaya başlayınca Belçika hükümeti, işçilerimize her konuda yardımcı olmak ve onların resmi makamlarla ilişkilerine katkıda bulunmak üzere 'sosyal hizmet görevlileri' çalıştırmayı kararlaştırmıştır. Yabancı işçilerin bulunduğu başka bazı ülkeler de aynı amaçla sosyal hizmet görevlileri atamışlardır. Ancak Belçika hükümeti, bu görevlilerin doğrudan doğruya Türk hükümetince belirlenmesini önermiştir. Belçika hükümetinin bu yapıcı tutumu olumlu

karşılanmıştır ve Türkiye'deki yetkili makamların uygun gördüğü sosyal hizmet uzmanlarının adları Belçika makamlarına bildirilmiştir. O sırada kamu görevlisi olanlara da bu amaçla ücretsiz izin verilmiştir. Bu görevlilerin aylıkları Belçika resmi makamlarınca karşılanmıştır Aramızdaki anlaşmaya uygun olarak Belçika makamları, sosyal hizmet görevlilerinin tarafsız biçimde çalışmaları bakımından kendine düşen özeni göstermiştir. Üstelik kendilerinin gözetim ve denetimini Türk makamlarının yapmalarını kabul etmiştir. Belçika'daki işçilerimizin dinsel gereksinimleri için görevlendirilecek kimselere de bu amaçla ve bu çerçevede ücretsiz izin verilmiş olduğu, gazetenin yayımladığı 2 numaralı belgede açıkça belirtilmektedir. Belgede, 'sözü edilen görevlilerin aylıklarının Belçika makamlarınca karşılanmak kaydıyla Brüksel Büyükelçiliğimizin dini hizmetler müşavirliğinin gözetim ve denetimi altında' görev yapacakları özellikle vurgulanmaktadır."

"Eğer Rabıta Örgütü, Belçika hükümetine maddi yardımda bulunduysa bu bizim bilgimiz ve ilgimiz dışındadır" diyen Ecevit, "Öyle bir yardımı kabul edip etmemek, kabul ederse ne amaçla kullanılacağını saptamak Belçika hükümetinin yetkisi içinde olan hususlardır. 1979'da yapılan işlemde Türk hükümetinin muhatabı doğrudan doğruya Belçika hükümetidir ve aylıkların doğrudan doğruya Belçika hükümetince ödenmesi söz konusudur" dedi.

Bülent Ecevit, Çalışma Bakanlığı yaptığı 1960'lı yıllarda, yurt dışındaki Türk işçilerinden özellikle bayramda ve Ramazan ayında din görevlisi isteklerinin gelmeye başladığını, ancak bütçede bunun için bir ödenek bulunmadığından bu isteklerin karşılanmasında güçlük çekildiğini söyledi.

Kendisiyle ilgili iddialara yer veren gazetenin konuyla ilgili "gerçeği tahrif ettiğini" kaydeden Ecevit, Rabıta olayıyla ilgili görüşlerini açıkladığını da anımsatarak; "Laiklikten verilen ödünlere tepkimi her vesileyle açık biçimde gösterdim ve gösteriyorum" dedi.

28.3.1987

Cumhurbaşkanı Rabıta'dan maaş olayını savundu:

EVREN: "GENE İMZALARDIM"

Olayın ardında: Bunun arkasında ne yatıyor? 12 Eylül'ü yapanları kötülemek. İkinci sebep, irtica diye yüklenelim de ilişkilere darbe vuralım...

Levent Şahverdi Arşivi

Hata yok: Ben hatamı kabul ederim, eğer burada bir hata yapmış olsaydım söylerdim. Her hükümet ehven-i şer olan bu yolu seçmiş...

İstifa çağrısı: Zaman zaman sanki benim de düşündüğüm olmuyor mu, çekip gideyim diye. Ama birisi istedi diye ben istifa etmem.

Şeriat: Ben şeriatçıların üzerine üzerine gittim ve her türlü tehlikeyi göze alarak gidiyorum. Korkak olsaydım, neme lazım derdim, yapmadım.

Mumcu'nun dizisi: Bir gazeteci arkadaşımız araştırma yapmıştır, zor bir iştir, takdirle karşılarım, ama yorumlara iştirak edemem.

Haber Merkezi - Cumhurbaşkanı Kenan Evren, yurt dışına gönderilen din görevlilerine şeriatçı örgüt Rabıta'dan maaş bağlanması ile gelişen olaylarla ilgili beklenen açıklamasını dün yaptı. Evren, İstanbul Gazeteciler Cemiyeti'nde düzenlediği ve kendi deyimi ile "basın görüşmesi" dediği toplantıda konuya ilişkin kamuoyunda yanıt bekleyen sorulara açıklık getirdi ve döviz sıkıntısının olduğu o günün koşullarında aynı kararnameyi bugün de imzalayabileceğini söyledi. Evren, **"Bunu kusur ve suç olarak kabul etmiyorum"** dedi ve hiçbir hükümet dönemini suçlamadığını da bildirdi. Evren, "Her hükümet ehven-i şer olan bu yolu seçmiş" şeklinde konuştu.

Cumhurbaşkanı Evren, konuşmasında "Bir devlet; dışarıya görevli gönderdiği kişinin parasını ödemekle mükelleftir" görüşünü de savunurken, o dönemin koşulları içinde söz konusu karamameyi bilerek imzaladığını açıkladı.

Evren, Rabıta olayını kamuoyuna yansıtan gazetemiz yazarı Uğur Mumcu'nun adını vermeden, "Gazeteci arkadaşımız araştırma yapmıştır, zor bir iştir. Takdirle karşılarım. Ama yorumuna iştirak edemem. İşte o yorumları okuyunca arkasında başka maksat arıyorum" şeklinde konuştu ve maksadın **"12 Eylül dönemini kötülemek ve İslâm ülkeleri ile gelişen ilişkileri koparmak"** olduğunu öne sürdü.

12 Eylül döneminde, laiklik konusunda en titiz davranan idare olduğunu söyleyen Evren, laikliğin saptırılmamasını istedi ve **"Ben şeriatçıların üzerine gittim ve her türlü tehlikeyi göze alarak gidiyorum. Korkak olsaydım, neme lazın derdim, yapmazdım"** dedi.

Kendisine yönelik istifa çağrısı konusunda ise Evren, **"Zaman zaman sanki benim düşündüğüm olmuyor mu, çekip gideyim diye. Ama birisi istedi diye ben istifa etmem"** şeklinde konuştu.

Levent Şahverdi Arşivi

Cumhurbaşkanı Evren, dün sabah beraberinde İstanbul Valisi Nevzat Ayaz ve İstanbul Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'la birlikte Gazeteciler Cemiyeti'ne geldi. Kısa bir süre cemiyet yöneticileri ile görüşen Cumhurbaşkanı daha sonra cemiyetin "Burhan Felek" salonundaki "basın görüşmesi"ne katıldı. "Basın görüşmesi" gazeteciler soru sormadan Cumhurbaşkanının yaptığı açıklamalarla 1.5 saat sürdü.

Evren, konuşmasına 1961 yılında yurt dışına işçi gönderilmeye başlanmasını anlatarak girdi ve ilerleyen yıllarda bu işçilerin öteki sorunlarının yanı sıra dini görevlerini yerine getirmede de bazı problemlerinin ortaya çıktığını belirtti.

O dönemlerin hükümetlerinin bu soruna bir çare bulamadığını, bunun üzerine bundan yararlanan bazı örgütlerin işçilerimizi istismar etmeye başladığını söyleyen Evren, 1979 yılının Haziran ayında Belçika hükümetinin maaşlarını vermeyi kabul ettiği 4 din görevlisinin Belçika'ya gönderildiğini bildirdi. Evren, **"Diyeceksiniz ki, 4 din görevlisinin parasını Türkiye Cumhuriyeti devleti veremez miydi? Verirdi belki ama, bunula bitmeyecekti ki"** dedi. Belçika'dan gelen yeni bir istek üzerine 13 Aralık 1979'da yeni bir hükümetin döneminde bu kez 14 din görevlisinin daha Belçika'ya gönderdiğini anlatan Evren, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Aralık 1979'dan sonra 1980 Mart ayında Kıbrıs'ta İslâm Konferansı düzenleniyor, Türk kesiminde. Oraya giden Diyanet İşleri Başkanı, Devlet Bakanı, 'Rabıta' denilen Dünya İslâm Birliği Genel Sekreteri'yle temas kuruyorlar. Birliğin Genel Sekreteri ve maiyeti Ankara'ya geliyor. Uçak dolayısıyla mı, çağrıldıklarından mı, onu bilemiyorum. Burada ilgililerle temas ediyor, bakanlarla, başbakanla. Kendileriyle konuşuyor. 'Dışarıya din görevlisi gönderme mecburiyetimiz var. Siz de din adamlarına, cami yaptırmaya, şuraya buraya yardım ediyorsunuz. Acaba bize de yardım eder misiniz?' deniyor. 'Ederiz' diyor.

Ancak o zaman 'Yapanız' diyor. 'Ancak din adamlarını biz seçeriz' diyor. O zamanki hükümet ve Diyanet İşleri Başkanlığı 'Yok, biz görevlileri size seçtirmeyiz. Bunun seçimini biz yapanız. Biz sizden yalnız maaşlarını vermenizi istiyoruz' diyorlar.

Rabıta denilen o örgüt, başka ülkelere yaptığı yardımlarda seçimi kendisi yaptığı halde, Türkiye'ye karşı bu yolu bulamamış. İşte ilk defa 17 Ağustos 1980'de, 32 kişilik bir kafile gitmesi gerekiyordu muhtelif ülkelere. Belçika, İngiltere, İsveç, Avustralya gibi, bunların 29'unun parasını mahalli idareler, 3 tanesininkini Rabıta ödüyor. Bunların seçimi bizim devlet tarafından yapılıyor.

Levent Şahverdi Arşivi

12 Eylül'den sonra Devlet Bakanlığı'ndan bir teklif geliyor başbakanlığa. Toplumu yurt içinde ve yurt dışında din bakımından aydınlatma görevi, Diyanet İşleri Başkanlığı'nda. Bu görev yurt içinde 60 bine yakın din görevlisiyle yerine getirilmeye çalışılırken, yurt dışına kadro imkansızlıkları nedeniyle yeterli hizmetin getirilemediği de gerçektir. Bu hizmet açıklığı nedeniyle, yurt dışındaki vatandaşlar arasında bölücü faaliyetler, bu boşluktan yararlanma faaliyeti içine girmişlerdir."

Diyanet İşleri Başkanlığı'nca seçilen din görevlilerinin yurt dışına gönderilmesi için 12 Eylül dönemindeki kararnamenin 28 Nisan 1981'de Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği'ne gönderildiğini belirten Evren, **"Bu kararname dört satır"** dedikten sonra, konunun incelendiğini, 21 Mayıs 1981 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığı'nın değerlendirme yazısının geldiğini ve kararnamenin 14 Temmuz 1981'de imzalandığını bildirdi. Evren, döviz sıkıntısı göz önünde tutularak bu yola gidildiğini anlatırken. **"O dönemde parasını bizim ödememiz şeklinde bir teklif gelseydi, imzalamazdım. Belki de bir din görevlisi göndermezdim"** dedi. Evren, yurt dışına gönderilen kişilerin hepsinin geri döndüğünü ve içlerinde şeriatı savunanın olmadığını söyledi. Evren şöyle devam etti:

"Her olayın zamanına, o zamanın şartlarına göre değerlendirilmesi gerekir. Peki, bunun en doğrusu neydi? Elbette ki, en doğrusu, devletin göndermesiydi. Bir devlet, dışarıya görevli gönderdiği kişinin parasını ödemekle mükelleftir. Buna diyecek hiçbir şey yoktur. Ama ihtiyaçlar ve zaruretler bu durumu doğurmuştur. Onun için ben, hiçbir hükümet dönemini suçlayamıyorum. Çünkü, o dönemde onu yaşadık. Peki ne yapılmalıydı? Yapılacak iki şey vardı. Ya hiç göndermeyecektik veya buna katlanacaktık. Hangisi daha faydalı? Eğer hiç göndermeyecek olursak, örgütler, dışarıdan adam getirmeye devam edecekler, o teşkilatın getirdiği din görevlilerinin etkisi altında kalacaklar ve oradaki vatandaşlarımızı mütemadiyen zehirleyecekler. Bence, o daha tehlikeli. Sonradan onları temizlemek çok zor. Nitekim hâlâ temizlenmiş değildir. Dışarıdan gelmiş, parası bölücü örgütler tarafından ödenen din görevlileri hâlâ var. Tamamlayabilmiş değiliz."

Üç hükümet döneminde de aynı uygulamanın yapıldığını, suç olsaydı bir hükümetin durumdan haberdar olacağını belirten Evren, **"Suç diyorlar. Nesi suç? Kanun bu yetkiyi vermiş"** dedi.

Rabıta'dan maaş ödenmesinin laikliğe aykırı olduğu yolundaki görüşlere katılmayan Cumhurbaşkanı, **"Laikliği saptırmayalım. Laiklik nedir, ne değildir, bunu iyi bilelim"** diyerek şöyle devam etti:

Levent Şahverdi Arşivi

"Eğer bu hükümetler, Rabıta'yla karşı karşıya gelip bir anlaşma yapsalardı, 'ben bunların paralarını ödüyorum ama, siz de ülkenizde şeriat düzenlerini uygulayacaksınız, İslâmi kaideler neyi gerektiriyorsa yapacaksınız' diye, bir mutabakata varılmış olsaydı, işte o zaman laikliğe aykırı hareket edilmiş olurdu. 'Ben parayı veriyorum, başka şeye karışmıyorum' diyor.

Cumhuriyetimizin temel ve vazgeçilmez ilkesi olan laiklik hepimizin birleştiği ve titizlikle korumamız gereken bir hususdur. Bunda hiç şüphemiz yok. Bu konuda herhangi bir taviz, herhangi bir sapma düşünülemez."

Aydın kesimin, bu konuyu laikliğe aykırı bulması durumunda, saf vatandaşların da laikliğin dinsizlik olduğunu söyleyebileceğini savunan Evren, 12 Eylül hükümetinin laiklik konusunda en titiz davranan idarelerden birisi olduğunu ifade etti.

Evren, Rabıta konusundaki yayınlarla ilgili olarak "Bunun arkasında ne yatıyor? Bir bardak suda fırtına koparmaktır bu. Hatta bir katre suda fırtına koparmaktır. Bunun arkasında 12 Eylülü yapanları kötülemek, eleştirmek, bunlar böyle laikliğe aykırı davrandılar diye göstermek yatıyor. Bunu anlamamak için saf olmak lazım" dedi. "Birinci sebep 12 Eylül'ü karalamaktır, ikinci sebep de Türkiye bu dönemde dünyaya açıldı, İslâm ve Ortadoğu ülkeleri ile de iyi ilişkiler kurdu. Acaba bunu nasıl koparırız. İrtica diye yüklenelim de ilişkilere darbe vuralım, ikinci sebep olarak da bu aklıma geliyor" şeklinde devam eden Cumhurbaşkanı, adını vermeden yazarımız Uğur Mumcu'nun hakkında şöyle konuştu:

"Bu gazeteci arkadaşımız araştırma yapmıştır, zor bir iştir. Takdirle karşılarım ama yorumuna iştirak edemem. İşte o yorumları okuyunca arkasında başka maksat arıyorum."

Mumcu'nun makalelerinden örnekler okuyan Evren, konuşmasının bir başka bölümünde de Mumcu hakkında şöyle dedi:

"Batı Avrupa'da Marksist, Leninist, Maoist örgütler yok mu? Bunlar para toplayıp göndermiyorlar mı? Güneydoğu'daki eşkiyalar nerede eğitiliyor ve parasını nerelerden alıyor? Doğu Bloku'ndan iki istasyonun Türkiye'ye yaydığı zehirli yayınların ardında ne var? Eğer o arkadaşımız bunu da araştırsaydı alnından öperdim."

Rabıta ile ilgili brifing notunu da anlatan Evren, bu brifingin yurt dışındaki işçilerin sorunları ile ilgili genel bir brifing olduğunu belirterek kendisine sunulan raporu gösterdi ve bunun içinde yer alan iki cümlenin sanki sadece Rabıta konusunda brifing verilmiş gibi değerlendirildiğini anlattı.

Levent Şahverdi Arşivi

ODTÜ'de İslâm Kültür Merkezi kurulması için 1974 yılında CHP, MSP, AP ve DP milletvekilleri ve senatörlerinin de dahil olduğu bir dernek kurulduğunu ve konunun en son kendisine bir albüm halinde sunulduğunu, bu öneriyi derhal reddettiğini, rektörün de istemediğini öğrenince bu konuda üniversitede karar alındığını, ancak derneğin dürtüklemelerini sürdürdüğünü anlattıktan sonra **"Para verilmiş, Suudi riyalleri sarf edilmiş, ne olacak, dedim ki 'şurada mescit var ya onu cami haline getirmek için harcayın bu parayı, ancak para veren taraf 'ben cami için vermem' demiş böylece yattı bu iş. Bunun karşısındayım, şimdi bana Cumhurbaşkanı istedi diyorlar, nasıl üzülmez insan?"** dedi.

Yurt dışında sadece din görevlisi bulunmadığını, öğretmenlerin de bulunduğunu 4115 öğretmenin 401'inin parasını oradaki mahalli idarelerin ödediğini kaydeden Evren, **"Hıristiyan alemi öderse mesele yok, laikliğe aykırı olmuyor"** diye konuştu. Evren bu konuda sözlerini şöyle sürdürdü:

"Şeriat düzeninin olduğu ülkelerde çalışan 120 bin işçimiz var. Onlar orada çalıştı diye şeriatçı mı oluyor şimdi? Göndermeyecek miyiz? Üniversite öğretim üyeleri Kuveyt'te, Suudi Arabistan ve Körfez ülkelerinde çalışıyor; şeriatçı mı oluyorlar? İslâm Kalkınma Bankası'nda, İslâm Konferansı'nda. görevli adamlarımız var, oradan alıyor parasını. İslâm Kalkınma Bankası ile 1974 yılında anlaşma yapmışız. Bankanın amacı şeriat esaslarına uygun olan ülkelerin kalkınmasına yardım etmek. Bunu tenkit için mi söylüyorum. Hayır. Buna katılmışız. istifade edelim diye ve 'rezerv' koymuşuz anlaşmasına. 'Anayasamıza ve kanunlarımıza uymayan konular hariç diğerlerini onaylarız' demişiz. 10 milyon Suudi Riyali ile iştirak edilmiş bankaya. Şimdi bunlar mesele olmuyor da, 27 tane adam göndermişiz diye kıyametler kopuyor."

Suudi Arabistan ve Körfez ülkelerinden borç para aldığımızı, vaktiyle bu ülkelere yüz suyu döktüğümüzü belirten Evren, Abu Dabi Fonu'ndan da para alındığını anlattı. Bu paraları almanın laikliğe aykırı hareket sayılamayacağını savunan Evren, daha sonra kendilerine çeşitli zamanlarda laikliğe aykırılık iddiası ile yöneltilen eleştirileri yanıtladı. Cumhurbaşkanı bir dönemde Süleymancılar'ı kendilerinin koruduğu iddiasının ortaya atıldığını, anayasa oylaması öncesi Süleymancılar'a tavizkar davrandıklarının ileri sürüldüğünü hatırlatarak, **"Bunlar çok üzüyor. Olmayan şeyin olmuş gibi gösterilmesi insanı kahrediyor"** dedi. Antalya çevresinde kapatılan bir Süleymancı yurdunu gezdiğini. mahkemelerinin hızlandırılması için bizzat işin üstünde durduğunu, ancak Yargıtay'ın 163. maddeyi uygulamayıp bunların mallarını da iade ettiğini anlatarak, **"Kenan Paşa ne yapsın? 5 kişilik kon-**

Levent Şahverdi Arşivi

sey ne yapsın, karar mı çıkarsın? Biz mahkemelere biliyorsunuz hiç karışmadık. Buna rağmen taviz verildi denilmesi bizi üzmez mi?" dedi.

Kenan Evren 12 Eylül döneminde imam-hatip okulları çoğaldı diye maksatlı yayın yapıldığını, açıklamalarının yayımlanmadığını öne sürerek, 1983 yılından günümüze kadar kaç imam-hatip okulu açıldı ise yıl yıl sıraladı ve bir ara yılda 70-80 tane açılan bu okulların 1980'den itibaren yapımının durdurulduğunu ve sayısının dondurulduğunu, kendi döneminde sadece Tunceli ili için bir tek okul izni verdiğini söyledi. Bu okullarda halen 66 bin 562 erkek ve 12 bin 687 kız öğrenci okuduğunu, aksi halde din adamlarının mahallelerde yetişeceğini ve aydın fikirli din adamı yetişemeyeceğini söyledi. Ancak bu okulların ihtiyaçtan fazla olmasının da faydalı olmadığını, bu kez din adamı olmak üzere okuyanların başka mesleklere dağıldığını ve ihtiyaçtan fazla yetiştiğini söyledi.

Okullara zorunlu din dersi konulması ile ilgili eleştirileri yanıtlarken de zaten yüzde 90 olarak din derslerinin seçildiğini belirterek, **"Kalan yüzde 10 da alsın, hepsi din bilgisi alsın dedik. Neden dedik, çünkü din bilgisi olmayan kişi çabuk etki altında kalıyor, okusa ve bilse yanılmaz. Her aile başka türlü bilgi verir, bu bilgiyi öğreneceği doğru yer okuldur. Zaten din dersi demedik, din kültürü dedik. Şikayetler oluyor tabii. Ama öğretmen var, öğretmencik var. Şikayet olunca muamele yapılıyor. Şimdi bundan dolayı mı irtica arttı?"** dedi.

Rabıta örgütünden aylık alan din görevlileri ile ilgili kararnamenin Resmi Gazete'de yayımlanmamasını, gizlilikten değil çok fazla kişiyi ilgilendirmeyen kararlardan olduğu şeklinde açıklayan Cumhurbaşkanı, şöyle devam etti:

"Geliyorum, Cumhurbaşkanı, Konsey üyeleri ve Genel Sekreter Saltık istifa etmelidir konusuna. Bu sözlerin söyşlenmesi bir taraftan iyi bir şey. Hangi noktadan nereye gelmişiz ki, Cumhurbaşkanının istifası istenebiliyor, Cumhurbaşkanı hakkında mahkemede dava açılıyor. Bu demokrasinin hangi noktaya geldiğinin işaretidir. Ama Cumhurbaşkanı nasıl seçilir, hangi durumda istifası istenir, bunlar anayasada yazılıdır. Tabii benim istifamı değil sadece, öldürmek, bir kaşık suda boğmak isteyenler de var. Hangi cumhurbaşkanına söylemediler ki... Atatürk'e de söylediler, öldü arkasından söylüyorlar. Rahmetli İnönü'ye neler yapılmadı, başına taş bile atıldı, Celâl Bayar'a neler yapıldı biliyorsunuz. Cemal Gürsel kahrından, sıkıntıdan göçtü, gitti. Cevdet Sunay için ne iğneli yazılar yazılmadı. Fahri Korutürk aylarca hastalandı. Elbet benim için de söyleyecekler. Burası iğneli fıçı, hamama giren terler."

RABITA

Levent Şahverdi Arşivi

Cumhurbaşkanı Evren, sözlerini bitirirken kararnameyi nasıl imzaladığını hatırlamadığını, ancak yaptığı tahkikat sonucu, bilerek imzaladığını anladığını, kendisine kül yutturulmadığını, "Cumhurbaşkanı sorumlu değildir" diye bu konudaki açıklamayı dönemin Başbakanı Ulusu'ya bırakmadığını, imza attığı için kendisi savunduğunu belirtti ve sözlerini şöyle tamamladı:

"Kusur ve suç olarak kabul etmiyorum. Öyle bir dönemde tekrar gelse idi tekrar imza ederdim. Bu vatan benim değil, hepimizin. Elbirliği yaparsak bu zorluklardan, ona buna yalvarmalardan kurtulabiliriz. Birbirimizi karalayarak, lekeleyerek değil, serinkanlı ve hoşgörülü olmak zorundayız. İnsan bir görevden ayrılabilir, ama filan kişi sen ayrıl dedi diye ayrılmaz. Hiçbir dönemi de bu işten dolayı suçlamıyorum. Zaruret tahtında yapılmıştır, şeriatı getirmek için değil. Kendimi de suçlamıyorum, onları da suçlamıyorum."

28.3.1987

ESBABI MUCİBE: DÖVİZ DARLIĞI..

Deniz Som

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, Gazeteciler Cemiyeti'nin **"Burhan Felek"** salonuna girdiği zaman, basın mensupları koltuklarda oturuyorlardı. Evren, kürsüde kendine ayrılan yere geldiğinde, salondakiler ayağa kalktı. Cumhurbaşkanı da gülümseyerek yerine otururken, gazetecilere oturmalarını işaret etti. Önü bir anda foto muhabirleri ile doldu. Flaşlar birbiri ardına patlamaya başladı.

Evren, fotoğraf çekilirken neşeli bir ifade ile foto muhabirlerine, **"Patronlar size kızıyor, mütemadiyen film sarf ediyorsunuz. Az film sarf edin diyorlar, yine de şakır şakır çekiyorsunuz"** dedi. Kürsü önünde fotoğraf çekimi 2 dakika sürdü ve foto muhabirleri, Cumhurbaşkanlığı korumaları tarafından kenara alındılar.

Cemiyetin salonu, yerli ve yabancı basın ve televizyon muhabirleri ile dolmuştu. Ayrıca gazetelerin genel yayın yönetmenleri, yazı işleri müdürleri ve köşe yazarları da salondaki yerlerini almışlardı. Salona giren tüm basın mensupları, önce cemiyetin girişinde, sonra da salon kapısında sivil polisler tarafından kontrol edilmişti. Zaten toplantıyı izleyecek olanlar, daha önceden Gazeteciler Cemiyeti'ne bildirilmişti. Listede isimleri olmayanlar, basın kartları bile olsa içeri alınmamıştı.

Evren, sözlerine İstanbul'da bu toplantıyı daha önce yapmayı tasarladığını, ancak **"kar felaketi"** nedeniyle iki kez ertelediğini anlata-

rak başladı. Sonra, **"Her şeyde hayır vardır. Çünkü, Türkiye'yi neredeyse ayağa kaldıran bir olay vardı, böylece ona da cevap verme imkanı oldu"** dedi.

Cumhurbaşkanı, "yurt dışına gönderilen din görevlileri"nin yanı sıra, bu toplantıda başka konulara da değineceğini söyledi. Fakat, saat 10.45'te başlayan ve saat 12.15'e dek 1,5 saat süren toplantıda, zaman yetmediği için konu "Rabıta" ile sınırlı kaldı.

Cumhurbaşkanı, çantasından çıkarttığı dosyaları masanın üzerine koyduktan sonra, hazırladığı notları da önüne koydu ve başlangıçta notlarına bakmadan konuştu. 12 Eylül öncesi hükümetler döneminde yurt dışına din görevlisi gönderilmesine ilişkin kararnamelerin ilkinden söz ederken, "Kararnamesi burada. Okumayacağım" dedi. İkinci kararnameyi anlatırken ise, "Onun da kararnamesi yanımda. İsteyen arkadaşlara veririm" şeklinde konuştu.

12 Eylül'den sonraki gelişmelere sıra gelince, Cumhurbaşkanı Kenan Evren, Devlet Başkanlığı'nın hükümete önerdiği din görevlilerine Rabıta'dan maaş verilmesi konusundaki yazıyı dosyasından çıkartıp okudu. Konunun **"esbabı mucibesi"**nin döviz sıkıntısı olduğunu söyledi.

Cumhurbaşkanı, yurt dışına çeşitli dönemlerde gönderilen din görevlilerinin sayısına ilişkin bilgi verirken, şöyle dedi:

"4 bir gitti, 14 bir gitti; 18. 32 daha hepsi 50."

Sonra bu hesabı bir kez daha tekrarladı:

"4, 14 daha 18. 32 daha 50."

Evren, laiklik konusundaki görüşlerini açıklarken, daha önceden hazırladığı notlarını üzerine basarak okudu, **"Laiklik nedir, ne değildir iyi bilelim"** dedi. Bu sırada toplantının yarım saati geride kalmıştı ve teyplerdeki bantlar bitmeye başlamıştı. Cumhurbaşkanı Evren, "Burada çat, çat dedi bazıları" diyerek bantları biten teypleri işaret etti ve "Değiştireceklerse değiştirsinler" dedi.

Muhabirler, kürsüye yaklaşıp bantların ikinci yüzünü çevirirken, Cumhurbaşkanı Evren, yine neşeli bir ifade ile bantların ikinci yüzünün de biteceğini kastederek, "Siz bana işaret verin, ben o zaman durayım. Beni biliyorsunuz, çenem biraz düşüktür. Çok konuşurum" dedi. Cumhurbaşkanının bu sözleri üzerine salondaki yaşlı gazeteciler, "Estağfurullah" dediler.

Türkiye aleyhine yayın yapan radyolardan söz eden Cumhurbaşkanı, bu ülkeler nezdinde girişim yapıldığını, **"Radyo ve basına karışılamadığı, bunun bir hükümet politikası olmadığı"** şeklinde yanıt alındığını belirterek, zaman zaman bazı ülkelerle ilgili bu tür yayınlar yapıldığını söyledi. Sonra, bu ülkelerin Türkiye nezdinde girişimlerde bulunduğunu anlatan Evren, "O zaman

Levent Şahverdi Arşivi

bakın bana da neler yazıyorlar: Bizde basın hürdür, diyoruz" şeklinde konuştu.

Evren, Türkiye'de laikliğin yerleştiğini vurguladıktan sonra, bir öneride bulundu:

"Onlar bize şeriatı getirmek istiyorsa, biz de onlara laikliği anlatalım. Hac sırasında bildiriler dağıtılıyor, biz de hac sırasında laiklik üzerine mukabil bildiriler dağıtalım."

Cumhurbaşkanı Evren, bu sözlerini tamamladıktan sonra "Burada bir tanesi gene çat dedi" dedi ve teyplerden birini gösterdi.

Konuşmasında genelde yumuşak bir üslup kullanan Cumhurbaşkanı, 12 Eylül döneminde Süleymancıların himaye edildiği yolundaki iddialara değinirken, açık bir dille, "Bunlar çok üzüyor beni. Olmayan bir şeyi olmuş gibi göstermek insanı kahrediyor" dedi. Süleymancıların mahkemeye verildiğini anlatıp; "Ne Yapayım ben? Kenan Paşa ne yapsın? Mahkemelere karışmadık" şeklinde konuştu.

Rabıta olayını, önce "bir bardak su"da, sonra bir bardak değil, "bir katre su"da kopartılan fırtınaya benzeten Cumhurbaşkanı Kenan Evren, bu "fırtına"daki maksadın, 12 Eylül dönemini kötülemek, karalamak ve Türkiye'nin İslâm ülkeleri ile gelişen ilişkilerini kopartmak olduğunu söyledi. 12 Eylül dönemine yönelik eleştirilerin yavaş yavaş başladığını ve devam ettiğini ve devam edeceğini de bildiren Evren, "Bunu anlamamak için insanın çok saf olması lazım" dedi.

12 Eylül tarihinde iddia edildiği gibi geçmiş dönemlere göre çok daha fazla İmam-Hatip Lisesi açılmadığını, sadece 2 okul açıldığını, elindeki notlardan yıl yıl okuyarak anlatan Evren, toplantının 1 saat 10 dakikasını geride bırakırken, masadaki bardağı alıp, birkaç yudum su içti. Bardağı masaya bırakırken de, "70 yaşından sonra insanın eli titriyor" diye espri yaptı.

Evren, daha sonra 1982 yılında Çalışma Bakanlığı'nın verdiği Yurt Dışı İşçi Sorunları brifinginin dosyasını çıkarttı, dosyayı havaya kaldırıp gösterdi. Bir de Uğur Mumcu'nun **"Gözlem"** köşesinde 19 Mart'ta yazdığı yazının son bölümlerini okudu:

"Ve bütün bunlar sabah akşam, 'Atatürkçülük'ten söz edilen bir dönemde oluyor.

Ne diyelim?..

"Ankara'nın taşına bak / Gözlerimin yaşına bak /Uyan uyan Gazi Kemal / Şu dünyanın işine bak..."

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, Uğur Mumcu'nun yazısını dosyasının içine koyarken oldukça üzgün bir yüz ifadesi ile bir süre konuşmadı.

SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'dan gelen "istifa" çağrısına değinirken Cumhurbaşkanı gülerek konuştu. Bunun bir bakıma iyi bir şey

olduğunu söyledi. **"12 Eylül'den hangi noktaya gelmişiz ki istifamız isteniyor, mahkemeye veriyorlar"** dedi. Değil istifasını, kendisini öldürmek isteyenlerin, bir kaşık suda boğmak isteyenlerin de olduğunu söyleyen Cumhurbaşkanı, "Ne yapalım, iğneli fıçı burası" diye konuştu. Sonra, Fikri Sağlar'ın ismini kullanmadan, "İstifayı isteyen arkadaş"la karşılaşınca, "Zaman zaman istifayı düşünmüyor muyum?!.. Ama birisi isteyince olmaz" diyeceğini söyledi.

Cumhurbaşkanı, toplantının sonuna doğru imzaladığı karamameyi bir kusur ve suç olarak kabul etmediğini açıklayıp, o günün ekonomik şartlarında aynı karamameyi bugün de imzalayabileceğini bildirdikten sonra, konunun gündeme geldiği günlerdeki "o dönemde kendilerine böyle bir bilginin yansımadığı" şeklindeki açıklamasını da şöyle yorumladı:

"Bazen bir gün evvel ne yemiştim diye düşünüyorum da bilemiyorum."

Cumhurbaşkanı Kenan Evren bu toplantının sualli cevaplı bir basın toplantısı olmadığını, bir "görüşme" olduğunu belirterek "basın görüşmesi"ni tamamladı. Dosyalarını çantasına koyarken, "Belgeler elimde" dedi. "Fakat vermiyorum. Hiçbir dönemi de bu işten dolayı suçlamıyorum."

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, Gazeteciler Cemiyeti'nden ayrılmadan önce aşağıda beklenirken, Cumhurbaşkanlığı Güvenlik İstihbarat Müşaviri ve Evren'in damadı Erkan Gürvit, yanındakilerle toplantı üzerine konuşuyordu:

"Rabıta örgütü Türkiye'yi şeriatçı yapacakmış, vatandaşa hakarettir bu."

28.3.1987

İNÖNÜ: "EVREN'LE AYNI GÖRÜŞTE DEĞİLİZ."

SHP Genel Başkanı: "Laikliğin korunması için yapılması gerekenler konusunda Sayın Cumhurbaşkanı ile tam aynı görüşte olmadığımızı anlıyoruz. Bu durum ne Cumhurbaşkanı'nın, ne de bizim görüşlerimizi savunmaya devam etmemize engel olacaktır."

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) SHP Genel Başkanı Erdal İnönü Cumhurbaşkanı'nın Rabıta Örgütü konusunda yaptığı açıklamaları "Laikliğin korunması konusunda Cumhurbaşkanı ile aynı görüşte olmadığımız ortaya çıkmıştır" diyerek yanıtladı ve laikliğin ko-

Levent Şahverdi Arşivi

runması konusunda hiçbir taviz vermeyeceklerini ve duyarlılıklarını sürdüreceklerini söyledi.

SHP Genel Başkanı dün SHP Genel Merkezi'nde MKYK toplantısından sonra ajanslardan gelen Cumhurbaşkanı'nın basın toplantısına ilişkin açıklamaları büyük bir dikkatle izledi. SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar ile birlikte açıklamaları okuyan İnönü, saat 19.30'da genel merkezde düzenlediği basın toplantısındaki konuşmasında **"Ege'deki önemli sorun nedeniyle ileriki günlerde Rabıta Örgütü konusunda açıklamalarımız olabilir. Ancak bu kritik günlerde Türkiye'de iç politika konusunda önemli ayrılıklar ve sorunlar varmış gibi gösterilmek istenmesinden kaçınıyoruz"** dedi. İnönü Cumhurbaşkanı'nın açıklamalarını dikkatle okuduğunu, bu ayrıntılı açıklamalar için şükranlarını sunduğunu belirterek, **"Sayın Cumhurbaşkanı'nın ara dönemde yapılmış bir icraatın nedenlerini açıklıkla anlatmakla, o dönem sorumlularına yöneltilen eleştirilere cevap vermek zahmetine katlanmakla, o dönemin tartışılabileceğini, bu konudaki yasakların artık kaldırılabileceğini de ortaya koymuş oluyor. Bu bakımdan da verdiği örnek çokdeğerlidir"** biçiminde konuştu. Cumhurbaşkanının bu konudaki esas yaklaşımının dönemin mali sıkıntıları karşısında en az zararlı yolu seçmek olduğunu, yapılacak en doğru uygulamanın devletin gönderdiği kendi memurunun parasını kendisinin vermesi olduğunu açıkça ifade ettiğini belirterek, şöyle devam etti:

"Sayın Evren bu nedenlerle Rabıta Örgütü'nden para almanın bilerek kabul edildiğini, bugün de olsa aynı şekilde davranacağını açıklıyor. Biz Rabıta Örgütü'nden kararname ile para alınmış olmasını doğru bulmuyoruz. Bu örgütün temel amaçlarından birisi İslâm ülkelerinde şeriat düzenini yerleştirmek olması, bunu engellemeliydi diye düşünüyoruz.

Tekrar edeyim ki bu olayda eleştirilerimizde amacımız cumhuriyetin temel bir niteliği olan laiklik ilkesini korumaktır. Kişisel davalar ya da hesaplaşmalar aramak değildir. Ayrıca bir komşu ülkeyle ulusal çıkarlarımızı korumak için mücadele ettiğimiz günlerde sorunlara kişisel yaklaşım daha da yanlıştır. Ancak temel ilkeleri korumakta duyarlık gösterme, laikliğin korunması için yapılması gerekenler konusunda Sayın Cumhurbaşkanı ile tam aynı görüşte olmadığımızı anlıyoruz. Demokraside yaşadığımıza göre bu durum ne Cumhurbaşkanı'nın ne de bizim, görüşlerimizi savunmaya devam etmemize engel olmayacaktır."

İnönü, Ecevit'in Rabıta olayı konusunda uzun süre sustuğunu ve Rabıta Örgütü'nden maaş konusunun ilk kez Ecevit hükümeti döneminde yapılmış olduğunu anımsatan bir gazeteciye ise, şu yanıtı verdi:

"Sayın Ecevit bu konuda bir açıklama yaptı. Açıklamasında imamlara maaş ödenmesi için Belçika'yla anlaşma yapıldığını söylüyor. Bu açıklamayı da bu şekilde kabul etmek zorundayım. Önemli olan Rabıta'dan almaktır. Belçika hükümetine sonradan bu iş için Rabıta Örgütü para vermiş olabilir. İki olayı aynı düzeyde görmüyorum."

SHP Genel Başkan Yardımcısı Barış Can da Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin laiklik gibi bir temel ilkesinin tahrip edilmesine göz yumulamayacağını belirterek, "Bu konuda her kademedeki sorumlululardan doyurucu yanıtlar bekliyoruz" dedi.

28.3.1987

Rabıta Genel Sekreter Yardımcısı, Cumhuriyet'in sorularını yanıtladı:

"İMAMLARA MAAŞ ÖDEMEMİZDE NE SAKINCA VAR, ANLAMIYORUM"

Nilay Karman - Enis Berberoğlu

Emin El Attas'tan:

Rabıta, tüm dünyadaki Müslümanlara, istedikleri takdirde yardım eder.

Dünyada 1200 imamın aylığını ödüyoruz. İmam gönderirken, ülkenin iç politikasına karışmamalarını talep ediyoruz. İmamın uyruğu önemli değil.

İmamlara maaş ödemeyi durdurmadık, ödüyoruz. Ama Diyanet İşleri kanalıyla değil, Avrupa'daki örgüt aracılığıyla.

İslâm Kalkınma Bankası Guvernörler Toplantısı'na gözlemci olarak katılmak üzere İstanbul'a gelen Rabıta Örgütü Genel Sekreter Yardımcısı Amin El Attas, **"Örgütün 1980-85 yılları arasında Batı Avrupa'daki Türk imamlarının aylıklarını ödemesinde ne gibi bir sakınca görüldüğünü anlamadığını"** söyledi. Attas, "Cumhurbaşkanınızın istifasının istendiğini duydum" dedi.

Emin El Attas, Cumhuriyet muhabirleri ile görüşmesi sırasında son derece sıkı güvenlik önlemlerine başvurdu. Görüşme iki teyp tarafından kayda alındı, bantın birini Attas aldı. Üzerinde Türkiye'ye geçen ziyaretinden satın aldığı bir ceket bulunan Attas'la görüşmenin

Levent Şahverdi Arşivi

son bölümünde Rabıta Yüksek Kurulu üyesi ve Faisal Finans yöneticilerinden Salih Özcan da hazır bulundu. Rabıta Genel Sekreter Yardımcısı Attas'a yöneltilen sorular ve yanıtları özetle şöyle:

Rabıta'nın amacını birkaç cümleyle özetleyebilir misiniz?

Attas- Kısaca örgüt, tüm dünyadaki Müslümanlara, istedikleri takdirde yardım eder. Özel ilgi alanımız, Müslümanların azınlıkta olduğu ülkelerdir. Biliyorsunuz, sesimiz Kıbrıs Türkleri için yüksek çıkmıştı.

"Amacınıza ulaşmak için kullandığınız yöntemler nelerdir?

Attas- Bir ülkedeki Müslümanlar bize başvuruyorlar. "Para topladık, cami yapmak istiyoruz" diyorlar. Para istiyorlar. Önce gerçekten böyle bir örgüt var mı. yok mu diye inceliyoruz. Ciddiler mi diye bakıyoruz, çünkü sadece para toplamak için kurulmuş olabilir. Sonradan yardım yapıyoruz. İmam atamamızı istiyorlar, atıyoruz. Ama imamların uyrukları önemli değil. Türk de, Pakistanlı da olabilir.

"Rabıta'nın adı Türkiye'de Batı Avrupa'daki imamlarımızın aylıklarını ödemenizle duyuldu. Bu uygulamayı kim başlattı, kim durdurdu, açıklık getirir misiniz?

Attaş Burada problemin ne olduğunu anlayamıyorum gerçekten. Çünkü dünyada 1200 imamın aylığını ödüyoruz. Dünyada birçok örgüt var, imam atamamızı isteyen. İmam atarken, onlardan ülkenin iç politikasına karışmamalarını talep ediyoruz. İmamın uyruğu önemli değil. Bazen parasını ödediğimiz imamı tanımıyoruz bile... Karşılaşmıyoruz bile. Ama işi hakkında rapor alıyoruz. Bunda ne sakınca var?

1985'te imamların aylıklarının ödenmesini kim durdurdu?

Attas- Siz benim soruma karşılık vermediniz. Bunda ne sakınca görüyorsunuz?

Attas- Cumhurbaşkanınızın istifasının istendiğini duydum.

1985'te Rabıta, Türk imamlarının aylıklarını ödemeyi durdurdu...

Attas- Durdurmadık. Hâlâ ödüyoruz.

Hâlâ ödüyor musunuz?

Attas- Evet, ama Diyanet İşleri Başkanlığı kanalıyla değil. Avrupa'daki organizasyon aracılığıyla. Türk olup olmadıklarını bilmiyorum. Avrupa'daki imamlara para ödediğimizi biliyorum. Avrupa'da yüzlerce imam var, her gün imam atıyoruz.

Mısır gibi, Türkiye gibi Müslüman ülkelerde amacınıza ulaşma yöntemleriniz nelerdir?

Attas - Biz ancak talep gelirse yardım ediyoruz.

Sadece mali yardım mı yapıyorsunuz?

Attas- Evet, sadece mali yardım yapıyoruz.

Levent Şahverdi Arşivi

Ama şeriat hükümlerinin yaygınlaşmasını istiyorsunuz?

Attas- Evet, bu bizim amacımız. Allah böyle söylüyor. Eğer Müslümansanız Allah'ın dediğini yaparsınız. Bütün dünyadaki Müslümanların amacı, şeriati yaymak olmalıdır. Eğer İslâm esaslarına göre yaşamak istiyorsanız, göreviniz şeriatı yaymaktır.

29.3.1987

RABITA

Yineliyoruz: Rabıtat-ül Alem-ül İslâm. Kısa adı, Rabıta. Mekke'de basılmış 1963 tarihli tüzüğüne göre:

- Müslüman ülkelerde İslâmi düzen kurulmasına çalışmak;
- Hacca gelenler arasından "İslâm misyonerleri" yetiştirip ülkelerine geri göndermek;
- İslâm yayın organlarına her türlü desteği vermek.

Şeriat düzenini amaçlıyor Rabıta Örgütü; egemenlik millete değil, Allah'a aittir diyor: İslâm dininin ilkelerini devlet ve toplum düzeninin temel kuralı haline getirmek istiyor.

Hedefleri arasında kuşkusuz Türkiye de var. Elinden gelse Suudi Arabistan'daki devlet düzenini günün birinde ülkemize de getirecek. Laik cumhuriyet rejimlerini en büyük düşman olarak gördüğü için, bu alanda büyük bir ideolojik mücadele veriyor. Bu amaçla cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk hakkında hakaret dolu bir kitap basıp dağıtmıştır. **"Sanem Adam-Put Adam"**dır bu kitabın adı.

İşte bu örgüt, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti devletinin yurt dışındaki imamlarını. tekrarlıyoruz, maaşa bağlamıştır. Ne zaman? 1982-1984 yılları arasında. Yani? "Atatürkçülük"ten sabah akşam söz edilen 12 Eylül döneminde!..

Atatürk düşmanı Rabıta Örgütü, bu dönemde her ay 1100 Amerikan Doları'nı Türkiye Cumhuriyeti devletinin Batı Avrupa'daki imamlarına tıkır tıkır ödemiştir.

Bu skandalın ayrıntıları Uğur Mumcu'nun bugün sona eren yazı dizisinde vardır. Şimdi bir kez daha soruyoruz

Türkiye Cumhuriyeti devletinin memurunu maaşa bağlayabilen cumhuriyet düşmanı Rabıta örgütü ile resmi mutabakatı kim yapmıştır? Dışişleri Bakanlığı mı, Başbakanlığa bağlı Diyanet İşleri Başkanlığı mı? Her iki kuruluş da topu birbirine atma eğilimi içindedirler. Ancak derli toplu bir resmi açıklama bugüne kadar yapılmış değildir.

Diyanet İşleri, Başbakanlığa bağlı bir kuruluştur. Onun için 12 Eylül'ün başbakanı Sayın Bülent Ulusu'ya da bir önceki yazımızda bu

Levent Şahverdi Arşivi

konuda soru yöneltmiştik. Lütfedip geçen gün arayarak şu yanıtı verdiler :

"Bana bu konuda intikal etmiş herhangi bir olay yok. Bilgim de yok. Onay da vermiş değilim böyle bir konuda. Kim, nasıl yaptı, bilemiyorum. Hayret ettim ben de."

Doğrusu biz de hayret ettik. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlığına bağlı bir devlet kuruluşunun memurlarını Suudi kökenli Rabıta Örgütü, ayda 1100 dolardan maaşa bağlıyor; üstelik bu konuda resmi bir mutabakat da yapılıyor: ama bundan Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı'nın haberi, bilgisi, onayı olmuyor.

Şaştık doğrusu.

Belki de bu habersizlik, dönemin özelliğinden kaynaklanmış olabilir. Zira 12 Eylül'de gerçek iktidar Milli Güvenlik Konseyi'nin elindeydi. Bu yüzden Sayın Ulusu'nun başbakan olarak haberi olmayabilir diye düşünüyoruz. Onun için de bu kez Milli Güvenlik Konseyi'nin sayın başkan ve üyeleri, Cumhurbaşkanı Sayın Kenan Evren ile Nurettin Ersin, Tahsin Şahinkaya, Nejat Tümer ve Sedat Celasun'dan bu konuda açıklama rica ediyoruz.

12 Eylül askeri yönetimi sona ermiştir, ama devletin devamlılığı vardır. Onun için Özal hükümetinden de açıklama bekliyoruz.

Muhalefetin, en başta SHP'nin de bu skandalı bir görev olarak ele almasını bekliyoruz.

Evet bekliyoruz. peşini, bırakmayacağız.

15 Mart 1987 - Hasan Cemal

SORUMLU KiM?..

Yıl, 1982.

12 Eylül dönemi.

Milli Güvenlik Konseyi iktidarda. Ulusu hükümeti iş başında.

Şeriatçı "Rabıta" örgütüyle bir mutabakata varılıyor ve Suudi kökenli bu örgüt, bazı Batı Avrupa ülkelerindeki Türk din görevlilerine her ay 1100 Amerikan Doları'nı maaş olarak ödemeye başlıyor. 1984'e kadar bu ödemeler sürüyor.

Türk din görevlileri Diyanet İşleri'ne bağlı.

Diyanet İşleri'nin o dönemdeki Başkanı Tayyar Altıkulaç. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlığı'na bağlı bir kuruluş olarak Diyanet İşleri'nin 12 Eylül sırasında Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in görev alanı içinde yer almış.

Şimdi soruyoruz:

Sorumlu kim?

Levent Şahverdi Arşivi

Türk görevlilerinin Rabıta örgütünce maaşa bağlanmasında kararı kim aldı? Hangi gerekçeyle?

Varılan mutabakatın altında kimin imzası bulunuyor?

Başlangıçta bu sorularımıza dönük olarak belli bir sessizlik vardı; sonra bozulmaya başladı.

Önce Dışişleri ile Diyanet İşleri topu birbirlerine attılar. Dışişleri olaydan "haberi" olduğunu belli ediyor, ancak mutabakatın Diyanet tarafından yapıldığını söylüyordu. Diyanet İşleri ise mutabakatın Dışişleri'nin sorumluluğunda olduğunu öne sürüyordu.

Dönemin Başbakan'ı Sayın Bülend Ulusu. bize yaptığı açıklamada olaydan hiçbir bilgisi olmadığını söyledi.

Cumhurbaşkanı Sayın Kenan Evren, dün Cumhuriyet'e gönderdiği açıklamada konuya dönük "hassasiyeti"nin altını çiziyor, ancak **"Devlet Başkanı ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı olarak kendilerine o dönemde böyle bir bilginin yansımadığını"** ifade ediyorlardı.

12 Eylül'ün Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş ise dün Cumhuriyet muhabirinin bir sorusu üzerine Diyanet İşlerini suçluyor, bu olayın onların başının altından çıktığını söylüyordu.

Dönemin Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç'a gelince, o bambaşka bir iddiayla ortaya çıktı ve bu konuda bir Bakanlar Kurulu kararı olduğunu öne sürdü.

Bunun üzerine Mehmet Özgüneş de Tayyar Altıkulaç'ı "palavracılık"la suçladı.

Şimdi ne olacak?

Söyler misiniz top kimde?

Suudi Arabistan'dan şeriatçı bir örgüt, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin memurlarını yurt dışında dolar üzerinden maaşa bağlıyor...

Bu konuda resmi mutabakat var, kimse yadsımıyor...

Ama gördüğünüz gibi. herkes topu birbirine atıyor...

Çok yazık!

Laik Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin içine düşürüldüğü durum gerçekten çok acıdır.

Bu konuda söylenecek daha çok şeyimiz var.

Ama önce bazı soruların yanıtlarını kamuoyuyla birlikte bekliyoruz.

Tayyar Altıkulaç'ın öne sürdüğil gibi maaşlara ilişkin bir Bakanlar Kurulu kararı var mıdır?

Yoksa. maaşların bu yolla ödenmesine dönük mutabakat nasıl yapılmıştır?

Hükümetten açıklama bekliyoruz.

17 Mart 1987 - Hasan Cemal

Levent Şahverdi Arşivi

Cüneyt Arcayürek yazıyor:

'RABITATÜL ANKARA'

ANKARA - Türk hükümetinin atadığı Almanya'daki 212 imamın şeriatçı Rabıta Özgütü'nden aylık aldığını hiçbir yetkili yadsımıyor, yalanlamıyor. Ne var ki, bu işlemin nasıl gerçekleştiği, kimin ya da hangi resmi kurumun buyruğuyla uygulamaya geçildiği sorularına yanıt veremiyorlar.

Sorunun önemli yanı bu noktada başlıyor. Dönem, askeri yönetim dönemidir, özellikle askerlerin laiklik konusundaki duyarlığını herkes bilir, kabul eder. Ne var ki, herhangi bir konuda açıklama yaparken titizlik gösterdiği, dikkatli davrandığı bilinen Sayın Cumhurbaşkanı, o dönemdeki bu olayla ilgili "bilgi almadığını" söylüyor. 1980 sonrası Başbakanı Sayın Ulusu, "bilgisi olmadığını" bildiriyor.

Askeri bir dönemde devlete kesin egemen olan yüksek kişilerin bu tür işlerden habersiz olmaları bile olayın ne denli büyük boyutlarda olduğunu göstermeye yetecek nitelikte.

O dönemde Ulusu hükümetinde bakanlık yapan, adının açıklanmasını istemeyen bir siyasetçi, imamların Rabıta'dan para alabileceklerini söyledi.

Bu siyasetçiye göre, para Suudi Arabistan'dan Almanya'ya gönderildiği, Türkiye'ye girip çıkmadığı için Bakanlar Kurulu kararına da gerek yoktu.

"Ankara'daki bir yetkili kişinin" telefonla sözlü olarak Almanya'daki odak noktaya buyruk vermesi, paranın ödenmesi için yeterliydi. Bunun yanı sıra, Bakanlar Kurulu kararı var mı, yok mu sorusu hâlâ askıda.

Bütün bunlar, bir askeri yönetim döneminde ne denli girişimlerin tezgahlanıp uygulamaya sokulduğunu göstermesi açısından büyük önem taşıyor.

Rabıta Örgütü'yle ilgili açıklamalar, günümüzden çok geriye giden tarihlere dek uzanıyor. Daha 1969'lardan bu yana, zaman zaman Rabıta'nın Aramco parasıyla, Suudi desteğiyle kimi ülkelerde şeriatçı düzenin gelmesi için çalışmalar yaptığını bazı yazarlar açıklamıştı. Uyarıları dinleyen olmadı, manzara bugün de böyle.

Elbette kulislerde anlatılan başka dinci akımlarla ilgili kimi gelişmeler akla geliyor. Sadece Rabıta ile değil. Süleymancılarla geride bıraktığımız yıllarda ne tür ilişkiler kurulmuş. Süleymancılar, Avrupa'da topladıkları paralarla hangi girişimlerde bulunmuşlar, doğrusu bu konuda da kamuoyu karanlıkta.

Levent Şahverdi Arşivi

Yazılması yasak olan TBMM'deki gizli oturumlarda dün SHP'nin güneydoğu olaylarıyla ilgili önergesi ele alındı. Fakat ANAP iktidarı SHP önergesine hazırladığı başka bir önergeyi de eklemişti. ANAP önergesinde "irtica" konusunun da gizli görüşmelerde ele alınması isteniliyordu.

Dünkü oturumun gizli olmasına karşın, önümüzdeki günlerde kulise kimi bilgiler dolaylı biçimde yansıyacak. Merakı çeken nokta, gericilik konusunu irdelemek isteyen ANAP iktidarının, birden patlayan Rabıta olayını hangi ölçütlerde ele alacağı, bilgi verecek MİT elemanlarının bu konuda neler bildikleri.

Devleti üç yıl yönetenlerin "bilgisiz" göründükleri bu konuda, önümüzdeki günlerde elbette yeni gelişmeler olacak, belki de yeni açıklamalar yapılacak.

Daha şimdiden bazı bilgiler uç vermeye başladı. Kuliste söylendiğine göre, Es-ser Üniversitesi'ne giden bir heyetimize başımam: **"Türkiye'de belirli sayıda din adamına bugün Rabıta eliyle para ödendiğini"** söylemiş.

Rabıta ya da bu örgüte bağlı başka örgütlerin Türkiye içinde sinsi çalışmalar yaptığı artık açık seçik ortada.

Ugur Mumcu araştırıyor. buluyor, yazıyor. Devlet bilmiyor!

Olacak iş mi?

Başbakan Özal'la, devlet büyüklerimizin, hükümetin gericilikle savaşımda sadece **"konuşma düzeyinde"** kalmaması gereken günler yaşıyoruz. Ciddi davranışlar, önlemler alma dönemindeyiz.

Her önemli sorunu küçümseyen Özal'la bakalım bu konuda nereye varacağız?

18.3.1987

Gözlem :

İŞTE BÖYLE...

Uğur Mumcu

Rabıta Örgütü bir şeriat örgütüdür. Bunu artık duymayan, anlamayan kalmadı.

Bu örgüt, nasıl olur da Türkiye Cumhuriyeti'nin yurt dışındaki din görevlilerinin aylıklarını öder?

Günlerdir gazete olarak bu konunun üzerindeyiz.

RABITA

Levent Şahverdi Arşivi

Böyle bir ödeme yapılmış mı? Yapılmış. Her ay 1100 dolar yurt dışındaki din görevlilerine bu şeriat örgütü tarafından ödenmiş.

Peki neye dayanarak yapılmış bu ödemeler?

Bir "mutabakat"a

"Mutabakat" dediğinizin de bir Bakanlar Kurulu kararına dayanması gerekmez mi?

Gerekir.

Yazı dizisini hazırlarken sordum: soruşturdum. Kimse bu mutabakatın hangi Bakanlar Kurulu kararına dayandığını bilmiyor. Hayret, nasıl bilinmez? Nasıl devlet yönetimi o?

Herkese "Nasıl olur" diye soruyorum. Hayır... Kimse "Ben imzaladım bu mutabakatı" demiyor.

Daha doğrusu diyemiyor.

Sonra hep birlikte gördük, konu gazetemizde ortaya atıldı. Sayın Cumhurbaşkanı, kendisine böyle bir konunun ulaştırılmadığını açıkladı. Bu dönemin Başbakanı Sayın Ulusu ile görüştüm. "İnanın Rabıta Örgütü'nü sizin yazılarınızdan öğreniyorum" dedi. O dönemin Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş de, öyle bir mutabakatın olduğunu, bu "mutabakatın" Dışişleri Bakanlığı'nca yapıldığını söyledi. Yazı dizisini hazırlarken, Dışişleri Bakanlığı'na da aynı konuyu sormuştum. "Hayır" demişlerdi.

- Konunun bizimle bir ilgisi yok...

Bu konuda eski Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç başından beri açık açık konuştu.

- Bu konuda kararname var.

"Rabıta Örgütü" ile ilişki kuran da Altıkulaç'ın kendisi. Elbette bu işi en ayrıntılı biçimde bilebilecek olan o. Bu yüzden Altıkulaç'ın açıklamalarına çok önem verdim. Sonunda da Altıkulaç'ın haklı olduğu anlaşıldı.

Dün TBMM"de Sayın Ulusu ile görüştüm.

Ulusu, yurt dışındaki din görevlilerinin aylıklarının "Rabıta Örgütü"nce ödenmesiyle ilgili Bakanlar Kurulu kararnamesi bulunduğunu yeni öğrendiğini söyledi.

"Rabıta Örgütü"nün İngilizcesi "Muslim World League." Bu yüzden "iyi niyetli bir örgüt diye" kararname imzalanmış. Ulusu'nun açıklaması böyle.

Bakanlar Kurulu kararnamesinin gün ve sayısını Altıkulaç açıkladı.

28.4.1981 gün ve 8/2838 sayılı kararname...

Mustafa Ekmekçi, dün öğleden sonra Altıkulaç'la beraberdi. Gazetede hepimiz bu iş için seferber olmuştuk. Hep birlikte bu olayı araştırıyorduk.

Levent Şahverdi Arşivi

Ekmekçi, Altıkulaç'ın yanından telefonla aradı. Kararnamenin gün ve sayısını Sayın Ulusu'dan sormuş, "Hatırlamıyorum" yanıtı almıştım. Aynı soruyu Ekmekçi aracılığı ile Altıkulaç'a da sordum.

Altıkulaç, hem Bakanlar Kurulu kararnamesinin gün ve sayısını açıkladı, hem de eski Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in bu konudaki "teklif yazısı"nın gün ve sayısını...

Özgüneş, 20.4.1981 gün ve 919 sayı ile Bakanlar Kurulu'na bu konuda "teklif yazısı" yazmış.

Bu durumda haklı olan Altıkulaç... "Kararname var" diyen o. Altıkulaç'ın başlangıçtan beri söylediklerinin doğru olduğu dün anlaşıldı. "Sezar'ın hakkını Sezar'a vermek" gerekir. Altıkulaç'ın da hakkını Altıkulaç'a.

İşte olay bu. Her şey ortada... Bir şeriat örgütü koskoca Türkiye Cumhuriyeti'nin din görevlilerine her ay 1100 dolar aylık ödemiş. Lakin devlet bütçesinden imamlara ayrılacak para yok mu idi ki, bu şeriat örgütü laik devletin yerine Diyanet memurlarına para ödüyor?

Ve bütün bunlar sabah akşam "Atatürkçülük"ten söz edilen bir dönemde oluyor.

İş bununla da bitmiyor.

Yazı dizisinde uzun uzadıya anlatıldı. Avrupa'da "İslâm Kültür Merkezi"ni finanse eden de işte bu "Rabıta Örgütü"dür. Ve Türkiye'nin Brüksel'deki Büyükelçisi bu kuruluşun yönetim kurulunda görevlidir.

Laik Türkiye Cumhuriyeti'nin Büyükelçisi, 4 İslâm ülkesi büyükelçisi ve 3 "Rabıta Örgütü" temsilcisi ile birlikte bu "İslâmcı" kuruluşta yönetim kurulu üyesi olarak görev yapıyor.

Ne diyelim?

"Ankara'nın taşına bak./Gözlerimin yaşına bak./
Uyan uyan Gazi kemal./Şu dünyanın işine bak..."

19.3.1987

Gözlem:

RABITA ÖRGÜTÜ

Uğur Mumcu

"Rabıta Örgütü"nün Türkçe karşılığı "Dünya İslâm Birliği" İngilizcesi "Muslim World League." Arapçasının Türkçe okunuşu da şöyle:

Levent Şahverdi Arşivi

- Rabıtat-Al-Alam Al-Islâmi...

Elimde "Rabıta Örgütü"nce yayımlanmış bir de rehber var. Bu rehberde, örgütün yurt dışı temsilciliklerinin adları ve adresleri yer alıyor.

Rehberin adı **"A World Guide to Organizations of Islamic Activites..."**

Rehber, Beyrut'ta basılmış... Tıpkı, Atatürk'e söven **"Sanem Adam-Put Adam"** kitabı gibi...

Adres de şöyle:

Dar Al-Arabia (Pub. Printing and Distr) P. O. Box. 6089-Beirut-Labanon...

Rehber, "Rabıta Örgütü" Genel Sekreteri Muhammed Ali Harekan önsözü ile sunulmuş...

"Rabıta adresleri ve temsilcileri" bölümünü açıp, Türkiye'yi buluyorum.

"Türkiye bölümü rehberin 69 ve 70. sayfalarında yer almış

Okuyorum:

Doğu Türkistan Göçmenler Derneği, No: 408 Cağaloğlu-İstanbul.

The Institute of Islamic Studies, University of İstanbul...

Milli Türk Talebe Birliği, Genel Bosnon BGİ (genel başkanlığı olacak), Cağaloğlu - İstanbul.

Milli Türk İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü Yaptırma ve Koruma Derneği, 1332 Sokak 19, kat 3 İzmir.

- Cyprus-Turkish Islamic Association, Kıbrıs Türk İslâm Cemiyeti, 4 Hasan Nihat Apt. Nicosia Mersin 10 VİA Turkey - Mersin...

Rehberde. ayrıca **"Turkish - Saudi Friendship Party -** Türk **Suudi Dostluk Derneği"** adresi olarak da TBMM adresi yer alıyor.

Aynı rehbere göre, Avustralya'da, **"P. O. Box 160 Port Melbourne"** adresindeki **"Türk-Sesi"** adlı kuruluş da "Rabıta Örgütü"ne bağlı...

Rehberin incelenmesinden anlaşılıyor ki, "Rabıta Örgütü" Brezilya'dan Avustralya'ya, İsveç'ten Güney Amerika'ya, Amerika'dan Japonya'ya kadar hemen hemen her ülkede örgütlenmiş...

Avrupa'daki Müslüman azınlıklar "Rabıta Örgütü"'nün egemenlik alanları içinde... Örgüt, en büyük ağırlığı Avrupa'ya vermiş...

Rehberi kapayıp, Diyanet İşleri Başkanlığı'nca on beş günde bir çıkarılan "Diyanet Gazetesi"ni açıyoruz.

Önce tarihe bakalım :

15 Nisan, 1 Mayıs 1980...

Bu tarihin altında bir tarih daha var. Okuyorum:

- 29 Cemaziyel evvel 16 Cemaziyel-ahir 1400...

Levent Şahverdi Arşivi

Gazetenin ilk sayfasındaki haber şöyle:

- Başkanımızın davetlisi olarak Türkiye'ye gelen Dünya İslâm Birliği heyeti, başkanlığımızı ziyaret etti...

Haberde. Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç tarafından Türkiye'ye çağrılan "Rabıta Örgütü" Genel Sekreteri Muhammed Ali El Harekan'ın Diyanet Vakfı'na maddi katkıda bulunacağı bildiriliyor ve ayrıca şu haber de duyuruluyor:

- TBMM'ye yapılacak olan cami için 20 milyon, Adana'daki sel felaketine uğrayan yurttaşlarımızın ihtiyaçlarında kullanılmak üzere de Diyanet Vakfı'na 5 milyon liralık teberruda bulundular...

Atatürk'ün eliyle kurulan laik cumhuriyetin Meclisinde şeriat örgütü "Rabıta"nın mali katkıları ile cami yaptırılıyor!

Ozan, Ceyhun Atuf Kansu'nun deyişi ile "Kurtuluş Savaşı ustası" Mustafa Kemal, Anıtkabir'den kalkıp başını uzatsa da -evet uzatsa dagörse şu günleri:

Ne yapardı Mustafa Kemal, başını kaldırıp bütün bunları görseydi? Evet, söyler misiniz ey Atatürkçüler, ne yapardı?

Herhalde, başına kalpağını geçirip doğru Samsun'a çıkardı. Doğru Samsun'a!

Bu "şeriatçı işbirlikçileri" için "devrim tarihi" elbette böyle yazar ve böyle yazacak. Ya "İnkılap Tarihi" ve günümüzün "inkilap tarihçileri" nasıl yazacak bütün bunları?

Yürekler sızlamadan, nasıl, nasıl?

20 Mart 1987

HAZİN MANZARA...

Kişilerin sorumluluğu, sorumsuzluğu, ciddiyeti, ciddiyetsizliği, ağırlığı, hafifliği ayrı bir konudur. Bu niteliklerin tümü, kişinin bir bakıma doğrudan doğruya kendini ilgilendirir.

Ama o kişi, bir hükümet ya da devlet adamı olursa iş değişir. Zira bir hükümet ya da devlet adamının sorumluluğu, sorumsuzluğu, ciddiyeti, ciddiyetsizliği, ağırlığı, hafifliği yalnız kendini, kendi kişiliğini ilgilendirmez; çok daha geniş kapsamlı bir etki alanına sahiptir.

Bir hükümet ya da devlet adamı her şeyden önce "sorumluluk" yüklenen kişidir. Politikada "devlet adamı sorumluluğu" diye bir kavram vardır. Devleti yönetenlerin yaptıkları işlerin, işlemlerin, aldıkları kararların sorumluluğundan kaçamayacakları, temel ilke olarak var sayılır.

Bunun en son örneğine ABD'de tanık olunmuştur. Başkan [illegible]ld Reagan. İrangate skandalında bütün sorumluluğu üstlenmekle

Levent Şahverdi Arşivi

kalmamış, aynı zamanda Amerikan kamuoyunun karşısına çıkarak hatasını kabul ettiğini de açıklayabilmiştir. Bu davranış, "devlet adamı sorumluluğu" kavramına yakışan bir tutumdur.

Bu açıdan bakıldığında, son birkaç gündür ülkemizdeki manzara ne yazık ki hüzün vericidir. Hükümet ya da devlet adamı sorumluluğuna tamamen ters düşen davranışlar birbiri ardından sergilenmektedir. Bir dönemde siyasal iktidarı tam yetkiyle ellerinde tutanlar, ülkede hükümet edenler, bir zamanlar altına imza koydukları kararları hatırlamadıklarını ya da bu konuda bilgileri olmadığını beyan edebilmektedirler. Hatta en önde gelen yetkililerden biri, **"Hata yapmış olabilirim; ama Atatürk'ün 100. doğum yılı törenlerine rastlıyordu, çok sıkışık bir dönemdi"** diyebilmiş. sorumluluktan sıyrılmak istercesine böyle bir mazereti öne sürebilmiştir.

Ülkemiz açısından gerçekten çok acı bir durumdur bu.

Bir hükümet adamının, altına imzasını attığı bir karar hakkında bilgisinin olup olmaması. sonradan onu hatırlayıp hatırlamaması bir gerçeği değiştiremez: O karardan kendisi **"sorumludur"**

20 Mart 1987 - Hasan Cemal

Pencere:

"ATATÜRKÇÜ BİR GÖRÜŞLE..."

Uğur Mumcu, zehir gibi kalemiyle yetkin bir köşe yazarı, yaman bir araştırmacı. dürüst bir gazetecidir. 1960'ların ilk yıllarında Ankara Hukuk Fakültesi'nde öğrenciyken tanıdığım Uğur, o günden beri (nice kişi fırıldaklaşıp rüzgar horozuna dönüşürken) devrimci-demokrat kişiliğini ibret-i alem olsun diye sürdürüyor.

Uğur'un son başarılı gazeteciliği, irtica akımlarının topoğrafyasını çıkarmak oldu. Görüldü ki bir alicengiz oyunu oynanıyor. İrtica yoksul kesimlerde, tespihte, berede, takunyada, başörtüsünde, takkede, çember sakalda değildir. İrtica, devletin içine yuvalanmış. kökü dışarda sermaye iktidarına sırtını yaslamış. CIA ile Suudi yörüngesine oturmuş, yukardan aşağıya doğru "icraat" yürütmüş, seçim sandıklarına oy depo etmiş, parasal kaynaklarını Ortadoğu'dan Amerika'ya uzanan finans kapitalin firmalarından sağlamış bir siyasettir.

En Atatürkçü olduğumuz 12 Eylül döneminde Türkiye Cumhuriyeti Devleti din görevlilerine yurt dışında aylıklarını şeriatçı Rabıta örgütünün vermesi ne demek?

Levent Şahverdi Arşivi

12 Eylül döneminde Yurt dışındaki din görevlilerine Rabıta'nın maaş vermesi kararı, kuşkusuz "Atatürkçü bir görüşle" yürürlüğe konmuştur. Rabıta örgütünün şeriat siyasetini yaymak amacına bağlı olması bir şeyi değiştirmez. Şimdi sorumlu kurul ya da kişiyi bulsak da sorsak:

- Nasıl yaptın bu işi?

Yüzde bin beş yüz inanıyorum ki kılı kıpırdamadan boş gözlerle bakacak. sonra robot gibi konuşacak:

- Atatürkçü bir görüşle...
- Sen kimsin?
- "Atatürkçüyüm..
- Peki, Suudi devletinin şeriatçı örgütü Rabıta'nın. Türkiye Cumhuriyeti görevlilerini maaşa bağlaması ne demektir?
- Atatürkçülük demektir.

Aramızda bir Atatürkçü var; kimdir, nedir, neyin nesidir, bilmiyorum; yaptığı her şey Atatürkçülük, aldığı her karar Atatürkçülük, içtiği su Atatürkçülük. yediği yemek Atatürkçülük... Arap şeyhlerine İstanbul Boğazı'nın tepelerini sunması Atatürkçülük, Türk parasını pul etmesi Atatürkçülük, tarikatçılık yapması Atatürkçülük...

- Atatürk'ün kurduğu halkevlerini nasıl yıktın?
- Atatürkçü bir görüşle...
- Atatürk'ün vasiyetini nasıl çiğnedin?
- Atatürkçü bir görüşle...

Türk Dil Kurumu'nu neden yok ettin?

- Atatürkçü bir görüşle...

Türk Tarih Kurumu'nu nasıl bir duruma düşürdün?

- Atatürkçü bir görüşle...
- Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet Halk Partisi'ni neden kapattın?

- Atatürkçü bir görüşle...
- Atatürk'ün Öğretim Birliği devrimini nasıl yıktın?
- Atatürkçü bir görüşle...

Uğur Mumcu. "Atatürkçü görüş"ün bir büyük marifetini ortaya koyarken Başyazarımız Nadir Nadi'nin ünlü kitabının adını bir daha anmaktan kendimi alamıyorum:

"Ben Atatürkçü değilim!.."

Ya sen?

Sen Atatürkçüsün!.. Öyle bir Atatürkçüsün ki, içerde MSP'yi şeriatçılık suçlamasıyla yargılarken, dışarda Suudilerin Rabıta örgütüyle Cumhuriyet devleti görevlililerini şeriatçılık üzere işbirliğine bağlarsın!..

20 Mart 1987 - İlhan Selçuk

Dünyada Bugün:

RABITAGATE

Yoo sakın öyle söylemeyin! Allah onlara uzun, çok uzun ömürler versin derdi beddua edenleri duyunca.

Onun bu öfkeli bilge tavrını gülümseyerek izlerdim. Bir gün yanıma yaklaştı ve

- Biliyorum bana gülüyorsun. Öfkemden konuşuyorum sanıyorsun.

Biraz durdu ve ekledi

- Öfkeli falan değilim. Ama çok görüp geçirdim. Bu dönem de geçecek. toz duman bitecek, iplikler pazara inecek. İşte o zaman hepimiz ve dönemin tüm baş aktörleri de yaşıyor olsunlar istiyorum. Yaşasınlar ki, herkes bugünün azameti suratlarının o gün ne hal alacağını görsün.

Şimdi ne yapıyor acaba o yaşlı dost?

Son zamanlarda onu sık sık anmamın nedeni. bir başka dönemin tozu dumanı durulduktan sonra nice gerçeği yaşayarak görüp öğrenmemizden mi acaba?

- Gerçekten neler yaşayıp görüyoruz, değil mi?

Her sabah hiç de "ismiyle müsemma" olmayıp, düpedüz rabıtasız olan, şu Rabıta olayını ilgiyle, biraz da hüzünle izliyoruz. Laik Türkiye Cumhuriyeti'nin yurt dışındaki yurttaşlarının dinsel gereklerini yerine getirecek olan devletin diyanet işlerindeki görevli kimselerine yıllar boyu Suudi Rabıta Örgütü'nün para ödemesine Bakanlar Kurulu karar veriyor ve bu konuda bir kararname imzalanıyor. Kısacası devlet, kendi işlevini, kendi sorumluluk alanına giren bir görevini başkasına ihale ediyor. Aklın alacağı, izanın kabul edeceği bir durum değil. Hani aynı mantık yarın dışişleri üyelerimizin maaşlarını bir başka ülkeyle, sivil ve sivil olmayan ataşelerin maaşlarını da daha bir başka yabancı devlete ödetebilir. Nitelik bakımından bu iki davranış arasında hiç bir fark yok, olsa olsa nicelik bakımından var.

Levent Şahverdi Arşivi

Uğur Mumcu'nun alışageldiğimiz usta gazetecilik, araştırmacılık ve yazarlık ürünü çalışmasıyla ortaya çıkardığı bu gerçeğin üstüne Hasan Cemal de gitti. Gün aşın olayı deşip. can alıcı sorularla sorumlulan arayıp duruyor. Benzeri olaylarda olduğu gibi, bizde de uluslararası adıyla "Rabıtagate" olayında sorumlular başlangıçta topu birbirlerine atıp duruyorlar. Kimsenin hiçbir şeyden haberi olmuyor önceleri. Sonra sonra sis perdesi biraz aralanmaya başlıyor. Anlaşılıyor ki, Bakanlar Kurulu karanamesiyle yapılmış bu iş. Daha önce MGK Genel Sekreteri Saltık'tan da onay alınmış,

Sayın Evren de şimdi olayı anımsamamasına karşın karamameyi imzalamış.

Gerçekte, olayı kendi başına, öbür gelişmelerden soyutlayarak ele almak yanlış olur.

Rabıtagate olayını incelerken, 1982 Anayasası'na konan zorunlu din derslerini, Sayın Evren'in alanlarda halka ayetler okuyarak laikliği açıklamasını, Cerrahi Tarikatı Şeyhi'nin tekkeye gömülmesi için çıkanlan karamamenin altına imza koymuş olmasını, Cumhuriyet tarihinde ilk kez, kızları imam hatip okullannda başlanını örtmeleri gerekip gerekmediği konusunun diyanet işlerine sorulmasını, yani bir anlamda cumhuriyet döneminde fetva kurumunun yeniden canlandırılmasını, Türk Dil kurumu ile Tarih Kurumu'nun Atatürk'ün vasiyeti ve tüm yasalar çiğnenerek mallarına el konması ve ümmetçi, şeriatçı sentezi içeren yeni bir kurumun kurulması, bu kurumun başına mutemet kişilerin getirilmesini, bu kurumda Türk-İslâm sentezi denen ve ne menem şey olduğu çok iyi bilinen bir sentezin resmi devlet görüşü haline getirilmesini, laik güçleri sindirme ve çeşitli biçimlerde karalama operasyonlan birbirini izlerken, devletin üst kademelerine şeriatçıların sızdırılmasını ve 1980'den bu yana açılan imam-hatip lisesi ile laik okulların sayılarındaki oranları, milli eğitime kimlerin nasıl sızdıkları, Tebliğler Dergisi'nden nelerin salık verildiği olayını bep birlikte ele almak gerekir.

O zaman sorumlular açık seçik ortaya çıkacaklardır. Çünkü bu tablo 12 Eylül'ün ta kendisidir.

12 Eylül'ün bu icraatının sorumluları ise, yalnızca şu ya da bu müsteşar veya gerçekte siyasal yetkisi, gücü olmayan bakanlar veya ismi var işlevi yok Danışma Meclisi değil,12 Eylül'ün gerçek sorumlulan olan 5 kişidir.

Ne var ki, bu beş kişinin sorumluluklannı saptamak ve ondan sonra olayımızda "hükümetin" de sorumluluğa ortak olduğunu göstermek bir işe de yaramıyor fazla. Çünkü alternatifsiz sunulan 1982 Anayasası'nın geçici 15. maddesine, sorumluluk sahipleri, kendilerini her türlü sorumluluktan uzak tutacak hükmü getirip koymuşlardır.

Levent Şahverdi Arşivi

Üstelik bu anayasal hüküm halini alan sorumsuzluk yetmiyormuş gibi, bir de 2969 sayılı yasayı getirerek, "12 Eylül'ün küçük düşürülmek amacıyla eleştirisini" yasaklayarak eleştirilmelerini bile olanaksız kılmışlardır.

Kısacası 12 Eylül'ün sorumlularının "sorumsuzluğu" yasal ve anayasal bir kurum haline getirilmiştir.

Bu durumda sorumlunun 12 Eylül sorumsuzluğu olduğunu söylemek pek yanlış olmasa gerek. Böyle bir saptamanın küçük düşürme gayesine yönelik olmadığını, hatta belki eleştiri sınırına bile girmediğini, yalnızca bir gözlemi içerdiğini de belirtmeye gerek var mı acaba?

Evet, sorumlu olan sorumsuzdur. Sorumluluk sorumsuzluktadır.

İnanılır gibi değil, ama gerçek.

Çok yaşa yaşlı dostum, haklısın, şu ülkemin insanları neler gördü ve belki de gelecekte daha neler görecek.

20 Mart 1987 - Ali Sirmen

Ankara'dan Yalçın Doğan:

'RABITA' HAVASI

ANKARA Cumhurbaşkanı Kenan Evren, **"Yurt dışına izinle gönderilen imamların aylıklarının Rabıta Örgütü'nce ödendiğini"** biliyor mu? 1981 Nisanında onaylanan kararnameden haberi olması gerek. Çünkü kararnamenin altında "Devlet Başkanı" sıfatıyla imzası var... Sağladığımız bilgiler gazetemizdeki yayınlardan sonra, Cumhurbaşkanı Evren'in konuyu çevresiyle tartışmakta olduğunu ve "kararnameyi bildiğini" ortaya koyuyor. Belki biraz güç anımsanabilir. Binlerce kararname, yönetmelik, yasanın yürürlük kazandığı bir dönemde, "bir kararnameyi ilk anda anımsamak güç olabilir." Evren, olayın ayrıntılarının araştırılması, sonucun kendisine aktarılması için de devletin ilgili birimlerine gereken talimatı veriyor. Şu anda konuya dönük olarak kendisine "bir dosya hazırlanıyor."

Aslında, olayı dün Evren haftalık görüşme sırasında Başbakan Vekili Kaya Erdem'le görüşüyor. Erdem, Devlet Bakanı Hasan Celâl Güzel tarafından basın toplantısında yapılan açıklamaya temel oluşturan bilgileri görüşmede Cumhurbaşkanı'na aktarıyor. Kararname ortaya çıkınca, imzalar ortaya çıkınca, herkes her şeyi anımsamaya başlıyor.

Bu arada, ANAP hükümeti olayı hızla saptırmaya çalışıyor "Çankaya-ANAP hükümeti işbirliğinin" tipik örneklerinden bir yeni-

Levent Şahverdi Arşivi

sini yaşıyoruz Ankara'da. Gerek Başbakan Vekili Kaya Erdem, gerekse Devlet Bakanı Hasan Celâl Güzel, **"İlk kararname Demirel döneminde çıkmıştır"** diyerek, 1981 yılı Nisan ayında, yani 12 Eylül döneminde yürürlük kazanan kararnameyi "ikinci plana itmek" istiyor. 12 Eylül döneminde yüzlerce kararın geçerliği, hatta partilerin kendileri, anayasa ortadan kaldırılırken bu kararname neden yeniden hazırlanıyor ve tam tersine neden kararname yeniden yürürlüğe giriyor? ANAP hükümeti böylelikle **"olaya Demirel gölgesini dahil etmeye"** çalışıyor.

İkinci nokta da şu: Resmi açıklamalarda "kararnamede Rabıta adı geçmiyor" deniyor. ANAP hükümeti "ayıp ediyor" en hafif deyimiyle. Çünkü, "kararnamenin ekinde" açıkça yer alıyor "Rabıta" adı. Hatta, kararname öncesinde, konunun devlet bakanlığına ilk sunulduğu yazıda da zaten paranın imamlara "Rabıta" tarafından ödeneceği açıkça yazılı. ANAP hükümeti daha kimden, neyi saklamaya çalışıyor?

Bir de olayın başkentte yarattığı havayı aktarmakta yarar var "Resmi hava inanılmaz bir mantıkla" işliyor. Konuyu "mazur göstermeye çalışan resmi hava"nın özeti şu:

"İmamlar yurt dışına gitti mi? Evet gitti. O dönemde devletin döviz sıkışıklığı var mıydı? Vardı. Eh, o tarihte yurt dışına giden imamların aylıklarını eğer Rabıta ödemeseydi, bir başka örgüt öderdi. Rabıta'yı hiç olmazsa biz biliyoruz. İmamların parasını ya bizim bilmediğimiz örgütler ödeseydi daha mı iyi olurdu? Elbette olmazdı. Ayrıca, paranın Rabıta tarafından ödenmesini devlet organize etmiştir. Devlet organize etmekle iyi etmiştir. Çünkü, bir yandan yurt dışındaki vatandaşlarımızın imam ihtiyacı giderilmiş, bir yandan da bizim tanıdığımız bir örgüt paraları ödemiştir"

Devletin en üst düzey yöneticilerinin mantığı işte bu.

ANAP hükümetinin tavrı işte özetlenen noktalarda dile geliyor.

Bu "resmi tavır ve resmi havanın" dışında, bir de ayrıca olaya adı karışanların tavrını vurgulamak gerek. İki-üç gün önce olaya adı karışanların -istisnasız tümü- "bilgileri olmadığını" söylüyor. Bugün "galiba hatırlayabildiklerini" ekliyor.

Olayların akışı, gelişmesi, söylenen sözlerin tümü, konuyla ilgili ek bir yorum yapmaya artık zaten gerek bırakmıyor.

20.3.1987

CUMHURBAŞKANINDAN AÇIKLAMA BEKLİYORUZ...

El Emanet-ül Ammeli Rabıta-tül Alem-ül İslâmi...

İngilizce metinlerde Muslim World League olarak geçiyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Bazen İngilizce'sinden Türkçeye olduğu gibi **"Dünya İslâm Birliği"** diye çevrildiği oluyor.

Kısacası, Rabıta...

Rabıta, öyle sıradan bir kuruluş değil. Arkasında Suudi Arabistan ile onun olağanüstü mali desteği var.

1963 yılında Mekke'de basılan tüzüğüne göre Rabıta'nın başlıca amaçları arasında şunlar yer alıyor:

"Müslüman memleketlerinde yönetimin İslâmcı kurallara göre olmasına çalışmak;

Çeşitli ülkelerden hacca gelenler arasından kuvvetli ve olgun uyarıcıları seçmek ve bunları 'İslâm misyoneri' olarak yetiştirmek ve bunları kendi ülkelerine göndermek;

İslâmcı yayın organlarına daha geniş biçimde dağılmaları ve görevlerini layıkıyla yapabilmeleri için maddi destek sağlamak."

Rabıta'nın "Kültür Dairesi" adı altında kurulmuş olan propaganda merkezinin yazılı hedefleri arasında "milliyetçilik anlayışıyla mücadele etmek" de vardır.

"İslâm enternasyonalizmini savunan bir örgütün, "milliyetçilik"le mücadele etmesi çok doğaldır; tıpkı, "şeriat düzeni"ni kurmak amacıyla, "laik cumhuriyet" düşüncesini yıkmaya çalışması gibi...

Rabıta, 1976 yılında Pakistan'ın değişik kentlerinde bir dizi kongrenin toplanmasına öncülük etmiş. "Uluslararası Seerat Kongresi" adını taşıyan toplantılar sonunda bir dizi karar alınmış; bazıları şöyle:

- **İslâm ülkelerindeki anayasal müesseseler İslâmi esaslara uydurulmalı ve Arapça halka indirilmelidir.**
- **İslâmi olmayan kanunlar kaldırılmalı ve şeriata uygun kanunlar güçlendirilmelidir.**
- **Bütün daire ve işyerlerinde anlaşma ve nizamlar dua ile birlikte takdim edilmeli ve bu yerlerde bir imam bulunmalı ve mescit açılmalıdır.**
- **Dünyadaki kadınlar İslâmi yasaklara uymalıdır.**
- **Tamamen şeriata dayalı modern İslâm devleti kurabilmek için gerekli girişimlerde bulunulmalıdır.**
- **Kongreye katılan taraflar, İslâmi öğretiyi ilkokuldan üniversite seviyesine kadar ders olarak okutmalıdırlar.**
- **Arapça öğrenimi, bilhassa Arapça'nın ana lisan olmadığı ülkelerde mecburi olmalıdır.**
- **Kutsal Kur'an'ın asgari beş bölümünün ezberlenmesi, ilk öğretim süresince ve bütün ülkelerde mecburi olmalıdır.**

Levent Şahverdi Arşivi

• **Kur'an-ı Kerim'in tamamının öğretilmesi, orta öğrenimde zorunlu olmalıdır.** (İslâmcı Örgütler ve Para; Uğur Mumcu; Cumhuriyet, 13.3.1987, s. 6).

Rabıta, işte budur.

Yukarıdaki İslâmi kararların alındığı kongreye Türkiye'den de bir konuk katılmış: Birinci MC hükümetinin MSP'li Devlet Bakanı Hasan Aksay. Aksay'ın bu toplantıya katılması o günlerde tartışma konusu olmuş. Hatta bir ara Cumhuriyet Savcılığı, MSP hakkında bir soruşturma açmış, ancak bir süre sonra konu unutulmuş...

Ne zamana kadar?

"12 Eylül'e kadar" denilebilir.

Neden?

Çünkü, 12 Eylül'le birlikte MSP "dosyası" açılmış; Hasan Aksay'la birlikte bütün parti yöneticileri hapse atılmışlar; yöneticileri yargılanırken, partileri MSP de kapatılmıştır.

Ama...

Bir de "ama"sı var.

Anlatalım bir kez daha.

MSP'nin yargılandığı sıralarda bir gün...

12 Eylül'ün Başbakanlığı'na Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan bir öneri iletilir. Devlet Bakanı Özgüneş'in imzasını taşıyan öneri şudur: Bazı Türk din görevlilerinin "izinli" sayılmaları ve yurt dışında aylıklarının Rabıta Örgütü'nce ödenmesi...

Öneri uygun bulunur.

Başta Başbakan Bülend Ulusu olmak üzere bütün bakanlar imzalarını atarlar.

Sıra onaya gelmiştir.

Karamame Çankaya'ya, Devlet Bakanı, Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren'e sunulmadan önce MGK Genel Sekreterliği'ne gelir. .Ancak Genel Sekreter Orgeneral Haydar Saltık karamameye takılır; Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç'tan bilgi ister

ve der ki:

"Devletin gücü yok mu ki, imamların aylıkları Rabıta'dan ödeniyor?"

Daha sonra Saltık Paşa, "Peki ne yapalım" der ve karamemeyi onay için Çankaya'ya gönderir.

Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren imzasını atar ve Ulusu hükümetinin karamemesi 28.4.1981 gün ve 8/2838 sayıyla kesinlik kazanır

Levent Şahverdi Arşivi

Artık laik Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir kısım memurları, yurt dışında çalışırken, maaşlarını dolar üzerinden Rabıta'dan, yani "şeriat düzeni"ni bayrak edinmiş, "İslâm enternasyonalizmi"ni savunan, cumhuriyet ve demokrasi düşüncesi ile "milliyetçilik" anlayışının düşmanı bir örgütten alacaklardır...

12 Eylül askeri yönetimi, MSP'yi yargılarken aynı zamanda bu kararı çıkarıyordu...

Rabıta, bütün 12 Eylül yönetimi boyunca, Batı Avrupa'daki bazı din görevlilerimize maaş ödemeye devam etti.

Aradan altı yıl geçti.

Uğur Mumcu olayı Cumhuriyet'te ortaya çıkardı.

Rabıta'nın ödemeleri kesindi; fakat bilinmeyen nokta, bu mutabakata kararı kim vermişti? Diyanet İşleri kendi başına mı yapmıştı, yoksa Bakanlar Kurulu kararı var mıydı?

Sorumuzu sorduk, açıklamalar geldi.

Başbakan Ulusu:

"Ne bilgim var bu konuda ne de onayım."

Devlet Bakanı Özgüneş:

"Diyanet İşleri'nin başının altından çıktı; kararname yok."

Diyanet İşleri Başkanı Altıkulaç:

"Kararname var; Rabıta'dan ödenecek diye yazar..."

Ve Cumhurbaşkanlığı'ndan açıklama gelir:

"Konuya hassasiyet gösteren Sayın Cumhurbaşkanımız, Devlet Başkanı ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı olarak kendilerine o dönemde böyle bir bilginin yansımadığını ifade etmişlerdir."

Ama ne var ki iki gün sonra karamamenin varlığını Cumhuriyet ortaya çıkarır. En başta Sayın Kenan Evren'in imzası vardır. Daha sonra Başbakan Ulusu'nun, Devlet Bakanı Özgüneş'in...

Bunun üzerine Sayın Ulusu, şu açıklamayı yapar :

"İngilizce 'Muslim World League' adını taşıyan örgütün iyi amaçlar taşıdığına inanıldığı için kararnameyi imzalamış olabilirim. Rabıta'nın World Muslim League olduğunu, inanın, yayınlarınız üzerine öğrendim."

Özgüneş'e gelince, şöyle konuşur:

"Kararnamenin tarihine bakın. Atatürk'ün 100. doğum yılı törenlerine rastlıyordu. Çok yoğun bir dönemdi. Etraflıca incelememiş olabilirim."

Levent Şahverdi Arşivi

Bu satırları yazarken Cumhurbaşkanlığı'ndan henüz yeni bir açıklama gelmemişti.

Şimdilik öğrenmek istediğimiz bir tek nokta var: Acaba Sayın Kenan Evren'e, imzasının bulunduğu bu kararname konusunda Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği'nce bilgi verilmiş midir? O tarihteki Genel Sekreter Orgeneral Haydar Saltık, kararnamenin içeriğini ve Rabıta örgütünü gayet iyi hatırlamakla birlikte, Devlet Sayın Başkanı Evren'e o zaman bilgi verip vermediğini hatırlayamamıştır.

Bu konuda Sayın Cumhurbaşkanı'ndan kamuoyunu aydınlatıcı bir açıklama bekliyoruz.

21 Mart 1987 - Hasan Cemal

Gözlem:

OLUR MU HİÇ?

Uğur Mumcu

Devlet Bakanı ve Hükümet Sözcüsü Hasan Celâl Güzel'in, "Rabıta Örgütü" ile ilgili açıklaması hiç de güzel bir açıklama değildir.

Siyasete adımlarını yeni yeni atan Sayın Bakan. "hükümet sözcülüğü" ile "12 Eylül gözcülüğünü" birbirine karıştırmasa çok iyi eder

Sayın Güzel, yurt dışındaki din görevlilerinin aylıklarının bu şeriat örgütü tarafından ödenmesini doğal bir "işbirliği" sayıyor.

O zaman soralım

- Turizm ataşelerinin aylıklarını İngiltere, basın ataşelerinin aylıklarını Federal Almanya, askeri ataşelerin aylıklarını da Birleşik Amerika ödesin.. Olur mu hiç?

Olmaz.

Niçin olmaz?

Olmaz. Çünkü, devletin "asli ve sürekli işleri" devlet memurlarınca yürütülür. Devlet memurları da devletten aylık alırlar; bir başka yerden, bir başka kuruluştan, bir başka devletten değil...

Eski Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç'ın 5 Ağustos 1980 gün ve 1195 sayı ile Başbakanlığa yazdığı yazının ilgili bölümünü okuyorum:

- ...Başkanlığımızca özel bir sınav sonucu seçilmiş bulunan elemanlardan Belçika'ya gönderileceklerin aylıkları Belçika mahalli idareleri tarafından, diğer ülkelere gönderileceklerin aylıkları ise Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği'nce ödenecektir.

RABITA

Levent Şahverdi Arşivi

Eski Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in Başbakanlığa yazdığı 20 Nisan 1981 gün ve 919 sayılı "teklif yazısı"na da kısaca göz atalım:

- ...Bu cümleden olarak, maaşları mahalli kuruluşlar ve Dünya İslâm Birliği Genel Sekreterliği tarafından ödenmek üzere...

Sayın Özgüneş Danışma Meclisi'nde Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi nedeniyle 18.1.1982 günü yaptığı konuşmada da şunları söylemişti:

- Bu din görevlilerinin maaşlarının bir kısmı bulundukları yerdeki dernekler tarafından ödenmektedir.

Demek ki, aylıkların hem "mahalli kuruluşlar" hem de "Rabıta Örgütü" tarafından ödenmesi, "son bağımsız Müslüman Türk Devleti tarafından" kabul ediliyor!..

O zaman, yurt dışında "Efendim Süleymancılar, Milli Görüşçüler, Nurcular örgütleniyorlar" diye yakınmanın anlamı nedir?

Öyle ya; yurt dışındaki din görevlilerinin aylıklarının "mahalli kuruluşlar"ca ödenmesini devlet olarak kabul ettiğiniz noktada, Milli Görüşçü'ye, Süleymancı'ya, Nurcu'ya "yeşil ışık" yakmışsınız demektir.

Hem de "Kâbe yeşili" bir ışık...

"Rabıta Örgütü" bir şeriat örgütüdür. Amacı islâm enternasyonalizmidir. Suudi Krallığı yönetimindeki bu "İslâm enternasyonalizmi"ne, Türkiye'de eski bakanların ve ANAP yöneticilerinin ortaklığı ile kurulan "Faisal Finans Kurumu" ve Başbakan'ın 'kardeşi Korkut Özal'ın "Al Baraka"sı ile "finans kaynakları" yaratılmaktadır.

Bu "finans kaynakları", "Rabıta Örgütü" Türkiye temsilcisi Salih Özcan, ANAP İstanbul İl Başkanı Eymen Topbaş ve Başbakan'ın kardeşi Korkut Özal'ın aracılıkları ile dinsel amaçlı vakıflara kadar uzanmaktadır.

Atatürk'ün eliyle kurulan laik Türkiye Cumhuriyeti, işte böyle "siyasal ve ideolojik bir kuşatma hareketi" ile karşı karşıyadır.

Çiçeği burnundaki yeni bakan, bu "şeriat işbirlikçiliğini" savunarak; kariyerlerine şimdiden büyük ve silinmez bir gölge düşürmüştür.

21.3.1987

Evel/Hayır:

"RABITA"NIN İNGİLİZCESİ!...

"Muslim World League" diye yazıldığı için bunun 'Rabıta Örgütü' olduğunu anlayamamışlar! 1980 83 döneminin Başbakanı Amiral Ulusu bakın ne diyor:

"Konu ortaya atıldıktan sonra olayla yakından ilgilendim. Eski bir bakan arkadaşımın yaptığı araştırma sonucunda kararnameyi buldum: İngilizce 'Muslim World League' adını taşıyan örgütün iyi amaçlar taşıdığına inanıldığı için kararnameyi imzalamış olabilirim. Rabıta Örgütü'nün 'Muslim World League' olduğunu inanın yayınlarınız üzerine öğrendim."

Birtakım devlet adamlarımız, politikacılarımız nice nice doğruları, gerçekleri ancak 'emekli' olduktan sonra, yönetim işlerinden ayrıldıktan sonra öğreniyorlar! Ne acıdır bu! Koskoca bir Amiral, en önemli görevlerde bulunmuş, üç yıl Türkiye'yi -hem de muhalefetsiz, parlamentosuz, özgür basınsız, her türlü denetimden uzak biçimde- yönetmiş bir Başbakan, Rabıta örgütünün 'Muslim World League' olduğunu bilmediğini itiraf ediyor! Ulusu kabinesinde görev alan nice bakan da bu karamameyi -ki 24 Nisan 1981 tarihli ve 8/2838 sayılı Bakanlar Kurulu karamamesidir- imzalamıştır. Kimler yok ki. Başta Turgut Özal, Mehmet Özgüneş, İlter Türkmen, Kaya Erdem, Sabahattin Özbek, İlhan Evliyaoğlu, Sadık Şide, Cihat Baban vb. Kimsenin aklına gelmiyor İngilizce ad taşıyan bu örgüt nedir, neyin nesidir diye düşünmek, birazcık soruşturma yapmak, yaptırmak...

Yurt dışındaki din görevlilerine Rabıta örgütü ayda 1100 dolar aylık bağlıyor! Bu görevliler artık TC yasalarına değil, Rabıta Örgütü'nün isteklerine uygun çalışmaz da ne yaparlar... Rabıta, Suudi Arabistan'a bağlı bir şeriat örgütüdür. Bu örgüt yayınlarında Atatürk'e **'Put Adam'** diyen kitaplar yayımlanmıştır. Türkiye Devletinin sorumlulan kendi görevlilerine şeriat örgütlerince aylık bağlanmasında hiçbir sakınca görmüyor. Bu nasıl iştir?

İlgili kararnamede Devlet Başkanı Evren'in de imzası var Konsey de bunu benimsemiş. O dönemin MGK Genel Sekreteri General Saltık'ın da onayı alınmış... Eski Diyanet İşleri Başkanı Altıkulaç, Saltık'la konuşmuş. Önceleri Saltık biraz karşı çıkar gibi olmuşsa da 'Madem ki bu dövizi biz veremiyoruz, öyleyse durumu kabul edeceğiz' demiş. General Saltık İstanbul Sıkıyönetim Komutanı iken hapse mahkum edilen 'gazetecilerin Yargıtay'a başvurmak hakkını bile kabul etmezdi; askeri mahkemede aklanma kararı alan gazetecilerin cezalandırılmaları için bu aklanma kararına karşı Askeri Yargıtay'a başvurmaktan bile kaçınmazdı... Birtakım işlerde bu denli özenliydi. Ama Rabıta Örgütü'nün -ki şeriatçı bir örgüttür- Türk imamlarına aylık bağlamasını doğal karşılıyor!.. İbret verici bir yan da budur...

Ya şimdiki Başbakan Özal'ın bu konudaki tutumu!.. Houston'da buyurmuş: Rabıta Örgütü, "Suudi Arabistan'ın resmi bir kuruluşu" imiş, uluslararası bir düzeyde tanınıyormuş! "Tabii bu konuya bakmak lazım" diyor. Nasıl bakacağı da belli!.. Kararnameye Başbakan Yar-

Levent Şahverdi Arşivi

dımcısı olarak niye imza atmış, önce bu 'konuya bakmak' gerekmez mi? Sonra da "Biz iktidara gelince bunu durdurduk" diye ekliyor. Demek yanlış bir iş olduğunu biliyormuş, öyleyse zamanında niye karşı çıkmamış! Başbakan Yardımcısı karamame imzacılarından Kaya Erdem de, "Binlerce karamame var! O sırada o kadar çok karamame vardı ki hatırlanması zor" diyor...

İşte ükemiz, ulusumuz böyle yönetilmiş, böyle yönetilmekte... Yani, ciddiyet dışı, gerçek bir devlet sorumluluğu duyulmadan... Karamameleri imzalayanlar o kağıtlarda neler yazılı olduğunu, o kararın neyi kapsadığını bilmiyorlar, bir süre sonra da anımsamıyorlar... O karamamede adı geçen örgütün gerçek niteliğini sormuyorlar bile!... Ancak yıllar sonra gazetemiz bu korkunç olayın üstüne gidince yavaş yavaş anımsıyorlar... Tek mazeretleri de, Rabıta'nın İngilizce adıyla karşılarına çıktığıdır!..

Bu konu bu kadar basit değil. Bu konu bu kadarcık mazeretle kapatılacak gibi değil. 28 Nisan 1981'de yurt yönetimini üstlenmiş kişiler, bu karamameyi imzalamış ve uygulatmış bütün sorumlular ulus karşısında hesap vermek zorundadırlar. Bu kişilerin çoğu, başkalarından hesap sormasını bilmişlerdir. Adalet önünde yargılanan kişileri bile açık açık suçlamaktan çekinmemişlerdir. Her zaman kendilerini haklı görmüş, göstermişlerdir. Ama şimdi ulus karşısında kolay kolay hesap veremez bir duruma düşmüşlerdir. Sorumsuz, ciddiyetsiz davranışların hesabını adalet soramazsa, tarih er geç sorar.

21.3.1987 - Oktay Akbal

Pencere :

RABITA?..

Rabıta, Arapça kökenli bir sözcük; ilişki, bağ demek; ama başka anlamlara da geliyor; düzen, tertip gibi...

Dilimizde "rabıta"nın hısım akrabası çeşitli biçimlerde kullanılır; söz gelimi:

- Raptiye!..

Raptiye iki şeyi birbirine "raptetmek" için kullanılan geniş başlı çividir.

Sonra "zapturapt" var.

"Zapturapt" disiplin demektir; rap, rap, rap yürümek demektir; başıbozukluğun tersidir.

Günlük yaşamda sözünü sohbetini bilir, ağır başlı, dengeli kişiler "rabıtalı adam" veya "rabıtalı kadın" diye anılırlar; saçma sapan dav-

Levent Şahverdi Arşivi

ranışlı ve allak kişilere de "rabıtasız" denir. Son yıllarda Türkiye'de örgütlü suçlar çok yaygınlaştığından bir de "örgüt rabıtası" deyimi çıktı; çok yurttaşın canı bu yüzden yandı. Bilmem hangi örgütün ninnin nısı olduğu kuşkusuyla yakalanan kişi işkenceden mi geçmedi, sağlığını mı yitirmedi, işinden mi olmadı, evi ocağı mı yıkılmadı? En küçük bir kuşku yüzünden yurttaş tezgaha yatırıldı:

- Söyle ulan!.. Hangi örgütle rabıtan var?...

İsviçre'de şimdi elçilik görevinde bulunan Haydar Saltık, "12 Eylül Harekatı"nın kilit adamlarından birisiydi. Şaka değil; başlangıçta MGK (Milli Güvenlik Konseyi) Sekreteriydi. "Salon paşası" tipine yakın, siyasete aşina, Hanya'yı Konya'yı bilir türden bir kişiydi. 1980 yılı sonbaharında bir gün Mustafa Ekmekçi Sayın Saltık'a bir haberi denetlemek için telefon ediyor, konuşma sırasında soruyor:

- Paşam, bizim gazeteyi nasıl buluyorsunuz?

Yanıt :

- Görünce tüylerim diken diken oluyor.

Saltık Paşa'ya ilişkin öyküler, Genel Yayın Müdürümüz Hasan Cemal'in "Tank Sesiyle Uyanmak" adlı kitabında epey yer tutuyor. Birkaçını gelişigüzel aktarıyorum:

"Perşembe 4 Mart 1982.

Sıkıyönetimden gelen sözlü yasak kararları her geçen gün çoğalıyor. Bugün öğleyin bir telefon:

Komutanımız (Saltık Paşa) dün akşam Hilton'da bir düğüne katıldılar. Bazı fotoğraflar çekilmiş. Lütfen yayımlanmasın."

"Pazar 27 Aralık 1981.

Geçenlerde Saltık Paşa'yla bir davette karşılaştık, şöyle konuştu: YÖK ile ilgili kampanyamız için:

- İş fazla uzadı. İmza kampanyaları falan filan işin nereye varacağı belliydi. Yaşadık biz bunları daha önce, biliriz işin nereye varacağını..."

"Pazartesi 26 Ekim 1981.

Geçen perşembe akşamı ABD Konsolosluğunda verilen bir kokteyle gittim. Saltık Paşa ile karşılaştık. Sivil giyinmişti. Aramızda şu konuşma geçti:

- Paşam, görüşemedik.

- Cemal, görüşeceğiz de ne olacak? Benim Cumhuriyet hakkındaki görüşüm de, Cumhuriyet'in benim hakkımdaki görüşü de değişmez.

Arkasından bordo renkli kravatıma işaret ederek:

Levent Şahverdi Arşivi

- Kırmızı kravatın biraz sağa kaymış, dedi ve her zamanki müstehzi yüz ifadesiyle arkasını dönüp gitti."

Saltık Paşa, MGK Genel Sekreteri iken (kilit adam) yurt dışındaki din görevlilerimizi Rabıta Örgütü'nün aylığa bağlaması yolunda karar vermiş. Hasan Cemal'in kravatının rengini ve yönünü gözlemleyen Paşa, Rabıta Örgütü'nün ne olduğunu bilmez mi? Suudilerin meşhur Rabıta'sını çeyrek yüzyıldan beri Mısır'daki sağır sultan duymuştur.

Haydar Saltık'ın kişiliği çok ilginç görünüyor; yaptığı işlere baktıkça düşünüyorum:

- Saltık rabıtalı mı, rabıtasız mı?

22 Mart 1987 - İlhan Selçuk

İzmirden Hikmet Çetinkaya :

İSLÂM KÜLTÜR MERKEZİ

İZMİR - Anakent Belediye Başkanı Burhan Özfatura, Türk-İslâm Kültür Vakfı'nın başkanlığını yapıyor. Aynı Vakfın Yönetim Kurulu üyesi olan tanınmış tuhafiye toptancılarından Ali Rıza Güven ise, Rabıta Örgütü'nün yurt dışı temsilcilikleri rehberinde adres olarak gösterilen **"Milli Türk İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü Yaptırma ve Koruma Derneği"**nin de başkanı bulunuyor. Yurt dışında bulunan Burhan Özfatura ile Londra'yı telefonla arayıp konuştuk. Özfatura, "Para yardımı için Rabıta'ya başvurmadık" dedi. Türk-İslâm Kültür Vakfı tarafından Fuar'da doğal SİT alanında 1985 yılında temeli atılan İslâm-Kültür Merkezi ise, 2 yıldır olduğu gibi duruyor. Tek taş bile konulmamış.

Önce Rabıta Örgütü'nün İzmir temsilciliğinden başlayalım:

Rabıta Örgütü'nün rehberinde yurt dışı temsilcilikleri arasında yer alan "Milli Türk İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü Yaptırma ve Koruma Derneği" adresi verilen 1332 sokaktaki 11 nolu binanın üçüncü katında görevli genç adama "Hacı Rıza Bey'i nerede buluruz?" diye sorduğumuzda, "Namaza gitmiştir" yanıtını aldık. Türkiye'nin tanınmış tuhafiye toptancılarından olan, iş yerinde çeşitli Arapça yazılı dualar ve mescit bulunan "Güven Tuhafiye" nin sahibi Ali Rıza Güven'i üç saat aradıktan sonra bulup konuştuk.

Hacı Rıza Güven'in anlattıklarına göre Rabıta Örgütü 1984 yılında başkanı olduğu İmam-Hatip Lisesi ve Yüksek İslâm Enstitüsü

Levent Şahverdi Arşivi

Yaptırma ve Koruma Derneği'ne sadece bir takvim göndermiş, hiç parasal yardımda bulunmamış. 1940 yılından beri "dernekçilik" yaptığını söyleyen Güven, "Bizim tarikatlarla işimiz yok, dışarıdan da para pul almıyoruz" diyor.

Güven'in konuya ilişkin sözleri şunlar:

- 200 öğrenciye ayda 2 milyon liralık burs veriyoruz. öğrenci başına 10 bin lira. Yardımı Müslüman iş adamlan yapıyor derneğimize:

Ali Rıza Güven, "Siz Rabıta Örgütü'nün İzmir temsilcisi değil misiniz?" sorusunu ise, "Adını bir daha söyleyin" dedikten sonra yanıtlıyor

- Kesinlikle değil, kim çıkarıyor bunları. Sadece takvim gönderdiler o kadar işte...

- Ama Rabıta'nın rehberinde öyle yazıyor...

- Bilemem.:. Hiçbir ilişkimiz yok...

Ali Rıza Güven, aynı zamanda Anakent Belediye Başkanı Burhan Özfatura'nın kardeşi A. Necati Özfatura (Türkiye Gazetesi dış politika yazarı) ile birlikte kurduğu Türk İslâm Kültür Vakfi'nın Yönetim Kurulu üyesi.

Türk-İslâm Kültür Vakfı Yönetim Kuruluna 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Ziyaettin Bilgin, Anakent Belediye Başkanı Burhan Özfatura telefon konuşmamızda, "Suudi Arabistan kökenli Rabıta Örgütü'nden İslâm Kültür Merkezi inşaatına parasal yardım geldi mi?" sorusuna şu yanıtı verdi:

- Biz kendi gücümüzle İslâm Kültür Merkezi yapacağız. Yardım için başvuruda bulunmadık.

- Rabıta Örgütü defterinde İzmir adresi olarak Ali Rıza Güven'in başkan olduğu derneğin adresi gözüküyor. Güven sizin vakfınızın da üyesi. Böylece Rabıta örgütüyle bir ilişkiniz olmuyor mu?

- Hayır yok. O hayırsever bir kişi olduğu için aldık. Eşraftan bir insan Hacı Rıza Bey...

Burhan Özfatura 2 yıl önce Fuar'a cami yaptırma girişiminde bulunmuş, daha sonra ise içinde mescit olması planlanan İslâm Kültür Merkezi'nin temelini atmıştı. Bu arada Suudi Arabistan kökenli Alrajni ailesiyle, bazı İslâm ülkelerinin 'İslâm Kültür Merkezi'ne bağışta bulunacaklarını açıklamıştı. Avrupa'daki "İslâm Kültür Merkez"lerini finanse eden kuruluşun ise Rabıta Örgütü olduğu Uğur Mumcu'nun araştırmalarında ortaya çıkmıştı.

İslâm Kültür Merkezi yöneticileri arasında Anakent Belediye Başkanı Genel Sekreteri Ali Galip Halıcı, Anakent Belediye Başkan Yardımcısı Yusuf Uz, Fuar Müdürü Resül İzmirli, Avukat Mustafa Sevi, ANAP Anakent Belediye Meclisi üyesi Şahin Uğurlu, Ali Haydar Şener, tüccar Reşcan Akça bulunuyor.

Levent Şahverdi Arşivi

İzmir'de Burhan Özfatura'nın temelini attığı "İslâm Kültür Vakfı"nın İslâm ülkeleri tarafından finanse edileceği ise ayrıca "İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı" haber bülteninin 1 Nisan 1985 tarihli sayısının 20. sayfasında yer almıştı. Türk-İslâm Kültür Vakfı ise bir yıl sonra 1986 Nisan ayında kurulmuştu.

Türkiye Vakıflar Bankası'nın Basmane şubesinde açılan 20/25014 vakıf hesabına, hangi İslâm ülkesinden ne kadar parasal bağış geldiği, ne kadar para toplandığını açıklamak ise Burhan Özfatura'ya düşüyor elbet...

Aynı tarihlerde ise Suudi Arabistan şeyhlerinden Al Rajni, Atilla Yurtçu'nun şirketi olan İzdaş'la ortaklık kurmuştu. Daha sonra ise Al Rajni, belediye ile ortak olarak "Arizko Arap ve İzmir Belediyesi Turistik Yatırımlar A.Ş." adlı 1 milyar 726 milyon sermayeli bir turizm şirketini gerçekleştiriyordu. Şirket Balçova teleferiğinde yarım kalan turistik otelin yatırımını bitirecek bu arada Yamanlar Menba Suyu'nu işletecekti. Al Rajni ailesi bu ticari gelişmeler olurken, Balçova'ya bir de saray yavrusu villa yaptırmış, oğlu Salih Al Rajni buraya yerleşmişti.

Rabıta Örgütü'nün İzmir kanadını oluşturan Ali Rıza Güven, Burhan Özfatura ve Atilla Yurtçu'ya çok yakın bir kişi olarak biliniyor. Kamuoyunun Fettullah Hoca diye tanıdığı "Fettullah .Gülen" ile de İlişkilerinin çok iyi olduğunu vurgulayan Ali Rıza Güven nedense pek tazla konuşmak istemiyor.

Anakent Belediye Başkanı Burhan Özfatura, Ali Rıza Güven için sık sık şöyle konuşuyordu:

"Hacı Rıza Bey, İzmir'de hayır ve vakıf çalışmalarında temayüz etmiş bir hemşehrimizdir."

Şimdi söz sırası Burhan Özfatura'da. Yurt dışından dönüşünde İslâm Kültür Merkezi'ne hangi İslâm ülkesinin bağış yaptığını vakfın mal varlığını, bankadaki hesabını açıklaması gerekiyor.

22.3.1987

Olayların Ardındaki Gerçek:

"ONA DA MI?.."

SHP Genel Başkanı İnönü ile gazeteciler arasında "Rabıta olayı" konusunda geçen konuşma, Türkiye'de demokrasi ve rejim açısından önemli bir noktayı vurgulamaktadır.

Sayın İnönü. Rabıta olayında **"Sorumluların peşini bırakmayacağız"**, demişti. Bir gazeteci, soruyor: **"Sorumluların peşini bırak-**

mayacağız, dediniz. Buna Cumhurbaşkanı da dahil mi?" SHP Genel Başkanı yanıtlıyor: "Cumhurbaşkanını karşımıza çıkartıp, 'Ona da mı?' demek bir anlam taşımaz. Sorumlunun yaptıkları ile ilgili soruşturmanın ne şekilde yapılacağı, anayasada yazılmıştır. Bu bir ayrıcalık getirmez. Cumhurbaşkanı'nın sorumluluğu anayasada nasıl takip ediliyorsa, o şekilde takip ederiz."

Türkiye'de hukukun üstünlüğü denen kavramın benimsenmesi, demokratik rejimin yerleşmesi bakımından kaçınılmaz koşuldur. Hukukun üstünlüğü, kişilerin üstünlüğüne karşıttır. O kişi, Cumhurbaşkanı da olsa, bu kural değişmez.

12 Eylül döneminin özel koşulları nedeniyle Rabita olayında birincil sorumluluk Sayın Evren'in omuzlarına yüklenmektedir. SHP lideri, gerçi bu özel sorumluluğun altını çizmiyor; ama içinde yaşadığımız anayasal rejimin geçerli olması için, kararlı, doğal, ciddi bir yaklaşımı vurguluyor; Çankaya'yı da devletin öteki kurumları gibi değerlendiriyor; bir ayrıcalık tanımıyor.

Rabıta olayı karşısında DSP ve DYP'nin tutumları da doğaldır. Ülkemizde şeriat rejimi kurmak amacını programlaştırmış bir yabancı örgütün Türkiye Cumhuriyeti devlet görevlilerini aylığa bağlaması dehşet verici bir olaydır. Rabıta Örgütü'ne bu olanağı ve yetkiyi sağlayanlar, hesap vermek zorundadırlar. Kendini bilen bir kişi ve bir parti, bu konuda başka biçimde düşünemez.

Bir önemli nokta da yurt dışındaki din görevlilerini parasal açıdan Rabıta Örgütü'ne bağlayan hükümet kararnamesinin Resmi Gazete'de yayılanmamış olmasıdır. Bu olgunun da sorumlularca ivedilikle açıklanması gerekiyor. İşlenen suç gizlenmek mi istenmiştir?

Önümüzdeki günlerde pek çok şeyin açığa çıkması ve saydamlaşması gerekiyor.

22.3.1987

Gözlem :

KİMİN FİKRİ?..

Uğur Mumcu

Yurt dışındaki din görevlilerine Rabıta Örgütü ve Belçika yönetimince aylık ödenmesi fikri ilk kez kimden çıkmış?

Tayyar Altıkulaç'tan...

Altıkulaç, 24 Mart 1980 tarihinde, o zamanki adıyla "Kıbrıs Federe Devleti"nde 8. İslâm Kongresi'nde "Rabıta Örgütü" sorumluları ile görüşür.

Levent Şahverdi Arşivi

Bu kongrede Demirel hükümetinin Devlet Bakanı Muhammet Kelleci bir konuşma yapar.

Daha sonra "Rabıta Örgütü" Genel Sekreteri Muhammed Ali El Harekan, Altıkulaç tarafından Türkiye'ye çağrılır.

Genel Sekreter Harekan, 31 Mart 1980 tarihinde Türkiye'ye gelir. Altıkulaç ile Harekan, "Rabıta Örgütü"nün Türkiye'de yapacağı katkıları görüşürler.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nca çıkarılan "Diyanet Gazetesi"nde bu görüşme haberi yer alır.

Habere göre "Rabıta Örgütü"nün yapacağı maddi yardımlar şunlardır:

1. Yurt dışındaki Müslüman Türklere dini faaliyetlerle ilgili her türlü yardım.

2. TBMM'de yaptırılacak cami için 20 milyon liralık "teberru."

3. Türkiye'deki cami ve onarım çalışmalarını sürdüren Diyanet Vakfı'na yardım.

4. Adana'da sel felaketine uğrayan yurttaşlar için 5 milyonluk "teberru."

Altıkulaç için bundan sonraki adım, yurt dışındaki din görevlilerine "Rabıta Örgütü"nce aylık ödetmektir

Bu konuda Demirel ile görüşür. Başbakan Demirel, "Gidecekleri biz seçelim de onlar parayı versin" der.

Bundan sonrası karamamenin hazırlanmasına kalmıştır.

Altıkulaç, 5 Ağustos 1980 tarihinde 1195 sayılı yazı ile başbakanlığa başvurur.

Gerekçe olarak da "ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve döviz sıkıntısı" ile "işçi yurttaşlarımız arasındaki bölücü faaliyetler" gösterilir.

Bu "teklif yazısı" uyarınca Demirel hükümeti, 32 din görevlisi için "ücretsiz izin" verilmesini kararlaştırır. Tarih 17.8.1980, sayı 8/1500.

"Rabıta ilişkisi" işte böylece, ilk kez, Tayyar Altıkulaç tarafından kotarılmış; Demirel hükümetince de başlatılmıştır.

Bu bakımdan DYP Genel Başkanı Sayın Cindoruk'un "Yurt dışındaki bir örgütün din adamlarına maaş vermesi fevkalade yanlıştır Üstelik bunun bilerek kararnameye bağlanması da laik devlet ilkelerine aykırıdır. Yakışır bir iş değildir, yanlış bir iştir" sözlerinin, öncelikle Süleyman Demirel'e yönelmesi gerekmektedir.

"Rabıta Örgütü" ile ilişkiyi kuran Demirel hükümeti, bu ilişkiyi sürdüren de Bülend Ulusu hükümetidir. Ulusu hükümetinin Başbakan Yardımcısı bugünkü Başbakan Özal, Maliye Bakanı da Başbakan Yardımcısı Kaya Erdem'dir.

Levent Şahverdi Arşivi

İlişki yine Diyanet İşleri Başkanı Altıkulaç eliyle yülrütülür Altıkulaç'ın girişimleri sonucunda, 12 Eylül hükümetinin Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş, 20 Nisan 1981 günü Başbakanlığa yazdığı 919 sayılı yazı ile yurt dışındaki din görevlilerinin aylıklarının "mahalli kuruluşlar ve Dünya İslâm Birliği" tarafından ödenmesi önerisinde bulunur.

Bu öneri üzerine, Ulusu hükümeti, 41 din görevlisinin ücretsiz izinli sayılması için karamame hazırlar.

Tarih, 28.4.1981, sayı 8/2838..

Bu işlerin "bir numaralı sorumlusu" Tayyar Altıkulaç hakkında Özal hükümetince -Diyanet Vakfı konusunda- beklenmedik bir soruşturma açılır ve Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı İbrahim Düzyol'un hazırladığı rapor sonucu Altıkulaç istifa eder.

Düzyol, bu raporu verdikten sonra görevinden alınır ve YÖK üyeliğine getirilir.

Olayın "Rabıta Örgütü" ile başlayıp, Demirel ve Ulusu hükümetleri ile süren ve Altıkulaç'ın istifası ile noktalanan kısa öyküsü böyledir.

Şimdi, İbrahim Düzyol'un Altıkulaç hakkında hazırladığı rapordaki suçlamaların neler olduğunu, Devlet Bakanı Sayın Güzel'den sormayalım mı?

22.3.1987

Ankara'dan Yalçın Doğan:

RABITA'YA ANAP HALKASI

ANKARA - Rabıta olayında ANAP da var. ANAP'ın Rabıta ile bağlantısı **"yurt dışındaki imamların aylıklarının ödenmesiyle"** ilgili değil. Ama, bu bağlantı "ODTÜ'de yaptırılmak istenen İslâm Külliyesi" ile ilgili. Kendisini "imam aylıklarından" kurtaran ANAP, Rabıta ile ilişkiyi "ODTÜ İslâm Külliyesi" yoluyla kuruyor. "ANAP Rabıta ilişkisi" ODTÜ'de somutlaşıyor.

ODTÜ'de İslâm külliyesi kurulması olayı belki Özal hükümetinin öncesine iniyor, yani 1980 yılına. Ancak, konunun ayrıntılı gelişmeleri ANAP hükümeti dönemine kadar uzanıyor. Geniş boyutlarla Özal iktidarı döneminde yaşanıyor. Üstelik, "İran yanlıları - Suudi Arabistan yanlıları" arasında tartışmalar biçiminde de yaşanıyor. Üstelik, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'e adı geçen kulliye ile ilgili sürekli bilgi verilerek yaşanıyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Yurt dışındaki imam aylıklarının Rabıta'dan ödenmesiyle ilgili gelişmelerden ANAP kendini sıyırıyor. Hatta, bir yandan "Demirel dönemine sıçratmaya" çalışırken öte yandan "Bu işin sonunu biz getirdik" diyerek endam kırıyor. Ne var ki, ANAP'ın Rabıta ile bağlantısı gelip gelip "ODTÜ İslâm Külliyesi'nde" karşımıza çıkıyor.

Rabıta'daki ANAP halkasını görmek için gelişmeleri sadece tarih açısından sıralamak yeter de artar bile:

Yıl 1980. Rabıta ile ODTÜ arasındaki ilk ilişki bu yılda kuruluyor. Rabıtalılar Ankara'ya geliyor ve "ODTÜ'de bir İslâm külliyesi yaptırılması" projesinden söz ediyor. Projeye önce 20 milyon riyal değer biçiliyor. Rabıtacılar "gerekirse, kendilerinin yardım yapabileceklerini" söylüyor.

Proje o tarihte ODTÜ Rektörlüğü görevinde bulunan Prof. Mehmet Kıcıman'a sunuluyor, Kıcıman "olumlu" buluyor.

-1981 ve 1982 yılları. TBMM feshedilmiş durumda. TBMM'ye yapılacak camiye Rabıta tarafından verilmesi öngörülen yardım, ODTÜ İslâm Külliyesi'ne kaydırılıyor. Bunda, Suudi Arabistan Elçiliği'ne "ODTÜ Cami Yaptırma Derneği" yöneticilerinin başvurusu rol oynuyor. Bu arada Dernekler Yasası değiştirilmiş durumda. ODTÜ Cami Yaptırma Derneği'nin bir başka ülkeden ya da kuruluştan yardım alması ancak İçişleri Bakanlığı'nın izni ile mümkün. Bu izin sağlanıyor ve 1 milyon riyal, Türk-Arap Bankası'nda bir hesaba yatıyor. Dernek ve ODTÜ yetkililerinden oluşan bir komisyon, gerektiğinde Rabıtacılara (Suudi Arabistan'a) başvurarak ihtiyaç duyduğu kadar para çekiyor.

Bu arada 1982'de Mehmet Gönlübol, Cumhurbaşkanı Kenan Evren tarafından ODTÜ Rektörlüğü'ne atanıyor.

1982 sonrasına geliyoruz. ODTÜ Rektörü Gönlübol, başlangıçta bu işe dört elle sarılıyor. 23.3.1983'te cami yapımı için Gönlübol'la protokol imzalanıyor. Cami Yaptırma Derneği Başkanı'nın DPT Müsteşarlığı'na gönderdiği 25.3.1985 tarihli yazısında ise, DPT'de kurulan İslâm Ülkeleri Ekonomik İşbirliği Başkanlığı'na işaret edilerek, "Projenin İslâm ülkeleriyle işbirliğini geliştirici" niteliğine değiniliyor. "Gereken yardımın ve desteğin gösterilmesi" isteniyor. DPT Müsteşar Yardımcısı İmdat Akmermer, yine 1985'te ODTÜ Rektörlüğü'ne gönderdiği bir yazıyla projeyi destekliyor. Akmermer ayrıca dernek yönetiminden Cumhurbaşkanı'na iletilecek dosyanın hazırlanmasını istiyor.

- Söz konusu dosya 1986 yılında Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği'ne iletiliyor. Cumhurbaşkanı Evren. DPT Müsteşarı Yusuf Özal'dan "İslâm Ülkeleri Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi" çalışmalarının aktarıldığı bir .brifingte projeye ilişkin bilgi alıyor. Bu

Levent Şahverdi Arşivi

arada, Dışişleri'nin cami yapımına karşı çıkan yazıları ODTÜ Rektörlüğü'ne iletiliyor. Bu tarihten sonra ODTÜ işi yavaşlatmaya başlıyor.

Dolayısıyla, 12 Eylül döneminde başlayan Rabıta zincirine ODTÜ örneği ile birlikte ANAP halkası da ekleniyor. Ve tüm bu gelişmelerden Cumhurbaşkanı Evren ile Başbakan Özal'ın sürekli haberi oluyor.

"Rabıta" Çankaya ile Özal Hükümeti'ni birbirine daha çok yaklaştırırken, aralarındaki "su sızmaz rabıta" yeniden su üstüne çıkıyor.

Hükümet Sözcüsü Hasan Celâl Güzel, bakalım .bu rabıtaları nasıl açıklayacak? Güzel, Demirel dönemini suçladığı ölçüde cesur olabilecek mi?

22.3.1987

Cüneyt Arcayürek yazıyor:

ÇANKAYA'DAN SERT VE SOĞUK RÜZGARLAR...

ANKARA - Çankaya Köşkü'nden sert ve soğuk rüzgarlar esiyor: Rabıta olayının ayrıntılarıyla kamuoyuna yansıması, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'i hayli üzmüş, hatta sinirlendirmiş.

Alınan bilgiler bu doğrultuda. Demokrasiler kapalı rejimlere benzemez. Hemen her şey günü gelir açığa çıkar, yönetici kadroları en azından tedirginliğe sürükler.

Çankaya'nın olayın patlak verdiği ilk gün yaptığı açıklama, **"acul bir davranış"**, sorunu iyiden iyiye incelemeden ortaya koyduğu tutum **"acelecilik."**

Kararnamenin varlığı kanıtlandıktan, ODTÜ gibi yeni olaylar görüldükten sonra, Çankaya'nın özel komisyon aracılığıyla yaptırdığı söylenen araştırma ise geciktikçe gecikiyor.

SHP'nin ana muhalefet olarak yetersizliği tartışılırken, geçen zaman Erdal İnönü ve ekibinin sağlıklı saptamalar yaptığını gösteriyor. İnönü, 28 Eylül ara seçimlerinden bu yana gericiliğin giderek boyutlandığını söylüyor, Meclise araştırmalar veriyor, gündem dışı konuşmalar yapıyordu. İkinci konu SEİA idi. İnönü, daha baştan bu anlaşmanın içeriğine karşıydı, son girişimini Çankaya'ya yaptı.

Her iki önemli olaydan sonra İnönü'nün aldığı sonuç, büyükçe bir sıfırdı. Gericilik tırmanmasını Özal kabul etmiyor, SEİA anlaşmasının hiç değilse bir yıl ertelenmesini, ABD'de çıkacak tabloya göre davranılmasını Çankaya, **"hükümetin işine karışmayı istemediği"** gibi bir gerekçeyle geri çeviriyordu.

Levent Şahverdi Arşivi

Bu arada devletin istihbarat örgütleri, 65 ilde gericiliğin örgütlendiğini bildiriyor, başını alıp giden bu gelişmelere dikkatleri çekmeye çalışıyordu.

Sonuçta neler oldu?.. Gericiliğin bir kolu sayılan Rabıta olayı ayrıntılarıyla açıklandı. SEİA'yı imzaladığımız gün, ABD Kongresi gelecek yıl bütçesinden Türkiye'ye ayrılan yardım miktarını kırpa kırpa neredeyse sadakaya çevirdi. Kongre adamları, Washington'da bulunan Dışişleri Bakanı Halefoğlu'na "başka kapıyı" gösterdi, yardım için Beyaz Saray'a gitmesini salık verdi.

Halefoğlu, Reagan'la görüşmek için ne gerekirse hepsini yaptı. Kabul edilmedi. Şimdi de dönmüş, kamuoyuna ABD Kongresi'ndeki gelişmeleri **"vahim bir hata"** diye niteliyor.

Başkentte iyimser iktidar yanlıları, "Artık Malzeme Yasası var, yönetim bize iki yıl dilediği kadar araç gereç verir" diye bir avuntu sergiliyor. Hatta, "ABD bütçesi açık, her ülkeye verdiği yardımı kesiyor" diye davranışı savunanlar görülüyor.

Devlet Bakanı Hasan Celâl Güzel, Rabıta'yı geçmiş iktidarlara yüklemeye çalışıyor. ANAP iktidarının dışarıdaki imamların Rabıta'dan para almalarını önleyen kesin önlemler aldığını söylüyor.. Rabıta mı, iktidar zemzem suyuyla yıkanmış, tertemiz. Ama, 1985'te iktidara sızan, kardeş Özal'dan başlayıp yakın günlere dek süren ODTÜ'de cami yapımı için Rabıta'dan milyonlar alınmasına önayak olunduğu olayı ortaya çıkınca. Özal iktidarı sus pus.

Cumhurbaşkanı ise, "inceleme babında" çalışmaların sürdüğünden söz ediyor. Oysa, bırakalım Rabıta olayı gibi önemli sorunu bir yana, Cumhurbaşkanı, Çankaya ile ilgili küçük, önemsiz, ama olumsuz haberlere günü birlik açıklamalarla karşı çıkmayı, aydınlık getirmeyi kural benimsemişti. Pek çok örnek ortada. O zaman, Cumhurbaşkanlığı'nın, Rabıta olayının 1980 sonrası ve bugünüyle ilgili incelemeleri neden olanca hızla bitirip açıklama yapmadığını içeren kuşku dolu sorular akla geliyor?

1960'tan sonraki Yassıada mahkemelerinde önemli sorunlarda yöneltilen sorulara rahmetli Menderes; **"Hatırlamıyorum reis beyefendi hazretleri"** diye yanıt verirdi. Karamamenin varlığını bir kez daha kanıtlayan arkadaşımız Mustafa Ekmekçi'nin verdiği haberlere bakılırsa, MGK eski Genel Sekreteri, Rabıta işini onayladığı anlaşılan Bern Büyükelçimiz Emekli Orgeneral Haydar Saltık da, **"konunun Sayın Evren'e o zaman iletilip iletilmediği"** sorusuna **"Hatırlamıyorum"** diye yanıt veriyor. Sayın Evren'in "bilgisi yok", karamamede "imzası" var.

MGK döneminin bütün bakanlarından aynı sözcük. **"Hatırlamıyorum"** Aynı türden açıklamaya özel söyleşilerde Sayın

Levent Şahverdi Arşivi

Cumhurbaşkanı'nın da katıldığı anlaşılıyor, "Binlerce karamame imzalanmış, arada da Rabıta" benzeri gerekçeler duyuluyor. Ama, yazdığımız yüzlerce yazıdan biri cımbızla ayıklanıyor, bizler mahkeme kapılarında.

Böylesine önemli bir olayda; Atatürk laikçiliğinin her zamankinden daha çok savunulması gereken ortamda "hatırlamamak" doğrusu yeterli, doyurucu bir gerekçe sayılabilir mi?

Son habere göre, Rabıta'nın Genel Sekreter Yardımcısı Amin Addas hazretleri de, gelecek hafta İstanbul'da bekleniyor.

Bugünkü duruma aşama aşama geldik kabul. Ama, son yıllarda gözlenen gericilik yarışında dev adımlarla ilerledik.

Önceki gece TV'de Houston'dan gülücükler yağdıran Başbakan Özal, **"uçak"** demiyordu, **"tayyare"** sözcüğünü kullanıyordu. "Kuvveli" diyemiyordu, "guvvetli." Dilde başlatılan gericilik, döne döne her yana kanser mikrobu gibi bulaştı. Özal'ın Ankara'ya **"öğle namazından sonra, ikindiye doğru Esenboğa tayyare meydanına sıhhati afiyetle vasıl olduğunu"** devlet radyoları söylerse, hiç şaşmamalı. Yeni kadrolar, "boyunbağlı şeriatçı" bir düzen istiyorlar sanki.

Dönelim "iptal" edilen Çankaya görüşmesine ve yapılan açıklamaya: Resmi açıklama, Genel Sekreter Sağlar'ın, Cumhurbaşkanı'nın istifa etmesini istemesinden sonra, Genel Başkan İnönü'nün düşüncelerini öğrenmek için görüşme isteminde bulunulduğunu söylüyor.

Belirli kaynaklar, eğer İnönü, genel sekreteri doğrultusunda açıklama yapmasaydı, Çankaya'nın SHP lideri ile görüşeceğini belirtiyor. Hatta kimi bilgiler. Çankaya'nın SHP Genel Sekreteri'nin böyle bir istemde bulunmasına karşın, genel başkanın öyle düşünmeyebileceği varsayımıyla harekete geçtiğini bildiriyor.

Partilerdeki grup çalışmalarını, fikir ayrılıklarını göz önünde tutarak kimi kararlara varmak, yanıltıcı sonuçlar çıkarıyor. Devletin üst düzeyinde verilen kararlar, parti içi çekişmelere göre değil, bir partinin tüzel kişiliğine göre ayarlanır, en basit kural bu.

Dün Erdal İnönü'ye, genel sekreterinin sözlerinden haberli olup olmadığını sorduk:

Kısa yanıt verdi: **"Aksi düşünülebilir mi?"**

"Görüşme iptal edildigine göre, demek ki aksini düşünenler var" diyemedik.

22.3.1987

Levent Şahverdi Arşivi

Ankara Notları:

İMECE COŞKUSU...

Mustafa Ekmekçi

İlk gazeteciliğe yazar olarak başladım. Muhabirliğim, haberleri kovalamam. daha sonradır. Ancak gazeteciliğin temelinin muhabirlik olduğunu düşünürüm. Nurullah Ataç'ın "24 saat edebiyat düşünürüm" dediği gibi, 24 saat gazetecilik düşünürüm. İddiasız "Ankara Notları" da birer gazetecilik ürünüdür. Gazeteciliği de futbol oyununa benzetirim. Futbol, nasıl bir ekip, bir takım çalışması isterse, gazetecilik de öyle. Paslaşma, kişisel oynamama, yorulmama, başta gelen şeyler. Futbolcu, top arkasında koşar. Topu yakalamak için, ancak bir dönem gelir, top arkasında koşmasına gerek kalmaz, toplar onun ayağına gelir. Paslar verilir. Genç gazetecilerin, haber kovalamaları doğaldır. Bir yere gelir tıkanır, ne yapmalıdır? İşte bunun tek çıkar yolu takım çalışmasını işletmektir.

Cumhuriyet çalışanları son günlerde bunun güzel örneklerini verdiler. İstanbul mutfağı, mutfağa öteberi taşıyan Ankara, korkunç bir işbirliği içindeydi. Ankara 'da güzel bir takım çalışması kurulmuştu. "Rabıta" olayının nasıl çözüldüğüne gelmek istiyorum: Uğur Mumcu'nun Avrupa'larda dolaşıp hazırladığı gerici örgütlerin çalışmaları, bu arada Rabıta'nın Almanya'daki imamların aylıklarını ödediği yolundaki bölüm çıkınca, kıpırdanma başladı. Yetkililer, böyle bir şeyin olmadığını ya da haberleri olmadığını söylüyorlardı. Eee, Uğur Mumcu, dolayısıyla Cumhuriyet yalan mı yazıyordu? Yalçın Doğan, "Ankara Notları"nı hazırlamak için eve kapandığım bir sabah telefon etti:

- Ekmekçi, Altıkulaç'la bir görüşebilir misin?

Kolları sıvadım, önce konuşmadı, azıcık çıtlattı, İstanbul'daydı. "Büyüklerimiz konuşsun, ondan sonra!" diyordu. İp uçları vardı ya-ihh!

Ankara'ya döndüğünde, bu kez, "Sizinle konuşmadan Milliyet'ten Yener Süsoy'la konuşacağım, ona söz vermiş bulunuyorum" diyordu.

- Konuşun, dedim, onunla da konuşun. Ama, bizimle de konuşun. Bu konuyu ortaya atan Cumhuriyet!

- Haklısınız! dedi. Yener Süsoy'la konuştuktan sonra yanıt vereceğini söyledi. Yener Süsoy'la konuşmuş. Süsoy Milliyet'te zaman zaman söyleşilerini izlediğim değerli bir arkadaş. O da anlayış göstermiş. Bu davranışından dolayı Süsoy'a teşekkür etmek istedim, "Biz böyle yetiştik abi" dedi. Teşekkür ediyorum.

Levent Şahverdi Arşivi

Rabıta olayları izlendiği günler, Cumhuriyet'in bürosunun hali görülecek şeydi. İki kişi teyp bandını çözüyor. Yalçın Doğan okuyor, Ahmet Tan telefonlar kulağında, İstanbul'la konuşuyor. Yalçın Bayer, Trakyalı'ya:

Şu Trakya kalıbını kurtarmaya çalışıyoruz! diyor. Sekreterimiz Nur Hanım:

- Hemen Hasan Cemal Bey'i arayacaksınız: Sizi bekliyor.

Genç gazetecilik yıllarını düşündüm. Fırtınalar gibiydik. Bir gün Milliyet'te, hızla odadan odaya giderken Abdi İpekçi'yle çarpışmıştık. Kafalarımız tokuşmuştu. Ses çıkarmadı ama, hafif bozulmuş olmalıydı. İstanbul'da, Abdi İpekçi'ye sormuşlar :

- Nasıl orada arkadaşlar?

- Bırakın yav, demiş, orada herkes birbirine çarpıyor!

Hasan Cemal telefonda

Hemen Bern, Büyükelçiliğini ara, Haydar Saltık'la konuş. Rabıta'dan aylık alan imamlarla ilgili karamameyi nasıl imzaladığını, Tayyar Altıkulaç'ın açıklamalarının doğru olup olmadığını sor: bir şey söylese de, söylemese de Altıkulaç'ın açıklamalarının kullanılacağını söyle.

Haydar Saltık'ı Bern'de elçilik dışında bir yerde buldum! 12 Eylül'ün etkili adamıydı, öyle derlerdi Herkes korkardı. Yabancı gazeteciler, 12 Eylül'den söz ederken, onu gerçekleştirenler için "Cunta" diye yazıyorlardı. Bunu yazan yabancı gazetecilerden biri çağrılmış. sorulmuştu:

12 Eylül'ü gerçekleştirenlerin adı 'Milli Güvenlik Konseyi'dir. Siz ise Milli Güvenlik Konseyi demiyor, 'Cunta' diyorsunuz. Neden?

Yabancı gazeteci şöyle karşılık vermişti:

Efendim, Milli Güvenlik Konseyi dersek, Amerika'daki sade vatandaşlar anlamaz. Dünyanın her yerinde, böyle hareketleri yapanlara 'Cunta' derler. Gazeteci zılgıtı yemiş çıkmıştı! Hasan Cemal'in yapıtlarında, bunun pek çok örnekleri var.

Bir gün, konseyin halkla ilişkiler bölümüne gidip, bölümü yöneten. şimdi Amiral oldu, Albay Salim Dervişoğlu ile görüşüp, tanışmak istedim. Telefonla konuşuyor, ancak tanışmıyorduk. Salim Dervişoğlu:

- Sayın Ekmekçi, dedi. Saltık Paşam bütün yazarların yazılarının özetini ister, yalnız sizin yazınızın tamamını ister.

Salim Dervişoğlu, ne bilsin, bunun beni sevindireceğini sanıyordu. İçimden, "Anneeee!" dedim, "Aman oğlum Ekmekçi yazılara biraz dikkat et, bunlar senin için iyi şeyler düşünmüyorlar!" Behice Boran. bir gün öyle demişti:

- Ben her yazıyı sonuna dek okumam, ne olduğunu anlar bırakırım, Bir senin yazını sonuna dek okurum. Nerede ne diyeceğini bilemiyorum ki!

Haydar Saltık, konuşurken dikkat ettim. yakın davranıyordu:

- Oooo, Mustafa Bey nasılsınız iyi misiniz?

Hemen konuya girdim, "Paşam böyleyken böyle." İçinden geçirmiş midir?

- Şunları, elimizde güç varken, içeri tıkmadık da, bize geçmişin hesabını soruyorlar...

Haydar Saltık'la konuşmayı öğrenen Yalçın Doğan, her zamanki heyecanıyla; hemen:

- Bana Hasan Cemal'i bağlayın! diyor. Büroya şöyle uzaktan bakan, bir curcuna var sanır. Futbol maçında, kale önü karışır ya bir, öyle.

Ağır top Cüneyt, Uğur Mumcu. Ahmet Tan, Sedat Ergin, Ümit Aslanbay, Enis Berberoğlu. Günseli Önal, Hasan Uysal, Hakkı Erdem, Canan Gedik. Evren Değer, Turan Yılmaz, Işık Kansu, Zeki Saral, Faruk Bildirici. Betül Uncular, Tuncay Özkan, Bilal Çetin, telekste Halil Özdemiroğlu, bilgisayarda Bilal Uçar, Mazlum Erdoğan. foto muhabiri Rıza Ezer. Ali Nun, şoför Yusuf Süpürgeci, olaylara eli değsin, değmesin heyecan içindeler. Bir imece coşkusu ki sormayın... Buna benzer çalışmalar seçim gecelerinde olur. Uykusuz geceler...

Azmi Özgür :

Abi, haberlere mükafat olarak ikramiyenizi vereyim! diyor. Dalgasını geçiyor. Meğer o gün, ikramiye dağıtılıyormuş. Odacılardan Mustafa İspir'le Güldane Asil'in, Mehmet Ali Sevim, Aytekin Altınöz'ün gözleri ışıl ışıl.

Cumhuriyet bürosunda yazar takımı alt kattadır, üst kattakiler haber kadrosudur. Gencay Şaylan, basımevi yönetmeni Vural Saygılı da, alt katta bizimle. Sekreter Nur Çağatay, Kitap Kulübü'nden Aytekin Altınöz de öyle.

Gazeteyi gazete yapan, bir eski gazetecinin deyimiyle. Her milimetre karesine insan elinin değmiş olmasıdır. Orada çalışan herkesin, kıvancı da, üzüntüyü de paylaşmasıdır. İyi ilişkiler içinde olmasıdır..

İlhan Selçuk'un cuma günü çıkan **"Atatürkçü Bir Görüşle"** başlıklı yazısını kaçırmadıysanız, okuyun, "Rabıta"yı "Atatürkçü"yü (!) anlatır, ne güzel?

22.3.1987

ÇANKAYA'NIN AÇIKLAMASI

Devlet ve hükümet hayatında ciddiyet ve sorumluluk anlayışının altını bıkmadan, usanmadan çizmenin önemi gittikçe daha çok belir-

Levent Şahverdi Arşivi

ginleşiyor. Değişik çevrelerde **"Rabıta"** dolayısıyla sergilenmekte olan tutum ve davranışların gün geçtikçe daha şaşırtıcı niteliklere büründüğü görülüyor. "Olmuş bir kere" zihniyetinden. "Aman ,yüce makamları yıpratmayalım" pısırıklığından, "Büyüklerimiz bilir" kolaycılığından ya da adamsendeciliğinden, "Böyle gelmiş böyle gider" kaderciliğinden, söyler misiniz, ne zaman kurtulabileceğiz? Çünkü şurası gayet iyi bilinmelidir ki, bunlardan kurtulamadığımız ve "hesap sorma" alışkanlığını edinemediğimiz sürece, hem çağdaş hukuk devletinden hem de gerçek bir Batı demokrasisinden yoksun kalmaya devam edeceğiz.

Şu günlerde "Rabıta"'dan kaynaklanan görüntüler öylesine çarpıcı çizgiler kazanmıştır ki. serin kanlı, temkinli ve yumuşak Erdal İnönü'yü yine bu. özelliklerini koruyarak özü açısından siyasal yaşamın en sert tavrını almaya zorlamıştır SHP liderinin görüşleri şöyledir

"Bir devlet, kendi temel ilkelerine aykırı politika yürüten bir örgütten 'şimdilik para alıyorum, bundan kimse zarar görmez' derse, kendi temel ilkelerini yürütecek gücü olmadığını açıkça gösterirse, devlet olmaz. Bu devlet kimseden saygınlık görmez, kendi halkından da saygınlık görmez ve bu devletin başındakiler elbet bu davranışı açıklamak zorunda kalırlar.

Bizim kişilerle problemimiz yoktur. Devletin üst makamlarına saygılı insanlarız. Devletin sürekliliği için bu saygıyı göstermek herkesin görevidir. Yalnız devletin temel ilkelerinden biri olan laikliğin korunmasında bir dönem görev yapmış olan sorumlular ihmal göstermişlerse, o zaman bunların nereden kaynaklandığını, kimlerin sorumlu olduğunu araştırmak da görevimizdir.

Şimdi Sayın Cumhurbaşkanından benim beklediğim, aslında bir açıklama yaparak bu konudaki görüşünü ortaya koymasıdır. Çünkü anayasanın Cumhurbaşkanının sorumsuz olmasını kabul etmesi başka bir meseledir. Cumhurbaşkanlarının Türkiye'de yol göstermek gibi geleneksel bir yapısı vardır. Onun için Sayın Cumhnrbaşkanı bu hareketin yanlış olduğunu laikliği korumanın her şeyin başında `geldiğini, uluslararası teokratik bir düzen örgütünden para almanın yanlış olduğunu ifade etmelidir. Ancak o şekilde halk güven duymaya devam eder ve Türkiye'de laikliğin korunduğu bir biçimde toplumsal hayat devam eder. Sayın Cumhurbaşkanının bu konuda açıklama yapmasını bekliyoruz."

Sayın İnönü'nün bu yaklaşımını haklı ve yerinde buluyoruz.

Levent Şahverdi Arşivi

Cumhurbaşkanı Sayın Kenan Evren'in gecikmeli de olsa kamuoyuna dün bir açıklama yapması genel olarak olumlu sayılabilir. Açıklama; "Rabıta" olayının laik cumhuriyet ilkesiyle bağdaşamayacağını çok dolaylı biçimde belirtmekle birlikte yeterli olmaktan uzaktır. SHP lideri İnönü de dün bu yetersizliğe dikkat çekerek şöyle demiştir:

"Sayın Cumhurbaşkanlığından henüz beklediğimiz açıklama yapılmadı; yakında yapacaklarını söylüyorlar, onu bekliyoruz. Laikliğin korunması, iç politikanın en önemli konularından biridir. Bu konuda ana muhalefet partisi olarak görevimizi yapmamızda yadırganacak bir taraf olamaz."

Sayın Cumhurbaşkanı, açıklamada, "bir gerçeği gün ışığına çıkarması bakımından, dizinin yayımlandığı gazetenin görevini yaptığını" belirtmiştir.

Evet, biz görevimizi yaptık. Şimdi başkalarının yapmalarını bekliyoruz.

23 Mart 1987 - Hasan Cemal

Gözlem:

ÖZAL VE İDEOLOJİ

Uğur Mumcu

Başbakan Sayın Özal, "uydu aracılığı" ile düzenlediği basın toplantısında, arkadaşımız Ahmet Tan'ın "Rabıta Örgütü olayı" ile ilgili sorusunu "Hadise olduğundan daha fazla ideolojik nitelikte büyütülmüştür" diye yanıtladı.

Konu ideolojikmiş.:.

İdeoloji, siyasal, dinsel, sanatsal ve felsefi düşünce biçimlerinin tümünü kapsamak üzere kullanılan genel bir kavramdır.

Bu bakımdan, laik düşünce gibi "İslâmcı düşünce" de bir "ideolojik" nitelik taşır. Atatürkçülüğün siyasal düşünce alanında bir başka adı olan laikliği savunmak nasıl "ideolojik tavır" ise bu ilkenin, Başbakanın kardeşinin ortak olduğu bir para imparatorluğu eliyle yıkılmak istenmesi de işte böyle bir ideolojik tavırdır. Önce bunu anlayalım!

Başbakan Özal'ın dilinde "ideoloji" açıkça komünistlik demektir.

Levent Şahverdi Arşivi

Sayın Başbakan, .devletin "asli ve sürekli hizmetleri"nin bir yabancı devletin parasıyla yürütülmesini doğal sayıyor; buna karşı çıkanları, aklınca "komünistlikle" suçlamaya kalkıyor.

Sayın Başbakan, o çok güvendiği aklını, batan şirketlere, birbiri ardına iflas eden bankalara, gittikçe artan dış borçlara kullansa çok iyi eder.

"Rabıta olayı", bir İslâmcı örgütün laik devletin yurt dışındaki din görevlilerinin aylıklarını ödemesi sorunu değildir. Olay çok daha geniş boyutludur.

Türkiye, son yıllarda "anti-laik" bir ideolojinin etkisi altına giriyor. Sorun budur.

Bu "anti-laik ideoloji"nin para kaynakları ve siyasal dayanakları nasıl oluşuyor?

Şöyle oluşuyor:

Başbakan Özal, iktidara adımını attığı gün çıkardığı kararname ile Suudi kökenli finans kurumlarına yasal olanak sağlıyor.

Türkiye'de "Faisal Finans Kurumu." bu örgütün temsilcisi tarafından kuruluyor. Bu temsilci, paylarını, eski bakanlara, milletvekillerine ve ANAP yöneticilerine dağıtarak, siyasal etkinlik sağlamaya çalışıyor.

"Al Baraka" adlı Suudi kökenli finans kurumu da Başbakanın kardeşi Korkut Özal ve ANAP İstanbul İl Başkanı Eymen Topbaş'ın öncülükleri ile kuruluyor.

Ve daha sonra aynı Korkut Özal ve aynı Eymen Topbaş'ın dinsel amaçlı vakıf olgusuna sıra geliyor.

Bu arada, ANAP İstanbul ve İzmir İl Başkanları Suudilerle ortak şirketler kuruyorlar. İstanbul'un ünlü Belediye Başkanı Bedrettin Dalan da bu "saadet zincirine" katılıyor.

"İslâmcı" Suudi Krallığı sarayı ile "laik" Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Konutu arasında kurulan bir "yeşil çadır"da Özallar ve Topbaşlar'a siyasal ve ekonomik ayrıcalıklar sağlanıyor.

Korkut Özal, İslâm Kalkınma Bankası Müşavirliği'ne getiriliyor. Getirildiği gün ağabey Turgut Özal; Bakanlar Kurulu'na bu bankaya vergi bağışıklığı sağlayan yasayı sunuyor.

Her şey bu kadar açık ve her şey öylesine gözler önünde duruyor.

Bir "şeriat örgütü" adım adım laiklik ilkesini yok ediyor. Bunu yaparken de Özal ailesine Suudi kökenli şirketler aracılığıyla milyarlar kazandırıyor. ANAP İstanbul İl Başkanı Topbaş ve İzmir İl Başkanı Atilla Yurtçu'ya zemzem kuyularından çıkmış yeşil dolarlar yağdırıyor.

Bu "anti-laik ideoloji"den Özallar'a;, Topbaşlar'a, Yurtçular'a milyarlar akıtılıyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Bizler Atatürk'ün laiklik ilkesini savunduğumuz için "komünist" oluyoruz, Başbakanın kardeşi ve ANAP İl Başkanları, arkalarında "Rabıta Örgütü"nün bulunduğu bu para imparatorlukları ile milyarlarına milyarlar katarken "milliyetçi" oluyorlar, "muhafazakar" oluyorlar ve hem de "Atatürk inkılapçısı" sayılıyorlar.

"Atatürk inkılapçılığı" bu adamların dilinde "şeriat işbirlikçiliğinin" bir başka adı oluyor.

Ey Atatürkçüler, uyanın. Ey Atatürkçüler, silkinin. Ey Atatürkçüler, üzerinizdeki ölü toprakların atın. Ey Atatürkçüler, birleşin, örgütlenin, güçlenin, sesinizi çıkarın, laiklik ilkesini "Kuvayı Milliye ruhu" ve coşkusuyla savunun.

Atatürk'e. O'nun silah ve düşün arkadaşlarına karşı ödenmesi gereken bir borçtur, bir görevdir bu.

23.3.1987

Politikada Sorunlar:

"RABITA" OLAYI VE BABIALİ

Türkiye günlerdir gazetemizin yazarı Uğur Mumcu'nun ortaya çıkardığı Rabıta olayının yankıları ile çalkalanıyor.

Bizim Babıali'de, modası geçmiş olmasına rağmen, ne yazık ki hâlâ kullanılan bir yöntem vardır. Bir gazete bir haber yakaladığı zaman, haber önemli de olsa, öbür gazeteler pek üstüne gitmezler. Bu davranışın ardında yatan mantık, "Biz haberi atladık, şimdi üzerine gidip, bu olguyu vurgulamakta, büsbütün ortaya çıkarmakta anlam yok" şeklinde ifade edilebilir.

Mantık, gazeteciliğe salt rekabet ve özel girişimcilik açısından bakılırsa, doğru görülebilir.

Ama gazetecilik, her şeyden önce bir kamu hizmetidir. Basının temel görevi de halkı aydınlatmaktır. Bu bakımdan, bir gazete atladığı önemli bir haberin üzerine gitmediği takdirde, kendi okuruna karşı görevini yapmamış, onun önemli bir konuda aydınlanmasını engellemiş olur.

Ancak, bir gazetenin ortaya çıkardığı haber, kimi zaman o denli önemlidir ki, üzerine gitmemek olanaksız olur. Haberi atlamış olsanız da, istemeseniz de üzerine gitmek zorunda kalırsınız.

Rabıta olayında da böyle oldu. Haberin boyutları ansızın büyüyünce, tüm basın olayın üzerine gitmek zorunda kaldı.

Babıali'nin, artık modası geçmiş olması gereken alışkanlığı geri planda bırakılmış görünüyordu.

Levent Şahverdi Arşivi

Biz olay patlak vereli beri, basınımızı elimizden geldiğince dikkatli biçimde izlemeye çalışıyoruz.

Haber, gazetelerin manşetlerine çıktı. Ama nasıl?

İlk günler. "Rabıta olayı büyüyor" türünden başlıklarla.

Haberlerin girişinde "Rabıta olayının ansızın büyüdüğü, SHP'nin sert çıkış yaptığı..." gibi açıklamalar vardı.

Peki ama bu Rabıta olayı nasıl ortaya çıkmıştı? Kim çıkarmıştı?

Tabii o konuya pek değinilmedi. Ne de olsa Babıali alışkanlığı vardı.

Sonra olay iyice dal budak sarınca, Uğur Mumcu'nun adı görülmeye başlandı basınımızda: "Uğur Mumcu'nun araştırmasında ortaya çıkardığı Rabıta skandalının boyutları genişliyordu. Muhalefet bu olayın peşini bırakmayacağını belirtiyordu..."

En tanınmış köşe yazarlarımız konunun üzerine gittiler. Uğur Mumcu'dan alıntılar yaptılar.

Haberlerde Uğur Mumcu'nun adı sık sık geçmeye başladı.

Ama biz Uğur Mumcu'nun hangi gazetede çalıştığını, ne haberlerden, ne de çıkan yorumlardan öğrenebildik.

Gazeteci, yazar, araştırmacı Uğur Mumcu, Türkiye'ye ve Babıali'ye gökten zembille inmiş ya da uzaydan gelmiş de değildir.

Uğur Mumcu, Cumhuriyet gazetesinin bir yazarıdır. Cumhuriyet gazetesinde çalışır.

Denebilir ki, "Uğur Mumcu, ünü Türkiye'nin. sınırlarını aşmış, uluslararası şöhrete sahip bir gazeteci. Herkes onun nerede çalıştığını bilir."

Olabilir, ama yine de bir nezaket kuralı, asgari standartlar vardır.

Gazeteciliğin temel kurallarındandır. Bir habere söz gelişi "Ziya Ül Hak atom bombası yapmayacaklarını söyledi" şeklinde başlanmaz. Böyle bir haber önüne getirilen bir yazı işleri müdürü, o haberi yazan muhabiri paylar. Çünkü Ziya Ül Hak Pakistan Devlet Başkanı'dır ve habere Pakistan Devlet Başkanı Ziya Ül Hak diye başlamak gerekir. Herkes Ziya ül Hak'ın Pakistan Devlet Başkanı olduğunu bilebilir, ama bu olgu, temel kuralı değiştirmez.

İşte Türk basını Rabıta olayında, "Babıali alışkanlığı" ile bu temel kuralı yine unuttu.

Tek bir istisna ile:

"Sabah" gazetesi.

Sabah gazetesi, olayın patlak verdiği günden beri gerek haberlerinde, gerek spotlarında, gerekse yorumlarında **"Cumhuriyet gazetesinin yazarı Uğur Mumcu"** deyişini kullanarak, ufak hesap ve komplekslerden kurtulmuş olduğunu göstermiş ve çağdaşlık örneği sergilemiştir.

Levent Şahverdi Arşivi

Emin olun, hepimizin Sabah gazetesinin sergilediği davranıştan öğreneceği çok şey var.

23.3.1987 - Ergun Balcı

"MAKSAT" NE OLA Kİ?..

Rabıta olayının özü nedir?

İslâm "enternasyonalizmi"ni savunan, Müslüman ülkelerde "şeriat düzeni" kurulmasını amaçlayan, cumhuriyet ve demokrasi karşıtı bir örgütün, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir kısım kamu görevlisini iki üç yıl süreyle maaşa bağlamış olması değil mi? Laikliğe tamamen karşı bir ideolojinin devlet içinde tırmanma yolunda önemli bir mevzi kazanması değil mi?

Bu soruların karşılıkları çok açıktır. Laik Cumhuriyet ilkesine ve demokrasiye içtenlikle inananların bu sorulara "Evet öyledir" diye yanıt verecekleri var sayılır: aksi düşünülemez.

Nitekim bugüne kadar tek tük istisnaları dışında kimse çıkıp "Rabıta"'yı açıkça savunabilmiş değildir. Ancak son bir iki gündür olayı azımsamak, özünden saptırmak ve örtbas etmek yolunda ilginç tutum ve davranışlara da rastlanıyor.

Oysa olay son derece yalındır. 12 Eylül döneminin en sorumlu kişisi Sayın Kenan Evren'in imzasının bulunduğu bir kararnameyle "Rabıta"'nın Türk devleti memurlarına maaş ödemesidir.

İşin özü budur.

Bir devletin, kendi temel ilkelerinden en başta gelenine aykırı faaliyet gösteren bir yabancı örgütten para alması ne demektir, söyler misiniz?

Bunun üzerine gidilmeyecek midir?

Böyle bir olayın nasıl meydana geldiği, sorumlularının kimler olduğu öncelikle araştırılmayacak mıdır?

Makamlara ve kişilere saygıyla, böylesine vahim bir olayın didik didik edilip gün ışığına çıkarılması neden karıştırılıyor, söyler misiniz? Bu "kraldan çok kralcı" tutum nereden kaynaklanıyor?..

Bir türban, bir başörtüsü olayı meydana geldiği zaman çıkarılan gürültüyü lütfen şöyle bir anımsayıp gözlerinizin önüne getirir misiniz?

Peki öyleyse, Suudi kökenli bir "şeriat" örgütünün, Türk devletinin memurunu dolar üzerinden maaşa bağlaması, "başörtü" sorunundan daha mı az vahimdir?

Biri görüntü ise, diğeri işin özü değil midir?

Levent Şahverdi Arşivi

Başörtü takmış takmamış, kara çarşaf giymiş giymemiş. sakal bırakıp bırakmamış, bütün bunlar bir yerde kişinin kendisini ilgilendirir; bir sınırın ötesinde karışamazsınız.

Oysa Rabıta olayında "irtica"nın devlet içinde tırmanmasına ilişkin çok vahim bir durum söz konusudur.

İslâmi fikirleri isteyen istediği gibi savunabilmelidir; isteyen istediği gibi giyinip kuşanabilmelidir; bunlar çoğulcu Batı demokrasisinin gereğidir. Ama şeriatçı eğilimler devlet içinde tırmanıp, günün birinde devlet düzeninin temel kuralı haline getirilirse, işte o zaman ortada ne cumhuriyet ne de demokrasi kalır.

"Rabıta" olayının özü ve önemi budur; "irtica"nın devlet içinde tırmanma çabasıdır. Bu özü kavrayarak sorumluları ortaya çıkaralım, hata ve suç varsa sergileyelim.

Kapalı kapılar arkasında, denetimsiz bir ortamda "milli menfaatler"in korunamadığı gün be gün açığa çıkmaktadır. Devlet hizmetinde başarı ya da başarısızlıkların cesaretle ortaya çıkarılması, demokrasinin gelişimiyle eş anlam taşır.

Açık rejimin fazileti, her ara ya da askeri rejim döneminden sonra daha iyi ortaya çıkmaktadır.

Açıklıktan ve demokrasiden korkmayalım.

24.3.1987 - Hasan Cemal

Dünyada Bugün:

RABITAGATE BÜTÜNÜN BİR PARÇASI

Söylenenlere bakılırsa, Ankara'nın seçkin seminerindeki birtakım asık suratlı kişiler. adlarının Rabıtagate'e karışmasından sonra, geceleri rahat uyuyamıyorlar. Karabasanın ağırlığı altında ezilirken aynı zamanda sayıklıyorlarmış:

- **"Eyvah Uğurmacı"** geliyor.

Anlatılanlar ne denli doğru bilmem, ama Rabıtagate, son ODTÜ olayıyla birlikte öylesine büyüyüp yeni boyutlar kazanmaktadır ki, olaya adı karışanların, olayı ortaya çıkaran Uğur Mumcu'yu umacı gibi görmelerinde şaşılacak bir yön yoktur.

ODTÜ olayı yalnızca, "benim ilgim yok" diyenlerin (Örneğin Gönlübol) imzaları bulunan belgelerin ortaya çıkması açısından değil, bu .kez konunun her düzeyde enine boyuna tartışılmış olması ve hiçbir şeyin gözden kaçma sonucu olmadığı izlenimini uyandırması açısından da önemli.

Levent Şahverdi Arşivi

Bu arada olayla ilgili olanların ve bazı başka çevrelerin konuyu öbür gelişmelerden soyutlama, öte yandan da kişiselleştirme çabasında oldukları dikkati çekiyor.

Rabıtagate olayı sonrasında bir açıklama, daha doğrusu bir ön açıklama (çünkü açıklanan noktalar göz önünde bulundurulduğunda bu açıklamanın başka türlü nitelenmesi olanaksızdır) yapan Çankaya'nın, Sayın Evren'in Cumhuriyet'in yayınını yerine getirilmiş bir gazetecilik görevi olarak gördüğünü ortaya koymuştur.

Cumhuriyet'in son yayınlarının böylesine doğru bir biçimde değerlendirilmiş olması sevindiricidir. Gerçekten adını Mustafa Kemal Atatürk'ün koyduğu ve Cumhuriyet'in ilke ve kazanımlarını savunmayı, korumayı kendisine amaç edinmiş olan Cumhuriyet, laiklik ilkesinin ve dolayısıyla Cumhuriyet'in temelinin ciddi tehditlerle karşı karşıya bulunduğu bir sırada, kendisine düşen görevi yapmıştır ve bundan onur duymaktadır.

Rabıtagate olayının ortaya çıkarılıp, deşilmiş olması, ülkemizde rejimin geleceği açısından da yararlı olmuştur. Ve olayın ortaya çıkarılması, bütün gelişmeleri ve boyutlarıyla ortaya konmasında katkısı olan tüm arkadaşlarımız demokrasimizin zaten nazik olan sağlığı açısından büyük bir hizmet yapmışlardır.

Ancak, Türkiye'de, demokrasiden, cumhuriyet ilkelerinden, çağdaşlıktan yana olan, giysileri ne olursa olsun tüm "zinde güçlerin" konu üzerinde büyük duyarlılıkla durdukları şu sırada bir gerçeği gözden kaçırmamak son derece önemli.

Rabıtagate'in önemi, yalnızca devletin işlevinin bir başka devletin örgütüne ihale edilmesi gibi akıl ve izanın kabul etmediği bir davranış olmasının da ötesindedir. Çünkü Rabıtagate gerçekte Cumhuriyet'in temel ilkesi ve "onsuz olmaz" olan laikliğin temeline dinamit koyma girişimlerinin bir parçasıdır. Rabıtagate'i, içinde bulunduğu bütünden ayırarak tek başına bir polisiye olay gibi ele almak yanlış olacak, yanıltıcı sonuçlara varmamıza yol açacaktır. Aynı biçimde, Türkiye'de laikliğe karşı girişimlerin tüm sorumlularını bir yana bırakıp salt Rabıtagate'e adı karışanlarla sınırlı kalmak, Cumhuriyet'in temeline yönelik tehlikenin boyutlarını kavramamızı engelleyecektir.

Evet Rabıtagate, Türk Dil Kurumu'nun, Tarih Kurumu'nun ortadan kaldırılıp, Atatürk Yüksek Kurulu kurulması olayından soyutlanamaz. Çünkü unutmamak gerekir ki, Atatürk Yüksek Kurulu da, Türk-İslâm sentezini resmi ideoloji haline sokmak için kararlar almıştır. Ve bu kararların altında en üstteki kişilerin imzası vardır. Bütün bu kişilerin el birliğiyle din dersini zorunlu hale getirme çabaları da bir dünya görüşünün, bir rejim özleminin ve yönelişinin sonuçlarıdır. Olayları bu bütün içinde ele alırken, Cumhuriyet hükümetlerinin Cumhuriye-

Levent Şahverdi Arşivi

tin tarihinde ilk kez, fetva istemelerinin de rastlantı olmadığı kolayca anlaşılabilecektir. Milli Eğitimin Türk-İslâm sentezcileriyle, şeriatçıların koalisyonuna teslim edilmesinin ardındaki neden de ancak olayı bütünü içinde ele aldığımızda görülebilecektir.

Uğur Mumcu da, bu olayın bütün boyutlarıyla ortaya çıkmasına katkıda bulunmuş, öbür arkadaşlarımız da, sansasyonel gazetecilik denen türün uzağında kişilerdir. Cumhuriyet'in amacı da bu tehlikeyi ortaya sermektir. Yoksa salt sorumluları gün yüzüne çıkarmak değil.

Daha önce de vurgulamaya çalıştığımız bu gerçeğin bir kez daha altını çizmeye uğraşmamızın nedeni, olayın polisiye bir heyecan içinde tüm boyutlarının gözden kaçma tehlikesinin belirginleşmeye başlamasıdır.

Böylesi bir gelişme sayrılığın tanısını ve sağaltımını engeller.

Rabıtagate'in sorumlularının saptanması, Rabıta ile bu tür ilişkilerin kesilmesi ve yinelenmemesini sağlayacak önlemlerin alınması bile gerçekte fazla bir anlam taşımıyor.

Rabıtagate'i bütün içinde gördükten sonra, bu konudaki yanlışın görülüp kabul edilmesi, o bütünün yeni baştan gözden geçirilmesini de, yani, Atatürk Yüksek Kurulu olayının, anayasada zorunlu din derslerinin, imam-hatip okulları sayısının ve tevhidi tedrisat ilkesinin yeniden yaşama geçirilmesi, milli eğitimin şeriatçılardan temizlenmesi, Türk-İslâm sentezi olayının ardındaki gerçek amaçların ortaya dökülmesi gibi konuların bir bütün içinde ele alınmasını da zorunlu kılacaktır.

Bunlar yapılmadığı takdirde, hiçbir önlem, hiçbir konuşma Cumhuriyet'in temeline yönelmiş tehlike karşısında etkili ve anlamlı olmayacaktır.

Aman Rabıtagete'in bütünün bir parçası olduğunu unutmayalım!

24.3.1987-Ali Sirmen

ŞERİATIN ÖGÜTLENİŞİ

ANKARA - İki "yabancı kökenli sermaye" son birkaç yıldır Türkiye'de "cirit atıyor." Bu iki sermaye grubu birbiriyle "kıyasıya bir mücadeleye" girmiş bulunuyor. İran ve Suudi Arabistan sermayeleri son yıllarda çok dikkat çekici biçimde gelişiyor, Türkiye'de yayılıyor.

Bu **"ilk gözlem."**

Ardından **"ikinci gözlem"** geliyor:

Devletin sahip olduğu bilgilere göre, "şeriat, şirketler ve vakıflar yoluyla örgütleniyor Türkiye'de." Bu çok temel bilgiye dikkat çeken

Levent Şahverdi Arşivi

yetkililerin sayısı hızla artıyor başkentte. Mantar gibi türeyen **"İran ve Suudi Arabistan kökenli"** şirketlerle Türkiye'de son yıllarda yaygınlık kazanan "şeriat" arasında bağlantıyı kuran yine devletin önemli görevlerinde bulunan yetkililer.

Kısaca sayıları artan İran ve Suudi Arabistan şirketleri **"sadece ticaretle ve ekonomik faaliyetle uğraşmıyor!"** Dolayısıyla, son haftanın "flaş olayı" Rabıta Örgütü'nden imamların para alması, "sadece para almakla sınırlı kalmıyor." Bunun çok ötesinde, ekilen tohumlara çok, ama pek çok dikkat etmek gerekiyor.

Rakamsal verilere bakıldığında, İran ve Suudi Arabistan kökenli sermaye gruplarının 1983-1987 arasındaki gelişmeleri insanı gerçekten şaşırtıyor.

1983 yılında İran kökenli tek bir firma var Türkiye'de. Bunun sermayesi iki milyar lira. 1987'ye gelindiğinde, İran kökenli yabancı sermaye firma sayısının 34'e yükseldiği görülüyor. 34 İranlı firmanın Türkiye'deki sermaye miktarı 4 milyar 873 milyon lira. Buna ek olarak İranlı şirketlerin Türk firmalarıyla "ortaklıkları" da bulunuyor. Ortaklıkları da sayarsak, İranlı firmaların Türkiye'de toplam 5 milyar liralık bir sermayeyi denetlediği belirleniyor.

1983 yılında Suudi Arabistan'ın da tek bir firması faaliyet gösteriyor Türkiye'de. Sermaye miktarı 360 milyon lira olan bu firmanın aslında toplam sermayesi bir Türk ortakla birlikte 400 milyon lira dolayında. 1987 yılına gelindiğinde, Suudi Arabistan kökenli firma sayısı 17'ye yükseliyor. Bunlar doğrudan doğruya 9 milyar 800 milyon liralık sermayeyi kendileri getiriyor. Ancak, Türk ortaklarıyla birlikte sermaye miktarı toplam 19 milyar 200 milyon liraya yükseliyor ve Suudi kökenli firmalar 19 milyar lirayı denetliyor.

İran firmaları hangi alanda faaliyet gösteriyor? Genellikle ticaret alanında... Tek bir banka var. Kalanı, büyük ölçüde ticaret... İlginç bir nokta, İranlı firmaların çoğunluğu Güneydoğu bölgemizde ve sınırlarımızda "faaliyet halinde." Çoğu "ticari" firma, ama Güneydoğu'da... Garip biraz değil mi? Sınırda hangi "ticari faaliyeti" yürütüyorlar acaba?

Suudi Arabistan kökenli firmalar ise bir banka yanında, otel, tekstil, kağıt, dikiş makineleri, demir-çelik alanlarına "yatırım yapmış" bulunuyor.

İranlı firmalar, Yabancı Sermaye Yasası çerçevesinde gelmiyor. "Ticaretle uğraştıkları" için. Buna karşılık, Suudi Arabistan firmaları 6224 sayılı Yabancı sermaye Yasası çerçevesinde giriyor Türkiye'ye.

İran ve Suudi Arabistan sermayeli firma sayısı arttıkça, Türkiye'de "İran ve Suudi Arabistan yanlılarının" da sayıları artıyor. Firmalar kendi aralarında rekabete girerken, "onların yanlıları" da yine kendi aralarında "siyasal rekabete" giriyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Neden böyle bir döküm vermek gereğini duyuyoruz?

"Rabıta" olayı denilince, konu sadece **"Rabıta'nın şu kuruluş ya da kişilere yardım etmesiyle sınırlı kalmıyor."** ODTÜ'de cami yapımı ya da imamların aylıklarının ödenmesi işin **"tek bir boyutu."**

Olayın can alıcı noktası, İran ve Suudi Arabistan kökenli firmaların Türkiye'de son dört yılda, yani ANAP iktidarı döneminde, neden hızla yaygınlaştıkları?

Devletin elindeki bilgilere göre, **"şeriat şirketler yoluyla örgütleniyor"** ise, o zaman bu yaygınlaşma daha dikkat çekici hale gelmiyor mu?

23.3.1987 - Yalçın Doğan

Gözlem:

MGK VE RABITA

Uğur Mumcu

12 eylül döneminde yönetimi elinde tutan Milli Güvenlik Konseyi, "Rabıta Örgütü"nün yurt dışındaki din görevlilerinin aylıklarını ödediğini biliyor muydu?

Sorsak "Hayır" diyeceklerdir:

- Bize bu konu hiç iletilmedi...

26 Kasım 1982 günü, Çalışma Bakanlığı'nca Devlet Başkanı Evren ile MGK üyelerine verilen brifingte, öteki adıyla "Dünya İslâm Birliği"nin yurt dışındaki din görevlilerine aylık ödedikleri anlatılmış...

Brifing metni elimizdedir...

Çalışma Bakanlığı'nın **"Sayın Cumhurbaşkanı ve Milli Güvenlik Konseyi Üyelerine Sunulan Brifing, Yurt Dışı İşçi Sorunları"** başlıklı yayının 20'nci sayfasında **"Rabıta'nın rabıtası"** anlatılıyor:

- Aylıkları Dünya İslâm Birliği, Brüksel İslâm ve Kültür Merkezleri gibi dış kaynaklardan sağlanan din görevlilerinin sayısı 21'den 83'e yükselmiştir.

Herhalde bu brifing metninden sonra hiç kimse "Bu konudan haberimiz yoktur" diyemez.

Ne Sayın Cumhurbaşkanı, ne de Konsey üyeleri...

Konuyu Ankara Hukuk Fakültesi'nden hocam eski Çalışma Bakanı Turhan Esener'e sordum. Profesör Esener, Çalışma Bakanlığı'nın konuyla doğrudan bir ilgisi olmadığını, bu brifingte anlatılan konuların, çeşitli bakanlıklardan gelen yazı ve raporların derlenmesi yoluyla oluştuğunu söyledi.

Levent Şahverdi Arşivi

Ya ODTÜ'de "Rabıta Örgütü'nün maddi katkısıyla yapılması planlanan camiye ne demeli?

Anımsayacaksınız, konu 27 Aralık günü bu köşede açıklanmış; ODTÜ Rektörü Prof. Gönlübol'dan bir yanıt gelmemişti. Şimdi olayın bütün belgeleri yayımlandı. Gönlübol, eldeki bütün belgelere karşın projenin kendisi tarafından durdurulduğunu söylüyor, daha doğrusu söyleyebiliyor.

O zaman, ODTÜ Yönetim Kurulu üyelerine bir görev düşüyor:

Gerçeği açıklamak...

ODTÜ'de Suudi desteği ile cami yapma kararı üniversite yönetim kurulunda görüşülmüş ve rektör Gönlübol, bu projenin "Sayın Cumhurbaşkanı'nca desteklendiği" güvencesini vermiştir.

Bu kararı alan ODTÜ Yönetim Kurulu şu üyelerden oluşmaktaydı:

Rektör Prof. Gönlübol, Rektör yardımcısı Prof. Muharrem Timuçin, Eğitim Fakültesi Dekanı Ahmet Edip Uysal, İdari İlimler Fakültesi Dekanı Prof. Ömer Kürkçüoğlu, Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Rüştü Yüce, Mühendislik Fakültesi Dekanı Altay Birand, Fen ve Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Tuğmaç Sayraç, Prof. Cengiz Yalçın ve Prof. Enis Kurtan...

Karara, yalnızca Prof. Cengiz Yalçın karşı çıkmıştır...

Konu yönetim kurulunda tartışılmış, yönetim kurulu üyeleri, Rektöre, caminin niçin Suudi, desteği ile yapıldığını sormuşlar, Rektör Gönlübol, "Projeyi Cumhurbaşkanı destekliyor" güvencesini vermiş: bu güvenceden sonradır ki, yönetim kurulundan söz konusu karar çıkabilmiştir.

ODTÜ Yönetim Kurulu üyelerine, kamuoyu önünde. vicdanlarına seslenerek tek tek soruyoruz:

- Rektör Gönlübol, "Cami projesinin Cumhurbaşkanı'nca desteklendiği" yolunda güvence vermiş midir, vermemiş midir?

"Rabıta Olayı" şu gerçeği kanıtlıyor: Hiçbir gerçek sürgit karanlıkta kalmaz. Günü gelir, bu gerçekler, belgelerle, kanıtlarla ve tanıklarla ortaya çıkarılır.

Devletin "asli ve sürekli" işleri bir "şeriat örgütü"'nün bütçesi ile karşılanmaz. Laik bir devlet, bir şeriat örgütünün para kaynaklarına güvenerek devlet içinde bu kadar dal budak salmasına izin vermez.

Verirse böyle olur işte. Sonunda, kimse sorumluluğu üstlenemez...

Yapılan iş yanlıştır; tutulan yol yanlıştır. Bu aşamada yapılması gereken tek iş; bu yanlışın sorumluluğunu üstlenmek ve bu "şeriat örgütü" ile yapılan iş birliğinin yanlışlığını açık yürekle **"kabul ve ilan"** etmektir.

Levent Şahverdi Arşivi

Başka yollar, devleti ve yüce devlet makamlarını yeni çıkmaz sokaklara sürükleyecektir.

25.3.1987

Pencere:

SAYGI VE DALKAVUKLUK...

Rabıta olayı ortaya çıkınca sanki bir atom bombası patladı, siyasal yaşam birbirine girdi.

Doğaldır bu patlamanın, çeşitli nedenleri vardır.

Rabıta amaçlarının arasında Türkiye'de şeriat devleti kurmak hedefi de bulunmaktadır. Bu örgütün ülkemizde etkinliği Türk Ceza Kanunu 163'üncü madde kapsamına girer. Türkiye Cumhuriyeti'nin kamu görevlilerini parasal açıdan şeriatçı örgüte bağlamak suçtur. Bu suçun bir hükümet karamamesiyle işlenmesi, olayın boyutlarını devlet çerçevesine oturtuyor, büsbütün ağırlaştırıyor. Olayın 12 eylül yönetiminde yaşanması ise konuya ayrı bir boyut kazandırıyor. Çünkü o dönemde Atatürk ilkeleri ve devleti kurma gerekçesi ileri sürülerek çok yurttaşın canı haksız yere yakıldı. Yargılanan binlerce kişiyi bir yana bırakalım, göz altına alınan, tutuklanan, görevinden atılan ve sürülenlerin sayısı belli değil. Bu yurttaşlar kendilerini, "Vallahi hatırlamıyorum, işim başımdan aşkındı, bilmiyorum" diye savunabildiler mi? Devlet işlerinde "bilmemek" ne zamandan beri "mazeret" oldu?

Kişileri bir yana bırakalım, "irtica" kırk yıllık çok partili dönemde yapamayacağı atılımı 12 Eylül döneminde gerçekleştirebilmiştir. Yalnız Öğretim Birliği Devrimi'nin yıkılması, laikliğin kökünü kurutmak için atılmış en büyük adımdır.

Rabıta olayı siyasal yaşamda bomba gibi patlayınca kuşkusuz her kafadan bir ses çıkacaktı.

Ve çıktı...

Bu da doğaldır, yapılacak bir araştırma ve soruşturmayla gerçekler daha çok aydınlanır, saydamlaşır. Şimdilik sapla samanı birbirine karıştırmak isteyenler çıkacaktır. Bunlar SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın çıkışını kullanmak istiyorlar.

Ne demişti Sayın Sağlar:

Levent Şahverdi Arşivi

"- Evren çekilmeli..."

Vay efendim, böyle şey nasıl söylenirmiş? Fikri Sağlar Genel Sekreterlik'ten çekilmeliymiş.

Demokratik devlet yaşamında partili veya partisiz her yurttaş devlet ve hükümet büyüklerine "çekil" diyebilir. 1940'larda CHP iktidarı sırasında Karadenizli bir yurttaş Başbakan Hasan Saka'ya telgraf yollamıştı:

- Çekiliniz...

Hasan Saka telgrafı yanıtladı:

- Çekildim, 83 kiloyum.

Peki biz kırk yıldır demokratik yaşamda geri vitesle mi gaza bastık?

Bir parti genel sekreteri Cumhurbaşkanı'na çekil diyebilir. Cumhurbaşkanı bunu doğal karşılamak, güler yüzle ve hoşgörüyle göğüslemek zorundadır. Cumhurbaşkanı (ya da başbakan) kendisine karşıt yurttaşın ve partinin de başkanıdır. Demokratik devlet yaşamı budur. Hükümet ve devlet başkanları kendilerini istemeyenleri dışlayamazlar, kendilerini istemeyenlerle birlikte yaşamakla demokrasinin gereğini yerine getirirler.

Gazeteler SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın "Cumhurbaşkanı çekilmelidir" sözünün parti içinde rahatsızlık yarattığını yazıyorlar. Bu haber doğru mudur, yanlış mıdır, şişirme midir? Bilinemez; ama işin ucu neye varır?

Sayın Evren'in liderliği altındaki 12 Eylül yönetimi CHP'yi kapatmıştır. CHP'nin mallarına el koydurmuştur, öğretim birliği devrimini yıkmıştır, Atatürk'ün özel vasiyetini çiğnemiştir. Rabıta kararnamesinde de Sayın Cumhurbaşkanı'nın imzası bulunuyor. Bütün bunlar kimi SHP'lileri rahatsız etmiyor da, şimdi Sayın Evren'e "çekilin" denmesinden mi tedirgin oluyorlar?

Ülkemize demokrasi ne zaman gelir biliyor musunuz? Bir sıradan yurttaşla Cumhurbaşkanı arasında eşitlik bulunduğunu ve ikisinin de aynı ölçüde saygıya layık olduğunu anladığımız zaman... Bir kimsenin kendisine saygısı varsa Cumhurbaşkanı'na da vardır, ama kendisine saygısı olmayan insan Cumhurbaşkanı'na da saygı gösteremez, olsa olsa dalkavukluk yapar.

25 Mart 1987 - İlhan Selçuk

Levent Şahverdi Arşivi

MAKSAT NEDİR?..

Tarih. 28 Nisan 1981:

12 Eylül'ün "Rabıta" karamamesi Resmi Gazete'de bu tarihte yayımlandı.

12 Mart 1987·

Uğur Mumcu Cumhuriyet'te olayı açıkladı.

13 Mart 1987:

Gazete olarak sorumlulardan açıklama beklediğimizi yazdık.

14 Mart 1987

12 Eylül'ün Başbakanı Sayın Bülend Ulusu, Cumhuriyet'e, **"Böyle bir konuda bilgim de yok, onay da vermiş değilim. Kim, nasıl yaptı, bilemiyorum. Hayret ettim ben de"** dedi.

15 Mart 1987

Bunun üzerine Cumhurbaşkanı Sayın Evren'den açıklama rica ettik.

16 Mart 1987:

Cumhurbaşkanlığı'ndan yapılan açıklamada, **"O dönemde böyle bir bilginin kendilerine yansımadığını"** belirtiyor, ancak Sayın Evren'in "konuya hassasiyet gösterdiği"nin altı çiziliyordu.

Aynı gün Mustafa Ekmekçi'ye dönemin Diyanet İşleri Başkanı Altıkulaç, 'Bu konuda Bakanlar Kurulu kararı var" diyordu.

17 Mart 1987

Cumhuriyet, **"Sorumlu kim?"** sorusunun yanıtını arıyordu.

19 Mart 1987

Cumhuriyet, Rabıta kararnamesini ekiyle birlikte açıkladı. Sayın Ulusu. **"Rabıta Örgütü'nün 'Muslim World League' olduğunu inanın, yayınlarınız üzerine öğrendim"** dedi.

22 Mart 1987

Aradan dört gün geçtikten sonra Cumhurbaşkanı Sayın Evren adına Çankaya'dan yapılan açıklamada, "O günün çok yoğun çalışma şartları içinde..." cümlesiyle 28 Nisan 1981 tarihli **"Rabıta"** karamamesinin varlığı kabul ediliyordu.

Ve bugün, 25 Mart 1987 Çarşamba, yeni bir belge daha yayımlıyoruz.

"Günün çok yoğun çalışma şartları içinde" Cumhurbaşkanı Sayın Evren'in gözünden kaçtığı anlaşılan 28 Nisan 1981 tarihli "Rabıta" kararnamesinden tam 19 ay sonra:

26 Kasım 1982:

Levent Şahverdi Arşivi

Çalışma Bakanlığı, "Sayın Cumhurbaşkanı ve Milli Güvenlik Konseyi üyelerine" bir brifing "sunuyor."

Brifing dosyasının yirminci sayfasında bir cümle:

"Aylıkları, Dünya İslâm Birliği, Brüksel İslâm ve Kültür Merkezi gibi dış kaynaklardan sağlanan din görevlilerinin sayısı 21'den 83'e yükselmiştir."

Dünya İslâm Birliği...

Yani, Bülend Ulusu'yu şaşırtan İngilizcesiyle, "Muslim World League."

Kısaca "Rabıta..."

"Rabıta" kararnamesinden 19 ay sonra, başta Sayın Evren olmak üzere MGK üyelerine sunulan brifingte arzedilen bilgi işte böyle...

"Laiklik konusundaki duyarlılıklarına gölge düşürmek istemediğimiz" sorumlulara bir kez daha soruyoruz:

"Şeriat" düzenini amaçlayan bir yabancı örgütün, Türkiye Cumhuriyeti devletinin görevlisini maaşa bağlaması laiklikle bağdaşır mı?

Bağdaşmazsa, sorumluluk ve hata kimdedir?

Bekliyoruz.

"Gazete" görevini yapmaya devam ediyor, edecektir.

Tek bir "maksadı vardır: Gerçeklerin gizli kalmaması ve laik cumhuriyet ilkesine gölge düşürülmemesidir.

Çünkü adını. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla birlikte, Atatürk'ün koyduğu bu "gazete"nin, kurucusu **Yunus Nadi** ile başlattığı ve bugüne kadar Nadir Nadi'yle sürdürdüğü tarihsel misyon işte budur.

25 Mart 1987 - Hasan Cemal

Günlerin Köpüğü:

İBRET-Ü ALEM-ÜL RABITA

Cumhuriyet, Rabıta'nın ucundan tutup çekmeye başlayınca ilgililerin "Kim?", "Ne?", Ben?" Tövbeeee..." diye feryat figanı örgütten değil, sözcükten ötürü imiş meğer.

Rabıta'yı Osmanlıca sözlük "ilgi, alaka, münasebet" olarak tanımlıyor.

O zaman Rabıta'ya "ilgisiz" "alakasız" hatta "münasebetsiz" görünmek can yeleği çaresiz.

Levent Şahverdi Arşivi

"- Hatırlamıyorum..."

"- İngilizce idi..."

Yüzlerce imzanın arasında herhalde gözümden..."

Ve zihinlere yorgunluk. akıllara durgunluk vereni:

"- Sayın Atatürk'ün yüzüncü yıldönümü törenlerini düşünmekten bende hal mi kalmıştı..."

Törenlerde mevlit okutulmadı. Gizli kararnameyi, 12 Eylül büyüklerimizin Bakanlar Kurulu'nda yüksek sesle kıraat etmeleri "Fatiha" yerine geçmiştir herhalde...

Rabıta ile rabıtası ortaya dökülenlerin cezai, siyasi, hatta hissi bir sorumluluk duydukları pek söylenemez. (Şimdilik, Sayın Cum:hurbaşkanı'nın 'yapacağım' dediği açıklaması yine de bir umut ışığı.) ,

Rabıta'nın siyasetteki yerini saptamak zor oldu. Belki edebiyattaki yerine değinmek ilgisizlerin ilgisini çekebilir. Tevfik Fikret ile Mehmet Akif, Rabıta'yı mısra içinde kullanan iki ayrı halka.

Fikret'in dilinde rabıta:

"Seninle rabıtamız hoş bir itilaf (uygunluk) işte.

Fakat bu itilaf hali mi (uzak mı) ruhu ezmekten." Diye ifade bulmuş.

Demirel ile Özal zincirin iki başındaki iki Başbakan. Ama aralarındaki rabıta, biri ötekinin adını duyunca donup kalacak kadar "nahoş"

Şairin söz ettiği ruhun ezilmesine gelince:

"Mesele büyütülmüştür."

Houston'da fizik tedavi gören Başbakanımızın feza tariki ile TV'den yaptığı tespitlere göre "ruh" (laiklik ruhu elbet) ezilmemiş. sadece biraz masaj görmüştü.

Mehmet Akif'in edebiyattaki "rabıta"sına gelince:

Vatan şairimiz, Çamlıbel'den söz ediyor. (Eyalet merkezi Teksas'tan söz edecek değildi ya):

"Çamlıbel sanki şehir, zabıta yok, rabıta yok.

Aksa kan sel gibi, durduracak vasıta yok..."

Akif bu. Enginlere sığmaz taşacak.

"Durduracak tek vasıta" deyince yirmibirinci yüzyıla dördüncü vitesle gittiğimiz bu zamanda geçer akçe tek vasıta ne olabilirdi ki:

- Dolar elbette.

"Rabıtacılar" da Türkiye Cumhuriyeti yöneticileri de imamlarımız da öyle düşünmüşler.

Hazine tamtakır dolu bakır..

- Dolar elbet..

Dışarda AIDS henüz ne ana rahmine düşmüş. ne de sivrisineklerin karnına. Ama komünizm, siyonizm, alkolizm kol geziyor. Dışardaki işçilerimizin koluna girip götürmesi işten bile değil.

Levent Şahverdi Arşivi

Çare?

Çareden bol bir şey yok. "Çünkü meşruiyet içinde çare tükenmez" boşuna mı diyordu, halkanın bir ucunu elinde tutan büyüğümüz. "Dolar elbet", "dolar elbet" diyerek 25 Ağustos 1980 tarihinde Avrupa'daki imamlarımızı Rabıtat-ül Alem-i İslâm'a ihale ve havale ediverdi.

Bu keyfiyet "İbret-i Alem-i İslâm" sayılmamalı idi. Çünkü netice itibariyle parayı verenler de din kardeşimiz, pardon, din ağabeylerimizdi.

İbret-i alem, Türkiye Cumhuriyeti nin bir ucu Demirel'in elinde, ortası 12 Eylül yöneticilerinin boynunda, öteki ucu ise

Başbakanımızın ayağından şeriat düzeni ile rabıtalandırılması da değildi.

Asıl İbret-i alem Başbakanımızın uydulardan dünyayı alemce seyredilirken hiç benzetecek bir şey yok gibi, "İmamlarımızı verip dolarları aldık"ın savunmasını "Karamame çıkarıldığında döviz durumu belli idi. Gübre almak için de pamuk veriyorduk" diye yapmasıydı. "Mesele ideolojik bir şekilde biraz büyütülmüştür" demesi idi.

Başbakanımızın nekahet döneminden kurtulamadığı gözlerinden değil ama, sözlerinden anlaşılıyordu.

Avrupa'ya, deplasmana imam göndermek ideolojik değildi elbet. (Komünizmle, siyonizmle hatta alkolizmle) 'mücadelenin de bir ideolojik yanı olmamalı idi. İmamların cebine ideolojisi şeriat olan bir devlet desteğindeki örgütün kasasından dolar akıtmak, parasını akıtmak ideolojik olabilir mi idi?

Olamazdı.

Çünkü Rabıta, üç yıllığına transfer ettiği imamlara üzerinde "Put Adam"'ın resmi bulunan Türk lirası verecek değildi ya. Buna imam efendilerimizi de pek gönüllü olamazlardı. Zira Misak-ı Milli sınırları dışında idiler Gerçi bir Türk dünyaya bedeldi ama, maalesef 800 lira bir dolara bedeldi. (O günlerde bu oran pek farklı değildi.) Kaldı ki, dolar hem imama, hem imana uygundu. Yeşil renk sünnet idi. Hepsinden önemlisi de dolarların üzerinde "Allah'ın kelamı" vardı.

In God We Trust (Güvenimiz Allah`tadır) yazılı yeşil paraları Rabıta dağıtmayacak da Allahsız KGB mi dağıtacaktı.

Başbakanımız TV'den maalesef bunları açıklamadı. Tuttu dayı oğlu Hüsnü'ye muhabbetle tarım reformunu anlattı. Bunu herhalde Başbakanımızın, hısım akraba tutkusuna vermek gerek.

Ancak "usta"dan "çırağa" uzayan Rabıta halkalarına akıl erdirmek yine de zor. Çünkü "kalfalık" dönemini bile çoktan geride bırakan hesap adamının eski hesap adamı Başbakanımızın hesabı pek açık değil.

Levent Şahverdi Arşivi

Dedi ki, döviz durumumuz belli idi, döviz sıkışıklığı vardı. Geçici çözüm olarak imamları Rabıta'nın desteğine bıraktık.

Taşerona terk edilen imam sayısı 41 idi. Gizli karaname ortaya çıktığında bendeniz gözlerimle gördüm. "41 kere maşallah", diye bir küçük parantez bile açılmamış.

Şimdi gelelim hesaba:

Avrupa'da 2 milyon Türk'ün yaşadığı devletimizin malumu. Her Türk'ün en azından teorik olarak imama gereksinimi var.

41 imamı aylığı bin dolardan terk etmek, Türkiye Cumhuriyeti'ne ayda 41 bin dolar kar sağlamıştır. (Gerçi bu 41'in sadece 25'ini Rabıta üstlenmiştir.) Bu durumda Rabıta'nın Türkiye Cumhuriyeti'ne sağladığı kâr 25 bin dolardır. Bu paraya "Allah bereket versin" denebilir. Ama ortaya çıkan iki şey vardır.

Biri, ilk halkayı elinde tutan Demirel döneminde 70 sente muhtaç olduğumuz biliniyordu. Ama 25 bin dolarları biriktirerek, Türkiye'nin sermaye birikimini sağladığımız ilk defa ortaya çıkıyordu. İkincisi ise Rabıta'nın koskoca Avrupa'nın, koskoca Avrupa kıtasının iki milyon Türk için kiralaya kiralaya yalnızca 35 imam kiralaması idi. Eğer Rabıta, 25 yerine 25 bin imam kiralasa idi. döviz dar boğazını daha anayasa referandumu sırasında çoktan aşmış olacaktık.

Asıl sorun şu: Rabıta niye 2 milyon kişi için 25 imamla yetinmişti?

Diplomatik, ekonomi, polis, adliye muhabirlerimizle Ankara Bürosu olarak bunu da araştırdık:

Rabıta "Bir Türk dünyaya bedeldir" lafını saptamış buradan da "Bir Türk imamı da 80 bin kişiye eşdeğerdir" diye hesap yapmış.

Ancak Rabıta'nın hesabında bir küçük eksik var.

İmamların icrai sanat etmesi bu 80 bin kişinin bir araya gelmesi ile mümkün. Bunun için havaalanlarına veya statlara ihtiyaç var. Elin Almanı, Belçikası, Fransızı, Müslüman Türk işçi sınıfının statlara doluşmasına, santra yuvarlağında imamlarımızın namaz kıldırmasına izin vermeyeceğine göre...

Kala kala bu kadar kişiyi alacak camiler yaptırmak kalıyor: Bu konuda ODTÜ'ye ve onun "diplomatik" ilişkilerde uzman rektörlüğüne büyük görev düşüyor.

Çünkü cami yapım protokolları düzenleme, cami projesi onaylama gibi akademik faaliyetlerin yuvası orası.

Rektörlük, cami yaptırma demekleri ile protokol düzenleyip. Rabıta zincirinin bol tarafını gönlü bol bir biçimde Avrupa'ya doğru uzatmalıdır.

İmamlarımızı santra yuvarlağında bırakmak ayıptır.

Cami protokolünün aslı kayıptır.

Baki selam...

Okurlara merhaba...

25.3.1987 - Ahmet Tan

Levent Şahverdi Arşivi

RABITA...

Mehmet Şevket Eygi, ülkemizde İslâmi akımın önde gelen temsilcilerinden biridir. Galatasaray ve Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olan Eygi, 1960'larda Bugün ve Sabah gazetelerini çıkarmıştı. Laikliğe aykırı bir yazısından dolayı mahkûm olunca, 1969'da yurt dışına gitmiş, 1974 affıyla geri dönmüştü.

Mehmet Şevket Eygi'nin Rabıta örgütüyle bağlantıları olduğuna ilişkin haberler basında 1969 baharında yer almıştı. Hatta bir ara Metin Toker, Eygi'nin islami anlayışıyla Rabıta arasındaki ilintiye dikkati çekmiş ve İslamcılık konusunda Aramco petrol şirketinin desteği olduğunu öne sürmüştü. Bunun üzerine Eygi, **"Devrimbaz bir gazetecinin kaleminden çıkmış demagojik laflar, boş safsatalardır"** diye Metin Toker'i suçlayan bir yazı yazmıştı.

Geçenlerde Mehmet Şevki Eygi'nin Nokta dergisinde ilginç bir konuşmasını okuduk; bir bölümü şöyle:

"Soru: Bugün Türkiye'de Müslümanların durumu?

Eygi: Bütün ülkede Müslümanlar o kadar kuvvetlenmişlerdir ki, bunun kendilerini aştığı kanaatindeyim. İslami bir patlamadan söz edilebilir.

Soru: Türkiye'de 141, 142 ve 163. maddeler üzerinde tartışmalar var. Siz ne diyorsunuz'!

Eygi: Ben zannettiğiniz gibi 163. madde üzerinde çok durmuyorum. 163. madde Müslümanlar için büyük bir engel değildir. Müslümanlığın inkişafı ülkemizde bu maddeye rağmen olmuştur. Biz bu noktaya bu kanunlarla geldik, nihai zafere de bu kanunla gideriz.

Soru: "Nihai Zafer"den kastınız nedir?

Eygi: "Demokrasi... Egemenlik ulusundur Halkın iradesi..." gibi klişeleşmiş tabirler çokça kullanılıyor. Ama sadece bir edebiyat olarak kalıyor. Nihai zaferde çoğunluğu teşkil eden Müslüman halkın istekleri yerine gelecektir.

Soru: İslâmi gelişmenin hızlanmasında 1980 sonrası ortamın etkisi var denilebilir mi?

Eygi: Tabii var. 1980'den sonra din unsurundan istifade etmişlerdir. Milli beraberliği sağlamak için dini bir vasıta olarak kullanmışlardır. Bu arada din de kendi gayesini gerçekleştirmek için çalışmıştır. Şimdi öyle bir noktaya gelinmiştir ki; müsaade edilenden öteye geçildiği için tedbir almak istiyorlar.

Mehmet Şevket Eygi'nin söyledikleri son derece açık ve şeçiktir. Konuşmasının son bölümünün altını bir kez daha çizmek istiyoruz:

"1980'den sonra din unsurundan istifade etmişlerdir. Bu arada din de kendi gayesini gerçekleştirmek için çalışmıştır."

Levent Şahverdi Arşivi

Mehmet Şevket Eygi. 1980 sonrası İslâmcı akımların güçlenmesinde 12 Eylül'ün rolüne dikkat çekmektedir.'

Nitekim aynı hususun vurgulandığına dün bir başka gazetede tanık olduk. Genel olarak İslamcı akımın savunucusu olan Zaman gazetesinde D. Mehmet Doğan'ın yazısında şu satırlar yer alıyordu:

"12 Eylül Harekatı'nın bir numaralı adamı Orgeneral Kenan Evren'in 'Dinsiz Atatürkçülük Türkiye'yi anarşiye sürükledi, bundan vazgeçmek lazım' dediği rivayetleri halk arasında yayılmıştır."

Cumhurbaşkanı'nın böyle bir şey söyleyip söylemediğini bilmiyoruz. Ancak 12 Eylül'den sonra dinsizlik ölçüsünde katı laiklik uygulamasından vazgeçilmesi, bizzat Cumhurbaşkanı'nın 'Laiklik dinsizlik değildir' şeklinde açıklama yapması, anayasa hükmü olarak okullara 'din ve ahlak kültürü' dersleri konulması, pozitivist Atatürkçülük anlayışı dışında bir Atatürkçülük anlayışının terviç edildiğinin belli başlı işaretleridir.

Atatürk'ün din aleyhdarı olmayan beyan ve uygulamalarının bu dönemde hatırlanıp ön plana çıkarılması da tesadüf olmamalıdır."

"Rabıta" olayının özü işte bu noktada düğümlenmektedir. Yaptığımız bu alıntıların anlamı üzerinde, cumhuriyet ve demokrasiye içtenlikle inanan herkesin serinkanlı biçimde düşünmesini tavsiye ediyoruz.

Din, vicdanlara bırakılmalıdır.

Ulusal birlik için her şeyden önce gerekli olan demokrasidir; bunu unutmayalım.

İslamî akımların, bölgede ve ülkemizde kaç parça olduğuna şöyle bir bakıldığı zaman. bu söylediklerimizin önemi daha iyi anlaşılır.

Özellikle 12 Eylül döneminde "sola karşı" "komünizme karşı" "duvar çekmek" amacıyla pek çok adım atılmış, laiklik ilkesinden birçok ödün verilmiştir. Bunların en başında anayasaya konulan zorunlu din dersleri gelir.

Sonuç, İslâmi akımın Türkiye'de güçlenmesi, devlet içinde tırmanması olmuştur.

Daha önce de yazmıştık. Şimdi Paris'te sürgünde yaşayan İranlı bir meslektaşımız şöyle yakınmıştı:

"Şah döneminde biz İranlı aydınlar Atatürk'ü küçümserdik. Laikliğin, cumhuriyet devriminin derinliğini kavramak zahmetine katlanmadık. Onun, yaptıklarını Batı özentisi şeyler olarak gördük. Şah da Atatürk'ün reformlarından hoşlanmazdı. İktidarını korumak için, sola karşı duvar çekmek için gericiliği kolladı, mollalara taviz verdi. Yanıldığımızı şimdi anlıyoruz, ama iş işten geçti. Ülkemiz bugün tam bir karanlık içinde."

Levent Şahverdi Arşivi

Rabıta'nın "rabıtası" üstünde ciddiyetle duralım lütfen.

İslami fikirlerin serbestçe ifade edilebilmesini demokrasinin doğal gereği sayarız; ama bunların cumhuriyet devleti içinde tırmanmasına karşı, ulusal eğitim politikamızı tutsak almasına karşı sonuna kadar mücadele ederiz.

Rabıta'nın "rabıtası" işte buradadır.

26.3.1987 - Hasan Cemal

Evet/Hayır:

BARİ "YANLIŞ YAPTIK" DESİNLER!

"Dizinin yayımlandığı gazete görevini yapmıştır."

Cumhurbaşkanı Evren'in ilk açıklamasında Cumhuriyet'e bir çeşit övgü var. Bunda arkadaşımız Uğur Mumcu'nun payı elbette ki büyük. Çünkü bütün bu belgesel gerçekleri o ortaya çıkardı. Bir gazeteci her zaman toplumun öncüsü, uyarıcısı olmalıdır. Mumcu ise tek başına yıllardan beri bu görevi yerine getirir. Hangi birini saymalı gazetecilikteki başarılı işlerinin? Hepsini okurlarımız bilirler.

Biz gazete olarak görevimizi yapmanın huzuru içindeyiz. Ama bu kadarcık övgü yeterli midir? 'Cumhuriyet' yalnız 'Rabıta' konusunda mı görev yaptı? Geçmiş yılları bir anımsarsak gazetemiz yazarlarının pek çok konuda uyarı görevini yerine getirdiğini görürüz. 12 Eylül öncesinden başlar bu görev... Gidişin sağlam bir gidiş olmadığını, demokrasiyi kurtarmak için büyük partilerin anlaşmaya varmalarını isteyen bizlerdik. 12 Eylül sonrasında yurt yönetimini üstlenenlere Atatürk devrimlerinin ne olduğunu, ne olmadığını anlatmaya. duyurmaya, onları tuttukları yanlış yollardan geri döndürmeye çağıranlar bizlerdik. "Atatürkçülük" diye Atatürk'ün kurduğu yapıları teker teker çöktürmenin yanlışlığını belirten bizlerdik. 61 Anayasası'nı ortadan kaldırıp yasaklarla dolu yeni bir anayasanın gereksizliğini durmaksızın söyleyenler bizlerdik. Bu tutumumuzla sık sık savcılıklara çağrılan, adalet önünde hesap veren, hapse mahkum edilenler bizlerdik. Din derslerini zorunlu kılma çabalarının Türkiye'yi Atatürkçü yoldan geri döndürmeye yarayacağını yineleyen bizlerdik. Atatürk'ün vasiyetini ortadan kaldırıp Türk Dil ve Tarih Kurumları'nı yıkmanın, bu kurumları Atatürk devrimine ters düşen bir yönelime, bir çizgiye getirmek isteklerinin en başta Atatürk'ün anısına saygısızlık, sonra da korkunç bir yanılgı olduğunu sürekli biçimde anımsatanlar yine bizlerdik...

Levent Şahverdi Arşivi

Hangi birini sayayım? Gazete koleksiyonları ortada, kitaplar ortada. Her şey önceden belliydi Her şey önceden açıktı. 12 Eylül sonrasında, MGK'nin, Ulusu hükümetinin ve Konsey'ce oluşturulan Danışma Meclisi nin, daha sonra Kasım 1983 seçimlerinin işbaşına getirdiği Özal yönetiminin Atatürk devrimine ne denli ters düştüğü: çağdaş uygarlığa yüzde yüz aykırı bir nitelik taşıdığı ortadaydı... 12 Eylül öncesindeki olaylara yanlış teşhis konuldu. Sanıldı ki `manevi' yoldan etkilenirse gençler, çocuklar, bir daha ülkemizde şiddet olayları yaşanmaz, her şey süt liman olur! Oysa görüyoruz ki bu gibi geriye dönük, çağ dışı anlayışa uymayan kararlar, yasalar toplumda huzurlu bir hava yaratamadı. Görüyorsunuz birkaç yıldır özellikle Güneydoğu illerimizde verdiğimiz yitiklerin sayısı neredeyse 12 Eylül öncesindekilere yaklaşır oldu.

Bir hükümet, tüm üyeleriyle, yabancı ülkelerde görevli Türk din adamlarına Rabıta Örgütü'nün ayda bin yüz dolar aylık bağlamasında sakınca görmemiş!.. MGK üyeleri, o günlerde Devlet Başkanı olan Evren de bu kararları imzalamaktan çekinmemişler. Bütün bunlar gerçek mi? Gerçek... Yanlış mı? Yanlış... Türk devletinin görevlilerini şeriatçı Rabıta Örgütü maaşa bağlamış!.. Ulusu ve Özal kabineleri, daha başka kişiler, en önde de, Cumburbaşkanı bu tutumu ya görmemiş, anlamamış ya da görmezlikten, anlamazlıktan gelmiş... Her iki yorum da bütün bu kişileri sorumluluktan kurtaramaz.

SHP Genel Sekreteri, Evren'in görevden ayrılmasını söyledi. İnönü de bu görüşe katıldı. Atatürk düşüncesine bağlı -ama uydurma Atatürkçü olmayan- kişilerin gözünde başta Devlet Başkanı, sonra Ulusu kabinesinde yer alan ve bu kararı imzalayan kişiler elbette ki 'kusur' işlemişlerdir. Şimdi yapabilecekleri bir tek şey var, o da 'Evet yanlış yaptık yanıldık: aldandık' diyerek kamuoyu önünde kendilerini bağışlatmaya çalışmalarıdır.

Hem "Atatürk Atatürk" diyeceksin, sonra da Atatürk'ün vasiyetini bozacaksın, kurduğu yapıları yıkacaksın: devrimcilik yolunu bırakıp gericilikle iş birliğine girişeceksin! Yanıldığını anlar anlamaz 'yanlış yapmışız' demek gerekmez mi?

Basında bir bölük arkadaşın bütün bu gerçekleri örtbas etmek için boşuna çaba harcadıklarını görüyor. o arkadaşlar adına üzüntü duyuyorum.

26.3.1987 - Oktay Akbal

Levent Şahverdi Arşivi

Gözlem:

DRAMATİK ÇELİŞKİ...

Uğur Mumcu

Ulusu hükümetinin Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş "Rabıta Örgütü'nün amaçlarını bilmez miydi?

Bilirdi.

MGK üyesi ve eski Kara Kuvvetleri Komutanı Nurettin Ersin, 12 Mart döreminin MİT Müsteşarı'ydı. Devletin ulusal Güvenlik örgütünün başında bulunan bir Ersin, Rabıta Örgütü'nün bir "şeriat örgütü" olduğunu bilmez miydi?

Bilirdi; en azından bilmesi gerekirdi.

MİT Müsteşarlığı yapmış bir Kara Kuvvetleri Komutanı bu örgütün "şeriat örgütü" olduğunu bilmeyecek de -Allahaşkına söyler misiniz- kim bilecektir?

Özgüneş'in, "Rabıta Örgütü"nün amaçlarını bildiğini, Milli İstihbarat Teşkilatı'nın da bu örgüt hakkında yeterli bilgi sahibi olduğunu biliyoruz.

Nereden biliyoruz?

Sayın Özgüneş ve 14 arkadaşınca 14 Aralık 1970 günü TBMM'de verdikleri soruşturma önergesinden ve bu önerge gereğince kurulan soruşturma hazırlık komisyonu raporundan.

Olayı özetleyelim:

Özgüneş, 14 Aralık 1970 tarihinde, 14 tabii senatör ile birlikte Başbakan Demirel ve Devlet Bakanları Hüsamettin Atabeyli ve Refet Sezgin haklarında soruşturma önergesi verir.

Önerge, Başbakan Demirel ile iki Devlet Bakanı'nın. Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Yaşar Tunagür'ü koruyarak, **"İslam dininin çeşitli maksatlarla istismar edilmesine müsamaha ile görevlerini ihmal ve suistimal ettikleri"** savına dayanır.

Söz konusu önergede "Rabıta Örgütü" ile ilgili şu bölüm, "Suudi Arabistan'daki mihraklarla" başlığındaki maddede yer alır.

- Her vesile ile Suudi Arabistan'a gitme imkanları arayan Yaşar Tunagür'ün, genel merkezi bu ülkede olan Rabıtat-ül Alem-ül İslâm Cemiyeti ile devamlı irtibatı vardır. Cemiyetin Genel Sekreteri Muhammed El Savvaf ve İsviçre'deki şubesinin başkanı Dr. Sait Ramazan ile temastadır. THY'den temin ettiği bedava biletle 1969 yılında hac için Suudi Arabistan'a gitmiştir. Orada Rabıtat-ül Alem-ül İslâm toplantılarına hemen hemen her gün katıldığı Dışişleri Bakanlığımıza bağlı bir memurumuz tarafından tesbit edilmiş ve hazırlanan rapor Dışişleri Bakanlığı'na verilmiştir..

Levent Şahverdi Arşivi

Önergeye ek olarak, MİT Müsteşarlığınca Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu'na gönderilen raporda da Tunagür'ün Rabıta Örgütü ile ilişkisi anlatılır (TBMM Tutanak Dergisi, 6.7.1971, 2. birleşim, sayfa 18).

Eski Dışişleri Bakanlarından İhsan Sabri Çağlayangil'in Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu'na gönderdiği 7.7. 1970 tarihli yazıda da Tunagür'ün "Rabıtat-ül Alem-ül İslâm toplantılarına hemen hemen her gün katıldığı" bildirilir.

Soruşturma Hazırlık Komisyonu, 3 Ağustos 1971 tarihinde, Demirel ile iki bakanı hakkında "soruşturmaya lüzum olmadığı kararı" verir.

Olay böylece kapanır.

Özgüneş, 12 Mart ve 12 Eylül olağanüstü dönemlerinde Devlet Bakanlığı görevini üstlenir.

Ve 12 Eylül hükümeti Devlet Bakanı olarak "Rabıta Örgütü"nü ziyaret eder!

Yani. 1970 yılında verdiği soruşturma önergesinde Yaşar Tunagür için suç saydığı ilişkiyi -bir başka amaçla da olsa bu kez kendisi kurar!

Ve bu şeriat örgütüne yurt dışındaki din görevlilerinin aylıklarını ödeten karamameyi imzalar.

Böylece bu şeriat örgütüne yeşil ışık yakılır.

Sayın Özgüneş'in din sömürüsüne karşı savaş verdiğini elbette biliyoruz. TBMM tutanakları bu savaşa tanıktır. Belgeler tutanaklardır.

Ancak... Evet ancak, on dört 27 Mayısçı arkadaşı ile birlikte 1970 yılında suçladığı bir şeriat örgütüne, 12 Eylül bakanı olarak 1981 yılında. devletin din görevlilerine aylık ödetmenin dramı nasıl açıklanacaktır?

Bu belgeler, 12 Eylül yöneticilerinin en azından bir kısmının, "Rabıta Örgütü"nü çok iyi tanıdıklarını. bildiklerini kanıtlamaya yetmektedir.

Öyleyse, bu şeriat örgütüne, din görevlilerinin aylıkları niçin ödetilmiştir?

Eldeki belgelerden bu ilişkinin hiç de rastlantı sonucu olmadığı anlaşılıyor.

Özgüneş, 27 Mayısçı on dört arkadaşı ile birlikte suçladığı **"Rabıta Örgütü"** ile 12 Eylül bakanı olarak "resmi temaslarda" bulunmuşsa, bu "dramatik çelişki" yalnızca Ögüneş'i değil, 12 Eylül yönetimini ve bu dönemdeki **"Atatürkçülük"** anlayışını ilgilendirir.

Sanırız, Sayın Cumhurbaşkanımızın bugün İstanbul'da yanıtını vereceği en duyarlı ve en önemli konu da bu olacaktır.

Bu soru yanıtlanmadıkça, Rabıta konusu, laik devletin göğsünde kanayan bir yara olarak kalacaktır!

27.3.1987

Levent Şahverdi Arşivi

RABITA VE DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

Doç. Dr. Bahriye Üçok

Üç aya yakın bir süredir güncelliğini sürdüren Türkiye'de irtica konusu, **Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi** (Dünya İslâm Birliği) örgütünün kuruluş amaçları ve yakın geçmişte Türk yöneticilerinin bu örgütle olan anlaşmalarının basında yer alması üzerine büsbütün alevlendi ve benim bütçe görüşmeleri sırasında dile getirdiğim, **"irticanın devlet eliyle yürütüldüğü"** acı gerçeği bir kez daha kanıtlanmış oldu.

Çok kritik ve o ölçüde stratejik bir konumu olan Türkiye, ekonomik dar boğazlardan kurtulma savaşımı verirken kimi iktidarlar, uzun vadeli, ileriye dönük ve istikrarlı bir politika izlemek yerine geçici tedbirlerle sorunlara çare aramışlar, bu uğurda devletin temel ilkelerini feda etmekten de çekinmemiş, sorumluluk duymamışlardır. Bugün 31 milyar dolar borç yükü altında ezilen Türkiye'nin ekonomiden de önemli olan bir sorunu rejim sorunudur. Yıllardır tehlike çanlarına kulaklarını tıkayanlar, kanlı irtica olaylarının anımsatılmasına bile tahammül gösteremeyenler, acaba bu davranışlarını ne zamana kadar sürdürecekler, merak konusudur.

Günümüzde Nurculuk, Süleymancılık., Nakşibendilik tarikatları, Yeminliler, Mücadeleciler, Türkiye'yi vilayet sayan Hizbüt-Tahrir'ciler... gibi örgütlerden başka, bir şeriatı yayma ve laiklikle mücadele örgütü olan Rabıtat-üi Alem-ül İslâmi amacına ulaşabilmek için daha ne zamana kadar laik Türkiye Cumhuriyeti'nde etkili ve yetkili yardımcılar bulacaktır? Cumhurbaşkanı rahmetli Cevdet Sunay'ın bu antilaik gidişe karşı gösterdiği duyarlığın özlemini daha ne kadar çekeceğiz?

Bugün İslâm dünyasında şeriatı uygulama amacına yönelik hızlı bir örgütlenme gerçekleştirilmekte ve laik Türkiye Cumhuriyeti'ni buna ortak kılma çabaları verilmektedir. Önceleri ancak dışişlerinden alt düzeyde bir görevli ile gözlemci olarak katılınan bu toplantılara son yıllarda üst düzeyde yöneticilerle katkıda bulunuyoruz.

Suudi Arabistan Kralı Faysal tarafından 1962'de kurulan Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi'nin başlıca amacı dünyada ve Türkiye'de şer'i yasaların uygulanmasını gerçekleştirmektir. Kuruluşun bütçesi astronomik rakamlara ulaşmakta ve büyük ölçüde Aramco tarafından karşılanmaktadır. Diyanet İşleri eski Başkan Yardımcısı Yaşar Tunagür ve başkaları yanında Bugün gazetesinin o zamanki sahibi Mehmet Şevket Eygi de bu kuruluşun üyeleri arasındadır.

Bu örgütün temsilcilikleri, çeşitli tarihlerde düzenledikleri konferanslara Arap ülkelerinden konuşmacılar çağırmışlar ve cihad üzerine

Levent Şahverdi Arşivi

düzen bozucu propagandalar yaptırmışlardır. Bu cümleden olarak 1977 yılında İslâm Alemi Eğitim Merkezi'nin İstanbul'da kurulmasının kararlaştırıldığını görüyoruz. Bu konferanslardan birinde, yine 1977 yılında, Şam Üniversitesi Şeria Fakültesi Dekânı Muhammed Seyyid Ramadan yaptığı konuşmada "Gençlerin mürşitler gözetiminde yetiştirilmesini ve Said-i Nursi'yi örnek gösterip onun yönetiminin izlenmesini" önermiştir. Aynı toplantıda konuşan El-Amiri, İstanbul'u İslâm'ın merkezi olarak gördüğünü belirttikten sonra **"Müslümanların bugünkü durumda olmalarının şeriat yasalarından sapmalarından kaynaklandığını"** belirtmiştir.

Bu konferansın hemen arkasından 1 Temmuz 1977'de **"İslâm Talebe Birliği"** konferansı yine İstanbul'da toplanmış ve "Şer'i hayat düsturuna sarılma ve bağlanma yollarının aranması ve bunun için her türlü yardımın sağlanması ve devamlı faaliyette bulunacak bir enstitünün kurulması" kararı alınmıştı. Bu da yetmezmiş gibi kitapları bizde yasaklatılmış olan Mısırlı Seyyid Kutb'un kardeşi Muhammed Kutb 'Türkiye'ye gönderilmiştir. Bu kişi İstanbul'da. "Bir ülkede Allah'ın nizamı hakim değilse oraya **Dar-ül Harp** adı verilir bu durumda Müslümanların mücadelesi ferdi planda değil, gayesini müdrik bir cemaatle olmalıdır" diyerek Türkiye'yi **Dar-ül Harp** ilan etmekten ve cihadın tek tek değil, topluca yapılması gereğine değinerek Türk halkını ayaklanmaya kışkırtmaktan çekinmemiştir.

Giderek Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi'nin başkanı Şeyh Abdülaziz bin Bâs, Cumhurbaşkanı Korutürk'e çektiği telgrafta Ayasofya'nın yeniden cami haline getirilmesini ve dünya Müslümanlarının bu camide dua etmesini istemiştir. Yavaş yavaş oluşturulan bu ortam, anımsanacağı üzere sonunda Konya olaylarına gelip dayandı. Bir tarihçi gözü ile inceleme ve gözlemlerimden vardığım sonuç odur ki, kimi Arap devletleri Türk ulusunu, kendi davalarını kazanmak için kullanmak istemektedirler. Yıllardır başa çıkamadıkları İsrail'i yenmeğe güçleri yetmeyen bu ülkeler, ortaçağda. Abbasi halifeleri zamanında, masallara konu teşkil eden yaşamlarını borçlu oldukları Türklerden oluşturdukları orduların koruyuculuğunu yeniden elde etme yollarını aramakta ve bunun için de devrim yasalarımıza baş kaldıracak yapıda insanlar yetiştirmeye, bu amaca yönelik propagandalar yapmaya özen göstermektedirler. Şu sözler bunu açıkça ortaya koymaktadır **"İslâm ülkeleri savunmada birleşmeli ve Türkiye bunda aktif rol oynamalıdır"** (Diyanet Gazetesi, 15 Haziran 1980).

Söz sırası bazı Arap ülkelerinin ülkemizde laikliğe aykırı propagandalarına ve bize tahakküm etme emelleri doğrultusunda halkın temiz din duygularını sömürmesine gelmişken, tanığı olduğum bir olayı sizlerin de bilgilerinize sunmadan geçemeyeceğim: 1950'li yıl-

Levent Şahverdi Arşivi

larda İlahiyat Fakültesinin dekanı rahmetli Suud Kemal Yetkin bir sabah biz asistanları odasında topladı. Beş dakika sonra Suudi Arabistan büyükelçisi çıkageldi. Giriş yapmaya gerek görmeden, aksansız bir Türkçe ile şunları söyledi: "Siz de Müslümansınız biz de... Bizim kitabımız bir; yazımız da bir idi. Ama siz Arap harflerini değiştirdiniz ve dilinizden Arapça sözcükleri attınız: hukukunuzu değiştirdiniz. Oysa dilimiz, yazımız, dinimiz, kanunlarımız bir olmalı, birlik olmalıyız..." Elçinin bu doğrultuda yaptığı konuşmalar, biz dinleyenleri şaşkına çevirmişti. Devleti adına konuşan bu kişi, Atatürk'ü inkar etmemizi istiyordu bizden. Bunun için de İlâhiyat Fakültesi'ni seçmiş olması bir anlam taşıyordu. Elçinin bu sözlerini dinlerken tarih, ses olup radyo dalgaları gibi kulağıma çarpıyordu sanki. XVIII. yüzyılının ortalarından beri Hz. Peygamber'in mezarını yerle bir etmek isteyen **Vahhabilere** karşı o kutsal mezarı biz savunmamış mı idik? Yine de Medine'yi ele geçirdiklerinde o mezarı dümdüz edenler onlar değiller mi idi? Hıristiyan alemine karşı o toprakları savunan Mehmetçikler, İngilizlerle el ele veren Hicazlı Arapların kurşunlarıyla yere serilip şehit olmamışlar mıydı? Elçinin bu şaşırtıcı sözlerini soğuk ve durgun dinleyen dekan, ondan bir kahveyi haklı olarak esirgemiş, oda kapısına kadar bile uğurlamamıştı. Bu anımı tazeledikçe rahmetli Suud Kemal Yetkin gibi dekan ve rektörlerin günümüzde de bulunması en içten dileğimizdir.

Şimdi 1960'lardan, 1970'lerden beri fırsat buldukça su üstüne çıkan ve 12 Mart'ın ilk hükümeti döneminde göreceli biçimde sahneden çekilen irticanın gelişmesine değinmek isterim: 1973 seçimleri sonundaki koalisyonda dinci bir partiye sağlanan geniş ve Türkiye'nin geleceği için büyük sorumluluk içeren ödünler ve 1977'den sonraki hükümetlerin hoşgörüsü sonucu, Sivas, Çorum ve Konya'da çıkan üzücü olaylara tanık olduk. Konya'da onbinlerce kişi hep bir ağızdan: **"Şeriat isteriz"** diye bağırıyor, **"İslâmi hükümet, halifeli devlet, Erbakan, Ziya, Humeyni, yaşasın İslâm Birliği"** diye ortalığı titretiyorlardı. Bu olaylardan bir süre sonra, yani 12 Eylül'ü izleyen hafta içinde (15 Eylül 1980) Balıkesir müftüsü, Diyanet gazetesinde teokratik bir devlet kurulması yolunda önerilerde bulunuyordu: **"Müftülüğün ameli hayatta müşavir ve rehber tanınmasını, müftülerin tarihi fonksiyonuna kavuşturulmasını"** öneriyordu.

Kadınlara yasaların tanıdığı haklar tümden büyük sorun olmuştu gericiler için. Kızların erkeklerle bir arada okumasına şiddetle karşı çıkılıyor; bugün **tahsil müesseselerinin ahlak kaidelerinden uzak bulunması nedeniyle bu yerlerde şehvet koktuğu** ileri sürülüyordu diyanet yayınlarında. Yıllarca bu sorumsuzluk sürüp gidiyor, kimse de bunun hesabını sormayı düşünmüyordu; gösterilse uyarılsa bile!

Levent Şahverdi Arşivi

Zaman zaman Meclis'teki üyelerden sorular yöneltilir bana; kimi zaman kürsüde iken, kimi zaman da özel konuşmalarda: "Neden hep Diyanet İşleri'ni hedef alıyorsunuz?" derler. Şunun için: Yasa uygulayıcıları özel yayınevlerinin, hangi eğilimde olurlarsa olsunlar, piyasaya sürdükleri dergi, gazete ve kitapları gözden geçiriyorlar; gereken önlemleri alıyorlar. Üstelik o yayınları almak, yurttaşın kendi isteğine bağlıdır. Oysa Diyanetin gazete ve kitapları müftüler aracılığı ile camilerde imamlara zorla sattırılmaktadır. Cemaat, parası kıt da olsa, yüzü tutmadığından ve imamları sıkıntıdan kurtarmak için (çünkü satılmayan yayınların parasını da müftülük imamlardan almaktadır) bunları alıyor ve okuyor. Devlet eliyle yayılan bu antilaik ve saptırılmış tarihsel bilgiler, giderek sade yurttaşları ortaçağ özlemcileri, halifelik hayranları ve savunucuları durumuna getiriyor da ondan. Cumhuriyet ve vicdan özgürlüğüne saygılı din görevlisi ve bilgini yetiştireceği sanılan İlâhiyat Fakülteleri'nde Kurtuluş Savaşımızı **sahte kurtuluş savaşı** olarak niteleyen ve **asıl kurtuluş savaşının ise İslâm'ın savaşı olacağını** bidirilerle yayan gençler, bugün devlet dairelerimizin en yüksek makamlarına getirilmişlerdir de ondan. Nedenleri gazetenin bir günlük sütunlarına sığdırmak olanaksızdır. Belki haftalarca sürecek bir dizi yazı konusu olabilir. Ben bugün sadece çok önemli bir noktaya değinmek ve kamuoyunun ve devlet güvenliği sorumluluğunu üstlenmiş değerli kişilerin dikkatlerini bir kez daha çekmek istiyorum. Son günlerde basınımızın önemle üzerinde durduğu Rabıtat-ül Alem-ül İslâm'ın 1963'de Mekke'de basılmış tüzüğünün bir maddesinde: **"Hacca gelenler arasında İslâm misyonerleri yetiştirip geri göndermek"** hükmü yer almıştır. Misyonerlik, Hıristiyan sömürgeci devletlerin geri kalmış ülkelerde uyguladıkları ve çok verimli sonuçlar elde ettikleri bir sosyo-ekonomik yoldur.

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında, petrol zengini kimi Arap ülkeleri bu uygulamayı beğendiler ve benimsediler, yukarıda belirttiğim nedenlerden dolayı Türkiye'ye el attılar.

Amaca araç olarak Diyanet İşleri Başkanlığı'nın seçilmesi en uygun yoldu. Şeriat hükümlerini adım adım gerçekleştirmek için laikliği kaldırmak, halifeliği Cumhuriyet rejiminden farksızmış gibi gösteren yazıları yıllar boyu Diyanet Gazetesi'nde yayımlamak, halifeliğin Türklere ilahi bir emanet olduğunu savlamak ve bunlara geniş halk kitlelerini inandırmak ancak bu başkanlık kanalıyla sağlanabilirdi. Bu yolda elde edilen sonuçlar politik çıkarlarla birleşince umulmadık ölçüde başarılı olmuştur.

1 Eylül 1974 Diyanet Gazetesi'ndeki şu önerilere bakalım: "Bir İslâm misyoner teşkilatı kurulmalıdır; bu teşkilat çeşitli bağışlarla ve özellikle zekat fonundan desteklenmelidir. Bu toplanan paralarla ya-

Levent Şahverdi Arşivi

bancı ülkelerde İslâm'ı anlatacak dil bilir ve kendini İslâma vakfetmiş din adamları yetiştirilir. Dünyada konuşulan belli dünya dillerinde eserler yayımlanır. **Böylece İslâm tanıtılmış ve bunu yapanlar en büyük mücahit payesine ermiş olurlar."** İşte böyle yazıyor Diyanet Gazetesi. Aynı gazetenin 1 Haziran 1980 tarihli nüshasında **misyonerliğin programa alındığını görüyoruz.**

Nerde 'yaşıyoruz? Bir şeriat devletinde mi? Yoksa laikliği temel ilke kabul etmiş Atatürk Türkiye'sinde mi? Eğer şeriatla yönetilen bir ülkedeyiz denirse, söyleyecek bir sözüm yok. Ama laik Türkiye'deyiz denirse sorulması gerek: Laik bir ülkenin bir kuruluşu, din propagandası yapmak üzere misyonerler yetiştirir mi?

Üstelik bunlara, yabancı ülke insanlarını İslâmlaştırmak için yabancı dillerde kitaplar yazdırtıp o ülkelere yollar mı? Yine sormak gerekir: Bu iş, dünyada tek laik ve büyük çoğunluğu Müslüman olan Türkiye Cumhuriyeti'ne mi kaldı? Varsın şeriatı, prenseslerini recmedecek ölçüde uygulayan Suudi Arabistan bu amaçla yoluna devam etsin!

Şimdi kalkmış imamları Rabıta neden maaşa bağladı diye şaşıyoruz. Başkanlığın yıllardan beri pervasızca ve ısrarla yayınlarında belirttiği ilkelerle Rabıta'nın ilkeleri arasında bir fark yoktur ki! Bunun içindir ki, eski Başkan Altıkulaç dışarıya gönderilecek din görevlilerine şeriatı egemen kılmayı amaçlayan bir kuruluştan ücret verdirtmeyi uygun bulmuş ve bunu rahatça hükümete önerebilmiştir. Böylece güya Nurcular, Süleymancılar ve bunun gibi tarikat ve derneklerce imamların maaşlarının ödenmesi önlenmiş; ama imamlar bu adı geçen derneklerden çok daha güçlü ve evrensel bir kuruluşun eline teslim edilmiştir. Herhalde Rabıta yöneticileri kendi amaçlarına hizmet etmeyecek kimselere ayda 1100'er dolar ödeyecek kadar saf değillerdir.

Her şey apaçık ortadadır. Diyanet İşleri Başkanı Rabıta'nın ne olduğunu, amaçlarını açıklamadan hükümete bu yolda öneride bulunmuş ama ne yazık ki hükümet üyeleri "İslâm Birliği" diye sunulan bu kuruluşun ne olduğunu araştırmadan kararnameyi imzalamışlardır.

Yalnız Sayın Orgeneral Haydar Saltık karşı çıkar gibi olmuş; ama gene Diyanet İşleri Başkanı o üstün ikna gücü ile **"Efendim, dövizimiz yok, imamlar çeşitli zararlı kuruluşların elinde kalıyor"** diyerek sayın Saltık'ın da onayını almayı becermiştir.

Oysa bütün bu dernekler arasında amaç bakımından bir fark yoktur. Tek fark Rabıta'nın hepsinden daha büyük bir parasal güce sahip olmasındadır.

Sözlerimi bir noktayı daha vurgulayarak bağlamak ve yetkililere seslenmek istiyorum: Türkiye'de her ne ki Atatürk devrimlerine ters

Levent Şahverdi Arşivi

düşmekte, her ne ki gerici bir yola yönelmektedir, bilinmelidir ki, bu yoldaki tüm eylemler dış ülkelerde programlanmıştır; öneri haline getirilmesini Diyanet İşleri Başkanlığı üstlenmiştir; uygulayıcıları da çeşitli hükümetlerdir.

28.3.1987

Gözlem:

HAYIR; YİNE HAYIR!

Uğur Mumcu

Cumhurbaşkanı Sayın Evren'in dünkü açıklamaları karşısında tartışmaya açıklık getirmek için şu noktaları yeniden vurgulamakta yarar görüyoruz:

"Rabıta Örgütü" bir şeriat örgütü müdür? Evet bir şeriat örgütüdür. Bu örgüt, laik devlet düzenlerine karşı bir savaş mı açmıştır? Evet bir savaş açmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti laiklik ilkesine mi dayanır? Evet laiklik ilkesine dayanır. Devletin istihbarat ve güvenlik birimlerinin raporlarına göre, bu örgüt bir şeriat örgütü müdür? Evet böyledir.

Bir yandan, "Rabıta Örgütü bir şeriat örgütüdür" diye "devlet brifingleri" verilirken, öte yandan da devletin "asli ve sürekli işleri" bu şeriat örgütünün parası ile gördürülüyorsa, ortada devlet adına giderilmesi gerekli büyük bir çelişki var demektir.

Bu çelişki nasıl çözülür?

Ya "Rabıta Örgütü" ile ilgili raporları yırtıp atarsınız ya da bu örgüte "şeriat örgütü" dedikten sonra devletin resmi görevlilerinin aylıklarını bu örgüte ödetemezsiniz.

Ya o ya öbürü... İkisi bir arada olmaz.

"Rabıta Örgütü olayı" 12 Eylül öncesi ve sonrası ile birlikte ele alınırsa bir anlam taşır. Yoksa, bu konudaki tartışma bir kısır döngü içine sokulmuş olur.

"Suudi" kökenli "Arap milliyetçiliği" Türk siyasal yaşamında adım adım etkinlik sağlıyor. Bu olgu nasıl görmezlikten gelinebilir?

Arap ülkeleri ile dostluk ilişkileri kurmak başka konudur; krallık sarayı ile Başbakanlık konutu arasında, prensler ve başbakanların kardeşleri ve iktidar partisi il başkanları ile şirketler kurup, bu şirketlere, eski bakanları, milletvekillerini ve parti yöneticilerini ortak etmek ise bambaşka bir konu...

Levent Şahverdi Arşivi

Suudi sermayesi, niçin, şirketleri ve finans kuruluşlarındaki ortaklarını hep siyasetçiler arasından seçiyor?

14 Aralık 1983 günü göreve başlayan ANAP hükümeti. 16 Aralık 1983 günü **"Al Baraka"** ve **"Faisal Finans"** 'kurumları ile ilgili kararnameyi imzalıyor. Daha sonra sıra, Araplara mülk satışına geliyor. Anayasa Mahkemesi'nin iptal ettiği yasa ANAP iktidarınca yeniden çıkarılıyor. Bu ne telaş? Bu ne acele?

Sonra Başbakan'ın kardeşi, İslâm kalkınma Bankası'na müşavir oluyor. Müşavir olduğu gün Bakanlar Kurulu, "İslâm Kalkınma Bankası'na vergi muafiyeti tanınması hakkında kanun tasarısı" imzalayıp TBMM'ye sunuyor.

Her şey bu kadar açık ve her şey o kadar gözler önünde ki!.

"Rabıta Örgütü" kısa adı **"Aramco"** olarak bilinen **"Arabian-American Oil Company"** ile iç içe çalışıyor. Suudi Arabistan'da kurulan bu Amerikan-Suudi şirketinin, "Rabıta Örgütü"nün para kaynağı "Aramco" şirketi olduğunu **"Mısır'daki sağır sultan"** bile biliyor.

1962 yılında. Arap dünyasının önderliğini ele geçirmek için kurulan "Rabıta Örgütü"; bu "Aramco" parası ile günden güne güçleniyor ve Atatürk'ün eliyle kurulan laik cumhuriyetin din görevlilerine kadar el uzatıyor.

Biz, "Laik Türkiye Cumhuriyeti" olarak el açıyoruz, bu şeriat örgütü de devlet adına açtığımız bu ele imam başına 1100 dolar sıkıştırıyor!

Nasıl anmazsınız Atatürk'ü? İçiniz acıyla kavrularak, nasıl. **"Uyan Gazi Kemal Uyan"** demezsiniz?

Ve nasıl susarsınız bütün bunlara karşı? Nasıl?

Sayın Cumhurbaşkanı, dünkü. basın toplantısında, "Bu arkadaş bir vazife yapmıştır, takdirle karşılarım" dedikten sonra, İslâmcı örgütler dışında ayrıca, TKP'li ve bölücü örgütler ile ilgili araştırmalar da yapsaydım, beni **"alnımdan öpeceğini"** de söylüyor.

Cumhurbaşkanı'nın bu sözlerinden anlaşılıyor ki, Sayın Evren'e bu konudaki yayınlarım ilgililerce sunulmuş değildir. Ayrıca Sayın Cumhurbaşkanı. **"yoğun işleri arasında"** Cumhuriyet gazetesi yazarının, Bulgar devlet şirketlerinin silah kaçakçılıklarındaki rollerini, bu şirketlerin Türkiye'deki **"milliyetçi ve muhafazakar ortakları"**; **"ASALA"** ve **"PKK"**nın iş birliklerini kanıtlayan belgeleri yayımladığını izlememiş olabilir. Yine Sayın Cumhurbaşkanımızın. "yoğun işleri" nedeniyle "Bizim Radyo" ve TKP hakkında Cumhuriyet yazarının neler yazdığını izlememesi de doğaldır.

Bu konularda Cumhurbaşkanı'na "bilgi arzında" her halde bir eksiklik olmuştur.

Levent Şahverdi Arşivi

Bu eksikliği gidermek üzere. Sayın Cumhurbaşkanı'na, bölücülüğün dış desteği konusunda 22 Şubat 1985 günü bu köşede yayımlanan "ASALA ve PKK" başlıklı yazımı anımsatmakla yetiniyorum.

Bizler, "Fikri hür, irfanı hür vicdanı hür" insanlar olarak, alnımız açık ve dimdik, Kuvayı Milliye ruhu ve coşkusuyla, "Sovyet uşaklığı" ile "Amerikan uşaklığı" arasında hiçbir fark görmeyiz. Din sömürüsü ve ticaretine dayalı "Arap muhipliği" ile "Humeyni gericiliği" arasında da hiçbir fark görmediğimiz gibi!..

Sayın Evren, dünkü açıklamasında, "Rabıta Örgütü"nden para alınmasını "ehveni şer" olarak gördüğünü de söylemiştir.

Gazi Mustafa Kemal Atatür'ün "Ehveni şer şerlerin en kötüsüdür" özdeyişini, Sayın Cumhurbaşkanımıza bilmem, anımsatabilirmiiyiz?

28.3.1987

HAYIR, SAYIN EVREN!

Hayır Sayın Evren, açıklamalarınıza katılmıyoruz. Rabıta olayına yaklaşımınız, bize göre. doyurucu ve inandırıcı olmaktan uzak kalmıştır.

Neden?

En başta, olayın özüne dönük bakış açılarımız birbirinden çok farklıdır. Böyle bir olayın anlamını laik cumhuriyet ilkesi açısından azımsamak, bize çok ters gelen bir tutumdur.

Nedir olayın düğüm noktası?

Yabancı bir "şeriat" örgütünün, bir kısım Türkiye Cumhuriyeti kamu görevlisini maaşa bağlaması değil mi?

Üstelik bu uygulamanın bir hükümet kararnamesiyle başlatılmış olması değil mi?

Ayrıca Rabıta kararnamesi. bu örgütün ne olup ne olmadığı hakkında devletin ulusal güvenlik birimlerinde yeterince bilgi bulunmasına rağmen çıkarılmış mıdır?

Evet, öyledir.

Böyle bir durum sizin deyişinizle, "zaruretten", "parasızlıktan" doğmuş olsa bile, savunulamaz Sayın Evren.

Açıklamalarınız sırasında **"25-30 imama bir süre maaş ödendi diye laiklik elden mi gidecek; devletin temelleri sağlamdır"** dediniz.

Bakış açılarımızdaki farklılık işte bu noktadan kaynaklanıyor; zira olayın özünü gözden kaçırdığınızı sanıyoruz.

Cumhuriyet devletinin temellerinin sağlam atıldığına kesin olarak inanıyoruz; ancak yabancı bir "şeriat" örgütünün Türk kamu görevli-

Levent Şahverdi Arşivi

lerine maaş ödeyebilmesini bu sağlam temelin oraşından burasından kemirilmesine yönelik bir gayret olarak değerlendiriyoruz. Bu olaya belli bir hoş görüyle yaklaşmayı, cumhuriyet devleti içinde, cumhuriyet karşıtı bir ideolojinin tırmanışına katkıda bulunacağı için, tehlikeli görüyoruz.'

İşte bu nedenle Cumhuriyet Gazetesi, sizin deyişinizle **"bir bardak, hatta bir katre suda fırtına"** koparmamıştır. Olayın laiklik ilkesi açısından son derece vahim bir anlamı olduğu için kamuoyunu harekete geçirmeye yönelmiştir. Eğer gazetemizin bu yoldaki çabaları çok değişik çevrelerde yankı bulmamış olsaydı, siz de herhalde bu kadar uzun ve ayrıntılı bir savunma yapma gereğini duymazdınız.

Bize göre, asıl türban ya da başörtü meselesi, Rabıta olayının yanında "bir bardak suda fırtına koparılmasıdır."

Kimsenin giyimiyle kuşamıyla, saçıyla sakalıyla, inancıyla inançsızlığıyla uğraşmak, bizim çoğulcu demokrasi anlayışımıza sığmaz. Her türlü fikrin demokratik toplum düzeninde yeri olduğuna inanırız. Ama her zaman vurguladığımız gibi; laikliğe aykırı bir görüşün devlet içinde tırmanma çabalarına yol açacak uygulamalarla mücadele edilmesi gereğine inanırız.

Rabıta'dan maaş olayına karşı çıkmamız işte buradan kaynaklanıyor. Nasıl ki bir "komünist enternasyonal" Türk kamu görevlisine maaş bağlayamazsa, bir "İslâm enternasyonali"nden de böyle bir uygulama kesinlikle kabul edilemez.

Laiklik elbette dinsizlik değildir, Sayın Evren. Ama okullarda din dersini anayasal bir kural olarak zorunlu kılmak da laiklik değildir. 12 Eylül'ün bu adımı da, bize göre, laiklik uygulamasına Cumhuriyet tarihimizde vurulmuş en büyük darbedir.

Bu açıdan da 12 Eylül askeri yönetimini eleştiriyoruz.

12 Eylül askeri yönetiminin çizmiş olduğu siyasal çerçeveye, bir çok uygulamalarına demokrasi ve insan hakları bakımından karşı olduşumuz zaten bilinir. Bu yüzden, Rabıta olayıyla özel bir çaba içine girmiş değiliz. Bu arada cumhuriyet devletinin en temel ilkesi olan laiklik açısından 12 Eylül'ün yerinin de hayli geri planda olduğunu belirtmeliyiz.

Türkiye'nin İslâm ülkeleriyle ilişkilerine gelince...

Levent Şahverdi Arşivi

Sayın Evren, bu konudaki açıklamalarınız doğrusu biraz "politika" kokuyor.

Çünkü öteden beri Türkiye'nin İslâm ülkeleriyle yakın ilişkiler kurmasından, dış politikasında "İslâm boyutu"nu güçlendirmesinden yana olduk. İslâm Konferansı üyeliğinin ülkemize dış politikadaki manevra alanını genişleteceğini savunduk. Bu ülkelerden ayrıca borç da alınabilir, yardım da, burs da...

Ancak bir tek şey bize göre yapılamaz: Türkiye Cumhuriyeti'nin bir kısım kamu görevlisi, "kökü dışarda" bir şeriat örgütünün maaş kadrosuna bağlanamaz.

Böylesi bir uygulamaya karşı çıkmak, ne 12 Eylül'ü karalamaktır; ne İslâm ülkeleriyle ilişkilerimizi koparmaya kalkışmaktır; ne de bir bardak suda fırtına koparmaktır.

Hayır, Sayın Evren!

Laik Cumhuriyet devletinin temellerine sahip çıkmaktır; onun kıyısından köşesinden kemirilmesine karşı mücadele vermektir.

Farklı düşünüyoruz.

Sizin bakış açınızı alkışlayacak çevreler de kuşkusuz olacaktır.

Dediğiniz gibi, demokrasi 12 Eylül'den bu yana hayli yol aldı; hem istifanız istenebiliyor, hem de mahkemeye verilebiliyorsunuz.

Güzel şey demokrasi!

Biz de Cumhuriyet olarak işte bu yüzden laikliği savunuyoruz; çünkü biliyoruz ki, laiklik ve vicdan özgürlüğü demokrasinin vazgeçilemeyecek "alt yapısı"dır.

28.3.1987 - Hasan Cemal

Dünyada Bugün:

LAİKLİĞİN KONVERTİBİLİTESİ

Hüseyin Kemal, aileden kalma yakışıklılığı, özel yaşamında yumuşak başlılığı ve güler yüzüyle büyükbabamın dost çevrelerinin çok aranan kişisiydi. Zekası ve çalışkanlığıyla işinde de başarılı olduğunu arkadaşları söylerler ve onun çalışırken parlamalarını da bu nitelikleri yüzünden hoş görüyle karşılarlardı.

Hüseyin Kemal'in bir özelliği de, ben pek anımsamıyorum, ama yavaş yavaş ve çok konuşması, lafı aldı mı bırakmamasıymış.

Levent Şahverdi Arşivi

Bu halini gören büyükbabam bir gün, "Hüzeyin Kemal'e göre diyalog Hüseyin ile Kemal'in konuşması ve öbürlerinin de dinlemesidir" diye takılmış. O günden sonra da, ne zaman karşılıklı olması gereken bir konuşma monologa çevrilse, bizim evde hemen. "Bu iş yine Hüseyin Kemal diyaloğuna" dönüştü" denirdi.

Sayın Evren'in basın toplantısı da bana biraz Hüseyin Kemal diyaloğunu anımsattı. Gerçekten demokrasilerde basının karşısına çıkan siyaset ve devlet adamları açıklamalarını yaptıktan sonra, sorulara yanıt verirler. Böylelikle basın ile diyalog doğar. Böyle bir diyaloğa gerek görülmediği zaman ise, yazılı bir açıklama metni gönderilir ya da TV'den bir açıklama yapılır. Ama bunca yıllık yabancı ülkeleri de kapsayan gazetecilik yaşamım içinde ben böylesine Hüseyin Kemal diyaloğunu andıran bir basın toptantısı ne gördüm. ne de duydum.

Her neyse, Çankaya'nın herhalde bir bildiği. bir düşündüğü ya da kendilerince önlemek istediği bir sakınca var ki, dünkü toplantının sorusuz olmasına karar verilmiş.

Sayın Evren'in toplantıda söylediklerine gelince:

Açıklama, Rabıtagate konusundaki bazı noktaları aydınlığa kavuşturmuştur. Sayın Evren, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin görevlendirdiği kişilerin Türk yurttaşlarına yönelik hizmetleri için yabancı bir devletten ve onun şeriatı yaymaya ve tüm dünyada egemen kılmaya yönelik (Sayın Evren. işin bu yanına dokunmuyor konuşmasında) örgütünden para almasını doğal karşıladığını. karamameyi bilerek imzaladığını ve aynı karamame yine önüne gelse, yine imzalayacağını açıklamıştır.

Sayın Evren bu açıklamasından sonra, o zaman bu kararnamenin imzalanmış olmasının nedenlerini sıralarken, devletin dövizi olmamasını gerekçe olarak göstermiş, olayın bunca büyütülmesini gereksiz. hatta amaçlı gördüğünü vurgulayıp, Türkiye'nin İslâm ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmesinin yararlı olduğunu, İslâm Konferansı'na girmenin yararlarını saymış ve "Rabıtagate"i eleştirenlerin 12 Eylül'ü karalamak istediklerini söylemiştir.

Sayın Evren'in bu açıklamalarında ileri sürdüğü görüşlerin bir bölümüne katılmak bizim için olanaksızdır. Rabıtagate'i eleştiren kişilerden biri olarak, bazı noktalarda yanlış anlamaları gidermek de bir görevdir.

Nitekim bu görevi konuşması sırasında Sayın Evren de vurgulamış ve "Bu vatan benim değil hepimizindir" demiştir.

Her şeyden önce, Sayın Evren'in Rabıta karamamesini imzalamak için ileri sürdüğü gerekçeye katılmak olanaksızdır. Bir devlet, parası olmadığı için kendi işlevlerini başka bir devlete veya örgüte ihale

Levent Şahverdi Arşivi

edemez; hele hele bu örgüt, şeriatı tüm dünyada egemen kılma amacını güdüyorsa... Başka bir deyişle, bağımsızlığın ve laikliğin dövize çevrilmesinin düşünülmesi bile olanaksızdır. Laikliğin de, bağımsızlık gibi konvertibilitesi yoktur.

Türkiye'nin İslâm ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmesi ve İslâm Konferansı'na katılması da şeriatçılara devletin işlevinin ihalesini gerektirmez.

Rabıtagate skandalının cumhuriyet tarihinin en büyük skandalı olduğunu düşünen biz, İslâm ülkeleriyle ilişkilerimizin çok yönlü dış politika çerçevesinde geliştirmesini de, İslâm Konferansı'na gerekli çekinceler konarak gözlemci olarak katılınmasını da hep savunduk. Arna gözlemci sıfatıyla katılınılan bir toplantıda devlet başkanı düzeyinde temsilin garipliğini de hep yadırgadık. Kavramları birbirine karıştırmamakta her zaman yarar olduğunu unutmayalım. Çok yönlü dış politikayla, devletin işlevini ihale ederek bağımsızlığını ve laikliğini zedelemek ayrı ayrı, hatta birbiriyle bağdaşmaz, tümüyle birbirine zıt şeylerdir.

Sayın Evren'in, Rabıtagate'i eleştirenlerin amaçlarının 12 Eylül'ü karalamak olduğu yolundaki görüşlerine gelince:

Her şeyden önce, şu noktayı herkesin iyi öğrenmesi gerek: Demokrasilerde, yurttaşların ve basının eleştiri hakkı vardır. Bu yalnız bir hak değil, aynı zamanda bir görevdir. Bu görevin yerine getirilmemesi halinde, toplumun ne gibi tehlikelerle karşı karşıya kalabileceğini ise 12 Eylül ve onun Rabıtagate'i göstermiştir. Çağımızda kimse. "tenkitten münezzeh" değildir. İnananlara göre yalnız Tanrıdır "tenkitten münezzeh" olan. İşte bu yüzden diyoruz ki, 12 Eylül'ü eleştirmek demokratik bir görevdir.

Bu kapsam içinde olaya bakınca, Rabıtagate'i eleştirenlerin amaçlarının, aynı zamanda 12 Eylül'ü eleştirmek olduğu görüşüne candan katılıyoruz.

Nitekim biz de Rabıtagate'i eleştirirken, 12 Eylül'ü de eleştiriyoruz.

Evet, amacımız 12 Eylül'ü eleştirmektir.

Çünkü Rabıtagate ile 12 Eylül birbirlerinin ayrılmaz parçalandırlar ve Rabıtagate, 12 Eylül'de devletin temel ilkesi olan laikliğe karşı bir dizi girişimin yalnızca biridir.

Ve kanımızca, 12 Eylül yönetimi dışında hiç kimse böyle bir işe böylesine fütursuzca atılamazdı. Bir an için düşünebiliyor musunuz, eğer Erbakan iktidarda olsaydı ve böyle bir kararnameyi imzalasaydı ne olurdu? Başına neler gelirdi?

İşte bu yüzdendir ki, Sayın Evren'in "12 Eylül'ün laiklik konusunda en titiz şekilde davrandığı" görüşüne katılmıyoruz. Bizce 12 Eylül kadar hiçbir dönemde laiklikten uzaklaşılmamıştı.

Levent Şahverdi Arşivi

Sayın Evren'in son açıklamasından önce. doğrusu bu ya içimizde, çok ama çok küçük de olsa bir umut ışığı vardı. Belki de Rabıtagate, laiklik konusundaki yanlış tutumun anlaşılmasını ve bu yolun bırakılmasını sağlayacaktı.

Sayın Evren. Rabıta olayına sahip çıkıp; aynı kararname bugün de gelse imzalayacağını söyleyerek, içimizdeki bu son umut kırıntısını da yok etti ve o zaman düşündük ki, artık laiklik konusunda, eskisinden de çok daha dikkatli ve titiz olmak ve kıyasıya bir mücadele vermek zorunludur. Çünkü artık laikliğin Çankaya'da Atatürk ve İnönü veya 27 Mayıs dönemindeki kadar güçlü bir güvencesi de yoktur.

28.3.1987 - Ali Sirmen

Günlerin Köpüğü:

RABITADA SON TANGO

Rabıta ile rabıtamız "parasızlık" ile açıklanıyor. Bu "dil" halkın en çok anlayacağı dil olarak görülüyor. Parasızlığı etinde kemiğinde hisseden milyonların öfkesinde bu dil ile akan suların durdurulacağı sanılıyor.

Açıklamaların ötesinde gerçek öyle mi?

Gerçek devletin kendi iç yazışmalarında, belgelerinde yatıyor.

Buyurun, Dışişleri Bakanlığı'nın 14 Mart 1986 tarihli (yani dolarları jaguarlara, pilli diş fırçalarına, elektrikli burun karıştıracaklara falan yatırdığımız dönem), ÇTİG'in 1129 sayılı resmi yazısı ODTÜ Rektörlüğü'ne yazılmış.

ODTÜ İslâm Merkezi Yaptırma Derneği, bankadan 1 milyon riyal çekmek için İçişleri Bakanlığı'na baş vurmuş, İçişleri Bakanlığı da Dışişleri'nden görüş istemiş. Yazıda bunlar hatırlatılarak şöyle deniyor.

"Bakanlığımız, esas itibariyle halkın özel maddi katılımıyla cami yaptırılması gibi projeler için ve özellikle dini amaçlarla dış ülkelerden yardım alınmasına karşıdır."

İmza halen Finlandiya Büyükelçisi olan Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı İlişkiler Genel Müdür Yardımcısı Oktay Aksoy.

ODTÜ'de cami ve İslâm Merkezi yaptırmak üzere ortalığa dolar için, riyal için düştüğümüz tarih ne? Mart 1986, yani tam bir yıl öncesi.

Peki illa da Rabıta camiinde namaz kılmak niye?

Levent Şahverdi Arşivi

ODTÜ'nün yıllardır bir mescidi var zaten. Yetmiyorsa birçok devlet dairesinde olduğu gibi iki odayı birleştirip mescit yapmak daha onurlu bir iş olmaz mıydı?

Bizim Rabıta'ya kucak ve avuç açmamız parasızlıktan çok densizlikten herhalde.

Densizlik derken mantıksızlık değil. ODTÜ yetkilileri herhalde, "Üniversite olamadık, bari medrese olalım" diye düşünüyorlar.

Rabıta ile rabıtalı belgeler ve 80'li yılların gazete koleksiyonları imamlarımızı Rabıta'ya "parasızlıktan" değil de "bozuk parasızlıktan" kaptırdığımızı ortaya koyuyor.

Bir örnek

1982 yılı kasımında Türkiye, Londra'da Ziraat Bankası aracılığı ile uluslararası bir bankalar topluluğundan 200 milyon dolarlık kredi aldı. Bu kredi, anlı şanlı bir törenle ve 'törene katılan yabancı yerli banka temsilcilerine, yetkililerine ziyafetle, katılanların her birine altın renkli masa saati armağanıyla tarihe geçti.

Sayın hükümet o zaman bu olayı memleketimizin yeniden itibar kazandığını ve dönüm noktasına geldiğinin bir belgesi olarak cihana ilan etti. O günün gazeteleri bu olayın tanığıdır.

O tarihten sonra Özal'ın da iktidara gelmesiyle kasalar dolar doldu. Dolarlar Marlboro, ithal makarna sosu ve rokfor peyniri oldu, vitrinleri doldurdu.

"Sevinçliydik hepimiz, yaşasın hükümetimiz" derken bir de baktık ki, yıl 1985 olmuş, imamlarımız hâlâ deplasmanda, Rabıta parasıyla namaz kıldırıyorlar.

"İslâmiyet'te zor yoktur" diye bir hadis-i şerif var.

Örneğin "Su yok, aptes alamıyorum, bu yüzden namaz kılamıyorum" diye bir mazeret geçerli değil. Çünkü su olmasa da, dini kural olarak aptes almak yine de mümkün.

Temiz bir toprak veya kum yığınına el sürmek suretiyle, bir anlamda" kuru sistem" aptes alınabiliyor. Buna da "teyemmüm" deniyor. Teyemmüm ederek namaz kılınabiliyor, ancak suya kavuşunca teyemmüm bozuluyor, aptes almak gerekiyor. Teyemmüm ile namaza devam etmek, namazı geçersiz kılıyor

Suya kavuştuktan sonra kılınan namazlar nafile hale geliyor.

Türkiye'de Kasım 82'de 200 milyon dolara, yani "suya" kavuşmuştu.

Daha açık bir deyişle o tarihten bu yana, "70 cente muhtacız" gerekçesiyle Rabıta'ya ihale ettiğimiz imamların kıldırdığı beş vakit namazların tümü nafile olmuştur.

Levent Şahverdi Arşivi

O namazların kaza edilmesi, yani yeniden kılınmaları farz hale gelmiştir.

Bu konuda eski Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in kısa bir süre için (öğle ile ikindi vakti arası mesela) geçici görevle iş başına getirilmesi ve onun delaleti ile eski Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç'tan bir fetva alması gerekir.

Bu fetvanın Devlet Planlama Teşkilatı'nın yardımı ile ve Merkez Bankası'nın eşgüdümüyle 70 cente muhtaç olmaktan kurtulduğumuz tarihten sonraki namaz sayısının hesaplanarak imamlarımıza fazla mesai yaptırılması ve yurt dışındaki Müslüman Türk işçi sınıfının borçtan kurtarılması gerekir.

Sayın Başbakan gibi, Sayın Cumhurbaşkanı da iktidarların rabıta ile kurdukları rabıtayı "70 cente muhtaç" olmamızla açıkladılar.

Bu "70 cent", Rabıta'nın imamlarımıza biçtiği "taban fiyatı" mı idi?

Bilemiyoruz. Kim bilir?

Şükürler olsun ki Tanrı, 24 Ocak'ı, sonra da 12 Eylül'ü başımıza getirdi.

Beterin beterinden, ehven-i şerrin "şerrinden" bizleri korudu. Ya 70 cent yerine 7 cente muhtaç durumda olsaydık...

O zaman Rabıta'ya imamlarımızın 25'i yerine 250'sini kaptıracaktık.

Verilmiş sadakamız varmış.

225 imamımız "Rabıtasız" (daha doğrusu 1100 dolarsız) kaldı.

Böylece çok şükür ki ehven-i şerrin derecesi de, laiklik ve ulusal onur bakımından "yenilir yutulur boyutta" kaldı.

Kaldı ki, Sayın Cumhurbaşkanı Evren, ehven mehven de olsa bu işin şer olduğunu zımnen de olsa ifade ettiler. Bizleri alnımızdan öpülmüşçesine sevindirdiler.

Kendilerine şükran arz ederiz.

29.3.1987 - Ahmet Tan

Levent Şahverdi Arşivi

RABITA VE BİZLER...

Hıfzı Veldet Velidedeoğlu

Uğur Mumcu'dan söz ederken, her zaman ""Yiğit genç dostum ve değerli meslektaşım" derim. Bu kez de laik Türkiye Cumhuriyeti'ni korumak uğrunda her tehlikeyi göze alarak, ülkenin dışında ve içinde yuvalanmış Türklük düşmanı bütün İslâmcı örgütleri -Atatürk'ün devrimci, laik cumhuriyetini emanet ettiği gençlerden biri olarak- usta bir gazetecinin ve her yazdığını belgeye dayandıran bir bilim adamının dikkat ve titizliğiyle araştırdı ve çıkarıp ortaya koydu. Gerçekten kutlanılası bir hizmet oldu bu. Kendisini kişisel olarak tanımadan önce, Ankara Hukuk Fakültesi'ndeki bilimsel yayınlarının nitelik ve değeri ile tanıdığım Uğur Mumcu'ya, öteden beri "meslektaşım" diye hitap etmekten, işte bunun için büyük kıvanç duyarım. Bu kez de yürekten kutluyorum kendisini.

"Rabıta" Örgütü'nün kimliği, niteliği ve amacı konusunda bilinmeyen bir yön hemen hemen kalmadı. Uğur Mumcu'nun yazı dizisinin ardından, başta gazetemizin genel yayın müdürü Hasan Cemal olmak üzere, İlhan Selçuk, Oktay Akbal, Ali Sirmen, Mustafa Ekmekçi gibi her zaman Atatürk Cumhuriyeti'ni savunan değerli yazarlar, birçok kez konunun türlü yönlerini deştiler ve gözler önüne serdiler. Biz bugünlük sadece bazı yönler üzerinde eleştirel bir gözle duracağız.

Birincisi: Kökeni nerede olursa olsun, bütün İslâmcı örgütler, uyruğu oldukları ülkelerin yöneticileri ile sıkı bir bağ içindedirler; onların politikası dışında bir amaç ardında koşamazlar. Böyle örgütlerin bağlı oldukları devletlerin ardında, resmi, gayri resmi, yakın veya Atlantik ötesi hangi örgütlerin bulunduğu da az çok biliniyor. O halde Türkiye, bu İslâmcı örgütler karşısındaki tutumunu ve politikasını ona göre irdelemek ve yönlendirmek zorundadır. Bunu hiç unutmamak gerekir.

İkincisi: İslâmcı örgütler -ister yöntem veya mezhep ayrılığı, ister çıkar çatışması yüzünden- birbirine rakip olsalar bile, amaç bakımından birliktirler. Bu amaç, -tıpkı komünizmde olduğu gibi- ulusalcılığı ortadan kaldırıp onun yerine, bütün İslâm ülkelerinde, Arap ümmetçiliğini geçirmek ve İslâm şeriatını egemen kılmak, dahası eğer ellerinden gelse Arapçayı bütün Müslümanların ortak dili durumuna getirmektir. Uğur Mumcu tarafından yayımlanan Rabıta Örgütü'nün

Levent Şahverdi Arşivi

tüzüğü bunu açık seçik gösteriyor. O halde **Rabıta** ve benzeri örgütlerle ilgi kurup, herhangi bir şekilde alış verişte bulunmanın, laik Türkiye Cumhuriyeti'nin var oluş nedenlerini ,çürütüp yozlaştırmakla eş anlamlı olduğunu apaçık görmek, ulusumuz için zorunludur.

Üçüncüsü: Biz Türklerin bu şeriatçı örgütlere karşı bir suçlamada bulunmaya elbette hakkımız yoktur. Onlar kendi tutturdukları doğrultuda ve bildikleri yolda yürüyeceklerdir. Sayın Devlet Bakanı Hasan Celâl Güzel'in dediği gibi, bunlar yalnız bize değil, öteki İslâm ülkelerine de yardım eden iyiliksever ve güzel örgütler de olabilirler. "Saiyleri meşkûr ve mübarek olsun!" Ama Sayın Devlet Bakanı, Rabıta'nın "mesai"sini niçin özellikle Türkiye üzerinde yoğunlaştırdığını, şapkasını önüne koyarak, bir kez olsun güzel güzel düşündü mü acaba? Bu vatanı Yunanlılardan ve onun ardındaki "kafir" devletlerin pençesinden kurtaran **Atatürk** hakkında sapık bir kişinin sövgü ve iftiralarla dolu kitabını Suudi Arabistan'a götürenlerin, sonra orada bastırıp, yabancı ülkelerde açık açık, Türkiye'de gizliden gizliye dağıtıp sattıranların kimler olduğu konusunda hiç zihin yordu mu acaba? Niçin yapıyorlar bunu? Duyduğumuza göre, bu kitap Arapçaya da çevrilmiş ve başka Müslüman ülkelerin dillerine de çevrilmek isteniyormuş. Kim, nerede, niçin finanse ediyor bütün bunları? Devletin haber alma örgütleri bunları arayıp meydana çıkarmakla görevlendirilmişler midir? Hasan Celâl Bey bunları da güzel güzel düşünmelidir, Rabıta Örgütü'nü överken.

Dördüncüsü: Alnımızı dik tutan "ulusal onur" diye nitelediğimiz kavram hepten yok mu oldu ki, Türkiye devletinin maaşsız izinle yabancı ülkelere giden resmi memurlarının aylıklarını Rabıta adlı şeriatçı örgüte ödetmek için Bakanlar Kurulu kararı çıkartıyoruz? Laik Türkiye Cumhuriyeti'nin Yasama Meclisi binasının avlusuna cami yaptırmak sanki çok gerekli miydi? İbadetini yapmak isteyen milletvekilleri, yakındaki camilere gidemezler miydi? Ve böylece oraya harcanacak para, üretici bir kuruma yatırım olarak konamaz veya, eklenemez miydi? Üstelik bu cami için Rabıta örgütünden koskoca Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bağış kabul etmesi ne demektir? Ne oldu böyle bize? Ortadoğu Teknik Üniversitesi'ne yalnız cami değil, İslâm Merkezi adı ile şeriatçı bir müessese yerleştirilmeye uğraşılıyor. Bu ne demektir? En büyük para yardımını yine Rabıta yapacakmış; medreseye dönüştürülen imam-hatip okulları ve yüksek İslâm enstitüleri yetişmiyormuş gibi, şimdi de üniversitelerimize mi el atılmak isteniyor? Uzun yıllardan beri bu sütunlarda yazıp çiziyoruz. İmam-Hatip okulları mezunları; Müslüman yurttaşlarımızın ibadet gereksinmesini karşılamak için, aydın din adamı olarak yetiştirilmelidirler. O halde bu okulların ders programlarında şeriat kurallarının, yani İslâm hukuku-

Levent Şahverdi Arşivi

nun yer alması ne anlam taşıyor? Bugün Batıda adına "kilise hukuku" denilen Hıristiyan şeriatı, üniversitelerin yalnız hukuk fakültelerinde veya enstitülerinde bilimsel yöntemlerle inceleniyor. Bizde de üniversitelerimizde enstitüler kurularak veya mukayeseli hukuk ders programlarında İslâm hukuku okutularak, bilimsel ve tarihsel amaçlı öğretim yapılamaz mıydı? Laik Türkiye Cumhuriyeti'nde şeriat hukuku nerede ve ne zaman uygulanacak? Şu halde bütün bunlar uzun vadeli bir programa göre, geleceğe yönelik olarak yapılıyor; nedir bu amaç? Kendilerini "Atatürkçü" sanan yöneticilerimiz -yıllardan beri sürdürdüğümüz uyanlara rağmen. bunu hiç düşünmediler mi?

Beşincisi: Bu devleti yönetenlerin kişisel onurlarına ne oldu veya bellekleri nasıl bir anzaya uğradı ki, belgeler ortaya çıkana dek Rabıta'nın bizim imamlara yıllarca maaş ödemesi hakkındaki kararnamenin varlığı inkar edildi? Ve sonra yüz seksen derece dönerek gerçeği itiraf ederken mertçe. "Evet, yanlış yapmışız" demek varken, görmemişiz, bilmemişiz, farkında olmamışız denildi. Bu Bakanlar Kurulu kararının Resmi Gazete'de yayımlanmamış olması, sakın bir "suçluluk" duygusundan ileri gelmiş olmasın?

Altıncısı: DYP Genel Başkanı Sayın Cindoruk, **Rabıta**'yla olan ilişkinin niteliğini ve maaş işini önce eleştirdiği halde bu ilişkinin ilk kez Demirel'in başkanlığı döneminde kurulduğu ortaya çıkınca, niçin birden ağız değiştirdi? Bu davranış laik Türkiye Cumhuriyeti'nin bugünkü tehlikeli duruma düşmesinin, sağ kanat politikacılarının ve özellikle -geçen yıl devlet töreniyle gömdürülen- Celal Bayar başta olmak üzere Menderes, daha sonra Demirel; ondan sonra Özal ve takımlarının Atatürk devrimini ve laiklik ilkesini hafife almalarının ve olabildiğince din sömürüsü yapmalarının bir sonucu değil midir?

Yedincisi: Kendi kardeşi Korkut Özal'ın politika yaşamına dönmesi özlemini taaa Amerika'dan uydu aracılığıyla yaptığı basın toplantısında -yasaklar dolayısıyla- ima eden Sayın Başbakan Turgut Özal, her hafta umre ziyareti yaptığını açıklayan Korkut Özal'ın ideolojisini bilmiyor mu, ki, aynı basın toplantısında Rabıta'dan maaş alan Türkiye Cumhuriyeti imamları konusundaki yayınlar için, "ideolojik nitelikli" diyerek, artık bayatlamış ve kanıksanmış genel suçlamalarda bulunabiliyor? İdeoloji yalnız solda mı vardır? Sağ kanadın Türkiye'de laikliği yıkıp, onu bir şeriat devleti durumuna getirmek için dışta ve içte yapılan bunca yayın "ideolojik nitelikli" değil de nedir? Uğur Mumcu'nun dediği gibi, sadece laikliği savunmak için yapılan yayınlar mı ideolojik oluyor? Yarın öbür gün Korkut Özal yeniden politikaya atılıp, MSP benzeri bir parti içinde, Türkiye'de laikliği ortadan kaldırıp, bir İslâm devleti kurma politikası gütmeye başlarsa ve bu yolda yazılar yazarsa, Başbakan Özal, kendi kardeşine de mi "ideolojik nitelikli"

Levent Şahverdi Arşivi

yazıyor diyecek? Hiç sanmam. Çünkü Başbakana göre bu yoldaki çatışmalar ideolojik nitelikli değildir. Hatta neredeyse doğaldır. O, "kimseyle kavga etmez", kardeşiyle mi edecek!

Sekizincisi: Sayın Cumhurbaşkanının laik düşünceli olduğundan kimsenin kuşkusu yoktur; ama Atatürk'ün kurmuş olduğu bütün devrimci müesseselerin onun zamanında yıkılması, Atatürk'ün vasiyetnamesinin onun zamanında bozulması, Atatürk'ün kurduğu CHP'nin onun zamanında kapatılması Atatürk'ün koyduğu laik öğretim ilkesinin onun zamanında ve Türkiye'nin tek hakimi olduğu dönemde yaralanması, Rabıta örgütüyle ilgili kararnamenin onun zamanında çıkarılması nasıl izah edilebilir? Bu Bakanlar Kurulu kararnamesinde bütün bakanların ve başbakanın, hele Devlet Bakanı Özgüneş'in imzasını görünce, belki onu, büyük sakıncasını düşünmeden, imzalamışlardır. Ne var ki, Çocuk Esirgeme Kurumu'nu denetlerken mutfaktaki yemeğe varıncaya kadar veya, bir okulu denetlerken, öğretmenin sigarasına kadar dikkat eden Sayın Cumhurbaşkanından, yurt dışına maaşsız izinle gönderilen imamların, o yabancı ülkelerde ne ile geçineceklerine -kararnameyi imzalarken- dikkat etmelerini beklemek, sade bir vatandaş olarak hakkımız değil midir? Bu tutum ve davranış, dış ve iç şeriat örgütlerine ve irticaya büyük cesaret verme sonucunu doğurmamış mıdır? Hele kendilerinin önceki yıl yaptığı bir meydan konuşmasında, laiklik ilkesini ayet ve hadisler okuyarak savunmaya kalkışması, bu cesareti büsbütün arttıncı bir davranış değil miydi? Varsayalım ki, maaşsız olarak izinle dışarıya gönderilen türlü teknik alanlardaki devlet memurlarına, -Demirperde gerisi ülkeleri bir yana bırakıyorum- örneğin Avrupa'nın herhangi bir ülkesinin sosyal demokrat nitelikli bir derneği tarafından maaş verilmesi konusunda bir kararname, Sayın Cumhurbaşkanına sunulsaydı, acaba yine imzalayacaklar mıydı?

Dokuzuncusu: Bütün bunların yanında iç açıcı bir nokta var ki o da, basınımızın büyük çoğunluğunun, laik Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu tehlikeyi anlayıp, şimdiki "göz yumucu" politikaya ve Rabıta örgütü ile ilişkiye cephe alması ve köşe yazarlarının da kimileyin sert eleştirilerde bulunmasıdır. Gerçi Ergun Balcı'nın, geçen hafta başındaki yazısında işaret ettiği gibi, bir tek gazete ayrık olmak üzere, öteki gazeteler bu Rabıta örgütü ile ilişki konusunu ortaya çıkaran Uğur Mumcu'nun adından -gecikme ile de olsa - söz ettikleri halde, Mumcu'nun Cumhuriyet gazetesi yazarı olduğunu bilmezlikten gelmeleri hoş kaçmamıştır. Ama zararı yok; her halde bir gün gelir, böyle konularda da objektiflik egemen olur.

Levent Şahverdi Arşivi

Uğur Mumcu'nun yazı dizisi çok daha açık seçik olarak gösterdi ki, laik Türkiye Cumhuriyeti'nin temel taşlarından olan ulusalcılık ve laiklik ilkeleri bugün büyük tehlikelerle karşı karşıyadır ve bunun sorumluluğu, Diyanet İşleri'nden başlayarak, doğrudan doğruya sağdaki politikacı ve particilere ve 12 Eylül yöneticilerine. kısacası, en alt kademeden, en üst kademeye kadar, bizim yöneticilerimize düşmektedir, yabancı örgütlere değil.

Şeriatçılık konusu üzerinde gelecek hafta yine duracağız.

29.3.1987

TARİHE GEÇECEK BİR KONUŞMA

Gazetemizde belgeleri yayınlanan ve ayrıntıları sergilenen "Rabıta olayı" konusunda Cumhurbaşkanı Evren uzun bir açıklama yaptı. Bu açıklama, cumayı cumartesiye bağlayan gece televizyonda bütün ülkeye yansıtıldı.

Sayın Cumhurbaşkanı'nın olaya gereken önemi vererek bu kadar ayrıntılı bir açıklama yapmasını teşekkürle karşılıyoruz. Gazetemiz görevini yaparak **"Rabıta Olayı"**nı, cumhuriyet devletini ilgilendiren bütün yönleriyle ortaya koymuştur. Bu noktayı Sayın Evren de belirtmiş, gazetecilik görevimizi yaptığımızı vurgulamış; ancak yorumlarımıza , katılmadığını söylemiştir.

Biz de açıklamalarından ötürü Sayın Evren'e teşekkür etmekle birlikte, olaya yaklaşım biçimini ve çoğu yorumunu onaylamadığımızı yazmak zorundayız. Sayın Evren **"Sui misal, misal olamaz"** kuralını hiçe sayarak, laiklik ilkesinin çiğnenmesi yolundaki kötü örneklerin dökümünü yapmış, bu yöntemle "Rabıta Olayı" sorumlularını aklamaya çalışmıştır.

Sayın Cumhurbaşkanı'nın üslubunu ve bazı deyişlerini yadırgadığımızı da söylemeden geçemeyeceğiz. Yalnız bir örnek verelim: Rabıtacıları temize çıkarmak amacıyla, devletimizin borç almak için yabancı ülke ve kuruluşlara **"yüz suyu döktüğünü"** belirtmek Cumhurbaşkanı'mıza düşmezdi. Sayın Evren, politikacı değildir; devletimizi temsil etmektedir; konuşmalarında özen ve dikkatten uzaklaşmasını, ülkenin ve devletin onurunu yaralayıcı deyimler kullanmasını makamıyla bağdaştırmak güçtür.

Ne var ki Cumhurbaşkanı'nın uzun konuşmasında, altı çizilmesi gereken asıl konu, Sayın Evren'in laiklik anlayışındaki büyük yanlıştır ki bu nokta üzerinde durmak istiyoruz.

Levent Şahverdi Arşivi

Bilindiği gibi Atatürkçülüğün ve cumhuriyetimizin temellerinden biri; 1924 yılında çıkarılan **"Öğretim Birliği Yasası"**dır. Eski adıyla **"Tevhid-i Tedrisat Kanunu"** diye anılan bu yasayla Milli Eğitim'de yalnız laiklik ve bilimsel öğretim geçerli olmuştu.

12 Eylül yönetiminde, başında Sayın Evren'in bulunduğu Milli Güvenlik Konseyi, ilk ve orta öğretimde din derslerini zorunlu yaparak bu devrimi yıkmıştır.

Sayın Evren olayı şöyle anlatıyor: **"Baktık ki yüzde 90 öğrenci zaten din derslerine giriyor, yüzde 10 da katılsın deyip kararı verdik."**

İlk ve orta öğretime -zorunlu olmasa da- din derslerinin konması, Atatürk'ün laiklik ilkesinden geriye dönüştü. Sayın Evren'in ilk yanılgısı burada başlıyor. Anarşi ve terörü önlemek amacıyla, 12 Eylül'de "yönetime bütünüyle el koyan" ordu, emir ve komuta zincirinde iç güvenliği sağlamaya çalışırken, siyasal kararların bütün sorumluluğunu beş kişilik Milli Güvenlik Konseyi'ne bırakmıştı. Konsey, Atatürk ilkelerine bağlı bir kurul olduğunu, orta öğretimde, seçmeli olan din derslerini kaldırmakla kanıtlayabilirdi. Milli Güvenlik Konseyi, en başta Sayın Evren, bunu yapacak yerde, din derslerini zorunlu niteliğe dönüştürmekle de yetinmeyerek bu kuralı anayasaya geçirmişlerdir.

Laik cumhuriyetin temeline vurulan bu büyük darbenin, 'Sayın Evren yoksa farkında değil midir?

Bu soru Sayın Cumhurbaşkanı'nın son açıklamasından kaynaklanıyor ve büyüyor.

Evren'in dediği gibi yüzde 90 öğrencinin kendi isteğiyle din derslerine katıldığını var sayalım. Bu durumda laikliğin özü ve gereği, geri kalan yüzde 10'un vicdan özgürlüğüne saygı duymak ve devlet güvencesine almaktır.

Eğer bu nokta anlaşılmamışsa ve anlaşılmıyorsa, uygarlık tarihinde ve demokrasinin gelişmesinde büyük bir aşamayı vurgulayan ve cumhuriyetimizin temelini oluşturan laikliğin de anlaşılamadığını belirtmek zorundayız.

Demokrasi, çoğunluğun fikir ve inançlarına saygı duymakla birlikte, azınlığın fikir ve vicdan özgürlüklerini güvence altına almak demektir.

Ne yazık ki Sayın Cumhurbaşkanı'nın, konuşmasında bu gerçek yeterince kavranmış görünmüyor, ama bu konuda biz, kendisini eleştirmenin ya da savunmanın bir yararı olacağını sanmıyoruz.

Sayın Evren, son basın toplantısındaki sözleriyle tarihimize geçecektir.

29.3.1987 - Cumhuriyet

Levent Şahverdi Arşivi

TRT'nin İçinden:

ATATÜRKÇÜLÜK DERSLERİ

Yıllardır televizyondan Atatürkçülük dersleri alıyorduk. Dersler TRT'nin hazırladığı izlencelerden daha çok, özellikle televizyona çıkıp konuşma olanağına sahip kişiler tarafından verilirdi. Herkes Atatürkçülüğü kendi kafasındaki modele göre anlattı televizyonda. Kimi tane tane söyledi, kimi bağırarak, kimi kendine akıllıymış gibi pozlar vererek... Ama hepsi "dış mihraklar"a katılmamamızı, "yabancı ideolojiler"e tutsak olmamamızı öğütledi,

TRT onlara babalarından kalmıştı sanki. İstediklerini suçladılar, istemediklerini hedef olarak gösterdiler, beğenmediklerini yerden yere vurdular, ona buna "vatan haini" dediler. Kamuoyunda lekeledikleri kişilerin aynı televizyona çıkıp kendilerini savunma hakları yoktu. Tüm suçlamalar Atatürkçülük adına, Atatürkçülük uğruna yapıldı radyolarda ve ekranlarda. TRT öyle duruma gelmişti ki, sabahları radyolar sayesinde Atatürkçülükle kalkıyor, akşam TV ile Atatürkçülük düşlerini görerek uyuyorduk. Ama bir türlü Atatürkçülüğü, radyo ve televizyonunun tüm gücüne karşın, kimseye öğretemediler. Onlar TRT'de "Atatürk, Atatürk" dedikçe, herkes Atatürk'ten soğuyor, uzaklaşıyor; büyük bir boşluğun içine yuvarlanıyordu. Çünkü anlatılan ne "Atatürkçülük"tü, ne de Atatürk'ün kendisi. Yıllarca mikrofonlar ve kameralar, "Ulu Önder", "Hayır, Yüce Önder" çığlıkları ile çalkalanıp durdu.

Derken, Uğur Mumcu Cumhuriyet ile "Rabıta"yı getirip ortaya koyuverdi. Hem de bir 12 Mart günü... Başta Atatürkçülerin bir başka Atatürkçülüğü kendi oyunlarına göre tezgahlayıp önümüze sürdükleri günlerin yıl dönümünde... Hem de en yüksek kattan, adım adım aşağılara doğru inen, oralardan Kıbrıs'a ve ODTÜ'ye dek uzanan belgeler ve bilgilerle... Yıllarca bizlere Atatürkçülük dersi verenlerde bir bellek boşluğu başlamasın mı?

TRT'den "dış mihraklar" ve "yabancı ideolojiler" ile ilgili uyarılar yapılırken, meğer herkes "Rabıta" ile ilişki kurmada sıraya girermiş de, haberimiz yokmuş. "Rabıta"dan daha iyi "dış mihrak", daha iyi "yabancı ideoloji" olur mu? Atatürk'ü ve Atatürkçülüğü televizyondaki derslerden öğrendiklerini sananlar, "Bir yandan dış mihraklara karşı çıkacaksın, öte yandan onlardan yardım alacaksın. Buna ne denir?" diye sormayacaklar mıdır? Evet, buna ne denir?

Houston'daki TRT muhabiri, geçen ay yayımlanan "32. Günde" TV röportajcılığının en görkemli örneklerinden birini gözlerimizin

Levent Şahverdi Arşivi

önüne sererek, Sayın Özal'ı ameliyat eden doktora, "Başbakanın kalbini elinizde tuttuğunuzda ne hissettiniz?" diye sormuştu. Var mı şimdi, yıllardan beri bizlere TRT'den Atatürkçülük dersleri veren "Rabıtacılar"a, "Olay ortaya çıkarılınca, neler hissettiniz?" diye soru sorma yürekliliğini gösterebilecek bir TV röportajcısı?

Houston'daki doktor, "O da hepsi gibi bir kalpti işte" diye yanıt vermişti. Günümüzün eski Atatürkçüleri, yeni "Rabıtacıları", eğer anımsayabilirlerse, eğer "günün çok yoğun çalışma şartları içinde zaman bulabilirse, eğer brifing dosyasının yirminci sayfasına şöyle bir göz atabilirlerse, "Gerçek Atatürkçülük iki yüzlülük değildir. Ben bunu bilir, bunu hissederim" diyebilirler mi, kendilerine soru sorabilecek TV röportajcısına? Ama merak etmesinler, ne böyle soru yöneltebilecek röportajcı var TRT'de ne de gerçek Atatürkçülüğü bilen, onların arasında.

31.3.1987 - Mahmut T. Öngören

TRT'nin içinden:

"UZAKTAN KUMANDA"

TRT'nin haber bültenleri ve haber izlenceleri herhalde "uzaktan kumandalı" bir yöntemle hazırlanıyor. Bakıyorsunuz, haber bültenlerinde TRT'nin kendi muhabirleri ile üretilmiş tek "özgün" haber yok, "Rabıta" konusunda. Eğer gazete okumuyorsanız, "Rabıta" olayını bu bültenlerden öğrenmeniz olanaksız. TRT, "Rabıta"ya hep başkalarının verdiği demeçlerle ve Cumhurbaşkanı'nın yaptığı konuşmanın yayını ile yaklaşıyor. SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, TRT'nin yayımlamak zorunda kaldığı bir basın toplantısında, ayrıntıları ile açıklamasa, bu konunun iç yüzünü radyolardan ve iki kanallı televizyondan öğrenemezsiniz.

Ya da arkadaşımız Ahmet Tan, o gülünç Houston kaynaklı teleşov'da Başbakan'a "Rabıta" konusunu soran tek gazeteci olma onurunu taşımasa, televizyondan "Rabıta" hakkında yine bilgi alamayacaksınız. Ya yazarınız Uğur Mumcu?.. Olayı ortaya çıkaran o. Hiç zaman geçirmeden kendisiyle radyo-TV haberlerinde ve artık özellikle "uzaktan kumandalı" olduğu anlaşılan o biçimi bozuk haber izlencelerinde söyleşi yapmak gerekmez mi? Haberciliğin en basit, en bilinen, en önde gelen kuralı bu değil midir? Eğer salt Uğur Mumcu'yu radyolara ve televizyonlara çıkararak TRT'nin şimdiye dek milyonlarca kez delik deşik olmuş yansızlığı bozulacağından korkuluyorsa,

Levent Şahverdi Arşivi

Uğur Mumcu'ya her verdiğiniz bültene ya da haber izlencesine karşı görüşlüleri de çıkarırsınız, olur biter.

Ama öyle olmuyor ve herkesin bildiği bu küçücük habercilik kuralı uygulanmıyor. Çünkü yazarımız Uğur Mumcu'nun TRT'de konuşması, TRT'cilerden, önce, "uzaktan kumanda" ile çok eski günlerden beri yasaklanmıştı. Kim vermişti bu buyruğu uzaktan? Nasıl vermiştir? Her şeyden önce birer meslek elemanı olması gereken TRT'ciler nasıl olur da bu "uzaktan" gelen buyruğa kuzu kuzu boyun eğerler? Bunlar bilinmez! Ama çok değil. geçen yıl, 6 Temmuz 1986 günlü Nokta dergisinden öğrendiğimize göre, bir zamanlar TRT Haber Dairesi Başkanlığı'nı yapmış olan gazeteci Ercan San'ın, "yukandan gelen baskılarla Uğur Mumcu'nun (yazar Nazlı Ilıcak ve Mümtaz Soysal'ın da) TRT'ye çıkamayacağını" söylediği ileri sürülmektedir. Nitekim. 4 Kasım 1986 cuma akşamı TRT Televizyonu'ndan yayımlanan YÖK konulu açık oturuma da, Cumhuriyet gazetesi yönetiminin adını TRT Haber Merkezi'ne vermesine karşın, yazarımız Uğur Mumcu'nun YÖK Başkanı İhsan Doğramacı'nın karşısına konuşmacı olarak çıkarılması TRT tarafından kesinlikle engellenmişti. Herhalde yine "Yukardan ve uzaktan kumanda" ile...

Ama "Rabıta" olayının en canlı döneminde bir bakıyorsunuz, TV-1'deki haber izlencesi "Haberden Habere"de Batı Almanya'daki faşing konusu inceleniyor. Hem de TRT'cilerin savlarına göre, toplumsal açıdan yapılıyormuş bu inceleme. Özürü kabahatinden büyük bu TRT'cilerin... Hem "toplumsal açı"yı, bilmiyorlar hem de haberciliği. O günlerde "Rabıta" olayı bir yetkilimizden diğer yetkilimize bulaşıyor ve bizler de TRT Televizyonu'nda, adı "Haberden Habere" olan bir güncel konulu izlencede faşingi izliyoruz, uslu uslu. Uzaktan kumanda sayesinde...

Sonra, geçen salı akşamı, "Kamuoyu" geliyor TV-1'e. Yine "Rabıta" olayı incelenmiyor.. Ne var "Kamuoyu"nda Güneydoğu'daki olaylar... Bakın, bu konu da güncel. Bunu da incelemek gerekli. Ama olmaz ki. salt "resmi ideoloji"nin ağzı ile ve salt resmi sözcüklerle anlatılmaz ki böylesine geniş boyutlu bir olay. "Uzaktan kumanda" o denli etkin ve kaçınılmaz ki, "Kamuoyu"nda sorulara yanıt veren ve olayları yerinde izlemiş bir TRT habercisi bile "uzaktan kumanda" ile önündeki kağıttan okuyarak anlatmaktan kurtaramamış kendini.

Olmaz, "uzaktan kumanda" ile habercilik yapılmaz.

7.4.1987 - Mahmut T. Öngören

MODERN İSLAM DEVLETİ

Temel kaynağını Kur'an'dan alan şeriat, sadece iman ve ibadetle ilgili esaslar getirmekle kalmaz (zaten öyle olsaydı

Levent Şahverdi Arşivi

ortaya pek bir sorun çıkmazdı). Bunun yanı sıra, ekonomik ilişkilerden devlet yönetimine, kadın-erkek ilişkilerinden kişilerin davranışlarına, yiyeceklerine. içeceklerine ve giyeceklerine kadar hayatın her yönünü kapsayan ayrıntılı düzenlemeler koyar. Bu bakımdan şeriat düzeni, tam anlamıyla "bütüncü", bugünkü deyimle "totaliter" bir nitelik taşır.

"Bir bardak suda, hatta bir katre suda koparılan fırtına."

Evet, Sayın Evren kamuoyunu günlerce çalkalandıran Rabıta olayını böyle nitelendirdi. Ama, her nedense, bu "bir katre suda"ki fırtınayı dindirmek için tam bir buçuk saat konuşma gereğini duydu. Sonunda acaba başarılı olabildi mi? Açıklamalarının doyurucu, hele inandırıcı olduğunu söylemek çok güç. Laiklik konusunda "hassas" olduğu -başta kendisince- söylenen Sayın Evren. bu olayda kendisinden beklenen açık ve kesin tutumu ortaya koymadı. Konuyu ilkesel yönden ele alacak yerde, laik Türkiye Cumhuriyeti'nin din görevlilerinin şeriatçı bir örgüt tarafından maaşa bağlanmasını savunmak için ne kadar mazeret bulmak mümkünse, hepsini uzun uzadıya saydı döktü. Bu da, kamuoyunun geniş bir kesiminde büyük hayal kırıklığı yarattı.

Değerli gazeteci - yazar Uğur Mumcu'nun, kapalı rejim döneminin karanlığında kalmış bir olayı gün ışığına çıkaran son araştırması, hiç şüphe yok ki onun meslek hayatının en büyük başarılarından biridir. Bu araştırmanın başka hiçbir yararı olmadıysa -ki bence çok olmuştur- en azından kimlerin gerçek laikliklen yana. kimlerinse zamana ve zemine göre değişen sulandırılmış bir laiklik anlayışından yana olduklarını açıkça ortaya çıkarmış olması bakımından yarar sağlamıştır.

Ben bu yazımda. kamuoyunda artık "Rabıtagate" diye anılmaya başlanan olay üzerinde durmayacağım. Öyle sanıyorum ki. Cumhurbaşkanı ve hükümet yetkililerince onun önemini küçültmek için gösterilen bütün çabalara karşın bu olay çeşitli boyutlarıyla daha bir süre gündemde kalacaktır. (Laiklik konusu ise, görünüşe göre, gündemden hiç inmeyecektir). Bu yazının kaleme alınmasındaki başlıca neden, Rabıta örgütünün güttüğü amaçların bende uyandırdığı bazı düşünceleri okuyucularla paylaşmak isteyişimdir diyebilirim.

Rabıta, 1976 yılında Pakistan'da "Uluslararası Seerat Kongresi" adını taşıyan toplantılara öncülük etmiş. Türkiye'den MSP'li bir bakanın da katıldığı bu toplantılar sonunda bir dizi karar alınmış. Uğur Mumcu'nun "İslâmcı Örgütler ve Para" başlığını taşıyan yazısından (Cumhuriyet, 13.3.1987) öğrendiğimize göre bu kararlardan bazıları şöyle:

Levent Şahverdi Arşivi

- İslâm ülkelerindeki anayasal müesseseler İslâmi esaslara uydurulmalı ve Arapça halka indirilmelidir.

İslâmi olmayan kanunlar kaldırılmalı ve şeriata uygun kararlar güçlendirilmelidir.

- Bütün daire ve işyerlerinde anlaşma ve nizamlar dua ile birlikte takdim edilmeli ve bu yerlerde bir mescit açılmalıdır.

- Dünyadaki kadınlar İslâm yasaklarına uymalıdır.

Böylece uzayıp giden kararlar arasında. benim kafamda bir dizi soru işaretinin uyanmasına yol açan bir tanesi de şu:

Tamamen şeriata dayalı modern İslâm devleti kurabilmek için gerekli girişimlerde. bulunulmalıdır.

Evet. kurulması amaçlanan devlet hem **"tamamen şeriata d**ayalı" olacak hem de **"modern"** yani çağdaş bir devlet olacak. Şeriatın temeli bundan 1400 yıl öncesine gittiğine göre, acaba bu iki kavram birbiriyle nasıl bağdaşabilirdi? Böyle bir devlet düzeninin gerçekleşmesi halinde neler olabileceğini düşünmeye başladım.

Her şeyden önce, bu devletin demokratik bir devlet olmayacağı açıkça belliydi. Zira, İslâmi esaslara göre egemenliğin halka ya da millete ait olması diye bir şey kesinlikle söz konusu olamaz. Gökyüzünde olduğu gibi yeryüzünde de egemenliğin tek bir sahibi vardır, o da Allah'tır. Yöneticisi de, yönetileni de mutlak olarak Allah'ın iradesine boyun eğmek zorundadırlar. Bu irade, şeriat kuralları içinde kendini gösterir. Şeriat ona inananlarca, Allah'ın iradesini belirleyen ilahi bir yasa olduğundan hiçbir şekilde tartışılamaz ve en küçük bir noktası bile değiştirilemez. Değiştirilemeyeceğine göre, "modern" İslâm devleti de, ortaçağın en geri ve en ilkel toplumlarından birini o günün ölçüleri içinde "medenileştirmek" için getirilmiş olan kurallara uyularak yönetilecek demektir.

Temel kaynağını Kur'an'dan alan şeriat, sadece iman ve ibadetle ilgili esaslar getirmekle kalmaz (zaten öyle olsaydı ortaya pek bir sorun çıkmazdı). Bunun yanı sıra, ekonomik ilişkilerden devlet yönetimine. kadın-erkek ilişkilerinden kişilerin davranışlarına, yiyeceklerine. içeceklerine ve giyeceklerine kadar hayatın her yönünü kapsayan ayrıntılı düzenlemeler koyar. Bu bakımdan şeriat düzeni tam anlamıyla "bütüncü"; bugünkü deyimle "totaliter" bir nitelik taşır.

"Peki, bu düzen içinde insan haklarının, kişinin temel özgürlüklerinin yeri nedir?" diye sorulacak olursa, onun yanıtı da bellidir: **Şeriat düzeninde bu kavramların yeri olamaz.** En başta, vicdan ve inanç özgürlüğü diye bir şey söz konusu değildir. Düşünce özgürlüğü bakımından da aynı şey söylenebilir. İslâm topluluğu içinde Müslüman olarak dünyaya gelen kişi, istese de istemese de, şeriat kurallarına. bu kuralların getirdiği emirlere ve yasaklara kesinlikle uymak zorundadır.

Bunlara uymayanlar için korkunç cezalar öngörülmüştür. Ahirette çekilecek azaplar, cehennem ateşinde cayır cayır yanmalar, kızgın demirlerle ve katranla dağlanmalar, kanlı ve. irinli suların içirilmesi kabilinden korkutma ve yıldırmalar bir yana, yeryüzünde de bunlar için kafa, el, kol ve ayakların kesilmesi, kırbaçlanma gibi "caydırıcı" cezalar uygulanacaktır. Özellikle, yeryüzünde "fesat çıkaranların" el ve ayaklarının "çaprazvari" kesileceği belirtilmiştir.

Din temeline dayalı İslâm devletinde, öbür suçlar için düzenlenen cezalar da pek hafif sayılmaz. Şeriat hukukunda "cana can, dişe diş. göze göz" kuralı benimsenmiştir. Adam öldürenin boynu vurulur. Yaralamalarda kısas geçerlidir. Hırsızlık yapanın eli bileğinden kesilir.. Hele şeytana uyup da, "zina suçunu" işleyenleri bekleyen akıbet hiç de iç açıcı değildir. Bunlar "recmedilir" yani taşlanarak öldürülür. Ve bu işlem bir meydanda, halkın gözü önünde yapılır. Şayet zina eden erkekse ayakta, kadınsa göğsüne kadar yere gömülerek can verene kadar taşlanır.

Belki çok kimse, bu "fevkalade insani" cezaların günümüzde uygulanabilme olasılığına inanmakta güçlük çekecektir. Bu kimseler, belki de İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde yer alan "Hiç kimse işkenceye ya da zulmedici, insalık dışı, onur kırıcı işlem ve cezalara tabi tutulamaz" ilkesini düşüneceklerdir. Ama günümüzün insanlık anlayışı ve ölçüsü ne olursa olsun, madem ki "modern" İslâm devleti -Rabıta'ca ve onun öncülük ettiği Seerat Kongresi'nce belirtildiği gibi- **"tamamen şeriata dayalı"** olacaktır, o halde bu devlet, "şeriatın kestiği parmak acımaz" diyerek onun emrettiği her şeyi harfiyen yapmak zorundadır. (Bu cezaların halen Suudi Arabistan başta olmak üzere, koyu şeriatçı bazı İslâm ülkelerinde zaten büyük ölçüde uygulanmakta olduğunu da unutmamak gerekir).

Hatta belki şu da olabilir: Günümüzün "modern" İslâm devleti, gavur icadı oluşuna falan bakmaksızın, modern teknolojinin bütün imkanlarından yararlanacağına göre, yukarıda sözü edilen cezaların yerine getirilişini "ibret-i alem olmak üzere" televizyondan renkli olarak yayımlayabilir de.

Şimdi, bu modern İslâm devletinde bir de kadınların durumunun ne olacağına kısaca göz atalım. Bunların tümünün birden bir kara çarşaflılar ordusuna dönüşeceği, erkeğin dört kadınla evlenmesinin caiz olacağı, kocanın ağzından çıkacak bir "boş ol" sözüyle karısını boşayabileceği gibi, az çok bilinen ve beklenen şeyler üzerinde durmaya gerek yok. Burada vurgulanması gereken nokta, kadın ve erkek arasındaki eşitsizliğin, İslâm hukukunun temelinde yatan esaslardan biri oluşudur. Toplum hayatının her alanında ve her türlü ilişkilerde şeriatın gözünde kadın ikinci sınıf bir yaratık, bir "yarım insan" sayılır.

Levent Şahverdi Arşivi

Örneğin, mahkemede tanıklık konusunda. iki kadının tanıklığı bir erkeğin tanıklığına eş tutulur (bu, kadınlardan birisi unutursa, öteki ona hatırlatsın diyedir!). Miras hukukunda, erkek evlat iki hisse alırken, kız evlada ancak bir hisse düşer.

Kur'an'ın çeşitli ayetlerinde erkeğin kadına karşı üstünlüğü belirtilmiştir. Erkek, tam anlamıyla kadının efendisidir. (Bakara suresi, "Kadınlarınız sizin için tarladır, tarlanızı nasıl isterseniz ekin" der). Evlilikte, kadın kocasına mutlak olarak itaat edecektir. Peki, itaat etmezse ne olur? Böyle dik başlı kadınlara hadlerini bildirmek gerekir. Kur'an, "Onlara önce öğüt verin. sonra yataklarında yalnız bırakın, (yine fayda etmezse) onları dövün" diye emir buyurur (Nisa suresi).

Kısacası, günümüzde insan hakları, bildirileri, uluslararası sözleşmeler, kadın-erkek eşitliği konusunda ne derse desin, bunlar şeriat düzeninin yürürlükte olduğu ülkelerde geçerli değildir.

İşte, kaba çizgileriyle, Rabıta'nın ve onunla "rabıtalıların" Türkiye'yi de içine katmak istedikleri "modern İslâm devleti" modeli budur. Bu model, kimileri için çekiçi gelebilir. Onlar, 1400 yıl öncesine dönüşün özlemini duyuyor olabilirler. Laiklik ilkesini alttan alta kemirip, bu dönüşün yolunu açmak için çaba da gösterebilirler (zaten ne zamandır bunu yapmaktadırlar).

Bana soracak olursanız, ben yine de, kimilerince ekonomik çıkarlarımız açısından pek elverişli sayılmasa bile, din kurallarını devlet toplum hayatına karıştırmayan, buna karşılık kendisi de kimsenin inancına ve ibadetine karışmayan laik bir devlet olarak kalalım derim.

7.4.1987 - Prof. Dr. Münci Kapani

Rabıta ve irtica içiri Meclis araştırması reddedildi :

ULUSU: SORUMLULUK BANA AİT

Bülend Ulusu'dan savunma: Bizim dönemimizde söz konusu olan bazı din görevlilerinin ücretsiz izinli olarak yurt dışına gönderilmeleri konusundaki kararnamedir. Bu kararnameler tamamen rutin işler arasında olup, ekleri bazen incelenemiyor. Ayrıca kararnamenin teklif yazısında, Dünya İslâm Birliği deyiminin geçtiği inceleme sonunda anlaşılmıştır. Bu da hatırlayamayışımın sebeplerinden birini teşkil etti. Ancak Başbakan olarak imzaladığım her kararname ve kararın maddi ve manevi bütün sorumlulukları bana aittir.

Levent Şahverdi Arşivi

ANKARA(Cumhuriyet Bürosu) DSP'li Sabri Irmak ve arkadaşlarının Rabıta ile irticai faaliyetler konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri, genel kurulda ANAP'lıların oylarıyla reddedildi. Devlet Bakanı Hasan Celâl Güzel, artık bu konunun bittiğini belirterek. **"İncir çekirdeğini doldurmayacak, bir bardak suda fırtına koparacak konular getirmeyin"** diyerek. yapılan işin "yanlış değil eksik" olduğunu savundu.

Görüşmeler sırasında söz alan 12 Eylül'den sonraki ilk hükümetin Başbakanı Bülend Ulusu, **"Başbakan olarak imzaladığım her kararname ve kararın maddi ve manevi bütün sorumlulukları bana** aittir" dedi.

Önerge üzerinde hükümet adına görüşlerini açıklayan Güzel, genel kuruldaki milletvekili ve basın mensubu sayısının azlığına işaret ederek, kamuoyunun aylardır türban ile, Rabıta ile, radyasyon ile meşgul edildiğini savundu. Güzel. **"Eğer konu sıkıntısı çekiliyorsa bakanlığa gelsinler, kendilerine konu verelim"** biçiminde konuştu.

İrtica konusunun Mecliste iki kez görüşüldüğüne değinen Devlet Bakanı, ülke ne zaman istikrara kavuşsa irticanın ortaya çıktığını kaydederek, şunları söyledi:

"Laiklikten asla taviz vermeyiz. İrtica ile dini inançları iyi ayırt etmek lazımdır. Devlet laiktir ama, Türk halkı büyük çoğunluğu ile Müslümandır. Bir gazetecinin başarı ile izlediği konuyu malzeme olarak kullananlar seçimlerde en büyük şamarı halktan yiyeceklerdir. Laikliği yalnızca bazı partiler savunur anlayışından kurtulmamız lazımdır"

Divan Başkanlığına yazılı bir tezkere göndererek söz isteyen Bülend Ulusu, ilk kez bu konuda Meclis kürsüsünden açıklamalarda bulundu. Yurt dışındaki din adamlarının aylıklarının Rabıta tarafından ödenmesi konusunun o günün şartlarından arındırılarak ele alınmasının yanlışlıklara neden olabileceğine işaret eden Ulusu, şunları söytedi:

"1970'li yılların sonlarıyla 1'980 yılında maalesef dövizimiz yeteri kadar mevcut değildi. Akaryakıt ve sanayi hammaddelerinin alınması konusunda zaman zaman büyük bir problemdi. Kararnamenin söz konusu olduğu 1981 yılında da ekonomik sıkıntılar ve döviz darboğazları henüz giderilememişti. Bu nedenlerle mevcut dış kadrolarda indirimlere gidiyorduk. Hazine'nin 70 sente muhtaç olduğu sözünü hâlâ üzüntüyle hatırlamaktayız. Yurt dışında sadece Avrupa'da yaşayan 2 milyona yakın vatandaşımızın özellikle eğitim ve din hizmetleri sorunları hayati önem taşıyordu. Gerçek şudur ki, yurt dışına işçi gönderilirken, bundan doğabilecek sosyal problemleri yeteri kadar değerlendirememiş, gerekli tedbirleri zamanında alama-

Levent Şahverdi Arşivi

mıştık. Bunları herhangi bir hükümeti suçlamak için anlatmıyorum. Hükümetimiz bu şartlar altında eldeki bütün imkanları son haddine kadar zorlayarak, yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın sorunlarına çare bulmak için azami gayret sarfetmiştir. Bu arada mutabakatı bizden önce sağlamış bulunan Dünya İslâm Birliği yardımından da faydalanılmıştır."

Bülend Ulusu, konunun ilk ortaya atıldığı zaman iddiaların Rabıta ile mutabakatın kendi zamanlarında sağlandığı şeklinde olduğunu, bunun kendisinin ve arkadaşlarının tepkisine yol açtığı için böyle bir şeyin olmadığını ifade ettiklerini kaydettiği konuşmasında, **"Ancak, konu açıklığa kavuşmuştur. Bizim dönemimizde söz konusu olan bazı din görevlilerinin ücretsiz izinli olarak yurt .dışına gönderilmeleri konusundaki iki kararnamedir"** dedi. Ulusu, şöyle devam ett:

"Bu kararnameler tamamen rutin işler arasında olup, ekleri bazen incelenemiyor. Ayrıca, kararnamenin teklif yazısında Dünya İslâm Birliği deyiminin geçtiği inceleme sonunda anlaşılmıştır. Bu da hatırlayamayışımızın sebeplerinden birini teşkil etti, ancak Başbakan olarak imzaladığım her kararname ve kararın maddi ve manevi bütün sorumlulukları bana aittir"

1973'den sonraki petrol krizinin getirdiği ekonomik darboğazlar nedeniyle hükümetlerin yurt dışındaki vatandaşların din hizmetleri için gerekli ödenekleri tahsis edemediğini belirten Ulusu, kendilerinden önceki iki hükümetin başlattığı uygulamaya devam etmeyi zaruri gördüklerini söyledi. Ulusu, yurt dışındaki din hizmetlerindeki başıboşluğun sakıncalarını süratle karşılamak için Rabıta'nın yardımının kabul edildiğini anlatarak, din adamlarının seçiminin doğrudan Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yapıldığını, mali yardım sağlayan yabancı kuruluşların bu din adamlarıyla direkt ilişki kurmamaları esasının getirildiğini bildirdi. Mali yardımın doğrudan açılan bir banka hesabına yatırıldığını ve din adamlarının devletin gözetim ve denetimine tabi tutulduğunu kaydeden Ulusu, sözlerini şöyle tamamladı:

"Yurt dışına götürülen din hizmetlerini Devlet Bakanımız bizzat denetlediğinde laiklik ilkesine aykırı hiçbir tutumu tespit etmemiştir. Yurt dışındaki vatandaşlarımızın din hizmetlerini başıboş bırakmak ve oralarda yıkıcı, bölücü ve gerici akımların at koşturmasına göz yummak çok sakıncalıydı. Dış kaynaklardan mali destek alınırken, laiklik ilkesine uygun davranılması daima güvence altında bulundurulmuştur. Laiklik cumhuriyetimizin temel ve vazgeçilmez ilkelerinden birisidir. Herhangi bir taviz verilmesi asla söz konusu olamaz."

SHP grubu adına konuşan Bahriye Üçok, Rabıta'nın amacının Türkiye'de şeriat düzeni kurmak olduğunu belirtti ve Kurtuluş Sa-

Levent Şahverdi Arşivi

vaşı'nı sahte Kurtuluş Savaşı olarak niteleyip, asıl Kurtuluş Savaşının İslâm'ın savaşının olacağını söyleyenlerin devlet dairelerinde en yüksek makamlara getirildiğini söyledi.

DYP Sözcüsü Turgut Serhat Tirali, Kur'an kursları açılmasından yana olduklarını belirterek, 1983 - 84 döneminde Kur'an kursu açılmamasını eleştirdi ve **"ANAP, samimi olarak Kur'an kursu açmadığını, açmak istemediğini milletimize açıkça söylemeli"** dedi.

ANAP Sözcüsü Nuh Mehmet Kaşıkçı ise, Rabıta'nın Türk imamlarına maaş ödemesi olayını savundu ve "Atatürk darda kalınca herkesten yardım alabilirsin demişti. Rabıta'nın bugüne kadar hiçbir zararı olmadı. Tek kusuru şeriat düzeni bulunan Suudi Arabistan'ın yarı, resmi bir kuruluşu olmasıdır" diye konuştu.

DSP Sözcüsü Edip Özgenç de, Atatürk adının en çok söylendiği 12 Eylül döneminde Rabıta'dan Türk imamlarına maaş ödenmesinin normal karşılanacak bir davranış olmadığını ve hiçbir gerekçenin bunu haklı gösteremeyeceğini söyledi.

DSP'li Durcan Emirbayer de önerge sahipleri adına yaptığı konuşmada, **"Bazı bakanlar suç üstü yakalandı denilecek düzeyde irticanın içinde olmuşlardır"** dedi.

TBMM Genel Kurulu'nda görüşmelerin tamamlanmasından sonra yapılan oylamada, Rabıta konusunda Meclis araştırması açılması reddedildi.

8.4.1987

Levent Şahverdi Arşivi

SABAH GAZETESİ

Sabah diyor ki...

EVREN'E ÇAĞRI

Yöneticilerin hataları, ancak demokratik rejimlerde açığa çıkabilir ve yine açık rejimlerde tartışılabilir. Dikta rejimlerinde gizli kalır. O nedenle hataların bedelini toplum öder.

Demokrasi, toplumları böyle haksızlıklardan koruyan bir rejimdir Çünkü işlenen günahın bedeli, sorumlusu tarafından ödenir.

Gazeteci Uğur Mumcu, çok vahim bir olayı tesbit edip kamuoyuna duyurdu. Kamuoyu ve siyasi çevreler bir haftadan beri yurt dışındaki resmi din görevlilerimize şeriatçı bir örgüt olan Rabıta tarafından maaş verilmesi olayını tartışıyor.

Siyasi çevrelerde yapılan niteleme haksız değildir. Olay, son yılların en büyük siyasi skandalı gibi görünüyor. Neden?.

Tam adı "Rabıtat-ül Alem-ül İslâm" olan Suudi Arabistan kökenli bu demek, Müslüman ülkelerde dini devlet düzeni kurulmasını... Hacca gidenler arasından güçlü kişilerin seçilerek bunların ülkelerinde Rabıta'nın adamı olarak hizmet görmelerini... Dinci yayınların genişletilmesi için maddi destek sağlamayı... ümmetçiliği benimsetmek için milliyetçilik fikri ile mücadele edilmesini amaçlıyor.

Yani Rabıta adlı bu örgüt, Atatürk'e ve laik cumhuriyete amansız bir düşmandır. Hatta Humeyni'den bile daha tehlikelidir.

Neden?. Çünkü ondan daha sabırlı, daha örgütçü ve daha paralıdır..

Uğur Mumcu'nun ortaya çıkardığı gerçek, dehşet verici. Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi din görevlileri, devlet düzenimize düşmanlığını açıkça ilan etmiş bir örgüt tarafından maaşa bağlanmış. Üç yıl boyunca Avrupa'daki din görevlileri bu örgütten aylık almış..

Ne zaman?

12 Eylül yönetimi döneminde.

Yani Atatürk adının en çok anıldığı yıllarda.. Atatürkçülüğün güvencede olduğunu sandığımız dönemde.

Öne sürülen mazeret asla kabul edilir nitelikte değildir.

Deniyor ki:

"Yurt dışında aşın dinci akımlar at oynatıyordu. Hemen yurt dışına din adamı gönderelim dedik. Ama para yok.. Rabıta ile mutabakat sağlandı."

Levent Şahverdi Arşivi

İşte bir kez daha ispatlanıyor: Kötü araçlarla iyi amaçlara varılamaz!

Ayrıca... Sorumluların, kullandıkları alet konusunda rahat olmadıkları da baştan bellidir.

Çünkü zamanın yöneticilerinden hiçbiri bu olaydan haberli olduğunu önce kabul etmemişlerdir. Daha önemlisi. devlet görevlilerinin şeriatçı bir örgüt tarafından maaşa bağlanmasını kabul eden karar, bir Bakanlar Kurulu kararı olduğu halde Resmi Gazete'de yayınlanmamıştır.

Olay artık, kamuoyunun projektörleri altına gelmiş bulunuyor.

Soruşturmalar geliştikçe sorular da çoğalıyor..

Cumhuriyet gazetesi dünkü başyazısında devlet adamı ciddiyeti ve sorumluluğundan söz ettikten sonra İran'a gizli silah satışı olayı açığa çıkınca Başkan Reagan'ın hatasını kabul ettiğini hatırlatıyor ve Evren'den aynı şeyi beklediğini ima ediyor.

Bu tırmanma nereye varacak. Rabıta olayına ilişkin soru neticede kime sorulacak. Şimdiden belli oluyor.

Biz, Cumhurbaşkanı Evren'in bugün değilse bile birkaç gün sonra bu sorulara muhatap olacağını hesap ederek öncelik almasını öneriyoruz.

Cumhurbaşbanlığı makamının ve Cumhurbaşkanı Evren'in bu zor durumdan en az zararla kurtulması, ancak böylesine cesur ve demokrat bir tavır takınmasına, soruşturmayı bizzat üstlenmesine ve eğer kendisinde de kusur varsa bunu kabul etmesine bağlıdır. Bekliyoruz.

21.3.1987 - Güngör Mengi

SAYIN EVREN'E

Evet Sayın Kenan Evren... Evet Sayın Paşam, sizin de istifanız istenebilir. Neler düşündüğünüzü... İçinizde kopan fırtınaları hisseder gibiyim.

Türkiye'yi kan denizinden kurtardığınızı... Kardeşi kardeşe vurduran, iç savaşın eşiğindeki bu ülkeye, huzur ve güven getirdiğinizi... Kalabilmek -size göre belki- mümkünken, orduyu kışlasına, asli görevine çektiğinizi, üniformalarınızı çıkardığınızı, halkın oyuyla ve desteğiyle görev yaptığınızı... Ülkeyi yeniden demokrasiye başarıyla geçirip, seçimle gelen iktidara yönetimi devrettiğinizi düşünüyorsunuz.

Ve acı acı gülüyorsunuz sanırım.

"İşte dünya... işte vefa" diye...

Levent Şahverdi Arşivi

"Bu mu karşılığı..." diye.

Ve gene sanırım ki, sizi en çok yaralayan şey, üzerine titrediğiniz, özen gösterdiğiniz, Atatürk'ten, laisizm'den büyük ödünler veren bir devlet uygulaması nedeniyle istifanızın istenmesidir.

Oturduğunuz koltuğun tutkunu olsaydınız, başka yöntemlerle orada kalmayı düşünürdünüz, belki kalabilirdiniz de... Ama Çankaya'ya gitmek... ve yerinizi seçilmiş bir başka cumhurbaşkanına bırakmak üzere geldiniz.

Sizin için gitmek değil, böyle bir nedenle istifaya çağrılmış olmak ağırdır, acıdır.

Bunları biliyoruz.

Demokrasiye eksikli dönüş ve insan hakları gibi konularda bir döneme bazı rezervlerimiz olmakla birlikte, kalın çizgisi ve geneliyle **"Bu topraklara içten ve yürekli hizmetlerinize inanıyoruz."**

Ama bakınız tarihten bir sayfa açalım...

Konumuz madem Atatürk, örneği de Atatürk'ün siyasal yaşamından verelim.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "Zoraki Diplomat" kitabının 37. sayfasında... İzmir Zaferini takibeden aylarda bir gün, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne verilen üç imzalı bir takrir anlatılır.

İşte o paragraftan birkaç satır...

"Üç imzalı takrirle gelecek seçimlerde adaylık hakkını yalnız Misak-ı Milli Türkiye sınırları içinde doğmuş veya hiç değilse beş yıl temelli olarak bu ülkenin muayyen bir seçim dairesinde oturmuş olanlara tahsisi teklif ediliyordu.

Mustafa Kemal, Selanik'te doğmuştu. Mustafa Kemal, mektep'ten çıktığı günden beri -neredeyse bir çeyrek asırdan beridir- hep silah omuzda, o cepheden bu cepheye koşarak, seferber yaşamış ve yurdun hiçbir noktasında beş ay bile ârâm etmeye vakit bulamamıştı.

İşte üç imzalı takrir sahiplerinin vatandaşlık hakkından mahrum etmek istedikleri, bu rahat yüzü görmemiş vatan müdafii idi..."

Evet, Mustafa Kemal gazi ünvanını defalarca hakettiği, ardarda zaferlerle Türkiye'ye Misak-ı Milli hudutları çizmişti... Ve doğum yeri Selanik, Misak-ı Milli hudutları dışında kaldığı için seçilme hakkı elinden alınmak isteniyordu. Mustafa Kemal cepheden cepheye koşmuş. Hiçbir yerde değil beş yıl. Üç yıl bile kalamamıştı... Ve o nedenle de seçilme hakkı elinden alınmak isteniyordu.

Karaosmanoğlu kitabında Mustafa Kemal'in kürsüden bunları buruk bir gülümseyişle anlattığını... Misak-ı Milli'yi çizen her zaferin adını... ve o zaferdeki komutanlık imzasını anımsattığını yazar.

Ve Mustafa Kemal'in sözlerinin şu görkemli finalini yansıtır:

Levent Şahverdi Arşivi

"Beş yıl sürekli olarak bir seçim bölgesinde ikamet edememiş isem, o da bu vatana hizmetlerim nedeniyledir... Benim de doğüştüğüm, komuta ettiğim o cephelerdeki zaferler kazanılmasaydı, Allah muhafaza etsin, şu takrir altında imzaları bulunan efendilerin doğdukları yerler, dahi hudutlann dışında kalırlardı."

Elbette takrir, TBMM'de reddolundu...

Ama TBMM'nin yönetim ve çalışma usul hükümlerine uygun olarak. Parlamenterizmin kuralı bu.

Kimseyle bir Atatürk kıyaslaması yapmıyorum.

Ama, konu Atatürk ve Atatürk ilkelerinden ödündü... bir Atatürk örneği vermek istedim tarihten.

Ve "Atatürk'e dahi... diye başlayan bu tarih sayfasında, herkes için düşünülecek bir şeyler olduğu kanısındayım.

Evet...

Demokrasi budur işte.

Sayın Evren, istifaya çağnlış nedeni size haksızlık, vefasızlık gibi geliyor belki... Ama ellerinizle kurduğunuz demokrasi sizin dahi istifanızı isteyebilecek bir düzeye gelmiş.

Belki bu size mutluluk verebilir.

Hele demokrasinin kuralları gereği, halkın önünde herşeyi açık açık anlatır, net ve kuşkulara hiç yer bırakmayan bir ifadeyle hesabınızı verirseniz, şu güzelim rejimi daha da kökleştirmiş olacaksınız...

Bakınız demokrasi tüm kurumlarıyla işlemeye başladı. Basın bir seçkin gazetecisiyle, üzerine özenle titrediğinizi sık sık ifade ettiğiniz laisizme, Atatürk ilkelerine nasıl da önemli bir katkı sağladı.

22.3.1987 - Güneri Civaoğlu

Sabah Diyor ki...

GERGİNLİK DEĞİL AYDINLIK GEREK!

Cumhuriyet rejiminin temel niteliklerini değiştirme sonucunu doğurabilecek bir olayın hesabını sordu diye kimse suçlanmasın.

Bu hassasiyeti gösteren kişi ve kurumlar sakın kimse "milli birlik ve beraberliği tahrip" etmeye çalışmakla suçlamaya kalkmasın..

Ortada ciddi bir durum var.

Türkiye Cumhuriyeti devleti, düzenini değiştirmek isteyen bir yabancı kuruluştan para kabul etmiştir. Resmi görevlilerine bu kuruluş tarafından maaş ödenmesine resmen razı olmuştur.

Levent Şahverdi Arşivi

• Al Baraka ve Faisal Finans gibi kuruluşların ana sözleşmelerinde şeriatçı faaliyetlere destek olma amacı açıkça yer aldığı halde, bu kuruluşların Türkiye'de hiçbir devlet denetimi kabul etmemesi şartına nasıl oldu da boyun eğildi?..

• Son olaydaki kadar yoğun baskı olmadığı halde türban üniversitelere 12 Eylül döneminde nasıl bu kadar kolay girebildi?.

• Resmi daire ve iş yerlerinde 1980'den sonra mescit açılması, acaba hangi nedenle bu kadar büyük hız ve yaygınlık kazandı?

• Mecburi din eğitimi, Anayasa'ya nasıl bu kadar kolay girebildi?.

Bu sorular, ortaya çıkan Rabıta skandalı didiklendikçe netleşiyor... Çünkü Türkiye'de gözlenen bu gelişmeler ile Rabıta adındaki Suudi kuruluşunun direktifleri arasında hayret verici paralellikler görülüyor.

Bu ülke hepimizin...

Hatta ortada ciddi sebepler varken bu şüpheyi duymak, ve gereklerini yapmak, hak olmanın ötesinde görevdir.

Suçlar ve kusurlar, sahibinin kimliğine göre nitelik değiştirmez.

Erbakan'ın üstünde yakışıksız bulduğumuz bir tavır, bir başkasında haklı veya yararlı olamaz.

Cumhurbaşkanı Evren'in Rabıta olayı nedeniyle muhatap olacağını düşündüğümüz eleştiriler, tahmin ettiğimizden de erken netleşti.

SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar tarafından verilen demeçten sonra partinin lideri İnönü, Cumhurbaşkanı tarafından Köşk'e davet edilmişti. İnönü, Sağlar'ın görüşlerine katıldığını belli edince Evren bu daveti iptal etti.

Evren kırgınlığını İnönü'nün kendisine açıklayacak yerde, kamuoyuna belli etmeyi uygun görmüştür.

Olay tırmanma sürecine girmiştir.

Bizce son derece zararlı ve sakıncalı bir durumdur.

Ülkeyi kanlı bir kardeş kavgasının batağından çıkaran harekete önderlik yapan Evren'e Türk Milleti şükran duyuyor.

Ama unutulmasın ki bu sevgi ve saygının taçlanması, ülkeyi demokratik düzene geçiren çabalarda en küçük bir sapma ve gecikme olmamasından ötürüdür.

Evren'den şimdi beklenen demokratik sürece katkıda bulunmaktır.

Kurduğu demokrasiden saygı bekleyen bir baba gibi davranarak değil. ona saygı gösterip herkese örnek olduğu takdirde daha fazla yücelecektir.

Millet Evren'den kızgınlık değil, anlayış ve katılma bekliyor. Demokrasimiz ilk ciddi sınavını şimdi veriyor. Evren de öyle..

Levent Şahverdi Arşivi

Ülkemizin en büyük tavukçuluk firması olan Yupi'nin düştüğü zor durum. Osmanlı ordularını Viyana kapılarından geri döndüren bozgun sebeplerinin günümüzde bile geçerli olduğunu gösteriyor.

Bu kuruluş tavukçuluğu Türkiye için 100 milyon dolarlık bir dış pazar konusu yapma başarısının haklı övüncünü taşıyan bir öncüydü.

Sıfırdan beş yıl içinde 55 milyon dolarlık ihracata ulaşmıştı.

Ama alanında sivrilen rakipleri tarafından devamlı olarak sırtından hançerlenmiş, Irak'a gönderdiği yumurtalar "İsrail malıdır" iftirası ile sık sık kirletilmişti.

Bir yandan ilkel rekabet, bir yandan devlet bürokrasisinin anlayışsızlığı.

Sektör krize girince en büyük darbeyi, en büyük kuruluş yemişti!

Bu şirketi sabote edenler, boşalttıkları dış pazarı kendileri de dolduramamıştır.

Kurtarma bekleyen şirketlerin sayısı Yu-Pi ile bir tane daha artmıştır o kadar.

Türkiye adına kazanılan hiçbir şey yoktur. Yazık!

22.3.1987-Güngör Mengi

UĞUR MUMCU EVREN'İ ZOR DURUMA SOKTU

Mumcu, "Rabıta'nın Türkiye'deki uzantısı Al Baraka ve Faisal Finanstır" dedi.

Cumhuriyet gazetesinde, Suudi Arabistan kökenli şeriat örgütü Rabıta'nın Türk din görevlilerini maaşa bağlaması olayını ortaya çıkaran ve böylece başta Cumhurbaşkanı Evren olmak üzere 12 Eylül yönetimini zor duruma sokan Uğur Mumcu, Sabah'ın şorularını cevapladı.

İrtica konusunda İran'dan önce Suudi Arabistan'dan çekinmek gerektiğini söyleyen Uğur Mumcu, "özellikle yıllardır bu ülke ile ilişki içinde olan Özal'ın kardeşi Korkut Özal'a dikkat etmek gerekir" diye konuştu.

• Cumhuriyet Gazetesi yazarı Mumcu, "Devletin imamına verecek parası yok mu? Devlet Bakanlığı yazısında (İmamların parasını yerel örgütler karşılayacak) diyor. Yerel örgüt kim Bugün şikayet ettiğimiz tarikatçılar, Milli Görüşçüler, Süleymancılar. Yani, devlet kendi eliyle tarikatları, camilere sokmuş durumdadır." Dedi.

Cumhuriyet Gazetesi yazarı Uğur Mumcu. 12 Eylül yönetimini ve özellikle Evren'i zor duruma soktu. SABAH'in bu konudaki soru-

Levent Şahverdi Arşivi

larını cevaplandıran Mumcu, irtica konusunda İran'dan önce, Suudi Arabistan'a dikkat etmek gerektiğini belirtti. Mumcu'nun sorularımıza cevapları şöyle:

SABAH: Rabıta ile ilişkiler birinci MC'ye, MSP-CHP koalisyon dönemine kadar iner mi?

MUMCU: Rabıta'nın rabıtası 1969 yılına kadar gidiyor. Örgüt Suudi Arabistan'da bir toplantı yaptı. Buna Diyanet yetkilileri de katıldı. Rabıta Örgütü İslâm Enternasyonalizmini amaçlayan bir örgüttür.

SABAH: Rabıtat-ül İslâm katolikliğin Vatikan'ı ile paralel bir yapıya dönüşebilir mi?

MUMCU: Tabii, tehlikesi de oradadır. Vatikan aslında finans kapital merkezlerinden biridir. Bir para imparatorluğudur. Tahmin ediyorum ki. Rabıta örgütünün arkasında olduğu bu finans çevreleri, işte Türkiye'de Al Baraka ve Faisal Finans kuruluşları bu çevrelerin uzantılarıdır.

SABAH: Suudi Arabistan'da petrol fiyatlarında düşme nedeniyle para sıkıntısı var. Bu Rabıta'yı da etkiler mi?

MUMCU: Tabii ki, ekonomik kriz onu sarsar. Fakat henüz o sarsıntının ileri izleri görülmüyor. Şirketlerle bu gediği kapatır.

SABAH: Rabıta ile ABD ilişkisi-Humeyni İran'ı ile İslâm akımının ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?

MUMCU: Suudi Arabistan'ın genel siyasal doğrultusu Pentagon'un doğrultusundadır. Ayrıca Aramco Suudi Arabistan petrol şirketinin Rabıta Örgütü ile bağlantısı var. Aramco kârının yüzde 2.5'unu Rabıta Örgütü'ne veriyor.

SABAH: Faisal Finans ve Al Baraka'nın, bunların yöneticisi olan Korkut Özal'ın da Suudi petrolü ile ilgili işler yaptığı; gücünün oradan geldiği söyleniyor. Böylece, İslâmi cereyanların can damarı petrol mü oluyor?

MUMCU: Kaynaklardan biri o. Korkut Özal'a dikkatinizi çekerim. Daha önce TPAO Genel Müdürü idi ve Suudi Arabistan'a sık sık giderdi. Bugün Irak üzerinden Türkiye ve Avrupa'ya petrol taşıyor. Petrolle ilişkisi var. Tahran-Riyad çatışmasına gelince, ben bunu Moskova-Pekin çatışmasına benzetiyorum. Irangate olayı gösterdi ki, kimin eli kimin cebinde belli değil. İkisi de İslâm devletini ister görünüyorlar. Fakat ikisi arasında da Amerikan odak noktası bulunuyor. Yüzeysel olarak bir ayırım var görünüyor ama silah satışında olduğu gibi, kimin ne zaman kiminle işbirliği yapacağı belli değil.

SABAH: Finans açısından Suudi'lerin daha güçlü görünmesine karşın, İran rejiminin daha aktif olduğunu göz önünde tutarsak, Humeyni'nin birinci derecede İslâmi tehlike olduğunu söyleyebilir

Levent Şahverdi Arşivi

miyiz? Yoksa devletin içine girmiş olan Suudi'ler mi birinci derecede tehlikelidir?

MUMCU: Bence birinci derecede tehlike Suudi tehlikesidir. İran tehlikesi ikinci planda kaldı. Hele seçtikleri adam Kaplan Hoca ile röportaj yaptım. Ajitasyon yeteneği var. Ancak Süleymancılar, Diyanet temsilcileri, Milli Görüşçüler'le mukayese edilince zayıf kalıyor, etki bakımından...

SABAH: Suudi örgütü ya da dini akımların devletin içindeki durumu nedir? 1982 Anayasası bir rejim değişikliği idi ama biz acaba gizli bir İslâm Cumhuriyeti olmaya doğru mu gidiyoruz?

MUMCU: Anayasaya bakarsanız, Türkiye Cumhuriyeti laik bir devlet ama en azından İslâmcı akımlara yeşil ışık yakmıştır. Bu zorunlu din dersleri ile ve Rabıta Örgütü olayında ortaya çıktı. Devlet bir şeriat örgütü ile açıkça iş birliği yapıyor Devletin imamına verecek parası yok mu? Devlet Bakanlığı yazısında "Yerel örgütler karşılayacak imamların parasını" diyor. Yerel örgüt kim? Bugün şikayet ettiğimiz tarikatçılar, Milli Görüşçüler, Süleymancılar. O zaman devlet kendi eliyle tarikatları camilere sokmuş durumda. Sokan kendisi. O bakımdan 12 Eylül Anayasası'nın İslâm Devleti kurmak isteyenleri özendirici bir yanı vardır.

SABAH: Şeriat özlemi çekenler 82 Anayasası'nı geçici bir anayasa olarak mı görüyorlar? Buradan Şeriat Devletine geçilebileceğini mi düşünüyorlar?

MUMCU: Bir kadrolaşma olayıdır. Nerede kadrolaşıyorlar? Din derslerinde, İnkılap tarihi derslerinde. 12 Eylül buna yeşil ışık yakmış oluyor.

SABAH: Ortak Pazar olayında 82'de gelen rejimle bir çelişki yok mu? Bir tarafta AET'ye girmek isteyen Hükümet Başkanı var, öte yanda AET'ye ve Avrupa alemine karşı olan İslâmi cereyanları hızla körükleyen bir siyasi yapı oluşuyor.. Bu çelişki nasıl açıklanır?

MUMCU: Özal, MSP'nin İzmir adayı idi. Seçilse idi yargılanacaktı, seçilemedi. Atatürkçü Başbakan yardımcısı oldu. Bu da bir dramatik çelişkidir. Seçim konuşmasını hatırlıyorum. O tarihte Ortak Pazar'a karşıydı Özal. Şimdiki çizgisi, IMF çizgisi olduğu için ister istemez Ortak Pazar'ı savunacak. Türkiye'deki siyasi özgürlükler açısından Avrupa ile bütünleşmeyi zorunlu görüyorum. Bu tabii bir çelişkidir. Başbakan bu çelişkiyi kendi üslubu içerisinde gidermeye çalışacak. Bu çizgi Suudi, Amerikan çizgisi olduğu için kendi kamuoyuna "ne yapalım. dünyanın gerçekleri budur" diyecek. Ama bu sorunun yanıtı Avrupa ve Orta Doğu olayına ne gözle baktığımıza bağlı. Irak'tan yana mıyız? Filistin'den yana mıyız? Kimden yanayız? Bugün resmi siyaset Suudi'lerden yanayız. Suudi'lerle aynı paraleldeyiz. O zaman bir sorun yok.

Levent Şahverdi Arşivi

SABAH: Cumhuriyetçi bir ordu geleneği olmasa bugünkü bürokratik kadrolaşma içinde Türkiye'de İslâm Cumhuriyetini ilan etmek mümkün olur muydu?
MUMCU: Çok ileri adımlar attılar ama o koşulları bilemem. Silahlı Kuvvetler, Atatürk ilkelerine bağlıdır ama bu görevi sadece Silahlı Kuvvetler'den beklemek yanlış olur. 12 Eylül, 12 Mart'ta olduğu gibi sivil güçler hükümeti gereği gibi yönetemedikleri için asker gelmiştir. İslâm Devleti kurulursa, sivil güçler tarafından ordu ne yapacak ben onu bilemem.

22.3.1987

HAVA SERTLEŞİYOR

Cumhurbaşkanı Evren, istifasını isteyen SHP Lideri İnönü ile dün yapacağı görüşmeyi iptal etti. İnönü ise bu işin peşini bırakmayacaklarını açıkladı.

Dün Başkent siyasi çevrelerinin bütün dikkatleri saat 11.00'de yapılacak Evren İnönü görüşmesine çevrilmişti. .Ancak Çankaya Köşkünden yapılan kısa açıklama ortalığı karıştırdı.

• **Köşk'ün açıklamasında Cumhurbaşkanı Evren'in İnönü ile görüşme yapmaktan vazgeçtiği duyuruldu. Gerekçe olarak da, *"SHP Genel Başkanının basın mensuplarının sorularını cevaplandırırken kullandığı ifade üzerine Sayın Cumhurbaşkanımız kendileriyle görüşmeyi gereksiz bulmuşlardır"* denildi.**

• **SHP Genel Başkanı, Evren'in kendisiyle görüşmekten vazgeçmesinden sonra bir açıklama yaparak, *"Bu olayın peşini sonuna kadar bırakmayacağız. Sorumlulardan hesap soracağız"* dedi.**

Suudi Arabistan destekli Rabıta Örgütü'nün yurt dışında görev yapan Türk imamlarına maaş ödemesinin ortaya çıkması üzerine doğan bunalım artarak sürüyor. SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın, Evren'in de aralarında bulunduğu dönemin sorumlularının istifalarını istemesiyle tırmanış gösteren Rabıtagate bunalımı dün Köşk'ün daveti üzerine yapılması gereken Evren-İnönü görüşmesinin iptaliyle doruk noktaya ulaştı.

Sağlar'ın Cumhurbaşkanı Evren'in de içinde bulunduğu dönemin sorumlularını istifaya çağırması üzerine Evren önceki gün SHP Lideri İnönü'yü Çankaya Köşkü'ne davet etmişti. Davet olayının duyulması üzerine basın mensupları tarafından aranan İnönü ise davetten ha-

Levent Şahverdi Arşivi

berdar olmadığını söyleyerek "Herhalde Rabıta olayı üzerine" diyordu. Ancak dün yapılması gereken görüşme Çankaya'nın görüşmenin iptal edildiğini bildirmesi üzerine gerçekleşemedi. İnönü, dün sabah Çankaya Köşkü'ne çıkmak için hazırlık yaparken Köşk Özel Kalemi'nden aradığını bildiren kişi Evren - İnönü görüşmesinin iptal edildiğini bildiriyordu.

Köşk'ten arayan yetkili "Görüşmenin neden iptal edildiği" konusundaki İnönü'nün sorusunu şöyle cevapladı: "Genel sekreterinizin bir demeci vardı. Bunun üzerine köşke davet edilmiştiniz. Ancak gazetelerde genel sekreterinizin açıklamasını teyit eder yönde demeciniz bulunuyor. Bu nedenle görüşmeye gerek kalmadığı belirtildi." Bunun üzerine İnönü, Çankaya'nın önce davet edip sonra daveti kendilerinin iptal etmesinin garip bir olay olduğunu belirterek, "Rabıta olayını sonuna kadar araştıracağız. Olaya karışan herkes hesap vermelidir, Bu olayda imzası olan herkes sorumludur. Bizim kişilerle bir kavgamız yok ancak olayın peşini bırakmayacağız. Bunu herkes böyle bilmelidir. Vatandaş bizden bunu bekliyor. Sayın Cumhurbaşkanı kamuoyuna doyurucu bir açıklama yapmalıdır" dedi.

22.3.1987

RABITA BASINA DA ELİNİ ATTI

Resmi din görevlilerimize maaş veren, Meclis'teki camiye milyonlar yatıran Rabıta Örgütü'nün şimdi de dolaylı yönden basını kontrol ettiği görülüyor.

Merkezi Suudi Arabistan'da olan "Rabıta Örgütü'nün Türkiye uzantısı olduğu iddia edilen "Faisal Finans'ın son iki aydır üç gazetenin yüz milyon lirayı aşan kağıt parasını verdiği tespit edildi.

• Edinilen bilgilere göre bu üç gazete kağıt parasını temin etmekte güçlük çekince Faisal Finans devreye girdi ve "piyasa koşullarının çok altında bir komisyonla bu işi biz kolaylıkla hallederiz" diyerek SEKA ile doğrudan doğruya bağlantı kurdu.

Merkezi Suudi Arabistan'da bulunan ve Rabıta ile aynı örgütün Daar-al maal'ın uzantısı olan Faisal Finans'ın üç gazetenin kağıdını piyasa koşullarının çok altında bir komisyonla satın almakta olduğu tesbit edildi. SABAH muhabirinin yaptığı araştırma üç gazetenin kağıdının bu kuruluş tarafından satın alınmakta olduğunu ortaya çıkardı. Gazetelerin kağıt parası temin etmekte sıkışıklık' çektikleri bir

Levent Şahverdi Arşivi

sırada Faisal Finans devreye girerek "piyasa koşullarının çok altında bir komisyonla bu işi biz hallederiz" diyerek aracılık teklif etti.

"Uygun şartlarla" denilerek yapılan bu uygulama için bankacılık çevreleri "Faisal Finans faiz haramdır derken, faizin Faisal Finans'casını uyguluyor" dediler. Daha önce de plastik ham maddesinde aynı uygulamaya giden kuruluşun bu alanda birçok küçük kuruluşu kendine bağımlı hale getirdiği de yine aynı çevrelerce öne sürüdü. Bir banka yetkilisi "Faiz haramdır diyerek bankacılık sistemimiz içinde farklı bir yer alan Faisal Finans ve Al-Baraka aslında sahip olduklan birçok ayrıcalıkla birçok yasa boşluğundan yararlanarak hareket etmektedir. Bu konunun yeniden gözden geçirilmesinin zamanı gelmiştir" şeklinde konuştu.

23.3.1987

Arıkara'dan:

ÇELİŞKİ Mİ, YOKSA KADERİN CİLVESİ Mİ?..

12 Eylül sonrasının olağanüstü koşullarında, askeri yönetimin gözetiminde partileşmeyi kabul etmekle suçlanan SHP, 12 Eylül'ün lideri Cumhurbaşkanı Kenan Evren'den laikliğin korunması konusunda güvence istiyor... 12 Eylül'ün siyaset sahnesinin dışına ittiği siyasetçilerin kontrolundaki siyasal partiler ise, Cumhurbaşkanlığı makamının SHP tarafından yersiz bir tartışma ortamına itildiği inancındalar.

Cumhuriyet gazetesinde Uğur Mumcu'nun ortaya çıkarttığı "Gizli Rabıta Kararnamesi" deşilince, bu görüntü birden belirginleşti.

Yalnızca birkaç maddesinin değişmesinin kendilerini tatmin edeceğini ilan eden Doğru Yol Partisi, dolayısıyla Süleyman Demirel "Anayasaya Saygı" adına olayı sahiplendi. DSP, dolayısıyla Bülent Ecevit ise, "laiklik yaralanabilir" gerekçesi ile hayırhah bir tarafsızlıkta karar kıldı...

Bu üzerinde iyice düşünülmesi gereken bir gelişmedir...

Dinin siyasete alet edilmesinin tek nedeni oy kaygısı değildir Din aynı zamanda, komünizme karşı en etkili panzehir olduğu düşüncesiyle de sürekli olarak siyasetin içinde tutulmak istenir...

Olayın, Türkiye ve öteki İslâm ülkelerinde ısrarlı biçimde tahrik konusu olması, bu yönüyle Sovyetler Birliği'ne karşı, siyasal ve askeri

Levent Şahverdi Arşivi

ittifakların yanı sıra, din temeline dayalı bir sosyal baraj oluşturma düşüncesi, Batı'nın önemli stratejik planları arasındadır...

Öyle anlaşılıyor ki, İran'daki İslâm hareketi bu stratejik planda değişiklik gerektirdi. İslâm'ın kendi başına ayrı bir mütecaviz tehlike haline gelmesinin önlenmesi, ağırlıklı bir biçimde gündeme geldi...

Bu çerçevede Atatürk'ün laik Türkiye'sinde de, dinin "Allah ile kul arasında kalmaktan" çıkıp toplum yaşamında ağırlığını hızla artırdığı bir süreç yaşandı...

Rabıta olayı, gerçekte bu sürecin önemli ve kilit halkalarından biridir. Ancak, gözden kaçırılmış tek başına bir olay değildir...

Okullarda din dersi mecburiyetinin benimsenmesi, İslâmi esaslara dayalı bankacılık uygulaması, dini vakıf ağları...

Türkiye'nin İslâm Konferanslarına resmen katılmaya başlaması, İslâmi esaslara dayalı ülkeler arası iş birliklerine açılınması...

1980'li yıllarda bütün bu olanlar bir bütündür... Rejimi simgeleyen bir olgudur...

Burada, 12 Eylül askeri yönetimi, Atatürkçülük ile İslâmı telif etmeyi, bir bakıma İslâm protestanlığını gerçekleştirmeyi hedeflemiş olabilirler. Bunu bilemeyiz.

Ancak bugün artık açıkça görülüyor... Din, "Allah ile kul arasında" kalmadıkça son derece tehlikeli bir silah halini alıyor. Kimin elinde patlayacağı da hiç belli olmuyor...

24.3.1987 - Uluç Gürkan

ECEVİT'İN RABITA KONUSUNDA NEDEN SUSTUĞU ANLAŞILDI!

Sabah'ın bugün ilk kez yayınladığı belgeye göre Türk resmi din görevlilerinin Rabıta Örgütü'nden maaş alma uygulaması ilk kez Ecevit tarafından başlatılmış.

Dönemin Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ile Ecevit'in imzalarını taşıyan belgeye göre 4 resmi Türk görevlisi 3 yıl müddetle ücretsiz izinli sayıldı ve bu görevlilerin maaşları merkezi Belçika'da bulunan İslâm Kültür Merkezi tarafından ödendi.

Bu kuruluşun merkezi Suudi Arabistan'da bulunan Rabıta Örgütü tarafından finanse edildiği biliniyor. Böylece günlerdir üzerinde büyük gürültüler kopartılan Rabıta olayının Ecevit döneminde başlatıldığı anlaşılıyor.

Böylece Rabıta olayının tartışıldığı ilk günden bu yana bu konuda hiç konuşmayan Ecevit'in neden sessiz kaldığı da anlaşılmış oldu.

Levent Şahverdi Arşivi

Cumhurbaşkanı Evren de Rabıta konusundaki merakla beklenen basın toplantısını bugün İstanbul'da yapacak.

Günlerdir tartışması süren. Yurt dışında çalışan din görevlilerinin Suudi Arabistan kökenli Rabıta örgütünden maaş almaları konusunda, Bülent Ecevit'in neden suskunluk içinde olduğu ortaya çıktı. 15 Mayıs 1979 tarihinde Devlet Bakanı Lütfi Doğan'ın yurt dışında görevli Türk din adamlarına Rabıta Örgütü'nün maaş vermesi için yaptığı önerinin, 6 Haziran 1979 tarihli kararı ile Ecevit hükümeti tarafından kabul edildiği saptandı.

SABAH Gazetesinde ilk kez yayınlanan belgelerde de görüldüğü gibi, dört Türk resmi din görevlisine üç yıl ücretsiz izin verildi. Ecevit hükümeti tarafından verilen bu karar, dönemin Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ile Başbakanı Ecevit ve bakanların imzasını taşımakta. Bu belgelerden de anlaşıldığı gibi, izinli sayılan din görevlilerine maaşları, merkezi Belçika'da bulunan Rabıta Örgütü'nün uzantısı İslâm Kültür Merkezi tarafından ödenmekte.

Belgede adı geçen Belçika'da bulunan İslâm Kültür Merkezi Suudi Arabistan'ın Rabıta Örgütü'nün bir uzantısı olarak çalışmakta, Türkiye'den yurt dışına gönderilen M. Tevfik Ergun, Abdullah Sevinç, Yahya Kutluoğlu ve Feyyaz Tanrıkulu isimli dört din görevlisi, 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın 77. maddesi uyarınca 3 yıl süreyle maaşsız izinli sayılarak yurt dışına gittiklerinde İslâm Kültür Merkezi'nden maaş aldılar. Bu konuyla ilgili Diyanet İşleri Başkanlığı'nın istek yazısı Devlet Bakanı Lütfi Doğan tarafından 15 Mayıs 1979 tarihinde Bakanlar Kurulu'na sunuldu. Ecevit hükümeti 6 Haziran 1979 tarihinde aldığı bir kararla bu dört din görevlisinin yurt dışında İslâm Kültür Merkezi'nden maaş almasını ve üç yıl süreyle izinli sayılmasını karar altına aldı. Kararda, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, Başbakan Bülent Ecevit ve Ecevit hükümeti bakanlarının bütünün imzası yer aldı. Ecevit'in suskunluğu, bu belgeler nedeniyle kararın kendi döneminde alınmasına dayanıyor.

27.3.1987

İşte Ecevit'i susturan belgeler:
Belge: 1

BAKANLAR KURULU KARARI

Diyanet İşleri, Bakanlığı Dini Hizmetler Dairesi Başkan Yardımcısı M. Tevfik Ergun'a, Ankara Eğitim Merkezi Müdürü Abdullah Sevinç'e, İstanbul Haseki Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı

Levent Şahverdi Arşivi

Yahya Kutluoğlu'na ve Kozan Merkez Vaizi Feyyaz Tanrıkulu'na, Belçika'da görev almaları için üçer yıl süreyle aylıksız izin verilmesi; Devlet Bakanlığının 15.5.1979 günlü ve 654 sayılı yazısı üzerine, 14.7.1965 günlü ve 657 sayılı Kanunun değişik 77 nci maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 6.6.1979 gününde kararlaştırılmıştır. Cumhurbaşkanı F.S. Korutürk

Başbakan B. Ecevit
Bakanlar Kurulu Üyeleri

Belge: 2

T.C
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
ANKARA

Dini Hiz, D. Bşk.
Dini Hiz. Md. DH/17-11-79 654 *15 Mayıs 1979*
KONU: Maaşsız izinli olarak, Belçika'ya gönderilecek görevliler Hk.

BAŞBAKANLIK MAKAMINA

İLGİ: (a) Dışişleri Bakanlığının 15.1.1979 gün ve UESG (UESD) Gn. Md. 546.296 UESD/24 sayılı yazısı.

(b) Brüksel Dini Hizmetler Müşavirliğinin 6.3.1979 gün ve 15/04/1 sayılı yazısı.

(c) Dışişleri Bakanlığının 23.3.1979 gün ve UESG (UESD) Gn. Md. 546.296- UESD/236 yazısı.

Dışişleri Bakanlığından alınan ilgi (a) yazı ve eki telgrafta, Brüksel Dini Hizmetler Müşavirliğince işçi vatandaşlarımız ve Brüksel İslâm Kültür Merkezi yetkilileriyle yapılan temaslar zamanında, ikisi "Gent" biri "Anvers" biri de "Houthalen" bölgelerinde olmak üzere, dört Din Bilgisi Öğretmenine ihtiyaç duyulduğu ifade edilerek bunların ivedi olarak Belçika'ya gönderilmesi istenilmekte, ilgi (b) ve (c) yazılarla da bu istek te'yid edilmektedir.

Söz konusu yazıda ayrıca maaşları Belçika makamlarınca ödenecek olan bu öğretmenlerin, bulundukları bölgelerde aynı zamanda din hizmeti de yapacaklarından; bunların Yüksek İslâm

Levent Şahverdi Arşivi

Enstitüsü, İlâhiyat veya İslâmi İlimler Fakültelerinin birinden mezun, yabancı dil bilen ve halen Diyanet İşleri Başkanlığı. teşkilatında görevli bulunan elemanlar arasından seçilmesi gereği üzerinde durulmaktadır.

Bu itibarla, yukarıda belirtilen görevleri yaptırmak üzere, sicil özetleri ilişik 1 Dini Hizmetler Dairesi Başkan Yardımcısı M. Tevfik Ergun, 2 Ankara Eğitim Merkezi Müdürü Abdullah Sevinç, 3 - İstanbul Haseki Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı Yahya Kutluoğlu ve 4 Kozan Merkez Vaizi, Feyyaz Tanrıkulu'nun Belçika'ya gönderilmeleri Bakanlığımızca uygun mütalaa olunmuştur.

Sözü edilen görevlilerin aylıklarının Belçika makamlarınca karşılanmak kaydıyla, Brüksel Büyükelçiliğimizin (Dini Hizmetler Müşavirliğinin) gözetim ve denetimi altında görev yapmak üzere 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 77'nci maddesi uyarınca 3 yıl maaşsız izinli sayılmaları konusunda Bakanlar Kurulu'nca karar ittihazının teminine müsaadelerini, arzederim.

Dr. Lütfi Doğan
Devlet Bakanı

SABAH diyor ki...

NİÇİN SUSTUNUZ SAYIN ECEVİT?

Suudi Arabistan destekli şeriat örgütü Rabıta Türkiye'ye ilk çengeli meğer Bülent Ecevit'in Başbakanlığı döneminde atmış!..

Bugünkü gazetemizde yayınlanan belgeler, bu iddianın kanıtını oluşturuyor.

Birincisi 15 Mayıs 1979 tarihli teklif.. Din işlerinden sorumlu Devlet Bakanı Dr. Lütfü Doğan imzalamış.

Öteki, Cumhurbaşkanı Korutürk, Başbakan Ecevit ve bakanların imzalarını taşıyan 6 Haziran 1979 tarihli Bakanlar Kurulu kararı.

Kurgu aynı.

Türk resmi görevlileri üç yıl süreyle ücretsiz izinli sayılacak.. Ve bu görevliler maaşlarını, şeriatçı Rabıta Örgütü'nün Brüksel'deki bürosu gibi çalışan İslâm Kültür Merkezi'nden alacaklar..

Yani Cumhuriyet yazarı Uğur Mumcu'nun tespit ettiği "Rabıta" ilk rabıta değil.

Levent Şahverdi Arşivi

Şimdi bu belgelerin ışığında olayın yeniden değerlendirilmesi gerekiyor. Çünkü yanlış bir yerden yola çıkarak doğruya varılamaz.

Bu yapılmadığı takdirde Rabıta rezaleti nedeniyle gösterilen hassasiyetin, laikliği savunmakla ilgili olmadığı ortaya çıkacaktır.

SABAH'ın bu son belgeleri ele geçirip yayınlaması, basının namusunu kurtaran bir hizmet olmuştur.

Ecevit dönemindeki "Rabıta"yı atlayıp. ondan üç yıl sonraki "Rabıta"yı keşfetmiş olmanın talihsiz rastlantısı, şimdi bu sayede kasıt şüphesinden kurtulacaktır.

Ama bir şartla.

Rabıta rezaleti nedeniyle Evren'e soru soran herkes şimdi Ecevit'e de dönmelidir. Aynı tonda ve aynı ısrarla ona da sormalıdır.

Cumhnrbaşkanı Evren, kamuoyunun kendisinden beklediği cevapları bugün verecek.

Baştan beri susan Ecevit de konuşsun.

Kendi hesabını versin. Ayrıca bütün oklar Evren'e saplanırken niçin susup oturmuş, bu ayıbın daha önce başladığını açıklamaktan niçin sakınmış; söylesin. Evet niçin?. Bekliyoruz!

27.3.1987 - Güngör Mengi

Demirel "Rabıta" için konuştu:

RABITA KONUSUNDA SUÇ VARSA BENİMDİR

Süleyman Demirel, "18 Ağustos 1980 tarihinde 35 kişinin maaşı için benzer bir kararnameye ben de imza attım. Ama hiçbir zaman (Hata yaptım, bilmiyordum) demedim" diye konuştu.

İSLÂMKÖY - Eski Başbakanlardan Süleyman Demirel Yunanistan ile devam eden gerginliğin çözümünde soğukkanlılığın sürdürülmesini dileyerek, "Çözüm olarak akla ilk gelen ateş olmamalı" dedi. Demirel, 1980 yılında imzalanan Rabıta kararnamesi için, her icraatımızda olduğu gibi, sorumluluğu varsa bana aittir" dedi.

Tiftiği ve Yapağı eski Genel Müdürü Doğan Çelik'in annesi Fatma Çelik'in cenaze töreni için İslâmköy'e giden Süleyman Demirel, Yunanistan ile Türkiye arasındaki gerginlik konusunda. "Yeni bir olay değil, Yunanistan ile Türkiye arasında Ege kıta sahanlığı meselesi ve benzeri meseleler 10-15 sene önce de vardı" diyerek, "Aradaki ihtilafları müzakere ile çözmek imkanları ortadan kalkma-

Levent Şahverdi Arşivi

malıdır" dedi. Demirel, Yunanistan ile sorunların çözümünde akla hemen savaşın gelmemesi gerektiğini de belirterek "Ben barış taraftarıyım" dedi.

Demirel, Rabıta konusundaki bir soruya şöyle cevap verdi: "18 Ağustos 1980'de ben imza attım. Benim imza attığım. kararnamede sadece 35 kişiye izin verilmesi vardır. 35 kişinin görev yaparken maaşları nereden alacağı kararnamenin ekinde mevcuttur. Binaenaleyh yanlışlıkla attım, bilmiyorum demek laflarını hiç etmedim. Eğer bir sorumluluğu varsa bana aittir"

28.3.1987

ECEVİT OLAYI SAPTIRIYOR!

Ecevit dün Rabıta konusunda kendisiyle ilgili belge yayınlayan SABAH'ı olayları saptırmakla suçladı.

Ecevit dün yaptığı açıklamada Türk din görevlilerinin dış kaynaklardan maaşa bağlanması olayının kendisi tarafından başlatıldığını kabul ederek, "Ancak bunun Rabıta ile ne ilişkisi olabilir. SABAH olayları saptırıyor" dedi.

Son derece kurnazca yapılmış açıklamada SABAH'ın açıkladığı belgelerden işine gelen bölümleri alan Ecevit nedense belgede yer alan "İslâm Kültür Merkezi ile yapılan temaslar" konusuna hiç değinmedi.

Oysa herkes biliyor ki merkezi Brüksel'deki İslâm Kültür Merkezi "Rabıta"'nın ta kendisi. SABAH Gazetesi'nin dün açıkladığı belgede de Türk hükümetinin İslâm Kültür Merkezi'nin tavsiyesi sonucu bu karara vardığı da açıkça yer alıyor.

ECEVİTE 5 SORUMUZ. VAR!

Ecevit Rabıta konusunda kendisiyle ilgili belge Yayımlayan SABAH'ı olayları saptırmakla suçladı. Yaptığı açıklamada eksik kalan şeyler var.

• Ecevit açıklamasında Türk din görevlilerinin dış kaynaklardan maaşa bağlanması olayının kendisi tarafından başlatıldığını kabul ederek, "Ancak bunun Rabıta ile ne ilişkisi olabilir. SABAH olayları saptırıyor" dedi. Oysa Brüksel İslâm Kültür Merkezi'nin yöneticilerinden üçünün Rabıta üyesi olduğu defalarca yazıldı. Ecevit'in yaptığı açıklamada SABAH'ın ortaya koyduğu belgelerden

Levent Şahverdi Arşivi

işine gelen bölümleri alındı. Ancak, Ecevit nedense belgede yer alan "İslâm Kültür Merkezi ile yapılan temaslar" konusuna hiç değinmedi.

BÜLENT ECEVİT'İN AÇIKLAMASI!

"Bugün bir gazete birinci sayfasında sekiz sütunluk manşetle verdiği haberde, yurt dışındaki Türk din görevlilerine Rabıta örgütünün maaş verilmesi uygulamasının ilk kez 1979'da benim başında bulunduğum hükümet tarafından başlatıldığını öne sürüyor ve bunu belgelerle kanıtladığı izlenimini vermeye uğraşıyor.

Oysa, bizzat gazetenin yayınladığı belgeler bu iddiayı yalanlamaktadır.

1979'da yurt dışına gönderilen din görevlilerine "Rabıta" örgütünce veya onunla bağlantılı bir örgütçe maaş ödeneceğine dair hiçbir ifade, gazetenin yayımladığı belgelerde yer almıyor

Tersine, Belçika'daki yurtaşlarımızın dinsel gereksinmelerini karşılamak üzere, izinli olarak bu ülkeye bazı din görevlilerinin. "aylıkları Belçika makamlarınca ödenmek kaydıyla" gönderileceği, gazetenin yayınladığı belgede yani Diyanet işleriyle görevli Devlet Bakanının kararnameye esas olan yazısında, açıkça ve kesin olarak belirtiliyor.

Kendi yayımladığı belgedeki bu açıklığa ve kesinliğe karşın, gazete yorumlu haberinde, konuyu saptırarak "Ecevit hükümeti 6 Haziran 1979 tarihinde aldığı kararla, dört din görevlisinin yurt dışında İslâm Kültür Merkezi'nden maaş almasını ve üç yıl izinli sayılmasını karar altına aldı" iddiası da bulunuyor.

Meselenin aslı şudur; "Daha 1960'lı yıllarda Belçika'daki Türk işçilerinin sayısı artmaya başlayınca, Belçika hükümeti, işçilerimize her konuda yardımcı olmak ve onların resmi makamlarla ilişkilerine katkıda bulunmak üzere, "sosyal hizmet görevlileri" çalıştırmayı kararlaştırmıştır."

Yabancı işçilerin bulunduğu başka bazı ülkeler de aynı amaçla, sosyal hizmet görevlileri atamışlardır. Ancak Belçika hükümeti, bu görevlilerin doğrudan doğruya Türk hükümetince belirlenmesini önemiştir. Belçika hükümetinin bu yapıcı tutumu olumlu karşılanmıştır ve Türkiye'deki yetkili makamların uygun gördüğü sosyal hizmet uzmanlarının adları Belçika makamlarına bildirilmiştir. Bu arada, kamu görevlisi olanlara da bu amaçla, ücretsiz izin verilmiştir.

Bu görevlilerin aylıkları Belçika resmi makamlarınca karşılanmıştır. Aramızdaki anlaşmaya uygun olarak Belçika makamları, sosyal hizmet görevlilerinin tarafsız biçimde kendine düşen özeni göstermiş, üstelik

Levent Şahverdi Arşivi

kendilerinin gözetim ve denetimini Türk makamlarının yapmalarını kabul etmiştir.

Belçika'daki işçilerimizin dinsel gereksinmeleri için görevlendirilecek kimselere de bu amaçla ve bu çerçevede ücretsiz izin verilmiş olduğu gazetenin yayınladığı 2 numaralı belgede açıkça belirtilmektedir. Belgede, "sözü edilen görevlilerin aylıklarının Belçika makamlarınca karşılanmak kaydıyla Brüksel Büyükelçiliğimizin dini hizmetler müşavirliğinin gözetim ve denetimi altında görev" yapacakları özellikle vurgulanmaktadır.

Eğer, Rabıta örgütü Belçika hükümetine maddi yardımda bulunduysa, bu bizim bilgimiz ve ilgimiz dışındadır. Öyle bir yardımı kabul edip etmemek kabul ederse ne amaçla kullanılacağını saptamak, Belçika hükümetinin yetkisi içinde olan hususlardır. 1979'da yapılan işlemde, Türk hükümetinin muhatabı, doğrudan doğruya Belçika hükümetidir ve aylıkların doğrudan doğruya Belçika hükümetince ödenmesi söz konusudur.

Bu vesile ile şu açıklamayı yapmakta yarar görüyorum.

1960'lı yıllarda, Çalışma Bakanı olduğum sırada yurt dışındaki işçilerimizden, özellikle bayramlarda ve Ramazanda din görevlisi istekleri gelmeye başlamıştı, fakat bütçede bunun için ödenek bulunmadığından, istekleri karşılamakta güçlük, çekiliyordu. O sırada, bir başka partiden bazı senatörler beni ziyaret ederek, eğer hükümet yurt dışındaki işçilerin din görevlisi isteklerini karşılamakta maddi açıdan güçlük çekiyorsa, kendilerinin bazı İslâm ülkelerince desteklenen örgütlerden para sağlayarak bu gereksinmeyi karşılayacaklarını söylediler. Ben, bunun sakıncalarını belirttim; ve güçlükleri aşarak bir an önce dışarıya resmi yollardan din görevlileri gönderebilmek için girişimlerimi hızlandırdım. O girişimlerimden Bakanlığım sırasında kesin sonuç alınıp alınamadığını şimdi anımsıyamıyorum; fakat hükümetçe dışarıya din görevlileri gönderilmesine o dönemde başlanmış olduğunu sanmıyorum. Dediğim gibi girişimlerimi hızlandırmanın başlıca bir nedeni de, bazı şeriatçı örgütlerin etkisini önlemeye verdiğim önemdi.

1979'daki işlemi saptırarak istismar konusu yapmaya kalkışan gazete, sekiz sütunluk manşetinde. "Ecevit'in Rabıta konusunda neden sustuğu anlaşıldı" diyor. O konuda da gerçeği tahrif ediyor.

"Rabıta" olayı ile ilgili düşüncelerimi 21 Mart 1979 günü "Cumhuriyet" gazetesinde yayınlanan uzun bir demecimde belirtmiş bulunuyorum. Laiklikten verilen ödünlere tepkimi bu vesileyle açık biçimde gösterdim ve gösteriyorum"

Bülent Ecevit dün gazetemizde yayınladığımız Rabıta ilişkilerinin kendi döneminde başlatıldığını ortaya koyan iki belge ile ilgili

Levent Şahverdi Arşivi

açıklama yaptı. Ecevit açıklamasında SABAH'ta yayınlanan belgelerden istediği bölümleri ele alarak bizi olayı saptırmakla suçladı. Açıklamasında Türk din görevlilerinin dış kaynaklardan maaşa bağlanması olayının kendi döneminde başlatıldığını kabul etti. Fakat, Rabıta ile ilişkisi bulunmadığını öne sürdü.

Ecevit tarafından yapılan bu açıklamada bizim sunduğumuz iki belgedeki belli bölümler üzerinde durulurken belli bölümleri görmezlikten geldi. Uğur Mumcu tarafından Cumhuriyet gazetesinde açıklanmasına karşılık Ecevit, Brüksel İslâm Kültür Merkezi ile Rabıta örgütü arasında hiçbir ilişki yokmuş gibi hareket ediyor.

Ecevit açıklamalarında sadece "Belçika Makamları" ile temas kurulduğunu öne sürüyor. Oysa, temas kurulan İslâm Kültür Merkezi'nin nasıl bir örgüt olduğu başta bilinmese dahi, Büyükelçi'nin yönetim kurulu üyesi olduğu sırada öğrendiklerini rapor etmesi gereği örgütün yapısını öğretmiş olmalıdır. Bütün bu gerçekler Bülent Ecevit'in tam metin olarak yayınladığımız sayfada yer alan açıklamasının yeterli olmadığını en az bizim yönelttiğimiz beş soruya yanıt vermesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

ECEVİT'İN AÇIKLAMASI GEREKEN SORULAR

Bülent Ecevit tarafından gazetemizde yayınlanan belgeler ve haberle ilgili olarak yapılan açıklamada bazı gerçekler cevapsız kalmıştır. Kendisinden bu soruları yanıtlamasını istiyoruz:

- Sayın Ecevit karamame ekinde yer alan Belçika İsâm Kültür Merkezi yetkilileriyle yapılan temastan hiç söz etmiyor. Rabıta'nın uzantısı olduğu bilinen bu merkezle Türkiye adına kim ve ne amaçla temas etti?
- BİKM yönetiminde 3 Rabıta üyesinin ve bu arada Türk Büyükelçisi'nin de Yönetim Kurulu üyesi olduğu Uğur Mumcu tarafından Cumhuriyet Gazetesi'nde açıklandı. Türk Büyükelçisine İslâm Kültür Merkezi'nde Yönetim Kurulu üyesi olma izni ne zaman ve kimin tarafından verildi.
- Türk Büyükelçilerinin görevleri değiştiğinde de İslâm Kültür Merkezinde Yönetim Kurulu üyeliklerinin devam etmesini sağlayan onay kimin imzasını ve hangi tarihi taşıyor?
- Bu ilişkilerin varlığı Türkiye'nin Brüksel'deki İslâm Kültür Merkezi ile bağlantı kurarken Rabıta ile ilgisinin bilinerek gerçekleştiğini ortaya koymakta değil midir?
- Bu konunun Rabıta ile ilişkisi bilinerek kabul edildiği ortadadır. Aksi halde Türk Büyükelçisi 3 Rabıta üyesi ile Yönetim Kurulu üyesi

Levent Şahverdi Arşivi

olarak aynı kurulda bir araya geldiklerinde konuyu rapor etmezler miydi?

Ecevit'in Bakanı Lütfü Doğan "Rabıta" için konuştu:

"RABITACILARI BİLMİYORDUK"

ANKARA - Ecevit döneminin din işleriyle görevli Devlet Bakanı ve Diyanet İşleri eski Başkanlarından Lütfü Doğan "Bizim görevlerimizde yurt dışında maaş ödeyen kuruluşun Rabıta'nın bir kolu olduğunu bilmiyordum" dedi. Doğan, kendisine yönelttiğimiz soruları şöyle cevaplandırdı:

- Rabıta'nın sizin döneminize kadar gittiği ortaya çıktı.

Doğan - Nasıl olur, ben hatırlamıyorum.

- Kararnamede sizin de imzanız bulunuyor. (Kararname metni kendisine okundu)

Doğan - Evet. şimdi hatırladım. Yalnız biz yurt dışına hoca değil, din dersi öğretmeni gönderdik. O öğretmenler belki bugün hâlâ görevdedir.

- Bu görevlilerin maaşlarını İslâm Kültür Merkezi'nin ödediğini biliyor muydunuz?

Doğan - Yurt dışında görevlendirilenlere yerel yönetimler aracılığıyla maaş bağlanıyordu. Onlar aracı oluyormuş. Bundan haberimiz yok. Dışişleri Bakanlığı bize bu öğretmenlere İslâm Kültür Merkezinin maaş ödemesinin sakıncalı olacağını bildirmedi.

- Aynı kararname şimdi önünüze gelse imzalar mısınız?

Doğan - Tabii ki hayır.. Şeriat düzenini hedef alan bir kuruluşun yurt dışında görev yapan vatandaşlarımıza maaş vermesini kimse kabul edemez. Ben de etmem. Ben bu merkezin Rabıta'nın bir kolu olduğunu gerçekten yeni öğrendim. Bu konuda Dışişlerinin ihmali vardır. Bizi uyarmalıydı.

EVREN: İSTİFAYI DÜŞÜNDÜĞÜM OLDU

Cumhurbaşkanı Kenan Evren dün İstanbul'da bir basın toplantısı düzenleyerek "Rabıta" konusunda geniş açıklamalarda bulundu. Evren din adamlarının maaşlarının Rabıta Örgütü tarafından verilmesi konusunun yanlış bir noktaya çekilmek istendiğini belirterek "Doğru olanı maaşların devlet tarafından ödenmesiydi. Ama o zamanın ekonomik şartları öyle gerektirdi" dedi.

Levent Şahverdi Arşivi

İstifa etmesini isteyenlere de cevap veren Evren "Ben bugün varım yarın yokum. Bazen şuradan çekilip gideyim dediğim anlar oluyor" dedi. 12 Eylül'den bu yana istifasının istenebileceği bir noktaya gelindiğini, bunun da demokrasi açısından olumlu bulunduğunu ifade eden Evren "Ama bir kişi istedi diye istifa edilmez" diye konuştu.

Aydınların bu konuyu laikliğe aykırı olarak nitelendirmesinin yanlış olduğunu belirten Evren "Bizim temiz ve saf vatandaşımız (Laiklik demek dinsizlik demek) derse, ben ona nasıl kabahat bulayım? O da öyle anlar" dedi. Evren şöyle devam etti: "Olayı bütün detaylarıyla açıkladım. Belgeler elimde, ancak vermeyeceğim. Bu işten dolayı hiçbir dönemi suçlamıyorum. Çünkü zaruret altında yapılmıştır."

28.3.1987

Ankara'dan

SEİA'YA RABITA

Türkiye Rabıtat-ül İslâm'ın şeriat için 1961 yılında açtığı Cihad uğruna harcadığı petrol dolarlarıyla çalkalanıyor. Yunanistan ise Ortodoks Kilisesi'nin başlattığı direnişten rahatsız.

Hem Türkiye'de hem de Yunanistan'da... Din ve devlet işlerinin birbirine girmesinin olumsuz etkileri yaşanıyor...

Yunanistan'da Kilise, devlet yönetimine biraz daha fazla karışabilmenin, mallarını koruyabilmenin savaşımını yapıyor. Başbakan Papandreu ise, Kilise'nin Anayasal yetkilerini ve büyük maddi gücünü sınırlamak arzusunda...

Türkiye'de ise, yerli ve yabancı, İslâm örgütlerin nüfuzu, Anayasal sınırlar da aşılarak hızla artıyor. Adeta, Atatürk'ün laik Türkiyesi'nin, örtülü bir İslâm Cumhuriyeti'ne dönüştürülmesine çalışılıyor. Hem de, oldukça uzun bir süreden beri...

Tam bu aşamada Türkiye ve Yunanistan arasında, Ege'de "çok büyük" bir Kıta Sahanlığı - Petrol uyuşmazlığı gündeme geliyor...

Yunanistan'ın emrivaki girişimleri ve Türkiye'nin tepkisi... 1974 benzeri bir petrol karamamesi Hora'nın Ege'ye açılması, hava destekli donanma tatbikatları... İki ulus Ege'de yeniden, ancak birdenbire kanlı bıçaklı hale geldi.

Levent Şahverdi Arşivi

Ayrıca, olup bitene karışan karışana... Sovyet Karadeniz Filosu'nun iki gözde gemisi 6 günlük bir ziyaret için İstanbul Boğazı'na demirliyor. Filo Komutanı da, Ege'deki Yunan adalarının silahlandırılmasına karşı olduğunu açıklıyor...

ABD hiç boş durur mu? Hürriyet gazetesinin bir Bulgar gazetecisinin yıllar önce yazdığı bir kitaptan alıntılar yaparak Abdi İpekçi suikastındaki CIA parmağı iddialarını günümüzün toz ve dumana bulanmış ortamında yeniden deşmesine bir hayli sinirleniyor. Ancak Türkiye ve Yunanistan'a itidal önermeyi ihmal etmiyor...

Gerçekten düşünmeye değer... Ege'deki sertleşme SEİA rezaletini unutturmaya yaramadı mı? Yanısıra başka neleri unutturacak?..

Örneğin adım adım ilerletilen Türkiye Suudi Arabistan yakınlaşmasına ilişkin ABD planı.. Bu doğrultuda, Rabıta Aramco, Faisal Finans ve ANAP iktidarı arasında örülen ağlar... Yunanistan'da da, Papandreau'yu köşeye sıkıştırmaya çalışan Ortodoks kilisesi... Unutulmamalıdır ki, hem Yunan Patrikanesi, hem de Türkiye'deki Fener Patrikanesi, finansman ve siyasi kontrol bakımlarından, ABD'de dinsel rütbesi kendilerinden çok aşağıda bulunan bir merkeze bağlıdırlar...

Gerçekten de. Türkiye'de de, Yunanistan'da da, Ege'de olup biteni izlemek için radyolarını açık tutmak durumundaki geniş halk kitlelerinin bu sorunlar üzerinde kafa yorması beklenemez..

28.3.1987 - Uluç Gürkan

Ankara'dan

NEDEN AYNI KAP?

Bülent Ecevit, Türkiye ile Rabıta Örgütü arasındaki ilk temasın, kendi iktidarı döneminde olduğu yolundaki tesbitimizi "haksızlık" olarak niteliyor. Şiddetle reddediyor.

Ecevit'in tepkisinden memnunluk duyduğumuzu itiraf etmeliyiz. Aynı mutluluğu, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in Rabıta konusunda önceki gün yaptığı açıklamanın bir bölümünde de tattık.

Cumhurbaşkanı Evren, yurt dışına gönderilen din görevlilerine 1980'li yılların başında Rabıta tarafından maaş ödenmesini, o günün döviz darboğazı koşullarında "ehven-i şer" olarak savunmasına karşın, bu konudaki asıl doğru davranışın maaşların Türk devleti tarafından ödenmesi olduğunu belirtmeden geçemedi.

Levent Şahverdi Arşivi

Bu da, Rabıta olayının bütünüyle sahiplenilmesinden "daha az kötü" olan bir durum... Ecevit hiç tepki göstermeseydi, Evren de, tıpkı Süleyman Demirel gibi, Rabıta Kararnameleri'ni bütünüyle aklamaya çalışsaydı... Daha mı iyi olurdu? Şeriat özlemlerine karşı verilen laiklik kavgası büyük ölçüde kaybedilmiş olmaz mıydı?..

En azından, artık din ve devlet işleri konusunda atılacak adımlarda herkes biraz daha dikkatli olacak diye memnunuz.

Ecevit, dün Rabıta konusundaki açıklamasını yayınlarken kendisine yönelttiğimiz soruları yanıtlarken şöyle diyor:

"Türkiye'den gönderilen din öğretmen ve görevlilerine Belçika makamlarının aylık ödemesiyle Rabıta örgütünün aylık ödemesi apayrı şeylerdir. Fakat SABAH gazetesi, anlaşılmaz bir ısrarla, bu ikisini aynı kaba koymaya kalkışıyor.."

Israrımızın anlaşılmaz bir yanı yok... Açıklayalım... Belçika makamları, petrol zengini Suudi Arabistan ile iyi ilişkiler uğruna, Müslümanlığı "resmi din"lerden biri olarak kabul ederken, kendisine aldığı "resmi muhatap" Brüksel İslâm Kültür Merkezi'dir. Bu merkez ise, Suudi Arabistan'ın kontrolundaki Rabıta örgütünün bir yan kuruluşundan başka bir şey değildir. Belçika'da, ilgili Belçika makamlarının izni ve katkısıyla kurulmuş olması bu gerçeği değiştirmez.

Nitekim, Brüksel İslâm Kültür Merkezi'nin. Yönetim Kurulu'nda üyelik yapmak zorunda kalan Brüksel'deki Türk Büyükelçileri, bütün çabalarına karşın, Rabıta temsilcisi olan Genel Sekreteri değiştirmeyi başaramamışlardır. Türkler dahil, Belçika'daki bütün Müslümanların din eğitimi ve ibadetinde, başından bu yana İslâm Kültür Merkezi'nin borusu ötmüştür. Türkiye'nin değil...

Kaldı ki, Ecevit hükümetinin Belçika'ya gönderdiği din görevlileri, yalnızca din öğretmeni olarak çalışmamışlardır. Cumhurbaşkanı Evren'in de açıkladığı gibi, bu din görevlileri aynı. zamanda camilerde imamlık yapmışlardır. Din öğretmeni olarak maaşlarını, Belçika Yerel İdareleri'nin Rabıta destekli fonlarından alırken, imam olarak doğrudan doğruya İslâm Kültür Merkezi ile rabıtalı bir çalışma göstermişlerdir.

Bülent Ecevit, Belçika Yerel İdarelerinin "İslâm eğitimi" ile ilgili fonlarının Rabıta destekli olduğunu bilmemekte haklı görülebilir. Ancak, Belçika'ya gönderdiği din görevlilerinin camilerde hangi rabıta zinciri çerçevesinde çalıştıklarını gözden kaçırmış olamaz. Çünkü. hem Dışişleri Bakanlığı'nın. hem de Diyanet İşleri Başkanlığı'nın konuyla ilgili dosyalarında gerekli her türlü bilgi mevcuttur...

Ecevit, konuyla ilgili açıklamalarını, bir yanıyla da "başka çare yoktu"ya getiriyor. İnanamıyoruz, çünkü denenmemiş... Belçika'nın "Müslümanlar için muhatabım İslâm Kültür Merkezi'dir" dediği 1974

Levent Şahverdi Arşivi

yılında, Belçika'daki Müslüman nüfusun neredeyse yarısına sahip bir ülkenin hükümeti olarak başında Ecevit'in bulunduğu CHP-MSP koalisyonu acaba neden ağırlığını koyup "kabul etmiyorum" demeyi aklına getirmemiş.

29.3.1987 - Uluç Gürkan

Levent Şahverdi Arşivi

HÜRRİYET GAZETESİ

İNANILIR GİBİ DEĞİL!

Sayın Uğur Mumcu, ortaya çok vahim bir iddia atmış bulunuyor. Batı Avrupa'daki Türkiye Büyükelçiliklerindeki din görevlilerinin tamamının veya bir kısmının aylıkları, 1982 yılından 1984 yılına kadar "Rabıtat-ül Alem-ül İslâm" adlı, Suudi Arabistan tarafından finanse edilen bir dernek tarafından ödeniyormuş. Sayın Mumcu'ya bu açıklamayı yapan, o dönemde bakanlık görevinde bulunan bir şahsiyetmiş. İddia, bir ölçüde Dışişleri Bakanlığı tarafından da doğrulanmış. Belirsiz kalan nokta, bu garip tertibin İçişleri Bakanlığı tarafından mı, yoksa Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından mı yapıldığı imiş.

Konu hakkında biz de Dışişleri Bakanlığı'ndan bilgi istedik. Adı geçen Bakanlık, söz konusu tertibin kendisi tarafından gerçekleştirilmediğini bize belirtti.

Konu son derece ilginçtir. Önce şunu söyleyelim ki, haysiyetli bir devlet, kendi görevlilerinin aylıklarını kendisi öder. Yabancı devletlere, kendi tabiyetinde olsa bile özel gerçek veya tüzel kişilere ödetmez.

Türk genel idaresi içinde yer alan kamu görevlilerinin, din görevlileri dahil, Türk devletinden başka hiçbir kamusal veya özel merciden aylık ya da başka bir ad altında nakdi veya ayni bir ödeme kabul etmesine imkan yoktur. Kanun, böyle bir ödemenin kabulünü kesinlikle yasaklar Kanun, kamu görevlilerinin, aylıkları dışında hangi ödemelere hak kazanabileceklerini de tespit etmiştir. Bu imkanlar arasında büyükelçiliklerimizde görev yapan din görevlilerinin yabancı bir dernekten ödeme kabul edebilmeleri bulunmamaktadır.

Bir diğer nokta şudur. Diplomasi ve konsolosluk temsilciliklerimizde din görevlisi bulundurulmasına 1982 yılından çok önce başlanmıştı. Bu uygulama kesintiye uğramadığına göre, din görevlilerinin aylıkları 1982'ye kadar ve 1984'den sonra kimin tarafından ödenmiştir? Devlet tarafından ödenmişse 1982'den 1984'e kadar farklı bir uygulamaya niçin ihtiyaç duyulmuştur? Bu dönemde Türk Devleti, bu kadarcık parayı ve dövizi bulamayacak kadar mali güçlük içinde miydi?

Sayın Mumcu, yukarıda adı geçen kuruluşun şeriat taraflısı bir dernek olduğunu ileri sürüyor. Ortadaki belirtiler de, bunu doğrular niteliktedir. Bu arada, Brüksel'deki İslâm Kültür Merkezi'nin yönetim

Levent Şahverdi Arşivi

kurulunda söz konusu derneğin üç temsilcisinin yanında beş ülkenin büyükelçilerinin yer aldığı, bunlardan birinin de Türkiye Büyükelçisi olduğu bildiriliyor. Eğer Brüksel İslâm Kültür Merkezi'nin faaliyetleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine, özellikle laiklik ilkesine aykırı düşüyorsa, bu merkezin yönetim kurulunda nasıl olup da Türkiye Büyükelçisi de yer almaktadır? Bu İslâm Kültür Merkezi'nin hukuki niteliği, tüzüğü ve faaliyetleri nedir? Bunun gibi başka İslâm Kültür Merkezleri de var mıdır?

Dışişleri Bakanlığı'ndan bu soruların cevaplarını da en açık bir şekilde bir an önce vermesini bekliyoruz.

15.3.1987 - Coşkun Kırca

YETERLİ DEĞİL!

Hükümet Sözcüsü Devlet Bakanı'nın, Rabıtat-ül Alem-ül İslâm meselesi hakkında basın toplantısında söylediklerini, evvelsi gün televizyonda dinledik.

Sayın Hasan Celâl Güzel, olayı doğrulamıştır. Büyükelçiliklerimizde görevlendirilen din adamlarının bir kısmının aylıklarının belirli bir süre için bu dernek tarafından ödendiği doğrudur. Sayın Güzel'in ifadelerinden anlaşıldığına göre, bu din adamlarımıza. ödeme yapan sadece bu dernek de değildir. Bazılarının aylıklarının da, Belçika'daki bir kısım yerel yönetimler tarafından ödendiği anlaşılmaktadır.

Sayın Güzel ayrıca, adı geçen derneğin gayelerinden bir kısmının, Türkiye Cumhurtyeti'nin laiklik niteliğiyle bağdaşmadığını da söylemiştir. Ancak -din adamı sağlamak gibi olacak- diğer bazı gayelerinin laiklik ilkesine ters düşmediğini de belirtmiştir. Hükümet sözcüsü, nihayet, aylıkları bu yollardan ödenen din adamlarımızın, büyükelçiliklerimizin emrinde cumhuriyetin temel nitelik ve ilkelerine aykırı hiçbir faaliyette bulunmadıklarını vurgulamıştır.

Bu arada, ortaya çıkan bir gerçek de, söz konusu din adamlarımızın aylıklarının bu suretle ödenmesi, kendilerinin bir Bakanlar Kurulu kararnamesiyle aylıksız izinli sayılmaları sayesinde mümkün olmuştur.

Olaya adı karışan şahsiyetlerin çoğunu yakından tanırız. Bu sebeple, Sayın Güzel'in, bu din adamlarımızın laikliğe ters düşen faaliyetlere girişmedikleri yolundaki ifadesinin doğru olması ihtimalini kuvvetli görürüz. Bunun gibi, komünizme karşı duvar kurmak için laiklik aleyhtarı cereyanlardan medet umdukları kuşkusunu, bu şahsiyetlere konduramıyoruz. Fakat, şu da açıktır ki. bu gibi yöntemlere başvurulursa, bu gibi kuşkuların doğmasını önlemek zorlaşır. Bu noktada hata büyüktür.

RABITA

Levent Şahverdi Arşivi

Ayrıca bırakalım laiklik ilkemizle ters düşen bir derneği, devletin kendi görevlilerinin aylıklarının kendi dışında herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından ödenmesinin kabul edilmiş olması, başlı başına şaşırtıcıdır. Tekrar edelim: **Devlet, kendi görevlilerinin aylıklarını ve diğer istihkaklarını kendisi öder. Bu açıdan, sadece Rabıta Derneği'nin değil, ayni zamanda Belçika yerel yönetimlerinin yardımını kabul etmek bile devletimize yakışmayan bir davranıştır.**

Bu olay, Bakanlar Kurulu kararnamelerinin çıkarılmasında kullanılan yöntemin ciddiyetsizliğini bir kere daha ortaya koymuştur. Bir kararname tasarısı hazırlıyorsunuz ve bir kısım din adamlarına belirli bir süre için aylıksız izin vermeyi öngörüyorsunuz. Bu kararname, dolaşa dolaşa, konuyla doğrudan ilgili olmayan bakanların önüne gidiyor. Başbakan'a, Devlet Başkanına sunuluyor. Bin türlü işi arasında, kimsenin aklına, bu kişilere niçin aylıksız izin verildiğini sormak gelmiyor. Gelmeyebilir de!..

Peki, çare nedir? Çare, Bakanlar Kurulu kararnamelerini, imza için motosikletle dolaştırmak yerine "parlamenter demokrasi"nin ne olduğunu iyi bilen bütün ülkelerde yapıldığı gibi, Bakanlar Kurulu'nda görüşmeyi ve orada imzalamayı öğrenmektir.

21.3.1987 - Coşkun Kırca

Günün yazısı :

NEREDEN BAŞLAMALI?

ANAVATAN Partisinin ileri gelenleri, Genel Başkan Vekili Mehmet Keçeciler'i basına sevimli gösterme amacıyla önceki akşam bir yemek verdiler. Daha doğrusu yemeği veren bizzat Keçeciler'di. Beraberinde yemeğe katılan ANAP ileri gelenlerinin görevi de anlaşılan, Keçeciler'e destek verdiklerini sergilemekti.

Konumuz elbet Keçeciler'in verdiği yemek değil. Ama bu sırada Keçeciler birçok soruyu cevaplandırdı. Örneğin, "faize **karşı**" olduğunu söyledi. "Başörtüsü" konusunda, daha önce açıkladığı düşünceleri tekrarladı. Hatta daha ileri gitti. Bir soru üzerine, **Devlet memuru hanımların da isterlerse başörtüsü ile hizmet vermelerinden yana olduğunu ama şimdiki "kıyafet" yönetmeliğinin buna izin vermediğini açıkladı. Böylece kamuoyunun Keçeciler'i henüz yeterince iyi tanımadığı**, asıl Keçeciler'in daha gerilerde fırsat kolladığı ortaya çıktı.

Bu arada elbet son günlerin **"Rabıta"** konusu da tartışıldı. Keçeciler'in pek az girdiği bu tartışma sırasında ANAP'lılar **"Rabıtat-ül-**

Levent Şahverdi Arşivi

Alem-ül İslâm" isimli örgütün, Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı 41 imama aylık vermesinde sakınca görmediklerini tekrarladılar. Hatta **"Herhangi bir Batılı ülkenin bir kuruluşundan burs alınca niçin karşı çıkılmıyor da Rabıta Örgütü din adamlarımıza maaş verince karşı çıkılıyor"** tezini savundular.

Anlaşılan o ki, ANAP iktidarı, "Rabıta" olayını da küçümsemekten yana...

Aslında Rabıta örgütünün hem yapısı hem de amaçları uzun zamandır biliniyor. Daha açık söyleyelim: Rabıta Örgütü'nün 1976 yılında Pakistan'da düzenlediği kongrede Türkiye Cumhuriyeti; MSP'li Devlet Bakanı Hasan Aksay tarafından temsil edilmiştir.

Söz konusu toplantıda alınan kararlar arasında **"Müslüman ülkelerin şeriatı benimsemesi"** de vardır. Ancak **Laik Türkiye Cumhuriyeti**'ni temsil eden Hasan Aksay, ne bu karara ne de aynı doğrultudaki öteki kararlara itiraz etmiştir.

Dahası: Hasan Aksay'ın bu kongreye katılması ve Anayasal düzene aykırı kararlara Türkiye'nin de "evet" der hale gelmiş olması nedeniyle, Aksay'ın Türkiye'yi resmen temsil edip etmediği o zaman Başbakan Süleyman Demirel'den sorulmuştu. Demirel buna bir yazıyla "Aksay'ın resmen görevli olduğunu" bildirerek cevap vermiştir.

Öncesi de var:

Rabıtat-ül Alem-ül İslâm örgütü, Türkiye'de en az 1969 yılından beri tartışılmaktadır.

O tarihlerde Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Yaşar Tunagür'ün bu örgüte üye olduğunu, oysa örgütün Türkiye'de de şeriat düzeni getirmeyi amaçladığı ileri sürülerek hükümetten bu çelişkiye cevap vermesi istenmişti. Hafızamız bizi yanıltmıyorsa, ne Başbakan Demirel, ne de bir başkası bunlara cevap vermek gereğini duymuştu.

O nedenle "Rabıta" örgütünden söz edip de bir sorumlu aramaya kalkanlar, "vatana ihanet" dışında hiçbir suçtan sorumlu tutulamayacağı Anayasa ile güvence altına alınmış kişileri hedef alacaklarına, "Anayasaya karşı suç işlemiş" olanların yakalarına yapışmalıdırlar.

Laikliği korumak için el birliği edilmesini isteyenler, işe laikliğin yanındakileri suçlayarak değil, yıllardan beri onun altını oyanları ortaya çıkararak başlamalıdırlar.

İşte vaka veriyoruz, isim sayıyoruz... Hesap sorsunlar ya...

25.3.1987 - Oktay Ekşi

Levent Şahverdi Arşivi

Günün yazısı:

MESELENİN ÖZÜNE BAKALIM...

Günlerdir gazetelerimizde sürüp giden **"Rabıtat-ül Alem-ül İslâm"** hikayesi nihayet açıklığa kavuştu. Böylece laik Türkiye Cumhuriyeti'nin "din görevlisi" sıfatıyla istihdam ettiği ve yurt dışındaki vatandaşlarımızın hizmetine gönderdiği kişilerden en az 28'ine, laikliği yıkmaya yeminli bu kuruluşun maaş vermesine göz yumduğu, bütün açıklığı ile ortaya çıktı. Sadece o değil; laik Türkiye Cumhuriyeti'nin en yüce Anayasa kuruluşu olan 'Türkiye Büyük Millet Meclisi de 1980 yılında, bu kuruluşun himmetine muhtaç görülmeyi sineye çekmiş. Nitekim Meclis -veya Meclis adına birileri- bu tarihte, yani 12 Eylül öncesinde bu kuruluştan 20 milyon liralık bir bağış çeki. almış. Para, Meclis camiinin yapımında kullanılmak üzere verilmişmiş.

Olayın neresinden baksanız vahim: Türkiye Cumhuriyeti'ni, kendi vatandaşına yurt dışında hizmet verecek memurunun, başkalarının eline bakmasında sakınca görmeyecek kadar küçültmesi vahim. Bu konuda laikliği yıkmaya yeminli bir kuruluştan bağış alınmasını dahi sineye çeker hale düşmüş olması vahim kelimesiyle anlatılamayacak kadar vahim. Bu kapının, mangalda kül bırakmayan politikacılarımızdan Süleyman Demirel gibi tecrübeli bir kimsenin başbakanlığı sırasında açılmış olması ayrıca vahim. Günde en az 50 kere, 100 kere "Atatürk"çülük gösterisi yapan 12 Eylül yönetimi zamanında bu bağışın fiilen kabul edilmiş olması ve uygulamanın yıllardır sürüp. gitmesi vahim. Gerçi böyle bir konuda "1" dolarlık bağışla "100 milyon" dolarlık bağış arasında fark yoktur ama Türkiye devletinin haysiyetinin dört yılda topu topu 1,5 milyon dolarlık bir paraya feda edilmiş olması ayrıca vahim.

Dahasını ister misiniz?..

Bu olayın uygulanmasını, 1985 yılının Temmuz ayından itibaren durduran bugünkü iktidarın Hükümet Sözcüsü ve Devlet Bakanı Sayın Hasan Celâl Güzel'in konu hakkında açıklama yaparken, **"Aslında bu şekildeki çözümü yararlı saydıklarını"** söylemiş olması daha vahim. Bütün bunlardan vahim olan bir nokta daha var: Diyanet İşleri eski Başkanı Tayyar Altıkulaç'ın açıklamalarından anlıyoruz ki, Türkiye Cumhuriyeti'nin 1961 yılından itibaren yurt dışına gönderdiği 1,5 milyon vatandaşının **"Dini ihtiyaçlarını karşılamak gerektiğini"** **Rabıtat-ül Alem-ül İslâm** isimli kuruluş kendi devletimizden önce görmüş. Nitekim, bizimkilerin aklı, yurt dışına bu kuruluşun din görevlisi göndereceğini öğrendikleri zaman başlarına gelmiş, söz konusu

Levent Şahverdi Arşivi

imamların maaşlarını bu kuruluşun üstüne yıkan ilgililerimiz, buna üstelik pek sevinmişler.

Bu kadar hafifliğin yanında Sosyal Demokrat Halkçı Parti'nin Genel Sekreteri de kendine düşen hafifliği yapmasa doğrusu eksik kalırdı. Neyse ki, Sayın Fikri Sağlar da Cumhurbaşkanı'ndan başlayarak 12 Eylül döneminin üst düzey yöneticilerinin hepsinin bugünkü görevlerinden istifa etmelerini isteyerek bu açığı kapatmış.

Sayın Sağlar, sahiden hesap sormayı istiyorsa, devletin "ücretsiz izin" verdiği memurlarının yabancılara hizmet verirken yabancılardan para aldığını, oysa burada kendi vatandaşımıza hizmet verildiğini göz önünde tutmalı, yurt dışındaki öğretmenlerin durumunu da aydınlığa çıkartmalıdır. Problemin özü oradadır.

22.3.1987 - Oktay Ekşi

EVREN İSTİFA!...

Politika'nın yeni yetmelerinden biri, önceki gün nasıl da diklendi, gördünüz. Aslında kızmak gerek. Oysa, ben güldüm. Gücünü hançerleşmiş kaytan bıyıklarından mı alıyor acaba? Tutup da "Evren istifa!" demez mi?

Uçsuz bucaksız politika arenasında emeklemeyi yeni yeni öğrenirken, IV. Murat rolüne özenmek; ama, Dümbüllü bile olamamak... Bütün toy politikacılar gibi, Fikri Sağlar'da da aynı hastalık... Kıt bilgi, kısır tecrübe, sığ görgü ile ortaya. atılıyorlar... Sonra da, öfke ambalajına bürünüp bütün o hamlık ve manevi yoksulluklarını, gözlerden kaçırdık sanıyorlar...

Sonuç, dehşet ürpertileri saçacakken, gülünçlük batağına cumburlop...

Bir dost ağız uzanıp genç Sağlar'ın kulağına fısıldasa. **"Evlatçığım; güler yüz, tatlı dil sadece tiyatro kulisleriyle, salonlarının maskesi olmamalı"** dese... "Tebessümün rengi, çeşnisi politika sahnesine de gider" hatırlatmasını yapsa.

Öyle ya, gençlik tazeliğine yakışan; bir çift çatık kaş, iki adet çakmaklaşmış göz, bir de kırışmış alın mıdır, **Sağlar?**

Hem; Evren, neden istifa edecek?

Dillerde adı Rabıta diye geçen, Suudi kökenli İslâm misyonerleri örgütünden yurt dışındaki 25 imama, en ağır sorumluluklar taşıdığı dönemde, maaş gittiği için... Şimdi de, ilgili kararnamenin altında, Evren imzası keşfedildiği için...

Hayır, olmaz!... Bence, Evren bir kere değil, beş kere istifa etmeli...

RABITA

Levent Şahverdi Arşivi

Türkiye'yi kan göllerinde boğulmaktan, o kurtarmadı mı? Lütfen istifa... İktidar koltuğuna süzgün süzgün bakan nice göze rağmen, hür seçimle gelene zafer bayrağını, o teslim etmedi mi? Buyursunlar efendim; istifa... Başıboş hevesler **"Kuzey... Güney... Doğu.."** deyip deyip; dünyada yörüngelerden yörüngeler peylerken, **"Tek yol Batı.."** çağrısı, yapan o olmadı mı? Rica edelim; istifa...

Sonra; irticaa karşı göğsünü kalkan eden o... Anayasa'nın bekçiliğini neredeyse tek başına üstlenip "Demokrasiye merhaba" diyen yine o...

Öyleyse, her biri için, bir istifa...

Şimdi, bir genç Sağlar çıkıyor, Evren adıyla "istifa" ve "yargı yolu" terimlerini bir arada anıyor. Soyadını, Milli Mücadele'nin ilk zaferinden alan biri de, ona kol kanat geriyor...

Bugün altındaki iskemleyi bile miras yoluyla edinenlerin; varını yoğunu tırnaklarıyla kaza kaza oluşturana "Çekil" diyebilmesi, politika insafına bile sığar mı acaba?

23.3.1987 - Çetin Emeç

Levent Şahverdi Arşivi

GÜNEŞ GAZETESİ

Gözlem:

EVREN ŞERİATÇI MI?

Dün Başbakan Özal'la yaptığımız tele-basın toplantısından önce, Cumhurbaşkanı Evren'i Çankaya'da ziyaret ederek uzun blr görüşmede bulunduk.

"Rabıta" olayı etrafında kopan fırtına ve bunun ertesinde CHP sözcülerinin Evren'i istifaya davet etmesi gibi gelişmeler, Sayın Cumhurbaşkanı ile yaptığımız görüşmenin doğal konulanydı.

Evren'i sinirli ve üzgün bulmadık.

Bundan dört yıl öncesine kadar, askeri bir rejimin, güçlü adamıydı Evren.. Kendi hazırladığı plan doğrultusunda, ülkeyi demokrasiye başarı ile götürmüştü.. Ve şimdi, Türk demokrasisinin sivil cumhurbaşkanı olarak, ağır eleştirilere ve hatta "istifa et" çağrısına da hedef oluyordu.

Kendi iradesi ile, askeri bir iktidarı, seçilmiş bir parlamentoya ve hükümete devredebilen bir kişi, bu tür eleştirileri de herhalde olgunlukla karşılayabilirdi. Nitekim Evren'i de bu hava içinde bulduk..

"Rabıta" olayının kendisine gelince..

Bizim sormak istediğimiz sorular vardı:

Mesela, 12 Eylül müdahalesi, Türkiye'de şeriat düzenini kurmak için mi yapılmıştır?

12 Eylül'ün lideri Orgeneral Kenan Evren, "Rabıtat-ül- Alem-ül İslâm" kuruluşu hakkında ve bunun amaçları hakkında, önceden ne ölçüde bilgi sahibiydi?

Bir iç savaş tehlikesini önlemek üzere yönetime müdahale eden askeri bir kadro, devlet çarkını işletirken, kendisinden önce başlatılmış ve karar aşamasına gelmiş hükümet tasarruflarına ne ölçüde nüfuz edebilir ve bunları durdurabilir?..

Cumhurbaşkanı Evren'le yaptığımız görüşme ertesindeki izlenimlerimizi söyleyelim:

Yurt dışına izinli olarak giden din görevlilerine ödenecek. maaşların, "Rabıta"'nın da sağlayacağı fonlardan ödenmesini öngören bir karamame bugün Sayın Evren'in önüne gelseydi, Cumhurbaşkanı bunu kesinlikle imzalamazdı.

Keşke Türk basını, 1981'de gerçekleşen bu olaya karşı gösterdiği hassasiyeti, olayın başladığı 1980'in yaz aylarından itibaren gösterebil-

Levent Şahverdi Arşivi

seydi... Türk kamuoyu "Rabıta" olayını, o zaman da bilebilseydi.. Herhalde, 1981 Nisan'ında böyle bir kararname geldiği zaman, kimse imzalamazdı.

Düşünelim.. Türkiye'de kan gövdeyi götürüyor.. Fatsa neredeyse bağımsız Sovyet Cumhuriyeti olmak üzere. Kentler bölünmüş.. Geceleri kimse sokağa çıkamıyor.. Devlet gücü kalmamış.. İran-Irak savaşı bir yandan başlamış, bir yandan .da Güneydoğu sınırımızdan terörist sızmalar artmış..

Bu arada, Devlet hazinesinde de döviz yok.

Her gün önüne 30 kararname gelen askeri yönetimin lideri, bu arada bir kararname daha imzalıyor. Bu kararnamede, yurt dışındaki 20 dolayındaki din görevlisinin maaşlarının ödenmesi için, dış yardım sağlanmış...

Bu imzayı atan kişi eğer Kenan Evren'se, sonuçta onun şeriata prim verdiği iddia edilerek altı yıl sonra hesap vermesini istemek, hakkaniyete sığar mı?

Eğer suçlamalar doğru ise ve Evren şeriatçı ise, bize göre Erdal İnönü de, Cami-ül Ezher'in baş müderrisi olabilir

22.3.1987 - Mehmet Barlas

Gözlem:

İNÖNÜ İSTİFA ETMELİ!.

Türkiye'nin gündemindeki en önemli konulardan bir tanesi de, ana muhalefet partisi durumunda bulunan ve partiler yelpazesinde sosyal-demokrat kesimi temsil eden SHP'nin, kendini toparlayamamasıdır.

SHP'nin, ülke sorunlarına koyduğu teşhisler berrak değildir. Türkiye'nin geleceğine dönük, ekonomik ve çağdaş somut hiçbir projesi yoktur. Kamuoyunun bir türlü sebebini anlayamadığı soldaki parçalanmanın gerçekçi bir teşhisi, SHP sözcüleri tarafından konulamamıştır.

Buna karşı SHP, esen rüzgarın önündeki yaprak misali, anaşılması mümkün olmayan ve gayesini aşan çıkışlarla, daha da yıpranmaktadır.

Bunun en son örneği, SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın **"Cumhurbaşkanı Evren istifa etmeli"** şeklindeki çıkışıdır... İş bununla kalmamış, SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, Sağlar'ın bu sözlerini SHP'ye mal ederek, aynı doğrultudaki bir tutumu, kendisi de benimsemiştir.

Levent Şahverdi Arşivi

Evren'in istifası istenilen "Rabıta" olayı, SHP'nin gündeme getirdiği, gerekli araştırmayı yaptığı ve yetkili organlarında enine boyuna tartıştığı bir konu değildir.. "Rabıta" olayı hakkında, basına yansıyanın ötesinde SHP'nin bir bilgisi ve incelemesi yoktur.

SHP'nin, iktidara ve mevcut düzene dönük, alternatif bir çalışması da yoktur.

Ayrıca, SHP'nin iktidarı mı, yoksa Cumhurbaşkanını mı değiştirmek istediği de karara bağlanmış değildir.

Bunun da ötesinde, SHP kendi içinde liderlik sorununu da çözüme bağlayamamıştır.. Sosyal adalet dengesinin bozulduğu bir ülkede yapılan ara seçimde, eğer sosyal demokrat bir parti, merkez sağ partilerin gerisinde kalır ve üçüncü parti durumuna düşerse, bu partinin hayatiyeti de tartışma konusu demektir.

İşte bu noktada. SHP'nin Genel Sekreterinin ve Genel Başkanının, haksız bir gerekçe ile "Cumhurbaşkanı istifa etmelidir" çizgisine sahip çıkmaları, sade bir talihsizlik değil, bir büyük hatadır da..

Diyelim ki, Evren de, Sağlar'a ve İnönü'ye uyup istifa etti.. SHP'nin bu durum karşısında tasarladığı bir hareket planı var mıdır?

Örneğin SHP erken seçim mi istemektedir?

SHP erken seçime hazırsa. ekonomik hedefler planını hazırlamış mıdır?

Özetle. ne böyle sosyal-demokrat politika, ne de böyle bir parti stratejisi belirlenebilir..

Bize göre, SHP'yi amaçsız bir maceracı çıkışın aracı olarak kullanan, Erdal İnönü ve Genel Sekreteri Fikri Sağlar, SHP' deki görevlerinden istifa etmelidir.

25.3.1987 - Mehmet Barlas

Olayların izi:

BASININ ERDEMİ, RABITA VE İRTİCA

Basın dünyasında yer alan bir kişi olarak, kendi dünyamızı eleştirmeye, daha doğrusu öz eleştiriye fazlasıyla eğilimliyiz. Doğru olan bu yaklaşımdır; kurumlar ve insanlar ancak kritik bir açıdan kendine bakarsa gelişebilir ve büyüyebilir.

Gelişmenin ve büyümenin bir başka koşulu ise. kendi dünyamızın başarılarına ve başarılı insanlarına sahip çıkmaktır.

Türkiye'de zaman zaman kendini duyuran ve cumhuriyetin temel mantığına aykırı olan "şeriatçı" eğilimlerin dış kaynaklarını, meslekta-

Levent Şahverdi Arşivi

şımız Uğur Mumcu çok ciddi -ve yürekli bir araştırmayla gün ışığına çıkarmıştır. Bir dizi ekonomik, siyasal, dinsel yabancı kurumun şeriat zemininde ortaklıklarını ve bunların, ülkemizdeki uzantılarını sergilemiştir. Bu çerçeve içinde yer alan "Rabıta", amaçları, mali kaynakları ve Türkiye'ye ilişkin çalışmaları ile gözler önüne serilmiştir.

"Rabıta", temel amacı şeriat düzenini yaymak ve desteklemek olan bir kuruluştur. Bunu açık seçik beyan etmiştir, bu doğrultuda çalışmaktadır. Hemen ekleyelim, bu bir yabancı kurum olarak onun hakkıdır, kendine göre doğru ve haklı olan amaçların gerçekleşmesi için uğraşmaktadır.

Bizim açımızdan mesele faklıdır.

Temel amacı şeriat olan bir kurumun laik Türk devletinin memurlarına maaş ödemesini olağan karşılamak şöyle dursun. düşünebilmek dahi mümkün değildir.

Oysa, şu ana kadar açıklanmış gerçekler çerçevesinde, görünen durum şöyledir:

1980 Eylül öncesinin son AP hükümeti, Türkiye Cumhuriyeti'nin memurları olan din adamlarının Almanya'da görev yapmalarını, bu süre içinde "izinli" sayılıp, maaşlarının Rabıta Cemiyetince ödenmesini öngörmüştür. Ancak, bunu gerçekleştirmeye ömrü yetmemiştir. Daha sonra 12 Eylül hükümeti döneminde, aynı planı Diyanet İşleri Başkanlığı önermiş, din işlerinden sorumlu Devlet Bakanı benimsemiş, kararnameye dönüştürmüştür. Hükümet üyelerinin imzasıyla konu Milli Güvenlik Konseyi'ne sunulmuş, Diyanet İşleri Başkanı tarafından Konsey Genel Sekreteri'ne bilgi verilmiştir. Konseyin onayından geçen karar uygulamaya girmiş ve bizim devlet memurlarımız Rabıta'nın maaşıyla Almanya'da görev yapmışlardır.

Uygulama, 1983 seçim sonrasında Özal hükümetince de sürdürülmüş, 1985 yılında sona ermiştir.

Şu ana kadar açıklanabilmiş noktalar ve edinilen bilgiler çerçevesinde, Türkiye'nin sorumluluğunu taşıyanlardan bazılarının bilerek, bazılarının o günlerin kendine özgü zor koşullarında bilmeyerek bu uygulamada pay sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Olay diğer ayrıntılarıyla ortaya çıktıktan ve tüm açıklamalar yapıldıktan sonra durum daha net biçimde gözükecektir.

Her olay, geleceğe dönük dersleriyle, toplumdaki deney birikimine olumsuz yönde bile olsa, sağladığı katkıyla önem taşır.

"Rabıta" olayı, Türkiye'de zaman zaman uç veren irtica eğilimlerinin asıl hangi dış kaynaklardan destek gördüğünü ortaya çıkarmıştır. Aynı dış kaynakların amaçlarının takibinde. bizim sorumlularımızın da bilerek, yahut bilmeyerek payı olabileceğini sergilemiştir.

Levent Şahverdi Arşivi

Bütün bunlardan, hem günümüzü doğru yorumlamak, hem de geleceğimizi sağlamlaştırmak için sonuçlar çıkarmak gerekir.

Cumhuriyetin mantığına karşı olan akımların etkinlik kazanması, önemli ölçüde dış kaynakların ve dışımızdaki tercihlerin sonucudur. Bunlar, özellikle vakıflar aracılığıyla Türkiye'de hareket imkanı aramakta, Türk eğitim sisteminde dengelerin bozulmuş olmasından yararlanmaktadır.

Cumhuriyet mantığının savunusu her şeyden önce bu açıdan olaya yaklaşılmasını gerektirir; hepimizin hakkı olan dinsel inançlara, cumhuriyetin mantığını yıkmaya dönük, dış kaynaklı saldırıları birbirine karıştırmamayı gerektirir.

En önemlisi, geçmişe kıyasla daha büyük dikkati, özeni gerektirir...

24.3.1987 - İsmail Cem

Olaylar ve İnsanlar:

RABITA OLAYI

"Rabıta olayı"'nın su kaldırır hiçbir yanı yoktur...

1980'li yılların başında devletin dövizi yokmuş da, yurt dışındaki Türklerin dini inançlarını güçlendirmek ve pekiştirmek için imam gönderilecekmiş de, bunun için imamlara ücretsiz izin verilmiş de bu imamların maaşlarının şeriat kökenli **"Rabıta"** örgütü tarafından ödenmesine göz yumulmuş da...

Bunun mazur görülecek hiçbir yanı yoktur...

Meslektaşımız Uğur Mumcu da, Cumhuriyet Gazetesi de örnek bir gazetecilik olayı sergilemişlerdir.

Bu sadece övgüye, takdire layıktır.

Cumhurbaşkanı Evren de, aynı görüşü, Pazar günü yaptıkları açıklamada belirtmişlerdir.

Ne demektir bir yabancı örgütten, hem de devletin temel ilkeleriyle, yani laiklikle bağdaşmayan bir örgütten, imam parası almak!

Bu nasıl olmuştur?

Bunun temelinde, devlet işlerinin işleyişindeki sallapatilik yatar...

Sık sık duyarız, ya da duyarsınız...

"Kararname hazırlanmış, bakanların imzasına açılmıştır."

Bu ne demektir bilir misiniz?

Kararnameyi hazırlayan bir bakanlıktır, Başbakanlığın onayı alınır ve ondan sonra işin durumuna göre, eğer acilse tek .tek bakanlar dolaştırılarak elden imzalatılır, ondan sonra da kararname Köşk'e

Levent Şahverdi Arşivi

gider, eğer konu kamuoyunun dikkatinden kaçmış, gazetelere yansımamışsa, sıradan rutin bir işse imzalanır ve Resmi Gazete'de yayınlanır...

Asıl aksaklık budur işte...

O çetrefilli, ağdalı, teknik yazışma dilinin altında yatan nedir?

Çok kişi bunun farkında bile değildir...

Maalesef bu olayda da aynı şey olmuştur, bir kaç din adamına ücretsiz izin verilmesi gibi olağan bir uygulamanın altında ne yattığı anlaşılmadan, sıradan bir kararname gibi imzalanmıştır.

İşin aslı budur...

Ama bunun dediğimiz gibi mazur görünecek bir yanı da yoktur.

Zaten Cumhurbaşkanlığı da aynı şeyi söylemektedir:

"Konuyla bağlantılı ve yurt dışında görev alacak din görevlilerinin ücretsiz olarak üç yıl süreyle izinli sayılmalarına ilişkin kararnamenin o tarihte Sayın Cumhurbaşkanımıza arz edildiği, yapılan araştırma sonucu belirlenmiştir. O günün çok yoğun çalışma şartları içinde devlet memurlarına ücretsiz izin verilmesi gibi yasalara tamamen uygun, rutin ve daha evvel de yapılmış bir uygulamanın devamı olduğu düşüncesiyle konu üzerinde fazla durulma gereği görülmediği anlaşılmaktadır."

Lakin, olayın böyle olduğu adımız kadar emin olmamıza rağmen, bunun mazur görülecek bir yanı olmadığını da tekrar ediyoruz..

Askerde bir bölük kumandanımız vardı, kulakları çınlasın, bize güveni tamdı, bölüğün yazışma işlerini bize vermişti, gelen giden evraka bakar, cevap yazar, akşam üzeri de imzaya çıkardık...

Baktık bizim yüzbaşı hiç okumadan basıyor imzayı. Bir akşam sohbet sırasında takıldık:

"Yüzbaşım, siz hiç okumadan imzalıyorsunuz. Biz yedeksubayız, acemiyiz, yanlışlık yaparız, hesabını sizden sorarlar, bizden söylemesi..."

Güldü: '

"Ben astlarıma güvenirim, kime güvenileceğini de bilirim!"

İyi, peki!

Terhisimize on, on beş gün kala, imzalanacak evrak arasına bir borç senedi koyduk, yüzbaşımızın bize 1500 lira borcu var, ödeme tarihi de terhise bir gün kala...

Akşam imzaya çıktık. yüzbaşı okumadı bile, bir sürü evrak arasında bizim senedi de imzaladı...

Aldık senedi cebimize koyduk. terhisten bir gün önce yüzbaşı ile veda yemeği yiyoruz, sohbetin ortasında senedi uzatıverdik:

"Yüzbaşım, kusura bakma, biz yarın gidiyoruz, şunu ödeseniz!

Yüzbaşı şaşırdı, yıl 1961, 1500 lira ne demek. bizim maaşımız 165 lira...

Levent Şahverdi Arşivi

Evirdi, çevirdi, baktı, imza onun diyecek bir lafı yok!

Başladık gülmeğe:

"Ya yüzbaşım biz, size aman yüzbaşım, imzaladığın evraka bakın, diyorduk!"

Şöyle bir süzdü:

"Sen şimdi bu parayı benden istiyor musun?"

"Yok canım, şaka yaptık!"

Yüzbaşı ciddileşti:

"Ben sana, ilk uyarında ne demiştim, ben kime güvenileceğini bilirim demiştim. İşte bak yanılmadım, sen şimdi istersen bu senedi yürürlüğe korsun, benden de çatır çatır parayı alırsın... Ama bak, ne dedin, şaka yaptım, dedin... Demek ki ben kime güvenileceğini bilirmişim!"

Tabii bu örnekle "Rabıta" kararnamesini birbirine karıştırmamak gerek...

Ama kim olursanız olun, imzanızı attığınız belgenin ne olduğunu bilmek zorundasınız, bilemezsiniz, sonu böyle olabilir...

Şimdi gelelim olayın ikinci perdesi...

SHP Genel Başkanı Erdal İnönü'nün, aklı evvel sekreteri Fikri Sağlar'ın aklına uyarak, Cumhurbaşkanı Evren'i istifaya davet etmesine...

Cumhurbaşkanı niçin istifa etmeliymiş?

Öyle ya. Sayın Evren, mürtecinin taa kendisi de, onun için!

Buna, bu memleketin kargaları bile katıla katıla güler...

Evet, Cumhurbaşkanı o tarihte, böyle bir kararnameyi, iyice araştırmadan, imzaya gelen şu kadar kararname arasında fark etmeden imzalamıştır ama, bundan dolayı Cumhurbaşkanı'nı sanki "laikliğe aykırı" bir davranış içindeymiş gibi, istifaya davet etmek kargaları bile güldürecek bir ciddiyetsizlik örneğidir.

Sayın Erdal İnönü'ye sormak isteriz...

Güneydoğu'daki bölücülere karşı hareket izlenirken, Kaddafi'nin ağzını kullanan, yardımcınıza siz ne yaptınız?

Sayın Evren'in eleştirilecek çok yanını bulabilirsiniz, ama kendisini irticanın hamisiymiş gibi göstermek; işte bu ayıptır.

Cumhurbaşkanı'nın laikliğini tartışmaya gerek görmüyoruz" diyen DYP Genel Başkanı Cindoruk kadar, sağduyulu düşünseniz yeter!

Ah İsmet Paşa, ah; bak oğlunu bile ne hale getirdiler...

25.3.1987 - Hasan Pulur

Levent Şahverdi Arşivi

MİLLİYET GAZETESİ

Politika Kazanı:

BU NE RABITA?

Türkiye'de **"Kemalizm" ve "laiklik"** gibi konularda en duyarlı kuruluşun ordu olduğu bir gerçek. Ordu müdahalelerinin hemen ardından, Türkiye'de, Kemalizm ve laiklik gibi konuların tartışma gündemine gelişleri de ayrı bir gerçek.

12 Mart müdahalesinin **"sağdaki tehlike"**ye karşı gerekçesinde, **"dinsel örgütlenme"**lerden söz edilir.

Ne ki, 12 Mart askeri müdahale döneminin hemen ardından gelen seçimlerde, din temeline dayalı siyasal örgütlenmenin topladığı oy, MSP'ye iktidar ortaklığının kapısını açar.

Demek ki, 12 Mart'ın baskı rejimi müdahalesi güçleri tedirgin eden siyasal örgütlenmeleri önlemekten çok, hızlandırmış oluyor.

12 Mart'tan daha geniş kapsamlı bir yasaklar paketi ile gelen hem siyasal, hem de toplumsal yaşamı garnizon disiplinine göre düzenlemeye çalışan 12 Eylül'den sonra ne olmuştur?

Lodosun sahile bıraktıkları yeni yeni ortaya çıkıyor.

Laikliğin ve Kemalizmin ödünsüz savunucuları, devletin din işleriyle görevli memurlarına, Rabıta adlı Aramco destekli şeriat örgütlerinden aylık bağlatabilmiştir.

Hem de 12 Eylül müdahalesinin üzerinden altı ay geçtikten sonra çıkan bir Bakanlar Kurulu kararı ile...

Altında Devlet Başkanı sıfatı ile Sayın Evren'in, Başbakan sıfatıyla Sayın Ulusu'nun, Başbakan Yardımcısı sıfatıyla Sayın Özal'ın, din işlerinden görevli Devlet Bakanı sıfatıyla Sayın Mehmet Özgüneş'in de imzaları bulunan bir kararname ile...

Bu sonuncu imzadan başlayalım:

Sayın Özgüneş, bildiğimiz kadarıyla her askeri müdahaleden sonra Diyanet İşleri'nden sorumlu devlet bakanıdır ve deneyimli bir Atatürkçüdür. Gazeteci arkadaşımız Uğur Mumcu, böyle bir kararnameyi ortaya attıktan sonra, Sayın Özgüneş'in tepkisi şöyle olmuştur:

- Düpedüz palavra...

Ve topu. dönemin Diyanet İşleri Başkanı'na atmıştır.

Oysa daha sonra ortaya çıkan, resmi belgelerde. Bakanlar Kurulu'nun Özgüneş imzasını taşıyan resmi yazıya atıf yaparak, böyle bir

Levent Şahverdi Arşivi

kararnameyi kabul ettiği görülmektedir. Üstelik dönemin Diyanet İşleri Başkanı Altıkulaç, demirbaş Devlet Bakanı Özgüneş'in yanı sıra, Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri Haydar Saltık'ın da, onayını almıştır. Ya dönemin Başbakanı?

Önce, bu konu ile ilgili hiçbir bilgisi olmadığını bildiren Sayın Bülend Ulusu ise, Sayın Özgüneş'ten kendisine gelen yazı ile Bakanlar Kurulu kararının açıklanması üzerine, **"Rabıtat-ül Alem-ül İslâm"**ın adı İngilizce yazıldığı için, **"olayı anımsamadığını"** söylemiştir.

Bildiğimiz kadarıyla, Sayın amiralimiz iyi İngilizce bilir. Kaldı ki, Türkiye Cumhuriyeti devletinin memurlarına aylık ödeyecek olan yabancı bir örgütün adı İngilizce de olsa, ne menem bir örgüt olduğunu merak etmesi gerekir.

Kararnamedeki son imza ise, o dönemde Devlet Başkanı ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı sıfatlarını taşıyan Sayın Kenan Evren'e aittir.

Sayın Evren, Uğur Mumcu'nun bu duyarlı konuyu kamuoyuna duyurmasından sonra, Cumhuriyet'e yaptığı açıklamada, **"O dönemde kendilerine böyle bir bilginin yansımadığını"** söylemekle yetinmiştir.

O dönemde, Türkiye'yi yöneten kadronun başı ve en yetkili kişisine, **"Laik Türkiye Cumhuriyeti'nin memurlarına şeriatçı bir yabancı örgüt tarafından aylık bağlanması"** gibi önemli bir konuda bilgi yansıtılmamış olması, doğrusu fevkalade ilginçtir.

Oysa Sayın Evren'e o dönemde, siyasi parti liderlerinin özel ev söyleşilerindeki dedikodular da dahil olmak üzere, yurt dışındaki camilerde verilen vaazlara ve video kasetlere varıncaya kadar birçok konuda bilgi yansıtıldığını, gene Sayın Evren'in yurt içi gezilerindeki nutuklarından öğreniyorduk...

Gönül isterdi ki, "diyorlar ki..." diye başlayan ve kaynağı genellikle üçüncü çoğul şahıslardan oluşan "söylenti" ya da "bilgi"lerin yanı sıra. kaynağı ve altındaki imzaları belli olan resmi yazışmaların içeriğine ilişkin "duyarlı" konularda da Sayın Evren'e "bilgi" yansıtılmış olsun...

Sanırız, "Rabıta" olayındaki bu rabıtasızlık. en çok Sayın Cumhurbaşkanı'nı üzmüştür.

21.3.1987 - Örsan Öymen

Teleks:

RABITALAR FEVKALADE AMMAAA

Sadece Evren'le Özal arasındaki ilişkiler değil, Anavatan kadrolarıyla 12 Eylülcüler arasındaki rabıtalar da fevkalade sağlamdır, sıcaktır.

Levent Şahverdi Arşivi

Uğur Mumcu'nun ortaya çıkardığı rabıta zinciri de bu gerçeği ortaya koymaktadır. Yurt dışında görevli, din adamlarımıza Suudi Arabistan kökenli, şeriatçı Rabıta örgütünün maaş vermesi için çıkarılan Bakanlar Kurulu kararı da çok ilginçtir. Böylece 12 Eylül ile Anavatan arasındaki işbirliği ve anlayışı hep birlikte bir kez daha görmüş bulunmaktayız.

Kararnameyi 12 Eylül Hükümeti çıkarıyor. Sayın Evren onaylıyor, sonra ANAP Hükümeti uygulamayı sürdürüyor ve mesele ortaya çıkınca Anavatan Hükümeti'nin sözcüsü Hasan Celâl Güzel savunma yapıyor.

Bundan iyisi Turgut Bey'in kalb sağlığıdır.

O da aşağı yukarı garanti edildiğine göre rabıta açısından üzülmek gerekmiyor. Şimdi bütün mesele görünüşü bulandırmamaktır.

Zaten fevkalade olan rabıtaların, milletin hep birlikte izleyeceği coşkulu ve anlamlı bir karşılama töreninde görünüş olarak da vurgulanması gerekir.

Şu program çatışması keşke giderilse de milli birlik ve beraberliğimiz daha iyi pekişse. Motoru sıfırlaşmış kanlı canlı Özal'ımızı, Sayın Cumhurbaşkanımız da iki yanağından öpüp göğsüne bastırsa.

Hani 1983 genel seçimlerinden birkaç gün sonra televizyon önünde yaptığı gibi.

21.3.1987 - Teoman Erel

HATALAR ZİNCİRİ

Meğer neler olmuş?.. 12 Eylül'den sonra Atatürk'çülüğü kimseye bırakmayan bir hükümetin Devlet Başkanı, Türkiye Cumhuriyeti'nin memurlarına şeriatçı bir örgütten aylık bağlatmış. Bunun için hazırladığı karamameyi o günün Başbakanı'ndan bugünün Başbakanı'na kadar, zamanın bütün bakanlarına imzalatmış. Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri'yle, Devlet Başkanı'na onaylatmış.. Ve bizim Avrupa'ya gönderilen din görevlisi memurlarımız her ay başında, devletimizden maaş yerine, "Rabıtat-ül Alem-ül İslâm" derneğinin muhasebecisinden "ulufe" alır hale gelmişler..

Olay, değerli gazeteci-yazar Uğur Mumcu'nun bir incelemesiyle ortaya çıktı. Geniş yankılar yaptı.. Ve zincirleme gelişmeler gösteriyor..

Tabii, böyle olayların Meclis'te hemen ele alınıp objektif araştırma ve soruşturma konusu yapılmasından daha sağlıklı bir yol yok. Buna, muhalefetle birlikte, iktidarın da açık yürekle katılması gerekli.

Levent Şahverdi Arşivi

Dünya demokrasileri böyle işliyor.. Dileriz, hiç olmazsa bu defa, bizimki de böyle işler.. Zaten işlemezse, konunun peşini gazeteciler bırakmayacaklar... "Rabıta" ile daha kimlerin hangi "rabıta"ları olduğunu, yavaş yavaş ortaya çıkaracaklar.

Sosyal Demokrat Halkçı Parti de kendi açısından aynı yolda bir çalışma içinde... Mecliste soruşturma açılmasını istemeden önce, olayla ilgili bütün bilgileri toplamaya uğraşıyor.

Ancak şuna ne gerek vardı, ben pek anlayamadım. SHP'nin. kendi sözcülerince açıklanan bu hazırlıkları sürerken, partinin Genel Sekreteri Fikri Sağlar, birdenbire bir demeç verip Cumhurbaşkanı'nı istifaya davet etti ve bunun bir zorunluluk olduğunu söyledi. **"Mutlaka görevlerinden ayrılmaları gerekmektedir"** dedi.

Şimdi... **"Meclis soruşturması istemek için bilgi topluyorum, hazırlık yapıyorum"** diyen, SHP,dir. Demek ki o bilgiler daha tam değil, toplanıyor. Zaten gazetelerin yayınlarından da belli. Her gün konuyla ilgili yeni yeni unsurlar ortaya çıkıyor.. Bunlar bir araya getirilip de, parti yöneticilerince bir senteze bağlandığında, belki başkalarıyla birlikte Cumhurbaşkanı için de söylenecek sözler bulunabilir. Hatta belki, onun istifasını gerçekten istemek de, bir parti görüşü haline getirilebilir... Ama bu "en son" söylenebilecek bir sözü, daha o hazırlıkların en başında söylemenin mantığı nerede, siyasal faydası nerede?..

SHP Genel Sekreteri, bu, en azından zamansız talebinin gerekçesini, **"Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet devletini irticanın içine atmaya çalıştılar"** diye açıklıyor.

Bu da, en azından inandırıcı değildir. "Çalışmak" sözü bir "kasıt" ifade eder. 12 Eylül döneminin Başbakanı'nın ve Devlet Başkanı'nın devleti "irticanın içine", yanılgıya düşerek, ya da attıkları adımın sonucunu hesaplayamayarak yönelttiği öne sürülse, onun anlamı başka olur. Onların öyle bir "kasıt" taşıdıklarını iddia etmenin anlamı başka...

12 Eylül yöneticilerinin, Atatürkçülüğü neredeyse tekellerine. alarak. **"Atatürkçülüğe aykırı hareket etmek"**le suçladığı eski politikacılardan biri de benim. Hem de, bu çok haksız suçlamaları, bize ve basına koydukları yasaklarla, her türlü cevap verme imkanımızı yok ettikten sonra yaptılar. Yani: Konuya, o günleri hatırlayarak kişisel bir duygusallıkla baksak, diyebiliriz ki **"Eee, eden bulur. Atatürkçülüğe aykın davranışların asıl onlardan geldiği kendi imzalarıyla sabit."** Ve Fikri Sağlar'ın o sözleri en fazla bizi tatmin edebilir..

Ama hayır! Cumhurbaşkanı Evren'in "**Türk devletini irticanın içine atmaya**" bilerek **"çalıştığı"** iddiası bizi de inandırmaz. Evren'in, bunun tam tersine açıklamaları ve girişimleri. kamuoyunun gözleri önünde olmuştur. Bunlar elbette, sözkonusu karamamedeki imzası-

Levent Şahverdi Arşivi

nın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Ama, onun kasıtlı bir irtica körükleyicisi olduğu iddiasını dayanaksız kılmaya yeterlidir.

Bu bakımdan ana muhalefet partisi genel sekreterinin, Evren'in istifasını isteyen açıklaması, sadece zamanlama açısından değil, bu içeriği açısından da çok hatalı olmuştur.

Parti Genel Başkanı Erdal İnönü'nün, bu açıklamadan sonra gazetecilerin sorularına verdiği cevap, genel sekreteriyle çelişkiye düşmemeye gösterdiği dikkat yanında, onun o sözlerindeki kesinliği ortadan kaldırır niteliktedir. Ancak bu incelik de, yeteri kadar dikkati çekmemiş, bazı gazetelerdeki başlıklar, Erdal İnönü de Cumhurbaşka'nından istifa talebinde bulunmuş gibi bir izlenim oluşturmuştur.

Cumhurbaşkanı Evren'in de, bu izlenimin etkisinde kaldığı anlaşılıyor. İnönü'ye yaptığı görüşme davetini iptal etmesi bunu gösteriyor.

Bizce o da hatadır. Demokratik hayatta, Cumhurbaşkanlığıyla siyasal partiler arasındaki diyaloğun gereksiz yere kopmasını önlemeye, siyasal partiler yetkilileri kadar, Cumhurbaşkanları da özen göstermek durumundadır.

Özetle: Bu konuda olup-bitenler bir hatalar zinciri halindedir.

22.3.1987 - Altan Öymen

HATALAR ZİNCİRİ (2)

İşin özü, herhalde "irtica" tehlikesiydi. "Rabıta" olayını ortaya çıkaran Cumhuriyet yazarı Uğur Mumcu da, bu konuya bir "irtica" araştırması sırasında eğilmişti.

Ülkemizde, yurt dışındaki kaynaklardan da beslenen bu tehlikenin varlığı, sadece kişisel değerlendirmelerle varılan bir sonuç değildi. Bunu, Türk kamuoyuna devletin en yüksek görev yerinde bulunan Cumhurbaşkanı Kenan Evren ilan etmişti. Tarih: 8 Ocak 1987. Yer Adana. Sözler: **"İrtica vardır.. Eğer böyle ateş ufakmış, bu kadar şeylere ne lüzum var falan diyecek olursak, ateş bacayı sardıktan sonra kurtulmak zordur. Eğer önlemezseniz ev yanar. İşte bu ev bütün Türkiye'dir."**

"Rabıta" konusuna bu uyarının ışığında bakılınca ilk akla gelen soru şuydu:

Örgüt, bir "şeriat" örgütüy"dü. İlkeleri böyleydi. İslâm ülkelerindeki mevzuatın "şeriata" uymasını amaç edinmişti. Gerçi İslâm Konferansı içindeydi. Bu açıdan onunla belirli bir resmi ilişki içinde bulunma durumundaydık. Fakat bu ilişkilerin, ona din görevlilerimize maaş verdirecek kadar sıkı-fıkı hale getirilmesi, en başta kimin işine gelir?.

Levent Şahverdi Arşivi

En basit polis araştırması mantığına göre de. bu sorunun cevabı şuydu: **"Şeriatçıların."..**

O zaman işin araştırılmasına, kaynaktan başlamak gerekli değil miydi?

Çünkü bu olayı birileri oluşturuyor. Devletin yurt dışına din görevlisi göndermekte güçlük çekmesi gibi bir nedenin eşiğinde "Rabıta"yla temas kuruyor.. Bu işin olabilirliğini anlaşmaya bağladıktan sonra bu tedbirin ne kadar makul olduğunu daha üst düzeydeki mercilere anlatmak için gerekçeler hazırlıyor.

O birileri kim?. O zamanki Diyanet İşleri Başkanı mı?. Onun emrindeki başkaları mı? Bu başlangıcın aracılan var mı? Devlet teşkilatının öteki kademelerinde, Devlet Bakanlığı'nda, Planlama Örgütü'nde teşvikçi ve destekleyicileri var mı? hükümet ve iktidar partisinde bağlantıları var mı?.

Uzağa gitmeye gerek yok. Esas açısından benzerliği olmasa da, soruşturma yöntemi açısından bakılırsa, örneğin bir İrangate olayındaki gibi.. Yarbay North.. Danışman Mac-Farlaine.. İş adamı Perot.. CIA Beyrut Şefi Buckley.. Önce bu zincirin halkaları teker teker ortaya çıktı.. Daha üst düzeydeki yetkililerin ve Başkan Reagan'ın sorumluluğu asıl ondan sonra somutlaştı.

Bizim olayımızda zincirin ilk halkalarında kimler var?.

Bunlar araştırıldığında belki söz konusu olan kişilerden hiçbirini, yasalarımıza göre suçlayacak bir nokta bulamazsınız. Belki her biri, attıkları adımı, kendilerine göre makul nedenlerle izah edebilirler. Belki onun, ülkemizin gerçekten faydasına olduğuna samimiyetle inanabilirler.

Ama siz, eğer irtica, ya da şeriatçılık diye tanımlanan akımların tehlikelerine inanıyorsanız, onları öğrenince bilirsiniz ki, devletin o ya da bu yerindeki. ya da kenarındaki şu kişiler, iyi niyetle de olsa, "şeriatçı" örgütlerin ülkemizdeki hareket sahasını genişletme eğilimindedirler.

Ayrıca şu var: Şeriatçılığın ülkemizde ve ülkemizin yurt dışında yaşayan insanları arasındaki etki kaynakları, sadece bu "Rabıta" işinden ibaret de değil.. Gene Cumhurbaşkanı'nın, Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilmesini istediği -ama hükümetin muhalefetiyle eski statülerinden kalan- özel yurtlardaki örgütlenmeler var. Yurt dışından Türkiye'ye şirketler, vakıflar yoluyla gelen paralardan o amaçla sarfedilen meblağlar olduğu söylentileri' var.

Bütün bunlar birlikte değerlendirilip araştırıldığında ortaya, "şeriatçılık" etkilerini yaygınlaştıran kaynaklar hakkında devlet içindeki ve dışındaki kişisel ilişkileri de kapsayan bir tablo çıkar. Ve yasalarımıza göre o kişilerde hukuki sorumluluk bulunmasa bile. Türkiye'deki

şeriatçılık tehlikesinin artmasındaki siyasal sorumluluğun -tabii hükümetten başlayarak- ciddi olarak tartışılmasına dayanak olacak bir dosya oluşur.

Uğur Mumcu ve Cumhuriyet gazetesi ekibi, böyle bir dosyaya girecek pek çok bilgiyi daha şimdiden, gazetecilik olanaklarıyla derlediler. Ana muhalefet partisinin çalışmalarıyla bu, çok daha kapsamlı bir içeriğe kavuşturulabilir. Meclis önergeleriyle geliştirilebilir.

Ancak şimdi iş, çok karışmış bulunuyor. Araştırmanın gelişmesine göre belki en son söylenebilecek bir sözün en başta söylenip Cumhurbaşkanı'nın istifasının istenmesi. Onun bu talepten fazlaca etkilenmesi. İşin özünün unutulup, konunun **"Evren ve SHP"** anlaşmazlığı haline dönüşmesi. "Evren giderse ne olacak? Özal gelecek." mantığının işlemesi.. Bazı gazetecilerdeki **"Yoksa Evren'i sevmiyor musunuz?.. Hayır, elbette seviyoruz."** anketleri..

Bu arada abartmalar:

"Evren değil, İnönü istifa etsin...", "Yok, Fikri Sağlar Genel Sekreterlik'ten istifa etsin...", "Hayır, Sağlar aslandır. Onu eleştirenler uzlaşmacıdır...", "Milli Mücadele'nin sesi... Sosyal demokrasinin nefesi..."

Bütün bu gürültü arasında konunun özü, unutuldu, gitti. Cumhurbaşkanı Evren de kendisine yönelik istifa talebinin etkisi altındaki o basın toplantısında, kararnameye gereğinden de fazla sahip çıkarak, daha önce bizzat yaptığı irtica uyarılarını unutturdu.

Ve bütün bu gelişmelerden, herhalde en fazla, **"Bu vartayı da atlattık"** diye ellerini oğuşturabilecek duruma geçen gerçek şeriatçılar memnun oldu. Eğer varsa devletteki uzantılarıyla, artık bundan sonraki marifetlerini planlamaya başlamışlardır...

29.3.1987 - Altan Öymen

Bugün:

RABITA

"RABITA" konusu, şimdi de Cumhurbaşkanlığı'yla ana muhalefet partisi arasında bir sorun yarattı. Konu, gazeteci yazar Uğur Mumcu'nun bir röportajıyla ortaya çıkmıştı. Almanya'daki irtica akımları üzerinde araştırmalar yapan Mumcu, o arada şu gerçeği öğrenmişt: 12 Eylül'den sonra kurulan Bülend Ulusu Hükümeti döneminde yurt dışına gönderilen bazı din görevlilerine maaşları, **"El Emanet-ül Ammeli Rabıtat-ül Alem-ül İslâm"** adlı örgütçe ödenmişti.

Levent Şahverdi Arşivi

Örgütün amaçları belliydi: Müslüman memleketlerde yönetimin İslâmcı kurallara uymasına çalışmak, İslâmcılığı yayacak misyonerler yetiştirmek... İslâmcı faaliyetleri ve yayınları, maddi açıdan desteklemek.

Türkiye Cumhuriyeti memurlarının, kısaca "şeriatçılık" diye özetlenebilecek bu amaçları taşıyan böyle bir örgütten maaş almaları nasıl mümkün olmuştu?

Dönemin yetkilileri, bu soruya yanıt vermekte güçlük çektiler. Sonra, yavaş yavaş anlaşıldı ki, Ulusu Hükümeti'ne bu öneri, Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan gelmiştir. Bunu zamanın din işleriyle görevli Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş benimsemiş, bir yazıyla Başbakanlığa sunmuştur. Yazının gerekçesi, yurt dışında Türk din adamlarına olan ihtiyacın artmasıdır. Bunu karşılayacak ölçüde maaşlı personel gönderme imkanları da sınırlıdır. Öyleyse, bazı din adamları yurt dışına izinli gönderilmeli ve maaşını, işte o "Rabıta" örgütünden almalıdır.

Teklif, anlaşılıyor ki, fazla soruşturulmadan kararname haline getirilmiş, başta Başbakan Bülend Ulusu olmak üzere bütün hükümet üyelerince imzalanmış, zamanın MGK Genel Sekreteri Haydar Saldık'a iletilmiştir. O da, biraz tereddüt göstermekle birlikte, sonuçta karamameyi Devlet Başkanı Kenan Evren'e göndermiştir. Evren de imzasını atınca, kararname yürürlüğe girmiş ve 1 Temmuz 1985'e kadar süren o garip uygulama başlamıştır.

Karamameyi Özgüneş'ten sonra imzalayanlar, şimdi durum ortaya çıkınca yaptıkları işin bir yanılgı olduğunu kabul eder gibidirler. Eski Başbakan Bülend Ulusu. bu yanılgının Rabıta örgütünün İngilizce adından gelebileceğini söylemiştir. Bu ad, Türkçeye "Dünya İslâm Birliği" diye tercüme edilen **"Muslim World League"**dir.. Ulusu'nun söylediğine göre. eğer karamame o şekilde yazıldıysa, o ad akla "Rabıta" adının yaptığı uğraşımları getirmemekte, ondan ayrı ve amaçları başka bir örgütmüş izlenimini vermektedir. Ulusu da, kendi açıklamasından anlaşıldığına göre, imzaladığı birçok karamame arasında, nasıl olsa daha önce incelenmiştir düşüncesiyle konu üzerinde fazla durmamış, ona imzasını atmış olmalıdır. Belki zamanın Devlet Başkanı Evren de öyle...

Öyle de olsa, kamuoyu artık, konunun bütün yönleriyle açıklığa kavuşmasını istiyor. Kaldı ki, Türkiye Cumhuriyeti sorumlularının "Rabıta" ile ilişkilerinin bu karamameyle sınırlı olmadığı, daha önceki hükümetler döneminde de benzer işlere teşebbüs edildiği öne sürülüyor.

Yapılacak şey, elbette konunun bütün boyutlarıyla Meclis'te ele alınması, araştırılmasıdır. Nitekim muhalefet partilerinden de bu yolda girişimler başlamıştır.

Levent Şahverdi Arşivi

Ancak bunlar yapılırken ana muhalefet partisi Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın bir demeci, bu ciddi konunun içine bir ciddiyetsizlik havası getirmiştir. Sağlar, daha sorumlulukların tartışılması yeni başlamışken, kestirme bir yol tutup Cumhurbaşkanı Evren'le Başbakan Özal'ın istifasını istemiştir. SHP Genel Başkanı Erdal İnönü de, genel sekreteriyle dayanışma gereğini duyduğundan olacak, daha başka ifadelerle de olsa, aynı aceleciliğe kapılmıştır. Bunu, Cumhurbaşkanı Evren'in Erdal İnönü'ye yaptığı görüşme davetini iptal etmesi izlemiştir.

Bu son gelişme, işi esasından uzaklaştırıp, dikkatleri Çankaya SHP ilişkilerine yöneltebilecek bir talihsizliktir. Oysa gündemdeki asıl konu, devletimizin içindeki "Rabıta" ilişkileridir.. Yapılması gereken ilk şey de. gereksiz ve zamansız polemikleri bırakıp o ilişkiler zincirinin halkalarını tek tek ortaya çıkartmaktır...

22.3.1987 - Milliyet

Bugün:

KASIT?

Cumhurbaşkanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri Ali Baransel'in dünkü açıklaması, Çankaya'nın "Rabıta" konusundaki tutumunu bir ölçüde aydınlatıyor. Gerçi Cumhurbaşkanı Kenan Evren 27 Mart günü yapacağı basın toplantısında konuy'la ilgili olarak kamuoyuna bizzat da bilgi verecek. Ancak bugün için, Baransel'in dikkatli ve dengeli bir üslup içinde sıraladığı cümleler. şunu gösteriyor:

Kamuoyunu günlerdir meşgul eden kararname, 1981 yılındaki "Devlet Başkanı" Evren'e,

1 - "O günün yoğun çalışma şartları içinde", yani vaktinin çok az olduğu bir zamanda arz edilmiştir.

2 "Yasalara tamamen uygun, rutin ve daha evvel yapılmış bir uygulamanın devamı olduğu düşüncesiyle konu üzerinde fazla durulma gereği duyulmamış", yani altındaki hesabın ne olduğu saptanamamıştır.

Cumhurbaşkanının bilgisi altında yapılan bu açıklamanın samimiliğinden şüphe edilemez. Kaldı ki, devletimizdeki kararname uygulamaları hakkında fikir sahibi olanlar, hele işlerin yoğun olduğu sıralarda, sadece cumhurbaşkanlarının değil, bakanlardan pek çoğunun da aynı koşullar altında bulunduğunu bilirler.

Ülkemizde devletin pek çok -belki gereğinden çok- konusu, kararnameye bağlanmıştır. Milli Eğitim Bakanları ilaç fiyatlarıyla, sağlık

Levent Şahverdi Arşivi

bakanları okul kiralarıyla ilgili kararların altına imza atmak durumundadır. Teorik olarak her birinin Bakanlar Kurulu'nda görüşülmüş olması gereken, ama büyük çoğunluk üzerinde- Bakanlar Kurulu bir yana- bakanlar arasında telefon görüşmesi bile yapılmamış olan yüzlerce karamame, Başbakanlık memurlarının koltuğunda oradan oraya koşturulur. İmzaları eksik kalan bakanlar -makamlarında, evlerinde, Meclis'te. koridorda- nerede bulunursa yakalanıp imza attırılmaya çalışılır.

Bu, bir devlet reformu içinde, herhalde düzeltilmesi gereken bir uygulamadır. Ama bugünün ve hele 1980'li yılların gerçeği maalesef budur.

Ve bu gerçek karşısında da, bir karamamenin doğru çıkmasının, imzalayanların amacı dışına taşmamasının asıl teminatı, onun kaynağındadır.

"Rabıta" örneğinde o kaynak Diyanet İşleri Başkanlığı'yla, onun bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığı'dır. Karamameyi imzalayanların sorumlulukları gene de ortadan kalkmaz ama, bu işin soruşturmasına "kast"ın kimde olduğunu saptamaktan başlanacaksa, önce o kaynağın içinde olup bitenleri araştırmak gerekir. O zamanki devlet bakanı'nın sorumlulukları üzerinde, asıl o "kasıt" merkezi, ya da merkezleri belli olduktan sonra, çok daha sağlıklı bir şekilde durulabilir.

Kaldı ki; bakanlar, başbakanlar, cumhurbaşkanları... İsterlerse, hepsi istifa etsinler.. O merkezler orada durdukça ve bizdeki bu karamame uygulamaları aynı şekilde devam ettikçe, bunun gibi daha ne karamameler hazırlanıp, yeni gelecek bakanların, başbakanların, cumhurbaşkanlarının imzalarından geçirilebilir.

Aysberg'in üstünden önce altında ne olduğunu öğrenmek, denizcilikte olduğu gibi devlet yönetiminde de tehlikeden kurtulmanın en gerçekçi yoludur.

"Rabıta" Örgütü'yle ilgili olarak Meclis'te yapılacak araştırma ve soruşturma görüşmelerinde bunun unutulmamasında büyük fayda var.

23.3.1987 - Milliyet

Metin Toker'in not defterinden:

"RABITA"NIN ETTİKLERİ...

Bu sefer de bir "Rabıta olayı" Türk siyasi hayatını gene karmakarışık etmiş bulunuyor.

Levent Şahverdi Arşivi

Aslında. bu nasıl eften püften, ciddiyetten ve sağlam temellerden uzak bir siyaset hayatıdır ki, ikide bir, en ufak rüzgarda karmakarışık, hatta alt üst olmaktadır.

Laiklik-irtica konusunda elbette ki Cumhurbaşkanı Evren ile SHP Genel Başkanı İnönü bir aynı kefede, eski Başbakan Demirel ile yeni Başbakan Özal bir aynı, fakat başka kefededirler. Suudi Arabistan kökenli Rabıtat-ül Alem-ül İslâm gibi örgütlerin Türkiye'ye el atmasını tehlikeli görenler Atatürkçü laisizmin saflarındadırlar, görmeyenler, "Ne olmuş, yani?" diyenler, şeriat düzenine dönülmesini şüphesiz istemeyen, ancak çağdaş toplum düzeninin altına bilinçle dinamit yerleştirilmekte olduğunu da fark etmeyenler arasındadır.

Şimdi, bir "Rabıta olayı" rüzgarı siyaset hayatını ne hale soktu? Sanki laiklik-irtica konusunda Evren ile İnönü karşı karşıyadırlar; Evren'in üzerinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin laik bir devlet olmadığını söyleyecek kadar "kendi meselesi"nin akıntısına kapılmış eski Başbakan'ın, emanetçisi kanat germektedir; bir başka eski Başbakan, "Rabıtacı MSP" ile ilk kendisinin koalisyon yapıp geriye saymayı başlattığını unutarak 12 Eylül'e hücum fırsatı bulmaktadır; Yeni Başbakan ise kınanan uygulamayı kendi iktidarının da bir buçuk yıl önceye kadar sürdürdüğünü gözlerden kaçırmaya çalışarak bu karışıklıktan memnun, ellerini oğuşturmaktadır.

Anlaşılan her toplum, layık olduğu siyaset hayatını yaşıyor.

Devlet imamlarının şeriat yanlısı Rabıta örgütü tarafından maaşa bağlanmasını Cumhuriyet Hükümeti'nin 12 Eylül'den önce düşünmesini. 12 Eylül uygulamasını. 12 Eylül'den sonra sürdürmesini kabul etmek imkanı yoktur. Cumhuriyet Türkiye'sini Şah veya Humeyni İran'ından ayıran en büyük özellik, bizim imamlarımızın devlet memuru statüsünde bulunmaları, onların mollalarının ise özel kaynaklardan geçimlerini sağlamalarıdır. Atatürkçü laisizmin başlıca esaslarından biri budur. Bir cumhuriyet hükümeti bunu nasıl zedeler? Nasıl, bunun ile diğer devlet memurlarının, mesela askeri ataşelerin veya büyükelçilerin maaşlarını devletin dışında bir kaynaktan almalarını kabul etmek arasında hiçbir farkın bulunmadığını görmez? Kaynak ister şeriatçı olsun, ister olmasın... Kaynağın "Rabıta" olması işi sadece daha vahim hale getirmektedir.

Olay açığa çıktığında, hele o dönemlerin Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç hafızaları tazelediğinde artık hiç kimsenin "Hatırlamıyorum", "Efendim, Rabıta'nın adı İngilizce yazılmıştı da..." "Bakıyorum, araştırıyorum" zırhlarının arkasına sığınmaya kalkışmaması gerekirdi. Hiç olmazsa Amerika'daki "İrangate", "Watergate" olaylarından ibret alınmalıydı. Böyle hallerde en iyi tutum, tam açıklıktır. Meşhur kararnameyi imzalayan herkesin söyleyecek bir tek şeyi vardı: "Evet, bir hata yapılmış. Ben de, maalesef atlamışım!"

Levent Şahverdi Arşivi

Kamuoyu kimi mazur göreceğini, kimin bu mazeretini kabul etmeyeceğini kendisi tespit ederdi. Konu, enine ve boyuna, Meclis'te görüşülebilir, tartışılabilirdi.

Tam bu sırada SHP'nin genç, ateşli ve tecrübesiz Genel Sekreteri'nin "Cumhurbaşkanı istifa!" diye ortaya çıkması bütün verileri alt üst etmiştir.

Eğer bu aşamada istifa etmesi gereken biri varsa, o da Genel Sekreter'in ta kendisidir. Bunu hatırlatmasa bile, SHP Genel Başkanı'nın, "Şimdi Sayın Cumhurbaşkanı'ndan benim beklediğim, aslında bir açıklama yaparak bu konudaki görüşünü ortaya koymasıdır" diye hakkı ve görevi olan bir tutumu alırken, Genel Sekreteri'ni kınaması, hiç olmazsa kendisini ondan kamuoyu önünde kesinlikle ayırması lazımdı.

İnönü'nün bunu düşünmemesi, Cumhurbaşkanı'nın ise, verdiği bir randevuyu duygusalca iptal etmesi, hiç olmazsa aynı anda kendisinden sadece SHP Genel Başkanı'nın değil, herkesin beklediği açıklamayı yapmaması ortalığı tamamiyle karıştıran unsurları oluşturmuştur.

Şimdi, suların nasıl durulacağı akıllardaki endişeli sorudur.

Sular, durulmasına durulacaktır. Ama, adım adım ilerlemekte olan irticaa karşı Atatürkçü laisizmin koruyucularının ortak vaziyet almalarının yeni bir fırsatını verecek "Rabıta olayı", tam aksine, karşı tarafın değirmenine su götürmüştür.

Bunu anlamak için yeldeğirmenlerinin kanatlarını şu anda nasıl hızla, şevkle ve neşeyle döndürdüklerine bakmak yeterlidir.

23.3.1987-Metin Toker

Açı:

TEHLİKELİ ALAKALAR

Geçen hafta Uğur Mumcu'nun ortaya koyduğu Rabıta olayı, asıl, Türkiye'deki devlet çarkının nasıl döndüğünü göstermesi bakımından ilginçtir.

Yoksa, söz konusu Rabıta'dan çok daha çeşitli ve çok daha tehlikeli bir rabıtalar ağı içinde yaşıyoruz.

Suudi Arabistan'daki Rabıta ne yapmış? Geçimlerini Türkiye Cumhuriyeti bütçesinden mi, yoksa dıştaki "cemaatler"den mi almaları gerektiği bile tartışmalı olan birkaç yüz imama bir-iki yıl maaş ödemiş.

Levent Şahverdi Arşivi

Peki, Amerikan rabıtalarından ne haber?

Atlantik ötesinden Türkiye'ye uzanan, bazen düpedüz devlet olarak, bazen vakıflar, hayır kurumları, üniversiteler eliyle, bazen sendikalar ve ne idüğü belirsiz dostluk dernekleri aracılığıyla öylesine korkunç bir rabıta ağı kurulmuş ki. Kimsenin kurtulması mümkün değil. Kaçımız, yaşayışımızın şu ya da bu döneminde, şu ya da bu sıfatla bu ağın dışında kalabilmişizdir? Türkiye, savunmasından eğitim sistemine, işçi hareketinden sanatına kadar akıl almaz sıklıkta rabıtalarla Amerika'ya bağlanmış durumda.

Ekonomideki, ticaretteki, bankacılıktaki rabıtalar da bir yana.

Suudi Arabistan'a uzanmış bir Rabıta'nın Türkiye'yi laiklikten uzaklaştırma tehlikesi vardır da, Atlantik ötesine uzanan rabıtaların Türkiye'yi kendi çıkarlarından, kendi kalkınma yönetiminden, kendi kimliğinden ve kişiliğinden uzaklaştırma tehlikesi hiç mi yoktur?

Elbette, bu çeşit rabıtaların kaçınılmazlığı, devletin hiç olmazsa kendi yapısıyla doğrudan doğruya ilişkili konularda elinden geleni yapmaktan vazgeçmesi için yeterli neden sayılamaz. Hepimiz farkına vararak ya da varmadan teslim olsak da, onun ödevi, yapabildiğince, kendini böyle rabıtalardan korumaktır.

Koruyabilmek için de, gerekli mekanizmaları kurmak ve sürdürmek.

Örneğin her önüne gelen bakanlığın, genel müdürlüğün ya da kuruluşun dış dünyayla rasgele ilişkilere girmesi kadar tehlikeli bir rabıta başlangıcı olamaz. Devletin dış dünyayla ilişkileri, burada ve dışarıda, kimin kim, neyin ne olduğunu kendi örgütü ve deneyimiyle başkalarından daha iyi sezinleyebilen bir bakanlığın, Dışişleri Bakanlığı'nın süzgecinden geçmezse, ne gibi durumların ortaya çıkacağını tahmin etmek pek zor değildir. Bir yabancı diplomat için, ömründe ilk kez yabancı gören falanca bakanlık memurunu baştan çıkartıp olmayacak şeyler yaptırması işten bile değildir.

Oysa, gidiş tersinedir ve özellikle Özal Hükümeti, dışa açılma gerekçesiyle, bakanından çeşitli servislerine kadar Dışişleri Bakanlığı'nı devre dışı bırakan uygulamaları tehlikeli bir biçimde yaygınlaştırmıştır.

Daha da tehlikeli olanı şu: Türk bürokrasisi, git gide, şüpheli rabıtaların kurulmasına engel olabilecek ağırlığı, niteliği yitirmektedir. Rabıta'nın tehlikesi üzerine parmak basan ve sorumluları uyaran memur tipi yok artık. Son olayda kaç memur, kaç müşavir, kaç müdür, imza atanları gafletten kurtarmak cesaretini gösterebilmiştir?

Öyle anlaşılıyor ki, dosya, eski Başbakan Demirel zamanından başlayarak hazırlanmış, 12 Eylül dönemiinde pek Atatürkçü bir bakan tarafından kotarılmış ve kimsenin uyarısı olmadan Cumhurbaşkanı'na varıncaya kadar herkese imzalatılmıştır.

Levent Şahverdi Arşivi

Bakın beyler, olağanüstü dönemlerde şok edip robota çevirdiğiniz, sivil dönemlerde yerin dibine batırdığınız, partizanlarla doldurup darmadağın etmek için elinizden geleni yaptığınız, yerine "başkanın adamları"na benzer prensler, danışmanlar, koymaya çalıştığınız bürokrasi, bunun için vardır. Türkiye'de devlet memurluğunu yetişmesiyle, geçim koşullarıyla ve saygınlığıyla onurlu bir yere oturtmadıkça, ülkeyi doğru dürüst yönetemezsiniz.

İsterseniz, yine kamu hizmeti kavramıyla alay edip her şeyi paralı hale getirmeye. devlete hizmet geleneğini küçümseyip tüccar kafalı insanlar yetiştirmeye ve kurumlarla kuralları yok edip Türkiye Cumhuriyeti'ni olağanüstü dönemlerde kışla, sivil dönemlerde de şirket gibi yönetmeye devam edin; ama, sonra, başınıza olmadık işler gelince. Choderios de Lacios'un ünlü romanındaki Madame de Volanges gibi "Bir tek tehlikeli alaka, insanın başına meğer ne belalar getirirmiş" demeyin.

24.3.1987 - Mümtaz Soysal

Açı:

RABITA VE SHP

Yeni olayların ışığında bir kez daha yazmakta yarar var: Son yılların Türkiye'sindeki en büyük çelişkilerden biri, Atatürkçülük adına, Atatürkçülükle hiç bağdaşmayan bir düşüncenin devlet ideolojisi durumuna getirilişidir. Aydınlar Ocağı'nca üretilen Türk-İslâm sentezi, Atatürk'ün adını taşıyan Dil, Tarih ve Kültür kurumlarından eğitim sisteminin can alıcı noktalarına kadar iktidardadır. Radyo ve televizyon programlarında milli tarih ve "inkılap" derslerine kadar her yerde onun çizgisi okutulur.

Hep Atatürk diye diye.

Bu yoldaki çabalar 12 Eylül döneminde yoğunlaşmış, Atatürk çağının Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu gibi kalıntıları o dönemde ortadan kaldırılmış, yeni çizgiye uygun atamalar hep o dönemde yapılmış ve nihayet "Atatürk'ün partisi" o dönemde kapatılmıştır.

Şimdi, o partinin örgütüne ve mirasına sahip çıkmaya çalışan bir yeni partinin genel sekreteri, Rabıta olayından sonra 12 Eylül döneminin sorumlularına dönüp "Bugün geçen dönemdeki rollerinizin bir sonucu olarak bulunduğunuz mevkilerden istifa edin" demişse, çok mu ters bir söz söylemiş olur? Şaşırtıcı çelişkiler karşısında bu kadarcık bir tepkiye de mi hakkı yoktur?

Levent Şahverdi Arşivi

Ne var ki, hep aynı üslupla yazılmış bir yazı bombardımanı son zamanlarda SHP Genel Sekreteri'ni hedef almış gibidir. Fikri Sağlar'in ne gençliği kaldı, ne bıyığı, ne de acemiliği.

Genel Sekreter'in çıkışı çok kişiye niçin bu kadar ters geldi acaba?

İnsan, Türk-İslâm sentezine inanmış olabilir. Atatürkçülükte eleştirilecek yönler bulup bugün yeni arayışlar gerektiğini de savunabilir. Ya da, Atatürkçü olduğunu sandığı halde, ortaya çıkanlan son rezalet ve şimdiki aldatmacalar karşısında sessiz kalmayı da yeğleyebilir. Ama, "Atatürkçü" olduğuna inanan bir partinin genel sekreterinden böyle bir isyan sesinin çıkışına karşı bunca tepki niye? Bu da onun hakkı değil mi?

Yoksa, bu körpe isyanda alışılmış uzlaşmacılıkları rahatsız eden bir yön mü var?

Yoksa, yoksa, nedenler daha mı derinde?

SHP'nin Rabıta takipçiliğine en yüksek düzeyde ve en sert biçimde sahip çıkışı, Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki CHP'yi andırdığı için çok tehlikeli gözükmüştür herhalde herkese.

Tehlike, anlaşılan, bağımsızlık bayrağının yeniden dalgalandırılmasından doğuyor: Paraya bulaşmış Arap etkisine karşı laiklik adına kaldırılan bağımsızlık bayrağı, silaha bulaşmış Amerikan etkisine karşı da, ekonomik çıkarlara bulaşmış Batı etkisine karşı da kaldırılabilir. İhanete bulaşırsa, Sovyet etkisine karşı da kaldırılabileceği gibi.

Çok kişi için korkutucu olan budur: SHP'nin Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk davasına, Kuva-yı Milliye ruhuna, 1920'lerin ve 1930'ların Ankara'sına sahip çıkışı.

Yoksa, ana sistemi olduğu gibi kabullenip onun içinde rötuşlarla yetinen bir sosyal demokrasi kimseyi korkutmaz. Rahatlatır bile.

Evet, bugünün Türkiye'sine sosyal demokrasi de gerekir. Ama bu zorunluluğun sağlam bir temele oturtulması ve sistemin özüne yönelik gür bir kaynaktan esinlenebilmesi için Anadolu ihtilalinin bağımsızlık çığlığına dönüş gerekli.

Rabıta olayı. bağımsızlık kavramının yeniden gündeme gelişidir. Bir kez daha görülmüştür ki "Gavurun ekmeğini yiyen gavurun kılıcını sallar" biçimindeki Anadolu deyimi gavurluk ya da Müslümanlık tanımayan çağdaş bir gerçektir. Bu gerçek devletin en yüksek basamaklarında unutulmuşsa, başlangıçları Anadolu ihtilaline kadar uzanan bir partinin genel sekreterinden "istifa" çağrısının yükselmesini de tarihin derinliklerinden gelen bir hatırlatma saymak gerekir.

25.3.1987 - Mümtaz Soysal

Levent Şahverdi Arşivi

Açık Pencere:

Haftanın filmi...
RABITA ÜL ZABITA ÜL 12 EYLÜL

Oynayanlar **Tayyar Altımetre, Uğur Zumcu, Mehmet Özgüleş ve zabıta elemanları...**
Yönetmen **Özal Brothers.**
Prodüksiyon **Faysal Finans.**
Bir Türk-İslâm sentezi yapımı...
Yapım yılı :**1981.**

Uğur, gözlüklü ve gözüpek bir gazetecidir. Muhasebe müdüründen başka kimseden korkmamaktadır. Ankara'dan aldığı tiyolarla Almanya'daki irticaın içine balıklama dalar ve elinde kara kaplı belgelerle çıkar. Ortalık allak bullak olmuştur.

Kamera Süleymaniye Camii minareleri arasından güneşin batışına çevrinme yapar. Fonda bir ney iniltisi duyulur. Yıl 1981... Atatürk'ün 100'üncü yıl kutlamaları sırasında **Atatürkçü** Devlet Bakanı Mehmet Özgüleş sümen altından bazı belgeleri Bülend Bey'e iletir. Onu şaşırtmak için belgelere Rabıta Örgütü'nün İngilizce adını yani **"World Islâm League"** yazmıştır. Bülend Bey, Türkçede lig anlamına gelen league sözcüğünü görünce, bunu lig maçlarıyla ilgili bir kararname zannederek, derhal imzayı basar. İmamlar dolara bağlanır.

Gazeteci Uğur'un açıklamaları uğursuz gelmiştir. Rabıta'nın Türkiye'deki elemanları deşifre olur. Bazıları teessürden hafıza kaybına uğrar. Görevden kısa süre önce alınan Tayyar Altımetre peş peşe yaptığı itiraflarla üstlerinden intikamını acı biçimde alır.

Bir mahkeme salonu... Salonun ucunda bir ekran... Amerika'daki bir sanığın uydu aracılığı ile doktor kontrolünde ifadesi alınmaktadır.

Sanık ifadesinde memleketin önce 70 sente, sonra 1100 dolara muhtaç hale getirildiğini anlatarak imamlara dolar bağlanmasının normal olduğunu söyler. Şimdi durumun düzeldiğini icraatları saye-

Levent Şahverdi Arşivi

sinde irticaın kendi kendini finanse edecek duruma geldiğini belirtir. Savunmasının yarısında fenalaşarak Methodist Hastanesi'ne kaldırılır...

Gazeteci Uğur aynı zamanda avukattır. Sanıklara acıdığı için onların savunmasını üstüne alır... Ve onları şöyle savunur:

"Türkiye el üstünden ve el altından Amerika'dan yardım almaktadır. Rabıta örgütü de. ARAMCO yani Amerikan sermayesince desteklenmektedir. Amerikan yardımı kapanın elinde kaldığından, imamlara dolaylı yoldan yardım verme gereği duyulmuş, dolarlar Rabıta kasasından ödenmiştir. Sonuçta değişen bir şey yoktur. Bu yardımın adını burada REİA olarak ilan ediyorum..."

Filmdeki yargıç bu sözler üzerine duygulanarak, tüm sanıklar için "beraat" kararı verir ve cebinden çıkarttığı bir yeşil doları kalem kırar gibi, ortasından yırtar.

O sırada adliye binasının önünden geçmekte olan parkalı iki işsiz genç ile bir öğrenci kolluk kuvvetlerince Rabıta olayının sanığı olarak yakalanır. Gençler daha karakola gitmeden suçlarını itiraf eder. Süleymaniye'nin silüeti üzerinde yavaşça SON yazısı belirir.

22.3.1987 - Melih Aşık

Açık Pencere :

İŞİN ÖZÜ

Nüfusu 50 milyonu aşmış olup,100 milyona ilerleyen. Milli geliri 1000 (bin) dolarda sayan ve seri halde fakir insanlar üreten bir toplumu nasıl yönetebilirsiniz?

Vardır bunun da bir çaresi... Örneğin toplumu demokrasiden şeriat düzenine doğru sevk edebilirsiniz. Kur'an-ı Kerim'i anayasa haline getirebilirsiniz... Fakir milyonlar **"Ne yapalım kaderimiz böyleymiş"** tevekkülü ile iki elini önüne bağlayıp dünya nimetlerini zenginlere helal edebilir. Bir lokma, bir hırkaya razı olmuş yığınlar, IMF'nin kemer sıkma programına canu gönülden razı olabilir...

Bu yığınlar aynı zamanda "eşitlik" gibi çatlak sesler çıkartan sola karşı imanlı bir ordu olarak kullanılabilir... Dünya platformunda Sovyetler'e karşı bir Ortadoğu kalkanı da doğmuş olur...

Levent Şahverdi Arşivi

Sanılır ki. 1980 yılından sonra Türk toplumu bu doğrultuya sokulmak istenmiştir. Kafalardan siyasi inanç ve idealler boşaltılmış, "bağımsızlık" gibi tehlikeli ilkeleri içeren Atatürkçülüğün özü boşaltılmıştır Laiklik de peyderpey aşındırılıyor.

Bunun adı Türk - İslâm - Amerikan sentezidir.

Bu arada ufak tefek yanlışlıklar oluyor!.. Örneğin, komünizme karşı büyültülmekte olan dev, ortada komünist bulamadığı için **"Cumhuriyet"**i kemirmeye başlamıştır. Doğası icabı demokrasiyi de yiyecektir. Bu takvimin umulandan daha süratle gelişmesidir günümüzde şaşkınlık yaratan... Kimi yetkilileri güç duruma düşüren... Fakat "temel plan" tıkır tıkır yürümektedir.. Allah sonumuzu hayretsin...

HAFTANIN FİLMİ RABITA -II -

Oynayanlar	**Tayyar Altımetre, Uğur Zumcu, Mehmet Özgüleç, Süleyman Devirel ve 1100 dolara çalışan figüranlar.**
Yönetmen	**Özal Brothers.**
Yapım	**Faysal Finans, Türk-İslâm sentezi yapımı...**
Yapım yılı	**1404 Hicri...**

Devlet sanatçısı statüsündeki gazeteciler gibi efendi efendi oturup yazısını yazacağı yerde belge, bilgi toplayıp eskiden yenmiş naneleri ve bu nanelerin kokusunu ortaya çıkaran Uğur yine boş durmamaktadır...

Yetkililerin yaptığı tüm "doyurucu açıklama"lara rağmen doymayan Uğur daha eski defterleri karıştırmaya başlar... Bu tozlu defterler onu hapşırtır... Her hapşırmasında yeni bir suçlu ortaya çıkar... Ortalık iyice toz duman içinde kalmıştır...

Eski başbakanların sıkıştıkça Rabıta'dan para alıp ücretli tuvalete gittikleri artık su yüzüne çıkmıştır...

Uğur'un başarısını kıskanan diğer basıncılar daha büyük tiraj pardon haber patlatıp öne geçmek isterler... Ve müzeden aldıklarını söyledikleri bir belge ile Fatih'in de Rabıta'dan para aldığını öne sürerler... ,Fakat bu sökmez. Çünkü Fatih, ruhunu çağıran başka bir gazeteye yaptığı söyleşide, **"Rabıta'dan para almaya mecburduk... N'apabilirdik ki?.. Rumelihisarı'nın kaça çıktığını biliyor musunuz? Biz Rabıta'dan para aldık ama Hisar'ın hiçbir şeyine kanştırmadık..."** dediğini açıklar... Yine bu açıklamasında Fatih, Rabıta

Levent Şahverdi Arşivi

Örgütü'nün parayı direkt olarak değil Venedikliler aracılığı ile verdiğini söyler... Akan sular durmuştur... Ama Uğur durmaz...

Kamera Atatürk Havalimanı'na çevrilir. Evet, Rabıta'nın temsilcisi nihayet gelmiştir. Görünüşte çok rabıtalı bir adamdır. Karşısında el pençe divan durmuş görevlilerin arasından yürür. Gazeteci Uğur orada da hazır ve nazırdır. Uğur'un soru sormasına tırsat vermeden:

"Döviz sıkıntısı çektiğiniz yıllarda Sam Amca'nız kimleri maaşa bağladı, beni bırakıp bunu araştırın" dedikten sonra acı acı başını sallar: "Hepimiz dolar kurbanıyız ya efendi."

Bir sonraki uçakla Özal gelir... Şirket Kurtaran Aslan lakabı ile de anılan **"By-pass yürekli kahraman"** omuzlarda karşılanır. Kamera Haliç üzerinde gezinir... Ağır çekimde Özal ve Rabıta temsilcisi birbirlerine koşarlarken görünürler... Ve kavuşup kucaklaşırlar... Perdede SON yazısı okunur...

NOT: İşlerin yoğunluğu arasında filmi izleyemeyecek olanlar için video bantları hazırlanacaktır.

29.3.1987 - Melih Aşık

RABITANIN RABITALARI

Tam adı **"Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi"** olup, ülkemizde kısaca "Rabıta" (bağlantı) olarak ün yapan kuruluşun Türk devletinin birtakım görevlilerini aylığa bağlaması, siyaset dünyamızda fırtınalar kopmasına neden oldu.

Öyle gözüküyor ki, bu şamata daha bir süre de sürecektir.

Cumhuriyet gazetesi yazarlarından Uğur Mumcu'nun ortaya çıkarıp, görmek istemeyenlerin gözlerine soktuğu bu ilişki, ülkemizi yönetmek savındaki birtakım politikacıların nasıl karanlık dehlizlerde dolaşıp, nasıl kaypak zeminlerde ilişkiler içinde olduklarını göstermek bakımından son derece yararlı oldu.

Uğur Mumcu arkadaşımız kokuşmuş bir çoraptan bir ip ucu çekti kopardı, söküğün, sökülmesinin ardı arkası gelmez oldu. Bir süre var ki açıklama üstüne açıklama yapılıyor. Başlangıçta hiçbir şeyi hatırlamaz olanlar, sökük büyüdükçe, belgeler ortaya çıktıkça, ne diyecek-

Levent Şahverdi Arşivi

lerini bilemez oldular: "Yok böyle şey"ler önce "hiç hatırlamıyorum"a, giderek "galiba"ya, daha sonra da "öyle bir şey olacak ama"ya, "haaa evet ama biz İngilizcesinin o anlama geldiğini kestiremedikti"ye dönüştü. Bir aşama sonra, "bu iş bizden önce başlamıştı"ya geldi dayandı.

Doğrudur... Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi ilişkilerinin Türk devletiyle aldı-verdisi 12 Eylül 1980'den çok ama pek çok eskilere kadar dayanır. Bizim bilebildiğimiz 1967 -1968 yıllarına, yani bundan yirmi yıl öncelerine kadar...

İşin daha da ilginç yanı, şeriatçı Suudi Arabistan desteğinde gibi görünen, gerçekteyse Aramco adlı petrol tröstlerinin bir maşası olan, -aslında Suudiler de Aramco'nun bir maşasından, bir aletinden başka bir şey değildir, Aramco olmasa Suudiler olmaz-, Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi'nin ilk karşıtlarından biri, darbe hükümetlerinin demirbaş, diyanet işleriyle ilgili Devlet Bakanı Sayın **Mehmet Özgüneş**'tir. Evet, 27 Mayıs'çı Özgüneş... Hani şu, yurt dışındaki Rabıta'ca ödenmesi için Bülend Ulusu Hükümeti'ne öneri götürüp, Resmi Gazete'de yayımlanmayan kararnamenin **Tayyar Altıkulaç**'la birlikte mimarı olan Özgüneş...

İşte bu Özgüneş, bir tabii senatör olarak 1970 yılı bütçesine dönemin Diyanet İşleri Başkanı Lütfi Doğan ve Yardımcısı Yaşar Tunagür'ün Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi Örgütü ile ilişkileri var diye kırmızı ret oyu vermiştir. Yani Özgüneş, bırakın 12 Eylül 1980'i, 12 Mart 1971'den de çok daha öncesinden Rabıta Örgütü'nün laik Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerine dinamit koyma peşinde olduğunu bilmektedir. O yıllarda biz **Akşam** gazetesinde ve ardından **Devrim** adlı haftalık gazetede Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi Örgütü'nün Türkiye'ye el attığını yazdığımızda belli başlı haber kaynaklarımızdan biri de bu Özgüneş olmuştur. Eski Demokrat Partili, sonradan Adalet Partili milletvekili **Ahmet Gürkan** ve sonradan bir dönem MSP milletvekilliği yapan **Salih Özcan**, Rabıta Örgütü'nün yönetim kurulunda görev aldıklarında, bu işin sonunun nereye dayandığını soran yayınlar yaptığımızda bize en çok destek veren; bilgi sağlayan Özgüneş'in sonradan nasıl olup da tüm bu karşıtlığını unuttuğunu anlamak mümkün değildir.

Levent Şahverdi Arşivi

Ahmet Gürkan ve Salih Özcan ve Örgüt'ün Türkiye'deki daha başka bazı ilgilileri hakkında Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'nde o dönemde bizim yayınlarımız üzerine açılmış bir de dava vardı. Yanılmıyorsak, Özgüneş de o davanın bizim gibi tanıklarından biriydi. Milli İstihbarat Örgütü dosyalarında, Suudi dünyasında **"Şeyh Yaşar"** diye ünlü Diyanet İşleri Başkan Vekili Yaşar Tunagür hakkında **"Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi Genel Sekreteri El-Savvaf ile temas halindedir. Bu cemiyetin İsviçre'deki şube Başkanı Dr. Said Ramazan ile muhabere etmektedir"** diye raporlar vardı ve bu raporları da en iyi bilen gene Sayın Mehmet Özgüneş'ti. O dönemde eğitim durumu uygun olmadığı halde Yaşar Tunagür'ün, Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığına bir siyasi baskı sonucu Refet Sezgin kanalıyla atandığı, Tunagür'ün Başbakan Süleyman Demirel'in kardeşlerinden Hacı Ali Demirel'in en yakın dostu olduğu ve Nazmiye Demirel'in Çankaya'daki bir apartman dairesinde kira vermeden oturduğu da gene Özgüneş'in bilgisi altındaydı. Ve Özgüneş bunlara çok karşıydı... Hiç değilse o dönemde öyle diyordu...

Ve işte bu Özgüneş, Rabıta ile rabıtayı kuran devlet bakanı durumuna geldi. Sonra da Rabıta'yı bilmiyor. Gelin de şaşmayın...

25.3.1987 - İlhami Soysal

Teleks:

EYGİ ŞERİATÇILARI UYARIYOR

Cumhurbaşkanı'nın yarın yapacağı basın toplantısında benimseyeceği tavır gerek laik kalması gereken Cumhuriyet'in, gerekse taarruz halindeki şeriatçı cephenin geleceği için önem kazandı.

Üç ihtimal var:

1. Sayın Evren, Hasan Celâl Güzel, Süleyman Demirel ve Tayyar Altıkulaç tarafından sergilenen "Ne olmuş yani?" tutumunu alabilir. Rabıta gibi şeriatçı örgütlerle işbirliğini açıktan savunabilir.

2. Cumhurbaşkanı hata ile imzaladığını daha önce açıkladığı Rabıta kararnamesinin laikliğe aykırı yanını, devletin öteki faaliyetleri için örnek ve ölçü olacak şekilde kınayıp eleştirir.

3. Sayın Cumhurbaşkanı, bir tarafan SHP'nin ve Laik cumhuriyetçilerin, öte yanda iktidar dahil tüm sağcı partilerle şeriatçı hareketin yer aldığı ikili çatışmada açıkça taraf tutmamaya çalışır. Meseleyi ortada bırakır.

Levent Şahverdi Arşivi

Şu anda Çankaya bu konuda çeşitli telkinlere hedef oluyor 1989'daki Cumhurbaşkanlığı seçiminde Evren'in bir kez daha seçilmesi için karar verdiği anlaşılan bir lobi çevresi **"Rabıta"** gibi yıpratıcı bir konunun hızla kapatılmasından yanadır.

İktidar partisinin sağ kanadı şeriatçılığın ve İslâmi hareketin meşrulaştırılmasını tercih ediyor. ANAP Genel Başkan Yardımcısı Sayın Şükrü Yürür, Cumhurbaşkanı'na cuma öncesinde moral verircesine:

"Ben de olsam imza atardım" diye konuşuyor.

Türkiye ve Milli Gazete gibi basın organlarında Rabıta ateşli ifadelerle savunulmaktadır.

Şeriatçı hareketin sözcüleri pek geri çekilmiş görünmüyorlar. Başlangıçta ortaya çıkan çekingenliği geride bıraktılar. Geri çekilmek yerine ileriye hamle ederek işi bitirmeye hevesleniyorlar. Eğer Cumhurbaşkanı da kendilerinden yana bir "son tavır" alırsa artık önlerinde hiçbir engel kalmayacağı kanısındalar.

Öyle ya... Bir yandan Suudi sermayesi, bir yandan İran paraları son yıllarda harıl harıl yurda sokulmuş, şirketler kurulmuş. Eğitim kurumları başta olmak üzere gayet güzel ve yaygın bir kadrolaşma gerçekleştirilmiş. Başbakan ve kardeşi bu işlerin içinde. Camiler Suudi etkisiyle İran etkisi arasında paylaşılma yolunda. Kentlerde, ilçelerde ve çoğu köyde örgütlenmeler gerçekleştirilmiş, zengin tarikatların yayılıp güçlenmeleri sağlanmış. Gazete, kitap ve dergi alanında sıçrama tarzında gelişmeler yaratılmış.

Cumhuriyet ilkelerinde hassas oldukları bilinen asker kökenli devlet adamlarının direnci bile İslâm ülkelerinin ellerindeki dövizin cazibesiyle -ve ABD kökenli bazı stratejik hesaplarla- kırılmış. Bazı asker kökenli devlet adamları Mekke'de hacı kıyafetiyle fotoğraf çekilmesine artık aldırmıyor, sadece yayınlanmamasını rica ediyorlar.

Böyle bir durumda şeriatçı hareketi durdurmak niye? Gaza basmaya niçin ara vermeli?

Ne var ki bu iyimserliği paylaşmayan ve dikkat tavsiye eden "tecrübeli" kişiler de var.

İslâm dergisinin Mart sayısında Mehmet Şevket Eygi, mevcut yasal sınırlara dikkat edilmesini hatırlatıyor...

"Bugünkü İslâmi inkişaf mevcut mevzuatın gölgesinde gerçekleştirilmiştir." diye uyarıyor Eygi, **"Bundan sonra da bazı anti-demokratik ve gayr-i adil kanunlara rağmen İslâmiyet yücelecektir."**

Levent Şahverdi Arşivi

Eygi şeriatçılığı güya önlediği sanılan TCK'daki ünlü 163. maddenin bile devamından yanadır:

"Bu maddenin aniden kaldırılması halinde" diyor, "Müslüman cephe içindeki birtakım arrivistler (ikbal avcıları) işporta mütefekkirleri ve maceraperestler bu boşluktan yararlanarak kalitesiz yayınlara ve faaliyetlere teşebbüs edebilirler ve fayda yerine zarar verebilirler."

Kısaca Eygi, **"Taşkınlıklara ve kanun dışı hareketlere itilip sonra da ezilmek"** ihtimalini yandaşlarına işaret ediyor. **"Bu güzel gidişi bozmayın"** demiş oluyor!

Cumhurbaşkanı'nın mübarek cuma gününe isabet edecek olan tarihi basın toplantısı öncesinde, taraflardan birinin stratejik değerlendirmelerini aktarmayı yararlı gördük...

26.3.1987 - Teoman Erel

Bugün:

"EHVEN-İ ŞER"

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, **"Rabıta"** konusu üzerinde, beklenen açıklamasını dün yaptı. Ama beklenenin aksine, "kararnameyi incelettikten sonra", "bilerek" imzalamış olduğunu söyledi.

Bunun tersinin tahmin edilmesinin nedeni Cumhurbaşkanlığı Basın Müşavirliği'nden beş gün önce yapılan açıklamaydı. Müşavirlik, "o günün yoğun şartlan içinde" konu üzerinde "yasalara tamamen uygun, rutin ve daha evvel yapılmış bir uygulamanın devamı olduğu düşüncesiyle", "fazla durulma gereği duyulmadığı"nı bildirmişti.

Cumhurbaşkanı, bunun yanlış anlaşıldığını, "hatasını kabul etti" diye yorumlandığını söyledi. "Ben hatamı kabul ederim. Bu bir meziyettir. Ama (kararnameyi imzalamam) hata değil" dedi.

Onun hata olmayışını da o günün ekonomik ve idari koşullarıyla izah etti.

Yurt dışındaki işçilerimizin dini ihtiyaçlarının büyüklüğü.. Bunu karşılamak için gönderilecek personele kadro ve döviz bulma güçlüğü..

Evren'e göre, devlet görevindeki din adamlarına ücretsiz izin verilerek yurt dışındaki maaşlarını başka kuruluşlardan almalarının kabul edilmesine, o dönemin bu gerçekleri karşısında mecbur kalınmıştı. İngilizce adı "Muslim World League" olup, Türkçe'ye "Dünya İslâm Birliği" diye çevrilen "Rabıta" Örgütü de, bu kuruluşlardan biri

Levent Şahverdi Arşivi

olmuş, ancak bunda da bir sakınca görülmemiştir. Çünkü, ondan maaş alacak din adamlarının seçimlerinin, yurt dışındaki denetimlerinin de Türk makamlarınca yapılması teminat altına alınmıştı.

Cumhurbaşkanı, belirttiğine göre, imzaladığı kararnamenin gerekçesini bu nedenlerle haklı bulmuştur.

Daha önce iktidar partisi sözcüleri ve bazı yazarlarca da savunulan bu görüşü herkesin onaylaması beklenemez. "Rabıta" tartışmasının başladığı günden beri basınımızda yayınlanan bazı demeç ve yazılarda bunun tam tersine düşünceler de ifade edilmiş, "Rabıta"nın şeriat düzeninden yana ilkeleri hatırlatılarak, o örgütün, geçimlerini sağladığı devlet memurları üzerinde, en azından manevi bir nüfuz kurabileceğine işaret edilmişti. Karşılıksız gibi görünen her para ödemesinin, aslında insanları, ya da devletleri "medyun" bırakmak gibi bir karşılığı olduğu belirtilmişti.

Şimdi Cumhurbaşkanı'nın bu açıklamaları, bu sütunda da vurgulanan o sakıncaların önemine inananların endişelerini ortadan kaldırmıyor. Ancak bir nokta var: Cumhurbaşkanı da, tekrar tekrar vurgulayarak belirtiyor ki, daha önceki hükümetler zamanında başlatılıp Milli Güvenlik Konseyi döneminde genişletilen bu uygulama, esas itibariyle asla başvurulmaması gereken bir yoldur. Evren'in sözleriyle işin esası "Devletin dışarıya gönderdiği görevlilerin maaş ve ücretini ödemesidir. Buna hiçbir şüphe yoktur." '

Cumhurbaşkanı'nın o dönemdeki koşulların zoruyla yürürlüğe konulduğunu belirttiği bu muamele için kullandığı deyim de bu düşüncesini özetliyor: "Ehven-i şer." Yani kötünün daha az kötü olanı...

"Rabıta" konusunda son sıralardaki aşırı gerginliklerin azalmasını ve işin özünün unutulmamasını isteyenler için, belki bu saptama, bir uzlaşma noktası olabilir. "Ehven midir değil midir" tartışmasına ve bu deyimin yapabileceği başka çağrışımlara kapılmaksızın, Cumhurbaşkanı dahil herkesin bu 'şer' sözünde birleştiğine dikkat edilirse, bu konudaki düşünceler daha soğukkanlı bir zemine oturtulabilir.

"Rabıta" ile ilgili Meclis araştırması ayrı... Orada konunun başlangıç noktasından itibaren, Türkiye'deki irtica eğilimleriyle "rabıta"sı, mutlaka sonuna kadar araştırılmalı, soruşturulmalıdır. Ama özellikle Cumhurbaşkanı'yla ana muhalefetin ilişkileri, devlet memurlarının başka bir örgütten maaş almalarının "şer" olduğu noktasındaki bu görüş birliğinden hareket edilerek düzenlenmelidir.

28.3.1987 - Milliyet

Levent Şahverdi Arşivi

Mehmet Özgüneş'le tatil sohbeti:

Ulusu Hükümeti'nin Devlet Bakanı, kararnameyi incelemeden imzaladığını ilk kez Milliyet'e açıkladı ve itirafda bulundu:

"HATA ETTİĞİMİ KABUL EDİYORUM"

Şu ünlü **"Rabıta"** konusunda konuşmayan, görüşünü beyan etmeyen kalmadı. Bir tek kişi dışında... Mehmet Özgüneş...

27 Mayıs'ın ihtilalci binbaşısı, sonra Devlet Bakanı... **Sadi Irmak** Hükümeti'nde yine aynı görev... 12 Mart'tan sonra kurulan **Nihat Erim** kabinesinde yine aynı... 12 Eylül'den sonra **Bülend Ulusu** Hükümeti'nde yine Özgüneş, Devlet Bakanı...

Türk siyasi yaşamında "din işlerinden sorumlu" olarak Devlet Bakanlığı yapmanın "gediklisi" olan Mehmet Özgüneş. "Rabıta" olayını ilk kez **Milliyet**'e anlattı.

Ankara'da Özgüneş'le konuşurken, İstanbul'da Sayın Cumhurbaşkanı **Evren** açıklamalarını sürdürüyordu.

12 Eylül döneminin din işlerinden sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş, bakınız neler anlattı. Yargıya siz varın...

- "Sayın Özgüneş, 'Rabıta' konusunda konuşması gereken en yetkili ve en sorumlu kişilerden biri sizsiniz. Bugüne kadar hiç konuşmadınız, Buradan Milliyet okurları için 'Rabıta' ile rabıtanızı anlatmaya başlayarak söyleşimize girelim. Eski Diyanet İşleri Başkanı Altıkulaç sizi suskunlukla suçluyor. Buyurun sizi dinliyorum."

"Bizim yurt dışındaki imamlara Rabıta'nın para ödeme meselesinin bir takım safhaları var. Birinci safha, 12 Eylül'den önce Diyanet İşleri Başkanı Sayın Altıkulaç'ın Rabıta'yla temas kurarak, bir kısım imamlarımızın maaşlarının oradan verilmesi hakkında bir mutabakat sağlamış olması. İlk hata burada başlıyor.

- "Nedir efendim ilk hata dediğiniz?"

"Rabıta ile böyle bir temas kurulurken Dışişleri Bakanlığı'nın mutlaka haberdar edilmesi, onlarla işbirliği yapılması gerekirdi. Halbuki Sayın Altıkulaç doğrudan gidip temas kurmuş, oradan maaş temin etmiştir. Burada yapılan usul hatasıdır Ben o zaman tabii senatördüm. Hatta bu arada, bir de kararname çıkartılmış. Bunlar 12 Eylül'den önce olanlar."

- "12 Eylül'de siz din işlerinden sorumlu Devlet Bakanı'ydınız. O zaman da haberiniz olmadı mı?"

- "Biz iktidara geldiğimiz zaman bu temas Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından devam ettirilmiş. Bundan da haberim yok. Sonra Diyanet

Levent Şahverdi Arşivi

İşleri Başkanlığı tutmuş, bir kararname hazırlamış. Bakanlığa bir teklif sunmuş."

- "Beyefendi, 'Haberim yok' diyorsunuz ama , kararnamenin altında sizin imzanız var. 20 Nisan 1981 tarihinde..."

- "Evet gerçekten ben bunu imzalamışım. Devlet bakanlıklarının bağlı kuruluşları vardır. Devlet bakanlığının hiçbir idari birimi yoktur. Onlar hazırlarlar bütün teklifleri bakan 'tasvip' makamında imzalar."

- "Demek ki bu ilişkiyi doğru bulduğunuz için imza atmışsınız."

- "Sayın Süsoy, şimdi hatırlamaya çalışıyorum. Galiba 3 sebepten dolayı belki atlamışım. Atladığımı kabul ediyorum, çünkü imza ettim. Birincisi: Yazıda 'Rabıta' değil 'Dünya İslâm Birliği' diye geçiyor. Türkiye'de bunu herkes 'Rabıta' diye bilir. Avrupa'da o kadar çok demek var. Bunların isimleri birbirinden o kadar farklı ki, karıştırmamak mümkün değil. İkincisi: Tayyar'a karşı o zaman duyduğum büyük emniyet olabilir. Üçüncüsü, Atatürk'ün doğumunun 100. yılı kutlamaları nedeniyle en yoğun olduğum dönem. Bu meşguliyet içerisinde yeteri kadar incelememiş olabilirim. Şu halde benim bir hatam var. Şartlar ne olursa olsun incelemeliydim. Hata etmişim, atlamışım, bunu kabul ediyorum. Bu birinci safha."

- "İkinci bölümde neler var?"

-"Yayınlanan kararnamenin içinde ne Dünya İslâm Birliği adı ne Rabıta adı geçiyor. Bu kararname tamamen izin hakkında. Birliğin adı sadece teklif yazısında geçiyor. Benim atladığım teklif Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Dairesi'nde inceleniyor. O daire, hukuka aykırı bir taraf bulmuyor ve Başbakanlık Müsteşarı'ndan geçtikten sonra Bakanlar Kurulu kararnamesi çıkartılıyor. Sonra Köşk'e çıkıyor ve yürürlüğe giriyor. Bunun Resmi Gazete'de yayınlanması gerekmez."

"Tayyar Altıkulaç, Köşk'ün onayı öncesinde MGK Genel Sekreteri Sayın Saltık'la görüşüp onayını almış. Devlet Bakanı olarak haberiniz olmadı mı?"

"Hayır. Ben de bunu geçen hafta gazetelerden okudum. Söylemesi de gerekmez. Bağlı kuruluşların devlet bakanlıklarıyla ilişkileri 'Harekat kontrolü' şeklindedir. Diyanet'le ilgili olarak yalnız il müftüleri ile daha yukarı memurların tayinleri bizden geçer. Bu kararnamenin sebebi 3 yıl yurt dışında çalışabilme izni içindir."

- "Sayın Özgüneş, şu ünlü Rabıta ile ilk tanışmanız ne zaman oldu?"

- "Efendim Rabıta hakkında benim ilk bilgim 1970'tedir. O tarihte Diyanet İşleri Başkanlığı'nda bir takım din istismarlarının, dinin siyasete alet edildiğinin haberleri Senato'ya gelmeye başladı. Biz bunu Sadi Koçaş'la beraber inceledik. Devrin hükümetine sayısı 150'yi aşan soru açtım. O zaman Diyanet İşleri Başkanı Dr Lütfü Doğan'dı ama

Levent Şahverdi Arşivi

yardımcısı Yaşar Tunagür fiilen başkanlık yapıyordu. Bize ihbarlar yağıyordu. Sonunda gördük ki, iddiaların bazıları doğru."

- "Bunların içinde Tunagür'ün Rabıta ile olan ilişkisi de vardı. Siz bunu kürsüden açıklamıştınız. O zaman Rabıta'ya karşısınız, şimdi taraftarsınız, bu nasıl oluyor?"

- "Evet, Yaşar Tunagür'ün müthiş münasebetleri vardı. İspanya'ya gitmiş, Rabıta'yla orada ilişki kurmuş. Mekke'ye sık sık gidiyor, orada irtibatlar kuruyor. Ben Yaşar Tunagür'ün Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi'ye gidip ziyaret ettiğini değil, kendisinin bir devlet memuru olduğu halde, birtakım dış ilişkiler aramasını tenkit ettim. Bu türlü ilişkiler Dışişleri Bakanlığı'yla koordine edilerek yapılmalıdır. Bu arada MİT'in raporları, Cumhurbaşkanlığı'nda toplanan bilgiler de elimize geçti. Bunları topladım 200 sayfa oldu. O zaman Rabıta hakkında bilgi sahibi oldum. Çok araştırdım, bana gösterilen devlet arşivlerinde Rabıta'yla ilgili yeterli bilgi bulamadım. Hâlâ da yoktur."

- "12 Mart Muhtırası'ndan sonra kurulan Nihat Erim Hükümeti'nde de yine din işlerinden sorumlu Devlet Bakanı'ydınız. O zaman bu bildiklerinizi neden su yüzüne çıkartmadınız. Anahtar sizdeydi?"

"O tarihte Devlet Bakanı olduğum zaman, ne kadar suçlanan kişi varsa istisnasız hepsini Diyanet'den uzaklaştırdım. Altı ay fiilen Diyanet İşleri Başkanlığı yaptım. Ondan evvel memurların dosyaları, sarı zarflar içine tıkılmış belgelerden ibaretti. Bu arada Tayyar Altıkulaç'ı Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığı'na getirdim. Burada açıkça söylemem lazım gelir ki, Başkan Yardımcısı Altıkulaç çok iyi hizmetler gördü. Sonra birinci Nihat Erim Hükümeti'nden ayrıldım. Ecevit Hükümeti'nde Sayın Dr. Lütfü Doğan'ın bakanlığı zamanında Altıkulaç'ı başkan yaptılar."

- "Bakanlık dönemlerinizde yurt dışındaki din görevlilerini hiç denetlemediniz mi?"

-"Ulusu Hükümeti döneminde resmi olarak Almanya, Belçika, ve Hollanda'daki işçilerimizin eğitim, din, sağlık sorunlarını inceledim. Oralarda Rabıta'nın Türkiye aleyhinde tek faaliyetini görmedim. Bunu söylemek, benim için bir namus borcudur. Ayrıca kendilerinin Kıbrıs hakkında Arapça olarak yayınladığı bir kitabı gördüm, çok güzeldi. Almanya'da bizim imamlara nasıl yardım ettiklerini de araştırdım. Parayı sefaretin açtığı bir hesaba yatırıyorlardı, bizim imam da parasını buradan alıyordu. Ve yine tespit ettiğime göre Tayyar Altıkulaç'la vardıkları mutabakatta hiçbir şart yoktu, tamamiyle hibe şeklindeydi."

- "Sayın Özgüneş bu olayda 'atlamasaydınız' Rabıta ile ilişkileri keser miydiniz, sürdürür müydünüz?"

- İlk yapacağım, iş o zaman devlet politikasını tespit eden Konsey'e gidip sorardım. İmzayı atmadan önce gidip MGK'ye derdim ki, "Diyanet İşleri Başkanlığı'nın böyle bir tavsiyesi var, ne dersiniz?" İkincisi, Dışişleri Bakanlığı'yla mutlaka koordine ederdim. Üçüncüsü de çok önemli, Rabıta'nın verdiği paranın sefarete değil, sefaretle gayet yakından işbirliği yapan Türk derneklerine gönderilmesini, imamların da parayı oradan almalarını sağlatırdım."

- "Mehmet Bey, siz sürekli olarak Rabıta'yı az tanıdığınızı, çalışma alanlarını, hedeflerini bilmediğinizi söylüyorsunuz ama bakan sıfatıyla gittiğiniz Suudi Arabistan'da Rabıta'nın ileri gelenleri ile kunuşmuşsunuz, yemekler yemişsiniz. Bu toplantılarda şimdi Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü olan oğlunuz Ahmet Özgüneş de bulunmuş. Bunları neden gizliyorsunuz?"

"Yener Bey, benim hiç gizli saklı tarafım yok. Her şeyi size açıkça anlatıyorum. Ben Suudi Arabistan'a giderken Diyanet'ten bir tercümanla, Vakıflar Genel Müdürü Sayın Galip Yiğitgüden'i aldım. Kalbimden rahatsızdım. Doktor bana bir de yakınımın eşlik etmesini tavsiye etti. Her an kalb krizi gelebilirdi. Bunun üzerine oğlum Ahmet'i alıp götürdüm. Oğlumun ne yol parasını, ne de harcırahını devlet ödedi. Bana sağlık yardımı yapabilmek için kendi parasıyla geldi. Bu gezide, Büyükelçi Türkiye'de olduğu için sefaret müsteşarı da istisnasız bütün ziyaretlerde yanımdaydı. Gelelim Rabıta'yla ilişkiye... Rabıta'nın Suudi Arabistan'da son derece saygın bir yeri var. Her geleni bunlar mutlaka ziyaret ederler Nitekim Cumhurbaşkanı **Cevdet Sunay** da Cidde'ye gittiği zaman onu da ziyaret etmişler. Geldiler beni de ziyaret ettiler, son derece kibar şekilde. Türkiye'yi, çok övdüler. Ondan sonra Suudi Arabistan'ın Hac ve Evkaf Bakanı vasıtasıyla, şerefime bir özel yemek vereceklerini söylediler Ben bakana yemeğin "özel" olması gerektiğini anlattım. Nitekim böyle olması için, sayın bakan bu yemeğe katılmadı. Bu yemekte Rabıta'nın Başkanı **Harekan**'la yan yan oturduk."

- "Aranızda ne gibi konuşmalar geçti? Bizim yurt dışındaki din görevlilerine yardım ettiklerini söylemedi mi?"

"Kendisi uzun uzun Japonya'dan San Francisco'ya kadar Müslüman azınlıklara nasıl yardım ettiklerini, kültür faaliyetlerini anlattı. Bu arada **'Sizin imamlara da yardım ediyoruz'** dedi. Ben zaten bunları Almanya gezisinde öğrenmiştim. Ben de hepsine birden teşekkür ettim yemekte. Yener Bey, Rabıta'nın ödediği paradan maaş alan hiçbir imam, hiçbir yerde Türkiye Cumhuriyeti kanunlarının dışına çıkmamıştır, görevini aşmamıştır devletin verdiği hiçbir görevi aksatmamıştır. Ben Rabıta'nın para ödemesine değil, usulde yapılan hatalara karşıyım. O zamanki döviz sıkışıklığı içinde bulunan bu çare bence isabetlidir"

Levent Şahverdi Arşivi

"Sayın Özgüneş, Diyanet İşleri konusunda hayli iddialı ve önemli çalışmalar yaptığınızı belirttiniz. Hac ve Diyanet Vakfı konusundaki görüşleriniz nedir acaba?"

"Benim kanaatim şudur Hac işleri için, Başbakanlığa bağlı bir genel müdürlük kurulmalıdır. Diyaneti şu veya bu şekilde dedikodulardan. kurtarmanın tek çaresi Hac İşleri Genel Müdürlüğü'nün kurulmasıdır. Bu olmazsa Vakıflar Genel Müdürlüğü yürütmelidir hac işini. Buna da imkan yoksa Diyanet İşleri'nde devlet tarafından kurulmuş döner sermaye bu işi üstlenmelidir. Nitekim tarihte, Katolik kilise Avrupa'da son derece etkiliyken para toplamaya başlayınca, büyük servetler oluşturdukça büyük mücadeleler başlamış ve halkın kiliseye karşı itimadı sarsılmıştır. Cennetteki arsaları bile parselleyip satmışlardır. Ne zaman dinle para bir araya geldiyse, o zaman din görevlileri zarar görmüştür. Nitekim Atatürk 1922 yılında Konya'daki bir ziyaretinde din işiyle mülk işinin birbirinden ayrılmasını istemiştir. Diyanet İşleri Başkanlığı kurulurken de tüzel kişilik verilmemiştir, işte bu nedenle."

- "Tüzel kişilik verilseydi ne olurdu?"

"Katolik kilisesinin başına gelenler Diyanet İşleri'nin de başına gelebilirdi. Anayasamıza göre, bizim laikliğimiz Hıristiyan laikliği gibi değildir. Hıristiyanlıkta din işi ile devlet işi yüzde yüz birbirinden ayrıdır. Halbuki bizim Anayasamıza göre dinin idari ve eğitim işleri devlete aittir. Eğer Diyanet'e tüzel kişilik verirseniz yönetmelik çıkarma yetkisini kazanır. O zaman idareye fiilen katılmış olur din teşkilatı. Atatürk burada da büyük bir deha eseri göstererek Diyanet İşleri'ni sağlam kurmuştur. Benim inancım odur ki, özellikle Diyanet İşleri Başkanı'nın kendisi ve üst seviye yöneticileri her türlü para pul işlerinin dışında kalmalıdır. Din adamlarının namuslarından şüphem yok, ama tarihteki Katolik gerçeği de ortada. Bir başka neden daha var. Yener Bey, Müslümanlıkta ruhban sınıfı yoktur. Ruhban sınıfı olmayan bir toplumda, dinin teşkilatlanması mümkün mü?"

- "Din görevlilerini, ruhban sınıfı yapmak isteyenler var?"

- "Buna kimin hakkı vardır? İslâm dini, ruhban sınıfına karşıdır. 600 yıllık Osmanlı tarihinde bir tek şeyhülislâm, sadrazam olmamıştır. Yani Osmanlı döneminde, tam bir din devleti değil, dinin yorumuna dayalı bir devlet biçimi vardır."

- "Sayın Özgüneş, sizin çok renkli, hareketli bir geçmişiniz var. 27 Mayısçılardan birisiniz. O dönemde devlet bakanlığı yaptınız. Daha sonra Irmak, Erim ve Ulusu dönemlerinde de yine aynı göreve getirildiniz. Yaptığınız ilginç konuşmalar var. Bir bakıyoruz dinden söz ediyorsunuz, bir bakıyoruz Atatürkçü oluyorsunuz. Eski arkadaşlarınız da sizin için bir karar veremediklerini söylüyorlar. Efendim, siz kimsiniz, düşünce yapınız nedir?"

Levent Şahverdi Arşivi

-"Yener Bey, bu sorunuz için size özellikle teşekkür ederim. Benim kişiliğim için, öncelikle şu vasfımı ortaya koymak lazım: Ben halkçı - milliyetçiyim. Ben Müslümanım. Ben Atatürkçüyüm. Bu vasıflarımdan hiçbirisini, dünya krallığını verseler terk etmem."

- "Milliyetçilik anlayışınız, kafatasçılıktan farklı mı?"

"Ben kendimi bildiğim günden beri milliyetçiyim. Halkçı-milliyetçilik tabirini, özellikle kafatasçılığı reddetmek için kullanıyorum. Zaten bir Müslümanın kafatasçı olmasına imkan ve ihtimal yoktur. Aynı şekilde bir Atatürkçünün de..."

- "Halkçı-Milliyetçillk neyi ifade ediyor?"

"Ben Kuva-yı Milliye milliyetçisiyim. Türkiye'de, bugünkü sınırlarımız içerisindeki bütün vatandaşlarımızı Türk sayan bir milliyetçiyim. İnsanların soyunu aramadım."

- "Mehmet Bey, hep din işlerinden sorumlu devlet bakanlıkları yaptınız. Dinle ilginiz nereden geliyor? Bir de din anlayışınızı öğrenelim?"

- "Ben dindar bir aileden yetiştim. Bütün vasıflarımı önce büyükbabamdan, sonra Kayseri Lisesindeki öğretmenlerimden aldım."

- "Dininizin gereklerini, düzenli olarak yerine getiriyor musunuz?"

- "Efendim namazdı, oruçtu. bu gibi şeyleri reklam etmek doğru değil. Bilen bilir."

- "Sayın Özgüneş, uzun süre Türkiye 'türban' olaylarıyla çalkalandı. Bu konuda sizin görüşlerinizi alamamıştık. Bu davranışlar sizce laikliğe aykırı mıdır, değil midir?"

"Bana göre, türban konusunu laiklik konusu olarak ele almak yanlıştır. Eğer türban laikliğe aykırı olsaydı, başörtüsü laikliğe aykırı olsaydı bütün memlekette yasaklanırdı. Sokakta dolaşanlara kimse ses çıkartmıyor. Bir üniversite, kendi talebelerinin kıyafetlerini tanzim etme yetkisine haizdir. Devlet, kendi memurlarının kılık, kıyafetlerine karışır. Ben, Devlet Bakanı olarak bu karamamenin altına imza attım. Ama, sokaktaki kişinin başörtüsüne karışırlarsa, ona karşıyım. O kişi ister mini etek giyer, ister başını örter. Ben vatandaşın kılığının kıyafetinin polis tarafından tanzim edilmesine karşıyım."

- "Efendim, yine Rabıta konusuna dönelim. Atatürk ilkeleriyle, Rabıta'nın Türk din adamlarına maaş ödemesini nasıl bağdaştırıyorsunuz? Şeriat savunucusu, övücüsü bir uluslararası dernek, laik Türkiye'ye yardım ediyor."

"Yener Bey, biz Türk. devleti olarak hiçbir milletin iç işlerine karışmayız. Onların da bizim iç işlerimize karışmasına müsaade etmeyiz. Suudi Arabistan için Rabıta, tıpkı Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemindeki Türk Ocağı'na benziyor. Devletin yarı resmi kuru-

Levent Şahverdi Arşivi

luşudur, devletten yardım görür. Rabıta derneğinin gayesi, sadece dünyada şeriat devleti kurmak değildir. Maddelerinden biridir belki... Ama bunların içinde, dünyada azınlıkta bulunan Müslümanlara yardım etmek de vardır. Cami yaptıran yerlere yardım etmek de vardır O şeriata inanmış, biz laik Cumhuriyete inanmışız. Sovyet Rusya, 'sınıf şuuru'na inanmış bir memlekettir. Biz 'milli hakimiyet'e inanmışız ama münasebetlerimiz var. Ancak, devlet olarak, devletten yardım alabiliriz. Kişilerden, derneklerden alamayız."

"Efendim, kendi ağzınızla söylüyorsunuz. Rabıta olayında, devletimiz bir dernekten yardım almış olmuyor mu?"

"Doğru efendim. Rabıta bir demektir, devlet bundan yardım almamalıydı. Almanya'da kurulmuş olan Türk derneği Rabıta'dan yardım almalıydı. Yapılan hata buradadır. Usul hatasıdır."

- "Sayın Özgüneş, siz eski bir subaysınız. Geçtiğimiz aylarda Türk Silahlı Kuvvetleri içinde bazı aşırı dinci grupların etkinlikleri ortaya çıkarıldı. Sayın Org. Üruğ bu konuda yapılan operasyonları açıkladı. Bu sızmaların sonu nereye varır sizce?"

"Türk ordusu, kuruluşu itibariyle tamamıyla Atatürk sistemine bağlıdır. Türk ordusunu ne komünizme ne şeriatçılığa, ne bunun dışında bir başka akıma yöneltmek mümkündür. Bazı kişiler Silahlı Kuvvetler içine sızmaya çalışırlar ama sonunda mutlaka bertaraf edilirler. Rütbesi, kişiliği ne olursa olsun, ordunun içinde Atatürk dışına taşan insan tutunamaz. Türk Silahlı Kuvvetleri sağlam ellerdedir. Genelkurmay Başkanı Sayın Org. Üruğ son derece uyanık ve imanlı bir Atatürkçü'dür. Ondan sonra gelecek olan Org. Necdet Öztorun sınıf arkadaşımdır, aynı şekildedir. Ötekiler de tıpkı onlar gibidir."

- "Rabıta ile Türkiye ilişkilerinde Al Baraka nedeniyle, Korkut Özal'dan da söz edildi. Sizin bundan haberiniz var mı, kendisiyle tanışır mısınız?"

"Bunlar hakkında pek fazla bilgim yok. Sayın Korkut Özal'ı, ODTÜ'deki profesörlüğünden tanırım. Namuslu, dürüst bir insandır. Bakanlık görevlerini de iyi bir şekilde yaptı. Başka ilişkilerini bilemem."

- "Turgut Özal'la da birlikte bakanlık yaptınız. Onu nasıl tanırsınız?"

- "Ben Turgut Bey'i severim. Kafa yapısını, çalışma tarzını beğenirim. Bakanlar Kurulu'ndaki iki yıl son derece faydalı olmuştur. Kavrama kabiliyeti, zekası fevkaladedir."

- "Din konusundaki kafa yapısını biliyor musunuz?"

- "Bu konuda kendisiyle hiçbir münakaşada bulunmadım. Korkut Bey'le de aynı şekilde. Sayın Erbakan'la, bir gün milliyetçilik münakaşası yaptık, ortak noktada buluşamadık."

Levent Şahverdi Arşivi

- "İran'daki Humeyni rejiminin, bize ne gibi etkileri olabilir. Bu konuda da hayli olaylar var. Laikliğe aykırı olaylar altından, bunlar da çıkıyor. Bir endişe taşıyor musunuz?"

- "İran'ın rejimi bize etki yapamaz. Onlar Şii koluna mensup. İtikatta aramızda farklılıklar var. Bizim memlekette, dine dayalı devlet geleneği yok. Şiilerle Sünniler arasında büyük bir fark var. Onlarda 'Hakkullah' müessesesi var. Herkes kazandığının beşte birini, mollalara verir. Cami, hazinenin malıdır. Bu bakımdan ben, Diyanet Vakfı'nın camileri, imam hatip okullarını kendi mülkiyetine geçirmesine karşıyım. Bir başka farkımız da, Şiilerde din görevlileri ordu gibi hiyerarşik düzen içindedir. Yani bir nevi ruhban sınıfı var. Ve Türk halkı, kendi devletine bağlı bir halktır. Türk halkı, Atatürk laikliğini kabullenmiştir. Laiklik kisvesine bürünerek, din düşmanlığı yapanlara karşıdır."

- "Sayın Özgüneş, şu anda yurt dışında Türkiye aleyhine kampanya sürdüren Cemalettin Kaplan, sizin devlet bakanlığınız döneminde Adana müftüsüydü. O zaman neden görevden almadınız?"

"Yener Bey, onu müftü olarak ben tayin etmedim. Ben geldiğim zaman o görevdeydi ve devam etti. Müftülük sırasında, bugün söylediklerinin hiçbirisini söylemiyordu. Hatta Adana Sıkıyönetim .Komutanlığı'yla işbirliği içindeydi. Sıradan bir müftüydü. Bir ara, bir kitle büyük bir gayret sarfederek Cemalettin Hoca'nın Diyanet İşleri Başkanı olmasını istediler. Ben de gerçekten 1971 yılında bir başkan arıyordum. Ama Kaplan'ı yapmadım."

- "Bugünkü halini görerek mi yapmadınız?"

"Bilerek değil... Ben, Diyanet İşleri Başkanı olacak zatta aradığım bazı vasıflar vardır. Onları göremediğim için yapmadım. Benim, bir adamı Diyanet İşleri Başkanı yapmam biraz zordur. Evvela, bu devletin düzenine inanmalıdır. Şuurlu bir Müslüman olmalıdır. Hoşgörülü olmalı, herkese saygı telkin eden kişiliği bulunmalıdır."

- "Teşekkür ederim."

19.3.1987 - Yener Süsoy

Levent Şahverdi Arşivi

TERCÜMAN GAZETESİ

Köşebaşı:

BİR BARDAK SUDA FIRTINA...

Rabıtat-ül Alem-ül İslâmi şeriatçi bir. örgütmüş. Nasıl olup da Almanya'daki din görevlilerimizin maaşını verirmiş? Aman efendim bir fırtına, bir fırtına... Demeyin gitsin. Ellerinden gelse İstiklal Mahkemesi kurup 12 Eylül başbakanından, bakanlarından ve tümünden hesap soracak, intikam alacaklar.

Meselenin aslına girmeye hiç lüzum yok... Belki doğru, belki yanlış bir harekettir. Usulden girelim... Kim bu iddianın sahipleri? Rabıta'yı şeriatçilikle suçlayanlar kimler? Marksist yoldaşlar! Marksizm'i kendilerine şeriat olarak seçmiş olanlar! Neyeymiş bu hassasiyetleri? Aman efendim, ne kadar da ince düşünceli, milli hassasiyet dolu bir tavır öyle... Amma, kendi yoldaşları bilcümle beynelmilel konferansa katılır, misafir edilir, Bulgaristan'da ağırlanır, ödüllendirilir, kitapları bastırılıp dağıtılır, telif ücretleri cebe atılır. Türkiye'de barış adına Sovyet Komünist Partisi liderleriyle canciğer kuzu sarması olunurken, nerede ârâm eyiliyordu bu hassasiyetleri?

Bulgarlar acaba, Bulgar Komünist Partisi'nin propaganda kitaplarının Türkiye'de bastırılıp dağıtılması için ne kadar para sarfetti Türkiye'de? Sofya'ya barış için el ele vermeye koşarken, neredeydi bu hassasiyet?..

Nazım Hikmet, Kremlin tarafından beslenip semirtilirken, emrine araba ve metres verilirken bu hassasiyet tatil yapmaya mı çıkmıştı? Ruslar'ın, Türkiye'de gizli yollardan ne kadar para sarfettiği ortada iken nerede bu hassasiyet?

Ne yapmış Rabıta? Dışarıya gönderdiğimiz bazı din adamlarının parasını bir müddet vermiş... Verdiği, ne verdiği apaçık ortada... Siz neyi arıyorsunuz? Aslında Türk işçisinin en mühim ihtiyacı olan din adamına maaş verilmesini de laikliğe aykın gördüğünüz, kıyamet kopardığınız için böyle oldu bu iş belki de...

Amma sizin hassasiyetiniz sadece Müslüman'a karşı uyanıyor değil mi?

Ve bir bardak suda fırtına koparark 12 Eylül'ün şerefli başbakanı **Bülend Ulusu**'yu bile yıldırmaya, kapanmış, unutulmuş bir meselenin tozlarıyla yıpratmaya kalkıyorsunuz ha?

Rabıta bizim bildiğimiz kadar, dünya Müslümanları arasında birlik ve beraberlik temin etmeye uğraşan bir müessesedir. Müslümanlığa

Levent Şahverdi Arşivi

elbette riayetkardır. Amma "teokratik" bir emeli olduğu ve bu husta çalışmalar yaptığı hakkında bir bilgi ve emare yoktur. Hele, bu misalde Rabıta, verdiği maaş karşılığı yurt dışındaki din adamlarına "teokratik" faaliyetlerde mi bulundurtmuş? Asla ve kat'a!..

Amma, Kremlin'in dünya ihtilali peşinde olduğu, Türkiye dahil her yerdeki komünist, anarşist hareketleri finanse ettiği, silahlandırdığı bilinen bir gerçektir... Kremlin yanlısı gazeteleri, yazarları desteklediği ortadadır... Aynı hassasiyet ona niçin gösterilmez? Bilakis, dünya ihtilali peşinde koşan Rusya, **"dünyanın tek barış güvercini"** ilan edilir.

Ve Rabıta'ya karşı bu ölçüsüz kinin sebebi nedir?

Bunun sebebi açıktır. Rabıta, Bulgaristan'daki, Batı Trakya'daki Türkler'e yapılan baskılara karşı çıkmıştır. Durumu yerinde görmek için heyet göndermiştir. Kremlin'in, uydularında başlattığı İslâm düşmanı faaliyetlere, dünyanın dikkatini çekmiştir. Böyle bir milletlerarası kuruluşun, Kremlin'in işine burnunu sokması elbette bazılarının işine gelmeyecektir. Öyle ya, ne oluyor bu Rabıta'ya? Kızıl Çin'deki Müslümanlar'a yüz bin tane Kur'an göndermiş? Bulgaristan'daki Türkler'in durumunu incelemek için heyet yollamak? Olacak iş mi bu?

Dış politika ayrı bir sanattır. Ayrı bir denge ve hesap işidir. İslâm dünyasında ağırlığı olan Rabıta'yı Türkiye'de "şeriatçi" diye lekelemeye kalkmak ve şeriat gibi bir muazzez mefhumu da lekelemeye uğraşmak, düşünce hürriyetinden bahsedenlerin utanılacak karakterlerini verir. Biz, dinin siyasete alet edilmesine ve başkalarının vicdanına baskı için kullanılmasına karşıyız. Amma, dış politikada, İslâm düşmanlığının bir atakta, bir strateji haline getirilmesine de aynı şekilde karşıyız.

Biraz altını karıştırırsanız, görürsünüz ki "Rabıta"dan korkanlar aslında Zabıta'dan korkanlardır."

21.3.1987-Ergun Göze

"Rabıtatu'l-Alemü'l-İslâmi" nedir?
"İslâm dini yardımlaşma dinidir"

"RABITATÜL ALEMÜ'L İSLÂMİ" NEDİR?

Selahattin Sadıkoğlu yazıyor

Merkezi Suudi Arabistan'ın Mekke şehrinde bulunan Rabıtatü'l-Alemü'l İslâmi **"Dünya İslâm Birliği"** 1962 yılı sonlarına doğru Veliaht Prens Faysal bin Abdülaziz'in öncülüğünde kuruldu.

Levent Şahverdi Arşivi

Faysal, Mısır ile aralarında başlayan "Yemen olayı" yüzünden Arap dünyasında giderek prestiji yitiren Suudi Arabistan'ı kurtarmak için Mısır ile ilişkisini keserken, Cemal Abdünnasır'ın Arap ve İslâm dünyası üzerindeki etkisini önlemek istiyordu. Mısır, bu tarihlerde bünyesindeki **El-Ezher** Üniversitesi'nden yetiştirdiği gençleri İslâm ve Arap dünyasına ihraca hız vermişti. İslâm dünyasının en büyük ilim merkezi olan El-Ezher, Nasırcı bir politikanın etkisine girmişti. Yetişen gençler. Arap milliyetçiliği ve İslâm sosyalizmini kendilerine şiar edinmişlerdi. Nasır bir taraftan da liderliğini yaptığı Arap Birliği Teşkilatı'nı kuruluş amacından saptırarak, ılımlı Araplar'a kapısını kapatmıştı.

Ilımlı Arap ülkelerindeki genç subayları örgütleyen ve mevcut rejimleri tehdit eden Nasır'ın politikası ancak **"İslâm Birliği"** silahı ile önlenebilecekti. Faysal bu yolu seçti ve İslâm Birliği'ni kurmak için 41 İslâm ükesinden tanınmış ilim adamlarını Mekke'ye davet etti. Onlara kurdurttuğu Rabıta ile İslâm dünyası arasındaki dayanışmayı, bütünleşmeyi ve yardımlaşmayı hedef seçen Faysal, 1963 yılında yapılan birinci genel kurulunda, Rabıta'nın hedeflerini şu noktalarla özetledi

- Hıristiyanlık aleminde, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda bir dayanışmanın var olduğu, oysa böyle bir durumun İslâm aleminde olmadığı...
- İslâm dünyası, kendi kültür zenginliğine sahip çıkmamakta, tarihi misyonunu gelecek nesillere aktarmakta zorluk çekmekte; sanatından, edebiyatından giderek uzaklaşmaktadır.
- Çağımız teknoloji çağıdır. İslâm dünyası olarak bu çağa ayak uydurmakta geç kalınmamalıdır.
- Dinimizi çağın gerilerine itmek için ortaya atılan hurafelere karşı İslâm bilginleri ile aydınlarını göreve çağırmalıyız.,
- İslâm dini, yardımlaşma, dayanışma dinidir... Dinimizin fitre, zekat gibi müesseselerini canlı tutarak, aramızdaki zengin-fakir ayırımını asgari noktalara çekmeliyiz...
- Irkçılık, dünyamızı parçalayan en büyük tehlike olarak görülmektedir. Buna karşı İslâm'ın "büyük ahlakını" harekete geçirerek bu hastalığa karşı elimizden gelen gayreti sarfetmeliyiz.

Faysal'ın çizdiği bu yoldan hareketle Rabıta günümüze dek. İslâm dünyasındaki, devletin rejim ve yönetimlerini gözetmeksizin tüzüğündeki maddeleri uygulama safhasına koydu.

Rabıta'nın siyasi bir amaç gütmediğini, İslâm dünyasındaki çekişmelerin ve tartışmaların dışında kalmayı başardığını söyleyen bir yetkili, Türkiye'ye yapılan yardımları şöyle sıraladı:

Türkiye'deki birçok camiye yardım yapılmıştır... Devletin nezaretinde birçok tarihi eserin onarımı ve imarı için Rabıta, diğer İslâm ülkelerine yaptığı yardım oranında Türkiye'ye yardım sağlamıştır.

Levent Şahverdi Arşivi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin yanında yer alan Rabıta, Türkiye'nin bu konudaki tezini desteklerken, bu bölgede **İslâm Enstitüsü** ile **İslâmi Banka**'nın kurulmasında öncülük etmiştir.

Bulgaristan mezalimi konusunda ise Rabıta Genel Kurulu, geçen yıl başta Genel Sekreter Dr. Ömer Nasif olmak üzere bir heyete, buradaki Türkler'e yapılan zulmü yerinde incelemek görevini vermiştir. Heyet, Bulgaristan'da 15 gün boyunca inceleme ve araştırma yaparak hazırladığı raporu bütün İslâm ülkelerine göndermiş ve İslâm aleminin bu konuda sessiz ve lakayt kalmaması istenmiştir.

Kuruluş yıllarında Suudi Arabistan'ın önce veliahdı sonra kralı Faysal, Rabıta'nın bütün giderlerinin Hac ve Evkaf Bakanlığı bütçesinden karşılanması direktifi vermiş, ancak 1970 yılında, çıkarılan bir kararname ile de ülke içindeki zenginlerden, zekatlarının bir bölümünü Rabıta'ya aktarmaları istenmiştir. Bir yandan Suudi Kalkınma Fonu, öte yandan yıllık ciroları milyarlık doları bulan Suudlu petrol şeyhleri zekatlarının bir kısmını Rabıta'ya aktarmaktalar ve bütçesini canlı tutmaktalar.

Cumhuriyet gazetesi yazarı **Uğur Mumcu**'nun, **"İslâmcı Örgütler"** yazı dizisinde Rabıta'ya geniş yer vererek bu kuruluşun Türkiye'deki rejim aleyhtarı aşırı dincileri desteklediğini iddia etmesi ile birlikte olay birden siyasi bir boyut kazandı.

Gazete, 12 Eylül yönetimini Rabıta'yla işbirliğine girmekle suçlarken, devletin yurt dışına gönderdiği din görevlilerinin maaşlarının bu kuruluşça ödendiğini yazdı.

Başbakan Ulusu döneminde hazırlanan kararnamenin Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in imzasını taşıması ve dönemin din işlerinden sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş ile Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç'ın, kararnameyi hazırlamaları yüzünden konu ile ilgili görüşlerlerine de yer veren Cumhuriyet, daha sonra, Rabıta kanalıyla Türkiye'deki bazı camilere de yardımlar yapıldığını, bu işin kanuni olmadığını iddia ederek gündeme getirirken, ana muhalefet lideri Erdal İnönü ve diğer parti yöneticilerinin harekete geçmesine sebep oldu.

SHP lideri Erdal İnönü, konuyu Meclis'e getirmek için kollarını sıvadı ve kararnamede imzası olan görevlileri konuşmaya çağırdı. SHP Genel Sekreteri Sağlar ise "Evren ve Özal istifa etmeli" dediği sıralarda Ankara'dan Evren'in İnönü'yü Çankaya'ya çağırıp bu konuyu görüşeceği haberi yayıldı. Ancak Cumhurbaşkanı "Gerek yok" diyerek İnönü'yü kabul etmedi. Bunun üzerine İnönü, Evren'den açıklama istedi. Bu arada diğer bir gazeteye beyanat veren Diyanet İşleri eski Başkanı Altıkulaç "Bazı Hıristiyan kuruluşların da Türk din adamlarının maaşlarını ödediğini" belirterek konuya başka bir boyut getirdi.

22.3.1987

RABITA

Levent Şahverdi Arşivi

LAİKLİK YOBAZLARI VE RABITA

Yurt dışındaki hocaların maaşlarının ödenmesi maksadıyla **Dünya İslâm Birliği**'nden para alınmasını öngören karamameyi imzalayan Cumhurbaşkanı Evren olmayıp da mesela Özal olsaydı, öyle müthiş bir gümbürtü kopardı ki. "zinde güçler" laiklik elden gidiyor telaşıyla hemen kıpırdanmaya başlarlardı. Hatta Evren televizyona çıkıp, "büyüyen tehlikeye" dahi işaret ederek. yurt sathında korku rüzgarları estirirdi.

Çok şükür ki işin içinde tümüyle 12 Eylül yönetimi var da, **"laiklik elden gidiyor"** gibi bir telaş doğmuyor.

Ama gene tıpkı, türban meselesinde olduğu gibi, bir kaşık suda fırtına koparılıyor.

Dünya İslâm Birliği (Rabıtatü'l Alemü'l İslâmi), ülkelerde şeriat düzeninin yerleşmesi için faaliyet gösteren gizli bir örgüt değil. Amacı, din hocalarına para vererek onların beynini yıkamak da değil. Bu teşkilatın kuruluşu. Mısır'a Nasır'ın hakim olduğu bir döneme rastlıyor. Nasır'ın birçok Afrika ülkesinde sosyalist lider yetiştirmeye gayret etmesi, şöhretli **El-Ezher** üniversitesini bozarak, burada öğrenim gören din adamlarına ideolojik telkinlerde bulunması tepki doğuruyor. 1948'den evvel Filistin Devlet Başkanlığı da yapmış olan Kudüs Müftüsü **Hacı Emin-el-Hüseyni**, Suudi Arabistan Veliahdı Faysal'a, Medine'de bir İslâm üniversitesinin kurulmasını telkin ediyor. İşte bu telkin neticesinde Medine'de bir İslâm üniversitesi tesis ediliyor. Bunun yanısıra "Dünya İslâm Birliği" de oluşturularak Müslüman ülkelere ve Müslüman azınlıklara yardım kararı alınıyor. **"Dünya İslâm Birliği"**nin tüzüğünde, devletlerin iç işlerine karışmama prensibi yer alıyor. Nitekim yardımlar, hep devlet aracılığıyla yapılıyor. Birlik, Yugoslavya'da, Romanya'da yaşayan Müslümanlara da sahip çıkıyor, camilerini onarıyor. din hocalarına yardımda bulunuyor. Son İslâm Konferansı'nda Türk Müslümanlara baskı yaptığı için Bulgaristan'a ambargo konulmasını teklif ediyor. Dünyanın dört bir yanında Bulgaristan aleyhtarı gösterileri destekliyor. Sovyet işgaline karşı direnen Afgan mücahitlerine para veriyor. Bir Müslüman ülke olduğumuz için, Adana sel felaketinde ve Doğu'daki zelzelede de Kızılay aracılığıyla Türkiye'ye yardım yapıyor.

Bu bilgileri bize veren, birliğin bir kurucu üyesi, kendisine, "Şeriat düzeninin kurulması yönünde faaliyet sarfedileceği" şeklindeki bir hükmün neden tüzükte yer aldığını sorduğumuzda, şu cevabı veriyor: **"Bu birliğin esas destekçisi olan Suudi Arabistan, şeriatla yönetildiği için temenni kabilinden buna benzer bazı hükümler yer almış-**

Levent Şahverdi Arşivi

tır. Ama ülkelerin resmi kuruluşlarını aşarak hiçbir faaliyet göstermemeye bilhassa dikkat edilmektedir."

Aynı kişi, ARAMCO'nun gelirinin yüzde iki buçuğunun Dünya İslâm Birliği'ne gittiği yolundaki iddiaların mesnetsiz olduğunu da belirterek şöyle konuştu: **"ARAMCO'yu Faysal, 1965'te tasfiye etti. Bu tarihten sonra Suudi Arabistan'daki petrol ve madencilik işlerini, Petrol ve Madencilik Bakanlığı yürütüyor. ARAMCO tamamen bir Amerikan şirketidir. Bir Amerikan şirketinin İslâm teşkilatına para vermesi tabii ki düşünülemez. Bu örnek de, meselenin nasıl tetkik edilmeden hayali bir şekilde ortaya atıldığını göstermektedir."**

Rabıta, Almanya'daki din hocalarına para verdi diye, neredeyse Evren'i devirmeye kalkıyorlar. Gönül arzu ederdi ki... bu sert çıkışlar Anayasa oylaması zamanında meydana gelsin. Cumhurbaşkanı'nın Anayasa ile birlikte oylanmasının hatalı olduğunu bu beyler o zaman söyleyebilsinler... Ne gezer! O vakitler hepsi birer süt dökmüş kediydi. **(Basın mensubu arkadaşları değil, bugünün politikacılarını kastediyoruz)** Şimdi biraz daha sağlam zemin buldular, laiklik meselesinde **"zinde güçlerin"** arkalarında bulunduğundan şüpheleri yok ya, açtılar ağızlarını, yumdular gözlerini.

Rabıta, din hocalarına para vermiş de onlara laiklik aleyhtarı bir telkin mi yapmış!.. Peki evvelce de bizzat Alman devleti paralarını ödeyerek işçilerin eğitimi için hoca ve öğretmen getirtmemiş miydi? Üstelik Rabıta, hocaları bizzat seçmemiş ve Diyanet İşleri'nin göndermesini istemiş.

Devlet, din hocası göndermeyip de oradaki Türkleri, çeşitli tarikatların faaliyetlerine terk etse daha mı iyi olacaktı? Nitekim ilk başlardaki boşluktan yararlanarak, çeşitli tarikatlar orada Kur'an kursları açmışlardır. Bu Kur'an kurslarının bazıları, tamamen kontrolden çıkmıştır.

Tayyar Altıkulaç, halen bazı din hocalarına Hıristiyan kuruluşlarının maaş verdiğini açıkladı. Hıristiyan maaş ödeyince meşru, Dünya İslâm Birliği'ninki ise laikliğe aykırı oluyor öyle mi?

O zaman milliyetçilik ve Müslümanlık adına da, bari yabancı okullara, dış ülkelerin verdiği burslara filan karşı çıkalım. Çünkü hepsinin altını deşerseniz bir gizli maksat ortaya çıkar değil mi? Yabancı dil okullarının çoğunun temelinde, misyonerlerin Türkler'i Hıristiyanlaştırma emelleri yatmıyor mu? Belirli bir kültür hakimiyetinin kurulması amaçlanmıyor mu?

Sakın bu okullara karşı olduğumuz zannedilmesin. Sırf yobazlığın nev'ilerini ortaya koymak istedik. Bugün Rabıta için kıyamet koparanların yaptığı da yabancı okul düşmanlığına benzer bir yobazlıktan

Levent Şahverdi Arşivi

başka bir şey değildir. Yalnız türü değişik. Bunlara **"laiklik yobazları"** diyebiliriz.

22.3.1987 - Nazlı Ilıcak

Vitrin:

RABITA

Bir bu eksikti işte...

Günün birinde, karşımıza aniden "Rabıta sorunu" çıkıverdi.

Siyaset böyledir.

Hangi olayın, ne zaman, nerede, nasıl "patlak vereceği" belli olmaz.

Siyasetin "bilinmeyeni" çoktur.

Siyasette başarı ise böyle "patlaklar... bilinmeyenler" arasında "zikzak çizmeden" yürümeyle gerçekleşir.

Türban olayı ve o olayla birlikte gelen gelişmeler, tartışmalar bir "patlaktı."

O patlak karşısında "zikzaklar çizilmiştir."

"Net bir tavır" ortaya konamamıştır.

"Top" Çankaya - Hükümet Yök - ANAP Genel Merkezi arasında birkaç defa gidip gelmiştir.

Ve "türban tartışması" -açık tavır ortaya koyamayışı sebebiyle- ANAP'a oy kaybettirmiştir...

Ve bu defa piyangodan çıkar gibi, **"Rabıta tartışması"** gündeme geliverdi.

Bu tür "tartışmalar" ortaya çıkınca herkes yetkililerden "açıklık" ister...

Bir devrin en üst yetkilileri - sorumluları "topu şuraya... buraya... birbirlerine" atamazlar.

"Benim haberim yoktu... Görmedim... Unuttum" falan da diyemezler.

Yüksek sesle "Olay şuydu... O dönemde öyle yapmak gerekliydi" derler, konu da kapanır.

"Veya "O dönemde, şu konuda, bu tür hareket edilmesi hatalı olmuştur" derler, eleştiriye katlanırlar, konu yine kapanır.

Levent Şahverdi Arşivi

Ama "ipe un seren bir tavır" sergilenirse işte böyle olur...

Ve maalesef günümüzde, pek çok önemli konuda "ipe un serme politikası" izlenmektedir.

Cumhuriyet dönemi gelenekleri içinde, "cumhurbaşkanını istifaya davet etme"" olayı pek yok.

Hani Ecevit bir azınlık hükümeti kuracaktı da, zamanın cumhurbaşkanı, "eksantrik olmayanların bu hükümete güvenoyu vereceğini" söylemişti ya...

İşte o zaman Demirel'in "biraz sert eleştirisiyle" karşılaşmıştı.

Ve bir defasında da yine Demirel, CHP'nin, AP'den kopanlarla kurduğu hükümeti onayladı diye Çankaya'yı sertçe eleştirmişti.

Ama hiçbir zaman iş "istifa çağrısına" kadar uzamamıştı...

Keşke yine uzamasaydı.

Keşke yetkililer-sorumlular "ipe un seren politikadan" vazgeçselerdi.

Keşke "açıklama gecikmeseydi."

Otomobilin patlayan lastiğine yapıştırılan parçaya "get" denir.

Tekerin her dönüşünde, "get olan kısım" yere temas ettikçe otomobil bir iner, bir çıkar...

Eğer patlak sayısı fazlaysa...

Eğer lastikte birkaç "get" varsa...

Otomobil yamuk yumuk gider, yani topal topal...

Devleti yönetenler sık sık lastiği patlatıyorlar.

Bir lastik fazla patlağa pek tahammül etmez. Bir lastik fazlaca "geti" kaldırmaz.

Otomobilin dengesi bozulur.

Ortaya başka arızalar çıkar.

Demokrasi, "gizlilik, kapalılık, yasakçılık" rejimi değildir.

Patlakların çoğu gizlilikten, yasakçılıktan kaynaklanıyor.

Tartışmanın uzamasında da bu unsurların rolü büyük.

Şu "gizli kapaklı" işlere ve yasakçılığa bir son verelim artık...

Levent Şahverdi Arşivi

Mesela Erdal İnönü'ye parti kuruculuğunu çok gördük, veto ettik, yasak getirdik de ne oldu?

Aynı İnönü, bugün partinin başına geçti, milletvekili seçildi ve kendisini veto edene döndü:

- İstifa et...

Yaşayan ne de çok şey görüyor.

Keser dönüyor, sap dönüyor ve gün geliyor hesap dönüyor.

22.3.1987 - Yavuz Donat

Sözün Kısası:

VETO İNTİKAMI

Heyecansız ve hareketsiz bir muhalefete, Uğur Mumcu iyi sermaye verdi ve taze kan pompaladı, ama böyle pasları kullanabilmek için dahi liyakat lazım.

Sayın Evren gibi "laiklikte son derece titiz" bir Cumhurbaşkanı'nı hemen istifaya çağırmak, "emek mahsulü bir gazetecilik olayı"nı; adeta heba edivermiştir.

İnönü, ne de olsa paşazade...

Pembe Köşk olayından dolayı Uğur Mumcu da çok iyi bilir ki İnönü, ne de olsa bir mirasyedi:

Eski CHP'nin ve merhum babasının potansiyeline gökten zembille inerek konmuş, **bir siyasi hovarda...**

Önüne hazır koyun, o sadece tüketsin...

Siz çalışıp sermaye toplayın, o eritsin...

28 Eylül'deki hezimetin sebeplerini dahi iyi tahlil yapamamışa benziyor ki, ana sermayeden yemeye **hâlâ** devam etmektedir.

Rabıta nedir diye sorsanız. eminiz ki bilmezler... Kulaktan dolma ve gazetelerden okuyabildikleri kadar işte...

Daha önce verdikleri gensorular da hep basından derleme, yani "hazır" ve "komprime" konuları içeriyordu...

Kendi gayretleriyle, kendi bilgileriyle yahut kendi istihbaratlarıyla gündeme getirdikleri tek bir olay yok..

Lokum gibi pası önlerine verin, onlar topu havaya diksinler...

En ciddi meseleleri hafifletmekte ne kadar da mahirler..

Levent Şahverdi Arşivi

Laikliği, din düşmanlığına vardıracak derecedeki saplantıları **"Müslüman mahallesinde salyangoz satmaya"** benziyor.

Ne kaldar yanlış bir strateji...

Rabıta meselesinin habercilik değeri başka, ama berikilerin "rabıtasızlığı" bambaşka...

Koskoca ana muhalefete bakın...

Böyle bir konu önlerine hazır konmasaydı, zaten hâlâ Houston'un hesap pusulasıyla iştigal edeceklerdi. Karşılama töreninde kaç koyun kesilecekse, hâlâ orada otlayacaklardı.

"Evren istifa etsin"miş.

Neden etsin?

Hem, tutun ki etti.

Sonrası ne olur, biliyorlar mı?

Prosedür nasıl işler, haberleri var mı? Yok.

Bir zahmet ilgili yasa maddesini okuyup öğreniversinler...

İnönü, vetoyu yerken kuzu gibi itaat etmiştir, kılını kıpırdatmamıştır ama aradan yıllar geçince, belki de intikam damarları kabarmıştır...

Bari DSP'nin tavrına bakıp, üslubunu ayarlayabilirdi. Onu da yapamadı...

Kaldı ki, 12 Eylül'ün "gerçek mağdur"larından biridir Ecevit...

İnönü ise 12 Eylül'ün "mucizevi bir ürünü"dür.

Hani, 27-Mayıs sayesinde, merhum babası başbakan olduydu ya... Eh, oğlu da 12 Eylül sayesinde bir parti başkanlığı ve ardından da bir milletvekilliği kapıverdi işte...

- "Evren istifa etsin."

Başüstüne mirasyedi paşazade...

Etsin de ne olsun?

Ya **Karaduman**, ya da Özal, 3. turda Cumhurbaşkanı seçilsin, öyle mi?..

Aman, ne strateji, ne strateji...

Uğur Mumcu dostumuz, bunlara sermaye falan vermemeli azizim...

Değmez zahmetine...

Yazıktır.

23.3.1985 - Rauf Tamer

Levent Şahverdi Arşivi

Sözün Kısası :

PÜF NOKTASI

Rabıta olayında, muhatapla, sadece takvimi konuştular.

- "O tarihte biz vardık, yahut yoktuk."

- "Vardık ama, farkında değildik."

Veya:

- "Rutin bir şey gibi geldi. üzerinde durmadık."

Farkındaysanız, sadece "savunma."

Bu arada, çok değişik bir ses geldi:

- "Geçiştirme demeçler ciddiyetten uzaktır. Rabıta'nın sakıncalı bir örgüt olmadığını niçin göğüslerini gere gere söylemiyorlar?"

Demirel, bir adım daha öne çıkıyor:

"Gelsinler hesap vereyim. Kimse karnından konuşmasın. Rabıta'da veba mikrobu yok ki..."

İşte... laiklik konusunda hiçbir şaibesi ve sabıkası olmayan insanların gönül huzurudur bu...

Nitekim Evren Paşa da, yarın yapacağı açıklamada kendi laik şahsiyetinin güvencesine sığınarak konuşacak...

Ama, **Rabıta'nın sakıncalı bir örgüt olup olmadığına dair** ayrıntılara galiba girmeyecek...

ize kalırsa, asıl mesele o...

Bu arada iktidar kanadı niçin tutuk davranıyor?

İki ihtimal var.

Birincisi... Rabıta'nın, şeriat ülküsüyle gerçekten rabıtalı olduğu...

İkincisi... Böyle bir tartışmayı, ANAP'ın sakıncalı bulduğu...

Biraz açalım:

ANAP, zamanlama açısından şanssız bir devreye toslamıştır... Belki de bu zamanlamayı Cumhuriyet refikimiz iyi seçmiştir.

Tam irtica olayları yoğun bir şekilde tartışılırken...

Tam türban tartışmaları gündemdeyken...

Tam ANAP'ın muhafazakar kesimi gündemi soğutmaya ve dondurmaya çalışırken... şimdi de Rabıta...

Levent Şahverdi Arşivi

Öyle hassas bir konu ki...

Kim savunacak?

Keçeciler, bu konuya girmez. Girmemeli...

Mustafa Taşar?.. Zaten canı sıkkın... Morali bozuk...

Hasan Celâl?.. Fevkalade dikkatli konuşmaya mecbur. Kelimeleri çok iyi seçerek... Aydınlar üzerinde alerji yaratmadan... Partisindeki ilerici geçinenleri ürkütmeden...

İşte ANAP, böyle bir devrede toslamıştır Rabıta kayasına...

Aksi halde çıkıp pekala diyebilirdi ki

- Ne var bunda? Hıristiyan örgütlerden yardım almak mübah da Müslüman bir örgütten yardım almak günah mı?..

Türk eğitimi UNESCO'dan faydalanır, Türk polisi Alman yardımındaki araçlar ve gereçlerle teçhiz edilir, Türk devleti ABD hibesini az bulup daha çok hibe ister ve bunu içine sindirir de, Türk imamı niye Rabıta'dan maaş almaz."

Öyle ya... Bu da bir mantık... Hem de polemiğe müsait...

70 sente muhtaç olduğumuz günlerde, Lüksemburg'tan 1 milyon dolar borç almak hadi neyse ama, diğer bir İskandinav ülkesinin 34 milyon dolar borcumuza çizgi çekmesine ne buyrulur?..

Efendim, bütün bunlar milliyetçilik duygularımızı rencide etmiştir ama, ne yapalım ki bu defaki gündem milliyetçilik'le değil, laiklik'le ilgili...

Olsun... Yine de saptırılabilir ve o tarafa çekilebilirdi.

ANAP'ta şu ara böyle bir takat yok. Bildiğimiz sebeplerden dolayı bir tutukluk var.

Dün, telefonda, Hasan Celâl Güzel'e işin bu tarafını sormadım. Niye sorayım? Sıkıntıyı biliyorum.

O dedi ki:

- "Biz uygulamayı kaldıran tarafız. Daha ne yapacaktık?"

Beri tarafta ise Demirel diyor ki

- "Uygulamayı hükümet kaldırmadı, Rabıta kendi kaldırdı."

Yani, bir şeriat rüzgarı esti de, sonra kendi kendine durdu gibi bir şey...

Acaba neden durdu?

Rabıta, neden vaz geçti bu yoldan?..

Buraları henüz meçhul...

Ortada sadece takvim konuşuluyor.

- Bizim devrimizdeydi, hayır değildi.
- Farkında olmadık. Atladık. üzerinde durmadık
- Geldiğimizde bu uygulama vardı. Biz kaldırdık.

Bunları biliyoruz efendim.

Ama konuştuğumuz şey o değil ki...

Levent Şahverdi Arşivi

- **"Rabıta nedir?"**

Önce onu söyleyin...

Bu takatı kendinde bulamayanları elbet mazur görürüz ama, o takata sahip tek mi merci yok koskoca Müslüman Türkiye'de?

Eger yoksa, demek ki bir bit yeniği var.

24.3.1987 - Rauf Tamer

Köşebaşı:

ERDAL VE RABITASI

Daha kendi partisini toparlayamamış, partisinin içindeki kıpırtıları önleyememiş olan ve son ara seçimlerinde de DYP'nin arkasına düşen Erdal Bey, birden bire diğer yoldaşlarının gayretini görünce "Rabıta" mevzuunda kükreyiverdi.

Biz, onun Çankaya'ya davet edilmesini yadırgamıştık. Amma, Çankaya bu daveti iptal ederek gerekli olanı yaptı. Erdal Bey kim, Rabıta meselesi nedir? Var mı bir alakası? diye düşünülebilir... Türkiye'nin bunca meselesi varken Erdal Bey'in birdenbire Rabıta meselesine bu kadar akıl almaz şekilde sahip çıkmaya ve Evren'le muhatap olmaya kalkışması nasıl izah edilebilir?.

Aslında mesele pek basittir...

Bu basit alakayı keşfetmek için biraz geriye gitmek ve Erdal Bey'in eski defterlerini şöyle bir yoklamak kafidir. Bu lâzime yerine getirildiği takdirde şu husus hatırlanacaktır:

Erdal Bey ODTÜ rektörüdür ve ilk şöhretini bu milli müessesenin beynelmilel ideolojilerin merkezi ve nihayet anarşik hareketlerin krateri haline getirildiği günlerde yapmıştır.

Erdal Bey ODTÜ'de ve anarşistlerin kestiği yol.

Erdal Bey **Deniz Gezmiş...**

Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının ODTÜ 402 numaralı odada ihtimamla muhafaza edilmiş olması.

Anarşistlerin polisten kaçmak için en emin sığınak kabul ettikleri ODTÜ...

Adnan Şaplakoğlu, Cengiz Uluçay gibi, antikomünist alimlere haram edilmiş, yasaklanmış ODTÜ...

Evet... Erdal Bey ve Türk zabıtasının sokulmadığı ODTÜ işte böyle alakalı...

Amma bu ODTÜ ile Rabıta'nın da bir alakası var.

İşte bakın efendim: Nereden nereye? Erdal Bey ODTÜ ile alakalı, Rabıta da ODTÜ ile alakalı... İşte Erdal Bey'in asabiyetinin hıncının sebebi...

Levent Şahverdi Arşivi

Peki, neymiş Rabıta'nın ODTÜ ile alakası?

Efendim bir ODTÜye Cami Yaptırma Demeği varmış.:. Rabıta de bu demeğe yardım etmiş...

İşte Erdal Bey buna dayanamaz efendim.

Laik gönlü buna tabammül edemez efendim.

Erdal Bey dünyayı bunu yapanların başına yıksa yeridir efendim...Hiç bu devirde böyle şeyler olur mu efendim?.. O Erdal Bey ki, daha Allah'a inanıp inanmamaya karar verememiş bulunmaktadır. Belki de bu meseleyi düşünme zamanı geldiğine kani değildir. Neyse geçelim, bu onun şahsi işi... Amma onun bir de ideolojisi var. Erdal Bey'in bu şahsi ideolojisidir ki bütün eski anarşistleri, eski anarşistleri kışkırtan kalemleri, sütunları, gazeteleri Erdal Bey ve partisinin çevresinde toplanmaya itti...

Ve şimdi hep birden Rabıta'ya hücum...

Erdal Bey haklı... Onun rabıtası cami ile değil ki efendim?

Onun rabıtası başka... Bambaşka:..

Bu sebeple o, iki şeye muhaliftir.

İslâm Rabıta'sı.

Ve Türk zabıtası...

Onun rabıtası çok başka...

24.3.1987 - Ergun Göze

Köşebaşı:

RABITA'YI KİMLER İSTEMEZ?

Düşünelim Rabıta'yı kimler istemez?.. Ve araştıralım niye istemezler? Hangi sebebe istinat eder bu istemeyiş, bu muhalefet ve hatta bu düşmanlık?

Rabıta'yı mesela Bulgaristan istemez... Çünkü, Rabıta, Bulgaristan'ın Türk asıllı tebasına karşı giriştiği insanlık dışı hareketlere karşı çıkmış, meseleyi yerinde tetkik etmek için bir heyet göndermiştir. Hatta bu heyeti Bulgaristan önce kabul edeceğini söylediği halde günlerce bekletmiş ve sınırlarından içeri sokmamıştır. Öyle ya **Todor Jivkov**, Türk asıllı vatandaşlarını ezmesine mani olan Rabıta'yı sever mi?

Rabıta'yı Yunanistan da istemez, sevmez. Elinden gelse ortadan kaldırır... Niçin mi? Çünkü Rabıta, Yunanistan sınırları içindeki Türk vakıflarının korunması, tamir edilmesi, yeni camiler yapılması için yardımda bulunmuştur. Batı Traka'daki Türklerin kaderine eğilmiştir...

Levent Şahverdi Arşivi

Hiç Türklüğün kökünü kazımaya yeminli Yunanistan buna tahammül eder mi?

Kıbrıs Rum kesimi, **Kipriyanu**'sundan müteveffa **Makarios**'una kadar toptan Rabıta'nın düşmanıdır. Zira, Rabıta, Kıbrıs Türk'üne ve Türk Cumhuriyeti'ne Türk dış politikası çerçevesinde sahip çıkmış, ona yardım etmiş ve İslâm Konferansı'nda KKTC'nin temsil edilmesi için elinden geleni yapmıştır.

Rabıta'ya kim karşı çıkar başka?.. **Babrak Karmal** karşı çıkar. Elinden gelse Rabıta'yı imha eder. Niçin mi? Niçin olacak, Afganlı mücahitlere destek sağladığı, Kızılordu'ya karşı Afganistan'ın şereflı direnişini temin ettiği için... Eğer Rabıta olmasaydı, Afganistan belki de şimdi komünistleştirilmiş, hiç olmazsa mücahitler sindirilmiş olacaktı...

Rabıta'yı kimler istemez?.. Avrupa'ya kaçmış olan bölücü, komünist, barışçı, anarşistler istemez... Ellerinden gelse imha ederler. Zira, onların Avrupa'daki Türk işçileri arasında bölücülüğü yaymalarına mani olan ve Türk hükümeti tarafından seçilip gönderilen din adamlarının maaşını da o vermiş ve komünist propagandayı zor durumlara düşürmüştür. Mesela Rabıta'nın bu gibi yardımları olmasaydı Barış Derneği kaçak Genel Sekreterl Av. Enis Coşkun, Avrupa'da Türk işçileri arasında daha kolay 12 Eylül ve Türk Ordusu düşmanlığı yapabilirdi.

Barış Derneği de, Dünya Barış Konseyi de Rabıta'yı istemez. Çünkü Barış Derneği'ne göre, Ruslar'ın Afganistan'ı işgali diye bir şey yoktur. Olsa olsa bir Afgan devrimi vardır. Afganistan mücahitlerl denilenler ise ABD yanlısı gerillalardır... Ve Rabıta onlara yardım etmektedir.

Ve nihayet Sovyet Rusya Rabıta'yı istemez... Bulgaristan'daki uşağının ayağına dolaştığı, Rusya'daki Müslümanlar'a. Kur'an gönderdiği ve Avrupa'daki Türk işçilerine yönelmiş Sovyet propagandasına mani olduğu içln istemez.

Bulgaristan'ın, Yunanistan'ın, Kıbrıs Rum kesiminin, Babrak Karmal'ın, Avrupa'daki bölücülerin ve Barış Derneği'nin istemediği Rabıta'yı, Marksist **Uğur Mumcu**'nun istememesi de normaldir. Çünkü Sayın **Uğur Mumcu** da Barış Derneği üyesidir.

Anlaşıldı mı efendim bu feryat niye?..

26.3.1987 - Ergun Göze

Tarihçi Gözüyle:

RABITA'NIN ÖTESİ

Türkiye'yi Doğu'dan da, Batı'dan da koparmak isteyenler var. O kadar Doğulu'yuz ve o kadar Batı'ya girmiş durumdayız ki, bu tarihi

Levent Şahverdi Arşivi

gelişmenin kopması mümkün değil. Bazı mihraklar, bunu anlamıyorlar. **Ne, İslâm'dan** kopabiliriz, **ne de Batı'dan**. Ama her şeyin üzerinde Türk'üz.

2.500 yıldan beri Türk'üz. 1.100 yıldan beri Müslüman ve İslâm medeniyetinin içindeyiz. En az 900 yıl İslâm'ın kılıcı, öncüsü, rehberi olduk. 200 yıldan beri Batı medeniyet ve tekniğine girmeye çalışıyoruz ve bütün dünya gibi pek çok şey aldık. 1826'dan bu yana hiçbir akım, bizi Batı istikametinden döndüremedi. 1987'de mi döndürecek?

Bu birikimlerin neticesi, bugünün Türk'ü doğdu. Bu birikimlerden hiçbirini inkar edemeyiz. Zira Türk, üçünün toplamıdır. Şimdi aradan İslâm'ı çıkarmak **mezbuhane gayretleri** görülüyor. Niçin? Şüphesiz Türk'ü Türk'ten çıkarmak, başka bir modele benzetmek için...

Bu kadar açık bir gerçeği anlamamakta direnenler var.

Rabıta, bir İslâmi teşkilattır. Bütün dünyada dini kuruluşlar vardır. Özendiğimiz Batı'da bu kuruluşlardan geçilmez. Bizde de var. Türk Diyanet Vakfı gibi... Ne olmuş? Rabıta, bazı imamlarımızın maaşını ödemiş, bazı teberrularda, yardımlarda bulunmuş...

Hem de ne zaman? Lüksemburg'dan 1 milyon doları şükranla kabul ettiğimiz; çok laik ve ilerici bir iktidarın Türkiye'yi 70 sente muhtaç ettiği zaman...

Bu kadar ehemmiyetsiz binlerce emsali bulunan bir olay, Washington Post'vari bir keşif olarak yutturulmak isteniyor.. Tırmandırıldıkça tırmandırılıyor. Ta Çankaya'ya kadar...

Cumhurbaşkanı istifa etsin!.. Farzımuhal etti. Yerine kim seçilir? Meclis aritmetiği ortadadır. Muhtemelen Karaduman seçilir. Eh, Karaduman'ı devirmek, elbette Evren'i devirmekten kolaydır...

Bu derece pis oyunları oynayacak çizgiye nasıl geldik? Efendim, demokrasi içinde Cumhurbaşkanı niçin tenkit edilmesinmiş... Tenkit edilir ama, istifaya davet başka şeydir. Zira istifaya davet, ağır bir itham'ın gerçek olarak kabul edilmesiyle olur. İşin içinde hem acemi politikacılık, hem kötü niyet, hem eski oyunların tekrarı hevesi, hem de devleti çürütme teşebbüsü var...

Gerçek bir politikacı, çok uzun yıllarda ve ancak istidat sahibiyse yetişir. Tıpkı bir generalin yetişmesi gibidir. Teğmene general rütbesi verirsiniz ama, o general olmaz ki... Elli yaşından sonra politika, ancak böyle yapılır. Yeni bir politikacı nesli yetiştirmek hevesiyle, yetişmiş kadroyu saf dışı bırakmanın bu biçim neticeler vereceği çok söylendi ama, **anlatılamadı...**

Süleyman Demirel'in bütün muanzlarına hatırlatıyorum, yalnız o, "Böyle gerekiyordu, böyle yaptık" diyebilmiştir. Başka herkes, çok yuvarlak laflar etmiştir. Zımnen Rabıta ile Türkiye Cumhuriyeti'nin

Levent Şahverdi Arşivi

işbirliği yapmasının suç olduğunu kabullenmiştir. Şimdi **Doğru Yol Partisi**, yarım milyon oy daha temin etmiştir. Zira millet, yuvarlak, hem nalına, hem mıhına konuşanlardan hiç hoşlanmaz...

Türk Devleti, yüksek menfaati neyi gerektiriyorsa, o şekilde hareket eder. Hiçbir kompleks ile milletin menfaatlerini pas geçemez. Bulgaristan ve Kıbrıs Türklüğü'ne Rabıta'nın yaptığı hizmetlerin intikamı, Cumhurbaşkanı'na gözdağı vermek küstahlığına tırmanırsa, bazı çevrelerin akıllarını başlarına toplamaları gerekir. Bugünkü durumun neticesi, milleti laiklik'ten nefret ettirmektir. **Atatürk'ün Türk milliyetçiliğinden nefret edenler**, onun adını bol bol kullanıyorlar. Demek hâlâ kandırabileceklerini sandıkları kimseler var...

28.3.1987 - Yılmaz Öztuna

Ufuk Turu:

DİNSİZLİK, İMANSIZLIK VE RABITASIZLIK!

Hükümet kararnamesi ile 'izinli' sayılan devlet memuru din görevlilerine, Rabıta örgütü tarafından maaş verilmiş olması, gerçekten devletin o sıralarda acze düştüğünü göstermesi bakımından ve şekil bakımından hiç de hoş değildir.1974'ten 1985'e kadar süren bu uygulamanın meydana çıkarılması da hiç şüphesiz, son zamanlarda moda olan bir 'araştırıcı gazetecilik' başarısıdır!

Fakat Rabıta örgütünün, kendi emelleri, felsefesi ne olursa olsun; acaba bu uygulama Türkiye'de şeriat düzenini geri getirmek için sürdürülen komplonun bir parçası mıdır? On yıl zarfında Rabıta'dan ücret alan din görevlilerinin ef'al ve hareketleri ile, bu yolda herhangi bir faaliyetleri olmuş mudur? Bu uygulamayı kabul edenler veya en azından ses çıkarmayanlar, böyle bir komploya bilerek veya bilmeyerek hizmet etmişler midir? Biz, bu işle ilgili olan gelmiş ve geçmiş bütün resmi kişileri bu yoldaki suçlama ve imalardan tenzih ederiz! Asıl, bu konuda bir Türk **Watergate**'i yaratarak, ülkeyi yeniden kavram kargaşalarına bunalımlara sokmak, özellikle 12 Eylül idaresi ve liderlerini karalamak ve hırpalamak için tezgahlanan bir komplonun mevcut olduğuna inanıyoruz!

Türkiye'de, ne Rabıta örgütünün (ki kendi çerçevesi içindeki emelleri ne olursa olsun öyle meş'um ve tehlikeli bir teşkilat olduğuna da inanmıyoruz) faaliyetleri ile, din görevlilerine maaş vermesi ile, hatta ne de Humeynici örgütlerinin daha açık seçik ve tehli-

Levent Şahverdi Arşivi

keli oyunları sonunda şeriat düzeni kurulamaz. Amma, asıl araştırıcı gazetecilerin pertavsızlarını üzerine çevirmedikleri toplumumuzun temellerine dinamitler yerleştiren, sinsi tertip gelişmeler, Türkiye'yi yeniden çok daha tehlikeli kargaşalara, bölünmelere sürükler.

Mesela son zamanlarda bazı sol yayınlarda, **'Tanrısızlığın, dinsizliğin, ateizmin'** özgürlüğü, **"eşcinsellerin"** hakları kampanyalarının, Müslüman mahallesinde salyangoz satarcasına pervasızca yürütülmesi acaba tesadüfi midir?

Burada hemen tuhaf fakat acı bir vakıaya da temas etmeliyim: Bu provokasyon ve şartlandırmalar o kadar müessirdir ki, ateizm ve dinsizlik adeta moda ve ilericiliğin simgeleri haline gelirken, Allah'a inanmak Müslüman olmak, iman sahibi' olmak ilkellik, gericilik addedilir oluyor! Nerdeyse, adamlar Allah'a inanmadıklarını, dinsiz imansız olduklarını, eşcinsel olduklarını iftiharla haykırıp bir takım haklar, "özgürlükler" isteyecekler de, biz Allah'a inandığımızı, Elhamdülillah Müslüman ve milliyetçi olduğumuzu, adeta alçak sesle kendimizi mazur gösterircesine fısıldar hale geleceğiz

Rabıta olayı üzerinde asıl yaygaranın Atatürkçülük ve laiklik elden gidiyor diye koparıldığını ve büyütüldüğünü de sanmayın. Yukarıda sözünü ettiğimiz provokasyon ve kavram kargaşalarına paralel olarak daha açık seçik, kısa vadeli bir maksat vardır; bir türlü dinmeyen 12 Eylül düşmanlığından ve hıncından kaynaklanan bir maksat! Mal bulmuş magribi gibi, bu olayı çerçeve ve tarihi perspektifinden, o günün mücbir şartlarından çıkararak 12 Eylül dönemini, idaresini ve liderlerini hırpalamak karalamak istemektedirler. Kısacası maksat 'bağcıyı' dövmektir! Güya **"Atatürkçü geçinen"** Evren ve arkadaşları Rabıta gibi muzır ve hınzır bir örgütle ilişki içinde olmakla Atatürkçülük'ün ruhuna ve laikliğe ihanet etmişlerdir!

Ellerinizi vicdanlarınıza koyun: Bu kampanyayı yürüten, körükleyen aşırı solcular Atatürkçü de Sayın Evren değil! Bu safsataya kim inanır?

Atatürk'ü, Osmanlı İmparatorluğu'nun bir parçası olup, sonra yurt dışında kalan 'bir yörede doğdu diye Cumhurbaşkanlığı'na seçtirmemek isteyen zihniyetin daha meşumu daha tehlikelisidir Evren'i istifaya davet eden zihniyet! Sayın Erdal İnönü de partisinin gittikçe etkinleşen aşırı sol cenahına böylesine alet olmakla önce muhterem babasının devlet ve hakkaniyet anlayışlarına ihanet etmiştir!

Biz, Cumhurbaşkanı'nın çok samimi izahlarıyla konuya açıklık getirmiş olmasına rağmen, bu komplolara kendisinin bizzat cevap vermeye layık görmesini bile arzu etmezdik! Onun ve arkadaşlarının kimler oldukları, Türkiye'ye eşsiz hizmetleri, tarihimize herhalde altın harflerle yazılacaktır! Bu gerçeği hiçbir provokasyon, hiçbir "araştırıcı gazetecilik" değiştiremez!

30.3.1987 - Altemur Kılıç

Levent Şahverdi Arşivi

BULVAR GAZETESİ

Olaylar ve Görüş:

LAİKLİK SAVUNUCULUĞU MU? "12 EYLÜL" DÜŞMANLIĞI 'MI?

17 Ağustos 1980'de, yani "12 Eylül öncesi" yayınlanan ve uygulaması Temmuz 1985'e kadar devam eden bir Bakanlar Kurulu kararının sorumluluğunun bazı kişiler ve çevreler tarafından münhasıran 12 Eylül yönetimine yüklenmek istendiğini hayretle izliyoruz.

Bilindiği gibi, Ağustos 1980'de çıkarılan bir Bakanlar Kurulu kararnamesi imamların yurt dışına ücretsiz izinli olarak gönderilmesini ve bunların ücretlerinin yurt dışındaki kuruluşlar tarafından ödenmesini öngörmüş, bu imamlara kadroları verilinceye kadar bu uygulama Temmuz 1985'e kadar devam etmiştir. Bu maaşları sağlayan kuruluşların başında kısaca **"RABITA"** olarak adlandırılan ve 1962'de Mekke'de kurulup .Suudi Arabistan'ın kamu niteliğindeki kuruluşlarından **"Dünya İslâm Birliği"**nin gelmesi laik bir devletin devlet memurlarının maaşlarının teokratik bir devletin teokratik bir kuruluşu tarafından karşılanmasının laiklik ile ne dereceye kadar bağdaşacağı tartışmasını gündeme getirmiş, ne var ki bu husus, **"laiklik savunuculuğu"** paravanası arkasında bazı çevrelerce "12 Eylül düşmanlığı"na dönüştürülmek istenmiştir.

Gerçekten, bazı kişiler üç ayrı döneme ait olan kararname ve uygulamaların faturasını 12 Eylül yönetimi olan ve Atatürk çizgisi herkesçe bilinen Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve üyelerine çıkarmak istemekte ve hatta sorumsuzca Cumhurbaşkanı ile Cumhurbaşkanlığı Konseyi üyelerinin görevlerinden çekilmesi gerektiğini ileri sürmektedirler. Oysa bırakınız 12 Eylül 1980-Kasım 1983 dönemi arasında Milli Güvenlik Konseyi'nin; hükümetlerinin ve Danışma Meclisi'nin hiçbir kararı için, sorumluluk iddiasının ileri sürülemeyeceğini söyleyen yürürlükteki 1982 Anayasası'nın Geçici 15. Maddesini, Eyllül 1980 - Kasım 1983 döneminde yürürlükte olan **2324 Sayılı Anayasa Düzeni Hakkındaki Kanun**'a göre, Milli Güvenlik Konseyi "yasamaya, Milli Güvenlik Konseyi Başkanı ve Devlet Başkanı ise Cumhurbaşkanı"'na ait olan görev ve yetkileri kullanırken, 1961 Anayasası'nın yürürlükte bırakılan 98. maddesi Cumhurbaşkanı'nın, görevleri ile ilgili işlemlerinden sorumlu olmadığı, sorumluluğun kararlan imzalayan Başbakan ve ilgili Bakana ait olduğu ilkesini sürdürmüş, nitekim bu esas **1982 Anayasası'nın 105. Maddesi**'nin birinci fikrasında bugün de aynen muhafaza edilmiştir.

Levent Şahverdi Arşivi

Hal böyle iken -ve sözde amaç, laikliği korumak veya laikliğe gereken titizliği sağlamak olduğuna göre - hedef olarak 12 Eylül yönetiminin alınmasının sebebini anlamak çok güçtür.

Onun için kendi hesabımıza biz, "laiklik savunuculuğu"na "Evet" ve fakat sadece rejim düşmanlarının işine yarayacak mesnetsiz ve duygusal '12 Eylül düşmanlığı'na "Hayır" diyoruz. Sözü geçen uygulama ile ve kararname ile ilgili görüşümüzü ise bir başka yazıda ele alacağız.

24.3.1987 - Prof. İsmet Giritli

Olaylar ve Görüş:

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI GÖREVİNİ YAPABİLİYOR MU?

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 5 Ağustos 1980 günü Başbakanlığa yaptığı bir başvuru ile, bazı din görevlilerinin maaşsız izinli olarak yurt dışına gönderilmesini ve bunun için Belçika mahalli idarelerinden ve merkezi Mekke'de bulunan Dünya İslâm Alemi Birliği Genel Sekreterliği'nden bir miktar kadronun temin edildiğinin bildirilmesi üzerine, ilk defa 17 Ağustos 1980'de çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile, yurt dışında görev yapan bazı imamların 1 Temmuz 1985'de kadrolu hale getirilinceye kadar, yıllarca dini bir kuruluştan maaş alması, kamuoyumuzda tartışma konusudur.

Bilindiği gibi Diyanet İşleri Başkanlığı, Anayasa'nın 136. maddesinde de ifade edildiği gibi; genel idare içinde yer alan, laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşünüşlerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel konumunda gösterilen görevleri yerine getirmesi gereken bir kuruluştur. 3 Mart 1924'de Şer'iye ve Evkaf Bakanlığı'nın kaldırılması ile onun yerine kurulan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bugünkü statüsü; 22 Haziran 1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun ile düzenlenmektedir. Laikliği dinsizlik veya katı din-devlet ayrılığı olarak değil, dinin sömürülmesini ve dine dayalı rejim olan teokrasinin hortlatılmasını önlemek olarak anlayan **"Atatürkçü laiklik"**'in sonucu olarak; İslâm inanışı konusunda toplumu aydınlatmak ve Müslüman Türk milletinin dini inanış ve ibadeti ile ilgili işleri yürütmek için kurulan Diyanet İşleri Başkanlığı, 1961 Anayasasını takiben, 1982 Anayasasınca da 136. maddesinde bir "anayasa kuruluşu" olarak düzenlenmiş bulunmaktadır. Kısaca

Levent Şahverdi Arşivi

"Rabıta" olarak adlandırılan ve şeriata dayalı teokratik bir devlet olan Suudi Arabistan'ın kamu kuruluşu olan İslâm Alemi Birliği'nin, Batı Trakya'daki, Kıbrıs'taki, Bulgaristan'daki ve diğer ülkelerdeki Müslüman Türkler'e desteği ne olursa olsun gayelerini, Devlet Bakanı Sayın Hasan Celâl Güzel'in de kabul ettiği gibi, laik devletimizin karakteri ile bağdaştırmak mümkün değildir. Bu itibarla böyle bir teklifin Ağustos 1980'de, Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan yapılmaması ve uygulamaya girilmemesi daha doğru olurdu. Ne var ki, Diyanet İşleri Başkanlığı'mızın, kendine Anayasa'nın ve kanunun verdiği görevleri layıkı ile yapıp yapamadığı giderek artan bir tereddüt konusudur. MSP-CHP işbirliğinin, bugün idam talebi ile muhakeme edilen Adana eski müftüsü Cemalettin Kaplan'ı Diyanet İşleri Başkanlık Yardımcılığı'na getirdiği iddiası, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından, tayin edilen bir vaizin Üsküdar'daki Yeni Cami'de, bir elinde 1982 Anayasası, bir elinde Kur'an-ı Kerim, çıktığı minberde hutbesinde; **"Kur'an-ı Kerim ile Anayasa'nın çeliştiği"** iddiasında bulunduğunu 17 Ocak 1987 tarihli gazetelerin yazması ve nihayet geçenlerde bir gazeteye beyanat veren İstanbul Müftüsü'nün, AIDS'in Afrika'dan geldiğini ileri süren Avrupalı ırkçılara nazire yapar gibi, bu afeti **"Tanrı'nın Müslüman olmayan toplumlara yolladığı bir gazap olarak nitelemek sureti ile"** akılcı ve bilimci, yani "laik" görüş dışında "dinci" açıklama yapması ve Bakanlık'ın dergisindeki bazı yayınlar, bugünkü Diyanet İşleri'ndeki kadroların, Anayasa'nın doğrultusunda oluşturulup oluşturulmadığını, devlet denetiminin yeterli yapılıp yapılmadığını düşündürmekte, oysa bildiğimiz kadarı ile Diyanet İşleri Başkanlığı, uzun zamandan beri başkandan yoksun ve vekaletle yönetilmektedir. Kanaatimizce vakit kaybedilmeden yapılacak ilk iş, bu anayasa kuruluşuna dine ve Atatürk'e saygılı ve ehliyetli bir başkanın tayini ve bu kuruluşun bütünü ile Anayasa çizgisine getirilmesi olmalıdır.

26.3.1987 - Prof. İsmet Giritli

Levent Şahverdi Arşivi

RABITA'YA İHALEYİ KİM VERDİ?

Son dört-beş gündür Ankara'dan soruluyor:

Yurt dışında çalıştırılan din görevlilerini, imamları 1982-1984 yılları arasında Rabıtat-ül Alem-ül İslâm'a kim havale etti?

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kamu görevlilerine yaptırılması gereken işin ücretini şeriatçı bir örgüte nasıl ödetti?

Bu soruların sorulmasına neden olan gerçeği Gazeteci Yazar **Uğur Mumcu** ortaya çıkardı. Konu önemli bir boyut kazanınca gazeteciler Ulusu hükümeti döneminde sorumluluk alanlarla konuşmaya başladılar. Ancak, hiçbiri meseleyi açık bir biçimde izah edemedi. Belki de etmek istemedi.

Devlet hizmetinde ters bir iş yapıldığında kimse ortaya çıkıp sorumluluğu yüklenmez. Ama başarıya herkes ortaktır.

Olayın açıklık kazanmasına yardım etmek için ben bildiklerimi yazıyorum. İsteyen istediği yorumu yapabilir.

Türk işçilerinin yoğun olarak bulunduğu Avrupa ülkelerine eskiden beri din görevlileri gönderilir. Bunlar devlet memuru oldukları için dış temsilciliklerimizin bünyesinde vazife yaparlar maaşlarını da genel bütçeden alırlar.

1980'den sonra bu uygulama genişletilmiş.. Resmi atamalar dışında çok sayıda din görevlisi izinli olarak Avrupa'ya gitmiş. Bunlar maaşlarını Türkiye'den değil başka yerlerden almışlar

Nasıl oluyor bu uygulama?

657 sayılı Devlet Memurlan Kanunu, yurt dışında uluslararası kurumlarda çalışacak kamu görevlilerine görev süresi kadar izin verilmesini öngörüyor. Örneğin, **NATO, OECD, Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, Para Fonu** gibi kuruluşlarda çalışan Türk memurlar, hükümete başvurup izin istiyorlar. Hükümet izin verince bunların Türkiye'deki maaşları kesiliyor, ancak bağlı bulundukları devlet teşkilatında kadroları muhafaza ediliyor. Uluslararası memur statüsüne giren Türk memurlar ücretlerini çalıştıkları kurumdan alıyorlar.

Uluslararası kurumlarda bu durumda bulunan çok sayıda memurumuz var. Bu memurlar TC pasaportu taşıyorlar, Türkiye'de emeklilik hakları devam ediyor, ancak Türkiye'ye değil, çalıştıkları uluslararası kuruma hizmet veriyorlar.

Levent Şahverdi Arşivi

Avrupa ülkelerinde görev yapan din adamları ise, bu statüde değil. Onların görevi, bulundukları ülkelerdeki Türk vatandaşlarına hizmet etmek, dini vecibelerini yerine getirmelerine yardımcı olmaktır. Bu faaliyet amaç ve nitelik itibariyle kamu görevlilerinin Türkiye'nin hizmetinde bulunmasını gerektiriyor.

1980'den sonra yurt dışına çok sayıda din görevlisinin gönderilmesi gerekince 657 sayılı kanunun açtığı izin kapısından imamlar da geçiyor. Kendilerine hükümetçe izin verilen din görevlilerinin ücretleri yurt dışındaki bazı dernek ve örgütler tarafından ödeniyor. Yani, devlet bizzat kendisinin yapması gereken bu kamusal görevi bir takım derneklere, örgütlere ihale ediyor.

Bunlar arasında Federal Almanya'daki dernekler, Belçika'daki İslâm kuruluşları ve hatta Belçika'da faaliyette bulunan bazı Hıristiyan kuruluşlan bile var. Parayı bunlar ödüyor, bizim din görevlileri de hizmet yapıyor. Bu arada merkezi Mekke'de bulunan Rabıtat-ül Alem-ül İslâm örgütü de devreye girerek din görevlilerimizi maaş bağlıyor.

Kısaca **Rabıta** denilen **Rabıtat-ül Alem-ül İslâm** yani Dünya İslâm Birliği Örgütü, Suudi Arabistan hükümeti tarafından finanse edilir. Esas amacı dünya İslâm birliğini kurmaktır ve siyasi görüş itibariyle demokrat cumhuriyete karşıdır. Türkiye'de laik cumhuriyet idaresinin mevcudiyetinden rahatsız olur. Bütün İslâm ülkelerinin din kurallarına göre yönetilmesini ister. **Özetle, Rabıta şeriatçılığı savunur.**

Biz ne yapıyoruz? Devlet memuru olan din adamlarımıza izin verip onların Rabıta'dan maaş almalarını kabul ediyoruz. Bizim memurlarımız Rabıtat-ül Alem-ül İslâm'ın hizmetine giriyorlar, bu örgütün propagandasına hedef oluyorlar, kolayca irticanın kucağına düşüyorlar.

Bu işe kim izin verdi diye sorulduğunda eski Başbakan Ulusu **"Kim nasıl yaptı, bilemiyorum. Hayret ettim ben de"** diyor. Diyanet İşleri'nden sorumlu Devlet eski Bakanı Mehmet Özgüneş de **"İtiraf ederim bilmiyorum. Hükümetten böyle bir şey geçmedi"** şeklinde açıklama yapıyor.

Dün Dışişleri Bakanlığı yetkilileriyle konuştuk Bakanlığın, din görevlilerinin maaşlarının Rabıta tarafından ödenmesine aracı olmadığını, bu konuda bir mutabakatı bulunmadığını bildirdiler.

Dışişleri doğru söylüyor, ancak, 1982 -1984 arasında yapılan işlemler devletin kayıtlarında mevcut. Devlet memuru olarak izin verilip yurt dışına giden ve Rabıta'dan ya da diğer Örgüt ve derneklerden maaş alanların özlük dosyaları Diyanet İşleri Başkanlığı'nda duruyor. Bu dosyalara bakıldığında orada kimin imzası olduğu görülecek, belki de Bakanlar Kurulu kararları ortaya çıkacaktır.

Ne demişler, **kabahat samur kürk olsa kimse üzerine giymez.**

Yeniasır, 17.3.1987 - Muammer Yaşar

Levent Şahverdi Arşivi

Gündem :

FIRTINA, AMA BİR BARDAK SUDA

Bir haftadır Cumhuriyet Gazetesi, dedektiflikle yazarlığı aynı düzeyde yazan Uğur Mumcu'nun sürüklemesiyle ülkeyi temelden sarsacak yayınlar yapıyor. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yurt dışına gönderdiği 28 din görevlisinin maaşlarının merkezi Mekke kentinde bulunan Rabıtat-ül Alemi-ül İslâmi tarafından ödenmesi. tüzüğünde şeriat istikametinde çalışmalar yapmak yazılı olan bu örgütün, Türkiye'ye şeriat düzeni getirme niyeti olarak yorumlanıyor. Böyle bir ilişkiyi başlattığı için dönemin Diyanet İşleri başkanından, tayin kararnamesinde imzası bulunan bakan, başbakan ve devlet başkanına kadar herkes **şeriatçı** komploya alet olmakla suçlanıyor.

Halbuki olay ne? Rabıta, Suudi yönetiminin `İslâmi' görüntüsünü bütün dünyada sürdürebilmek amacıyla kurdurduğu ve faaliyetlerini yalnızca azınlık durumundaki Müslümanlara din adamı gönderilmesi ve onarılması veya inşası gereken camilere yardım edilmeleri düzeyinde tuttuğu bir örgüt. Rabıta'nın yurt dışında çalışan Türk işçilerinin din eğitimleri için Türk hükümetlerinin (hem Demirel, hem de Ulusu ve Özal) gerekli gördüğü kadroların (hepsi 28 kişi) maaşının ödenmesi ve Kocatepe Camii'ne bir miktar yardım yapıp inşası düşünülen Meclis Camii ile ODTÜ İslâm Merkezi'ne yardım vaadinde bulunması dışında Türkiye ile bir ilgisi olmamış. Olsa bile, bu ilişkinin Suudi Arabistan'ın terbiye edilmiş İslâmi anlayışı istikametinde olacağı çok açık. Kısacası ne yönden bakarsanız bakın, laik Türkiye Cumhuriyeti için kaygı duyulacak, endişe edilecek bir yön yok. Çünkü ne Rabıta Türkiye daha Müslümanlaşsın gibi bir niyete sahip, ne de yöneticiler herhangi bir örgütün Türkiye'yi öyle 'istenmeyen' yönlere götürmesine müsaade edecek kişiler.

Öyleyse nedir bu gürültü? Bu kez Çankaya'yı da içine alacak biçimde düzenlenmiş bu tertip hangi amaca yönelik? Uğur Mumcu, Hasan Cemal ve benzeri yazarlar Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in. 12 Eylül Başbakanı Ulusu'nun laikliklerinden mi kuşkulular? Yoksa dönemin Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç'ın görev gereği bağlı olduğu Devlet Bakanlığı'nı, Başbakanlığı ve Cumhurbaşkanlığını bile bile yanıltıp Türkiye'de bir din idaresi kurmanın alt yapısını hazırladığını mı söylemek istiyorlar? Bütün bu soruların cevabının 'hayır' olduğunu en az bizim kadar adlarını andığımız yazarlar da bildiklerine göre, yapmak istedikleri başka birşey olsa gerek. Bize göre o da, birkaç gündür söylediğimiz gibi, türban olayıyla sindirdikleri devlet yö-

Levent Şahverdi Arşivi

neticilerini bir adım daha attırıp Türkiye'deki İslâmi gelişmeyi tamamen engelleme noktasına kadar götürmek olabilir. Ancak o noktanın tehlikesini düşünüyorlar mı bilemem.

Yıllar önce, bütün devlet yetkililerinin gözü önünde cereyan etmiş, resmi evraklarda açıkça kaydı olan, gizli olmayan genelgelerle bütün Türkiye'ye tamim edilmiş, ziyaretler sırasında gerek Türkiye'de ve gerekse Suudi Arabistan'da gazete ve televizyonlarda söz konusu edilmiş, aslına bakılırsa yalnızca Müslümanları rahatsız etmesi gereken bir ilişkiyi, buzdolabından çıkarıp ısıtarak yeni bir keşifmiş gibi önümüze serenler, 'istersen ye' davetlerine hiç ummadıkları çevrelerden icabet edildiğini görünce, suyu biraz daha bulandırmayı kendileri için bir görev bilmişe benziyorlar.

Basının gücünü hâlâ anlamamış, ufak tefek sürçmeleri, onun bunun dedikodularını kendilerine malzeme yapanlar, durmuş oturmuş, satışı yüzbine ulaşmış bir gazetenin Türkiye'de siyasi bir buhran çıkartabilecek kadar güçlü olduğunu görebilseler ve ellerinden geleni yapsalar iyi olacak.

Zaman, 22.3.1987 - Fehmi Koru

Başyazı:

RABITA TEŞKİLATI VE DEDİKODULAR

"Rabıta" hakkındaki iddialar, içine biraz da hayal karıştırılarak gereğinden fazla uzatıldı. Sonunda yine içinden kocaman bir "hiç" çıkacak olan bu iddialar yüzünden hem basının bir bölümü, hem de bazı resmi makamlar mesai tüketmeye devam ediyorlar.

Türkiye'de, ortaya atılan hemen her konu, getirilip laikliğe ilişkilendirildikçe ve sanki Türkiye Cumhuriyeti'nin laiklikten başka umdesi yokmuş gibi, milletini, vatanını, dinini sevmek suç sayıldıkça sosyal ve siyasi manada ilerleme beklememeliyiz.

Dünyanın her tarafında, muhtelif dinlere ait yardımlaşma teşkilatları vardır. Bunu neden "normal" saymayalım: Dünya Kiliseler Birliği'nin Hıristiyanlığı yaymak maksadıyla, Afrika ve Uzakdoğu gibi Hıristiyan olmayan bölgelerde yaşayanlara bile çeşitli bahaneler altında paralar akıtmasına aldırmıyor da aynı şey İslâmiyet için söz konusu olunca bazılarının gözünü neden uyku tutmaz oluyor?

Sovyetler Birliği, çeşitli ülkelerdeki marksist partilere ve gerilla kuvtlerine -kendi halkının boğazından keserek- para ve silah yardımı yapar, normaldir. Milletlerarası birçok dernek mensuplarını hem

Levent Şahverdi Arşivi

maddi, hem sosyal bakımdan destekler normaldir. Ama terörle hiçbir alıp verdiği olmayan İslâmi ibadethanelerin yaşaması neden hoş görülmez.

Biz bu mizacı tanıyoruz. Bu mizaç çok eskidir. "Rabıta" onun şimdiki oyuncağıdır. Dünkü oyuncak türbandı ve yarın yine aynı türden bir oyuncak bulup, biraz daha oyalanacaklardır.

Dedikodularla yaşamak yerine gerçek belgelerle konuşmak elbette daha doğrudur. Bu sebeple "Rabıta", iddiacıları (eğer bütün malzemeleri kulaktan kulağa değişerek yansıyan dedikodulardan ibaret değilse) bütün belgeleri ortaya dökmelidirler.

Türkiye Gazetesi, 25.3.1987 - Yalçın Özer

Levent Şahverdi Arşivi

Levent Şahverdi Arşivi

BELGELER

535386 **Deutsche Bank**

AHMET POLAT — 370 700 60

26 25 275 — DEUTSCHE BANK KÖLN / 60

% 2,5 : Yüzde İkibuçuk Ödeme — 150,00

X [redacted]

08/34713 [redacted]

Yüzde ikibuçuklar yatırılırken yukarıdaki örneğe göre yatırınız ki yardımlarınızın ulaşmasında aksamalar olmasın.

535387 **Deutsche Bank**

AHMET POLAT — 370 700 60

26 25 275 — Deutsche Bank KÖLN / 60

AFGANİSTAN YARDIMI — 1500,00

X [redacted]

08/34713 [redacted]

Afganistan Mücahitlerine yardım ederken yukarıda yazılmış olan örneğe göre yatırınız ki yardımların ulaşmasında aksamalar olmasın.

535388 **Deutsche Bank**

YAŞAR KALAYCI CEMALEDDİN KAPLAN — 370 400 44

22 84 321 — COMMERZBANK KÖLN - 1

KAR BİR İÇİN BİR HİSSE — 1000, 00

X [redacted]

5487340 [redacted]

Kar-Bir'den hisse almak için göndereceğiniz paraları yukarıdaki örneğe göre doldurarak havale ediniz.

Levent Şahverdi Arşivi

DİYANET Gazetesi

YIL 10
SAYI 235-236
FİYATI 15 LİRA

15 NİSAN - 1 MAYIS 1989
29 CEMAZİYEL EVVEL - 15 CEMAZİYEL AHİR

Başkanımızın Davetlisi Olarak Türkiye'ye Gelen

DÜNYA İSLÂM BİRLİĞİ HEYETİ BAŞKANLIĞIMIZI ZİYARET ETTİ

Levent Şahverdi Arşivi

T.C.
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
ANKARA.

SAYI : DHYD/8-1-0919

KONU :

20 Nisan 1981
...../...../198...

BAŞBAKANLIĞA

Bilindiği üzere toplumumuzu yurtiçinde ve dışında din konusunda aydınlatmak, ibadet yerlerini yönetmek görevi 633 sayılı kanunla Diyanet İşleri Başkanlığına verilmiştir.

Bu görev yurtiçinde 60 bine yakın din görevlisiyle yerine getirilmeye çalışılırken, yurtdışına kadro imkansızlıkları nedeniyle yeterli hizmetin götürülemediği de bir gerçektir. Bu hizmet açıklığı nedeniyle yurtdışındaki vatandaşlarımız arasında bölücü faaliyetler bu boşluktan yararlanma gayreti içerisine girmişlerdir.

Devletimizin bu sahadaki hizmet boşluklarını âcilen gidermesinin gerekli olduğuna inanan Diyanet İşleri Başkanlığı, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntıları da gözönünde bulundurarak başka ekonomik kaynaklar araştırma yoluna girmiştir.

Bu cümleden olarak, maaşları mahalli kuruluşlar ve Dünya İslam Birliği Genel Sekreterliği tarafından ödenmek suretiyle çeşitli Avrupa ülkelerine ve Avusturalya'ya adları ve görevleri ilişik listede gösterilen personelin 657 Sayılı Kanunun 77. maddesi uyarınca gönderilmesi planlanmış bulunmaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığınca özel bir sınav sonucu seçilmiş bulunan elemanların aylıkları bu kuruluşlar ve Dünya İslam Birliği Genel Sekreterliğince karşılanacaktır.

Yukarıda belirtilen şartlar çerçevesinde ilişik listedeki görevlilerin 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 77. maddesi uyarınca 3 yıl süreyle dış ülkelerde maaşsız mezun sayılmalarına ilişkin Bakanlar Kurulu kararı hazırlanmasını arz ederim.

Mehmet ÖZGÜNEŞ
Devlet Bakanı

1 (Liste)

BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Sayı No: 03566 Tarih: 125-87
Tarih: 20 Nisan 1981

Levent Şahverdi Arşivi

T.C.
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
ANKARA

SAYI : DEK/8-1/80-1195 — 5 Ağustos 1980

KONU :

BAŞBAKANLIK MAKAMINA

Malumları olduğu üzere toplumumuzu (Yurtiçinde ve dışında) din konusunda aydınlatmak, ibadet yerlerini yönetmek görevi 633 sayılı Kanunla Diyanet İşleri Başkanlığına verilmiştir.

Başkanlığım bu görevini, yurtiçinde 60.000'e yaklaşan personeli ile yerine getirmenin gayreti içindedir. Ancak, yurtdışındaki vatandaşlarımıza kayda değer bir hizmetin götürüldüğünü söylemeye imkan yoktur. Bu yüzdendir ki, özellikle işçi yurttaşlarımız arasında bölücü faaliyetler bu boşluktan yararlanma gayreti içerisine girmiş bulunmaktadır.

Daha fazla gecikilmesinde büyük sakıncalar gören Başkanlığım, - Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve döviz sıkıntısını da gözönünde bulundurarak - başka kaynaklar ve imkanlar araştırma yoluna girmiştir.

Bu cümleden olarak;

a) Belçika mahalli idarelerinden (Belediyelerden)
b) Merkezi Mekke'de bulunan Dünya İslam Birliği Genel Sekreterliğinden, bir miktar kadro temin edilmiştir.

Böylece; maaşları sözü edilen kuruluşlar tarafından ödenmek suretiyle çeşitli Avrupa ülkelerine ve Avustralya'ya adları ve görevleri ilişik listede gösterilen personelin 657 sayılı kanunun 77. maddesi uyarınca gönderilmesi plânlanmış bulunmaktadır.

Başkanlığımca özel bir sınav sonucu seçilmiş bulunan elemanlardan Belçika'ya gönderileceklerin aylıkları Belçika mahalli idareleri tarafından, diğer ülkelere gönderileceklerin aylıkları ise Dünya İslam Birliği Genel Sekreterliğince ödenecektir.

Yukarıda belirtilen şartlardahilinde ilişik listedeki görevlilerin 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 77. maddesi uyarınca 3 yıl süreyle dış ülkelerde maaşsız izinli sayılmalarına ilişkin Bakanlar Kurulu kararı hazırlanmasını izinlerine sunarım.

Tayyar ALTIKULAÇ
Diyanet İşleri Başkanı

EKLER :
EK-1 (Milli Eğitim Bakanlığı Oluru Sureti.)

BAŞBAKANLIK Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi	
Kayıt No.	Dosya No.
05955	125-73
Tarih :	

SU/SI

RABITA

Levent Şahverdi Arşivi

T.C
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
A N K A R A

SAYI : DHM/8-1/80- 1282
KONU :

26 Ağustos 1980
.../.../198

BAŞBAKANLIK MAKAMINA

İLGİ: 5.3.1980 gün ve DHM/8-1/80/1195 sayılı yazımız.

İlgi yazımız eki listede adı soyadı ve görevleri yazılı personelin 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunun 77. maddesi uyarınca 3 yıl süreyle dış ülkelerde maaşsız mezum sayılmaları hususu, makamlarına takdim edilmişti.

Anılan Ek- listenin 9. ncu ve 27. inci sırasında kayıtlı Balıkesir Küftüsü Nurullah SOYAK ile Ankara İmam-Hatip Lisesi Öğretmeni Yılmaz GÜNEYLİOĞLU'nun listeden çıkarılarak haklarında Bakanlar Kurulu Kararı ittihaz olunacak görevlilere ait yeni liste ilişikte sunulmuştur.

Gereğini izinlerine sunarım.

Tayyar ALTIKULAÇ
Diyanet İşleri Başkanı

E K L E R :

E K - 1 (Liste)

BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Kayıt No. 06487 | Dosya No. 25-73
Tarih 2 D Ağustos 1980

Levent Şahverdi Arşivi

125-73

KARARNAME

8/1500

Ekli listede adları ve görevleri yazılı (32) personele yurt dışında görev alabilmeleri için üçer yıl müddetle mazeretsiz izin verilmesi 657 sayılı Kanunun değişik 77 nci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 1/7/1980 tarihinde kararlaştırılmıştır.

S. Demirel

RABITA

Levent Şahverdi Arşivi

ULUSLARARASI SEERAT KONGRESİ TEKLİFLER / TAVSİYELER / KARARLAR

Pakistan Ulusal Seerat Komitesinin himayelerinde olarak; Uluslararası Seerat Kongresi, 3-14 Mart 1976 tarihleri arasında Pakistan'ın Revalpindi / İslâm-Abad, Lâhere, Azad Keşmir, Peşaver ve Karaçi şehirlerinde toplanmıştır. Bu vesile ile ilk defa olarak dünyanın her tarafından gelen mümtaz şahsiyetleri ve yüksek din bilginlerini bir araya getirerek kutsal Peygamberin (Tanrının Selamı O'nun üzerine Olsun) örnek kutsal hayat tarzını müşavere etmek, ilham almak ve Peygamberin propagandasını yapmak için çok değerli bir fırsat elde edilmiştir.

Kongre, EİD-MİLAD-ÜN NEBİ 1976 yılı kutlamaları için Pakistan Hükümetinin gösterdiği methe layık gayretleri için derin takdirlerini belirtmiş ve hislerini Pakistan Başbakanına nakletmiştir.

Kongre keza, bütün Müslüman ülkelere gelecek yıllar için değişik manada ve şekillerde yıllık EİD - MİLAD-ÜN-NEBİ kutlamaları yapmalarını ve bunu sıra ile tekeffül etmelerini arzu eder.

Kongrenin görüşüne göre, kutsal peygamberin SİRA'sı bizim için bir rehber ve model olarak yararlı olacaktır. Böylece, dünyanın bugün karşılaştığı meselelere bir çözüm bulmak için kutsal Peygamberin SİRA'sının doğru ve geniş bir tefekkürü son derece ihtiyaçtır. Bu gayede başarıya ulaşabilmek için, Kongre, Pakistan Üniversiteleri ile diğer Müslüman ülkeler üniversitelerinde zaman kaybedilmeksizin "SEERAT KÜRSÜLERİ" kurulmasının bir görev olduğu inancındadır. Kongre keza, bazı Batı üniversitelerinde dahi "SEERAT KÜRSÜLERİ" kurulması yolundaki arzusunu İslâm Hükümetleri ve Mlüslüman insan severleri vasıtası ile iletmek ister.

Kongre keza, kutsal Peygamberin öğretileri için cihan şümul bir çağrı ile bütün İslâm Dünyasına şamil EİD-MİLAD-ÜN-NEBİ kutlamalarını koordine ve örgütlemek maksadıyla bir ULUSLARARASI SEERAT KONGRESİ'nin kurulması zamanının gelmiş olduğunu hissetmektedir (İMAMULLAH HAN PAKİSTAN")

II - Kongre aşağıdaki hususları teklif eder :

a) **Bütün Müslüman ülkelere, İslâm Şeriatını benimsemeleri ve şeriati bütün kanunları için ana kaynak ve temel kabul etmeleri için acele çağrıda bulunmak.**

Levent Şahverdi Arşivi

b) Bütün Müslüman Hükümetlere. birleşmeye yönelik bütün gayretleri göstermeleri ve İslâm'ın kutsal kardeşlik bağları çerçevesinde birliklerini pekleştirmek maksadıyla mümkün olan bütün tedbirlerini almaları için çağrıda bulunmak.

c) Bütün İslâm ülkelerine eğitim ve ilmi araştırma sahalarındaki gayretlerini çoğaltmak, bilim ve teknolojide en yüksek seviyeye ulaşmak yolunda verdikleri mücadelede her türlü gayreti göstermeleri için çağrıda bulunmak.

d) Bütün Müslüman ülkelere, Kutsal Kur'anımızın dili olan Arapça öğrenimini ilerletmeleri ve statüsünü bütün Dünya Müslümanlarının cihan-şümul lisanı seviyesine yüceltmeleri için çağrıda bulunmak.

e) Bütün ilgililere, DÜNYA MÜSLÜMANLARI CEMİYETİ tarafından yapılan ve sevgili Peygamberimizin (Tanrının Selamı Üzerine Olsun) hayatını konu alan filmi durdurmaları, imal etmekten ictinap. etmeleri için.çağrıda bulunmak. Peygamberin şahsı tasvir ve resmin fevkindedir.

(Mümtazları Şeyh ABDULHALİM MAHİMİ)
EL-ESHER ŞEYHİ

III - Kongre, Hazret-i Peygamberin (Tanrının Selamı Üzerine Olsun) Allah'ın Nihai ve Son Peygamberi olduğunu ve Peygamberliğinin nihai ve son peygamberlik olduğuna iman eder. Ve buna inanmayanların KAFİR ilan edilmelerini ister.

Kongre, Hazret-i Peygamberin hayatını konu alan film'in yapımına müsaade edilmemesini ve gösterilmesinin bütün İslâm ülkelerinde yasaklanmasını talep eder.

Kongre, SEERAT-ÜN-NEBİ'nin okullarda ve kollejlerde mecburi ders olmasını tavsiye eder.

Kongre, RABİTA-TÜL ALEMİN-İSLÂM, Mekke-i Mükerreme'nin SEERAT hakkında bir kitap ve araştırma yazısı yarışmasına karar verdiğini ve bunun için de beş ödül koyduğunu ilan etmekten memnuniyet duymaktadır.

Ödüller aşağıda olduğu gibidir

Birincilik	Ödülü	50.000 Suudi Arabistan Riyali.
İkincilik		40.000 "
Üçüncülük		30.000
Dördüncülük"		20:000
Beşincilik		10.000

SEERAT konusunda ödül değerlendirmesine girecek kitap ve araştırma yazılarında aşağıdaki şartlar aranacaktır:

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

1. Kitap/Yazı tamamlanmış olacak ve tarihi gerçekleri ayrıntıları ile kapsayacaktır.

2. Kitap/Yazı yeni bir görüşün araştırması olmalı ve bir tekrar olmamalıdır.

3. Yazar, konu hakkında kaynaklar göstermelidir.

4. Yazar, çalışmasının hakkında ayrıntılar ve biyografik bilgiler vermelidir.

5. Kitap/Yazı okunabilir şekilde yazılmalı veya daktilo edilmelidir.

6. Kitap/Yazı Arapça veya diğer yaşayan dillerle yazılmış olmalı.

7. Kitap/Yazılar için son kabul tarihi Birinci Muharrem'dir.

8. Bütün yazılar kapalı ve mühürlü olarak RABÜTATÜL - ALEMİN - İSLÂM SEKRETERLİĞİ, MEKKE'ye gönderilmelidir.

9. Değerlendirmeleri ve ödülleri aşağıdaki kurul mensupları kararlaştıracaktır:

a) Şeyh HASAN ABDULLAH EL-ŞEYH,
Suudi Arabistan Eğitim Bakanı

b) Şeyh ABDULLAH BİN HAMİD,
Mescid-i Harem İşleri Danışmanı

c) Şeyh ABDÜLAZİZ BİN ABDULLAH BİN BAZ,
Eğitim Genel Müdürü

d) MEVLANA KEVSER NİYAZİ,
Din İşleri Federal Bakanı ve Pakistan Ulusal SEERAT Kurul Başkanı

e) Doktor ABDÜLHALİM MAHMUD
El-Esher Şeyhi

f) MEVLANA ABDÜL HASAN MEDVİ,
RABÜTATÜL-ALEMİN-İslâm üyesi ve Başkan

g) NADVATUL ULEMA,
Hindistan Mevlana Abul Ala Madudi.
Rabıta Üyesi ve Jamad İslâm Kurucusu.

IV Kongre, İslâmlığın düşmanları tarafından çıkarılan ve büyük İslâm Dinini ve Hazret-i Peygamberi (Tanrının Selamı Üzerine Olsun) küçük düşürücü yayınları ciddiyetle takib eder ve Kutsal Kur'an'ın muhteva ve manasını kasten saptırmak ve değiştirmek için fesat kuranlar hakkında kesin tedbirler almaları için bütün İslâm ülkelerine çağrıda bulunur.

(EMANULLAH HAN-PAKİSTAN)

V - Kongre, toplantılar süresince yapılan bütün konuşmaların ve takdim edilen araştırma yazılarının bir kitap halinde birleştirilmesini ve belli başlı dillere tercüme edilmesini tavsiye eder.

(EMANULLAH HAN - PAKİSTAN)

Levent Şahverdi Arşivi

VI - Kongre. EİD-MİLAD-ÜN-NEBİ kutlamalarını dünya çapında koordine ve organize edecek bir uluslararası SEERAT KOMİTESİ kurulmasını kuvvetle tavsiye eder. Komite'nin sorumluları ise şunlar olacaktır:

a) Dünyanın belirli dillerinde yazılmış kolay anlaşılabilir SEERAT Kitapları yazmak ve bütün dünyaya dağıtmak.

b) Hazret-i Peygamberin (Tanrının Selamı üzerine Olsun) hayatı üzerine yazılmış eserleri yeniden gözden geçirmek ve dikkatle tetkik etmek ve bu eserlerin Müslüman ülkelerde kullanılıp kullanılamayacağı hakkında Uluslararası seviyede karar vermek.

c) Hazret-i Peygamberin Arapça olarak sıhhatli bir biyografisini modern görüşlerle telif ederek Arapça olarak yazmak ve muhtelif dillere tercüme etmek.

d) Mescid-i Nebevi yakınlarında modern kolaylıklarla donatılmış bir Uluslararası SEERAT KÜTÜPHANESİ tesis etmek ve bilginlerin istifadesine bedava olarak sunmak,

e) Çeşitli sıhhatli kaynaklara istinad eden Hazret-i Peygamberin hadislerini modern görüşlerle telif etmek ve çeşitli dillere tercüme etmek,

f) Hazret-i Peygamber devrinin tarihi önemi haiz yerlerinin coğrafi etüdlerini derûhte etmek, bunları kitap, broşür haline getirerek bilhassa seyahat edenlerin istifadesine sunmak.

(EKSELANS HANDAN OĞLD TAH - MORİTANYA)

VII - Kongre, Din Bilginlerinin temaslarını idare ettirecekleri ve bilgi teatisinde bulunacakları bir İslâmi Çalışmalar Kongresi'nin her yıl toplanacağının imkan dahilinde olacağı ümidini izhar eder

(Prof: Dr. JAN KKRAPPENT - BELÇİKA)

VIII Kongre, İslâm Dünyasının meselelerini halledecek ve resmen faaliyette bulunacak bir Uluslararası İslâm Komitesi'nin ivedilikle kurulmasını tavsiye eder. Komite, aynı zamanda tek Hümanist din olan İslâmiyeti gerçek ve cihan-şümul gayesine yöneltecektir.

Kongre, İslâm dininin kardeşlik bağlarını (Uhuvvet) kuvvetlendirecek prensibinin ışığı altında, Dünyadaki Müslüman Hükümetlere çağrıda bulunularak Dünya Müslümanlarının samimi ve gerçek isteklerini desteklemelerini ister. **Daha iyi bir Dünya Barışı yaratmak ve idame ettirmek için desteklenmesi icabeden Müslüman Topluluklar Filistin, Keşmir, Kıbrıs, Eritre, Filipin, Tayland'daki Müslüman azınlıklardır.**

IX - Kongre. bütün Avrupa ülkelerine ve bilhassa Almanya ve Avusturya Hükümetlerine seslenerek İslâm'ın tanınmış (kabul edilmi-

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

ş) bir din olduğunu kabul etmelerini talep eder Keza, bütün İslâm ülkelerinin Kongre kararlarını desteklemesini ve uygulamalarını ister.

(Dr İSMAİL BALİC - AVUSTURYA)

X Kongre, bütün İslâm ülkelerinin (Cuma gününü) resmi hafta sonu tatili olarak kabul etmelerini önerir. Keza, buna ilaveten, Müslümanlığın İslâm'ın bütün kanunlarının temeli olması nedeniyle Şeriatın bütün İslâm ülkelerinde güçlendirilmesini tavsiye eder.

(MÜMTAZLAHİ ŞEYH HASANHALİD)
-Lübnan Büyük Müftüsü-

XI - Kongre, aşağıdaki hususları tavsiye eder

a) Kongreye iştirak eden taraflar, İslâmi öğretiyi ilkokuldan üniversite seviyesine kadar ders olarak okutmalıdırlar.

b) Arapça öğrenimi, bilhassa Arapçanın ana lisan olmadığı ülkelerde mecburi olmalıdır..

c) Kutsal Kur'an'ın asgari beş bölümünün ezberlenmesi ilköğretim süresince ve bütün ülkelerde mecburi olmalıdır.

d) Keza, Kur'an-ı Kerim'in tamamının öğrenilmesi ortaöğretimde zorunlu olmalıdır:

e) SEERAT-İ NEBİ bütün okul ve kolejlerde mecburi konu olmalıdır.

f) SEERAT-İ NEBİ hakkında kitap ve diğer neşriyatın sayısı artırılmalıdır.

g) Bütün İslâm ülkelerinde azami sayıda Enstitüler kurulmalı ve böylece "MOBALLİGNİN" timleri teşkil edilmelidir.

h) Bütün İslâm ülkelerinde azami sayıda İslâm öğretileri Enstitüleri kurulmalı ve bu Enstitüler İslâmi çalışmalar yapmalıdırlar.

i) Gündüz çalışanlar için İslâmiyeti öğretecek dini Gece Enstitüleri açılmalıdır.

j) İslâm'ın önemli emir ve örgütlerini takrir şeklinde kaydedilerek her türlü yayın vasıtalan ile yayınlanmalan tavsiye edilir.

k) İslâmi ahlak ve değerlerin propagandasına özel bir dikkat sarfedilmelidir.

l) İslâm ülkelerindeki Anayasal :müesseseler İslâmi esaslara intibak ettirilmeli ve Arapça halka indirilmelidir.

m) İslâmi olmayan kanunlar kaldırılmalı ve Şeriata uygun kanunlar kuvvetlendirilmelidir.

n) Bütün daire ve işyerlerinde anlaşma ve nizamlar dua ile birlikte takdim edilmeli ve bu yerlerde bir imam bulunmalı ve mescid olmalıdır.

Levent Şahverdi Arşivi

o) Dünyadaki kadınlar islâmi yasaklara uymalıdır.

p) İslâm ülkeleri ve İslâmi öğretiler yapan Enstitüler arasında İslâmi edebi eserlerin değiş tokuşu için kolaylıklar konulmalıdır.

(ŞEYH MUHAMMED EL HONSNİ - FAS)

XII - Kongre, Hazret-i Peygamberin şahsiyetleri, hayatı ve vazifesiyle ilgili konulardaki bilgisizlik ve yanlış anlaşılmalara karşı mücadele etmek üzere, Müslüman Hükümetlere ve İslâmi örgütlere, bilhassa Peygamberin (Tanrının Selamı O'nun Üzerine Olsun) hayatı ve vazifeleri ile ilgili neşriyatı bütün dillerde yayabilmek için özel tahsisat koymalarını teklif eder.

Keza Kongre, bütün Müslüman ülkelerden diğer dünya uluslarına örnek olmak üzere kendi ülkelerinden şeriatı bütünüyle güçlendirmelerini talep eder.

Kongre, Müslüman olmayan ülkelerde yaşayan Müslüman azınlıkların evlenme, boşanma, miras gibi kendilerini ilgilendiren hususları İslâmi kanunlara göre tanzim edebilmeleri için Müslüman Hükümetleri Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası teşekküllerde çaba göstermelerini ister.

(MUHAMMED H. DANAL - MORİTANYA)

XIII - Kongre. aşağıdaki hususların neticelendirilmesini teklif eder:

a) Tamamen şeriata dayalı modern bir İslâm Devleti kurabilmek için gerekli girişimlerin yapılması,

b) İslâmiyetin muarızları tarafından ortaya atılan meydan okumalara karşı koymak üzere araştırmalar yapacak buluşlarda bulunmak ve neticeler ortaya koyacak keza, günümüzün ileri teknolojisi sanayii ve ilmi gelişmesinin yarattığı meydan okumalara karşı Müslümanlığı ileriye götürecek işbirliği sağlayan bir CİHAN ŞÜMUL. BİLGİNLERİ KONSEYİ kurulması,

c) İslâm Halifeliğinin yeniden ihdas edilmesi ve bilahare, tedricen bütün Müslüman Devletlerin birbirlerini takiben kendilerini bir İslâm Devleti olduklarını ilan etmeleri ve bir Federasyon teşkil etmeleri ve Halifeliğin münavebe ile yürütülmesi,

d) Müslüman Devletler, Müslüman olmayan Devletlerin, Müslüman vatandaşlarını kendi dini vecibelerini yerine getirmelerinde hiçbir baskıya maruz kalmamaları ve Devlet veya özel sektörde çalışma hürriyetine sahip olabilmeleri için ilgili Devletlere karşı tek ve müşterek bir tavır takınacaklardır.

e) Müslüman ülkelerde ve müslümanların azınlık olduğu ülkelerde, İslâm kültürünün çeşitli görüşlerini yüceltecek planlamalan yapacak teşekkül ve sendikalar yaratılacaktır.

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

Müslümanlar İslâm kültürünün çeşitli görüşlerine sahip olmadıkları takdirde kendilerine yabancı olan kültürleri izlemek zorunda kalmaktadırlar. Bu da Hıristiyanların elinde Müslümanlara çok etkili bir silah olmaktadır. Hıristiyanlar bu suretle, Müslümanların beyinlerini yıkamak suretiyle onları Müslüman olmayan kültürleri kabule zorlamakta ve nihayet inançlarını değiştirmektedirler.

(MULVİ M. H. BABU SAHİP - SİNGAPUR)

XIV - Kongre, Müslüman ülkelerde faaliyet gösteren ve gayeleri Müslümanları ihtida ettirmek olan Hıristiyan Misyonerler konusuna dikkatle eğilmektedir. Misyonerlerin bu faaliyetleri Müslüman ve Hıristiyan topluluklar arasında çatışmalara sebep olmaktadır. Bu nedenle Müslüman ülkeler Hükümetleri, Müslümanları dinlerinden saptırmak isteyen bütün misyoner örgütleri ve şahısları faaliyetlerinden men edecek tedbirleri her iki memleketler arası iyi ilişkilerin devamı için barışçı yollardan ve süratle almalıdırlar.

Kongre, birinci uluslararası SEERAT Kongresini tertipleyenlerin tebrik ve inanır ki, Peygamberimizin öğretilerinin inançla uygulaması ancak bütün Müslüman ülkelerin şeriatı bütünüyle ilan etmeleriyle mümkündür. Keza, Kongre Pakistan'ın bu maksatla yaratılmış olduğuna ve kendisini örnek bir İslâm devleti olacak örgütlemede öncü olacağına inanmaktadır.

Kongre. Allah'ın bir olduğuna ve Hazret-i Muhammed'in (Tanrının Selamı O'nun Üzerine Olsun) O'nun son Peygamberi olduğuna inanarak; bütün Müslüman ülkelere, toplumsal, siyasi ve diğer alanlarda İslâm kardeşliği için işbirliği yapmaları hususunda çağrıda bulunur. Bunlara ilave olarak, Kongre, Müslümanlar arasındaki birliği kuvvetlendirecek bütün faaliyetleri destekler ve bilhassa Müslümanların azınlıkta olduğu memleketlerdeki bu nevi birlik ve beraberliği manen ve maddeten desteklemeleri için bütün Müslüman ülkeler Hükümetlerini ve İslâm Sekretaryasına çağrıda bulunur

Kongre, keza bütün Müslüman ülkeler Hükümetlerine İslâm Sekretaryasına ve Dünya Müslüman örgütlerine Müslüman olmayan ülkelerde yaşayan Müslümanları dinlerini unutmamak ve İslâm aile hukukuna göre idare edilmek mücadelelerinde ,destek olmaları için çağrıda bulunur.

Kongre, ilave olarak bütün İslâm ülkelerini, İngiltere'deki Müslüman Birliği örgütünü Britanya'da İslâm Aile Hukukunun. Parlamento tarafından resmen tanınması için verdiği mücadelede desteklemeleri çağrısında bulunur.

Kongre. Kudüs şehrinin siyonistlerin devamlı işgalinde olmasına teessüf eder. Ve Mescid-i Aksa'ya ve İbrahim Camii'ne karşı yapılan hürmetsizlikleri takbih eder.

Kongre, Bütün İslâm ülke hükümetlerine stratejilerini koordine etmeleri ve Mescid-i Aksa'nın restore edilmesi için acele tedbir almaları için çağrıda bulunur.

Levent Şahverdi Arşivi

GROSSLOGE A.F.u.A.M.v.D.
IN DEN VEREINIGTEN GROSSLOGEN VON DEUTSCHLAND

DER GROSSMEISTER

4600 Dortmund 30, den 27.8.1979

An den
Ministerpräsidenten des Landes Nordrhein Westfalen
Herrn Johannes Rau

Haroldstrasse 2

4000 Düsseldorf

Betrifft: Anerkennung islamischer Glaubensgemeinschaften
als Körperschaft des Öffentlichen Rechts

Sehr geehrter Herr Ministerpräsident!

Mit Schreiben vom 22.ds.Mts. hat sich Herr Dr.Klaus Borchers, Mönchengladbach, Meister vom Stuhl der Freimaurerloge "Vorwärts", in folgender Angelegenheit an Sie gewandt:

Islamische Religionsgemeinschaften im Lande Nordrhein-Westfalen , repräsentiert durch

a) das Islamische Kulturzentrum Köln,eV.
b) die Jama'at-un-Nur eV.Köln,

erstreben die Anerkennung als Körperschaften Öffentlichen Rechts.Bislang ohne jeden Erfolg. Dr.Borchers bat Sie, für eine beschleunigte Behandlung Sorge zu tragen.

Diesem Begehren schliessen wir uns als Großloge an.

Wir Freimaurer halten uns unserer Herkunft und unserer Zielsetzung nach für verpflichtet darauf hinzuweisen, daß ungleiche Behandlung von ihren besonderen Merkmalen nach gleich zu behandelnder gesellschaftlicher Gruppen in einem freiheitlich-demokratischen Staat nicht hingenommen werden darf.

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

Kirchen und kirchenähnlichen Vereinigungen, oft kleinster Mitgl
zahl, hat unser Staat aus wohlerwogenen Gründen die Rechte und
Privilegien von Körperschaften des Öffentlichen Rechts verlie
Sehr nachhaltig hat das einzelne Mitglied Anteil an diesen Rec
und Privilegien und dies unbeschadet seiner Volkszugehörigkeit
Nationalität. Nicht zu verstehen daher, daß und warum dann hund
tausenden Angehörigen islamischen Glaubens im Lande NRW. diese
Vergünstigung vorenthalten bleiben soll. Wir Freimaurer s[illegible]en h
eine Diskriminierung eines grösseren Bevölkerungsteils, deren
Arbeitskraft wir alle sehr zu schätzen wissen.

Wir bitten Sie, sehr geehrter Herr Ministerpräsident, um Abhi
besorgt zu sein.

Mit vorzüglicher Hochachtung
Ihr sehr ergebener

Dr. Otto Thum

NS
Das Schreiben des Herrn Dr. Klaus
Borchers ist vorsorglich in Fotokopie beigefügt.
DU

Levent Şahverdi Arşivi

GROSSLOGE A.F.u.A.M.v.D.
IN DER VEREINIGTEN GROSSLOGEN VON DEUTSCHLAND

4600 Dortmund 50, den 14.12.1979

An
Islamisches Kulturzentrum e.V.
z.Hd. des Ersten Vorsitzenden
Herrn Necdet Demirgülle
Beuelsweg 15
5000 Köln 60

Sehr geehrter Herr Demirgülle!

Vielen Dank für Ihren Brief vom 19.11.1979 im Zusammenhang meiner Initiative bei der Landesregierung von Nordrhein-Westfalen.
Eine Passage Ihres Briefes veranlasst mich zu einer Antwort. Ich weiß nicht recht, wie Sie dazu kommen, anzunehmen, Freimaurer "glauben nicht an Metaphysik".Dazu darf ich Ihnen mitteilen, daß die "Alten Pflichten" von 1723, in denen das noch heute geltende Sittengesetz der Freimaurer niedergelegt ist, die Aufnahme von Atheisten untersagen.An dieses Gebot hat sich die Freimaurerei von allem Anfang an gehalten. Hinzu kommt, daß die Freimaurerei von einem Großteil ihrer Mitglieder geradezu als Mittel zur Vergeistigung von Mensch und Welt angesehen wird.Es ist also eindeutig falsch.zu sagen: "Freimaurer glauben nicht an Metaphysik". Wir sind gern bereit, Ihnen Literatur nachzuweisen, aus der sich das Gegenteil der von Ihnen geäusserten Auffassung ergibt.

Termin schiebt / C.P. 15/79

Mit freundlichen Grüssen

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

GROSSLOGE A.F.u.A.M.v.D.
IN DEN VEREINIGTEN GROSSLOGEN VON DEUTSCHLAND

4600 Dortmund 50,den 14.12.1979

Herrn
S.Mete Atsu
c/o.DGB-Bundesvorstand
Hans Böckler Strasse 39
4000 Düsseldorf

Sehr geehrter Herr Mete Atsu!

Mit Interesse habe ich von Ihrem Schreiben vom 28.11.ds.Jhr nebst Anlagen Kenntnis genommen.
Ich darf dazu folgendes bemerken:

Unsere Eingabe an die Landesregierung von Nordrhein Westfalen vom 27.8.1979 sollte nicht bewirken, daß speziell dem "Islamischen Kulturzentrum" der Status einer Körperschaft des öffentlichen Rechts gewährt würde sondern war auf die Gleichbehandlung von Religionen gerichtet.
Es ist nicht unsere Aufgabe, über das Islamische Kulturzentrum oder sonstige Einrichtungen islamischer Glaubensangehöriger in der Bundesrepublik zu urteilen.

Wir sehen als Freimaurer unsere Aufgabe nur darin auf die gleicherweise Grundrechten der Verfassung unseres Landes und freimaurerischen Grundsätzen zuwiderlaufende ungleiche Behandlung von Bürgern verschiedenen Glaubens und ihrer Organisationen hinzuweisen.Sache des Herrn Ministerpräsidenten Johannes Rau und seiner Minister ist es, alle Argumente, die für oder gegen die Verleihung der Rechte einer Körperschaft des öffentlichen

Levent Şahverdi Arşivi

Rechts an diese oder jene Organisation sprechen, zu prüfen und zu einer im Sinne des Toleranzgedankens und der Gesetze unseres Staates vertretbaren Entscheidung zu gelangen.
Er wird hierbei sicher Informationen jeder Art als Entscheidungshilfe begrüssen.

Für uns darf ich Ihr Schreiben nebst Anlagen als äusserst informativ und nützlich bezeichnen.
Wenn Sie uns über Ihnen wesentlich erscheinende Entwicklungen zukünftig unterrichten könnten, wären wir Ihnen sehr verbunden.

Mit freundlichen Grüssen

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

vertraulich

Wolfgang Steiner
Kaufmann

Posteingang
- 4. OKT. 1979
Erledigt
Tgb.Nr.

Wolfgang Steiner 7900 Ulm Obertalfinger Weg 44

Industriegewerkschaft Metall
für die Bundesrepublik Deutschland
Vorstandsverwaltung
Abt. für ausländische Arbeitnehmer
Postfach 3305

Koll. Arsu

1 Koll. Goebels

7900 Ulm
Obertalfinger Weg 44
☎ 0731/264820
Büro:
Ehinger Straße 19 Postfach 2267
☎ 0731/66487 und 21051
Bank SparkasseUlm
BLZ 63050000 Kto-Nr 118019

Datum 1.10.79

Betr.: Kaufvertrag zwischen der Allianz Versicherungs-AG
und a) dem Islamischen Kulturzentrum, b) Kutuk Inci,
Teileigentumsbereiche im Anwesen Ehinger Straße 19, Ulm

Geehrte Herren!

Ihr während meiner Abwesenheit geführtes Telefonat vom 27.9. wurde mir bekannt mitgeteilt.

Zwecks Unterrichtung zur Sache übersende ich Ihnen den Schriftsatz meines Anwalts, Herrn Dr. Klopfer, aus dem Sie ersehen wollen, in welcher Art meine Abwehr gegen das Zustandekommen dieses Kaufvertrages erfolgt ist. In diesem Schriftsatz sind auch die mir von Ihnen verlassenen Unterlagen erwähnt und dem Gericht mit übergeben worden.

Haben Sie Verständnis dafür, daß ich Ihnen die erbetene und mir auch telefonisch zugesagte Überlassung der Kaufvertragskopie im Moment noch vorenthalte. Ich habe eigentlich keinen bestimmten Grund dafür, jedoch das Gefühl, daß ich diese Urkunde vor dem Gerichtstermin keinem Dritten überlassen dürfte. Ich hoffe, daß Sie mich diesbezüglich verstehen.

Der Gerichtstermin dürfte aller Voraussicht nach in der zweiten Oktober-Hälfte stattfinden; wobei ich hoffe zu obsiegen. Danach bin ich gerne bereit, Ihnen die gewünschte Kaufvertragskopie zu übersenden.

Mit freundlichem Gruß

Levent Şahverdi Arşivi

Islamisches Kulturzentrum
KÖLN
16.8.1973

ISLAM KÜLTÜR MERKEZI
ISLAMISCHES KULTURZENTRUM
[illegible] 5000 Köln 60, Tel. [illegible]

Stadtsparkasse Köln-Nippes
Kto [illegible], BLZ 370 501 98
PSch Kto Nr [illegible]
PSch Amt Köln

5000 Köln 60, den 19.11.79

Herrn
Dr. Otto Trawny
Grossmeister der Grosslоge
der Alten und Angenommenen Maurer
von Deutschland
Münnstr. 12

4600 Dortmund

Sehr geehrter Herr Dr. Trawny!

Wir wurden davon in Kenntnis gesetzt, dass Ihre ehrwürdige Loge die Initiative ergriffen hat, um die Bemühungen der Islamischen Kulturzentren und ihrer Gemeinden um die Anerkennung des Islam in der Bundesrepublik Deutschland und in Westberlin zu unterstützen. Dafür sprechen wir Ihnen im Namen unserer Gemeinden unseren aufrichtigen Dank aus.

Den Brief, den Sie dem Ministerpräsidenten des Landes Nordrhein-Westfalen zugeleitet haben, wissen wir als Ausdruck einer Handlungsweise zu schätzen, die dem Geiste der Menschheit und der Selbstlosigkeit der modernen Demokratie entspricht.

Sehr geehrter Herr Trawny, seien Sie bitte versichert, dass wir auch künftig unsere feste Überzeugung vertreten werden, das man der freimaurerischen Bewegung nicht durch Gewalt oder gesetzliche Regelungen entgegentreten darf. Dafür möchten wir hoffen, das wir auch weiterhin mit der Unterstützung des Freimaurertums entsprechend Ihrem Beispiel rechnen können.

Eine Gemeinsamkeit mit dem Christentum hat der Islam in dem Glauben an Metaphysik, obwohl in diesen Glaubensarten zu grosse Unterschiede vorhanden sind. Was uns aber mit der Freimaurerei, die an Metaphysik nicht glauben, verbindet, ist unsere gemeinsame Verpflichtung auf die Demokratie und auf die Freiheit des Menschen, an deren Spitze die Freiheit des Gewissens steht.

Mit unseren besten Wünschen für die Zukunft des Freimaurertums verbleiben wir

Mit freundlichen Grüssen

Necdet Demirgül
1. Vorsitzender

Levent Şahverdi RABITA Arşivi

Herrn
Dr. Ott Trawny
c/o Gr[illegible] A.F.u.A.M.v.D.
Kuhnstr. 12

45oc Dortmund So

361 At-ev 25. Juli 198o

Islamisches Kulturzentrum Köln

Sehr geehrter Herr Dr. Trawny !

Obwohl es nach unserem letzten Schriftwechsel eine gewisse Zeit verstrichen ist, möchte ich nicht versäumen, Ihnen für Ihr freundliches Schreiben meinen herzlichsten Dank auszusprechen.

Da dieses Problem immer noch nicht an seiner Aktualität verloren hat, möchte ich Ihnen unsere Dokumentation, die wir bereits an Ihre Grosslogo übersandt haben, auch Ihnen persönlich überreichen.

Sehr geehrter Herr Dr. Trawny, heute möchte ich mich mit einer Bitte an Sie wenden und hoffe, daß Sie mir die Verwirklichung dieses Anliegens ermöglichen können/ Wir hatten/ um den türkischen Arbeitnehmern das wahre Gesicht des Islamischen Kulturzentrums zu zeigen, in unserem DGB-Informationsblatt für türkische Arbeitnehmer, auf das an Sie adressierte Schreiben des Islamischen Kulturzentrums Köln verwiesen, welches Sie in Ihrem Organ "Humanitas Januar/ Februar 1980" veröffentlicht hatten. Dieser Hinweis hat unter den türkischen Arbeitnehmern so einen großen Anklang gefunden, so daß wir immer wieder nach dem Originalschreiben des Islamischen Kulturzentrums gefragt werden. Wäre es für Sie möglich, falls dies keine Unannehmlichkeiten mit sich bringt, uns eine Kopie des Originalschreibens zu überlassen ? Ich wäre Ihnen sehr verbunden, wenn Sie mir dies ermöglichen könnten.

Ich möchte mich jetzt schon für Ihre Unterstützung bedanken und verbleibe mit meinen besten Wünschen.

Deutscher Gewerkschaftsbund
B u n d e s v o r s t a n d
Abt. Ausländische Arbeitnehmer
Türkisches Zentralbüro
i.A.

S. Mete Atsu

S. Mete Atsu

Levent Şahverdi Arşivi

Kemal KAÇAR
İstanbul Milletvekili

29/II/1979

Erdoğan Bey,

Bilâ tarih mektubunuzu aldım. Gazetede yapılan değişiklik eskisine nazaran farklı olduğu şüphesiz. Fakat benim arzuladığım mükemmeliyette de değil. Zamanla daha düzeleceğini ümit etmek isterim.

D.G.P.nin bizim karşımızda bütün gücü ile daha doğrusu bütün fitne ve fesadı ile cephe aldığını bir müddettenberi anlamış bulunuyoruz. Herr Hasinger'e yazdıkları mektupta da aynı zehirleri kusmuşlardı. Ben de Herr Hasinger'e; Bu tecekkülün, bizden ziyade Alman Milletine yapabileceği çok büyük zararlardan endişe ettiğimi söylemiştim. Gönderdiğiniz mektup, bunun yeni bir vesikası olmuş bulunuyor. Bu yazının, türkçe, tam ve iyi bir tercümesini bana göndermek lûtfunda bulunursanız memnun olurum. Esasen Büyükelçilik tercüme etmiş. Onun bir nüshasını elde ederseniz iyi olur.

Bu vesile ile selâmlar eder, gözlerinizden öperim.

Kemal Kaçar

RARITA
Levent Şahverdi Arşivi

009323003+
23203 fzt tr

27 12 80
1645

ELEX TELEX TELEX TELEX TELEX

bonn buyukelciligine mete atsu'nun gonderdigi ''iftar yemegine katilan elcilik memurlari'' konulu yaziyi, bugun ekspreste fazilet kitabevi adresine postalacim. bir fotokopisine de harun hocaya verecegim. gokhan ve mehmet ali beni ziyaretle konuyu mahkemeye intikal ettirecekterini, dgd ve atsu aleyhine dava acacaklarini,ayrica alman disisleri bakanligina da dgb ve atsu'yu resmen sikayet edeceklerini bildirdiler. anadolu gazetesinde genis bir kampanya ile konuyu kamu oyuna en etkili bicimde yaymaga basliyacagim. bazi malzeme daha toplamam gerekiyor.
ikinci konuyu ise fransizca yaziyim:

##########

de mon part je vous serlais tres reconnaissant si vous voudriez m'accorder la permition de demander un payement intermediel des abonnes des unions islamiques. en demandant pour chaque deux mois,il se passe tellement d'erreurs et il est tres difficile de suivre les comptes regulierement.

je me rejouis deja de vous revoir bientot en allemagne.
mes hommages et mes salutations tres distinguees.

Levent Şahverdi Arşivi

İslam Birliği'nin abone ücretlerini 3-er aylık aralarla tahsil edebilmem için müsade verecek olursanız şükran borçlu kalacağım. Şu anda tahsilat 2 aylık sürelerle yapılıyor ve hesaplarda bir çok hatalar doğuyor. Hesapları sürekli kontrol etmek ise çok zor oluyor.

Sizi yakında tekrar Almanya'da görmekten büyük bir mutluluk duyacağım.

En iyi dilek ve hürmetlerimle.

Erdoğan Olcayto

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

sayin kemal kacar beye iletilmesi ricasiyla

kemal agabey,

gonderdiginiz makaleyi tetkik ettim.son havadis yazi isleri muduru ile dun yaptigim telefon gorusmesi sonucu, makalenin cihat baban tarafindan kaleme alindigini ogrenmis bulunuyorum. takriben onbes gun once de, cihat baban bey tercumana giderek kemal iliicak bey ile gorusmus ve anadolu gazetesinin frankfurt'ta tercuman tesislerinde basilmamasini talep etmistir. bir hafta once bana gonderilen iki satirlik yaziyla "zaman darligi" ileri surulerek baskinin devam edemiyecegi bildirilmistirir. anadolu gecen haftadan itibaren bir baska matbaada basilmaga baslanmistir.

kemal agabey, son onbes gunun olaylar dokumunu yaparak gorusterimi arzetmek istiyorum.

+ buyukelcilik,dgb ve diyanet isleri tam bir mutabakat halinde hazirladiklari ortak programi tatbik safhasina koymaga baslamislardir.
+ diyanet isleri baskani 12 eylul harekati almanya'da turkler arasinda da yapilmalidir" seklinde beyanat vermis (gunaydin, milliyet) tasarlanan program ile ilgili niyetini basina aciklamistir.
+ buyukelci halefoglu, ikm ve anadolu gatesiyle ilgili menfi bir rapor hazirlayarak ankara'ya takdim etmistir. elci bu tesebbusunu, elcilikteki benim arkadaslarimma bizzat aciklamis,anlatmistir.
+ ankara'da yonetim, gelen raporlar istikametinde tatbikata gecilmesi gorevini cihat baban beye tevdi etmistir.

bu tesbitler muvacehesinde almanya'da takip ecilmesi gereken strateji ile ilgili kanaatimi gorusterinize sunuyorum.

+ hicbir sekilde,hicbir seviyede,hicbir konuda ve hicbir asla taviz verilmeyecektir.
+ buyukelcilik ve halefoglu'nun yanlis ve asilsiz raporlar duzenleyerek, ankara'da yonetimi yanilttigi temasi surekli ve cesitli misaller verilerek,belgeler ve fotograflarla anadolu'da islenecektir.

TELEX TELEX TELEX TELEX TELEX TELEX

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

+ buyukelcilik askeri atasemiz sayin amiral ozkan ile bir haftadir devamli irtibatta bulunuyorum. bu iliski daha yogunlastirilacaktir.
+ buyukelciligin asilsiz ve yanlis raporlariyla ilgili bilgi cdu genel merkezine verilmisatir.ote yandan, ankara'ya gitmesi tasarlanan partilerarasi komisyonda yer alan dr. worner ile onumuzdeki gunlerde gorusecegim.
jochum ile devamli irtibattayim.bochum tahkikati- bu durumda - kesinlikle mahkeme safhasina intikal etmemelidir. cok genis savunma tedbirleri dusunerek,savcinin kararini bekliyoruz.
+ bonn'da ilmi arastirmalar merkezindeki son tesebbus uzerine ikm hakkinda bir rapor hazirlanmasini ustlendigimiz takdirde, baska kaynaklara intiyac kalmadan bizimle isbirligi yapilabilecegi teklifi ortaya cikmistir. hazirlanacak bu ilmi rapor karsiligi ayrica ucret odenecektir.merklez tarafindan.gotz ve jochum ile bu konuya aciklik getirmek uzere toplanacagiz.
+ ulm'da verilmesi tasarlanan konferans, eksik bilgi alinmasi sebebiyle yanlis ortaya konmustur.yoneticilerle yaptigim telefon gorusmesi sonucu,tartismaya mete atsu'nun da katilacagini ve ayrica milli gorusten bir din adamina da soz hakki verilecegini ogrendim.esasen 100 kadar almanin izleyecegi bu konferansa boylesine onem vermenin luzumsuz bir mesai olacagi kanaatindeyim.

je vous ai occupe' tellement longtemps avec mes explications detaillees. ne vous laissez pas deranger pour les malaises de nos vilains ennemis. je vais vous mettre toujours au courant avec les novelles d'ici, en allemagne.
merci pour le sejour a strasburg, en souhaitant tres prochaine etre de nouveau avec vous au conseil d'europe.
mes hommages et mes salutations tres cordiales.

erdogan olcayto

++++++++++++++++++++++++++[. ,.notunuz alinmistir efd. tesekkur ederi

agabeyimize arz edelim
hayirli aksamlar
sizede efd.

Levent Şahverdi Arşivi

Etraflı malûmatlarımla başınızı oldukça çok ağırttım. Hesap düşmanlarımızın yarattıkları zorluklar, sizi yolunuzdan alıkoymasın !

Almanya'da olugan olaylar konusunda size sürekli bilgi göndereceğim.

Strasburg'daki ev sahipliğinize teşekkürler ederim. Yakın bir tarihte tekrar sizinle birlikte Avrupa Parlamentosunda buluşabilmeyi umud eder, en iyi dileklerimle hürmetlerimi iletirim.

Erdoğan Olcayto

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

009123203+
23203 fzt tr

burasi anadolu ben olcayto, kemal agabeye bir teleks notu
gecmek istiyorum kendileri oradalar mi

12.3.81

sayin kemal kacar beye iletilmesi ricasiyla

kemal agabey,

avukat ile yaptigimiz gorusmenin özetini arzediyorum.
+ harun hoca'ya turkiye'ye donmesi icin talep yapildigi takdirde, almanya'dan cagrilis sebebi ogernilecek. hukuki acidan bu husus onemli.

+ ikamet musaadesi suresince ne turkiye, ne de almanya'nin mudahele hakki bulunuyor. ancak ikamaet suresi sona erince,kanaatimiz temdit icin yapilacak muracaatta bir engel cikmamasi acisindan, bochum savcilininin izleyecegi yol cok onemli. bu bakimdan jochum onumuzdeki hafta bochum'a bizzat giderek savciyla ''ne olacak ne olmiyacak''sorusunu aydinlatmaga calisacak.

+ savi dava acilmamasi gorusunde ise, yazili karar elde bulundurulacak,turkiye'den gelecek itham karsisinda delil olarak kullanilacak. ikm basimami harun hocanin almanya'da siyasi faaliyet gostermekgi,boluculuk,kiskisticilik yapmadigi cevaben tevsik edilecek.

+ savci dava acilmasi gorusunde ise,durumu esasen bildirdigi kolm yabancilar polisine iletecegi icin, davanin bir an once gorulmesi ve beklediğimiz ''oeraat'' sokcuna ulasilmasi saglanacak.

Levent Şahverdi Arşivi

emet: tarafindan hakim hoca vatandasliginin cikarildigi takdirde, kendisine "yabancilar pasaportu" - fremdenpass- icin alman makamlarina basvurulacak.

son yol ve care olarak ele alinacak bir husus.

jochum ikm ile ilgili 200 sayfa kadar tutacak bir rapor hazirlama calismalari icinde. basilacak yayinevini de buldugunu ve asgari 1000 adet satacagini umdugunu, boylelikle mesaisi ve masraflarini karsilayacagini acikladi.

+ hazirlanacak raporun baskiya verilmeden once - biben baska-ma'reftajfindan da gozden gecirilmesinin luzumunu jochum sozlerine ekledi.

+ 17 mart tarihinde alman emniyet gorevlileri ile bosphor restaurant 'ta yemege jochum da katiliyor.

kiymetli agabey, konusmamizin ana konulari yukardaki maddelerden ibaret. prof. saban karatas beyden makalelerini alamiyoruz. hatirlatmak mumkun olursa cok sevinirim. ayrica, dini bilgiler sayfasina daha renk ve cazibe vermek uzere dini fikra ve siirler de yayinlayi tasarladik. tasvibinizini rica ediyorum. siirler yayinlamayi tasarladik. tasvibinizi rica ediyorum.

en souhaitant vous revoir le 25 mars, je vous envoie mes hommages et mes salutations tres sinceres.
erdogan olcayto

+--+++++++?

notlariniz alinmistir, agabeyimize arz edecegiz tesekkur ederiz.

TELEX TELEX TELEX TELEX TELEX

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

25. Mart'ta tekrar görüşebileceğimizi umud eder ve en derın hürmetlerimi sunarım

Erdogan Olcayto

Levent Şahverdi Arşivi

AD DİZİNİ

A

Abdullahoğlu, Nihat :150
Abdulkadir, Polat :91
Abidin, Yusuf Zeynel :55, 61 62, 63, 65
Acar, H. Hüseyin :228
Addas, Amin 303
Ağagil, Erol :147
Ahmet, Hurşit :254
Ahmetoğlu, Sefer :122, 123
Ak, Ali 84, 92, 94, 95, 97, 99, 100, 116, 135
Ak, Mustafa :227
Akan, Hüseyin :153
Akbal, Oktay :292, 329, 347
Akça, Reşcan :295
Akçaba, Ö. Faruk :227
Akçalı, Cevdet :116, 117
Akçalıoğlu, Refik :89, 90
Akif, Mehmet :323
Akkoyunlu, Ziyad :247, 248
Akmermer, İmdat :202, 211, 300
Aksay, Hasan :139, 140, 178, 287, 391
Aksoy, Oktay :344
Aksu, Mete :100, 103, 106, 111
Aktar, Halil :151
Akyıldız, Mustafa :94, 95
Al Rajni :296
Al Rajni, Salih :296
Al Harety, Hüssein Mohsin :144
Al Faisal, Muhammed :148
Al Ahdah :78
Algan, Haldun :63, 65,67
Algan, Ahmet :63, 65
Algar, Hamid :254, 255
Ali, Omar Abdi :150
Alkan, Seyfettin :83, 85, 86, 89, 152
Alpay, Nurhan :128
Altaş, Yusuf :226
Altıkulaç, Tayyar :78, 100, 128, 129, 137, 164, 169, 172, 175 176, 179, 180,183-190, 193-198, 203, 240, 272, 273, 276, 277, 279, 287-289, 291, 297-299, 304, 305, 321, 336, 346, 392, 403, 412, 421, 422 426-428, 437, 457
Altınöz, Aytekin :306
Amer, M. Fawsi :150
Anlatan, Ahmet :227
Ansarian, Taki :75
Arcayürek, Cüneyt :274, 301
Arıkan, Türkân :154, 155
Arıkan, Hasan :85, 86
Arıkan, Mehmet :86, 90, 152
Arıkuşu, Yusuf :143
Arsan, Mehmet Ali :110
Arslan, Ali :55, 61
Arslan, Abdullah :134
Arslan, Abdullah :228
Arslan, Kemal :227
Arslanoğlu, Cemalettin :227
Asal, Talât :194
Asil, Güldane :306
Asiltürk, Oğuzhan :62
Aslan, Süleyman :4
Asaroğlu, Ali :228
Aslan,. Halis :227
Aslanbey, Ümit :155, 212, 246, 306
Aşık, Melih ;418, 420
Atabeyli, Hüsamettin :256, 330
Ataklı, Mucip :256
Ataseven, Asaf :151
Ateş, Süleyman :128
Ateşin, Hüseyin :210
Atiyas, Şebnem :182
Avcı, Eşref :66
Ayanoğlu, Nurettin :182

RAB

Levent Şahverdi Arşivi

Ayaz, Nevzat :259
Aydın, Mehmet :147, 151
Aygın, Ahmet : 83
Aysayoğlu, Rafet :256
Aytaç, Zeki :151
Azap, Nizamettin :109

B

Baban, Cihat :113, 114, 182, 291
Babuba, CevatBağcı, Ali :151
Bağcı, Ali :83
Bağcı, Durmuş Ali :86, 90
Bağlı, Mehmet :152
Bağdatlıoğlu, Zihni :152
Bağdatlıoğlu, İsmail :152
Bakşık, Şeref :253
Balbay, Mustafa :220
Balcı, Kadir :97
Balcı, Ergun :312, 350
Baloğlu, Niyazi :58, 70, 132
Baltan, Bahri :134
Baltacı, Cahit :227
Baransel, Ali :169, 183, 216, 217, 233, 410
Barlas, Mehmet :396, 397
Başol, Halil :194
Başoğlu, Rıza Selim :128
Başpınar, İsmail :221
Baştunç, Yüksel :113
Baturalp, Recai :182
Bayköz, Celalettin :227
Bayrak, Murat :25, 62, 161, 164
Bayraktar, Köksal :117
Bayraktar, M. Sefa :136
Bayraktar, Bahattin :145, 146
Bayram, Bahri :151, 224
Bayar, Nuri :194
Baykara, Zeyyat :181
Bayülken, Halûk :182
Bayer, Yalçın :305
Bayar, Celâl :263, 349
Belen, Semih :109
Berksan, O. Faruk :142
Berksan, Selçuk :142
Berkem, Özer :210, 223
Berberoğlu, Enis :211, 269, 306
Beşer, Halit :86, 90
Beşer, Hazım Oktay :73
Beyeç, Necat :153
Bilgi, Musa :97
Bilgin, Mahmut :83
Bilgin, Ziyaettin :295
Bilgin, Yusuf :227
Bilâloğlu, Naim :134
Bildirici, Faruk :214, 306
Bin Abdullah, Abdülaziz'i :149
Bin Abdülaziz, Faysal :435, 436
Bin Bâs, Şeyh Abdülaziz :333
Binicioğlu, Sami :136
Bingöl, Serbülent :182
Bina, Zekeriya :65, 66
Birand, Altay :318
Birincioğlu, Ahmet İhsan :194
Bodur, İbrahim :147
Bommel, Von Abdulvahid :76, 77
Boran, Behice :305
Borchers, Klaus :101, 102
Bozbeyli, Ferruh :151
Bölükbaşı, Osman :90
Brohi, A. K. :254
Burun, Hamit :96
Bülbül, Mustafa Orhan :94, 95
Büyükdeniz, Adnan :146
Büyükkoruklu, Şevki :153

C

Can, Barış :269
Cander, Osman :97
Cantürk, Kemal :182
Canver, Cüneyt :234, 235, 253
Caymaz,Şahin :122, 123
Cebeci, Cemal :142

Levent Şahverdi Arşivi

Celasun, Sedat :245, 272
Cem, İsmail :399
Cemal, Hasan :171, 272, 273, 280, 283, 289, 293, 294, 305, 306, 308, 313, 322, 328, 341, 347, 457
Cengiz, Remzi :83
Cerahoğlu, Nuri :142
Ceyhun, Ekrem :194
Cihan, Erol :117
Cindoruk, Hüsamettin :205, 208, 220, 235, 237, 242, 298, 349, 401
Civaoğlu, Güneri :366
Coşkun, Enis :448
Coşkun, Hüseyin :142
Craxi :72

Ç

Çağatay, Nur :306
Çağlayangil, İhsan Sabri :194, 331
Çakır, Ahmet :151, 224
Çakmak, Ahmet :194
Çakmakçı, Cevat 247, 248
Çalışkan, Hüsamettin :227
Çavuşoğlu, Abdülkadir :151
Çelebi, Nazif :151
Çelebi, Emanullah :256
Çelik, Necati :63
Çelik, Ahmet :221
Çelik, Doğan :378
Çelik, Fatma :378
Çetin, Bilâl :306
Çetin, Orhan :226
Çetinkaya, Hikmet :294
Çetiner, Selahattin :182
Çetinoğlu, Hulûsi :151
Çevik, Mustafa :153
Çırpanlı, Mustafa :89, 90
Çomoğlu, İsmet :110
Çorapçı, Mustafa :89
Çöl, Mehmet :143
Çöllü, Arif :135
Çulhanoğlu, Fikret :202-204, 211-213

D

Dağlı, Kadir :152
Dalan, Bedrettin :259, 309
Damar, Hasan :53, 61, 123, 125, 126
Davran, Lütfi :83, 86, 90
Dayınlarlı, Celâletin :227
Dayhan, Hasan :221
Değirmenci, Mehmet :132
Değer, Evren :306
Deliorman, Hilmi :88
Demirgülle, Necdet :60, 81, 102
Demirtaş, Bilâl :66
Demirbaş, Mehmet :145, 146
Demirel, Süleyman :80, 135, 189, 193-195, 217, 223, 226, 251, 256, 298-300, 323-325, 330, 331, 349, 386, 391, 392, 412, 414, 422, 445, 449
Demirel, Hacı Ali :422
Demirel, Nazmiye :442
Denizolgun, Kâmil :83
Denizolgun, Ferhan :83
Denktaş, Rauf :243
Demirezer, Mustafa :227
Demircioğlu, Abdullah :227
Dervişoğlu, Salim :305
Dinçer, Nahit Rıfkı :151
Dinçerler, Vehbi :156
Dholokia, Manvit :78
Doğan, Lütfü :62, 94, 128, 196, 225, 226, 375, 377, 383, 427, 428
Doğan, Emir :227
Doğanbey, Mustafa :89, 90
Doğan, Mehmet :236

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

Doğan, Yalçın:299, 304-306, 317
Doğramacı, İhsan :228, 229, 355
Dolmacı, Muammer :146
Donat, Yavuz :442
Dönmezer, Sulhi :117
Dumanuliç, Salki :71
Dural, Nail :66
Durmuş, İsmail :227
Durduran, Alpay :222
Düzyol, İbrahim :299

E

Ecevit, Bülent:194, 195, 205, 208, 256, 257, 268, 269, 373-380, 382, 383, 385-387, 428
Ece, Hüseyin 134
Eğridere, Basri 153
Ekinci, Hasan :194
Ekmekçi, Mustafa :180, 184, 193, 196, 276, 277, 302, 304, 321
Erkmen, Hayrettin :194
Ekşi, Oktay :391, 393
El Ehdel, Abdullah :69, 70, 77, 137, 138, 169
El Harekan, Muhammed Ali :186, 192, 199, 200, 225, 278, 279, 298, 429
El Hüseyni, Hacı Emin :438
El Faisal, Muhammed :142
El Attas, Emin :269-271
El Savvaf, Muhamed :255, 330
El Şeyh,Şeyh Hasan İbn Abdullah 254
Elgünlü, Hilmi :4
Emeç, Çetin :394
Emiroğlu, Metin :154
Emirosmanoğlu, Ali :151, 224
Emirbayer, Durcan :362
Emre, Mehmet :86 ,90
Ensari, Zafer İshak :255
Erbakan, Necmettin :5, 35, 46, 55, 56, 62, 120, 163, 166, 167, 335, 343
Erdem, Kaya :306
Erdem, Hakkı :306
Erdemir, Cavit :194
Erdoğan, Mazlum :306
Erel, Teoman :404, 424
Eren, Orhan :194
Erdik, İsmail :152
Ergin, Sedat :230, 306
Ergin, Ali Şakir :247, 248
Ergun, M. Tevfik :375, 377
Ergun, Orhan :227
Erim, Nihat :426, 428
Erkal, Mehmet :228
Erkoç, Halil :152
Erli, Ali :151, 224
Eroğlu, Derviş :222
Erol, Mehmet :75
Erpamukçu, İbrahim Halil :145
Ersin, Nurettin :245, 272, 330
Ersü, Vehbi :256
Ertürk, Mehmet :226
Esener, Turhan :182, 227, 245, 246
Ete, Etem :123
Evci, Ahmet :153
Evliyaoğlu, İlhan :291
Evliyaoğlu, Gökhan :110, 111
Evren, Kenan :4, 17, 18, 144, 156, 161, 164, 168, 169, 174, 176, 179-181, 183, 185, 189, 192, 201, 204, 205, 210, 211, 215-219, 232-236, 240, 241, 244-246, 249-251, 253, 254, 257-268, 272, 273, 283, 284, 287-289, 291, 297, 299-302, 308, 312, 314, 317, 320-322, 327, 329, 337, 339-344, 346, 351, 352, 356, 364, 366-368, 371-373, 375, 378, 383-386,

Levent Şahverdi Arşivi

393-397, 399, 401-403, 405, 406 408-410, 412, 422-426, 437-439, 442-444, 446, 451, 457
Eygi, Mehmet Şevket :326, 327, 332, 423, 424
Eymen, Topbaş :147, 150, 151
Ezer, Rıza :306

F

Fehmi, Hasan :89
Fersoy, Orhan Cemal :194
Fidancı, Ali :83
Fikret, Tevfik :323

G

Gaye, Mehmet 109
Gedik, Canan :306
Genç, Feyhe :129
Genellioğlu, Mehmet :142
Gezen, Enver :152
Gezer, Mecit :136
Gezey, M. :152
Gezmiş, Deniz :446
Giritli, İsmet :453, 454
Ghori, İkram :65, 66, 76
Gotz, Manfred :109, 112
Gök, Salih :120
Gökdeniz, İhsan :89
Gökçek, Cengiz :142
Göklevent, Ahmet Şevki :253
Gönlübol, Mehmet : 202, 204, 211-214, 229, 239, 300, 314, 318
Görmez, İbrahim :79, 80
Göze, Ergun :129, 435, 447, 448
Gül, Temel :66
Gül, Hilmi :73
Gülcigil, Mustafa :194
Gülen, Fetullah :296
Güler, Behçet :227
Gülgün, Yaşar :152
Gümüş, Mustafa :227
Güner, Agâh Oktay :116
Güneş, Salih :227
Güney, Ramadan Hüseyin :134, 209, 210
Güney, Münir :182
Güney, Salih 128
Güneylioğlu, Yılmaz 228
Günver, Semih :116, 117
Güran, M. Arif :228
Gürkan, Ahmet :139, 421, 422
Gürkan, Uluç :256, 385, 387
Gürpınar, Abdülkadir :153
Gürsel, Cemal :263
Gürsoy, Osman Nuri :223
Gürvit, Erkan :267
Güven, Ali Rıza :221, 222, 294-296
Güzel, Hasan Celâl :168, 169, 177, 189-192, 198, 199, 206, 208, 218, 220, 232, 235, 253, 284, 285, 289, 301, 302, 348, 360, 389, 392, 422, 445, 454

H

Halefoğlu, Vahit :112-114, 118, 302
Halıcı, Ali Galip :296
Halisçi, Ali İhsan :121, 122
Hamzaoğlu, Halil :152
Has, Selim 78, 134
Hassoubah, Mahmoud Jamil :144
Hatipoğlu, Ö. Vehbi :155
Hikmet, Nazım : 434
Himmet, Galip :62
Hindi, Mosound :72
Hoca, Abdulaziz Muhyiddin :230, 231
Humeyni 33, 46, 72, 74, 161,

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

334, 363, 369

I-İ

Ilıcak, Kemal 113
Ilıcak, Nazlı :355, 440
Imık, İlhan :146
Irmak, Sabri :178, 360
Irmak, Sadi 426
Issan, Ahtar : 62
İçel, Kayıhan :117
İçöz, Talât :145, 146
İhsanoğlu, Ekmeleddin :151
İnönü, İsmet :263
İnönü, Erdal :204-206, 215-219, 233-235, 237,240-242, 244, 251-253, 267, 268, 296, 297, 301, 303, 307, 308, 329, 354, 367, 371, 372, 396, 397, 401, 406, 408, 410, 412, 437, 442, 443, 446, 447
İpekçi, Abdi :305, 385
İslâmoğlu, Munif :194
İspir, Mustafa :306
İyioldu, Ahmet :128
İzmirli, Resul :295

J

Jivkov, Todor :447

K

Kaba, İbrahim :4
Kaçar, Halil :88
Kaçar, Kemal :60, 61, 81-90, 92, 94, 96, 97, 99, 100, 104, 108, 111-118, 135, 152
Kahraman, Ahmet :227
Kalaycı, Muhsin :224
Kalaycıoğlu, Mustafa :145
Kalyoncu, Hasan :145
Kalyoncu, Ahmet :145
Kalyoncu, Cemal :145
Kamel, Hasan Abdullah :144
Kamel, Salâh Abdullah :144
Kamel, H. E. Şeyh Saleh :145
Kamel, Abdul Razzak :145
Kansu, Işık :306
Kapani, Münci :359
Kaplan, Cemalettin :1-35, 39, 42-45, 52, 55-58, 61, 62, 69-71, 74, 94, 95, 120, 122, 123, 125, 130-133, 153, 161-168, 370, 433, 454
Kaplan, Abdülkadir :153
Kaplan, Hüseyin :83, 85, 86, 89, 152
Karahan, Ahmet :194
Karakaş, Cahit 112, 200, 241, 243
Karakış, İsmail 227
Karaman, Suphi :256
Karamolla, Temel :116
Karalı, Mahmut :143
Karaçoğlu, Osman :83
Karasan, Hüseyin :228
Karasu, Sabahattin :227
Karataş, Şaban :109, 116
Karavelioğlu, Kâmil :256
Karşı, Mehmet Samet :72
Karman, Nilay :269
Karmal, Babrak :448
Karayiğit, Ahmet :194
Kaşıkçı, Nuh Mehmet :362
Katme, Abdul Msajit :78
Kaya, Ömer :221
Kaynak, Sadettin :133
Keçeciler, Mehmet :253, 254
Kelleci, Muhammet :390
Kemal, Hüseyin :341, 342
Keskin, Hakkı :123
Kıbrıslı, Nazım :209, 210
Kıcıman, Mehmet Kılıç :213,300

Levent Şahverdi Arşivi

Kılıç, Hasan Hayri :4
Kılıç, Hasan Hüseyin :4
Kılıç, Osman :151
Kılıç, Ziya :235
Kılıç, Selahattin :194
Kılıç, Alternur :451
Kıran, Yusuf :152
Kıratlıoğlu, Esat :194
Kırca, Coşkun :389, 390
Kısacık, Süleyman :96
Kısakürek, Alâattin :151
Kığılı, Ahmet Yahya :146
Kocatopçu, Şahap :182
Koç, Zübeyr :95
Kocaş, Sadi :427
Kolcu, D.. :152
Koraltan, Tevfik :194
Koru, Fehmi :458
Korutürk, Fahri :263, 374-377
Korkmaz, Nuri :243
Korkmaz, Osman :228
Köse, İsmet :228
Köseoğlu, Nevzat :128
Kul, Abdurrahman :228
Kumaş, Hüseyin :86, 90
Kurtan, Enis :318
Kuşculu, Süleyman :90
Kutlu, Hikmet :97
Kutb, seyyid :333
Kutb, Muhammed :333
Kutluoğlu, Yahya :376, 377
Küçük, Sami :256
Küçükoğlu, Bekir :153
Küçük, Fazıl :209
Külâhlı, Cemal :142, 194
Küntay, Barlas :194
Kürkçü, Süleyman :128
Kürkçüoğlu, Ömer :318
Kütahyalı, ahmet 2, 46-49, 51, 52, 71, 122
Kütük, İnci :117

M

Makasoğlu, Yasin :227
Marashde, Derdah :66, 75
Menderes, Adnan :126, 127, 302, 349
Menteş, Cevdet :182
Mengi, Güngör :364, 368, 378
Mere, İsmet :227
Metin, İbrahim :128
Mısıroğlu, Kadir :68, 69, 133, 134, 199, 200
Mira, Süleyman :83
Muhacirzade, Kerim :62
Muhtar, Ali :186
Musaoğlu, Metin :194
Mustafa, Arnavut :89
Müderrisoğlu, Kemal :209
Müftüoğlu, İsmail :69

N

Nadir, Nadi :281, 322
Nadi, Yunus :322
Nasır, Muhammed :254
Nasif, Ömer :437
Naz, Osman :83
Nizamoğlu, Rıdvan :224
Nun, Ali :306
Nur, Rıza :64-67, 69, 133, 200

O

Okan, Sezai :256
Okay, Mehmet :129
Oksay, Kâzım :127, 129, 190
Okur, E. Ahmet : 152
Okur, Hamza :227
Olcayto, Erdoğan :107, 108, 111-115, 118
Olmuştur, Süleyman :109
Oral, Özay :229, 240

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

Oral, Sümer :194
Orhan, Mustafa :228

Ö

Ömer, Hacı :88
Ömer, Mehmet :227
Önal, Günseli :306
Önal, Tahsin :182
Öner, Yalçın :145, 146
Öney, Tülay :147
Öngören, Mahmut T. :354, 355
Öymen, Örsan :165, 403
Öymen, Altan :406, 408
Özal, Turgut :135, 144, 146, 147, 156, 181, 182, 200, 201, 219, 244, 254, 275, 291, 301, 303, 308, 309, 323, 329, 349, 354, 368, 370, 395, 402, 403, 404, 408, 410, 412, 414, 432
Özal, Korkut :144-147, 150, 162, 202-204, 211, 214, 215, 290, 309, 310, 349, 368, 369, 432
Özal, Murat Mehmet :145, 146
Özal, Mustafa Ali :145, 146
Özal, Bahattin :145
Özal, Yusuf Bozkurt :210, 300
Özalp, Hüseyin 194
Özalp, Haydar :244, 245
Özaltın, Mustafa :86, 90
Özaydınlı, İrfan :69
Özaşık, Mehmet :109
Özbaşı, Ömer :227
Özbek, Sabahattin :182, 291
Özcan, Mustafa :226
Özcan, Salih :139, 142-144, 148, 150, 174, 175, 200, 270, 422
Özcan, Mehmet :97, 143
Özçelik, Mustafa :4
Özdaş, Nimet :182
Özdemir, Cevdet :143
Özdemiroğlu, Halil :306
Özdilek, Fahri :256
Özek, Ali :151
Özer, Yalçın 459
Özer, Mehmet :221
Özfatura, Burhan :220, 221, 294-296
Özfatura, A. Necati :295
Özgen, Mehmet :97
Özgenç, Edip :362
Özgönüller, Abdullah :227, 235
Özgüç, Ali Rıza :109-111
Özgül, Vecdi :182
Özgüneş, Ahmet :429
Özgüneş, Mehmet :92- 168, 170-176, 179-181, 183-185, 187, 188, 190, 196-198, 240, 250, 255, 256, 272, 273, 276, 277, 287-291, 299, 331, 346, 350, 402, 403, 409, 421, 422, 426-431, 433, 437
Özgür, Necmi :182
Özgür, Selahattin :256
Özgür, Özker :222
Özkan, Fethi :227
Özkan, Seyfettin :4
Özkan, Şerafettin :4
Özkan, Turgut :114
Özkan, Tuncay :306
Özkaya, M. Şükrü :256
Özpınar, Kemal :151
Özşahin, Avni :153
Öztop, Ömer :224, 227
Öztorun, Necdet :432
Öztrak, İlhan :181, 196, 198
Öztuna, Yılmaz :450
Öztürk, Mehmet :152
Özük, Nurettin :227

P

Paksu, Ahmet Tevfik :142, 143
Pamuk, Önder :239

Levent Şahverdi Arşivi

Parlak, Mahmut :228
Pearca, Brain :78
Pehlivan, Mustafa :152
Peker, Şerafettin :97
Pektut, Mustafa :128
Polat, Ahmet :4, 16, 71
Polat, Abdülkadir :95
Pulur, Hasan :401

R

Ramadan, Muhammed Seyyit:333
Ramazan, Sait :255, 330, 421
Rau, Johannes :101, 103
Reagan, Ronald :279, 301, 364

S
Sabir, Khalid 78
Sadıkoğlu, Selahattin :435
Sağlar, Fikri :178, 205-207, 216, 219, 220, 236, 238, 241, 244, 251-253, 268, 303, 319, 320, 367, 371, 393, 394, 396, 405, 408, 410, 416, 437
Sağlam, Hasan :177, 182
Sai, Ahmet :62
Saka, Hasan :320
Saltık, Haydar :179, 180, 185, 188, 189, 196, 197, 250, 283, 287, 289, 291, 293, 294, 302, 305, 306, 336, 403
Samsunlu, Ahmet 177
San, Ercan :355
Sandıkçı, Kemal :227
Saral, Zeki :306
Sarı, M. Ali :227
Sarı, Beyazıt :227
Sarı, M. Nurettin :228
Sarı, Mustafa :143
Sarper, Ali :186
Saruhan, Sudi Reşat :143
Sayın, M. Zeki :145
Saygılı, Vural :306
Sayraç, Tuğmaç :316
Sazak, Gün :128
Seçkin, Mustafa :145
Sert, Abdullah :146, 151, 224
Sertkaya, Hasan :227
Sergici, Mehmet Erdoğan :150
Selçuk, İlhan :165, 281, 294, 306, 320, 347
Sezgin, İsmet :194
Sezgin, Refet :256, 330, 422
Sevi, Mustafa :295
Sevim, Mehmet Ali :306
Sevinç, Abdullah :375, 377
Serter, Ali :227
Sever, Ahmet :227
Sezgin, Mahmut :228
Schmidt, Heidi :65
Schulzke, Werner Yahya :65, 66
Schwab, Karl :103
Sıradağ, Mürsel :228
Siracuddin, Mevlâna Selâhattin:89
Sirmen, Ali :284, 315, 344, 347
Solgu, Ömer :134
Somay, Muzaffer :151
Som, Deniz :264
Somuncuoğlu, Sadi :128
Songar, Ayhan :147
Soysal, Mümtaz :355, 415, 416
Soysal, İlhami :422
Sönmez, Necati :96
Sözer, Erdal :221
Sunay, Cevdet :263, 332, 429
Süpürgeci, Yusuf :306
Sürmeli, Mehmet Cahit :146
Süsoy, Yener :304, 433

Ş

Şahin, Alâattin :151, 224, 227
Şahin, Abdullah :228
Şahinkaya, Tahsin :245, 272

Levent Şahverdi Arşivi

Şallı, Hayrettin :228
Şanlı, İsmail :86, 90
Şaplakoğlu, Adnan :446
Şaylan, Gencay :306
Şekir, A. :152
Şenlikoğlu, Emine :74
Şerifoğlu, Tevfik :152
Şıvgın, Halil :142
Şide, Sadık :182, 291
Şişman, Mehmet :83

T

Tamer, Rauf 443, 446
Tan, Ahmet :202, 214, 305, 306, 308, 325, 346, 354
Tanrıkulu, Feyaz :376, 377
Tanrıverdi, Ali 153
Tandoğan, Rıfat :151
Tarhan, Akif :89
Tarhan, Mithat :108
Tarlan, Nihat: 108, 109, 118, 119
Tarı, Aydın :133
Taşar, Mustafa :445
Taşçı, Yakup :66
Taşçı, Bekir :66
Tayhan, İsmail :152
Tekdal, Ahmet :62
Tekin, Süleyman :95
Tel, Yahya :66
Temel, Ali Rıza :183
Temizerler, Nuri :83
Terpil, Frank :62
Terzi, Ali :89
Teymur, Fadıl :145
Teymur, İbrahim Bülent :145
Tıvnıklı, Abdullah :146
Timuçin, Muharrem :318
Tirali, Turgut Serhat :362
Tokay, Yılmaz :221
Toker, Turgut :194
Toker, Metin :326, 411, 413
Topaloğlu, Mehmet :83
Topaloğlu, Ahmet :228
Topbaş, Eymen:144-146,290,309
Topbaş, Mustafa Ü.:145
Topbaş, Ahmet Hamdi :146
Topbaş, Mustafa Latif :146
Topbaş, Ali Eymen :146
Toptan, Köksal :194
Toptancı, Doğan :221
Tosun, Necati :83
Toygar, Muzaffer :135
Tuğ, Salih :147, 151, 255
Tuna, Mehmet :227, 235
Tunagür, Yaşar :92, 331, 332, 391, 421, 422, 428
Tunahan, Süleyman Hilmi :77, 81-84, 87-90, 92, 93, 96, 98, 104, 105, 108, 118, 119, 152
Tuncer, Yakup :228
Tunçkanat, Haydar :256
Turan, Ö. Faruk :228
Turgut, Erdoğan :83
Tuygan, Ali 215, 216
Tümer, Nejat 245, 272
Tümer, Erol :239
Türel, Yusuf :147, 151
Türün, Faik :68, 69, 199
Türkyılmaz, Süleyman :73
Türkmen, Hilmi :84, 89
Türkmen, Abdülkadir :136
Türkmen, İlter :172, 177, 182, 187, 291
Tüten, Şerif :182
Tüylüoğlu, Harun Reşit :60, 83, 85, 91, 108, 109, 15, 116, 118, 152
Tüzün, Acar :186

U

Ucuzal, Ömer :194
Uçar, Bilâl :306

Levent Şahverdi Arşivi

Uğur, A. Tahsin 151
Uğurlu, Şahin :295
Uluengin Hadi 183
Uluçay, Cengiz :446
Ulusu, Bülend :156, 168-170, 172, 174-176, 179, 180, 183, 185, 187, 189, 196, 213, 234, 235, 264, 271-274, 276, 277, 287, 288, 290, 291, 298, 299, 321, 322, 329, 359-361, 402, 426, 434, 437
Unakıtan, Kemal :145, 146
Uncular, Betül :306
Uslu, Sami :186
Usta, Hüseyin :122
Uysal, Hasan :306
Uysal, Ahmet Edip :246-249, 318
Uz, Yusuf :221, 296
Uzun, Mehmet :151
Uzun, Halil :228

Ü

Üçok, Bahriye :332, 361
Ülker, Sabri :151, 232
Ülker, Asım :142
Ülker, Murat :142
Ümitkan, Gürcan :228
Ünal, İhsan :152
Üruğ, Necdet :432
Üretmen, Mehmet :90
Üveyce, Fazıl :55, 61

V

Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet :347
Vuran, Arif Ateş :145

Y

Yalçın, Cengiz :318
Yalçıntaş, Nevzat :133,146, 147
Yaşar, Muammer Bostancı :456
Yazar, Nuri :55, 61
Yazıcı, Selahattin :4
Yener, Bekir Haki :89
Yenidede, Ramazan :228
Yerdeş, Güngör :109
Yetkin, Suud Kemal :334
Yıldız, Baki :228
Yıldız, Hasan :4
Yıldız, Ahmet :256
Yıldırım, Celâl :95
Yıldırım, Mustafa Fehmi .86, 90
Yılmaz, Hüsnü :84, 90
Yılmaz, Turan :306
Yiğitgüden, Halit :186
Yiğitgüden, Galip :429
Yumakoğlu, Osman :53, 56, 62, 73, 152
Yurtcan, E. :117
Yurtçu, Atilla :296
Yurdakuler, Muzaffer :256
Yücel, Mustafa Ömer :136
Yüce, Rüştü :318
Yüksel, Salih :53
Yüksel, Ali :53, 55, 59, 62-64, 66, 85, 120, 122
Yürür, Şükrü :244, 253, 423

RABITA
Levent Şahverdi Arşivi

"... Uğur Mumcu'dan sözederken her zaman 'Yiğit genç dostum ve değerli meslektaşım', derim. Bu kez de, laik Türkiye Cumhuriyeti'ni korumak uğruna her tehlikeyi göze alarak, ülkenin dışında ve içinde yuvalanmış Türklük düşmanı bütün İslamcı örgütleri 'Atatürk'ün devrimci, laik cumhuriyetini emanet ettiği gençlerden biri olarak- usta bir gazetecinin ve her yazdığını belgeye dayandıran bir bilim adamının dikkat ve titizliğiyle araştırdı ve çıkarıp ortaya koydu. Gerçekten kutlanası bir hizmet oldu bu..."

Hıfzı Veldet Velidedeoğlu

um:ag

ISBN 975-8084-14-3
9 789758 084142

um:ag
KDV Dahil
1.100.000 TL

Levent Şahverdi Arşivi